

*****

*****
* * اسم الله الرحمن الرحيم * *

جدا لمن نزل احسن الحديث * انذى بحق باتلاوة والتحديث *
وصلاة وسلاما على من اوتي جوامع الكلم * وعلم من علوم الاولين
والاخرين ما علم * وعلى آله واصحابه الواعين منه * الناقلين عنه *
(وبعد) فيقول الشيخ اسمعيل حتى * شرفه الله بمزيد الترقى * هذا
جمع من الحديث النبوي طلب مني شرحه بالتركي المولى علي الحافظ
القسطموني ثم الغلبوي * والح في ذلك على وارسل رسائل الى * وانا
في بلدة بروسا * جاها الله تعالى عن البأساء * فرأيت الاجابة من عظام
الامور * وعزائم الاجور * وسألت الله ان يمهني الى ان ينتهي الامر الى
جماده * ويبلغ العلم في مضمار البيان الى مداده * وهو المسؤل لكل سؤل
* الحديث الاول *

* انما الاعمال بالنيات * معلوم اوله كه اعمال ونيات جمع قلندر ولكن
قلت وكثرت نكرانده اعتبار اولنور معارفده دكل زيرا معارفده لام
جنس ايچون اولمغله معنای جمعيت مضمحل اولور وكلام مثبت ومنفي
اولق بردر وكذلك قلت كثرت ايچون وبالعكس استقر اض اولنور
پس ديمك اولور كه افراد اعمالدن هر عمل نيتله در يعنى بلانية هيچ
بر عمل صحيح دكلدر كما عند الشافعي ويا فضيلت وكالي بوقدر كما عند

ابی حنیفه یعنی بوحدیثه و امثالنده انما تأکید ایچوندر که معنای
 استثنایه راجع بدر (لاصلاة لجار المسجد الا فی المسجد) کبی و اکثر علما
 وار باب حقایق قول اوله ذاهب اولدیلر زیرا حدیث صلاته بونک
 میانده فاروق واردر تأمل بو معنادندر که دیمش لر در صوم رمضانده
 نیت بولنمسه قضا لازم کلور اگر صحیح اولایدی قضا لازم کلز دی
 (پس بویله دینلر نیتی صحت عبادتده شرط قیلدیلر و هر نسنه که
 انکله فرضه توصل اولانه فرضدر دیدیلر بوجهتدن دیمش لر در که
 بر مقصودی تحصیل ایتک واجب اولسه و اوراده کذبله توصلدن
 غیر چاره بولنمسه کذب ایتک واجب اولور) پس نیت روح العملدر که
 روح حیوانی تک بدنه سر یانیله بدن حیات بولدیغی کبی نیتک دخی
 فرض و نافیله سر یانیله عمل صحت بولور کرک اول عمل شرط قسمندن
 اولسون و کرک اولسون کما عند الشافعی (ووضوده نیت رفع حدندر
 بو صورتده نیت مس محکمه و عند الشافعی طوافه و عند البعض
 سلاعه شامل اولور) و دیمش لر در که نیت عند الشروع فی الفعل الله
 تعالی به انکله قربت قصد ایتکدر انکی چون الله تعالی انواع ارادتدن
 نیتی اختیار ایتشدر زیرا ارادت قصد مطلقدر که بطریق لقر به
 اولاندن عمد و نیت قصد قلبدر بناء علی هذا مجرد تلفظ باللسان
 و حدیث نفس نیت اولماز یعنی بلا قصد خاطره وارد اولانه اعتبار
 بو قدر) و كذلك قصد ریایی دخی مانع تقر بدر بوسبیدن وارد اولدیکه
 (نیه المؤمن خیر من عمله) یعنی نیت مؤمن بر نسنه در که غیر عاملی عامل
 حکمنده قلور وهم قول و عملدن خیر اولور زیرا قول و عمله ریا یوزندن
 فساد دخول ایدر فاما نیت امر مستوردر صوم کبی (و ترکده استقاط
 عذاب ایچون نیت لازم دکدر مکر که تارک زنا مثلاً ترک زنا ایله امثال
 امر شارع مراد ایدر بو صورتده عذاب معصیتدن معافی اولدیغی کبی
 مثاب دخی اولور نته کیم مباح احکام شرعییه دندر دیو عامل اولانه
 ثواب واردر مع هذا امور مباحه اصلنده لا ثواب ولا عقاب مقوله سنندر
 (وشول نسنه که امور اعتقادییه دندر توحید و امثالی کبی انک ایچون

نیت لازم اولماز مگر که توحید له مراد کلمه شهادتی قول اوله بوصورته
 قصد اخلاصه محتاجدر نته کیم حدیثه کلور (من قال لا اله الا الله
 خالصا مخلصا دخل الجنة) یعنی خالص اولدیغی بودر که آفات
 قلبیه دن پاک اوله نفاق و شک کبی و مخلص اولدیغی بودر که اول مقاله
 جلیله بی اسانه کتوروب اظهار یله خلوص قصد ایلیه (ودیمش لردر که
 نیت عمله مقارن کر کدر واکر اجنبی ایله فصل واقع اولور سه
 بعض اعمالده صلاة کبی تکراره محتاجدر الحاصل نیتک عمله
 یا حقیقه و یا حکما اتصالی لازمدر نته کیم مال زکاتی افراز و عزل
 ابتدکی وقتده نیتی کافیدر شویله که فقیره دفع حالنده نیت بولنمسه
 ضرر و یرمز و صوم رمضانده بعد الغروب نصف نهاره دک نیت
 صحیحدر و نذر معین و نافله دخی بویله در و قضا ده و نذر مطا لعه طلوع
 فجره دک نیت کر کدر که بونلر نیت متأخره ایله صحیح اولمازلر (وامام زفر
 شهر رمضانک مجموعنه بر نیت کافیدر دیمشدر و لکن مبتدی حالنه
 مخالفدر زیرا مبتدی حضور و غیبتدن خالی دکدر حضور دائم اهلی
 ایسه علی الاستغراق نیت ایچنده در یعنی انک نیت واحده کلیده سی
 جمیع اعمالنه من الاول الی الاخر ساریدر (وصوم رمضانده اصل
 اولان نیتی انفجار صبحده ایتملوردر و لکن متعسر اولفله دفع خرج
 ایچون تقدیمی تجویز اولندی و بوراده اجنبی ایله فصل ایتمک ضرر
 و یرمدی اکل و شرب و کلام و منام و جماع کبی (و بعض احوانده نیت
 ابهام اوزرینه اولوب صکره تعیین اولنقی صحیحدر مثلا بر کیمسه نک
 اوزرنده ایکی کفارتی اولسه کفارت قتل و ظهار کبی و عتق رقبه
 ایدوب بعده علی تعیین بری ایچون نیت ایتمک درستدر (پس) تقدیم
 و تأخیر بعض اسباب و اعدارله در والا مقارنت لازمدر تا که ابتداسی
 شروعدن آخرینه دک سر بیان وصف حاصل اوله تکیم (اول الوقت
 رضوان الله) و فتنجه ابتدای وقتی محافظه ایتمکنه سر الهی سر بیان
 مذکوردر فافهم جدا (ونیتک حسنی و احسنی و سبئی و اسوئی واردر
 نیت حسنه ابرارک نیتیدر که لسان و جنانده متعلق آخرتدر و احسن

مقر یدنک نیتیدر که لسان و جناننده متعلق الله تعالیدر و نیت سبئه کفارک
 نیتیدر که لسان و جناننده متعلق دنیا در و اسوئی منافقینک نیتیدر که
 لسانده متعلق آخرت و جناننده دنیا در (پس) نیت ارادت و انبیاات
 قلبدر اگر فحجوره او اورسه اسم مضادن کلور که انک سادنی و خادمی
 شیطاندر و اگر اسم هادیدن کلورسه انک سادنی ملکدر که او ایکبسی
 عالم عدلدن و ایکبسی عالم فضلندر (وسبئه ده معتبر اولان عزمددر
 فعل دکل مثلاً بر کبسه یکر می سنه دنصکره ترک صلوته عزم ایسه
 عزمی اوزرینه معاقب اولور یوخسه بالفعل ترک صلوة اوزرینه دکل
 زیرا هنوز بالفعل ترک صلوة یوقدر نیت حسنه ده ایسه حسنه یازیلور
 واکن بو حسنه نیت اوزرینه عینی اولان حسنه اولمغله (من جاء بالحسنة
 فله عشر امثالها) قییلندن اولماز فاعرفه (وصیبتک نیتی بودر که نیت
 ایتم بوقته الله تعالیکن مکلف اوزرینه فرض ایتمدیکی عمله دیه
 صلوة و صوم و اشالی کی زیرا صبی اوزرینه بنفسه فروع اعمال فرض
 دکلدر اگر صبی عاقل ایکن ایمان کتورسه ایمانی فرض اولور زیرا ایمان
 فرض و نافله یه منقسم اولماز شول جهتدنگه دوام حق دوام توحیدی
 مستلزمدر بوجهتدن ایمانک سهوطة احتمالی یوقدر و بومعادندر که
 صغرنده مؤمنی ازله نه صحت ایمان اوزرینه ترتب ایدن احکام لازم اولور
 اقارب کفاردن حرمت میراث و اقارب مسلمین دن میراثه استحقاق
 و زوجة مشر که سی ایله میانده وقوع فرقت و امثالی کی الحاصل ایمان
 پر نوعدر که فرضدر واکن عذر صغیر حسبیه فرضیت فروع ایمان صبییدن
 ساقطدر بعضی اعدا راه بالغدن ساقط اولدیغی کی (و دیمشاردر که علم
 مجرد نیت اولماز و الا کتری بیان دخی کافر اولیق لازم کلور بلکه علمدن
 صکره قصد مخصوصدر و صوم رمضانده تسخیری نیتدن عدایتدیلر
 زیرا صوم غدک قصدنی مستلزمدر (وهر عملده حضور قلب اودر که
 مباشرت اولان عملک ما عدا اسندن قلب منتقطع اوله و اگر غیره مشغول
 اولورسه اکا غفلت دیرلر مثلاً صلوته حضور اودر که جمیع اجزاسنده
 استحضار نیت بولنه و علی هذا) و مباحث نیت کثیره الاذیال اولمغله

قامت تحریره بوقدر خلعت الباس اولندی ماعداسی دکا نجه ادوات
 علوم فقهیه دن خریده اوله * وانما لكل امری مانوی * امری کسرله
 انسان و یا رجل دیمکدر مرء کبی مؤثی امرأه کلور و بوندن اخذ
 اولور که زن حکم شرعده مرده تابعدر انک ایچون قرآنده اکثر مواردده
 ذکر رجالله اکتفا اولمشدر و حدیثده کلور (طلب العلم فریضة علی
 کل مسلم) یعنی مسلم تخصیص اولندی مع هذا مسلمه اوزرینه دخی طلب
 علم فرضدر زیر مسلمه مسلمه تابعدر و بردخی مسلم من اتصف باسلام
 ایا کان من رجل وامرأة دیمکدر امری دخی انسان و شخص معناسنه
 مأخوذ اولیجق عام اولور مرءدن مرؤت اخذ ایتشدر کدورت وزنی
 اوزرینه که کمال البر دیمکدر رجولیت کمال الرجل دیمک اولدیغی کبی
 و بعض نظم حدیثده (انما کله سی مطویه در معنای کلام نبوی بودر که
 هر کس ایچون عمل اختیاری و قصد یسندن نیت ایتدیگی خیر و شر
 وارددر غیر یوقدر (پس ائی که نیت ایتدی معتد به دکا ر وانی که
 قصده مقارن قلدی اگر قصدی حق ایسه اجر و ثواب بولور و اگر
 دنیا و ماسوی ایسه اکا کوره مجزی اولور (پس کلامده تکرار یوقدر
 زیرا انما الاعمال بالنیات صلاح و فساد عمل نیته دائر اولدیغنی بیاندر
 وانما لكل امری مانوی خیر و شر و ثواب و عقاب راجعدر) و بونده
 اشارت وارددر که حسن قبول حسن نیته راجعدر و منوی بی تعیین
 ایتک شرطدر مثلا بر کیمسه نک اوزرنده صلاوت فائده سی اولسه نیت
 مجردده کفایت ایتمز بلکه قضا ایتدیگی وقتده قوت اولان نظهر و یا عصر
 دیونیت ایلیه اگر بوقول اولیایدی فائده بلا تعیین صحیح اولقی لازم
 کلوردی تکیم کلام اولک اطلاق مضمونی اتی اقتضا ایدر اشته بودخی
 تکرارک اند فاعنه بشقه برو جهدر ولیکن کلام اتی تفصیلا نیک وجه
 اوله ارتباطی اقوادر فافهم * فن کانت هجرته الی الله ورسوله * نیتی
 تفصیل و مواد متویه ده اول وقتده مناسب اولان هجرتی تخصیصدر
 هجرت کفار اراسنده اولان وطنی ترک و دار اسلامه انتقالدر
 کرک مکه دن مدینه به اولسون و کرک غیر ی اولسون بوراده الله تعالی به

هجرتدن مراد امر ایتدوی بره هجرتدر نته کیم حضرت ابراهیمدن
 علیه السلام بطریق الحکایه کلور (وقال انی ذاهب الی ربی سیهدین)
 مقصود ابراهیمک نار نمرود دن نجاتند نصکره ارض بابلدن ارض
 شامه هجرتیسدر زیر امکان رضایه هجرت همان حقه هجرتدر که اکا
 هجرت حکمیه دیرز نته کیم جناب رسالتد صلی الله علیه وسلم هجرت
 ایتک هجرت حقیقیه در که بدن وجوارح اینه در و بوتک دخی مانی
 رسوله دارده انضمامه تحصیل رضادر واطلاق هجرته کوره ناع
 رسول دخی انده داخلدر انکیچون تحصیل علم وصحت اهل تقوی
 ایچون برداردن برداره انتقال ایتک امور لازمه دندر نته کیم احیاء
 العلومده کلور چن برشهرده فقیه فاسقدن غیره اولسه اورادن
 هجرت ایتک لابددر زیرا فقیه فاسقک فتواسنه اعتقاد یوقدر وعلامت
 فسق بودر که حریر ویا ابریشمی غاب اولان لباسی تلبس ایده و یا
 برفسه راکب اوله که اوزرنده اتونانو سرجی اوله و یا بوتک امشالی
 منکرات ارتکاب ایده بوضورتده فسق ظاهر اولش اوور * فهجرته
 الی الله ورسوله * یعنی هجرتی کامله و مقبوله در زیر شرط وجز امتحد
 ومکرراولسه کناه مصروف اوور الحاصل شول کیمه نکه که هجرتی
 محل رضا ومأمن مصطفایه اوله انک هجرتنه سوز یوقدر که نیتی
 خالصه وطویتی صادقه اولغله مشاب و مأجور اوور کر کسه قبل
 الوصول اثناء طریقده وفات ایلسون نته کیم قرآنده کلور (ومن یخرج
 من بیته مهاجر الی الله ورسوله ثم یدر کد الموت فقد وقع اجره علی الله)
 وحیثیسه کلور که الله تعالی سزک صور ریکزه واعمالکره نظر ایتن
 بلکه قلوب و نیاتکره نظر ایدر یعنی اگر قلوب و نیاتکره خوب اولورسه
 فیها والاصور واعمال مجرده کز مفید اولماز چونکه مهاجرک نیتی
 دار الهجرته وصول ایدی صورتا عدم وصولی مضر اولدی بلکه
 اجر هجرت اعطا اولندی نته کیم اهل ایمانک جنتده خلوداری نیت
 واعتقاد لینه راجعدر * ومن کانت هجرته الی دنیا یصیبها * دنیا
 بلا تنوین در زیرا ادنی لفظنک تأنیثی در یصیبها اکا صفتدر بوراده

اصابت تحصیل معنا استند در کردن طبعی دنیا به اوزادوب تحصیلانی
 سهمك نشانه اصابتند تشبیه ایله دیگره ایگه سنده دخی سرعت وصول
 و حصول مراد وارد یعنی دخی شول کیمسه نك که هجرتی اصابت
 و تحصیل ایده جکی فرض دنیای دینه اولسه * او امرأة ینکحها * بعض
 روایاتده ینکحها یرینه یتزوجها دوشمشدر معنی بر در زیر انکاح لغتده
 ضم و جمعدر تزوج دخی تأهلدر که انده دخی معنای مذکور وارد در
 زیرا بر نسنه جفت اولق آخرک انضمامیه در بوراده ینکحها دخی
 امرأه به صفتدر زیرا امرأه به مهاجرت ایتک و یا مطلق قصد ایتک
 نکاح شرعیله کر کدر دیو نکاحه ترغیبدر نته کیم او ولد یدعوله
 حد یشده ولدی دعائه وصفده دخی بودر (بعده امرأه دنیا ده
 مندر ج ایکن تخصیص بالذکر ایتدی زیرا اول وقتنده ام قیس نام
 برخاتون مکه دن مدینه به هجرت ایتش ایدی بر کیمسه دخی اول خانونی
 نکاح ایتک سوداسیله مدینه به مهاجرت ایتد کده جناب نبوی
 بو خصوصه مطلع اولیق اول کیمسه نك سوء نیتنه قهر یضا امرأه بی
 تخصیص ایتدی پس بومعنی واقعیه مبنی اولش اولدی و یا خود
 ذکر امرأه زیاده تمیزدرن اوتوری در که امرأه فتنه اولق جهتشدن
 ساردرن اشددر نته کیم حدیثده کاور (صواحبات یوسف صواحبات
 کرسف) یعنی کرسف بنی اسرائیل زاهدلرندن بر کیمسه ایله که بو قدر
 ایام ضائم وقائم اولوب عبادتده اهتمام ایدر ایکن آخر برخاتونه عاشق
 اولوب نافر اولدی صکره تدارک الیه ایه تائب ومستغفر اولوب اولکی
 درجه سن بولدی (ایشته بو تقریر اوزرینه او امرأة ذکر الخصاص
 بعدالعام قیلندن اولدی مزینندن اوتوری ولکن ائمه نخودن اولان
 ابن مالک دیمشدر که عطف خاص علی العام واوه مخصوصدر
 پس بوراده او کله سی تقسیم ایچونددر که مطلق عطفی منافی دکلدر
 امرأه بی دنیا به قسیم ومقابل قیلدیغی علت مذکوره دن اوتوریدر که
 فنانته اشدتی در الحاصل واوه او علت مذکوره حسبیه معناده
 متحد ولکن برای امر لفظی مغایردر * فیهجرته الی ما هاجر الیه * پس

بونیث اوزره اولان کپسه نک هجرتی دخی نیته راجعدر یعنی مقبول
 دکدر ومقابله سنده مثاب ومأجور اولماز زیرا ترکستانه متوجه اولان
 کپسه کعبه یه وصول بولماز انکیچون خواص ناس الله تعالی دن
 حسن سمت وسداد طریق ووصول منزل استزل وحدیثه کلور که شول
 مال که بالحقه وضع اولنه ضایعدر یعنی بی نیت اولان عمل بی روحدر
 انکیچون اعلائی علیینه صعود ایده من بلکه طینده یعنی عالم اسفل
 طبیعی ده قالور قال الله تعالی (الیه یعود الکلم الطیب والعمل الصالح
 یرفعه) یعنی عمل صالح اودر که رضاء الله ویا بالحق لا بالنفس معمول اوله
 اشته بومقوله عمل نزد انک پایه سی کییدر که باعث ترقی در پس صلاح
 وخالوص لازم کندی تا که عمل مقبول ودرجات عالییه وصوله وسیله اوله
 * الحریث الثانی *

* قال عمر رضی الله عنه بیما نحن عند رسول الله صلی الله علیه وسلم
 ذت یوم * یعنی حضرت عمر رضی الله عنه بیوردیکه برکون حضور
 رسول الله ده اوله بفر اثنائه پس نحن حضرت عمر دین واول مجلسده
 حاضر اولان اصحابدن عبارت اولوش اولور والله تعالی نک رسول الله
 اوزرینه نصلیه سی رحمت مخصوصه سیدر که بین الجبین سر
 مکتومدر انکیچون نصلیه حقه نسبت اولنور اگر صیغه ماضی واکر
 مضارع واکر امر در صلی و یصلی وصل کبی سؤال اولنورسه که
 چونکه نصلیه فی الحقیقه حقه مضافدر یازره ندن اضافت اولندی
 نه کیم کلور (یا ایها الذین آمنوا صلوا علیه) جواب بودر که مقصود
 تذکیر نصلیه در تا که حقدن طلب کار صلاة اولقدن خانی اولیه لر
 (وتسلمدن مراد سلام قولی وتحتب مخصوصه در قال الله تعالی (سلام
 قولاً من رب رحیم) وذات یوم مسماک اسمنه اضافتی قیلندندر پس
 ذات یوم مده صاحبه بهذه اللفظة الی هی یوم تقدیرنده در که مسمی
 ذات واسم یوم در موصوف اولان مدت حذف اولنوب صفت انک
 مقامنه اقامت اولمشدر ذات لیله وذات مرة دخی بویله در * اذ طلوع
 علینا رجل * اذ مفاجاه ایچوندر طلوع ظهور معناسنه در رجل اردر

بوراده مرد غریبدر بر مرد غریب طالع و ظاهر اولدی و مجلس نبوی به
 کلدی * شدید بیاض الثوب * رجله صفتدر شدید صفت مشبهه در که
 فاعلنه مضافدر یعنی اول غریب صورتلو کلن کیمسه نک لباسی زیاده
 بیاض ایدی بونده لباس بیاضک استجابنه اشارت وارد در زیر لباس
 صلحادر خصوصایوم جمعده استجاب تلبسی منصوص علیه در
 * شدید سوادالشعر * صفت اخرادر بونده ایکی متقابلی جمع وارد در که
 بیاض و سواد در و بویکبسی اصل الالوان و ماعدا بونلردن مترکبدر
 و بعضیلر عندنده بیاض الواندن دکلدر بلکه محاندن لون قبول ایدر
 مثلا نور شمس جامه عکس ایتد که جامک لونه تابع اولور کرک اجر
 و کرک اصغر و کرک غیری و آب دخی بویله در که ظرفک لونیه متلون
 اولور و دیمشدر که (بالا ترازیسیاهی رنگ دکر نباشد) یعنی لون سیاه فوقنده
 رنگ دکر یوقدر بوسبیدن احصاء اسماء الهیه ایدنلر نهایت سیورده
 لون سواد کوردر که اکا عندالصوفیه ظل حقیقی درلر که مقابله نوره
 دکلدر بلکه نور الانوار اولان ضوء حقیقی نک عینی در فافهم جدا
 (شعر فتحله جسمده بتن قبل و صاچدر که صوف و و برک غیریدر
 زیرا صوف قیونک و امثالنک و و بردوه نک نظائر نکدر بوراده شعر دن
 مراد صاچ و صقالدر که سیاه اولدیغی اسباب حسن و لوازم زینتدندر
 زیرا انکله مراد جبریلدر نته کیم آشفهده کلور جبریل ایسه رسول الله
 حسن صورتده مثل ایدوب کلوردی حتی دحیه صورتده کلدیکی
 مشهور در دحیه ایسه اجل عرب ایدی و سواد شعر مرور ایامله فنا
 و هرمدن مبرادر زیرا نوردن مطبوعدر * لایری علیه اثرالسفر * یعنی
 اوزنده اثرسفر کورنمز و نشان رهروی یوغیدی انکیچون لباسی متغیر
 اولوردی پس لایری جمله سی دخی صفت اخری و یا ما قبلنی ایضا حدر
 * ولا یعرفه منا احد * و بزدن یعنی اصحابدن هیچ برکیمه انی بیلز
 یعنی ما بینمزده معروف کیمسه دکلدر و بوندن معلوم اولدیکه اول رجل
 دحیه الکلبی دیدکلری صحابی صورتده دکل ایدی و الا بنوردی
 * حتی جلس الی نبی صلی الله علیه وسلم * حتی کله سی مطلع به غایتدر

یعنی اول رجل طالع و ظاهر مجلس نبوی به منتهی اولوب جلوس ابتدی
 بونده جلوس اضطرطجاعدن و قعود قیامدن اولور دیو فرق ایده نی
 رد وارد زیرا رجل مذکورک جلوسی قیامدن ایدی اضطرطجاعدن
 دکل ایدی و سؤال قبرده کلور (اتاه ملکان فاقعداه) یعنی بوراده قعود
 قیامدن دکلدر پس جلوس و قعود الفاظ مترادفه دن اولور و قاموسده
 کلور که القعود و المقعد الجلوس او هو من القیام و الجاوس من الضجعة
 و من السجود انتهى یعنی صاحب قاموس جلوس و قعودده ایکی قول
 اولغه ذاهب اولدی * فاسند رکبته الی رکبته * پس اول رجل دیزنی
 رسول اللهک صلی الله علیه وسلم دیزینه اسناد ابتدی و متصل و معتمد
 قیلدی ته کیم ترک دیز بدیز او توردی دیر و عجم نشست زانو بزانو دیو
 تعبیر ایلمر و بو تعبیردن جبر یلک رسول اللهه زیاده قر بی فهم اولندی
 و الا معلم و متعلم میاننده مساحه معتدله درت ذراعدر الحاصل حالات
 وحی ده بو مقوله مساحه اعتبار اولتماز و بعض امور واردر که باطنک
 قر بی ظاهرک دخی قر بی اقتضایدر ته کیم طائفه عرب کمال اتحاد
 اشارت ایچون ایکی قوسی بریره کتوروب برال دن اوق اتارلر و قرآنده
 کلور (فکان قاب قوسین) و بو معنای ایضاح ایچون دیمشدر که
 * و وضع کفیه علی فخذیه * دخی اول رجل ایکی اللری نی عادت عرب
 اوزرینه رسول اللهک علیه الصلاة والسلام ایکی اویلقری اوزرینه
 وضع ابتدی زیرا کرچه کف تشدیدله ال آیه سنده مشهوردر و لیکن
 مطلق بد معناسنه کلدیکی دخی قاموسده مصر حدر * وقال یا محمد
 اخبرنی عن الاسلام * و دیدیکه یا محمد اسلام ندر بکا اندن خبر و بر
 و تعریف ایله چونکه رجلمدن مران جبریلدر و جبریله اسلام نه ایدیکی
 معلومدر پس سؤالی غیره افاده به محمول اولدی و حاصلی تحصیل
 لازم کلدی زیرا بر معنای غیره افاده اتمک باکا خطاب طریقته و یا
 آخرک لسانندن زهر یغله اولور و بو اولکیدن ابلفدر فعل قولدن
 ابلغ اولدیغی کبی نتکیم کلور (صلوا کما رایتونی اصلی) و محمد افضلی رسول
 اللهک عالم اجسامده عین خارجیلرینه کوره اسم علمی در احد مقام

ارواحه کوره اسمی اولدیغی کبی انکیچون احمدی بمعنی الفاعل
 اخذ ایتک اولدر زیرا عقل اول رتبه سنده کثرت حد لرینه بناء لواء
 الحمد له سرافراز اولوب جمله انبیا وکل اولیا ارواحی دعوتنه اجابتله
 تحت اللو الزنده بولندیلرته کیم (کنت نبیا و آدم بین الماء والطين)
 عالم ابداعدن بری بالفعل نبوتلرینه دالدر اگرچه بومعنا بی فهم ایدن
 اقل قلیلدر وصور انبیای محمدن غیر قیاس ایدر لر و محمد مره
 بعد اخری اقوال و افعال و سیرتی اوزرینه محمود دیمکدر و آخر
 محمودیتلری مقام شفاعتده ظاهر اوله جقدر قال الله تعالی (عسی
 ان یبعثک ربک مقاما محمودا) سؤال اولنورسه که نیچون یا نبی الله
 و یا رسول الله دیو تعظیمی مشعر ادائله تعبیر مع هذا معلم خیرتوقیر اولنه
 کلمشدر حتی بر کیمسه ابوینتی اسملریله ذکر ایتک سبب فقر در دیمشدر
 معلم خود فوق الابویندر و قرآنده کلور (لا تجعلوا دعاء الرسول بینکم
 کدعاء بعضکم بعضا) جواب بودر که چونکه جبریل و کبل الهی ایدی
 لاجرم اسم علمی تصریح ایتدی تا که محمدله موسوم اولان کیمسه نک رسالتی
 حاضر بالمجلس اولنلره زیاده روشن اوله زیرا اومقوله سؤاللره جواب
 و یرمک هر کسک حالی دکل بلکه رسول صادق شانیدر و بردخی
 بودر که جبریل افرادامته قیاس اولنماز و بردخی ابتداء وحی ده اولان
 خطابه نسبتله یا محمد دیدی زیرا اول وقتده بالفعل نبوت بوغیدی
 و بوراده اخیرتی دیدی زیرا خبر غیرک اعلام و اخبار یله حاصل اولان
 علم و ادراکدر پس دیمک اوور که بکا اعلام ایله اسلام ندر تا که سنک
 اعلامکله بکا علم حاصل اوله و بومقوله به علم کسی در لر که غیر یدن
 بطریق الطالب مستفاددر و انک مقابلی علم وهی در که حقدن بلا عمل
 فائضد سؤال اولنورسه که ایمان اصلدر که تصدیق قلبدر اسلام ایسه
 فرعدر که قابله متعلقدر فرع ایسه اصل اوزرینه مبنی در پس سؤالده
 اصلی تقدیم ایتک کرک ایدی جواب بودر که ظاهر دن بدء ایلدی زیرا
 دیمشدر که الظاهر عنوان الباطن و اشارت قلبدیکه شرائع و احکام
 ظاهره و سائل حقائق و حکم باطنه در و بعض حکماء الهیه اعضا

وجواری اصل طوتمش در تکیم من فقد حسا فقد علمادخی اکاد الدر که
 علمک میناسی حس در دیمک اولدی حسدن مراد مشاعر در وکاه اولور که
 مشاعرله ادرا که دخی حس اطلاق اولور * فقال رسول الله صلی الله
 علیه وسلم الاسلام ان تشهد ان لا اله الا الله وان محمدا رسول الله * پس
 رسول الله دخی سؤالک عقبنده بلا تردد جواب ویروب اسلام بش
 نسنه دن عبارتدر که اول کسی شهادتدر پیوردی و متعلق شهادت
 لاله الا الله محمد رسول الله اولدوغن افاده قلدی شهادت مخبر عنهد
 علم و یقیندن صادر اولان اخباره در لاله لاله اولان اله منکر دن مراد
 معبود بالحق در یعنی معبود بالحق یوقدر الا الله تعالی وارد در که ماسوا
 معبود بالباطل در اصنام و امثالی کبی قال الله تعالی (افریت من اتخذ الهه
 هواه) واله منکر حق دن غیری به اطلاق اولنمشدر قال تعالی (ما علمت لکم
 من اله) ونحوه واله معرف اطلاق اولنمشدر قال تعالی (هل تعلم له سمیا)
 پس لاله الا الله لامعبود الا الله دیمکر که صورت توحید در نته کیم
 لا وجود الا الله حقیقت توحید در وجلاله ده اولان ال فی الحقیقه
 تعریف ایچون اولغله الف خط حق و لام خط انساندر زیرا وسط
 لساندن حروف حلقیه و شقویه میاننده اولدیغی کبی انسان دخی
 برزخی در که غیب و شهادتی جامعدر و بوندن لایله بدء اولندیغنک
 سری معلوم اولدی زیرا لام مجمع البحرین در و کون ایله مکنون
 اراسنده اولان ارتباط مرتبه الوهینه متعین اولور که حقیقت جامعه در
 پس عالم وجوبه کوره الله دینلور که مستخلفدر کسر لامله و عالم امکانه
 کوره انسان دینلور که خلیفه در قال الله تعالی (فاعلم انه لا اله الا الله)
 یعنی متعلق علمی مرتبه الوهیت قلدی که مرتبه ارتباط در پس معلوم
 اولان الوهیت و مرتبه انسانیتدر که مافوقی مجهولدر و بوراده محمد
 رسول الله دیندی عبده و رسوله دیندی زیرا لزوم اولان اثبات رسالتدر
 و اثبات عبودیت دفع غلو ایچوندر قال الله تعالی (لا تغلوا فی دینکم)
 (معلوم اولاکم ابتداء عالم ایجاد اولان روح محمدی صورت روحیه
 نوریه بولدقده لسان روحله لاله الا الله دیو شهادت ایدیجک الله تعالی

دخی انی تعظیم ایدوب (محمد رسول الله) ایله مقابله قلدی (و کلمه شهادت
 صورتده نقطه دن خالی اولدی زیرانقطه وحدتدر و مؤدای الوهیت
 کثرتدر که خلقک حقه ارتباطی بومر تبه در نته کیم مروراندی کثرتده
 وحدت ایسه محجوبه خفیدرمع هذا نقطه دن غیر یوقدر زیر اهر خطک
 نہایتی نقطه و بلکه هر خط یا ارج و بابش و یایدی نقطه دن عبارتدر که
 مجموعی نقطه و واحده به منتهی اولور فافهم (و چونکه اسان بیان ایچون
 خلق اولندی پس اقرار اسانه تخصیص قلندی زیر اخف و سائر عمل
 جسد دن اینددر) و شیخ السنه ابو منصور ماتریدی مختاری اوزره
 اقرار شرط در که حقیقت ایمان دن خارجدر تکیم مذهب اهل حقائق
 دخی بودر و فی الحدیث (من مات وهو یعلم ان لا اله الا الله دخل الجنة)
 یعنی اقرار اجزاء احکامه شرط در والا تصدیق قلبی کافیدر و احکام
 دنیویه دن مراد حیاتنده اکا اقتدا و مطالبه عشر روز کاه و مما تنسده
 جنازه سی اوزرینه نماز و مقابر مسلمینده دفن و میراثی اقارب مسلمینده
 انتقال و اثالی کی چونکه اسلام تسلیم ظاهر در پس واجب اولان
 اقراری ترکله آثم اولوب کافر اولمق لازم کلور و بونده توسیع دائره
 رحمت وارد در زیرا اگر اقرار رکن اولایدی مصدق بی اقرار مخلد
 فی النار اولمق لازم کلور دی بوا یسه تضبیق در و فی الحدیث (یخرج
 من النار من کان فی قلبه مثقال ذره من الایمان) و کلمه شهادتک اسرار
 و اشاراتنه نہایت بوقدر و بعض لطائف و حقائق غیر یاتا زمرده
 مثبتدر اگر چه شرکات بر مرتبه خلوصی وارد در که کلیات توحید انلرک
 عندنده کفر در * و تقیم الصلوة * و دخی صلاوة مفروضه بی اقامت ایده سن
 یعنی اسلامک ایکنجی شرطی نمازه کما ینبغی صورت ویرمکدر و اول
 صورت شروط و قبود ظاهره و باطنه سنی مراعات و محافظه در زیر
 اقامت صلاوة بومعنادن عبارتدر و الا قائم اولماز بلکه خراب و منهدم
 اولور (معلوم اولاکه صلاوة افضل شعب ایمان اولمغسله سائر اولور زینته
 تقدیم اولندی مقصود صلوات خمس در که نبوتک اون ایکنجی سنه سی
 مفروضه اولدی وارث وقتنده نماز و وضوء شرعی و سورہ فاتحه و سائر

سور قرآنیہ ایلہ ایدی زیرا مکہ ده سکسان بش قدر سوره نزول ایتشد
و وضوء فعل رسول الله ثابت اولدی اکر چه آتی مدینه در
وسوره فاتحه برد فعه مکہ ده و برد فعه مدینه ده نزول ایدی بلکه
فاتحه قبل الوحی لسان اسرا فیلدن مأخوذ ایدی زیرا اسرافیل
علیه السلام قبل النبوه جناب رسالته اوج سنه مقارنت ایدوب
بعض کلمات سویلدی اکر چه شخصی کور غمزدی و او مقولده
هاتف دیر و صلاتک فرضیتی کتاب وسنت واجماع امتله ثابتدر
و شرط فرضیت اسلام و عقل و بلوغدر که مدار تکلیف بو اوج سنه در
وشول حدیث که کلور (مر و اولادکم بالصلوٰة وهم ابناء سبع و اضر بوهم
علیها وهم ابناء عشر سنین) بو معنی تأدیبه محمولدر و بر کیمسه انکار
صلاة ایسه مرتد اولور و کر کسلتک اولوب عمدا فلز ایسه تعزیر
شدید و حبس مدید لازم کلور و اگر تهاون اوزرینه اولوب عقاب اللهدن
خوف ایتمز ایسه بو صورتده دخی کافر اولور زیرا مکر الیهیدن امن
کفر در شول معنادنکه حقه عجز نسبت ایتکدر و صلاة عبادت بدینه در که
انده نه بدنه و نه ماله نیابت صحیح دکدر بالاتفاق مکر که بعد الموت
کفارتله وصیت ایلله و یا وارثی تبرع ایده تجده ایسه نفسله نیابت
صحیحدر عذر او ایجق و صومده ماله فدییه درستدر پیرفانی به کوره
(و صلاتک ظاهری افعال و اذکار و باطنی مناجات و مشاهدت رب
غفاردر تکیم حدیثده اکا اشارت ایدوب کلور) و جمعات قره عینی
فی الصلوٰة) زیرا چشمک قراری مطالعه محبوب ایله حاصل اولور
و جناب نبوته بر امر مشکل عارض اولسه صلاته النجما ایدر لیدی
و مقصود لیدی حاصل اولور دی و قرآنده کلور (واستعینوا بالصبر
و الصلوٰة) و بر اعرابی جتده همجوار حضرت اولق طابکاری اولدقده
(اعنی بکثرة السجود) بیوردیلر یعنی میباندن جهت جامعه و مناسبت
معنویه اولدقده همسایه اولدغه امکان یوقدر و صلاتده مشاهدده به
وسیله اولان حضور قلبدر بو جهتمدن اجزاء صلاتک مجموعنده ذمتمدن
حذر لازمدر والا حضوردن خالی اولان جزءک ردی لازم کلوب صلاة

نقصان اوزرینه قلمغه مؤدی اولور بوسبیدن جماعته تحریر یض اولندی
 تا که هر کسک اجزاء مقبوله سنده بر صورت مقبوله مشخصه حاصل
 اولوب اجزاء غیر مقبوله به شفیع اوله و جماعته اولان نماز منفردا نماز
 اوزرینه بکرمی یدی مرتبه مفضلدر ز بر جماعته اقامت اولتان
 صلوة واحده بلا جماعه اقامت اولتان بر یوم و بر ایله نک صلوتی
 کیدر بر یوم و بر ایله نک فرائضی ایسه اون یدی و روایی اون رکعتدر که
 مجموعی بکرمی یدی اولور (بعدهذا علما دیمشدر در که صلوتله مراد اصالة
 فرائض و تبعیه واجبات و سنن و نوافلدر و نقل فرض اوزرینه زائد
 دیمکدر و زائد ایکی وجهله بری مصادمه فرض ایلیوب مخالف شرع
 اولاندر التی وقت نماز کی و بری تکمیل باینددر نوافل صلوت کی کرک
 انک ایچون اسم مخصوص اولسون صلوة رغایب و صلوة قدر کی و کرک
 اولسون سائر نوافل مطلقه کی و نوافل اوقات مکروهده و یا محرمدده
 اولبجق هیچ برندن منع اولنماز ز بر وسائل قرب الهیدر و بعضینک
 کیفیت مخصوصه اوزرینه اولدیغی بدعت سببه اولسنی مستلزم
 دکلدر ز بر بدعتک مذمومه اولدیغی امر جاهلی و یا بطریق المصادمه
 اولسبله در و محدث فی الحقیقه بو مقوله بدعتدر که دین ایچنده ضلالتدر
 ما عداسی سنت حسنه و عین هدایتدر (و بعض علماء رسوم ضیق
 فهمندن ناشی نیجه امور شرعیه بی امور بدعیه دن عدایدوب ضمان
 و مضل اولمشلدر نازک نازره اقتداسی صحیح دکلدر دیدکاری فاسددر
 ز بر افتا و ای سر اجیه ده کلور که (لله علی هذه الصلوة التی التزمها
 هذا علی نفسه) دیمسه اقتدا صحیحدر (و بزازیه دن نقل ایدوب اشباهه
 کلور که) بکرمه الاقتداء فی صلوة لرغایب و صلوة البراءة و صلوة القدر
 الا اذا قال نذرت کذا رکعة بهذا الامام بالجماعة) مع هذا نذره دخی حاجت
 یوقدر ز بر بعض صحابه تمجدده جناب نبوته صلی الله علیه وسلم
 اقتدا ایشلدر در که اقتدا ارتباط ده جهت جامعه اولمقدده کافیدر تکمیل
 نفس نیت عابد ایله معبود ارا سنده رابطه در فاعرف (و نووی نام محدثک
 رغایب حقنده قاتل الله واضعها دیدیکی کندی ائمه سندن اولان امام

غزالی به راجع در زیر اغزالی کتاب احیاده صلوة مذکوره فی مقرر
 قلوب صلوة مستحبہ در دیشدر و تقریر دخی وضع حکمنده در
 و کندی امامنه لعنت ایدہ نک حالی بلاور در خصوص صاحب مذهب
 اولان امام شافعی به سار یدر زیر شافعی دیشدر کہ (من استحسن
 فقد شرع) یعنی دین ایچنده مستحسن اولان سننه مشر و عاتندر صلوة
 مذکوره اینسه مستحسنات مشایخدر و مجتهد اجتهادنده دکه وجهله
 خطا اوزرینه مقرر دکل ایکن مشایخ مکاشفین نوجهله خطائی
 اوزرینه مقرر اولوب دهور طویله ده صلوة مذکوره بی احیا واقامت
 ایشدر والی آخر الزمان تخلید قلمشدر در (وامام مکی که محدث اولدیغندن
 جبال مکه ده اون سننه دن زیاده نباتاته تعیش ایلوب وجودی
 سبره رنگ او اوب حالده اکا معادل و دنک یوغیکن نقلا و کشف قوت
 القلوبده صلوة پراتی تصحیح ایشدکری لدی اولی الابصار نمایان ایکن
 و صاحب تفسیر التیسیر و کتاب العقائد مفتی الثقلین امام نسفی یا قوته
 نام کلبنده فضائل صلوة قدری عیان ایشیکن و فضائل اعمالده خیر
 واحد و عمل علماء کافی اولدیغی جمله ار باب اجتهاد وار باب حقایق
 عندنده متفق علیه ایکن نورنی و ابن تیمیه و سبکی و بقاعی کیلرک ردیله
 شهادت عدول جرح اولنورمی (و خواقین عثمانیه دن سلطان محمد
 الفاتح ایامنده عقد مجلس اولوب فقهاء دین دن معدود اولان ملا
 خسرو و ملا کوزانی و سایر و خصوص اوزره علوم شتاده ماهر
 و اذواق و مکاشفاتده حالی باهر اولان شیخ آق شمس الدین اوراده
 حاضر اولوب صلوة مذکوره تک صحتی اوزرینه بعد الاجاع وقفیده
 ثبت اولمقی اوزره امر سلطان لاحق اولوب و جائز واجب مرتبه سنه
 ایروب امور شرعیده او اولامرہ اطاعتک لزومی معلوم سابق و لاحق
 ایکن اوهام و خیالاته تابع اولان اشخاصک اقوال مرتبه سبیله عمل
 قنورمی (و هرنه که مخالف طریق خلافدن جدل و عنادله یازم مشلدر
 جمله سی محاب و مر دوددر که اهل قبوله ایرادی لازم دکلدر زیر باعث
 ملال دل و صداع سردر و یوقیرک بو خصوصده آثار کثیره سی

وارد و الله واسع عليم * و توتی الزکوة * دخی زکوتی ایتا ایدہ سن
 یعنی اسلامک او چنجی شرطی ایتاء زکاتدر کہ ربع عشر در یعنی بیکده
 بیکرمی بش ابقہ در بنی اسرا ایلده ایسه ربع مال ایدیکہ بیکده ایکی
 یوز اللیدر بویله ایکن بوشریعت سهله و سمعہ نک قدرنی بلیوب
 ار باب حرم و طمع ببوست ترا بیدن ناشی امسا کده شدیندر و امر جبارہ
 مخالف و عنید لردر و دیمش لردر کہ دائرہ ولایتہ وضع قدم ایتک بذل
 مال و جانہ منوط در پس بخیل اولان ولی اولماز و زکاتہ رذیلہ
 بخلدن طہارت نفس واردر بلکه زکوة حقیقتہ نفسی جمیع رذائلدن
 تطہیردر بومعنا یہ صلوة اوزرینہ تقدیمی لازم ایدی زیرا دیمش لردر کہ
 التحلیۃ قبل التحلیۃ یعنی اساس قبل البناء در ولکن صلوتہ شرف
 معراج روحانی و مشاهده و لقاء رحمانی اولمغله زکوة اوزرینہ تقدیم
 اولندی نتکیم صفات الہیہ ہدہ علمہ شرف زائد اولمغله حیات اوزرینہ
 تقدیم اولندی مع هذا حیات ام الصغرات در و كذلك زکوتہ زکو و نما
 واردر کہ اخراج مال زکاتہ بقیہ ماہ برکات کثیرہ داخل اولور
 و کیتدیجہ زائد بولور ولکن طیب نفسہ مقارن اولق کرکر والا کرہا
 اولان عمل خبندن خالی اولماز و قرب مرتبہ رضا بولماز پس بوندن معلوم
 اولدیکہ ہر تلفہ خلف واردر زیرا اللہ تعالی اجر محسنی اضاعت ایتمز
 و مقابلہ مالہ مال و اجر اعطا ایتدیکی کبی مقابلہ بذل وجود فایده
 دخی وجود باقی و زیادہ و برکہ اول زیادہ دن مراد مشاہدہ جمال
 حقدر قال اللہ تعالی (للذین احسنوا الحسنی و زیادہ) و قال اللہ تعالی
 (ولدینا مزید) وینہ تنزیلہ کلور کہ (وانفقوا مما جعاکم مستخلفین
 فیہ) یعنی خلیقک یدلرندہ اولان اموال فی الحقیقہ حقدر کہ خلقہ
 بطریق الخلافہ و برمشدر پس اگر عوام و اگر خواص اول اموالدن
 انفاق و زکوة و صدقہ سنی اخراج لازمدر و هیچ برفرد مال و ملک
 اللہ تعالی نک اولیحق مالک اولدیغمر مالک زکوة و صدقہ سنی نرہ دن
 ویرہ لم دہہ مز زرا حق بنم مالمدن و بر دیمہ سبلہ خلافتہ اتقاقی لازم
 کیشدر اشته بومالمدن انفاقدر و بعض مرد واردر کہ مجموع مالی

انفاق ایدر و مال حکمنده اولوب میل ایتدیکی نفسنی دخی بذل ایلم
 یعنی مجاهده ایلم تا که نفسندن فنا بوله واکا میل وز غبتی منقطع اوله واکا
 عند الصوفیه المحققین مقام تخص دیرار جمیع ماسوادن و خصوص
 او زرینه نفسنه انتفادن تخلصدر) و بعض فتاواده کلور که طالب
 علم غنی اواسه دخی زکوة الموقی جائزدر اکر افاده یه و یا استفاد یه مشغول
 ایسه زیرا تنویر الابصار و تفسیر سمرقندیده سورة توبه ده کلور که
 طالب العلم نصابه مالک ایسه دخی اکا دفع زکوة ایتک جائزدر زیرا
 حدیثه کلور که (یحوز دفع الزکوة الی طالب العلم ولو کان له نفقة
 اربعین سنة) انتهى و مبسوطده کلور که طالب علم وغازی و منقطع
 عن الحج نصابه مالک ایسه دخی اکا دفع زکوة جائزدر (بوفقی ففهم
 ایتدیکی بودر که بوراده علمین مراد علم نافعدر که علم انبیا و اولیادر
 یوخسه طالب علوم فلسفیه و عقلیات اولانه طالب علم دیمزدر مکر که
 طلب ایتدیکی وسائل علوم نافع اوله علم نحو و علم معانی و امثال کی
 و یومقامک بشقه تحقیقی واردر که تقریری بو محله مناسب دکدر
 (و دیمش لردر که حضرت رسالت صلی الله علیه وسلم هدیه قبول
 ایتدی ولکن زکوة و صدقه قبول ایتدی زیرا زکوة و صدق مال و صدقه
 بطریق الترجم اعطا اولنان نسنه در منصب و جاه نبوی ایسه بو ایکی
 معنادن عالیدر انکیچون صدر اولده آله دخی جائزدر کل ایدیکه هاشمی
 اولنلردر زیرا اول وقتده انلر مغنمدن دفع اولنان خمس الخمس
 کافی ایدی صکره که سادات چوغالدی فقرادن اولنلرینه قبول زکوة
 جائزدر دیو فتوی و یردیلمر پس اکر قبول ایدر لسه رخصتدر و اکر
 مراعات عرض هاشمیت ایدوب رد ایدر لسه عزیمتدر (و یومقامدندر که
 بعض علماء دین و آئمده مجتهدین دعاده (وارحم محمد) دیمکی تجویز ایتدی
 زیرا جناب نبوی (بالمؤمنین رؤف رحیم) ایله موصوفدر غیرک مرحومی
 دکدر و لکن اثر صحیحده وارد اولشدر تکیم صدر الشر یعده و ارددر
 پس (وارحم محمد اوصلی علی محمد) دیمک اولور که بالاده معناسنه اشارت
 اولمشدر و قرآنده کلور که (ومما رزقناهم ینفقون) یعنی مال مرزوقدن

انفاق لازم کلدیکی کی علم مرزوقدن دخی لازمدر ژیرا بر کیمسه بر علمی
 اهلندن کتم ایلسه لجام نارله ملجم اوله پس اکر انفاق مالده واکر بذل
 علمده محلهه قابلیت لازمدر مثلاً غنی به وفاسقه دفع مال اوناز مکر که
 فاسق فقیر نفقه سی واجب اولان ذورچدن اوله بوصورتده دخی
 کفایت قدر انفاق بیدر زیاده دکل وعلم دخی بویله در زیرانا اهله کوره
 حرامی الله قلمح ویرمک کی اولور خصوصاً که اسرار آکهمیه مقوله سنی
 کشف ایتمکده ضرر بین وخالل عظیم وارد و بوقفیرک ار باب انکارله
 مبتلی اولدیغم اکثر یا تحریر اسرار وناقابله اظهار یوزندن کلدی اگرچه
 مسئله اولدن معلوم ایدی ولکن خلق اراستنده قابل وارد رظن
 اولنوردی حالا حال وقال نه ایدیکی ظاهر در همان خاموش باش
 (ویدمشلردر که تصرف سلطانیده اولان اموال اصناف ار بعده در که
 هر برینک بیت مفردی وارد که جایه بیت المال اطلاق اولنوردی
 بیت خمس و زکوة عشردر وبری دخی خراج رؤسدر و اراضینک
 خراج موظفی و خراج مقاسمه سی و کفاریک تا جلزندن النان بو بیتده اولور
 وبری دخی بریتدر که وارثی اولیان ترکات موتی وضع اولنوردی وبری
 دخی بیت لفظات در (بو بیوت ار بعده اموال سلاطینک مملوکلری
 دکلدر بر کیمسه اتی ملک سلطاندر دیو اعتقاد ایلسه کافر اولور
 دیمشلردر پس سلاطینه لازم اولان اول اموالی مصارف مخصوصه سنه
 صرف ایتمکدر و سلطان او ز رینه انلرایچون زکوة لازم دکلدر بلکه
 انلراوزرینه لازم اولان کندی اموال مملوکه و موروثه لزندن زکوة
 ویرمکدر و بوندن فهم اولندیکه کمرک و قیون حق و امشالی دیو اخذ
 اولنان اموال زکوة مقوله سیدر که سلطان اتی کندی مصارفنه صرف
 ایتمک حلال دکلدر و بواعضارده شبهه واقع اولمغله اول اموالی زکوة
 نیتیه ویرنلر بردفعه دخی فقرایه تکرار ایده دیو قول وارد و زکوتک
 سائر مسائل فرعیه سی کتب فقهیه دن تتبع اولنه (وزکوة نیوتک
 اون بشتخی و هجرتک ایکنچی سنه سنه فرض اولمشدر وزکوة فطر
 و صلوة عید دخی اول سنه ده در وزکوتده معتبر اولان مکان مالدر

حتی کنندی بر شهرده و مالی بلد آخرده اولسه ز کونی مالی اولان
 موضعه ویرر صدقه فطرده معتبر اولان ایسه کنندی مکانیدر اولاد
 صغار و عیدت مکانی دکدر پس کنندی هر زده اولورسه صدقه
 فطری ویرر (و دیمش لردر که افضل اولان بودر که ز کوة و صدقه بی
 برادر لینه وازدن انلرک اولادنه واندن اعمام فقرا سنه واندن اهل
 سکه سنه یعنی خانه سی ز قاقنده بولنان فقرا یه واندن اهل مصره یعنی
 ساکن اولدیغی شهر فقرا سنه کذا ذکره لری بلعی * و تصوم رمضان *
 یعنی شهر رمضان صائم اولان اوله سنکه اسلامک دردنجی شرطیدر
 و بوئدن ظاهر اولدیکه رمضان مراد شهر رمضاندر زیر رمضان
 بعض اخبارده کلدیکی اوزره اسماء الهیه دندر انک ایچون رمضان
 کلدی و رمضان کندی دیمکدن نهی اولمشدر تا که حق کلدی و حق
 کندی دیمکی ایهام ائمه حق تعالی مجی و ذهاب و بونلرک امثالی صفات
 کونیه دن مبرادر اگر چه حق کنندی بطریق انتزل بومقوله صفاتله
 وصف اتمشدر و انک محلی وارد بوراده دنلر تکیم دهری سب اتمکدن
 نهی اولندی زیرا دهر کر چه اسم زماندر و لکن حقه دخی دهر دنیلور
 انک ایچون بعض اخبارده یاد دهر یاد یهور یاد بهار وارد اولمشدر
 پس سب دهر اتمکده دخی ایهام وارد الحاصل زمان ایچون موضع
 اولان رمضانک اسم علی مجموع شهر رمضاندر اگر چه لفظ شهری
 طبله دخی مستعملدر تکیم حدیثده کنور (اذا جاء رمضان) الخ
 و رمضان دنلدی زیرا ذنوب اهل ایمانی ارماض یعنی احراق وازاله
 لیدر و شهر رمضان دخی هجرتک ایکنجی سنه سنه فرض اولدی
 (و فخر عالم صلی الله علیه وسلم طقوز شهر رمضان صائم اولدیلر که
 بشی یکر می طقوز و ماعداسی اوتوزدر زیرا شهر یکر می طقوز اولسه
 دخی شهر کامل عد اولور تکیم حدیثده کنور) شهر اعبدا لایتقصان
 رمضان و ذوالحجه) یعنی بویکی شهرک عشر اخیر لری یکر می طقوز
 اولسه دخی ینه فضیلتده اولندر و همد شهر اوتوزدر و یا خود اندن
 مراد ذی الحجده اولان علی تفضیلدر که اجر و ثوابده شهر رمضاندر

کبر و قلمز دیکدر کما فی ابکار الافکار و لیکن وجه اول اوجه در
 زیرا ارباب حقایق عندندۀ افضل الشهور شهر رمضان و اندن شهر
 ربیع الاول و اندن شهر الله رجب و اندن شعبان و اندن ذی الحجه
 و اندن ذی القعدۀ و اندن محرمدر و ما عدا سی برادر (بعد از صومک
 و جوی اصحاب عذر اولینله در پس پیر فانیکه فنا و زواله قریب
 اولش و یاقوت بشریه سی فنا بولمشدر صومۀ قادر اولیحق بهر
 یوم فدیہ و یر صدقۀ فطر کی والی آخر العمر قضاسی لازم کلز و سفر
 دخی مبع افساردر و لیکن مشقت یوفسۀ صوم عزیمتدر و شول
 مرض که صومله زیاده و یامتد و یاغلا که مؤدی اوله یوصورته
 دخی افطار ایدوب ایام صحتده قضا ایدر و حیض و حبل وارضاعده
 دخی افطار ایدر اگر صوم کندینه و یا ولدنه ضرر و بررسه و عظامش
 شدید و جوع که اندن هلاک خوف او انور بونلردخی مبعدر و عد
 و مقابله سنده اولسه مقیم ایسه ده افطاری هر خصدر و شول کیمسه که
 عذرله افطار ایدر اکا کفارت لازم کلز و اگر هر یض و مسافر مرض
 و سفری حالنده وفات ایسه و صبت واجب اولساز و اگر هر یض
 برفاج کون صحتده و مسافر برفاج کون اقامتده اولوب وفات ایسه از
 ایام صحت و اقامتلی قدر و صبت بالاطعام واجب اولور و اگر صومنی
 افساده کفارت لازم کلسه تکفیر نیتۀ اعتناق رقبه ایدر و اگر قادر
 اولرسه ایکی شهر متابعاً صائم اولور و اگر قادر اولرسه الشمس مسکینه
 صدقۀ فطر کی نصف صاع و یرر و صحیح اولان بودر که کفارت
 عینده عدد عشره و کفارت صومده عدد ستین مراعات اولنق
 لازمدر اگر چه یوم واحد ده دفعاتله مسکین واحدۀ دفع اولنسه دخی
 جوازینۀ قول واردر و کفارتده تداخل اعتبار ایدنلرک قولاری اوزره
 صوم و سائر ماوجب علیه بر کفارت دور یله حاصل اولور و فدیۀ
 صلوة دوری بر شخصه مجلس واحدۀ مرار ادفع ایتمکله دخی جائز
 اولور و صومی اکل و شرب و امثالی افساد ابتدیی کی کذب و غیبت
 و غیبه و عین کاذبه و شهوتله مرآه اجنبیه نک محاسنه نظر ایتمک دخی

ثوابی ابطال ایدر اگر چه قضا لازم کلمت تکیم ثواب حرامله نماز
 دخی بویله و بعض فتاواده کلور که اگر حرام الحقه کوسرتوب لباسی
 شوکات دیمدیسسه حرام اول از مکر که لباسک کندی معصوب
 و یا حریر اوله و صومک شرعی معلومدر و حقیقتی سی اولدر که
 ماسوای حقندن امساک ایلیمه و نفسنی انک شهوات و تعلقاتندن منع
 ایده و انک افطاری لقاء الهی ایله در اشتهه للصائم فرحتان بودر
 یعنی بری عید افطار طبیعی و بری عید افطار حقیقتی در که عید اکبر
 دیدکری بودر و صوم صفت صدیه اولغله بشری ملک مرتبه سینه
 ایصال ایدر که مرتبه نوردر بودر اندر که رؤیتی تجوع اوزرینه مبنی
 قلدیلرا کر چه ریاضت عند المحققین تحسین اخلاق و عند الحكماء تصفیه
 محل اچوندرو علی کل حال منتج فتح دکلدربلکه منت الهیه بایندندر اگر انک
 اچون سبب منتج اولایدی فتح مکنسب اولوق لازم کنوردی هر کمال ایسه
 اختصاص الهیدر اگر چه محجوبلره کوره بعضی مکنسب کورینور
 هیات * و حج البیت ان استطعت الیه سبیلا * دخی سن بیتی یعنی کعبه پی
 حج و قصد ایلیمه سن اگر زاد و راحله جهتندن اکا قدرتک وار یسه یعنی
 اسلامک بشنجهی شرطی ذی قدرت اولانه حج ایتکدر و استطاعت
 شول قدرت تامه در که فعلاک صدوری اکا منوطدر بوسیدن فعله
 مقارن اولور زیرا قبل شروع الفعل قدرت حقیقه متوهمدر محقق
 دکلدردرت اصلنده صفت الهیه در که عجزی منافیدر تکیم عجز
 صفت عبدیه در که قدرتی منافیدر پس عبد اقدار الهی ایله قادر در
 یو خسه بنفسه دکل چونکه موانع مرتفعه اولوب لوازم طریق
 موجوده اوله حج فرض اولور شویله که اهل بلدی خروج ایتدوکی
 وقتده استطاعی و ارایکن انلرا ایتسه امام ابو یوسف عندنده و امام
 اعظمندن بر روایت اوزره آثم اولور زیرا فرضیت حج علی الفور در
 و امام محمد عندنده تأخیری جائزدر زیر اصلوه کی وقتی موسعدر اگر چه
 اول وقت رضوان الله در یعنی آخر عمرنه دک حج ایدر سه اتمندن خصلاص
 اولور و اگر قبل الحج وفات ایدر سه آثم اولور و وصیت لازم کلور و اگر

وصفت ایتیموب ورتبه سی تبرع ایدر زسه عند الامام موجود که فرضه بدل
 اوله ولیکن یومعنائی وکذلت دور صلوتده و سائر کفار آنده تبرعی
 مفردات امامدن عدا تمش لرددر (پس سقوط فرضه عند الکلی وصفت
 لایددر وقرآنده کلور (ومن کفر فان الله غنی عن العالمین) یعنی بر کبسه
 مستطیع اولوب عدا جی ترک ایلسه اگر فرضیئی بطریق الر دایسه
 کافر اولور واکر بطریق التکاسل ایسه کفره مقارب اولور نه کیم ترک
 صلوتده اولان وعید دخی یوایکی معنادن برینه محمولدر که حدیثده
 کلور (من ترک الصلوة متعمدا فقد کفر) و ترک صلوة و ترک حج امر هائل
 اولمغله انک ترکندن کفر له تعبیر اولمغده تغلیظ و تشدید وارد و ترک
 شکرده دخی یو تغلیظ وارد اولمشدر قال الله تعالی (ومن یشکر فاثمنا
 یشکر لنفسه ومن کفر فان الله غنی حید) وقرآنده قنخی سیئه نک حقنده که
 یومقوله تغلیظ واقع اولمشدر اکا کبیره دنلور (وحج قصد قلبدر که
 بعث الهمی الیه انبعاث و تحرکدر تا که دعوت ابراهیم علیه السلامه
 اجابت حاصل اوله قال الله تعالی (واذن فی الناس بالحج) یعنی یوامرک
 موجنبجه حضرت ابراهیم تأذین واعلام ایتیموب بیور دیکه (الان
 ربکم بنی لکم بیتا فحجوه) و بوخطایده اصل اولان امت محمددر یعنی
 ای امت محمد بن سینه امر الهمی الیه بر بیت بتا ایلدم پس سز انک زیارتی
 قصد ایدیکوز تا که حج اصغر ایده سز و فی الحقیقه در بیتی مراد ایدیکوز
 تا که حج اکبر ایده سز بر اکبسه وحدت ذاتیه به اشارتدر و عارف اولان
 در و دیواره باقر بلکه دیاره نظر ابر و شولکه اعمی اوله انک چشمندن
 چه حاصل که جمال یوسفی کورمز و یونندن فهم اولندیکه حج غزادن
 افضلدر اگر چه غزاء عقده در زیرا غزاء قتل نفس اعاره به رمز اولمغله
 تحلیله باینشدندر حاء محجمه الیه حج ایسه مشاهداه روح قبیلندندر که
 تحلیله در حاء مهمله الیه (الحمد لله تعالی بو فقیره یو ترتیب اوزره واقع
 اولوب ایکی کره غزاء تمجد دن صکره ایکی کره حج اصغر و اکبر له تدارک
 آلهی اولمشدر و فی الحقیقه حج مبرور اودر که خالقدن حقه رجوع
 ایدوب بردخی معصیت دکل بلکه ماسوا به التفات ایتیمه سک زبرا

بصرک اول وجهی مطالعه د نص کره غیره نظری حرامدر واکر
 حقدن خلقه دوزسه ایدی محبوب اولوب قالور (واتفاق علمائک
 اوزرینه در که مال حرامله حج ایدنه ثواب یوقدر بلکه حجی مردود در
 اگرچه حج اندن ساقط اولور و امام احمد ساقط اولماز دیمشدر ثوابی
 اولیان سنه بی اعاده لازمدر کراهت ایله ادا اولانان صلاتی اعاده
 لازم کلدیکی کی و بر ماده که اختلاف مجتهد واقع اوله اوراده احتیاطه
 عمل لازمدر قربان عقیقه کی (ومال حج مهور نسادن فاضل کر کدر
 کرک مؤجله و کرک معجله و بعضیلر دیدیلر که صدق مؤجله دن فضل
 شرط دکلدیر زیرا هنوز مطلوب دکلدیر و صدق مؤجل ایله مرآت
 غنیه اولماز مگر هر نه وقتکه مطالبه ایدنه ز و جندن المنه قادره اوله
 (وصبی و مملوک حج ایتمش اولسه بعد البلوغ و الاعتاق بردفعه دخی
 حج لازمدر فقیر کی دکلدیر یعنی فقیر و اعمی و مقعد و مفلوج و امثالی
 حج ایتمش اولسه لر فرضلرندن واقع اولور فقیر اوزرینه حج فرض دکلدیر
 دیدکری آفاقیه کوره در چونکه میقاته داخل و کعبه یه واصل اوله
 فرضیت حج متعین اولور و بر کیمسه غیره ایچون حج ایدسه اگر غنی اولوب
 مقدا کندی نفسیچون حج ایتمش ایسه کراهت تحریمیه ایله مکر و هدر
 زبر کندی نفسی اوزرینه حج فرض ایکن حج عن الغیر ایکن جهل
 عظیمدر و اگر غنی دکل ایسه کندی نفسی اوزرینه دخی فرض اولور
 بو صورتده بعض علماء دیدیلر که اصل حج امر ایلین کیمسه دن واقع
 اولور انکیچون محجوج عنه ایچون نیت و تلبیه سنده دخی انی ذکر ایدر
 و بعضیلر دیدیلر که مأموردن تطوعا واقع اولور و فرض حج ساقط
 اولماز بلکه کندی ایچون بردفعه دخی حج ایتملوردر و امر اولانه ثواب
 نفقه وارددر ولکن اجاما حج اندن ساقط اولور نته کیم مؤید زاده
 فتاوا سنده بو قولی اختیار وانک اوزرینه اقتصار ایتمشدر چونکه بو مسأله
 اختلافدن خالی اولمادی پس افضل اولان مقدا کندی نفسیچون
 حج ایدنه حج ایدیره لر (و بر کیمسه حج عن الغیر ایسه وکیل مطلبی
 اولوق کر کدر تا که تبعات و مخاطراتدن خلاص اوله یعنی حمله امر ایدن

کچھ ماہ مورہ دفع مال آیتد یکی وقتندہ دیمک کرکہ رکہ
 آل شو مالی و بنم ایچون ویا فلان ایچون حج ایت و نوجھلہ
 دیلرایسک اویلہ ایلہ بوصورتندہ مأمور بالحدی دخی غیربی کندی
 یرینہ توکیل ایتک جائز اولور کرک مریض اولسون و کرک اولسون
 و کرک حرمده تعین ایتسون و کرک آفاقده و کندنده فضله مال
 قالور سه آمره ویا خود وارشہ دفع ایتک لازم کلز بواعصارده
 اکثر ناس بومسأله دن غافل اولوب حج عن الغیری افساد ویا حاج
 اولانی مشقتہ دو شور رز (واشباہدہ کلور کہ اهل اسلام انتفاع
 ایدہ جک نسنہ بنا ایتک حجہ ثانیہ دن افضلدر) و حج فرض طاعت
 والدیندن اولادر نافله بویله دکلدرو حج غنی حج فقیردن افضلدر زیزا
 فقیر مکہ دن تأدیہ فرض ایدر زہابندہ متطوعدر فضیلت فرض ایسہ
 تطوعدن افضلدر (و حج تطوع صدقہ نافله دن افضلدر و جهور
 علماء دیمش لردر کہ روح میتہ اهداء اولنان نسنہ ده نفس عمل ثوابی
 واصل اولور و بعض حنفیہ دیدیلر کہ ثواب انفاق واصل اولور مثلا
 حجدہ ثواب نفقہ واصل اولور بوخسه افعال مناسک ثوابی دکل انکیچون
 امر بالحج ایدن فی نفس الامر حاج اولماز بلکه حاج اولان افعال مناسکی
 بالفعل مبا شرت ایدندر و بوقول عندار باب الحقائق اقوادر) بعدذا
 صلاة عبادت بدنیہ و زکاة عبادت مالیہ و صیام عبادت نفسیہ و حج
 عبادت مزکبدر و بونلر فروض اعیانندندر و بونلردن ضکرہ جهاد در کہ
 فروض کفایہ دندر و حج و زکاة و صلاة و صیام مدہ جملہ مستویدر
 و اسلام بریت کییدر کہ انک بابتک مصر اعینی تلفظ شهادتین در
 وارکانیت دورتدر کہ صلاة و زکاة و صیام و حجدر پس بویتی اقامت
 لازم کلدی تاکہ بزنی جهنمک زمهر بر نفس و حرورندن وقایہ ایلیہ
 زیرا حدیثدہ کلور کہ نار رب العالمینہ شکایت ایلیوب یارب بعضم
 بعضمی اکل ایتدی و اجزاء وجودم بری برینہ منضم اولدی پس
 بکا ذن ویر کہ ایکی دفعہ تنفس ایدیم بر نفس شتاده و بر نفس صیغده
 پس شو انک یا زلده سموم و حروردر انک نفسندندر فتح قائله و شو انک

قیشلرده بردوز مهر یردر بودخی انک نفسندندر و بومعنادن
 حدیثه کلور (ابرو اباظہرفان شدہ الحرمن فیج جہنم) و فیج
 جہنمک غلیا نیدر الحاصل ناس دنیا دہ حرشمس و بردہوادن
 کندیلرینی وقایہ ایچون ارکان اربعہ دن معمول خانہ انخانہ ایتدکری کبی
 کر کدر کہ یوم قیامتہ دخی حرور و ز مہر یر ناردن کندیلرینی حفظ
 ایدہ جک خانہ دینی بنا ایدہ لر ز یر اول کونہ جہنم بنفسہ افوران و غلیان
 ایدہ رک موقفہ کلسہ کر کدر تکیم سورہ مالکہ اعداء اللہہ معاملہ سی
 مبین در نعوذ باللہ من شرہا وسطوتہا و خطوتہا * قال صدقت *
 و بعض نسخہ (فجب الہ یسالہ و یصدقہ) دخی الحاق اولمشدر
 ولکن حدیثہ متفق علیہ در کہ بخاری و مسلمہ بو الحاق یوقدر
 یعنی اول کیمسہ جناب نبویدن صلی اللہ علیہ وسلم سؤالنک جوابی
 اشد کدہ صدقت یا محمد یوب جناب نبوتی تصدیق ایلدی تاکہ کندی
 بومعناہ عارف او اوب سؤالی محضا حاضر بالجس اولنرہ اسماع ایچون
 اولدوغنہ اشارت اولہ و یادفع وہم ایچون تصدیق ایتدی تاکہ سائل
 جواب مذکور ی قبول ایتدی دیمہ لر تکیم سکوتدن عدم قبول لایح اولور
 و یا خود جبریلدن بو تصدیق اشد کدہ کو یا حدیثی ایکی کیمسہ دن
 اسماع ایش اولدیلر ایکی شاہد ایسہ بر شاہد دن اولی در (سؤال
 اولنور سہ کہ تغریف اسلامدن و تخصیص امور مذکورہ دن
 و تصدیقدن فہم اولنور کہ اسلام مطلقا بونلردن عبارت و بونلرک
 برینی تارک اولان کافر اولہ) جواب بودر کہ مراد اسلام کاملدر پس
 بونلردن برینی ترک ایدن مسلم کامل اولماز دیمکدر بوندن ایسہ کفر لازم
 کلن الحاصل شہادت رکندر دینلرہ کورہ ترک شہادتہ لزوم کفر مقرر در
 واجزاء احکام دنیویہ یہ شرطدر دینلرہ کورہ آثم اولیق لازم کلور
 قلبندہ تصدیق و ارا ایسہ پس تلفظ شہادتی ترکہ آثم اولیق ماعدایی
 ترکہ بطریق الاولی آثم اولور و بوارکان معظمت دینیہ دن اولغیہ
 اصول و سائر فروع حکمندہ قلندی اگرچہ شہادت اصل و ماعدایی
 شعب و فروعدر و بونلردن فہم اولندی کہ امور مذکورہ یہ شروط

دینک ارکان اطلاقنی منافی دکادر فاحفظ * قال فاحبرنی عن الايمان *
 اول لرجل دیدیکه یا محمد چونکه اسلامدن خبر ویردک پس بکا
 ایماندن دخی خبر ویرتا که بوندن دخی مستفید اولایم و بوندن ایمان
 واسلام متعدد اولیق کورینور مع هذا وحدته ذاهب اولمش لردر
 وحق اولان بودر که اصل دین اصل شجره کبیر که شجره تک ابتدا
 نواتدن نباتنده ایکی شعبه سی اولدیغی کبی که بری ذاته و بری دخی
 صفاته اشارتدر اصل دینک دخی ایکی شعبه سی واردر که بری شعبه
 ذاتر که ایماندر انکیچون ذات کبی باطندر و بری شعبه صفاتدر که
 اسلامدر انکیچون صفات کبی ظاهر در و ذاتک ظهوری صفاتله
 و صفاتک قوامی ذاته اولدیغی کبی ایمانک دخی ظهوری اسلامله
 و اسلامک قوامی ایمانله اولدی انکیچون ایمانی ضعیف اولنلرک اسلامری
 دخی ضعیف قدر الحاصل روح و جسد اصلنده امر واحد اولوب صکره
 بعض کیفیات و اعتباراتله متمیز اولدقلری کبی ایمان و اسلام دخی
 متمیز اولدیلمر و متمیز ظاهری وحدت باطنی منافی اولدی ته کیم بعض
 کبار بیور مشالدر که (لنا من امره روح و جسم) یعنی روح و جسمک
 ایکی سنی دخی عالم امر دن قلمندر مع هذا قرآنه عالم امر عالم خلقه
 مقابلدر ته کیم کلور (الاله الخلق والامر) و بومقامک فهمی فی الجماله
 ذوقه داردر زیر اطور عقلمدن خارج کبیر ولکن عقل قدسی اهلنه
 نمایان و اهل دله سجنجل مجلا ده صورت کبی عیاندرفا حمد الله علی
 هذا انقرب و اشکره علی هذا التحریر فانه الغيرة المزيلة للحیر * قال
 ان تؤمن بالله * جناب نبوت صلی الله علیه وسلم دخی جواب و یروب
 بیوردیکه ایمان اودر که الله تعالی به ایمان کتوره سن یعنی ایمانک متعلقی
 التی نسنه در که اولکبسی الله تعالی نیک وجودنی و وجودی و وجودنی
 و صفات کالیه سنی تصدیق ایتمکدر و ذات و صفات و افعائنده شریکی
 و نظیری بو قدر دیو اعتقاد ایلمکدر و انک ذاته عالم ملک علمی و عارفلرک
 عرفانی و مکاشفلرک کفی صغیر بلکه معلوم اولدیغی
 الوهیتی مرتبه سنه دکدر شکیم کلور (فاعلم انه لا اله الا الله)

وانك ذاتنده انبیا به وکل اولیا به برق شعشعانی وارد که ذاتندن
حصه لری او قدر در و معرفه الله دید کلری فی الحقیقه صفات
سلیبه یوزندند که از ایدر یعنی بدایتی یوقدر وابدیدر یعنی
نهایتی یوقدر و قدیمدر که صفات حدوثن میرا وواجبدر که
صفات امکانن معرا دیمکدر وعلی هذا زیرا صفات ثبوتیه سببه
حقیقتی اوزره بیلک مشککدر مثلاً حیات دیو اثبات اولنور ولیکن
حیات ذاتیه سی توجیهله در ادراک اولنوز زیرا قیاسدن خارجدر
بناء علی هذا کنه ذات وکنه صفاتی ینه کنیدی بیلور انکیچون
دیمشردر که (لا یعرف الله الا الله) وعبدک مرتبه سی ایمان بانغیبر
انک مافوقی مکاشفه صفات ودخی مافوقی ذکر اولنسان برق ذاتدر
و یوبرق و بو مکاشفه ایمان اوزرینه متفرعدر پس ایمان اصل
واسعادندر و درجات عالییه بقدر الطاقه البشریه کمال علم و معرفتیه
امنوطدر (پس اعلی الجنات جنت عدن و فردوس اولدیغی کبی اعلی
العلوم دخی علم بالله در که بو علمک ار بابی جنت عدن و فردوسده مقیم
اولورلر زیرا علو حاله مناسب اولان علو درجه در و علم بالله کشفیدن
اشعه سی علم نظر و استدلال و اتدن اشعه مرتبه به عقائد دیرلر که
عامه ناسک حالیدر یوخسه علوم دیمزلر (و علم نظر اهلنک اکالی دخی
آخر اظهارجز و قصور ایدوب هر نسته نک حقیقتی خواص و اوامی
یوزندن معلومدر یوخسه نفس حقیقت من حیث هی معلوم دکادر
دیمشردر و ار باب حقیقت بو کلامی قبول ایتباردر زیرا علمک نهایی
عجز وجهلدر انکیچون کلور (علیکم بدین العجاظ) یعنی عامه ناس قدیمدن
نه اعتقاد اوزرینه اولدیلر ایسه سزدخی اول دین و اول اعتقاد اوزرینه
اولو کز زیرا علم نظر انظاردن خالی دکادر و علم مکاشفه دخی بحر
محیطدر کلری یوق و حیرتی جددن ارتوقدر (پس کرحه علم الیقین
وعین الیقین و حق الیقین دیرلر فاما اعتبار الله در ولیکن ایمان
و اعتقاده تمکین کر کدر تا که مفید اوله و علم الیقین اهلنک اعتقادندن
عین الیقین بن اهلنک اعتقاددی اقوی و حق الیقین عین الیقینک

فوقنده در و حقیقت حق الیقین رسول الله صلی الله علیه و سلم
 مخصوص بر مرتبه عالی در و بمراتب اوزرینه اولان اهل ایمان
 و اهل اعتقادک تمکینه نشانی عمل شرعیده متانت و امور دینیه
 صلابتدر و الحمد لله تعالی * و ملائکته * دخی حق تعالی نک ملائکه سنه
 ایمان کتوره سنکه ملائکه ایکنجی مؤمن به در و ملائکه به ایمان بر قاج
 معنایه در (اولکبسی وجودلری تصدیقدر زیرا نصوص قطعیه ایله
 ثابت اولغله انلری نفی ایدن کافر اولور و بونلرک وجودلری جمله دن
 مقدم اولغله وجود خارجی ترتیبی اوزرینه ذکرده دخی تقدیم
 اولندیلر و انلرک اولی عقل اول و ملائکه مهیمه در که مجردات دیرلر
 بونلر عالم و آدمی بیلزلر و سجده آدم ایله دخی مأمور اولمشلردر
 و انلردن صکره ملائکه عرشیه و سماویه و ارضیه خلق اولمشلدر که
 بونلر اجسام لطیفه ایله تشکلی ایشلر و سجده آدم ایله مأمور اولمشلردر
 و ملائکه دن بر طائفه که سجده دن ابا و امتناع ایتمکله احزاق اولمشلردر
 اول ملائکه دن مراد جندن بر طائفه در یو خسه ملائکه معهوده
 دکلدر زیرا ملائکه (لا یعصون الله ما امرهم) مضمونیه موصوفلردر
 انکیچون هاروت و ماروت حقیقه عاصی اولدیلر دیو اعتقاد ایمانک
 ردنص قاطع اولغله موجب کفر در دیمشلردر و جنه ملک اطلاق
 اولمشلدر زیرا ملک کی انلرک دخی بعض امور ایچون رسالتلری وارد
 تکیم ملکه دخی جن اطلاق اولور اعین ناسدن استتارلرندن اوتوری
 فاحفظ فانه مما ینفعلک (و ایکنجیسی بودر که ملائکه عباد الله در انس
 و جن کی اگرچه بو اوچی صور متباینه اوزرینه خلق اولمشلدر
 و خصوص اوزرینه ملائکه ذکورت و انوشت ایله متصف دکلدر
 بلکه حقیقت ثالثه در براق کی که سائر حیوانات جنسندن دکلدر بلکه
 بشقه بر حقیقتدر و ملائکه نک عباد الله اولدیغی الوهیتلری منافیدر
 پس انلره آلهه دینلر کافر اولدیلر خصوصاً که اجنجه ایله موصوفلردر
 قال الله تعالی (اولی اجنجه یعنی وثالث و رباع) الله تعالی ایسه بو مقوله
 اوصافدن میرادر زیرا کرچه اجنجه ملائکه قوت زانده لرینه اشارتدر

فاما اجنه صوریه و حسیدلرینی دخی منافی دکلدلر وانلرک قناتلری
 طبور کبی صعود ایچون دکل بلکه نزول ایچوندلر زیرا نورانیتلری
 جهتدن عره جلری ذاتی و طبیعیدلر که اسباب خارجهیه به محتاج دکلدلر
 نزول ایسه خلافی طبیعلریدلر که خفت ذاتیلری نزول اقتضا ایتمز
 و بونلرده اولان قدرت و قوت اقدار الهی ایله در پس حقیقت قدرت
 الله تعالی نکدر (واوچنجبسی بودر که ملائکه مأمورلر و مکلفلر در
 ته کیم قرآنده بیندلر وانکن ملائکه سماویه بالکنز مأمورلر در زیرا
 علویات عقول مجردیه متصل اولغله انلر کوره مقتضی منهی بو قدر
 ملائکه ارضیده ایسه نفوس بشریه و جنیه به اتصاله بحکم الجوار
 هم مأمورلر وهم منهیلر در وانکن منهی اولوق امکان ذاتی حسبیه در
 بوندن ایسه بالفعل صدور عصیان لازم کلز ته کیم (یا ایها النبی اتق الله)
 دندلی مع هذا نبی معصوم اولغله امتناع بالغیر حسبیه اندن افراد
 امت کبی معصیت صادر اولماز ته کیم الله تعالی حقننده ایلام بری
 جائزدر دیدیلر مع هذا خارجه و قوعی بو قدر و بوندن ملائکه طبقات
 مختلفه اولوق ظاهر اولدی (و بونلرک جمله سی اوزرینه موت جائزدر
 وانکن منظر بندن اولغله ابتداء عالم ابداعدن انتهاء دنیا به دک حیاته
 اولورلر وانکن ارواحک حیاتی حیات ذاتیه اولغله انلرک موتلری
 غشیان کبی برحمانتدر سائر دن روح اولنلرک بشقه روحله حیاتلری کبی
 دکلدلر که مفارقت روحله ذوق موت ایدهلر (وحضرت عبسایه علیه
 السلام روح اطلاق اواندیغی صورت بشریه ثابته سنی منافی دکلدلر
 زیرا مریمدن تولد ایتمشدر پس اکا روح مجسم دیمک خطادر فاما
 جبریلک صورت اعرایه سی تمثل طریقیه در (ودوردنجبسی بوهر که
 ملائکه دن رسل واردلر که الله تعالی انلری بشردن مراد اولان کیمسه له
 ارسال ایتمشدر جبرائیل و میکائیل واسرافیل و اشالی کبی که وحیه
 و بعض اموریه الله ایله عبادی میاننده توسط ایدرلر قال الله تعالی
 (الله یصطفی من الملائکه رسلا) و جائزدر که بری برلرینه دخی رسول
 اوله لر (وملائکه خوفیه و بکائله موصوفلر در وانکن انلرک بکلری

بشر کی دمعه دکدر زیرا ارواحده دمع اولماز بلکه حالرینه مناسب
 اولان وجهله در (وملائکه حسن وجهله و حسن صوتله دخی وصف
 اولمشلردر حسن زاندلندن اوتوری بشردن مستر اولورلر زیرا بشر
 انلری کورسه جیب عقلری چاک و عدم تحملدن زهره لری منشق اولور
 (و حق تعالینک خلقندن اسرافیلدن احسن صوت یوقدر شویله که
 تسبیحه شروع ایتد کده سموات سبع اهلی تسبیح و صلاتلرن قطع ایدوب
 استماع ایلرلر قال الله تعالی (یزید فی الخلق ما یشاء) علما دیمشلردر که
 یومز یدده حسن وجه و حسن صوت و حسن خط و امشالی داخلدر
 بو خود معلومدر که صوت مجرد ده اکثر خلائق برابردر پس ایرات
 حلاوت ایتکه فی الجملة تغنی لازم کلدیکه اکالحن عرب دیرلر پس
 فقهاک خوشخوانی تقدیم ایتوب درست خوانی تقدیم ایتک کر کدر
 دید کبری خوشخوان درست خوان اولدیغنه کوره در والا (زینوا
 القرآن باصواتکم) موجبیجه حسن صوت قاری زینت قرأندر که
 قرأک حسن ذاتیسی اوزرینه حسن عارضیدر و حسن بر حسن نور
 علی نور کی اولدیغنی ظاهر در و حسن صوت مصلی بی اشغال ایدر
 دید کبری بی مذاق اولمقدندر بلکه آثاره خشیت ایدوب عالم قدسه
 روحک عروجنه یا عئدر زیرا حسن صوت حظ روحدر و جناب نبوت
 صلی الله علیه وسلم حداء عربی استماع ایتش و ابو موسی الاشعری بی
 رضی الله عنه حسن صوتندن اوتوری مدح ایدوب (لقد اوتی هذا
 مزمارا من مزامیر آل داود) پیور مشدر اشته بو قدر بطریق الاستطراد
 ذکر اولندی والا بو محبت طویل الذیلدر که محلیده مفصلدر
 * و کتبه * دخی الله تعالینک کابلیرینه ایمان کتوره سن که او چنجی
 مؤمن به کتب الهیه در و کایمان بودر که جمله سی کلام الله اولدیغنی
 تصدیق ایلیدر لسان سریانی واکر عبرانی واکر عبری واکر عربی
 زیرا کلام نفسی ذاتنده لغات مختلفه ایله متصف دکدر بلکه لغاتله
 اتصافی حین نزولده واقع اولمشدر قال الله تعالی (انا جعلنا قرأنا عربیا)
 یعنی بوراده قرأک مجعواتی عربیته ناظر در یوخسه نفس قرأیتنه دکل

پس عربیته کسوه لندیکی حین اداد در زیر هر کتاب منزل علیه اولان
 رسولک وقومک لغتی اوزرینه نازلدر تا که فهمی متبسر اوله قال الله
 تعالی (فانما یسرناه بلسانک) الخ پس قرآن کلام الله در که غیر مخلوقدر
 و مخلوقدر دین کافر اولور بلکه مخلوق اولان احوال عارضه سیدر
 مقروئتی و مسموعیتی و مکتوبیتی و محفوظیتی و امثالی کی بویله ایکن
 نظم قرآن معجزدر که سائر کتب الهیه ده صفت اعجاز یوقدر و بوندن
 معلوم اولدیکه الله تعالی جمیع السنه ایله متکلم در اگر چه افاضل
 السنه عربی و اندن فارسیه دریه و اندن ترکیدر و آدم جنتدن
 لسان ترکی ایله قالی دیمکله قیام ایوب چقمشدر زیرا دنیاده آخر
 تصرف ترکدر فافهم جدا (وجمیع السنه حروف تهجی بی مشتملدر که
 یدییوز بیک دلدر دیمشدر در شوقدر وارددر که لغت ترکیه ده ثاء مثله
 وحاء خالصه و ذال معجمه و ظاء معجمه و فاء و هاء خالصه یوقدر بلکه
 های حائله مشوب نطق ایدرلر وحاء و ظاء عربی مخصوصدر و همزه
 کلام مجمله ابتداده وارد فقط (وصلاح الدین الصفدی نقلی اوزرینه
 توراتده همزه وها وحاء و عین یوقدر ولکن بونده نظر وارددر زیرا
 توراتده ایل راحون شدای بسمله یرینه در که همزه و حایی مشتملدر
 و لغت فارسیه دن دوت حرف حروف تهجی به الحاق اولمشدر
 با وجم و ژا و کاف فارسی کی که بونلره مجموع حروف اوتوز ایکی
 اولور وجه الحاق بودر که حروف اربعه مذکوره ایله بعضی قبائل عرب
 تکلم ایلمشدر بعد ذاکتب الهیه یوزدر تدر که حقیقه کتاب اطلاق
 اولنان ایکیسدر که تورات و قرآندر که بونلرا احکام و حدودی مشتملدر
 و ما عدا سی صحف مقوله سیدر که رموز و امثال و مواعظ و مزاجر در
 و بعضیلر دیدیلر که (ولیکم اهل الانجیل بما انزل الله فیه) موجب
 انجیل دخی بعض احکامی مشتمل ایدی بوسبیدن طائفه یهود حضرت
 عیسیاه احکام توراتی فی الجملة تغیر ایدی دیو عداوت ایتدیلر و علی
 تقدیر الاول انجیل وز پوره کتاب اطلاق اولنق شرف زاندرینه بناءدر
 انکیچون کتب اربعه دیلر (و دیمشدر در که قرآنه و سائر کتب الهیه به

اجمالا ایمان هر کس اوزرینه فرض عیندر وقرآنه تفصیلی ایله
 مکلف اولدیغیز جهتدن ایمان تفصیلی فرض کفایه در زیرا هر کس
 اوزرینه وجوب بنده حرج وفساد معاش واردر فاما کتب سالفه به
 ایمان تفصیلی بزم اوزریمزه فرض دکلدن زیرا بزانتک تفصیلی ایله
 مکلف دکلیز (وکتب منزله به تنافی احکامی وار ایکن ایمان کتورمک
 ایکی وجهله در بری بودر که جمله سی من عندالله در دیو تصدیقدر
 تکیم قرآنک محکمت و منشاها تی حقنده (کل من عند ربنا) دیو ایمان
 کتور برز و بری دخی بودر که احکام غیر منسوخه سنه ایماندر پس
 منسوخه ایمان لازم کلز تنه کیم احکام توراتک اکثری قرآنله منسوخدر
 ویهودک خذلهم الله نسخله بدا لازم ککلور دیدیکی باطلدر زیرا
 حق تعالیده رای ورآیندن عدول اولساز بلکه انک علی هر نسنه نک
 ابتدا وانتهاسنی محیطدر پس نسخ بزم علمزه کوره تبدیل و علم الهی به
 کوره مدت حکمی بیاندر پس تورات منسوخدر وانک بقاسنی اعتقاد
 ایدوب حکم قرآنه تابع اولیمان یهود کافرلدر و موسی علیه السلام
 انلردن بری در و علی هذا * ورسله * دخی حق تعالینک رسوللرینه
 ایماندر که رسل دوردنجی مؤمن به در رسول مرسل معنا سنه در یعنی
 شول کیمسه در که تبلغ احکام ایچون مبعوث اوله ملک اولسون انسان
 اولسون بی ایسه انسانه مخصوصدر زیرا قرآنده ملائکه به رسل
 اطلاق اولندی انبیا ریلدی اگرچه لغته اطلاق درست در زیرا
 نبی منبی عن الله در مخبر معنا سنه بو ایسه بلکه دخی شاملدر مکر
 شویله توجیه اولنه که هر مبلغ مخبر اولماز پس ملک مبلغدر نظم ولفظ
 جهشدن ونبی لفظا ومعنی مخبردر زیرا مقصود الهی بی افاده اکا
 منوطدر (ورسل اوچیوز اون اوچدر عدد اصحاب بدرکی وانبیاتک اولی
 آدم ورسلاک اولی نوحدر علیهم السلام زیرا ابتدا فرق مختلفه به
 مبعوث اولان نوحدر اندن مقدم اولنلر اولادنه واقرباسنه مبعوث
 ایدیلر) و ابوالبشر آدم وجه ارضه هبوطدن صکره خلعت نبوت تلبس
 ایلدی تنه کیم (ثم اجتباه ربه) اکا دالدر (ودیشلردر که وحی نبوت

وحی رسالتدن احمددر یعنی نبی اودر که اکا ملک و ساطتیه له وحی اوله
 و یا قلبیه الهام اولنه و یا رؤیای صادقه ایله تنبیه قلنه پس رسول
 نبی دن افضل اولور زیرا وحی خاص وحی نبوتک فوقه رسیده در ولیکن
 بعض احادیثه کلمشدر که (و یحیی النبی و لا احد معه) یعنی بعض انبیا
 واردر که کنندی نفسی تکمیل ایچون جانب خلقه رد او اتمشدر بعض
 اولیاکی که اکا عارف دیرر و بعض انبیا و اولیاء لسان ارشاد و هدایتله
 خلقه رد اولور که اکا عالم دینلور و اولیادن اولانه وارث دخی اطلاق
 اولور زیرا مرتبه دعوتده وارث نبی در و بو اولکیدن اکلدر
 و جائزدر که بوم قیامتده بعض انبیا کله که یا نتیجه اصلا تابعی یوقدر
 زیرا مدتی قبله و امتی علیه اولغله دعوتی نافذه اولما یوب کنندی
 بنفسه تنها قالمشدر نه کیم کتب تواریخ و سیرتبع ایدنلره خفی دکلدر
 و بونلردن برینی امام مکی قوت القلوبده درج ایلشدر تفصیل عربضی
 اندن مطالعه اولنه (و بعض روایتده انبیا یوز یکرهی درت بیکدر
 دیمشدرر و دخی زیاده یه قول واردر پس اولاسی آمدن غایته ایرنجه
 جمله سنه ایمان کتوردم و حقدن خلقه مبعوث اولدقلرینی تصدیق
 ایلدم دیملودر اولکن انبیاء سابقه حالا بالفعل انبیا دکلدرر بلکه
 زمانلرنده انبیادرسکه انلرک شریعت و نبوتلری شریعت و نبوت
 صحابه ایله منسوخدرر پس انلره زمانلرنده انبیادریو ایمان لازمدر
 حالا دکل فاما جناب نبوته صلی الله علیه وسلم حالا بالفعل نبی در و خاتم
 الانبیاء و الرسلدر دیو ایمان کر کدر چونکه رسول الله اولدوغنه
 مؤمن اوله ولیکن خاتم رسل اولوب الی بوم القیام دینی منسوخ اولمدیغنی
 بیلمسه و اول وجهله ایمان کتورمسه مؤمن اولماز (و بر کیمسه آدمک
 نبوتی بیلمسه کافر اولور دیمشدرر حتی آدمه علیه السلام اون صحیفه
 نزول ایتشدر که صحیفه واحده سی حروف تهجی در زیرا آدم نوع
 انسانک مبدائی اولغله لاجرم السنه اولادنه دخی حروف تهجی ماده در
 (و بر کیمسه ضرور بات دینه دن اولان اموری بیلمسه مؤمن اولماز
 توحید و نبوت و بعث و جزاکی و احکام و فرعیه نبوتده داخلدر

انکیچون بر کیمسه یه وجوب صلاتدن سوال اولندقدده بیلم دیسه کافر
 اولور و کدک حرمت خیر وزنی و قتل نفس و امثالنی بیلمسه و تصدیق
 ایلمسه کافر اولور زیرا بویه مواضعده جهل عذر اولماز و الفاظ کفر دخی
 بویه در که بالضروره ای بلادلیل دین نبویدن اولدیغنی برده بیلم
 سو یلدم دیمک مفید اولماز (وشونسنه که روایت آحادله و یا استدلال ایله
 پیلنور بویه دکادر پس بر کیمسه احکام اجتهادیه بی و یا خبر واحد ایله
 ثابت اولان سنه بی انکار ایلمسه کافر اولماز متواتری انکار ایسه کفر
 و خبر مشهوری انکار ضلالدر و خبر واحدی انکار اتمک کفر و ضلال
 دکل بلکه حکمی عدم قبوله اتمدر (و بعض امور وارد در که موجبی
 متواتر حکمنده اولمغله انکارندن کفر خوف اولنور مسح علی الخفین کی
 (و دیمشدر در که مؤمن دکه وجهله کافر اولماز مکر که اشد یکی سنه بی
 شارع امارت تکذیب قیلش اوله صحفی قاذوراته القا و تمزیق و شد
 زنا رکبی (و دیمشدر در که بر سنه مقطوع به اولمدیغه اعتقاد اولماز مثلاً
 اگر نقل مقواه سندن ایسه تواتره ثابت اولق کرک انکیچون روایت
 معتقد اتدن دکادر یعنی مسائل مختلف فیهادن اولوب ضروریات
 دینه دن اولمغله اکا ایمان و اعتقاد واجب اولماز و اگر عقلمدن ایسه
 دلیل قطعی ایله ثابت اولق کر کدر مادامکه نص متواتر فدیج اتمیه
 و ابر کسنک میساتی جمع دخی ممکن اولیه والا نصه اعتقاد ایدوب
 دلیلی ترک ایده (و هدایه ده کلور که مختار اولان بودر که رسول الله
 صلی الله علیه وسلم بدرلر بکه عبدالله در وجدلری دخی که عبدالمطلب
 و هاشم در بونلرک اسملرینی بیلک اسلامده شرط دکادر بلکه کنیدی
 اسم شریفلر بکه محمد در انی بیلک کافیدر پس اسلامی کرچه درستدر
 ولکن عام معرفتله عند البعض اتم و اورا و دیمشدر در که یهود و نصارانک
 صحت اسلامی کله شهادتی تلفظدن نصکره دین اسلامک ماعداسندن
 تبری ایله مشروطدر زیرا انلر (لا اله الا الله) دیرلرنته کیم (ولئن سألتهم
 من خلق السموات والارض ليقولن الله) اکا دالدر (و محمد رسول الله)
 دینسلر سزه رسولدر بزه دکل دیو تاویل ایدرلر (لکن بوفقیرفهم

ایتدیکی بودر که چونکه سو بیلدیکی کلماتک اسلام اولدوغن بپاه
 کرکنده تفصیلا معانیسنه و قوفی اولیه و اوراده تبری به قرینه اوله
 بالقول تبری لازم کلزنته کیم قهستانی کبیردن مفهوم اولان بودر
 (و بومعناده بعض متعصبلا توفقلری محض جهلارنددر زیرا ایمانه
 دلالت ایدر قرائن اولیحق کفرنه حکم ایتک مقتضای اسلام و دین
 دکدر اعاذنا الله وایاکم من العناد فی الدین ومن العدول عن سنن
 اهل البقین) بعد ذار رسول الله صلی الله علیه وسلم شریعتی الی یوم
 القیام باقیه اولیحق کندی دخی بین الائمة زمره احباده اولمش کی
 اولدی زیرا ورثه امتک هر عصرده مظاهریدر و رسول الله
 ایکی نور وارددر بری نور نبوتدر که شریعت مطهره ده در و انک مظهری
 علماء احکامدر و بری نور ولایتدر که باطن نبوتدر و انک مظهری
 هر عصرده متعین اولان قطب وجود و اولیادر پس نور نبوت و نور
 ولایتدن هر بری حالا بین الائمة لامع و بین والی آخر الزمان دخی جبین
 دهرده متلائی و متبیین در و الحمد لله تعالی * و الیوم الاخر * دخی یوم
 آخره ایماندر که یوم آخر بشیحی مؤمن به در و اندن مراد معاد یعنی بعث
 بعد الموتدر که نشئه آخره و نشور دخی دیرلر و اول کونه یوم معارج دیرلر که
 الی بیک سنه در زیر الی عدد موقفی مشتملدر که هر برنده برسؤال و هزار
 سال وقفه وارددر و اگونه غد دخی دیرلر کویا دنیا کوننک یارنی وارته سیدر
 و صباح قیامت دیرلر کویا دنیا برکیجه کبی ایدیکه هر نسنه انده مستور
 اولشدر پس (یوم تبلی السر آثر) موجنبجه اول کونده آفتاب حقیقت
 پرتویاش اولوب کز لولر عیمان اواسه کرکدر و اول کونه آخرت دیدیلر
 زیرا دنیادن متأخردر و بردخی بودر که دار آخرت دنیادن طقوز بیک
 بیل صکره خلق اولمدر و حالا ایمان و طاعت و کفر و معصیت
 یوزندن دارین عمارت قبول ایتکده در که دار جنتک عمارتی اسباب
 نعیم و دار جهنمک عمارتی اسباب حجیم ایله در (و حشر ایکی در که
 هم جسمانی و هم روحانی در یوخسه فلا سفه ذاهب اولدیغی اوزره
 بالکز روحانی دکدر بس حالا برزخده اولان ارواحک لذت و الماری

نصفیت اوزرینہ د رکہ یوم قیامتہ حشر جسمانی ایله تام اولسد
 کر کدر زیرارو حک بقاسی متفق علیہ در وروحک جسده تعالیٰ ابتلا
 طریقیہ ایدی بو یوزدن روح متعم و متعذب اولوق اعمال جسديه دن
 کلور چونکہ روح معرفتہ متعم و جهلہ متعذب اوله جسده دخی
 اعمال صالحه ایله مثاب و افعال طالحه ایله معاقب اولور ایسته مقتضای
 عدل و حکمت بودر (و آخرت قلب دنیا اولغله اهل قلب اولنره
 حالانعم معجل وار در بوندن دیمش لردر که قیامه العارفین دائمه زیر
 (موتوا قبل ان تموتوا) و فقیه موت فنائی ایله مرده اولمش لردر (و یوم
 قیامتہ صورت انشا عجب الذنب اوزرینہ مبنیدر که عجب فتح و سکونہ
 اصل الذنب و اوراده خردل دانه سی کی بر عظیمدر که نطفه انسانده
 اولان تخمدن ابتدا اولور ایدوب باقی اجزاء انسانیه انک اوزرینہ
 متفرع اولور و اول عظیم سائر اجزاء کی چور یمن بلکه روح کی باقی
 قالور و حقیقت انشا نفس ناطقه اوزرینہ در پس نفس ناطقه منصبدن
 معزول اولوب بعدہ یسه ایقا و مقرر قلنان کیمسه کی که جسد خراب
 و مثلی ایله اعاده اولند قدہ تکرار اولدخی جسده اعاده اولنوب الی الابد
 متصرف اولور و لکن خلقت سعدا اولکیدن زیاده لطافت و خلقت
 اشقیاء اولکیدن بتر کثافت اوزرینہ اولور زیرا آخرت یوم صفتدر
 یوم معنادن هر کسک صفت غلبه سی نه ایسه انک اوزرینہ صورت
 یولور بوندن در که اهل جتده بول و غائط و مخاط و حیض و نفاس
 و امثالی امور مستقذره یوقدر و اهل جهنمک بر ضرسی احد طایغی قدر
 و غلط جسمی اوج کونلک مسافه کی اولسه کر کدر اشته هر کس
 بواطفت و کثافتی دنیا دن کورر لر و لکن دنیا محل اجمال اولغله
 هر کس یوموطنک مقتضای اوزرینہ ظاهر در قیامت ایسه محل
 تفصیل اولغله هر کس اوراده موطنه کوره صورت پذیرد (و یوم
 آخرده نقدن موطنی وار ایسه مندر جدر و احتساب دیدکری عمل
 مقابله بنده موعود اولان توانی رجادر پس شوکیم مبداء اوله یعنی
 الله تعالیٰ به ایمان کتوردی انک ایمانک صحتی معاده یعنی یوم قیامتہ

ایمانه موقوف اولدی زیرا عدم ایمان نص شارعی رده مستلزم کفر در
وقدم عالمه ذاهب اولمق کفر در زیرا نفی حشره مؤیدر انکی چون
حکمایی اکفار ایلدی لر و شو کیم معاده ایمان کتور دی انک کمال ایمانی
عمل ایله در و الا مجرد اعترافی مفید اولماز (و بر کیمسه یه گناه اینه زیرا آخرت
وارد در دینه لر اولدخی اورا دن کیم کلدی و کیم خبر و بردی دینه
کافر اولور زیرا مخبر صادق خبر نی تکذیب در و رحم مادر دن دنیا یه
حروج و مشاهده نیجه ایسه رحم قبر دن آخرته برون و معاینه دخی
یویله در اکر چه حسی غالب اولنر امور عقابیه کی قیاس ایدوب
(بل هم فی لبس من خلق جدید) سرندن غافل اولور لر که امر وجود
مطالاعدم و ایجاد میاننده دائر در و اعراضده بقا اولدیغی کی جواهر
عدایت کوری اجساد ده دخی بقا و قدر زیرا اجساد دخی نفس حیوانیه
اوزرینه عارض اولغله سائر اعراض کیدر انکی چون اعاده ده عینک
غیر بی مؤاخذه لازم کلز زیرا عاصی اولان لحم و شحم و عظم و امشالی
دکلر بلکه نفس حیوانیه در نفس حیوانیه ایسه روح باقیدن متولد
اولغله کافناطاری اولماز و مسمی الانسان اوج نسنه دن عبارتدر که (بری
هیکل (و بری نفس حیوانیه (و بری روح مدبر در) و هیکل جواهر دن
عد ایلک خطاء عظیم در و بومر لقه ده نیجه متبحر لر زله واقع اولمشدر
(وما علینا الا البلاغ * و توؤمن بالقدر خیره و شره * دخی قضا و قدره
ایمان کتوره سن اکر خیر و اکر شر یعنی اکر طبعاً حلو و محبوب و اکر
هر و مکر و هدر زیرا ایکسی دخی قضاء کلی تک ثمراتی در پس ایمان
یا قدر التخی مؤمن به در (و بوراده ذکر ایمانی اعاده ایتدیکی شانیه
اهتمامدن اوتوریدر زیرا من اللق اقدامندر که هر کس دکل بلکه
دکه عالمک انک علم و معرفتده تمکینی یوقدر (معلوم اولاکه قدر احوال
اعیان دن هر حالی زمان معین و سبب معینه تطبیق ایدوب وقتنده
اظهار در پس خیر و شر و حسن و قبح و نفع و ضرر و زمان و مکان
و ثواب و عقاب قدر باندندر (و فرق ضالهدن قدر یه دید کوری فتح
دالله خیر و شرک تقدیر و مشیت الهی ایله اولدوغن نئی ایدنلر و هر کس

كندی فعلی خالق قدر دین لر در و حدیثه کلور که (القدریة مجوس
 هذه الامة) یعنی جا حد القدر اول لر مجوس کی عالمی صانع دن تعطیل
 ایدوب آتش پرست کبیر و معنای مذکور اوزره معتزله قدریه و مجوس
 اولق لازم کلمه اول معنای انکار ایدوب دیدیلر که قدریه فرقه مجبره
 دیدیلر یدر که هر شیءک تقدیر الهی اولدوغن اثبات ایدر لر ولکن
 قبایحی الله تعالی به نسبت ایلر لر (دیشلر در که الله تعالی نیک قضاستدن
 قدرینه فرار ایتک جائزدر زبیرا قدر مقضی اولدقچه دفعی هر جودر
 نته کیم قرآنده کلور (وقضی الامر) یعنی امر الهی فصل اولندی
 شویله که تدارکی ممکن دکلد (وبلاء دیدکلری عین مقضی در
 یوخسه قضا دیدکلری دکلد رمؤمن قضاء الهی به راضی اولور و مقضی نیک
 رفعی چون دعا ایلر زبیرا مقضی خیر و شر اولور قضا ایسه بردر و فلانه
 قضاء بد ایرشدی دیمک کرحه عند الفقهاء خطاء عظیمدر
 فاما قضا مقضی معنایسه اولیق نسته لازم کلر و مقضی نیک خیر و شر
 اولسی دخی بزه نسبتله در والا الله تعالی به شر مضاف اولماز نیکیم
 حدیثه کلور (والشر لیس الیک) و قرآنده کلور (بیدک الخیر) یعنی
 کرحه (کلنا یدیه یمین مبارکة) و فقنجه حق تعالی نیک ایکی قبضه سی
 دخی خیردر ولکن چونکه شر بزه کوره مکر و هدر لاجرم ادب بودر که
 حقه نسبت اولنیه و بوندن شرک لازم کلر مثلا انساندن حقتک
 راضی اولدیغی نسته صادر اولسه نفسی ذم و تقصیری اکانسبت ایدر لر
 زیرا کرحه بونک صورتی شر کدر فاما حقیقی ذمین توحیددر زبیرا بغیر
 ادب اولان توحید فی الحقیقه توحید دکلد و کشی عیب و قبیحی کندی
 نفسندن کوروب فعلی اوزرینه نادم اولق کر کدر والا بلا توبه قالوب
 محبوب الهی اولماز و شر شیطان الندن واصل اولور که انک سادنی
 اودر انک ایچون رحمانه نسبت اولنماز (وحضرت موسی نیک علیه
 السلام) انهی الافتتک دیدیکی عالم جمع و توحیده کوره در پس کشی
 یا حسنه و یاسیئه ایله مبتلی اولسه انک اوزرینه اوح حق توجه ایدر که (بری
 حق توحید) و بری حق الحقیقه و الربوبیه و القدره (و بری حق

الشريعة والعبودية والحكمة در (پس حق توحیدی قضا ایچون (کل
 من عند الله ديه) و حسننه ايله مبتلى اولديغى وقتده اداء لطف الحقیقه
 والربوبية والقدره (ما اصابك من حسننه من الله) ديه وسببته ده
 حق شریعت و عبودیت و حکمتی ایتم ایچون (وما اصابك من سببته
 من نفسك) ديه اشتهه یو حقوق ثلثینی یو وجهه سه مراعات ایتمین
 بی ادب اولور (و مرویدر که حضرت عزیز علیه السلام چوق کره
 حق تعالی به قدر دن سوال ایدردی تا که بر دفعه دخی سوال ایتد که
 حق تعالی بیوردیکه یا عزیز بردخی سوال ایدرسک سنک اسمی دیوان
 نبوتدن محو ایدر یعنی سنکه نبی سک علم قدر سنک جانب نبوتکه مناسب
 دکلدر زیرا امر شریعت انکله مختل و مشوش اولوب قومک ضلالتته
 دوشر لر بلکه اول معنی سنک جانب ولایتکه مناسبدر زیرا جانب
 ولایت جانب علم الهیه در که انده تبلیغ یوق بلکه سر قدر ولی نک ذوق
 و وجداننده بر معنای مستورد در که اندن کیمسه به ضرر یو قدر
 (یو جهندن جناب نبوت صلی الله علیه وسلم لسان شریعتدن
 سویلدی و حقائق تصریح ایچوب رمزه اکتفا ایلدی) و حدود
 الهیه نک مشروع اولدیغی سر قدری سستر ایچوندر اگرچه واقع
 اولان امورک جمله می سر قدر در زیرا سر قدر هر کسک عین
 ثابت سنک مقتضای سیدر و هر کس مقتضای عین ثابت می نه ایسه
 لسان استعدادله حقندن انی طلب ایتشدر یو جهندن چهار نبی نیچون
 چهار خلق ایتدک دینه من و مقطوع الکفر اولان کافر ایمانه دعوت
 ایتک داعی و مدعوک اول دعوته استعدادنددر اگرچه میانده قبول
 دعوت یو قدر زیرا عدم قبول دخی مقتضای عیندر و قرآنده کلور
 (والله لا یهدی القوم الکافرین) یعنی کافر مقتضای عدم استعدادی
 اوزره جانب ایمانه صرف عنان اختیار ایتدی حق تعالی دخی
 طریق هدایتیه جبر ایلدی زیرا جبر ایلسه ظلم لازم کلور و جمیع
 اشقیای نسق واحد اوزرینه اولق اقتضای ایدر و قیامتده محجوج
 و ملزم اولساز فافهم جدا فان البیان لا یزید الا حیره فان البحر محیط

والفقر عمیق والغواص کلیل ضعیف فندسأل الله التأدب باداب الشریعة
 والتحقق بنتائج الحقیقة * قال صدقت * یعنی اول رجل کالاول حضرت
 رسالتی اخبار مذکورده تصدیق ایلیوب علی مسطورہ دن اوتوری
 کر چکسن یا محمد دیدی یعنی کلامک واقعہ ونفس الامرہ مطن بقدر
 (معلوم اولہ کہ بو محمدہ صدقت مقالہ سی بعض روایاتہ مذکور
 وبعض روایاتہ اختصارا ویا خود نسبتا ناطی اولمشدر ولکن ماقبلانہ
 مناسب اولان ذکر در و بو تصدیق قدرہ ایمانک وجوبی لازم کلدی
 اگرچہ فہمی غاض نسند در انک ایچون بحشی ممنوعدر (ودیمشدر در کہ
 ابتدا قدرده تکلم ایدن وخلق قرآنہ ذاہب اولان غیلان دیر لر بر کیمسہ
 ایدیکہ پدی یونس حضرت عثمانک رضی اللہ عنہ مملوکی ایدی صکرہ
 اکا عمر بن عبدالعزیز بد دعا ایدوب قضا و قدرہ اوغرادی وایام ہشامدہ
 الی وایاغی قطع اولنوب دمشق الشامدہ باب کپساندہ مصلوب اولدی
 ودیمشدر در کہ ذوالرمہ دید کبری شاعر مشهورک اسمی دخی غیلان
 ایدی واول دخی غیلان اول کبی مذہب قدرہ مائل و بوندن اسمدہ
 اشتراکک بعض تأثیراتی اولدیغی ظاہر اولدی پس اشقیانلہ بعض
 خصوصدہ مشارکتدن حذر کر کدر وحدیثدہ کلور کہ (لایتنع حذر
 من قدر) یعنی برنسنہ امر مقضی و قدر مقطوع ایسہ اندن حذر ایتک
 فائدہ ویرمز (والدعاء ینفع مما نزل و مما لم یزل) یعنی دعایتمک نازل اولان
 بلانک دفعنہ و نازل اولدیانک دفعنہ و کیروردنہ نافعدر اگر رفع
 ودفعی دعایہ متعلق ایسہ (وان لبلاء لی نزل فیتلقاه الدعاء فیعتلجان
 الی یوم القیمۃ) یعنی بلانازل اولیجق دعاءانی قرشور و قیامتہ دک
 اعتلاج یعنی تدافع وتقابل ایدر بس ہر بلاء امر مبرم ومستمر اولماز
 بلکہ دعائلہ مرفوع اولناری دخی وارددر بس علاج جسمانی اسباب
 نافعہ دن اولدیغی کبی علاج روحانی دخی بویلہ در بلکہ علاج
 روحانینک تأثیری اشد و عمر نہ خصوصدہ او اورسہ جاریدر * قال
 فاخبرنی عن الاحسان * یعنی اول رجل دیدیکہ یا فحمد چونکہ
 اسلام وایماندن حقیقی اوزرہ خبر ویردک پس احساندن دخی خبر

ویر که احسان ندرتا که انی دخی اشیدوب منتفع اولام یعنی حاضر بالمجاس
 اولتر منتفع اولوب انلردن دخی سائر لره ساری اوله بوراده اها ظاهر
 احسانی اخلاص معناسنه حمل ایلدیلر شو معنادنکه بر کیمسه معبودی
 انک عبادتی مشاهده ایدر اولدیغنی بلسه لامحانه اخلاص نیت ایدر
 وعبادتنده خالصانه اولور ولکن بو معناده قصور و رادر زبرا کلام
 آتینک شق تانیسنه ناظر در فقط بس شق اولیکه عابدک مشاهده سنه
 دائر در تا ویلدن خالی قالور بلکه احسان اصلنده انعام معناسنه در
 یعنی فعلی لایق اولان نسنه بی محله کما ینبغی اشیا کدر که بومعنی
 لوازم حکمتنددر واحسانک مشاهده معناسنه استعمال اولدیغنی
 بودر که الله تعالی کنندی ذاتی شهود و معیتله وصف ایلشددر نته کیم
 قرآنده کلور (انه علی کل شیء شهید) وینه کلور (وهو معکم انما کنتم) و
 حقیق خلقی شهودی یعنی علمی که عین رؤیتیدر هر حالده سبب احسانیدر
 چونکه عبد انک دائما معلوم و شهودیدر بوجهتدن علی الاستمرار
 محسن در و عبده دخی کر کدر که معبودی بوجهله استحضار ایده که
 کتب الهیهده والسنة رسل اوزرینه وصف اولمشدر و مجرد عقل
 نظری نک فهمده قصور و توهم تشبیه و حقی خلقه قیاس لزومی
 تصور یله استبعاد ایلیمه زبرا خلقک حقله فی نفس الامر ذات وصفانده
 اشتراکی بوقدر بلکه اول اوصاف مراد الهی اوزرینه معانی جلیله
 محمولدر بوضورتده جانب عبدهده دخی مشاهده واستحضار حاصل
 اولدی اگر چه حقیق عبدی مشاهده سی کبی دکلدر زبرا هر کسک
 مشاهده سی کنندی حسبیه در عبدک حسبی ایدر حسب حقدن اضیقدر
 انکچون (ما عرفناک حق معرفتک) مقاله منی ای بحسبک دیوتأویل
 ایتدیلر پس بومعنی عرفناک حق معرفتک ای بحسبنا دیمکی منافی
 اولدی * قال ان تعبد الله کانک تراه فان لم تکن تراه فانه براك * یعنی
 رسول الله صلی الله علیه وسلم دخی جوابده بیوردی که احسان اودر که
 محسن و منعم اولان الله تعالی یه عبادت ایده سن آنی کورر کبی اولدیغک
 حالده یعنی رؤیت خیب الیه ایله انی کوره سن که مشاهده دن برنوعدر

پس اگر سن انی بوجوهله کرر مکه قادر اولماز ایسک و ادراک خیالی ایله
 ادراکه ظفر بولمز سیک باری ادنی الامر معلومک اولسونکه اول سنی
 کورر یعنی حقک رقیب و مطلع اولدوغنه مطلع او اوب استحضاردن
 خالی اولمیه سن ز معلوم اولاکه اعلی المشاهدات مشاهده روحانیه در که
 اعلا لر حالیدر و اوسط المشاهدات مشاهده خیالیه در که اوسط لر
 حالیدر و اکامرتبه احسان دیرلرته کیم حدیث مذکور ایله تعریف
 اولمشدر زیرا مشاهده روحانیه شجوب بلره کوره مشکل و اکثر ناس
 دخی محجوب اولغله جناب نبوی رتبه احسانی تعریف ایلدی زیرا
 مرتبه روحانیه عیانیه قابل تعریف دکادر و ادنی المشاهدات آخر
 حدیثه ذکر اولان مرتبه در که اطلاع حقه اطلاعدر که ادنال
 حالیدر و بو مرتبه دن ساقط اولان عبادته اعتبار یوقدر زیرا عبادت
 غافلین در نته کیم بعض کلام وارددر که فصاحت و بلاغیدن بالکلیه
 خارج اولغله اصوات حیوانات منزله سنه تنزیل اولمشدر بوراده
 سائیک کالنه نظر ایله که ابتدا ظاهر دن سوال ایلدیکه اسلامدر اندن
 بالینه انتقال ایلدیکه ایماندر اندن باطن الباطنه عدول اتدیکه احساندر
 زیرا احسان کرچه دون المشاهده در ولیکن ایمان غیب دن اعلا در
 زیرا روتبه تشبیه اولمشدر پس صورت حقیقیه اولدیغی برده
 باری صورت خیالی کرکدر مثلا صلواتکه مناجات الهیه در البت
 طرفین دن نوع مشاهده به محتاجدر بوجهتدن مصلی عندالمناجاة
 حق تعالی بی قبله سنده تخیل ایدر زیرا محاذات واقع اولدیغده مناجات
 و مخاطبه صحیح اولماز فاعرف (و مراتب در تدر که ایمان و ولایت
 و نبوت و رسالتدر پس ایمان مرتبه غیبیه و ولایت مرتبه مشاهده به کوره در
 و نبوت و رسالت ولایتدن خصوص مرتبه در خلافت امامتدن
 خصوص مرتبه اولدیغی کبی (و امهات القوی سکر در که سمع و بصر
 و شم و ذوق و لمس و قوت عاقله و قوت مفکره و قوت خیالیه در و خیالدن
 اوسع سنه یوقدر حتی حق تعالی بی و عالمی و حتی عدمی بله تصویر ایدر
 مع هذا عدم لاشی دن عبارتدر زیرا وجود محقق مقابله سنده اولغله

اضافت جهتدن لباس تعین تابس ایدر و خیالک اوسهیتی بو مرتبه ده
 ایکن بنه مواد دن مجرده اولان معانی بی قبولدن عاجز در انکیچون
 علمی صورت لب نده و یا عسلده و خرده و او اوؤده کورر واسلامی
 صورت قبهده و عمدده و قرآنی صورت سمندده و عسلده و دیننده ثباتی
 صورت قیده و حق تعالی بی صورت انسانده و صورت نوره سیر ایدر
 (و انسانده فکر طبیعی خیاله مصاحبدر که خیالدهی حس و محسوسدن
 اخذ ایدر بس ملکه فکر اولماز زیرا فکر طبع عنصری تک حکم ایدر
 انسان ایسه طبیعت عنصریه ایله عقلدن مرکبدر چونکه عقل
 نور تجلی ایله منور اوله فکر دن خلاص اولور انکیچون اکامل ناس
 فکر اتمزلر زیرا ملک کبی عقل مجرد اولماز در بلکه کشفله و داعیه
 قلب ایله عمل ایدر لر (و شعر انک شعری تفکر و خیال مرتبه سندندر
 انکیچون شعر دیدیلر که شعور وراء پرده دن ادراکدر اهل مکاشفه تک
 دخی کشفی اگر خیال مرتبه سندن ایسه حذر کرکدر زیرا واقعه مخالف
 موادی چوقدر و اگر قلب مرتبه سندن ایسه که کشف عیانی در
 معمول به در مثلا برسالک جمیع اشیای کندی تسبیح کبی تسبیح ایدر
 اننده اکا کشف خیالی دیرلر که صحیح دکلدر زیرا هر نسنه تک تعینده
 کوره تسبیح مستغلی وارد در و کشف عیانی مرتبه وحی در قال الله
 تعالی (نزل به الروح الامین علی قلبک) یعنی قرآن مرتبه خیاله نزول
 ایتمدی شعر اوله بلکه مرتبه قلبه نازل اولدی انک ایچون قرآنده کلور
 و ما علمناه الشعره) بس شعرده تکلف و عمل او اور وحی و الهامده
 اولماز اگرچه خیال دخی مقامنه کوره خف در زیرا صورت طلبه سی
 وارد در قال اکبر العارفين (انما الکتون خیال) وهو حق فی الحقیقه
 * قال فاخبرنی عن الساعة * یعنی اول رجل دیدیکه یا محمد چونکه
 امور ثلاثه مذکوره دن خبر صادق و یردک پس بکا در دخی پیام قیامت
 وقتدن دخی خبر و یرزیرا ساعت قیامت قویدوغنی وقتک
 اسمیدر ساعت ایله تسبیحه اولند یفتک و جهی بودر که اول
 وقت برساعت خفیه در که آنده امر عظیم حادث اولور

و بزخی قیامت ساعات دنیا دن ساعت اخیره ده قائمه او نور
 یا خود بغته و بدیهه واقع اولور نسه کیم استعجال ایدن کیمسه به
 همان بوساعتده و علی الفور دیرل صکره غلبه استعجاله قیامتده
 علم اولدی نجم ثریا به و کوب زهره به علم اولدیغی کبی و یا خود (کانهیم
 یوم یرون ما یوعدون لم یلبثوا الا ساعة من نهار) معنی منی ملاحظه سیله
 نسیه اولندی کرک ساعت نجومیه و کر ساعت آیه نسه کیم دیشلردر که
 دنیا ساعة فاجعلها طاعة و دیشلردر که کل آت قریب انکی چون
 قرآنده کلور (اتی امر الله) یعنی مضارع دن ماضی ایله تعبیر اولدیغی
 تحقیقه و قربنه دلالت ایچوندر (و بعضی لر ساعتی قلب ایدوب
 سعی دن اخذ ایتلردر زیرا ساعت جانب وقوعه سعی ایدر که انک
 مسافت و خطواتی انفس انساندر) و یا خود ارواح اجساده سعی ایدر
 لحد دن اسرع زمانده زیرا ارواح صور اسرافیلده محبوسه در نفخه
 ثانیه ده اجساده متصل اولسه لر کر کدر ولکن ظواهر نصوص حسبیه
 نفخه اولی به حمل ایتک اولدر اگر چه هر بر نفخه و عبیدی مشتملدر
 اشته وقت موندن نفس اخیر ذخی ساعت مذکوره کیدر انکی چون
 موت طبیعی به قیامت صغری دیدیلر نسه کیم حدیثده کلور (من مات
 فقد قامت قیامت) و موت فانی حالی آن غیر منقسمه در و عارفک
 هر نفسی نفس اخیردر انکی چون قیامت العارفين دائمة دنلادی * قال
 ما المسؤل عنها باعلم من السائل * جناب نبوت صلی الله علیه وسلم
 یوردیلر که قیامتدن سوال اولنان سائلدن اعلم دکلدر یعنی ای کیم بزخی
 عدم علمده برابرز بلکه انک علی الله تعالی به مخصوص صدر که قنغی
 سالده و قنغی شهرک هفته سنده و جمعه سنده و ساعتده اوله جقدر
 او ییلور انجق بوندن غرض انک وقتنی معرفتدن طبعی قطعدر
 (واکبر عرفادن منقوادر که بعض انسلاخاندده حضرت ادریس علیه
 السلام ایله مجتمع اولوب ظهور ساعتدن نه قالدی دیو بقیه عمر دنیا دن
 سوال ایتدیده (اقترب للناس حسابهم) دیو جواب ویردی تکرار
 اشراط اقتربدن بر شرطنی تعریف ایله دید کده پدر بمن آدمک علیه

السلام وجودی اشراط ساعتند در دیدی نته کیم حدیثه دخی کلور
 (بعثت انا والساعة كهاتين) یعنی اصبعیه السبابة والوسطی (معنای
 بود که بنم ایله قیامتک از اسی زمان ماضی به کوره وسطی نک مسجحه
 اوزرینه فضلی مقدار یدر قرب زمانی بی قرب مساحی به تشبیه
 ایتدیکی غایت قرب ساعتی تصویر ایچرندر (اشته آمدن دور
 محمدی به دک دور سنبله که یدی بیک سنه در الی بیک سنه به قریب مدت
 هرور ایتشدی بواتک عمری دخی الف سنه ایله تقدیر اولوب حالا که
 بیک یوز اوتوز الی تاریخیدر اولدخی منقضی اولوب الف ثانی حد
 فاصله در دیدیلر یعنی بیک سنه سنه دک اشراط صغری والف ثانی
 زمان ظهور اشراط کبرادر دیوار باب نقل واصحاب کشف اتفاق
 ایتشدر (ولکن نه غایت دک تمام اوله جخی امر تقریبی در شوقدر
 دیمشدر در ایک یوزباشندن ویا دوردنده مهیدی واندن آیات کبری
 تالی زرزینه کلسه کر کدر ومهیدین یدی سنه مقدم بنوا الاصغر که
 افرنج یعنی ونیدک کفره سیدر انلر ظهور ایلوب (بنوا الاصفردن مقدم
 دخی اطراف عالمه هرج ومرج وقوعیله عالمه اختلال تام کلچکدر
 ودولت عثمانیه زمان مهیدی به دک متمادی اوله جقدر و آخر قیامت
 کفار تانار وسائر انلره ملحق اولان اشقیبا اوزرینه قوپسه کر کدر
 والعلم عندالله الخیر) سؤال اولنورسه که جبریل ییلوردیکه وقت قیامت
 مجهولدر پس نه معنادن سؤال ایلدی (جواب بودر که کر چه ساعتک
 مجهولیتی آیات مکیه ایله معلوم اولمشدر ولکن اول معنایی عندالاصحاب
 لسان نبوتدن تقریر ایچرین اعاده ایلدی وپردخی مجهول اولان مواده
 لاادری دیمک نصف العلم اولدوغنه تنبیه قیادی نته کیم قرآنده کلور
 (قل ماادری مايفعل بی ولایکم) یعنی امور آیه نک جمله سندن خیر
 ویرمک اولماز مکر که حق تعالی نک تعریف ایتدیکی مواد اوله اشراط
 ساعت وامشالی کنی انکیچون اسلام وایمان واحساندن خبر وپردی
 زیرا معلومی کتم ایتک اولماز مکر که مخاطب ناقابل اوله * قال فاخبرنی
 عن اماراتها * امارات امارتک جمعدر فتحله علامت و نشان معناسند که

انده تقدم اعتبار اول نور زيرا امر اصلنده تقدم بالشی در انکچون
 قائد اعما به امیر دیده یل و امارت شیء دخی شیء اوزره مقدم در زیا اثر در که
 انکله استدلال اول نور و امارتی جمع ایراد ایلمدیگی تعهد نه بناء در
 نته کیم اشراط کبری عشره اولمق اوزرینه نص وارد اگر چه بوراده
 بحسب المقام بعض اوزرینه اقتصار اولمدی (معنی بودر که یا محمد
 چونکه نفس ساعتدن مجھولیننه بناء خبر و یرمدک باری علامتدن
 خبر و یرتا که انکله قرینه استدلال اولنه * قال ان تلدا لامة ربتھا *
 امه مملو که دیمکدر که افواه ناسده جاریه دیمکله مشهوره در زیا
 سیده نک حوائج ضروریه سنده جریان وسیعی ایتمک شانسندن و یر به
 تشدید ایله رب لفظنک مؤنثدر تربیه معناسنه که مصدر بمعنی القاعلدر
 عدل کبی پس رب سید و یر به سیده معناسنه اولور که مالک مملو گنی
 تربیه و حفظ ایتمدیگی ایچون رب دنلدی یعنی جمله علامت
 قیامتدن بری بودر که (ایظهره علی الدین کله) موجبجه استیلاء
 مسلمین واقع اولوب سبی و غارت بسیار و جواری و سراری بیشمار
 اولغله اکثرناس تسری ایله اکتفا ایلوب نکاحه میل ایتمه لر مع هذا
 حرائر صلاح البیت و اماء فساد البیت در و تسری اولان جاریه
 سیده سنی ولادت ایلمه یعنی افندیسندن قزی طو غوب پدر بنه
 نسبتله نیجه سیده اولورسه والده سنک دخی سبب عتیق و باعث عزتی
 اولغله اولدخی سیده البیت اولور نتکیم کبار و اولاد کبار جواریدن
 تولید ایلوب انلرک شرفلریله جواری دخی حرائر کبی عزت و حرمت
 زائده اولور لر (پس مقصود امه نک سید ادتی بیان اولغله ربه بی
 تخصیص و تأیید ایلمدی و اضافت سبب عتیق و باعث رفعتی اولغله
 محمول اولدی و بو معنی آخر الزمانده اولغله اشراط ساعتدن
 قیامتدی زیا (توقع زیا لا ذاقبل تم) و فقیهه تمام امر انقراض
 زمان و انقضاء مدت دنیایه اشارت اولدیغی کبی تعکس حال دخی
 بویله در زیا حدیثده (تنگوا تکثروا) دیو نکاحه امر وارد
 اکثر چه تسری به دخی رخصت و یرلدی ولیکن تسری ایله

انفراد نکاحه اجتماع کبی دکدر پس تسری شرع قدیمدرو حضرت
 ابراهیم هاجری استیلاد ایشدر ام اسمعیل در علیهما السلام بس
 امارات ساعتدن اولان عتقدردزیرا بو حکم قبل الاسلام معروف
 دکل ایدی دیمک قول معتبر دکدر نته کیم شرح مصابیحده تور بشتی
 ذاهب اولمشدر و کذک کلام مذکور ی توجیه ده تقارب زمانله
 عزیزلر ذلیل اولور زیرا والده ولدنی مر پیسه وامرنی مدیره ایکن
 امر منقلب اولوب ولد رب وربہ اولق اشراط ساعتندر تکیم
 کلام آتی بونک عکسیدر که اذ لانک اعزّه اولدوغیدردیمک ضبق
 فهمدندر تکیم طیبی قائل اولمش و علی قاری دخی اکا اقتدا قلمشدر
 زیرا ایکی علامت دخی نظر حق پینله قدر و شرفه دالدر شوقدر
 واردر که عقوق والدین اشراط ساعتندر که مذمومدرو بعض اشراط
 ساعت واردر که ذم اقتضا ایتمز تطویل منارات و زخرفه مساجد
 و امثالی کبی زیرا بومقوله لر عباداته ترغیب ایچوندر زیرا دین عدم
 استعجاله کهنه لک قبول ایدر بس انی بعض اسباب محدثه ایله تجدید
 ایتک امور شرعیه دندر اگر چه عوام علمانک اکثری بومعدن غافلارد
 و بوراده علمانک دخی اقوال سخیفه سی واردر که سنجافتندن اوتوری
 ذکر ی طی اولندی فخذ ما آیتک و کن من الشاکرین * وان تری
 الخفاة العراة العالة رعاء الشاء يتطا ولون فی البنیات * تری خطاب
 عامدر که رؤیت شانندن اولنلرک جملله سنه شاملدن تامعلوم اولاکه
 بوا مرهائل بر صورت کرمش و بر غایتیه ایشدر که انی اد راک ایتک
 هیچ بر آئی به مخصوص دکدر بس رؤیت بصریه به حمل ایتک
 اولادر تکیم تطاول بنیان دخی اکا قرینه در زیر انا وانی تطویل
 امور حسید دندر و تطاول اصلنده اظهار طولدر اگر چه بوراده
 مراد کردنکش لک واکالازم اولان تفساخردر که حسب ایله تمددر
 بس رؤیت فعل باصره اولیجق تطاول انک مفعولندن حال اولور
 یوخسه مفعول ثانی اواباز زیرا مفعول ثانی اولق رؤیت قلبیه به
 محمول اولدوغی صورتده در (حفات) حاء مهمله نک ضمیه حافی نک

جمعیدر قضاة قاضی نك جمعی اولدیغی کبی حافی ایاغنده نعل و خف
 و جرموق و امثالی نسنه اولبانه دیرلر ایاغی چیلایق معناسنه بغداد
 ارنلرندن بشرحافی دیدکاری بوندنر زیرا بغداد ایچنده چیلایق
 ایاغله کزردی و خلق اکا تعظیما زقاقلری طاهرطو تزلردی و شوآنکه
 زین الدین الخوافی دیرلر خاء معجه ایله در که نیسا پور ناحیه لرندن
 کثیرة القری پرناحیه در (عرات دخی عاری نك جمعیدر که اوزرنده
 ستر عورتدن زیاده لباسی اولیه اگر چه لغتده من القرن الی القدم
 عریانه دخی دیرلر) عاله تخفیف لامله عایلك جمعیدر فقیر معناسنه
 یقال عال یعیل اذا افتقر پس یائی اولمش اولور و بعضیلر دیدیلر که
 واوی در یقال عال یعول اذا افتقر و کثر عیاله (رعاء) کسر رائه جمع
 راعی در تجار کسر و تخفیفله جمع تاجر اولدیغی کبی راعی کودیحی در
 فارسیده چوبان و شبان دیرلر (شاء جمع شاة در کما فی القا موس
 و اسم جنسدر قیونك مذکر و مؤنثنه اطلاق اولنور و یا خود قیونه
 و کچی به شموی واردر بوراده غرائب ابن ملک دندر که رعاء الشاء پی
 تری به مفعول طو توب ملوک ایله تفسیر ایتمش و رعیتدن شائله تعبیر اولندیغی
 خلقك عجزده شاء کبی اولدوغندن اوتوریدر دیمشدر ولکن خطا در
 زیرا اگر چه ضابط و مالک اولنلر دن راعی ایله تعبیر اولنمشدر تکیم حدیثده
 کلور (کلکم راع و کلکم مسؤل عن رعیته و لکن بوراده صفت بعد الصفة
 در که معنای لغوی به محمولدر ما قبلی کبی تکیم مقام اکافرینه در
 و ملوک و رؤساء اولق معناسی تطاول بنیانندن مفهومی مدرزیرا اهل
 ثروت و غنا اولدجه رفع بنا و انکاه تفاخر مپسر اولماز بس حفات
 و عراتی ذکر ایلدی ظاهرده سوء حاللرینه اشارتدن اوتوری تکیم
 مقام ذمده اوستنده باشنده ایاغنده نسنه یوق دیرلر و فقر لرینی
 تصریح ایلدی یا ما قبلنی بیان و ابضاح ایچون و یا شو معنادن
 اوتوری که ظاهرده بعض سوء حال اوزرینه اولنلر باطن حالده محتاج
 دکللر در بلکه کندیلر ستر ایچون عربان و کهنه لباس ایله کز لر (و رعا
 الشاء اولدقلر بن نمیه قلدی حقار ترینه دلالت و بی عرض

و بی حرمت اولدقلرینه اشارت ایچون پس جمیع اوصاف رذالت
 حالرینه قرینه اولدی (و حضرت موسانک و جناب نبوتک علیهما
 الصلاة والسلام قبل البعثه رعی غم ایتدکلی کندی شانلرنده
 کمال ایدی انکیچون اعراب با دیه کبی اول حال اوزرینه قالمایوب
 رعاء خلقه انتغال ونبوتله مبشر اولدیله وعلو شان وارتفاع منزلته
 ذره جدًا عالیله بولدیله بس بر کیمسه بی رعیهله ویا امیتله ویا فقرله
 تعبیر ایتسیر اولدخی یا پیغمبر راعی ویا امی ویا فقیر دکلی ایدی دیسه
 تعزیر و تادیب اولنور زینرا بوراده قیاس نفس جاری اولماز تطاول
 بالاده ذکر اولندی (بنیان ضم باء مؤحده ایله اصلنده مصدردر
 ولکن حائط و مینی معناسنده استعمال اولنور قال الله تعالی (کانهم
 بنیان مرصوص) بوجهتدن بنیان واحددر جمع دکلدردنیر اوصافی مذکر در
 و بی سعی و زنی اوزرینه هدمک ضدیدر (معنای کلام نبوی بودر که
 وعلامات قیامتدن بری دخی بودر که ای رؤیت شانتدن اولان کیمسه
 امر ولایت اهلنک غیر یه و ممالیک و سفله ناسه و خصوصاً احداته
 تفویض اولمغله انلری کورر سن بناده متطاول و متفاخر و متکبر
 اولدقلری حالده یعنی نودوات و بر بی اصل اولدقلرندن اول امردن
 خطاء ایدوب معظم همتلری رفع بناوبری برلری و غیر یله اوزرینه
 انظهار طول و ابراز علو و ارتفاعدر (بس بوعلامت ایکی معنایی
 مشتمل اولدی (بری انقلاب زمان و انعکاس حالله ارذال و سقاط
 ناسه تفویض امور جمهور اولمغی زیرا رفع ایدیه و اعلاء قصور
 و بروج بحسب الغالب مناصب عالیله ایله متقلد اولنلرک شانتدر
 (و بری دخی بی دینلکلرندن فی بیوت (اذن الله ان ترفع) موجبجه رفع
 بناء بیوت الهیه بی قیوب (یعلمون ظاهرا من الحیوة الدنیا) اشارتی اوزره
 وسیع و تطویل دار و اجراء انهار و حفر آبار و غرس اشجار و امثال
 امور دنیویه ایله مقید اولور لر و طریق آخرتی یا کلور لر کونا دیمک
 اولور که بودار دنیانک املاء ایله داخلی و ممالیک و نظائر ایله خارجی
 بو صورته کیرمک عین علامت و نشان قرب ساعتدر * ثم انطلق *

بعده امور از بجه مذکور دن سائل اولان رجل منطلق و ذاهب اولدی
 زیرا انطلاق کتمک و برنسنه کشاده و منحل اولق معنایرینه استعمال
 اولنور نتکیم طلاق مرأه دیرلر که عقده نکاحی حل ایتکدر و نم تراخی
 ایچوندرز برارجل مذکور اسؤله مسطورهنک اجوبه سنی اخذهدک اوراده
 مکت ایدوب بعده قیام ایدوب کتدی * فلبثت ملیا * تاء متکلم حضرت
 محمدن رضی الله عنه عبارتدر ملی کرچه نهاردن ساعت طویله و دهر دن
 عدت مدیده ده استعمال اولنور قال تعالی (واهبجرتی ملیا) ولکن برهت
 ایله تفسیر ایلدوب و برهتی زمان طویل و یا اعمدر دیدکلرندن فهم
 اولنور که ملی بحسب المقام فی الجملة زمانه دخی مستعملدر بناء علی
 هذا دیمکدر که حضرت عمر بیوردیکه بس بن بر مقدار زمان حیرتله
 مکانه ملازمت ایدوب اوتوردم و سبب تحیر بودر که بعض روایاتده
 وارد اولدیغی اوزره (فجباله یسانه و یصدقه) مضمونندن تردد واقع
 اولوب بوجملک سؤالی مسؤله عدم وقوفنه و تصدیقی قبل السؤال
 اطلاعنه دلالت ایدر بونه حالدر بونده اثر روحانیت و هیئت ملکیت
 واردر آیا بوجنس بشر دمی و یا نوع ملکدمی اوله دیو فی الجملة
 اضطراب واقع اولدیغیدر * ثم قال * حضرت عمره بر مقدار مکشدن
 صکره جناب نبوت صلی الله علیه وسلم بیوردیکه * یا عمر * بومقاله نیک
 تأخیرینه باعث الله اعلم بو اولدیکه اول سائلک اول امر دن جبریل
 اولدیغی معلوم نبوی دکل ایدی تا که دیده پینلرندن غائب اولدقدن
 صکره معلوم اولدی و اول اثشاده حضرت عمر دخی کمال هیئت
 نبویه دن جسارت ایدوب بو کیدر یارسول الله دیه مدی تا که
 جناب نبوت بلا سؤال اخبار ایتدیلر (وعمرک کنیه سی ابو حفص ایکن
 تعظیما انکله خطاب ایتبوب اسم عملرینه عدولک وجهی بودر که
 امور مذکوره نیک عمارت دین باندن اولدیغنه اشارت و تقدیم شروط
 وارکانه تنبیه و تحریض ایلدی زیرا عمر انسان دید کلمری بدین
 حیاطله عمارتی مدتیدر بومعنادن رجل قسمی عمر ایله بطریق الفیول
 تسمیه اولندی تا که بقا بوله و چوق زمان بدنی حیاطله معبور اوله نتکیم

ترك قيا ايله تسميه وتفؤل ايدر تا كه طاش كې دنيا ده ثابت اولوب قاله
 و عمر بك صخر و جندل و جبل و حجر ديو تسمينه لری دخی یوقینلندندر
 * اتدری من السائل * سائل مذکور کچدر ونه جئسندندر بیلور هبسن
 تدری دزا ایتدندر که نو ع چله ايله حاصل اولان معرفتدر انک ایچون الله
 تعالی ده مستعملد کلامر مکر که معانیدن بی خبر اولنلر السنه سندن صادر
 اوله و شول شاعر که دیمشدر ع لاهم لادری وان تدری بو سوزک مشکله به
 محمولدر (تعلم ما فی نفسی ولا اعلم ما فی نفسک) کبی ومن معک فتخيله حرف
 استفهامدر * قلت الله ورسوله اعلم * بن دیدمکه الله تعالی ورسولی
 اول کیمسه نک کیم اولدیغنه اعلمدر بن بلم و فی الجملة بلسم دخی مترددمکه
 بو باده یقینم یوقدر زیرا امارت مظنوننه دن علم یقینی حاصل اولماز
 (معلوم اوله که جناب الهی حقنده صیغه اسم تفضیل مبالغه به محمول
 اولق مفاضله دن اولادر زیرا مفاضله ده مشارکت وارد در صفات
 الهیه ده ایسه حقله کیمسه نک اشتراکی یوقدر اگر چه دعوی شرکت
 واردر ولکن دعوانک مذموم و محمودی واردر مذموم اولان فرعونک
 ادعا ایتدیکی ربوبیتدر و وجوب وجود و ازلیت و احاطه و نزهت دخی
 بویله در که بوللر الله تعالی به مختصدر و محمود اولان ارحم الراحمین
 و امثالیدر زیرا بونده افعال صیغه سی کتوروب عباد دن رجاء اولنلر
 اوزرینه ثنا ایلدی و کنندی انلردن ارحم قلدی بوجهتدن الله اکبرده
 مفاضله به ذاهب اولیوب الله الکبیر معناسن و یرمک اولادر بو صورتده
 الله اعلم دخی الله العظیم دیمک اولور زیرا بوماده ده حضرت عـرک
 سائله علم یوغیدی و اواسه دخی علم الهیدن مستنبط در قال تعالی
 (ولا یحیطون بشیء من علمه الا بما شاء) پس خلقک علی لا علمدر
 و علم کلی حقکدر بو وجهتدن ادب بودر که علم معلـم تفویض اولنه
 (و بوراده رسول ضم اولندیغی معلم اولدیغی معنادندر اگر چه انک
 علمی دخی علم حقندن مستفاددر کویا دیمک اولور الله تعالی اعلم و معلم
 من عند الله اولان رسول اعلم یعنی علم مزید له متصفدر که معاونانی
 سنیهاب ایلشدر انک ایچون دیمشدر که (من قال ان نبی الله لا یعلم

الغیب فقد اخطاء فمیا اصاب) زیرا (فلا یظهر علی غیبه احدا الا
من ارتضی من رسول) و امثالی دلائل ایله سالبه کلبه اطلاق اوزرینه
صحیح اولماز * قال فانه جبریل * جناب نبوت دخی بیوردیکه چونکه
یا عمر انک علمنی الله ورسوله تفویض ایتدک بس معلومک اولسونکه
اول سائل جبریلدر کسرله غریب وزنی اوزرینه که ملک معهوددر که
غالباً الله تعالی ایله انبیا اراسنده توسط ایدن اودر و انده دخی لغات
کثیره وارددر قاموسدن استطلاع اوانده اشهر اولان لغت ذکر اولناندر
جبریل عبدالله و میکائیل عبیدالله و اسرافیل عبدالرحمن معنا سنه
و ارواح مطهره ایل کله سنه مضاف اوله کلمشردر اسماء بشریه ده
اسرائیل و اسمعیل و امثالی کبی و اگر ارواح خبیثه دن ایسه شپنه
مضاف اولور قوش قلبیوش کبیکه بونار اسماء شیطاین دندر و اسم
قابیل مرفوعدر زیرا اول بطریق التثویل وضع اولنوب صکره (انما
لعبر بانحوایم) و فقیحه عاقبتی خیر اولمشدر انک ایچون اسم حقیقی
عنه الله اولاندر یوخسه عندالناس دکل فافهم * اناکم بعلمکم دینکم *
اتاکم استنباف بیانیدر که ماقبلدن ناشی اولان سؤاله جوابدر اناکم
ایاننددر مجی ایله فرقی بودر که مجی برنسنه بی جانب میدادن نقل
و اتیان اونسنه بی جانب منتهایه ایصال ملاحظه اولنور بس مبدأ مجی
جناب حق و منتهای اتیان خلقدر بوراده خطابی تعمیم ایلادی زیرا
جبریلک اتیانی یا لکن عمر ایچون دکل بلکه عامه مؤمنین ایچون ایدیکه
وقت سؤال و جوابده بره قدری اول مجلس عالیده حاضر و بره قدری
غائب ایدی و اتیان دخی صورت بشریه ده واقع اولدی زیرا افاده
و استفادیه انسددر و توسط ملاکده فائده تعظیم نبویدر زیرا انسانک
حقه ارتباطی ایکی وجهله در که بری بالواسطه و بری بلاواسطه در
و جناب نبوت بو ایکی وجهله حقدن استفاده ایدر و ایکی مرتبه نیک حکمنی
ایفا و حقنی اعطای ایلردی و پردخی بودر که ملک اصلنده قوای روحانیه
بشریه دندر وحی و الهام ایسه جانب سردن روحه و روحدن قلبه
نزول ایدر بو جهتن ملک خادم بشردر و پردخی تحصیل کالده

بحسب الغالب واسطه لازم اولدیغنه تنبیه در تکمیل (وابتغوا الیه
 الوسیلة) ا کا ناظر در و بوراده اتیان فی الحقیقه جناب نبوته در فاما
 مخاطب لره قدسی زیرا رسوله اتیان همان انلره اتیاندر قال الله تعالی
 (وما نزل الیکم) یعنی مخاطب لری منزل الیه اخذ ایلمدی مع هذا منزل که
 قرأندر رسوله انزال اولنور که منزل الیه اودر (یعلمکم دینکم انا کم ده
 اولان ضمیر مرفوعدن حال مقدر در زیرا وقت اتیانده هنوز تعلیم یوق
 بلکه عزم تعلیم وارد و تعلیم تکرار علمدر تا که متعلم قلبنده ثابت
 اوله زیرا جبلتنده نسیان وارد و افاضه معلم دخی متعلم قبول فیضه
 استعدادنه موقوفدر زیرا تلقی واخذه قادر اولیان متعلمه نسبتله
 انساندن حیوان کبیر حیوان ایسه قابل خطاب دکادر دیمشدر در که
 معلم لفظی اسم فاعل صیغه سی اوزرینه الله تعالی به اطلاق اولنماز
 زیرا تعلیم اتی کندی نفسنه صناعت قیلانه مخصوصدر صناعت ایسه
 مزاوله عمل ایله حاصل اولان علمدر الله تعالی ایسه مزاوله و معالجه علمدن
 مترهدر و مصرده مسموع اولمشدر که اهل مصر مقدم اهل صناعت
 اولان اهل ذمه معلم دیرل استاذ و صناعتنده ماهر معناسنه مع هذا
 قرأنده مواضع متعدد ده ده تعلیم الله تعالی به نسبت اولمشدر (و دین
 وضع الهیدر که شر یعتدر یعنی احکام اعتقادیه و عملیه دن عبارتدر
 ولکن اطاعت اولندیغی جهندن دین و کتابت و املاء اولندیغی
 جهندن ملت دینلور و بوراده تعلیم دینی جبریله نسبت ابتدکی مجازدر
 زیرا تعلیم فی الحقیقه جناب نبویدن واقع اولدیکه جبریل اول تعلیم
 سؤالی جهتیله سببدر دیمشدر در که بومعنی حضرتک دنیا دن انتقالندن
 بر شهر مقدم واقع اولمشدر (معنی دیمک اولور که جبریل سزه دینگری
 تعلیم عازم اولدیغی حالده کلدی تا که سؤال و جواب طریقله واقع
 اولفین امر دین قلبکنزه راسخ و متقرر اوله زیرا بوضورتله تعلیم
 ابتداء خطابه تقریردن اقوادرو بوندن فهم اولندیکه اسلام و ایمان
 و احسان دین کاملدر اگر چه شعب دین بونلردن زیاده در و قرأنده
 کلور (ان الدین عند الله الاسلام) یعنی ظاهر دین امور مذکور

و باطن دین تسلیم و رضادر که اسلام حقیقی در و ملت ابراهیم دیدگاری
 فی الحقیقه بود (و در پیش از آنکه عهد آمدن غایت هذک مشروع
 اولوب جنتیده دخی باقی اولان ایکی نسنه در که بری ایمان و بری
 نکاحدر) الحاصل هر کسه لازمدر که دین کامل اهلی اوله و اول کمال
 امور مذکوره بی تحصیلده در کویا که بونلر اولدجه ماعدایه اعتبار
 یوقدر نته کیم عرفانده وقفه اولسه حج درست اولماز و طاعات
 مستقله ده نیت بولنسه عمل ساقط اولور مگر که بیع و شری و نکاح
 و طلاق و طهارت ثوب و ستر عورت و امثالی امور اوله که بلائیه صحیح
 اوله اگر چه کمال جمیع اعمالک نیته مقارنیدر مگر که ترک مقوله سی
 اوله پس شعب ایمانک مجموعی موجود اولیجق دین اکمل اولور
 * الحدیث الثالث *

* قال عبد الله بن عمر رضي الله عنهما سمعت رسول الله صلى الله
 عليه وسلم يقول * معلوم اوله که عبادله عند انحدین دورث کیمسه در که
 ابن عمر و ابن عمرو بن العاص و ابن الزبیر و ابن عباس در رضی الله
 عنهم و ابن مسعود رضی الله عنه بکار صحابه دن ایکن عبادله دن معدود
 اولدی زیرا ابن مسعودک وفاتی تقدم ایتمشد بونلرایسه خلق انلرک
 علمنه ضرورت و احتیاج وقتنه دک معمر اولوب علملریله انتفاع اولندی
 انکیچون زیاده شهرت بولدیله و عند الفقهاء عبادله اوچدر که
 ابن مسعود و ابن عمرو و ابن عباس در (سماع قصده له کوش طومغه
 و کیفما اتفق اشتهکه شانلدر استماع اخص در که قصده قولاق طوتوب
 دکاکدر) بقول جمله حالیه در معنای کلام بودر که عبد الله بن عمر رضی
 الله عنه دیدیکه رسول الله صلی الله علیه وسلم اشتهدم قائل اولدیغی
 حالده یعنی قولانم ایله بلا واسطه اشتهدم مکه بیوردی * بنی الاسلام *
 بناء مجهول اوزرینه اسلامدن مراد دین اسلامدر و مسلم بودینه
 انقیاد ایلمن امت مرحومه در نته کیم قرآنده کلوز (هو سماکم المسلمین
 من قبل وفی هذا) یعنی کتب مقدمه ده و قرآنده الله تعالی سنزه مسلم دیو
 آدوردی حقه استسلامکن اولدو غیچون * علی خمس * خمس مؤنث

اولدیغی دعائم و یا خصال اعتبار یله در و بعض روایاتده تذکیرله خمسة
کلمه در خمسة ارکان معناسنه و بعضیله دیدیلر که تمیز مذکور
اولیجق عدد ده تذکیر و تأیث برابردر بونده اسلامی بنیایه و اصول
خمسه بی قواعد و ارکانه تشبیه وارددر پس خیمه جمودی اوزرینه
وقصر و دار دخی ارکان و قواعدی اوزرینه تأسیس اولدیغی کبی
دین اسلام دخی بوش نسنه اوزرینه مبنی و موقوفدر که قوامی بونلره
منوطدر و اکاتشیه المعقول بالمحسوس دیرلر زیرا نفوسده اوقع و فهمومه
اقریدر بوجهتدن قرآنده مثل و تشبیه چوق ایراد اولندی * شهادة
ان لا اله الا الله وان محمدا عبده و رسوله * شهادة لفظی جرله خمسة دن
بدادر مابعدنده اولان معطوفاتار بعنک مجموعی اعتبار یله و یارفعله
مبتداء محذوفه خبردر الاولی و یا احدیهن تقدیر یله فاما محذوف
الخبر مبتدا اولغه مساع بوقدر منها شهادة کبی زیرا بومقوله تقدیر
اکثر یا معدودک عدم استیعابی مخلنده اولور بوراده ایسه مجموع
خمس مذکوردر (ان مخففه در که اصلی انه در بعض نسخده عبده
و رسوله یرینه رسول الله در شمشدر ولکن اولکی اولادرزیرا حدیثده
کلور که (ابدوا بالعبودية وثوا بالرسالة) یعنی اشهد ان محمدا عبده
و رسوله دیکر دیکدر تا که تقدیم عبودیتله بهود و نصاری قوانی
در حاصل اوله زیرا بهود عزیر ابن الله و نصاری المسیح ابن الله دیدیلر
بز که اهل ایمان و اسلامز عبده و رسوله دیرز و بردخی بودر که تقدیمده
شرف عبودیتله دلالت وارددر زیرا عبودیتله خلقدن حقه توجه
و رسالته ایسه خلقدن خلقه تصرف وارددر جانب ولایت ایسه اقوادر
بوسبیدن قرآنده (سبحان الذی اسرى عبده) وارد اولدی و ایله
معراجده جناب نبوت صلی الله علیه و سلم ابتداء دخول حضرتده
(انا العبد لاله الا الله) بیوردی و اکابغه رسم دیرلر که اکامل امت
حالیدر فافهم جدا (و کلمة توحیدک بعض اطوائفی بالاده ذکر اولمشدر
* و اقام الصلاة * اقام کسرله اصلنده اقوام ایدی اعلال ایله و او
ساقط و تائله تعویض اولنوب اقامه دنلدی صکره طول کلمه دن

اوتری اضافت تادن بدل قیلنوب حذف تائله اقام الصلاة دنلدی
 مع هذا بونده قرینی اولان ایتمیه موافقت و مناسبت دخی واردر
 نته کیم از دواج ایچون حذف اولندی دیه تک مرادی بودر یعنی
 اول بش نسنه تک ایکنجیسی صلاته شروط ظاهره و باطنیه سی ایله
 قوام و یرمک و تعدیل ایله کدر زیرا ترک صلاة ضیق معیشتیه سبب
 اولدیغی کی ترک تعدیل و تخفیف رکوع و سجود ایتمک دخی بویله در
 بوجهتدن محافظه صلاة و مراعات شرائط لازم کلدی تا که رزق
 صوری و معنوی ایله مرزوق اوله زیرا صلاة معراج معنویدر که حظ
 روحی استیفاء ایچون وضع اولمشدر قرب حق ایسه ظاهرا و باطنا
 تشریفدن خالی دکدر و دیمشدر در که و ضرده سرانفصال
 عماسوی الله و صلاته سراتصال بالله واردر که الصوفی کائن باین
 بو معنادر و تکبیرات جناب مطلقک هر حالده بی قید اولماسنه اشارتدر که
 تنزیه عاقد و وصلت دیدکری وجه مطلقدن اولغله قیدی منافی
 و تنزیهی مستلزمدر (و بوفقیر شیخ سید الاقطاب شیخ فضلای الهی دن
 قدس سره مسموعم اولمشدر بیور مشدر و ضویه حرکت توبه
 و انابت و تکبیره اولی توجه الهی به اشارتدر که بو تکبیرله عالم
 ناسوتدن خروج و عالم ملکوته دخول ایتمش اولور بعده رکوعه
 انتقال عالم جبروته تجاوزه و بعده سجده به انتقال عالم لاهوته وصولنه
 اشارتدر که بو مقامده فناء کلی حصوله و ظن اصلیه صمود
 ایتمش اولور و بعده سجده دن قیام حالت بقایه اشارتدر که رجوع
 الی الورا در ورکوع مقام قاب قوسین یعنی مقام صفاتدر که ذات
 واحدییه در و سجده مقام اودنی در که مقام ذات احدیه در و حرکات
 ست یعنی قیامدن رکوعه و اندن قومه به و اندن سجده اولی به و اندن
 جلسیه و اندن سجده ثانیه به و اندن قیامه انتقال الله تعالی تک سموات
 و ارضی الی کونده خلق ایتمسه اشارتدر پس رکعت واحده اول و آخر
 سلوکی و غیره حقائق محتویه در ولیکن معرفت و حضور قلب
 لازمدر که حضور اهل نهایتک و استحضار اهل بدایتک صفتیدر زیرا اهل

نهایتاً نسیان یوقدر تا که منسی اولان نسنه بی استحضاره محتاج اوله
 و حضور دآمدن هر طرف خلقدن جانب حقه علی الدوام انجذابدر که
 صلاته دوام بودر و انک مصداقی عبودیت کامله ایله تقیددر و بو
 عبودیت اولسه سوء خاتمه دن خوف اولنور که روحک فکر غیره
 بدنن مفارقتی دبر والعیاذ بالله تعالی * و ایاء الرکوة * یعنی
 اوچنجسی صدقه مفروضه بی فقرایه دفعه در و اسکن فقراء صابرین
 اولادر مقصود اهل تقوادر نتکیم حدیثه کاور (لا یأکل طعامک
 الاقی) و دیمشدر که ایفاء اعطادن اقوادر پس چونک انفاق طهارت
 نفسه سببدر کر که زکاتله اکتفا ایتیموب صدقه نافلة یه دخی
 رغبت ایلیه زینا حدیثه کاور که مالده زکاتدن ماعد صدقه دخی
 واردر وجه ترغیب بودر که فرض مطلقاً وجود واجب مرتبه سنده
 و نافلة مطلقاً وجود ممکن مرتبه سنده شکره اشارتدر بس شکر مطلق
 اهل اولغه فرض و نافلة ایله تقید لازمدر (و بعض عارفین واردر که
 افلاس حقیقی دایره سنه دخول ایچون عبادت مالیه و بدنیه دن
 کندی نفسار ایچون هیچ برسنه ادخار ایتیموب غیره هبه و بذل ایدرلر
 و بلکه کندی وجود مجازی لرندن دخی بالکلیه منسلخ اولوب وراخی
 حتمه ترک ایلرلر که انفاقک حقیقی بودر (و دیمشدر که انفاق الاغنیاء
 (اخراج المال من الجیب و انفاق الفقراء اخراج الاغنیاء من القلب
 و انفاق کلی صفت صدیقیه در که جمیع مالی حضور رسوله کتورد کنده
 ما ایتیت لاهلک یا ابا بکر) دیو سؤال اولنجیق (الله ورسوله) دیو جواب
 ویدی یعنی اهل و اولادنه الله ورسولی آلیقوم جمله وارم طریق
 رضاده بذل ایتیم دیدی و صدیق رضی الله عنه بو مرتبه ایله سرافراز
 اولوب اصحابدن هیچ بر فردا کا معادل اولدی انکیچون
 مقرب حضرت و مقدم اهل خلافت اولدی * و حج البیت *
 حج فتحله اهل حجاز و کسراه اهل نجد لغتیدر وایا ما کان حج اقامت
 مناسک ایچون قصد مکه در یعنی وجه مخصوص اوزرینه قصد
 زیارتدر و بیت اصلنده بیتوتت ایچون محارر صکره هر مسکننده

استعمال اولندی و اشرفه ذوالبیوتات دیرلر کرک هاشمی اولسون
و کرک اولسون زیرا او اولده اخضر ایله نهم ایتمزلر بلکه بیوتله
معروفلر ایدی ته کیم آل شیبه دن اولانه بیت شیبه دن اور صکره غلبه
استعماله کعبه به بیت دنلدی ثریاه نجم و آل رسوله اهل بیت و مصحف
عثمانه رضی الله عنه امام و تصنیف سبویه کتاب و خوبلد بن نفیل نام
کیمسه به صغری دید کلری کبی (ودیمش لر که بیت معمور محاذات
کعبه در انکیچون سمانه مختار اولان بیت معمور و ارضده کعبه در
(ودیمش لر در که کعبه الله تعالی نیک دار الضیافه سی و ابراهیم الخلیل
علیه السلام منادی و حجاج ضیف الله در که سفره رحمت اوز یینه
جلوس ایدرلر و حدیثده کلور که بهر یوم بیت الله یوز بکر می رحمت
نزول ایدر که التمشی طائفله و قرنی مصلی له و بکر میسی وجه کعبه به
ناظر اولنلره در پس کعبه به نظرده پوشرف اولیحق انسان کامل
یوز یینه نظرده تقدیر رحمت اولوق کرک نظر اولنه (وشرف کعبه دن
او تور ایدر که بر کیمسه حجه قادر ایکن ترک ایلسه دنیادن یا یهودیت
و یا نصرانیت و یا مجوسیت اوزر یینه انتقال ایدر دیو تهدید اولنمشدر
و بر کیمسه صلانده قیامدن عاجز اولوب قاعدا قبلسه جائز اولور
صکره قیامه قادر اولسه اعاده لازم کلز و كذلك بر کیمسه نصابه مالک
اولوب مالی هلاک اولسه اندن زکاة ساقط اولور فاما بر کیمسه حجه
قادر اولوب حج ایتمسه و صکره معسر اولسه و یا مالی سبیل خیره صرف
ایلسه اندن حج ساقط اولماز و كذلك اداء صومدن عاجز اولسه
شیخ فانی کبی کفارت و فداء جائز اولور فاما حجدن عاجز اولسه احجاج
لازم کلور و مال عاجزده حج واجبدر پس اگر غیر یسی انک ایچون
حج ایدر ب صکره عجز زائل اولسه اعاده لازمدر اولکی حج تطوع
اولمش اولور (ودیمش لر در که صلاه رحم و تنفیس عن المکروب تطوع
حجدن افضلدر و تنفیس اودر که فقیره خصوصاً که صاحب عیال
اولانه اعانت و یا مدیونک دیننی ادا ایلمه و اکثر اغنیاء علم حالدن بی بهره
و اعمال فاضله دن غافلدر انکیچون تنفیس مکروب معناسنه حالا

کار قالمشدر فلیحفظوا الاموال ولینتظروا المآل فانه العذاب والنكال
 (و بعض مسائل حج بالاده در و بوراده استطاعت ذکر اولندی
 شهرتندن اوتوری زیرا هر طاعتده شرط وارد که حاصل اولدجه
 وجوبی متقرر اولماز * و صوم رمضان * صوم اصلیده امسا کدر
 مطلقا کربک طعامدن و کربک کلامدن و کربک مشیدن و کربک غیریدن
 حتی مسیردن و یا علفدن امسا ک اولمان فرسه صائم و ریج را کده به
 و استواء نهازه صوم دیدیلر زیرا کرچه استواده دخی حرکت شمس
 وار در ولکن زیاده بطؤنندن کبد سواده واقف ظن اولنوب صوم
 و امسا ک دنلدی و صوم شرعه مکلفک نیت ایله خیط ایضدن
 خیط اسوده دک تناول اطیبین دن یعنی اکل و نکا حدن و استمناء
 و استفادن امسا کدر (بعد ذای غیری احادیثده صوم حج اوزرینه تقدیم
 اولندیغی تاریخده تقدیمندن اوتوریدر زیرا صومک فرضیتی هجرتک
 ایکنجی سنه سنده و حجک التبیحه و یا طقوزنجی سائنده در و بوراده
 تأخیر اولندیغی صومک شرفنی بیان ایچوندر زیرا صلاة و زکاة و حج
 عبده راجع اولغله برسیاقدن نظم اولنوب صوم حقه راجع اولغله
 افراد بالذکر قلندی تکبیم حدیث قدسیده کلور (الصوم لی وانا جزی به)
 بومعنادن کبار محققین دیمش لردر که مختار عبادات عند الله صومدر
 و جبریل و میکال آیتندن میکائیلی جبریل اوزرینه عطف کبی زیرا
 امام شعرانی بعض تصانیفنده دیمشدر که جبریل فلک قرک صاحبی
 اولان اسمعیلدن اکبردر و میکائیل جبرائیلدن واسرافیل میکائیلدن
 افضلدر انتهى بالمعنی زیرا بعض احادیث قدسیه وارد که اوراده
 رواه رسول الله عن جبرائیل و جبرائیل عن میکائیل و میکائیل عن
 اسرافیل و اسرافیل عن الله تعالی دیرلر پس بوندن میکائیلک جبرائیل
 اوزرینه تقدم و فضلی لازم کلور و بونی تأیید ایدر شول قول که
 دیمش لردر مقام اسم رب مقام برزخیدر که سماء سابعه ایله کرسی
 ما بینده در و مقام جبرائیلی ایله مقام میکائیلی میاننده متوسطدر
 و حرمت شهر رمضان اولقدردر که دیمش لردر هر معصیت الله تعالیدن

مغفرت مستحق در الاشول معصیت که حرمت رمضان متعلق اوله
 مغفور اولماز کافی منهاج المذکرین مثلاً نهار رمضانده بلاعذر
 چهارا افطار ایتک اگر بطریق الاستهزاء والاستهسانه والاستحلال
 دکل ایسه تعزیر وحبس اولنور والاقتل اولنور و بوراده جهل عذر
 اولماز زیرا فرض صومک امور دینیسه دن اولدیغی ضروریدر دلیلله
 محتاج دکدر واکر سرافطار ایتدیسسه تعزیر یله اکتفا اولنور وعذرله
 افطار ایتدیگی صورتده دخی علنا اکل وشرب ایتمک کرکدر حتی
 اهل ذمت یله مشتهیات کلیدن منع اولنورزیرا استخفاف وحقی باطل ایله
 معارضه دن خالی دکدر (واصول فقهدیه شرح رهاویده کور که
 برکچسه یوم شکده نافلة دیو صومه نیت ایلیوب صکره اول کونک
 رمضان اولدیغی ثابت اولسه مغفور اولور یعنی فرضه نافلة دیو نیت
 ایتش کی اولماز فاما رمضانیتی معلوم اولان کونی نافلة دیو نیت
 ایلسسه کفر دن خوف اولنور زیرا صوم رمضان فرض عیندر
 نافلة اعتقادی ایسه انی منافیدر) وواجب اولیان نسنه یی واجب
 اعتقاد ایتک دخی بویله در اکر اول واجب اولیان نسنه نیک
 عدم وجوبی دیندن بالضروره معلوم ایسه صلاوة سادسه کی زیرا
 صلاوة خمس اولوب انک اوزرینه زائد فرض اولدیغی ضروریدر
 (بعد ذامور مذکوره خمسسه عند اهل السنه اسلام کاملک تعریفیدر
 اکر شهادتدن ماعدنا سنی ترک ایلسسه فاسق اولور و بعض علماء ظراهر
 تهدیداته بناء کافر اولور دیدیلر من ترک الصلاوة تعمدا فقد کفر وامثالی کی
) وپومقامک تفصیلی بودر که ایمان واسلام اوج رای اوزرینه
 اوج معنایه اطلاق اولنور اولکچسی تصدیق مجرد وایکچسی تصدیق
 مع الاقرار و اوچنجسی تصدیق و اقرار و عملک حجوعیدر که امام
 شافعی بوخیره ذاهب اولوب عملی ایماندن جزء قلمشدر سائر لایسه
 ایمان کاملدن جزء قلمشدر بس تارک عمل حقیقت ایماندن خارج اولماز
 بلکه ایمان کاملدن خارج اولور (وتارک اقرار مانع بناء ترک ایدرسه
 فیها والاعند الله مؤمن اولماز) واین عباد السلام دیمشدر که اظهر

اولان بودر که ایمان تصدیق قلبی ولسان انک ترجانیدر بس کلمه
 شها دتک تلغظی واجب اولدیغنی بلوب نطقدن امتناع ایدر کیمسه
 صلاتک وجوبی بلور کن امتناع ایدن کبی اولوب ترک واجب ایله آثم اولور
 یوخسه مخلد فی النار اولماز زیرا حدیثده کلور (یخرج من النار من کان
 فی قلبه مثقال ذرة من الایمان) وینه کلور (من مات وهو یعلم ان لا اله
 الا الله دخل الجنة) یعنی بو حدیثلرده اسم ایمانی تصدیق اوزرینه
 اطلاق واردر فقط که اقرار و عمل انده داخل دکلدن تکیم رحمت
 واسعة الهیه به مناسب اولان بودر

* الحدیث الرابع *

قال ابن مسعود رضی الله عنه * ابن مسعودك عند المحدثين عبادة
 اربعة دن اولدیغنی حدیث سابقده اشارت اولمشدر انسان العیونده
 کلور که ابتدا مصحفه مصحف دیو تسمیه ایلک عبدالله بن مسعودك
 برادری عتبه بن مسعود دن صادر اولمشدر انتهى ولكن بونده نظر واردر
 بلکه لفظ مصحف ابتدا رسول الله صلی الله علیه وسلم صادر اولمشدر
 تکیم احادیث جامع الصغیرده کلور (اعطوا اعینکم حظها من العبادة
 المنظر فی المصحف وهو ما جمع فی القرآن او المصحف) سوال اولنورسه که
 زمان رسالتده مصحف یونجیدی زیرا قرآنک نزولی تمام اولمشدر
 جواب بودر که اول وقتده کتب وحیک اعلاء ابتدا کلری بعض صحف
 واریدی صکره ایام خلافت صدیقده جمله قرآن صحف متعدده ده
 درج اولوب ایام خلافت عثمانده ترتیب اوزرینه یاز بلوب مصحف واحد
 قلندی پس مصحف تعبیری معجزات نبویه دن اولور * حدثنا رسول الله
 صلی الله علیه وسلم * یعنی جناب رسالت بگا و اول مجلسده حاضر اولنور
 بطریق الخطاب خبر جدید القایلدی زیرا تحدیث بطریق الخطاب
 اولان اخبار در اخبار لغظی ایسه اندن اعمدر زیرا خبر ویرمک کاتبته
 دخی اولور که انده خطاب یوقدر شول وجهدن که خطاب کلامی
 حاضره توجیه در و بورادندر که صلاة نهاریه به محادثه مع الله دیرلر
 زیرا نهار زمان محادثه ناسدر و صلاة لیلیه به مسامره دیرلر زیرا

سحر حدیث ابیدر و صلاة سریه به اختصاص دیرلر زیرا پینه و بین
 الله مسارد و صلاة جهریه به تبلیغ دیرلر زیرا انده غیره ابلاغ و ایصال
 وارد و بویله مقاماتده تحدیثله تعبیر اولمق اخبار دن اولادر زیرا
 حدیث رسول اطلاقی خبر رسوادن اشهر در و حدیث کلام قدیم
 مقابله سنده وضع اولمشدر زیرا کلام مخلوق حادث و کلام خالق
 قدیمدر انکیچون قرآنه مخلوق دین کافر اولور * وهوالصادق *
 جمله معترضه در یعنی ورسول تحدیثده صادقدر که خبری واقعه
 مطابقدر اگر بوماده و اگر غیره موادده زیرا خلافت کبراسی
 جهتدن (ومن اصدق من الله قیلا) مظهریدر بوسبیدن انی
 تصدیق اتمک حتی تصدیقدر و تکذیب دخی تکذیبه راجعدر پس
 بوجه معترضه کلام این مسعود اولمش اولور * المصدق *
 معلوم اوله که واقعه مطابق اولان کلامه مخاطب اولانه مصدوق
 و غیره مطابق ایله مخاطب اولانه مکذوب دیرلر و اول کلام مصدوق فیه
 و مکذوب فیه در انکیچون (ذالك وعد غیر مکذوب) نظمی غیر مکذوب
 فیه ایله تأویل اولمشدر زیرا مصدوق و مکذوب خطابه صالح اولان
 انساندر بوحسه وعد و امثالی دکل و حواشی کشافده سعدالدین
 دیمشدر که المصدق من صدقه الله فیما ووحی الیه من صدقته فی القول
 اذا قلت له الصدق انتهى (پس مصدوق لفظنده معنای مذکور دن
 غیره واقعه مطابق محل یوقدر اگرچه بعضیلر یوقیره اکثر کلام
 اتمشدر ورسول الله صلی الله علیه وسلم مصدوقیت ایله وصف
 ایتدیکی اخبار و احادیثی تصحیح ایچوندیر یعنی اکا وحی و القا اولنان
 کلام الهی و خبر قدسیدر که کمی و ساطت ملک و کمی بلا واسطه
 نازلدر بوحسه کهنه به القا اولنان اخبار جنیه مقوله سندن و خرافات ایله
 مخلوط اولان کلمات قیلندن دکلدر و الا بعض اخبارنده حاشا کذب
 ظهور ایدردنی پس کلام نبوی صبح صادق کیدر که کتدیجه فروغی
 مزید اولمقدردر زیرا مطلع صادقدن اولمشدر و اخبار اکامل اولیادخی
 بویله دن شول جهتدنگه وهم و خیال و وسوسه دن محفوظلر در

* ان احدكم * كسر همزه ايله لفظ نبوی بی حکایه اوزرینه وارد
 اولشدر اگرچه فتحه په دخی فی الجملة جواز وارد در ضمیر جمع زمان
 خطابده موجود اولنره شاملدر اگرچه منقوض اولنره دخی حکم آتی
 منطبقدر ولکن مقصود دکلمه یا ایها الناس کی (احد واحد کبیر
 لیکن اول کی مرتبه په دلالت ایتمزلته کیم الله ورحمن برور
 ولیکن جلاله مرتبه دالدر رحمن اسمی دکل (واصل اولان احد
 نفیده وواحد اثباتده استعمال اولنمقدر وگاه اولور که احد هما مکان
 آخرده مستعمل اولور) ونسفته احد وعشرون کثیر واحد وعشرون
 قلیدر احد بی آدمه مخصوص وواحد عامدر (احد ذاتنده واحد
 صفاتنده مشارکی اولیاندن تکیم مرتبه ذاته ذات احدیه صفاتنه
 ذات واحدیه دیر * یجمع خلقه * صیغه مجهوله در جمع متفرق
 نسنه بی تألیفدر مجموع اورادن بورادن جمع اولنندر کرکسه شی
 واحد کی اولناسون وجیم ضد متفرقدر واجمع الامر جعله جیعا
 بعد ما کان متفرقا) وخلق اصلنده خلیقه دن مشتقدر خلیقه
 برسنه تک طبیعت وحقیقی در وعالم و آدمدن هر بری صورت الهیه
 یعنی حقیقت الهیه اوزرینه مطبوعدر که صفات کالبه در بوجهتدن
 خلیقه خلق دنددی (وعلماء ظاهر دیدیلر که خلق تقدیر مستقیم و ترکیب
 اجزاء وتسویه اجسامدر) بوراده خلق ما یخلق منه معناستنه در یعنی
 ماده انسانیه در که نطفه ریحلی وماء مرأه ودم حیضک مجموعیدر که
 بوجوع اوزرینه تریه مد فندن مقدار ذره اخذ و تفریق و جله سی
 مزج اولنور بوجهتدن انسان آخر ترابی اخذ اولندیغی برده دفن اولنور
 اشته قرآنده (انا خلقنا الانسان من نطفه امشاج بودر) سوال اولنور سه که
 این مسعود حدیث مذکور ی تفسیر ایدوب دیمشدر که نطفه رحیم
 مرأه په دوشد که الله تعالی بدن بر نسجه خلق ایتک مراد ایلسه
 بشره مرأهده هر ظفر و شعرك تحتنه وارنجه منبشر اولوب فرق کون
 مکتب ایتد کد نیکر و زجه دم صورتنده نزول ایدر اشته جمعدن مراد
 بودر دیدیکه بونده فی الحقیقه متفرق جمع وارد و بویله مواضعده

کلام صحابی حدیث مرفوع حکمنده در بو معنی ایسه بالاده مقرر
 اولان جعله مجتمع اولماز زیرا تفسیر مذکوره مخالفدر (جواب بودر که
 عقلایه ظاهر در که مولود بعد الولاده رجه عودتی محال اولدیغی کبی
 نطفه دخی ذویان و انحلال طریقیله رجه منصب اولدقدنصکره
 بردخی اجزاء بدنه ساری اولماز بلکه (مستقر و مستودع) اشارتی اوزره
 رجه استقرار ایدر اگرچه قدرت الهیهیه نسبتله عجز و بعد یوقدر
 فاما اول نطفه نک ابتداء نزولده لذت ساریه سی اولدیغی کبی انکیچون
 جمیع اعضایی غسل اتمک فرضدر بعد الاستقرار تسخین رحم و ساططیه
 قوت منشیره سی وار در و اول قوت مسخینه نک تأثیریه بطریق
 التدریج ماء ایض صورت دم ایله متلون اولور بو معنی ایسه جمع
 مذکور مقرر منافی دکلدر تکیم شرعده کلور که مطر تحت العرش
 بر در یادن نزول ایدر بو خود مسلمدر که مطر وجه ارضده اولان در یادن
 صورت بخارده تصاعد ایلوب سحابه بالغ اولدقدن سحاب انی غربله
 و تقطیر ایدر و عذوبت مطر اول تقطیردن حاصل اولور مع هذا
 اصلی ماء ما الحدر پس مطرک تحت العرش اولان در یادن نزولی
 تأثیرات علویه ایله حصونه اشارتدر زیرا اجرام علویه آباء
 و سفلیه امهات و از دواجات افعال و شئوندر که نتایج افعال
 و شئون الهیه در قال تعالی (کل یوم هوفی شأن) فاما نبل مصر
 حقنده که جنتدن خارجدر دیور وایت وارد حقیقتی اوزرینه در که
 طرف فلکدن بحر ظلمه منصب اولوب اورادن مقسم ادر یسه واندن
 اقطار ارضه متفرق اولور و فرات حقنده دخی وارد اولشدر ولکن
 جنتده کی کیفیت لری اوزره اولدق لری بحسب الموطن در فافهم جدا
 * فی بطن امه * بطن ظهرک مقابلدر بوراده ذکر کل و اراده جزء
 طریقیله رحم در یعنی بطنده خصوص اوزرینه منبت ولددر
 بو معنادن من جهة الولاد اولان قرابت و وصلته رحم دیرلر (و بردخی
 بور که بطن باطنه اشارتدر که ظاهرک مقابلدر بطن ام ایسه
 اما کتاب یعنی علم الله مقابلدر که علم الله غیب اضافیدر و ام اب

مقابله سنده در که والده در کربه و کربه بعیده و فی الحقیقه والده
بعیده نفس کلیه و متوسطه حوا و قریبه بلا واسطه اولاندر و قرآند
کلور (خلقکم من نفس واحده) یعنی سزای اصل واحدن خلق
ایتدیکه آدمدر و لکن حوا ایله ازدواج طریقیه اشته بو عالم اجسامه
کوره در فاما عالم ارواح مجرد به کوره اصل واحد عقل اولدر که
نفس کلیه ایله ازدواج ایدوب بو کائنات ترتیب اوزرینه خلق اولمشدر
بو معنایه کوره خلقت جسم آدم و حواده و خلقت روح عقل اول و نفس
کلیه ده جمع اولمش ایدی اول ایسه علم الهیده متفرق ایدی انک ایچون
دیدیلر که فیض اقدس فاعل و فیض مقدس قابل اولوب ایکیسینک
ازدواجی ماء رجل ایله ماء مرأه انک اجتماعی کبی اولدی و عالم عقله
بطن دینلدیکی کبی زیرا هنوز ظهور ارواح بوغیدی نفس آدمه دخی
بطن دینلدی زیرا هنوز اجسام اولاد ظهوره کلمش دکل ایدی و هر مقامه
کوره بر بطون و بر ظهور اعتبار اولندی و اولاد دخی اباء و امهاتک
اطواری اوزرینه حرکت ایدوب کلدی انک ایچون بیورر که
* ار بعین یوما * یعنی سزدن بر یکربک ماده خلقی انا رچنده قرق کون
جمع اولنور یعنی جمع اولنوب قرق کون مکت ایدر * نطفه * اول ماده
مجموعه نطفه اولدیغی حالده یعنی قرق کون نطفه صورتنده اولوب
انده لون دمه منقلب اولور زیرا نطفه شول ماء صافیدر که (من بین
الصلب والترثب) دفقله خروج ایدر و انده اولان تخمدن ولدتکون
ایدر یعنی ابتدا عجب الذنب دید کلری عظم خردلی وانک اوزرینه اعضا
واجزاء سائر بسط اولنور و بوراده قرق کون و نندن مراد حقیقی
اوزرینه در زیرا کرچه مدت تخمیر طینت آدم قرق سنه ایله تقدیر
اولمشدر و لکن اول تفصیل اولاننده اجمال اولدیغی سرعت ولادله
تکثیر ناسدن اوتور ایدر انک ایچون ذهب عزیز اولدی زیرا اوتوز آلی
بیک سنه ده و فضه اون ساکن بیک سالده تکون ایدر (و یوم اصلانده
یکرمی درت ساعتدر صکره شمسیک جدوشی و طلوعی و غروبی حسبیه
تنصیف اولنوب ایل و نهار دینلدی و اربعین ایله تحدیدک سری بودر که اکثر

انبیاء علیهم السلام را بعینه باو غده نبوتله مبشر اولدیلرز براسن و قوفک
 غایتی و کمال عقل و رشدک نهایدیدر (و بردخی تانی به ارشاد در زیر عالم
 قدرت باشقه و عالم حکمت باشقه در یعنی عالم قدرته ملاحظه اسباب
 و ترتیب اولماز بلکه کن فیکون عالمیدر بنی اسرانیله تیهده ایکن من و ساوی
 نزول ایتک کی و مائده همسویه و امثالی دخی انددر عالم حکمت ایسه بویله
 دکلدن تکیم اصحاب کهف حقنه کلور (و نقلبهم ذات الیمین و ذات
 الشمال) یعنی اصحاب کهنی بلا تقلیب محافظه به قادر ایکن عالم حکمتک
 حکمیله معامله ایلیوب تقلیب ایلمدی مع هذا بوداردن انتقالدن
 صکره تحت الارض صور کمال بلا تقلیب انحلال و انفسا خدن مصون
 و محفوظدر پس عالم حکمت عالم قدرته قیاس اولماز بلکه الله تعالی
 فعال لسا یریدر و الله تعالی برسته بی عند الاسباب ایشلریوخسه
 بالاسباب ایشلرزیرا اسبابی خلق ایدن دخی اودر (و بردخی بودر که
 سر تربیع حقائق کلیه ده جار یدر تربیع عرش و عناصر و طبائع
 و اخلاط وار بعین موسویه و مدت تخمیر آدم و امثالی کی و حدیثه
 کلور) خیر الاصحاب اربعه و خیر السرایا اربعه (و جمیع اشیا امهات
 صفات الهیه اوزرینه دور ایدر که درت صفتدر حیات و علم و ارادت
 و قدرت کی) و بردخی بودر که دور کامل قرق در یعنی مدبرات که
 سبعة سیاره در دور افلاکی قرق سنهده تکمیل ایدر یعنی قرشه شهر
 واحده و عطارد شته اشهرده و زهره عشره اشهرده و شمس
 سنه کامله ده و مریخ اون سکرز شهرده و مشتری شمس اوج شهرده
 دور ایدر که بو مجموع ادوار اون سنه ایدر و زحل اونوز سنهده دور ایدر که
 بونک دور یله جمله مدت قرق سنه اوور و قرآنده کلور (وقد خلقکم
 اطوار) امر ادنارات سبعة در که عناصر و مرکبات و اخلاط و نطف
 و علق و مضغ و عظام و لحوم اولدقلر ایدر که سکرز می طورده نفخ روحله
 حی اولدقلر ایدر که تکیم قرآنده کلور (ثم انشأناه خلقا آخر) و بو معنی
 قدرنده انظهدر زیرا بونده اعیانی صور مختلفه ده تقلب وار در که
 کمال قدرته دالدر پس بوسر ایچون امر وجود بطریق الاستحاله

تدیری قلندی اگر چه قدرتک دفعه انسانیه دخی صلاحیتی وارد
 و سرتدر یجسدن او توری ابوالبشر ماده سنی تراب و اندن طین و اندن
 چاه مسنون و اندن صلصال کا لغخار قلدی و حدیثه کاور که
 نطفه رجه استقراردن صکره زمان تصویر از لدقه الله تعالی
 حضرت آدمدن بری اولان نسبی احضار ایدوب (فی ای صوره ماشاء
 ربك) موجبجه تصویره مؤکل اولان ملکه مراد ایتدیکی صورت
 اوزرینه تصویر ایتدیرر انکیچون بعض مولود والدینه و قرابت
 قریبه بکزیوب اباعده تزوغ و میل ایدراجداد وجدات و اعمام و عمات
 و احوال و حالات و امثالی کی * ثم یكون علقه * ثم ترخی زمانی و مهلت
 ایچوندیر یگون ضمیری خلقه راجعدر معناسی بودر که بوندن صکره
 یعنی رجه ابتداء استقرار نطفه دن قرق کون هر و ایتد کده اول خلق
 یعنی ماده انسانیه سفید ایکن سرخ رنگ اولوب علقه صورتنه
 استحال ایدر که علقه حرکت ایله دم غلیظ جامد در رجه علوقی
 اولدوغندن او توری علقه دنلدی تکیم علق دیرل شول دوده که
 مص دم ایچون بحسب الغالب حلقوم حیوانه و اعضاء انسانیه یا پیشور
 (و بردخی بودر که اشیاک وجودی حب ذاتی اوزرینه منیدر که
 مخلوقه کوره اکا عشق و علاقه دیرل تکیم حوایی ضلع آدمدن خلق
 ایدوب کلک جزء علاقه سی کی اکا علاقه و یردی و ازدواجنی علاقه
 اوزرینه بناقلدی بوسیدن مایه انسانی دم صورتده نطفه دن قلدی
 و حقیقت وجود علاقه اوزرینه مبنی اولدوغنه اشارت ایلدی بناء
 علی هذا مرتبه الوهیه مرتبه ارتباط دیدیلر که حقه نسبتله علاقه تک
 معناسی ارتباط معنویدر (و بونده اشارت واردر که قوام وجود دم ایله در
 انکیچون روح حیاتی دیدکاری دمندن عبارتدر که عروق ساریدر انکیچون
 بوری حلول ایله وصف ایتدیلر روح انسانی منفوخ ایسه بویله
 دکدر (سؤال اولور سه که آدمدن مقدم لحم و شحم و دم صاحبی
 مخلوق کلدیمی جواب بودر که الشمس بیک سنه مقدم بنوا الجنان کلدی
 اگر چه صورتده بنی آمه مابین ایدیلر تکیم و یسفک الدماء نظمنده

اكا اشارت وارد رزیرا اول وقتده سفك دم ایدن بنوالجان ایدی
 و دیمشردر که آدمدن مقدم التي نوع مخلوق کلمشدر که آدم یدنجبسی در
 و انلر جن و بن وطم و دم و حس و بس در که جمله سی افسادنی الارض
 و سفك دم ایتشردر پس دم حیوانی انسانه مخصوص دکادر بلکه
 مقدم کلنلرده و اکثر ذی روحده وارد * مثل ذلك * نصلبه در که نزع
 خافض اوزرینه در یعنی ماده انسانیه نطفه اولدیغی زمان مقداری
 کبی که فرق کوندر مقصود هر صورتک سرار بعین ایله انصافنی
 بیاندر و فی الحدیث (من اخلص لله ار بعین صباحا ظهرت بنابیع
 الحکمة من قلبه علی لسانه) فرق صباحدن مراد فرق کوندر
 (و دیمشردر که بر کیمسه فرق کون طی اینسه یعنی افطار ایتیب صوم
 وصال ایلسه قدرت ملکوتیه و نیجه اسرار جبروتیه و لاهوتیه ظهور
 ایدر فا حفظه * ثم یكون مضغه مثل ذلك * مضغه اصلنده مضغ
 اولنجق مقداری ات پاره سیدر صکره جنبک بعد العلقه منتهی
 اولدیغی حائنه اسم قلندی یعنی علقه دن استحاله ایدن لجه اطلاق
 اولندی مضاعه ضمله بعد المضغ اغزده قلان بقیه در ماضغان ایکی
 شد قدر که مضغ طعام ایدر لر و بادیه نشین اولان بلغاء عربه مضاع
 الشیخ و القیصوم دیرلر که شیخ کسر نشین معجمه و حاء مهمله ایله و قیصوم
 قافله بادیهده بتر برر اوتدر (مثل ذلك کالاول ار بعینه اشارتدر یعنی
 فرق کون مقداری زمانده استحاله ایدوب قرمزی قان ایکن قزل ات
 پاره سی صورتنه دخول ایدر پس استحاله ایدن صفت و هیئتدر یو خسه
 ماده ینه اولکیدر زیرا حقائق و اعیانده استحاله اولماز و نحاسک طرح
 اکسیرله ذهبی و امشالی دخی بویله در و دیمشردر که میوه بی شمس
 بشورر و قر لون و یزر و کوبدن طعم ولذت حاصل اولور یعنی برنسنده
 ابتدا قابلیت کر کدر تا که اسباب خارجه تأثیری ایله خواص و الوان
 ظهور ایلله اشته شیء واحدده لون واحد نیجه ایسه لونین و الوان
 دخی اکقیاس اولنه مثلا لاله نك درونی سیاه و برکی زرددر یا سرخ و یاه لون
 اولوق کبی (بعد ذل قرآنده اطوار انسانیه گاه ثم و گاه فائله ترتیب اولنق

میاننده تخالف یوقدر اگر چه بعضی از تطبیقه تصدی ایلوب فابی ثم
 معناسنه جل ایتشردر ولکن تعقیب و ترتیب هر نسنه نك حاله کوره
 و کندی حسبیه در مثلا تزوج فولده دیر مع هذا تزوج ايله ولادتک
 میاننده مدت جل وارد و ترتیب دخی بویله در مثلاً قرآنده (فخلقنا
 العلقه مضغه) ثم من مضغه معناسنی منافی دکدر زیرا مراد یاد کرده
 ترتیبی که یکی از بعین میاننده اولان مهلته مانع دکدر و یا خود
 از بعین ثانینک اولی مانقدمک آخرینه اتصاله در بو ایسه ه ثانینک
 تمامه حصولی زمان طویلده اولدیغنی قدح ایتمز فاعرفه (معلوم اوله که
 بومحله کابجه اوج طور مرور ابتدیکه طور نطفه و طور علقه و طور
 مضغه در و طور مضغه که اوجی از بعین در تصویر جنین واقع
 اولور یعنی تسویه جسد له الولد سرایه مضمونی اوز ره جمله اجزاء
 پدردن ذائب و منحل و نازل اولان نطفه نك مشتمل اولدیغنی اعضا
 و جوارح صورتی کلور (و بعض روایاتده که نطفه اوز رینه قرق
 ایکی کون مرور ایتد کده برای تصویر ملک ارسال اولور دیندی
 کر چه ظاهر تصویرک ایکنی از بعین ده اولسان اقتضایدر ولکن
 بو تصویردن مراد تقدیر تصویر در یو خصه حقیقت تصویر دکل
 زیرا بحسب العاده قبل المضغه تصویر متحقق اولماز شول وجهه نکه
 رقم علی الماء کبدر و جائز در که مواد غلیظه به کوره تخطیط خنی واقع
 اوله نته کیم بعض احادیثده کلور که ام الولد حره وان کان سقطا یعنی
 ام ولد بیع و رهن و هبه و مزیل ملک اولان وجهه تصرف اولنما مقده
 حره کبدر کر که ولد سقط اولسونکه هنوز منفوخ الروح دکدر
 و یا خود مخطط اولسونکه تخطیط نك خفاسی سببیه انی انجیق قوابل
 بلسون وهذا مجمع علیه الان کافی شرح الجامع الصغیر المناوی یعنی
 علماء تخطیط خنی به دخی اعتبار ایتشردر هر تقدیر خنی اولور سه ده
 بلکه علوق واقع اولتی حکما نفس تصویردر زیرا بعض امورده
 نظر ماله و بعض مواد ده حکم حاله در بناء علی هذا قبل نفخ الروح
 اسقاط جنین ده آثم اولماز دبدیلر (ومصور فی الحقیقه الله تعالی در

تکیم قرآنده کلور (هو الذی یصورکم فی الارحام ککف یشاء)
 و بومقامنددر که الله تعالینک براسمی دخی مصورددر و ملک اول اسمک
 مظهر یدرزیرا اکثر افعال الهیه بحسب الحکمه واسطه ایله در
 تکیم ملک الموت اسم قابضک مظهر یدزانک ایچون (الله یتوفی
 الانفس) ودخی (قل یتوفاکم ملک الموت) وارد اولمشدر و مظهر یوزندن
 فاعل بنه الله تعالیدر یعنی تعالی وساطت ملک ایله رحم ام ده جنینی
 هیئت مخصوصه اوزرینه تصویرایدن ذکر واتی واسود وایض
 تام وناقص و طویل و قصیر و حسن و قبیح و امثالی کبی و تصویری
 دخی تعدیل تام اوزرینه در که شق و احده اولان اعضانه هیئت
 و مقدار اوزرینه ایسه بلافات شق اخرده دخی اویله در و مصور لک
 الواننده اولان اختلافات که ایض واسود و اصغر و اجر و اشقر
 اولمقددر تراب ارضه تابعدر که هر کسک ترابی نه کیفیت اوزرینه ایسه
 لونی دخی اکا کوره صورت بولمشدر حتی بی نبات اولان موضعدن مأخوذ
 اولان ترابدن تصویر اولان کوسج و کوسج دخی طبقات مختلفه اوزرینه
 کلدی و بانبات اولان مخلدن مأخوذ و مصور ملتی و ملتی دخی مراتب
 متفاوته اوزرینه اولدی اشته صور جسمانیه انسانیده تفاوت و تقارینک
 اصلی بودر (فاما اختلاف اخلاقده سر الهی عالم ارواحده ارواحک
 تعارف و تناسکریدر یعنی اصناف ارواحدن اختلاف مراتب اوزرینه
 قنخی روحله مناسبت ایتدی ایسه عالم اجسامده انک خوینی ایله
 متخالی اولدی و قرآنده (واذا النفوس زوجت) بودر وای اکا که نفوس
 ضایعه و ازواج خبیثه به مقارن و موافق اوله * ثم یرسل الیه الملك *
 نسخه مشارفده (ثم یرسل الله الیه الملك) واقع اولمشدر و به ضایع
 دیمشاردر که اصل نظم ثم یرسل الیه الملك در صیغه مجهول اوزرینه
 صکره الیه لفظنک جلاله یرسده مشابهنی اولغله تصحیف اولمشدر
 و لکن بوسوز جلاله ایله لفظ الیه مجتمع اولدیغنه کوره در مشارفده
 ایسه محتومدر شو قدر وارددر که مجهول معلومدن اولادرنه تکیم
 ساقه ده و یومر اکا قرینه در (معنی بودر که بوندن صکره یعنی

طور رابعه بالاده خلق تعبیر او انسان ماده یه نفخ روح ایچون
 ملك ارسال اولنور تکیم مابعدی اکاقرینه در یوخسه تصویر
 ایچون دکل زبرا ملائکه طبقات مختلفه در که انلردن بر قسمی تصویره
 و بر قسمی دخی نفخ روحه مؤکدر و هر قسم افراد کثیره در یوخسه
 فرد واحده منحصر د ککدر تکیم امام سیوطی و امام شعرای
 دیمشردر که (ومنهم المؤمنون بتصویر مایکون الله فی الارحام ومنهم
 المؤمنون بنفخ الارواح) بعد ذابویله امور الهیه ده استخدام اولنان
 ارواحه ملك دیرلر زبرا ملك الوکتنددر که رسالت معناسنه در عقول
 مجرده بویله دکلدر که انلر استخدام اولنمز لرتک ایچون انلره ملائکه
 دنلر بلکه عقول و ارواح دینلور و ابلیس قبل الاعم بعض امورده
 استخدام اولنمزله ملك دینلوردی انک ایچون (فسجدوا لابلیس) ده
 استثناء متصل صورتی اوزرینه وارد اولدی * فینفخ فیه الروح *
 صیغه معلوم اوزرینه در تکیم ارسال اکاقرینه در زبرا ارسال ملکدن
 مقصود نفخ روحدر پس نفخی نافحه اسناد ایتک اولادر خصوصاً که
 نفخی فائله ترتیدن دخی ظاهر اولان معلومیتدر (نفخ قوت ایله ارسال
 اولنان هوادر پس منفوخ تجویف قلبدن خارج اولان هوادر که
 اکا روح الحیوة دیرلر و اول هواء فیه خروجنده هر زرده منقطع اولورسه
 موضع انقطاعه حرف دیرلر بوراده روحله مراد روح حیوانیدر که
 مبدأ حس و حرکتدر انک محل تعینی قلبدر و بوروح نفخ الهی اولان
 روح انسانینک اثریدر که روح انسانینک محل تعینی دماغدر انک ایچون
 عقل دخی اوراده در و علم عقلدن تولد ایدر (الحاصل روح حیوانی
 و قوی نفس روحانیدن حاصل اولدی فتح فائله و نفس ناطقه جزئییه
 نفس کلدن وجود بوالدی سکون فائله پس حیات نفس رجانی و علم
 و ادراک نفس ناطقه یه مضاف اولدی اگر بونشئه نک طبیعتنه نظر
 اولنورسه ماء مهین و حواء مسنون و صلصال و تراپدندر دینلور
 و اگر نفس کلدن و حقه مضاف اولان روحدن اولدیغنه باقیلورسه
 حافظ و عاقل و دراک و متصور و ذاکردر دینلور اشته ناطقه قوای

حسبه ومعنویه وساطتیه اکنساب علوم اتمک شانندند زیرا بو قوی
 تحصیل مراد ایچون اسباب کبدر و بوندن اخذ اولندیکه انسان اوخ
 حیاته حی در بری بودر که حیات اصلیه ایله حی در که حسله ادراک اولمز
 حیات جماد کبی و بری دخی حیات روح حیوانی ایله حی در که اکاحس
 تعلق ایدر حیات حیوانات کبی و بری دخی نفس ناطقه حی اولدیغیدر
 (و بوندن فهم اولندیکه حیات انسان حیات ذاتیه دکل بلکه عارضه در
 چونکه دعوی انا ایله شهود محی دن غائب اولدی موت عارض ایله
 ابتلا بولدی کویا دینلدیکه چونکه سنک اصلاک موت ایدیکه بی روح
 ایدک بس ینه اصلکه رد اولندک ایددی انسان بری در که حیاتی
 هوادندر چونکه بو هوائله هوای نفس میاننده متردد اولدی لاجرم
 هلاکی لازم کلدی زیرا ورطه دعویاه دوشورن هوادر و نفس
 حیوانیه نک شقاوتی بو هوادندر و نفس ناطقه دارینده سعیده در
 زیرا روح الهیه دن نفخ اولمشدر و نفس حیوانیه اکا دابه کییدر
 واحساس الم و عذاب ایدن بور و حدر (و محدثین دن ابن قیم کتاب
 الروح حده دیمشدر که غلط اولنلر ظن ایدر لکه ملک جنبه روح قدیمه
 ازایه ایله ارسال اولنوب اول روحی اکا نفخ ایدر تکیم بر کیمسه برواسطه
 ایله برخلعت ارسال والباس اولنور بو ایسه ضلال و خطاندر بلکه نفخ
 جسده حدوث روحه سبیدر غذا سبب نمو جسم اولدیغی کبی بس
 ماده روح نفخ ملکن و ماده جسم رجه صب ماء دندر انتهی بالمعنی
 (حافظ مذکور بوراده غلط ایتمشدر زیرا ملک اول روحه و تراب بدنه اب
 اولق ظن ایتمشدر بلکه والد روح نور حقد رتبه کیم ار باب کشف ذاهب
 اولمشدر و نفخ ملک ایله روح حادث اولماز بلکه اول ماده ده مضمر
 اولان روح الهی ظاهر اولور بس روح عناصر و موالیده دور ایدر
 ولکن ظهوری سببه موقوفدر که نفخ ملکنر اگرچه روح کامل ایله
 روح ناقصک فرقی واردر که روح کامل قبل الجسد مخلوقدر ناقص
 ایسه تسویه جسده جنین ایکن حادث اولور زیرا اولکبسی کلی
 و ایکنجسی جزیدر و کلیت اثری بودر که مزاج عنصری جزئی ایله

تعیین کردن اول دور ایلدیکه اطواره وقوفی و نیجه احواله اطلاق عیدر
 روح جزئیده ایسه بو معنی مفقود در اگرچه ماده سی اعتبار یله حیات
 اصلیه ایله حی درز بر اقل اعلی و ساطتیه تجلی اول جمله به ساریدر
 (بعد از نطفه دن ار بعینات ایله مولود جسمانی حاصل اولدیغی
 کبی نفس مرشد کاعلدن دخی رحم استعداده مولود روحانی حاصل
 اولور که اکا طفل قلب دیرل و نفخ روح کالاول محلاک قابلیتندن صکره
 وجود بولور یعنی جنین ار بعینلری استکمال ایتدکجه نفخ روح
 اولمدیغی کبی سالك دخی شریعت و طریعت مرتبه لرینی استکمال
 ایتدکجه قلبنه روح معرفت و حقیقت نفخ اولنماز (و دیمشردر که
 بدایت نبوت اولان فناء تام عنده الله تعالی عقل فعال یوزدن نفخ
 ایدر که اکا ملك الارواح و روح القدس دیرلر که حقل احياء
 قلوب و افاضه حیات باقیه ده واسطه سیدر وانک صور مختلفه سی
 واردر که طالبان فیضک هر برینه بر یوزدن نفخ واقع او اور تکیم
 ار باب فیضه معلومدر چونکه الله تعالیکن انسانه تجلیسی جمال و جلالک
 مجموعیه در لاجرم اسماء جالبه و جلالیه ایله تصف اولان انساندر بناء
 علی هذا عالمده نقدر جالیات و جلالیات وار ایسه انلرک صفات
 جمیله و صفات رذیله سی انسانده موجود در شوقدر واردر که انسان
 کاملده جمال ظاهر و جلال باطندر انسان ناقصده ایسه عکس
 اوزرینه در وانسان کامل که خلیفه حقدر مسجود جمیع کائناتدر
 زیرا ابتداء نفخدن انتها کائنده عالم مثالده سلطان اعظم کبی بر سر بر
 مثالی به اجلاس اولنور و ملائکه انک مشاهده سنه ازدحام ایدرل
 مشاهده سلطانه رعیت ازدحام ایتدکاری کبی (چونکه باب ولایت
 الی یوم القيام مفتوحدر لاجرم) یلقی الروح من امره علی من یشاء
 موجنبجه هر عصرده افاضه روح جاری و سر ولایت اهلنه ساریدر
 والله الفیاض * و یومر باربع کلیات * دخی اول ارسال اولنان ملک
 نه نسنه کابیت ایدر چکن سؤالدن صکره درت کله کابینه مأمور اولور
 پس و یومر فینفخ اوزرینه معطوف اولور ولکن و اوجع مطلق ایچون

اولمغله کتابت نفخ روح عقبنده اولمق اقتضا ایتمز یرا بعض احادیثه
کتابت نفخدن مقدمدر بلکه بوراده ملک مطلقدر که ملک مصوره
وملک نافخه شاملدر اگرچه صورت تصویر طی ومقصود اولان نفخ
روحله اکتفا اولمشدر وارسال ملک مصور ار بعین ثلثه تأخیر
اولندیغی بحسب الغالب قابلیت تخطیط اول وقتده اولمغله در پس
روایت مسلم اوزرینه ظهور تخطیط ار بعین ثانیه ده اولمق بعض
مواده کوره در پس تعدد روایت بوایکی معنایی جمع ایلمشدر
نتکیم نیچه مواده دخی بو مقوله تعدد روایت احاطه اقسام
واشخاص و نیچه مصالح واسرار ایچوندر وامر کتابت مصور و نافخدن
قنغی ملکه تفویض اولندیغی تعیین اولنماشدر ظاهر اولان ملک
مصوره سپارش اولمشدر زیرا رحم ام بطن ثانیدر که بطن اول اولان
ام الکتاب یعنی آبی به ناظر در نته کیم بعدالولاده احوال خارجه لوح
محفوظه دائر در که لوح محو و اثباتدر بو معنادن اتوری السعید قدیشقی
والشقی قدیسعد دندی ام الکتاب ایسه تغیردن بریدر بو سببدن
(السعید سعید فی بطن امه والشقی شقی فی بطن امه) دیو بطن اوله
رمز اولندی پس ام الکتاب عالم تقدیر و بطن ام عالم تصویر و تحریر
اولدی تا که تدبیر ابد تقدیر ازله موافق اوله (وبوندن فهم اولنور که
ارزاق و امثالی احکام کلیه تصویر اجساددن مقدم تقدیر اولمشدر ولکن
اظهاری عالم تصویرده واقع اولمشدر وظهورک حدوثی ظاهرک
قدمنی منافی دکدر فافهم جدا (وکلمات کلماتک جمیدر و کلمه لفظه
واحد اوزرینه اطلاق اولندیغی کی مجازا کلام و جمله اوزرینه دخی
اطلاق اولنور که اجزاسی بری برینه مرتبط اوله نته کیم کلمه الشهاده
دینلور مع هذا کماندر و حدیثه کلور (اصدق کلمه قالها الشاعر
الاکل شیء ما خلا الله باطل) یعنی بو حدیثه کلمه ایله مراد کلامدن
برقطعه در و کلمه دیرل شول قصیده به شاعر انی کلمات منتظمه دن
بجر واحد وقافیه واحده اوزرینه نظم ایتمشدر کلمه حویدره دیرل
حادره الذبیانی نام شاعر بلیغک قصیده سنه که کلماتک بری برینه

شدت ارتباطندن کلمه واحده کبی اولشدر پس بوراده اربع کلمات
 ایله مراد درت قضیه در کرک کلمه حقیقه اولسون و کرک زیاده اولسون
 (وملائکةک کتابی نورانیدر که بشرانی قرائت ایده مز مکر که مر سوم
 و متین اوله بوجهتدن اوقونمیان خطه لطیفه ایدوب خط الملائکه
 دیرلر) و محل کتابنده اختلاف ایشلردر بعضیلردیمشلردر که جبهه سی
 یعنی آنی اوزرینه یازیلور و بعضیلریاشی اوزرینه یازیلور دیمشلردر
 و لسان عامه ده بورادن اخذ اولنوب مصباح اولان کیمسه نک
 مصیبتی حقیقه کیمی آنکک و کیمی باشکک یازوسی ایش دیرلر و بعضیلر
 دیدیلر که بطن کفه یعنی ال آیه سنه یازیلور و بعضیلر دیدیلر که برورقه
 اوزرینه کتب اولنوب بعد الطی امرا کیمی ایله کردندنه یعنی بیوننه تعلیق
 اولنوب وقت قضایه دلک معلق طوررتکیم قرآنده کلور (وکل انسان الزمانه
 طائره فی عنقه) یعنی عملی خیراوشرا عنقه لازم قلدق کویا آشیانه غیب
 و قدردن اوچوب و کلوب اورایه قوندی و سر ایکن صورت اولدی
 و قضاء خفی قلم ملک ایله ظهور بوادی و اقتضیه سابقه و مقتضیات
 لاحقه کلدی و آیت مذکوره ده دیمشلردر که انسانک عملی انسانه
 لازمدر لزوم قلاده و یاغل کبی که اندن منفک اولماز تکیم مثله کلور
 تقلدها طوق الجماعه یعنی جامه نک کردندنه اولان طوق حضرت
 نوحک علیک السلام اثر مسیدی در جامه بی مفارقت ایتدیکی کبی
 اول کیمسه نک خصالت قبیحه سی دخی کندنی مزایله ایتدی یعنی کتاب
 ازایدر که باشنه کلمش و طوق و جنبه کبی بوغازینه کیمشدر و العیاذ بالله
 تعالی * بکتب رزقه * باء جاره ایله اولوق اربع کلماتدن بدل اولوق
 اوزره اولادر زیرامضاف محذوفدر که بکتابه اربع کلمات دیمکدر
 و بعضیلر معلوم و مجهول اولوق دخی روایت ایشلردر و لکن معلوم
 اولدیغی مجهولیتدن اظهر در تکیم ارسال ملک و مأمورتی انی
 اقتضا ایدر رزق اودر که انسان انکله تغذی ایلیه بوخسه جمع ایدوب
 اکل ایتدیکی نسبه به رزق دیمزلر و قاضوسده کلور که الرزق بالسکسر
 مایتنفع به کالررزق انتهى بعض علماء بو تفسیرک ظاهری اوزرینه

جزیان ایدوب رزقی ما کول و ملبوس و مستعمل اولان نسنه لره تعمیم
 فاما اصح اولان اولکبدر تکبیم تصویر و نفخ روح مخلنده ذکر ایاکا
 قرینه در زیر رزق اسم قیومک سادنی در مابه القیام ایسه رزق
 ما کولدر و هر ذی روحک حالنه کوره بویله رزقی واردر که انکله تغدی
 ایدوب مدت بقاسنی انکله استیفا ایدر (واهل سنت دیمشدر که رزق
 حق تعالیکن حیوانه اکل ایچون سوق ایتدیکی نسنه در که حلال
 و حرامه متاولدر و معتزله دیدیلر که رزق اودر که انسان ایا مالک
 اوله حرام ایسه مملوک اولماز بلکه انی صاحبنه رد لازم کلمور
 بوجهتدن بعض علماء مال خبیثه زکاة یوقدر دیدیلر زیرا زکاتده
 تملیک لازم در مال غیر ایسه کیمسه به تملیک اولماز و بیت مال دیدکری
 سلاطینه ملک اولماز زیرا حق غیردر انکیچون اومقوله مالدن اوزر لره
 زکاة لازم کلز (واهل سنتک تفسیری اوزرینه حرامک رزق مسوق
 اولدیغی آل شونی سکا کوندردم اکل ایله معاسنه دکلدر زیرا الله تعالی
 کسب خبیثدن نهی ایلمشدر پس نوجهله حرامی ایا مباح ایدر بلکه
 حلالک سوقی اباحت و حرامک سوقی امتحان طریقیله در بوجهتدن
 عبده لازم اولان حرامی ترک در تا که مؤاخذه سندن بری اوله و بلکه
 حلالده بله امتحان الهی واردر حتی (هو الذی خلق لکم مافی الارض
 جیعا) نصنده لامی امتحانه حمل ایدوب لاجل امتحانکم ایله تقدیر
 ایتشدر پس اشباهه مطابقا اصل اباحتدر نیز بلکه اباحت اشیا
 نافعده کوره در زیر ایچه حلال اولان نسنه واردر که خواص ردیه سی
 سبیله صاف دالر کدورتی اوجندن اندن پر هیز ایتشدر در بناء علی
 هذا حلال الاصل اولان امتحانندن خالی اولمیچق مشته و محرک
 حالی فکر ایله رزق بطریق الاشارة علم نافعده دخی شاملدر زیرا
 غدار زق جسد اولدیغی کبی علم دخی غداء روحدر بومعنا جان
 اوتوری حدیثده کاور (ایکم مثلی انی ایت عند ربی بطعمنی و بسقینی)
 اغدیة روحانیددن که علوم و حقاقتدر اغدیة جسمانیه دن تعبیر اولتان
 وجهله تعبیر اولمشدر پس علوم و فیض و حقاقتی طعام و شراب

کبیر که روح انسانی آنکه متربی اولور * واجله * اجل ایکی معنایه
 اطلاق اولور بری مدة العمر درمن الاول الی الاخر که بوراده مراد بودر
 و بری منتهای مدت تدبیر یعنی جزء اخیر در که انده وفات ایدر تکبیر
 قرأند کلور (فاذا جاء اجلهم) پس اجل اصلنده تأخیر در ولکن
 وقت معینده استعمال اولمشدر کرک انسان و کرک غیر ایچون تعیین
 اولنه تکبیر حدیثده کلور که (لا تضر بوا اماءکم علی کسرانا تکم
 فان لها آجالا کما لکم) یعنی انسان ایچون مدت مضروب به اولدیغی کبی
 اوانی وظروف و غیر ایچون دخی واردر واجلی قریب اولدی دیرلر
 موت و فتناسی یقلاشدی معناسنه (و بعض کبار پیور مشه لردر که اجل
 انسان ای کبیر بری اجل متنا هیدر که بونشاه و دارده مقدار عمریدر
 و بری اجل روحا نیدر که نشاه اخرویه به مخصوصه در وانک مدتی
 متنا هیه دکدر کرک جننده و کرک ناردی قال الله تعالی (ثم قضی اجلا
 واجل مسعی عنده) یعنی اهل تفسیر اجل اولی دنیاده مقدار عمره جل
 ایلدیلر کرک قلیل و کرک کثیر واجل ثانیدن مراد اجل قیامت کبری در
 دیدیلر وار باب حقائق عمر آخرته جل ایلدیلر که لا یتنا هی در زیرا
 روحانی اولان نسنه نک نهایی اولماز اجل اول ایسه بویله دکدر
 بلکه جسمانی در جسمانی ایسه متنا هیدر زیرا دائره سی ضیق در
 (و دیمش لردر که موت انفاس معدوده و آجال محدود در یعنی عمری
 کرچه ماه و سال ایله تقدیر ایدر ولکن حقیقتی انفاس در و انفاس
 زیاده و نقصان قبول ایتمز بلکه سرعت و بطئه به تفاوت قبول ایدر
 و صدقه و صله رحمت عمری زیاده قلادیغی برکتی اعتبار یله در
 و یا خود ای کبسنک فضیلتی بیاندیر شو یله که اگر بر عمل عمری افزون
 ایتمک شانتدن اولایدی صدقه و صله رحمت اولوردی دیمکدر (سؤال
 اولور سه که حضرت آدم علیه السلام عمرندن قرق سنه سنی حضرت
 داوده علیه السلام هبه ایتمشدر و ملوک مغربدن برینک اهلی حد مویه
 ایرد کده مشایخ کبار دن بری قرنی اکا فدا و اول خاتون نیجه مدت
 دخی حیاتده اولدیغی مصرح و بونارک امثالی دخی مقرر و محرردر

پس عمر زیادہ لک قبول ایتش اولور (جواب بودر ککہ بونلر آجال
 معلقہ در یوخسه میرمات دکدر تکیم فلان کس اگر حج ایدر سه
 عمری سکسان والا التمش اولور دیشدر پس معلق به بولندقدہ
 معلق اولان سکسان دخی بوانور زیرا ایکسی دخی مقضی دز والا
 مقضی اولیان نسنہ وجود بولماز (ودعا بلاء نازله وغیر نازله نافعدر
 دینلدوکی دخی بویله در الحاصل علم الہی ده معین اولان اجلده
 تفاوت اولق محالدر ومتعلق اولسه ده اولسدہ حقیقی مقطوعدر
 چونکہ عالم اسباب وحکمتہ سن بعض امورک اسبابہ مباشرت ایلہ
 اگر مسبک وجودندہ تأثیری اولور سه الله تعالی دندر واول نسنہ نک
 حصولی معلقا بنددر واکر تأثیری اولماز سه محکما بنددر وسنک
 حرکتک عاقبتہ جہالتدن اولمش اولور (واجل طبیعی یوزیکرمی
 سنہ در ولکن هر کسہ کورہ کلیت قبول ایتمز بلکه برسا عتہ دخی عمر
 دیرلر وجہ سی قضا وقدرہ دائردر پس (ان لله ما اعطی وله ما اخذ
 موجبتہ ویرن والان حقدر وهر شیک انک عندندہ اجل مسما سی
 یعنی معینی واردر انکی چون حقہ اعتراض ایتک کفر در زیرا مقتضای
 حکمتدن خروجدر وقضا وقدرہ جہلدر واولمقوالہ اسرار بورادہ
 قلب کلز زیرا شارع انی افشادن نہی ایتشدرشول جہتدن کہ عقول
 عامیہ صغیرن همان قدرک حلو ومرنہ عنقاد اولق کر کدر * وعملہ *
 اجل قلبل وکثیرہ شامل اولدیغی کی عمل دخی خیر وشیرہ شاملدر
 وخیر مر خوب فیہ وشیر منفور منہ در کرک شرعا وکرک عقلا زیرا عقلاء
 حقیقیہ نک استحسنان واستقباح ایتدکاری شارعک استحسنان واستقباحی
 کیدر پس هر کسک استطابہ واستخبائتہ عمل یوقدر بلکه عقل
 قدسی وقلب سلیمی اولانک حکمنہ اعتبار واردر وعقل قدسی اودر کہ
 وهم وخیال شویندن پاک در وقلب سلیم تعلقات فانیہ وافکار فاسدہ دن
 مصوندر وبویله عقل وقلبک اربابنہ اووالالباب دیرلر وبومقوالہ
 عقلانک شانندہ حدیثہ کلور (اکثر اهل الجنة ابلہ والعقلاء فی علیین)
 یعنی ابلہ اوغوز دید ککری در سلیم الصدر معنا سنہ ولکن

سلیم الصدر و بی کینه اولان عقل اول و عارف بالله اولان
 فاعرف (امام راغب دیشدر که عمل قصده مقارن اولان
 فعلدر که حیوانده اولماز و صنع عملدن اخصدر زیرا اجاده فعلدر
 انکیچون حقه ضائعدر و مطلق فاعلدر دینلور عاملدر دنلوز زیرا
 عمل معالجه اعضائله در که حق اندن بریدر و اجر فی الحقیقه عملکدر
 عاملک دکلدر و لکن عامله اضافت اولنور قال الله تعالی (ونعم اجر
 العاملین) زیرا تاثیر جانب عاملدن کلور و خالص عمل اودر که رضاء
 لله تعالی اوله و اخلص اودر که عمل بالله اوله بالنفس اولیه (بعض
 تفاسیر معتبره ده کلور عمل افعال قلوب و جوارحه عامدرا ایمان و طاعات
 و کفر و معاصی کی انتهى و لکن بونده شبهه وارد زیرا عملیات
 مقوله سی نیته محتاجدر ایمان و توحید و کفر و شرک ایسه اعتقادات
 مقوله سندندر پس نوجهله افعال قلوب اعمالدن اولور (و پردخی
 بودر که اگر افعال قلوب اعمالدن اولسه ملائکه اکا مطلع اولور
 لازم کلوردی ملائکه ایسه اصح اقوال اوزره اعمال ظاهره به مطلع اورد
 احوال باطنه ایسه علام الغیوبه مقوضدر انکیچون اکامل ناس
 دیشلدر که سدر اعمال و احوال چوقدر که هر برینه ک بشقه سدره
 المنتهاسی واردر که هر برینه ملک واقف دکلدر زیرا انک یدیه
 مرفوع دکل بلکه عالم غیبیه مستوردر والله العلیم الخبیر * و شقی
 اوسعید * ظاهر اولان و شقاوته و سعادتیه دیمک ایدی تا که ماقبلته
 موافق اوله و لکن ظاهر دن عدولی ملک صورت کاتبی حکایه دن
 اوتوریدر زیرا ملک هو شقی و یا خود هو سعید دیو کاتب ایلر و یا مفرد
 تقدیرنده در که وانه شقی اوسعید دیمکبر زیرا تفصیل آتی بوصفت
 ایچون مسبوقدر و بونده شقاوت و سعادتله تسجیل و حکیم واردر تا که
 شقی دنلدیگی شقاوتندن و سعید اطلاق اولندیگی سعادتندن اوتوری
 اولدیگی معلوم اوله و برینی تحقیر و برینی تشریف حصواه کله (و شقی
 تقدیم اولندی زیرا اکثر ناس شقیدر حتی قیامتده بعث نار افراز اولنوب
 یکده طقوز یوز طقسان طقوزی ناره طرح اولنسه کر کدر بو معنادن

قرآنده (فمکم کافر و منکم مؤمن) دیو کافر تقدیم اولندی و بردخی بو محل
 مقام تحذیر و انذار در و سعید شقیقک ضدیدر یعنی سعید اودر که
 کلمات علمیه و عملیه اوزرینه توفیق باری مساعده ایلمشدر که بو مقوله
 اهل توفیق من و جبت له الجنة مقوله سیدر و انک علامتی مجالسه العلماء
 و حب الصلحاء و تلاوة القرآن و سهر اللیل و رقة القلب در (و شقی
 اهل خذلاندر که من و جبت له النار قیلندندر و انک نشانی جود العین
 و قساوة القلب و حب الدنیا و طول الاملدر) و بعض کبراء دین
 بیوردیلر که سعید دنلدی مساعده و موافقتدن اوتور یکه سعیده
 مراد الله اوزرینه اولق سهلدر کک کندی حقنده و کک خلق
 حقنده و عالمده حادث اولان اموردن هیچ برنسنه انک اوزرینه شاق
 اولماز زیرا ارادتندن فانی و ارادت حقه تابعدر و شقی دنلدی زیرا
 بو مقوله معنی اکا مشقتلودر انکی چون مخالفت و مقام اعتراضده در که
 الله تعالینک افعالی تعالیان و بوایش نیچون بویله اولدی و اکر
 بویله اولمایوب شو یله اولیدی دخی احسن و البق اولوردی دیمکدن
 خالی دکادر اشته بویله منازعه ربوبیت و مشاقه حق و رسول
 ایتدیکنندن اوتوری شقی و اهل شقاقی دنلدی (بعد ذاملاک شقاوت
 و سعادتتی اذن حقله کابتنندن ظاهر اولدی که بوندن مقدم بو معنی
 اکا ظاهر دکل ایدی بلکه حق تعالی انی عالم غیبین اظهارله ظاهر
 اولدی و خیر و شر قضاء ازلی و حق تعالی فعال لمسایرید اولدیغی
 و جوده کلای و بویه طائفه سنک ایکی له اثبات ایدوب بری حکیمدر که
 فاعل الحیردر و اکا بزداں دیرل و بری سفیهدر که فاعل الشردر و اکا
 اهرمن دیرل دیدکاری باطل اولدی پس حق تعالی خلق خلق ایلایوب
 ایکی قسم قیلدی که بری سعید و بری شقیدر بوجهتدن داری دخی
 ایکی قیلدی که بری مفر سعیددر که جنددر و بری مفر شقیادر که جهنمدر
 و لکن شقی اولانی شقی خلق ایدوب دوزخه طرح ایتدیکننده ظلم
 ایتدی زیرا هر کس اسان استعدادله حقندن نه سوال ایتدیسه حق
 جودله اعطا ایتدی و مقتضای قابلیت اوزرینه حکم ایلایوب کیمین

جسته و کین ناره صالدى و فی نفس الامر قابليت مسح تکلیف اولغله
احکامله امر ایلدی و یوم قیامتده جمیع اهل ناره احوال اعیان ثابته
منکشف اولوب محجوج و مانع اولدیقه ناره ادخال اولمسه لر کر کدر
ناکه حقت هر ایشده عادل اولدیغی جمله به ظاهر اوله (و دیمش لر در که
انسان دورت قسم اوزرینه در یعنی امر ذاتی و عارض اعتباریله (پس
بر قسمی سعید بالنفس والر و حدر که اوله و آخر اظاهرا و باطنا لباس
سعادتده در انبیا و اهل طاعت کبی (و بر قسمی بونلرک خلافتده در که شقی
بالنفس اولوب لباس شقاوتده در کفار و اهل اصرار علی الکبائر کبی
(و بر قسمی دخی شقی بالنفس در که لباس سعادتده در با هم و بر صیصا
و ابلیس و امثالی کبی که بونلرک ما آیده لباس سعادت لری لباس شقاوتده
مبدل اولمشدر (و بر قسمی دخی سعید بالنفس در که لباس شقاوتده در
بلال و صهیب و سلمان و نظائر کبی که بونلرک عاقبتده لباس شقاوت لری
لباس سعادتده مبدل اولمشدر بوجه بدن سعادت ذاتیه اولانه شقاوت
عارضه ضرر و یزمدی و ککذک شقاوتی اصلیه اولانه دخی
سعادت فرعیه نافع اولدی قال الله تعالی (وکان من الکافرین)
یعنی ابلیس طقوز بیک و یا اوتوز بیک نسال عابد حق اولوب سعادت
عارضه دنیصکره آخر شقاوت ذاتیه سنه رجوع ایتدی زیرا علم
آلهیده کافر لردن و شقی لردن ایدی علم ایسه متغیر اولماز بومعنی
ایچون بطن ام ده اولان کابیت متأخره علم الله ده اولان کابیت
متقدمه به ناظر در که تبدل قبول ایتن و بو کابیتده محو و اثبات بو قدر
و بعد الولاده اولان احوال خارجه لوح محفوظه دائر در که
محو و اثبات قبول ایدر انکیچون شقاوت عارضه ایله شقی بیک
شقاوتی رسمی محو اولوب بطن ام ده کابیت اولنان سعادت اصلیه سنه
رجوع ایدر بوقر مرزوق النهایه وار یسه بو بانددر و کذک سعادت
عارضه ایله سعیدک رسم سعادت دخی ازاله اولنوب بطن ام ده مرسود
اولان شقاوت ذاتیه سنه متحول اولور و جمله محروم النهایه اولنور
بو قیلدندر (پس) بواجمالدن نیجه امور کلیه معلوم اولدی اوله

(وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون) موجب بجه کرچه مصلمت
 و حکمت خلق عبادت در فاما عبادتک بالفعل و قوعی امر ارادی
 و تکلیفی نک مجموع اوزرینه مترتبه و عدم وقوعی بالکن امر تکلیفی به
 ناظر در بوجهتدن مراد الهی ارا دتن تخلف ایتک لازم کلز زیرا
 ارادت بوقدر و انسان کالک وجودی لبعبدون اولان لامی تصحیحده
 کافیدر زیرا واحد علی الحق سواد اعظمدر (و ثانیاً تکلیف الهی
 استعداد اصلی و مقتضای عین ثابتیه ناظر اولمغله عبث لازم کلمدی
 یعنی هر استعداد قوتدن فعله خارج اولمق لازم کلز و عین ثابتیه دخی
 حکم تکلیفی قابلدر فاما حکم قبولی قابل دکادر پس بومقوله محملده
 قبول تکلیفدن تخلف ایدر فافهم (و ثالثاً) خلقک ادیانده اختلا فی
 هادی و مضل اسمترینه راجعدر تا که هر کسک جوهرنده استیداع
 اولتان امر غیبی شهادته کله و عذر موقوف اوله قال الله تعالی (فقد جاءکم
 بشیر و نذیر) و رابعاً الواح دورتدر که بری لوح شهادتدر که آثار و افعال
 انده مثبتدر (و بری لوح محفو ظدر که امور سعادت و شقاوت عارضه
 انده مکتوبدر انکیچون دیوان سعادت دن دیوان اشقیایه و بالعکس
 نقل اولنور ولیله برات اکا ناظر در (و بری لوح بطندر که انده صورت
 سعادت و شقاوت ذاتیه ثبت اولنور و خارجده اکا کوره اهل سعادتک
 دفتر علی نورانی و اهل شقاوتک دیوان کاری ظلمانی یازیلور) و بری دخی
 لوح ام الکتابدر یعنی لوح علم الهیدر که انده حقیقت سعادت و شقاوت
 ذاتیه املاء اولنور بس لوح بطنده اولان صورت دفتر حقیقت
 دفتر دن اندساخ اولمشدر که حذو النعل بالنعل اکامقابل و موافقدر
 نسخه نفس و آفاق کی چونکه بومقامک اسرارنی بوجهه بله سن
 و حقیقه الامر و واقف اوله سن بوحدیث جامعده الی الآخر سکا مشکل
 قاناز و وهم و خیال و ظن و شبهه پای ادراککه بند اولماز و بعد العلم
 بسته بی بسته دهن اولور سن و صدف و اراعز یکی بوموب جوهرک
 بطنکده حفظ ایلور سن زیرا زمانده نادانه کشف راز ایتک کردن ختیره
 تعطیق جوهر کیدر لاسیما بومقامده اسرار مکتومه واردر که لسان

وقلمه کلزیرا قضا و قدر دن بحث اول نماز (وکلوا الناس علی قدر
 عقولهم) حدندن بیرون اولان جای خلاص بولماز * فوالذی لا اله غیره *
 شقاوت عارضه تک مائی سعادت اصلیه وسعادت عارضه تک غایتی
 شقاوت ذاتیه اولوب السعید قدیشقی والشقی قدیسعد مضموتی بیانه
 مشروعدر تقدیر کلام (فوالله الذی لا معبود بالحق غیره) دیمکدر که فاء
 معنای شرطی افصاح ایدرای اذاکان کل من الشقاوة والسعادة مکتوبه
 بالقلم الالهی فی لوح الازل و بالقلم الملکی فی لوح الابد بحیث لا یتغیر
 المکتوب بحال من الاحوال لانه راجع الی قابلیات الاعیان فی ازل الازل
 فوالله الخ و قسمدن مراد کلام آتی بی تأکیددر که هر کسک قضا
 سریدرو یوندن فهم اولنور که فی الحقیقه کسبک مدخلی یوقدر
 اگر چه امارت سعادت وشقاوتدر تکیم (اعمال و افکل مبسر لما خلق له)
 اکادالدر یعنی انسان ما خلق الهی اولان عمله مهیادرا کریوریشی
 صلاح یوریشی ایسه غالباً حسن خاتمه علامتیدر و اگر حرکتی فساده
 دار ایسه غالباً سوء خاتمه نشانیدر (وبالآخرة انما العبرة بالحوادثیم و فقیحه
 کتاب ازلک حکمی اولان عمل اوزرینه مخنوم اولور و بوراسی محل
 حیرت اولغله افلا تتکل الی کتاباد بوسؤال ایتدکارنده انلری طریق غالبه
 ارشاد ایلدی زیرا امر مجهولده ادب بودر که مقتضای تکلیف اوزرینه
 تمشی ایلده فی المثل اوتیه سن صور میه زیرا اوتیه سی (فن وجد خیرا
 فلیحمد الله ومن وجد خلافه فلا یلومن الانفسه) سرنه داردرو بود معنای
 هاتلدن اوتوری دأب نبوی بحسب الغالب رب محمده قسم ایکن
 عدول ایلدی زیرا مقام جلالدر مقام جلال دکل ومقصود تعمیمدر
 زیرا اگر مخاطب و اگر حکمده انلره ملحق اولنلر احد الامرین ده
 داخلردر که کلجکدر پس قسمک مائی فور بکم دیمک اولدی زیرا
 جمله ناسه رب العالمین دن غیری معبود بالحق یوقدر فاعرف * ان احدکم
 لیعمل بعمل اهل الجنة * لیعمل به لام ابتدیه در که تأکید ایچون داخل
 اولمشدر نه کیم قرآنده کلور (وان ربک لیحکم بینهم) عمل ایله مراد عمل
 مشروعدر زیرا اهل جنته مضاف اولدی اهل الجنة خاصه الجنة

دیکدی که الله تعالی انتری جنت ایچون خلق ایتشد اهل الله کی که
 الله تعالی انتری کندی ذاتیچون اصطفای ایلشد (و اهل القرآن
 دخی اهل الله در بس اهل جنت ایله اهل قرآنک فرقی بودر که اهل جنت
 فعل حقه و اهل قرآن صفت حقه خدمت ایدر لر و صفت ذاته فعلدن
 اقرب در) و اگر اسم مسمانک عینی در دیدگری کی صفت دخی
 موضوعک عینی در دینلور سه اهل قرآن اهل الله اولور و عرفادن
 انا القرآن دیه نک مرادی جامع الحقائق اولدوغن افاده در و الا ممکن
 واجبه و مخلوق غیر مخلوقه منقلب اولماز * حتی مایکون بینه و بینها
 الا ذراع * حتی ابتدایه در یعنی مابعدی کلام مستأ نفدر که
 من حيث الاعراب مابعدک ما قبله تعلق یوقدر یوحسبه ابتدای دن
 مراد مابعدک مبتدای اولسی دکلدن زرا ابتدایک اطراد یوقدر بلکه
 مابعدی جمله شرطیه دخی واقع اولور (حتی اذا جاء امرنا وفار التور)
 کی و حروف ابتدا اولدیغی مابعدینک ما قبله غایت اولماسن منافی
 دکلدن پس مانافی و یکون مرفوعدر و بعد الجملة جمله غایتدر (یعنی
 سزدن بریکز اهل جنتک عملی الله عمل ایلر و انلره لایق و مناسب اولان
 وجهله ایش طوتار اول غایته دلک که انک ایله جنت اراستنده اولماز الا
 بر ذراع مسافه اولور و جنته دخوله قرب تام یولور پس ذراعله
 تعسیر غایت قربی تصویردر تکیم حدیث قدسیده کلور (من تقرب
 الی شبرا تقربت الیه ذراعا) مقصود قرب معنوی بی تشبیهلدر
 اوراده ایشه ذراع اولماز شول معنادنکه ذراع ذال معجمه ایله کتاب وزنی
 اوزرینه ارشون دیکدر مابذرع به معناسینه دهر دن اولسون
 غاجدن اولسون بو ایشه حسیاتده اولور که دذروع و محسوسدن
 ذراع تعبیر اولور ذراع من الثوب و الارض کی (بوراده مراد قرب
 حکمی در زرا قرب حقیقی آخترنده اولور مع هنداعمال ایله قرب
 جزائله قرب کبیر که ایکسی بر در تکیم قرآنده کلور) نیز بعمل مثقال
 ذره خیر ایره) یعنی بر جزاءه دلمدی و یودارده مقام قلبه قرب همان
 جنتده قربلدر زرا قلب جنت ظالمه در * فبسبق علیه الکتاب *

سبق اصل شده سیرده تقد مدر بوراده غلبه معناسی تضمین اولمعه الله
 علی کله سی ایله تعزیه اولدی کاید لام عهد ایچوندر که مکتوب
 ملکدر مکتوب ملک ایسه مکتوب ازلی ایله مسبو قدر سابق ذاتی ایسه
 امر لاحق عارضی ایله متغیر اولماز بوسبیدن عوام ناس لاحقیدن
 خوف ایدر که سوء خاتمدر و خواص ناس سابقه نظر ایدر که کاتب
 ازلیه در ولکن اونی اولان حکم حاله مقید اولوب ابن الوقت اولمقدر
 تکیم بالاده ذکر اولمان اعمالو فکل الخ حدیثی اکادالدر (معنی بودر که
 پس دفتر ملکده یازیلان قضاء سابق مقطوع اول اهل جنت
 عملی ایله عامل اوزرینه غالب اولوب (واعملوا ان الله یحول بین المرء وقلبه)
 موجنبجه سالک اولدیغی طریق اوکنه سد اولوب صاعدن صوله
 دوندرر دست قضاده مغلوب اولور قال الله تعالی (واذا اراد الله
 بقوم سوء فلا مردیه) یعنی مراد حق ارادتندن تخلف یتمز والا مغلوب
 وزبون اولوق لازم کلور بوا یسه مقتضای الوهیت ور بو بیت دکدر
 زیرا مالوه وهر بوب اله ورب النده زبوندر یوحسه خلاقی دکل
 قال الله تعالی (ید الله فوق ایدیهم) یعنی ید کلیه الهیه ایدی جزیه
 کونیه نک فوقنده در دست پدر دستهای فرزندان فوقنده اولدیغی کبی
 وقال الله تعالی (وهو القاهر فوق عباده) یعنی حق قاهر ومالک وعبید
 مقهور و عملر کدر * فیعمل بعمل اهل النار فیدخلها * فیدخلها
 رفع لامله در وفالرسیده در یعنی سبق کتاب سببیه اهل نارک یعنی
 جهنم ایچون خلق اولنان طائفه عملی ایله عمل ایدوب بو عمل سببیه ناره
 داخل اولور و جنته قریب اولدیغی مفید اولماز زیرا دست قضائه
 هر دود اولور تکیم برسفینه ساحله قریب اولوب سلامت بوله جفی
 وقتده مقابله سنده ریح خاصفه هبوب اتمکله کری در یاه دوندرر
 موج هائل ایله مبتلی ایدر و اول حاله غرق اولنجه کیدر الحاصل
 دنیاده حکما و آخرته حقیقه داخل نار کبری اولور ابلیس وامشالی
 حالی کبی (بعد ذابوراده لف ونشر مرتب واردر که اجمال وتفصیله
 قرآنده نظیری (منهم شقی وسعیس) آیتدر که شقی اجماله تقدیم

اولدیغی کبی تفصیلده دخی تقدیم اولنوب (فاما الذین شقوا فی النار)
 وسعید تأخیر اولنوب (واما الذین سعدوا فی الجنة) دنلدی و آداب
 قرآنیه دندر که شقاوت اشقیایه نسبت اولندی و سعادتده سعدوا
 دنلدی اسعدوا معنا سنه که سعادت انلرایچون تقدیر اولندی دیمکدر
 ومقدر کسر دالله تعالیدر فاعلم ذلك (و بونده طریقتده مرتد
 اولنلرک حالرینه دخی اشارت وارد و دیمشدر در مرتد الطریقده
 اعظم ذنبامن مرتد الشریعه زیرا کفار طریقت کفار حقایق و کفار
 شریعت کفار احکامدر و کفار حقایق منافق منزله سنده در که
 ظاهری ایمان و باطنی کفر در منافق ایسه نلرک درک اسفلنده در
 پس اگر انک ذنبی سائر لک ذنبندن اعظم اولسه درک اسفلنده
 معذب اولازدی درک اسفلک ایسه حرارتی سائر طبقاتک حرارتندن
 اشددر و بوراده درک اسفل در که طبیعتدر که زیاده ظلماتی و جوع
 و عطش حرارتی اکا مخصوصدر بس طریقت مردودی بودر که به
 مردود اولوب جهنم طبیعتده یانوب قالور و پرد سلام روح عالی
 بولماز * وان احدکم ليعمل بعمل اهل النار * ان کسره در اولکی کبی
 زیرا قسمدن صکره مکسوردر بوراده عمل بطریق التغلیب اعتقاده دخی
 شاملدر که کفر در شق اولده اولان عمل ایمانه شامل اولدیغی کبی
 وایکی مخلده به احد ایله تعبیری بعضیته دلالت ایدر پس حلقک
 بر قسمی مرزوق البدایه و النهایه در و بر قسمی بونک خلافیدر که
 محروم البدایه و النهایه در و بوایکی قسمک سعادت و شقاوتی ذاتیه در
 و بر قسمی دخی مرزوق البدایه و محروم النهایه در و بر قسمی دخی
 بونک خلافیدر که محروم البدایه و مرزوق النهایه در و بوایکی قسمک
 سعادت و شقاوتی عارضه در و حله عرش اولان ملائکه نک الیوم
 دروت عدد اولدیغی ذکر اولنان اقسام اربعه اعنبار یله در و یوم
 قیامتده سکر اولدیغی هر برینک صورت و معنا سنه کوره در و اول سکرک
 بری صورت اسرافیل و بری صورت جبرائیل و بری صورت میکائیل
 و بری صورت عزرائیل و بری صورت آدم و بری صورت محمد و بری

صورت ابراهیم و بری صورت اسمعیل در علیهم السلام که صورت
 آدیمه اسمرافیله و محمدیه جبرائیله و ابراهیمیه میکائیله و اسمعیلیه
 عزرائیله مضاف و منضمدر * حتی ما یكون بینہ و بینہا الا ذراع *
 بونده اشارت وارد که کل آت قریب اعتبار پله عمر انسان برسد
 و بلکه بر لحظه کی در که غایتی مودت و موت بر زخه و بر زخ حشره
 متصلدر تکیم حدیثه کلور (من مات فقد قامت قیامته) یعنی یوم
 موتله یوم قیامت همان بر کون کی در زیر اجزای بری برینیه متصل
 و سریع الانقضادر و جنت مؤمنان و قریب اولدیغی کی جهنم دخی
 کافرله تقریب اوئسنه کر کدر پس جنت و نار کو با هر کسک حالامرای
 و مشهده در فاعرف * فبسیق علیه الکتاب * و ما نحن بمستوفین
 سرینه اشارتدر یعنی الله تعالی و قضاء از بسی سابقدر که هیچ بر فردانک
 فی المثل اوکن المغه قادر کدر بوجهتدن غیر یلمسبوق و او سابقدر که
 هیچ بر نسنه اندن فوت اولماز و او جمله نک اوکن آور بورداده بوانکی
 عاملک اوکن آلوب مزادی ایله کندی اراشده حائل اولدوغی کی
 (سؤال اولورسه که چونکه حقیقه حال بودر بس نیچون شقی بی
 اول امردن شقی قلمدی بلکه بر قاج کون سعادت عارضه ایله سعید قلدی
 و كذلك سعیدی اول امردن سعید قلمدی بلکه نیچه شقی شقاوت
 عارضه ایله مبتلی ایلمدی (جواب بودر که اسماء متقابله نک حکمی
 اختلاف احوالدر بس اگر اختلاف اولماسیدی اسماء جمالیه و جلالیه نک
 آتاری ظهوره کلزدی بوجهتدن قرآنده کلور (کل یوم هوفی شأن)
 یعنی هر آن غیر منقسمه حق تعالی شون مختلفه دن بر شانده و بلکه
 یکرمی دورت ساعتده هر کسه کوره یوزیکرمی دورت یک شأنی وارد
 تکیم مؤمن و کافرک بهز یوم یتشیر یک خاطره سی وارد که کندینک
 اکا وقوفی یوقدر مکر که اکامل ناسیدن اوله چونکه بر کارک ظهوری
 کار آخرک بطونسه موقوفدر لاجرم الله تعالی هر لحظه ده ایجاد
 و اعدام دن خالی دکدر زیرا هر نسنه نک کانی غایتیه و وصولده در
 و بو تقلیباتدن او توری حدیثه کلور (قلب المؤمن بین ارضین

من اصابع الرحمن) یعنی قلب مؤمن قبض جلال و بسط جمال
 را سنده در کعبه صورت بدن صورت ته تحوله در نیکیم شعرده کلور
 (کل يوم يتلون غير هذا بك اجل) یعنی شاعر محبوبی رد و قبول و تقریب
 و ابعادده تلونه نسبت ایدر جلاله مناسب اولان ایسه دائماً قبول و تقریب
 معامله درولکن محاکم قابلینی اولیجق لاجل التریه تلونات مختلفه
 ظهور ایدر حدیثده کلور (اللهم بامقلب القلوب ثبت قلبي على دينك
 وطاعتك) یعنی قلبی توحید و طاعتک اوزرینه تثبیت ایله و حسن حالدن
 سوو حاله تغلیب ایتدو قرآنده کلور (ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هديتنا)
 یعنی هدایتدن صکره از اغه امور ممکنه دن اولغله عدم از اغه ایله
 دعایه بحر یض اولندی اگر معلقاتدن ایسه و دیمش لردر که دعایه توفیق
 اجابتدن او نور ایدر پس غافل ایله متیقف بر دکلدن الحاصل کر چه
 قضایه کوره ایش قالمشدر بلکه کان ما کان وجف القلم موجبجه
 امر قدر مختومدر ولکن اقضیه مختلفه و اوقات مقدره حسبیه واللیله
 حبلی رمزیه عالم غیبدن عالم شهادته شون الهیه ظهور ایتکده در که
 بوظهور اتله بدایت ونهایت بر اولسه کر کدر فافهم جدا (وحدیثده
 کلور که اگر سزگاه ایتسکوز الله تعالی سزی رفع ایدوب بریکوزه مذنب
 و مستغفر کنور ردی تا که اسما سندن هر بری خدا سن اخذ اید
 و حکم ویره و مضمونی صورت بوله پس اگر سعید اولسه رحمان
 و امثالی اسما و اگر شقی اولسه قهار و نظایری اسما بطونده قالوردی
 و كذلك اگر شقی سعید اولسه غفار و اضرابی یور کوستر مذدی و اگر
 سعید شقی اولسه بامقلب و یا محول دنلزدی و بوندن فهم اولدیکنه
 دنیاده من کل الوجوه معصوم بو قدر انکیچون (عفا الله عنک) و دخی
 (لیقره لك الله ما تقدم من ذنبك وما تأخر) دنلدی فاحفظ
 حفظك الله من الاضرار و نبيك على ما خفي من الاوزار) و دیمش لردر که
 کر چه انبلیه ذنب اسناد اولندی ولکن انلرک ذنوبی ذنوب افرادامت
 کبی دکلدن بلکه زلات و ترک اولی مقوله سنلندر پس اندن بحث
 ایتک ممنوعدر نیکم (انه لیغان علی قلبی) حدیثده غین قلب نبوی

ندر بلغمش در زیر انك قلبتدن اجلی واصفی یوقدرشول معنادر که
 تجلی ذاته مظهر در پس سائر لوده اولان غین و پرده و هیئت ظلمانیه
 انده متمسور دکلدر * فیعمل بعمل اهل الجنة فیدخلها * یعنی پس
 اهل جنتك عملی ایله عامل اولوب داخل جنت اولور مقصود ایمان
 و عمل صالحك حصول ایدر بورا ده عملی دخوله سبب قلدی تکیم
 قرآنده کلور (جزاء بما کانوا یعملون) یعنی فاولبانك هر بری سببیه
 دلالت ایدر ولکن سبب موجب دکلدر بلکه دخول جنت فضل الهی
 واققسام درجات اعمال صالحهیه و خلود نبت دائمیه منوط در تکیم
 دخول نار عدل الهی واققسام درکات اعمال طالحهیه و خلود قصد
 مستمره مربوط در بس فضل و عدل دن مفهوم اولدیکه افعال
 الهیه تعلیلدن خارجدر انکیچون دیمشدر که (قبل من قبل لالعلة
 ورد من رد لالعلة) و حدیث مذکورك ختامی دخول جنت اولوق مال حال
 رحمت واسعة الهیه اولغنه دالدر (فظن خیرا ولا تسال عن الخبر)
 * الحدیث الخامس *

* من احدث * احداث برامر حدیث و جدید کتور مکرر فاما برتسنه نك
 حدیث و تأخر ظهوری قدمی منافی دکلدر انکیچون قرآنده ذکر
 محدث ایله وصف اولندی که مقصود خلقه کوره خبر نك حدو شیدر
 بو ایسه قدم و غیر مخلوقینی قدح ایتمز و بومعنادن غرض و طری ایله
 تعبیر اولمشدر تکیم و ادر اولمشیدر که بر کیمسه قرآنی غرضاً طریبا
 استماع ایتك دلسه ابن مسعودك رضی الله عنه قرآء تنی دکلسون
 یعنی نزولی مقدم ایسه ده بعض افواهدن تلاوت باواند قدم
 ترتازه نزول ایتش کبی جلالت ابراث ایدر (و مخاطبات عامه ده
 سکا برتازه خبر وارد در دیرل مع هذا اخبار ان دیسکی نسنه
 او توز کون اول شامده و یا عبری بلده ده واقع اولمشدر
 ولکن وصولی قریب العهد اولغله خبر جدید دنلدی (و دیمشدر که
 بعض احکام وارد که ظهوری نزول عیسایه علیه السلام تأخر
 ایتشدر ولکن شرع قدیم نبویدر پس شرع جدید عیسی اولوق

لازم کما زیرا عیسی استقلاله نزول ایتز بلکه شرع نبویه متسابعتله
 نزول ایدر واکا فی الجملة الهام ملک اولیق استقلالنی اقتضا ایلز بلکه
 وقتیه من هون اولان امور شرعیة خفیه بی اظهار و تعلیم و تلقین
 ایلر و سائر اکامل امتک دخی الهامله حالی اکا قیاس اوانه بو جهتدن
 بعض اعمال فاضله وارد که اولیاء امت کشف صحیح ایله انک صحتیه
 واقف اولمشلر و شرع محمدیده انی حقیقت بیلشلر و دورست بولمشلر
 و انکله عمل ایلشلر و سائر دخی عماله ترغیب و تحریض قیامش لر در
 پس اول اعمال ظاهر انلرک سنت حسنه لرندندر که اظهاری انلره
 مضافندر و لکن فی الحقیقه امور شرعیة قدیمدندر و الا خطا اوزر بنه
 مقرر اولیق لازم کلور مع هذا خلف سابق اول معنی اوزرینه تقریر
 و کشفنی تصویب و تصحیح ایلشدندر و حالا خلافت مرتبه سنه بالغ
 اولردن من جهة الکشف بعض احوال صادر اولور که اجتهاد
 قسمندن و عندی ظن اولنور بالذات حقندن اخذه قادر اولان
 کیمسه دن اینه امور ظنیه و خیالیه صادر اولماز (و بعض اخبارده
 توفیق ایتدکری من حیث الکشف عدم ثبوتیه بناء در زیرا طریق
 اسناد تقدر عدل عن العدل اولسه ینه مبدا مشهور و نسبان اولان
 و همدن معصوم دکدر خصوصاً کاهیجه نقل علی المعنی ایدر که
 مبدا تباویلات و تحریف اندر پس بر کیمسه نک که معلی الله تعالی اوله
 ورد علی من الحق کذا دیمکه قدرت بوله سمعت بعض الفقهاء
 يقول کذا دین ایله برابر اولماز) و بونک فوقنده دخی کلام وارد و لکن
 مستوردر سکا بو مرتبه سنی کشف اولندیغنه شا کر لردن اول زیرا
 فضائل اعمالده ار باب احوال اقتداء و کلامدن استماع لازمدر
 تکیم دیمش لر در که کلام الملوك ملوک الکلام * فی امرنا هذا * یعنی
 مشغول اولوب شانه اهتمام ایتدیکنر دینزده پس هذا دن تعظیم
 اخذ اولنور زیرا دین وضع الیهی در یوخسه وضع مخلوق دکدر
 و انک حقنده کلور (هذا دین ارتضیته انفسی) و قرآن یورر (الیوم
 اکلت لکم دینکم) یعنی احکام الهیته کالن بولوب من بعد زیاده

و نقصان قبول ایتدیکنه اشارتدر زیرا حکم الهی اوزرینه حکم اولماز
 انکیچون جمله اوراد شرعدن مستنبطدر یوخسه اراسنده عندیات
 یوقدرککه دیوان خالقه مخلوقه سوز دوشمنز انکیچون بیورر
 * مائیس منه * یعنی شول سنه بی احداث وابتداع ایلسد که دینده
 اولان وضع الهی قیلندن دکدر حکم الهی به عدم موافقت
 وسنت متواتره به مصادمه کبی که بومقوله بدعته بدعت سبئه واصر
 جاهلی دیرلر زیرا شرع انکله مستأنس اولدیغی سنه امور
 جاهلیه دندر * فهورد * پس اول احداث ایتدیکی سنه زیاده
 مردود وباطلدر که سائرله قیاس اولماز تکیم صیغه مبالغه اکا
 دالدر زیرا رد مصدر بمعنی المفعولدر خلق بمعنی المخلوق ونسخ
 بمعنی المنسوخ اولدیغی کبی و بوندن فهم اولدیکه دیندن اولان
 سنه بی احداث ایتک لا بأس در که او مقوله محدث مقبول وحقدر زیرا
 کتاب وسنت واجماع مخالفتی یوقدر بلکه امور شرعیه مستحسنه دندر
 (الحاصل فرأئضد نصره سنن وبعهد السنن سنن خلفاء واردر که
 (علیکم بسنتی وسنة الخفاء الراشدین من بعدی) اکا اشارتدر کرب
 خلافتلری بعدیت متصله وکرب بعدیت منفصله ایله ثابت اولسون
 زیرا بونلریچون علم و عمل و مشاهده یوزندن خصوص مرتبه واردر که
 انکله سرافراز اولشار و سائرلر اوزرینه تفروق بولمشلردر (وسنن
 خلفاء نصره مستحسانات صلحاء مؤمنین واردر که بودخی مقامنده
 معمول به در تکیم بومرتبه به اشارت ایدوب کلور (مانآه المؤمنون
 حسنا فهو عند الله حسن) زیرا قرق عدد مؤمن عام بزولی عرفی
 حکمنده در فکیف که جم غفیر اوله واستحسان ایتدکاری سنه دهور
 نبط اوله ده مقرر اولوب قاله و بومقوله نکت حقنده (من سن سنة حسنة
 فله اجرها واجر من عمل بها لی یوم القیام) وارد اولمشدر یعنی بدعت
 حسنه دن سنت ایله تعبیر اولمق شرع عظیمه دالدر پس هر بدعت
 ضلالت اولدی بلکه شرعه مخالف وخلقک دین و دنیا سنه ضررلو
 اولان سنه ضلالت اولدی (وجعه کبجه شنی عباده لخصیص

ایتمکز دینلس حدیثیدن نووی دید کبری محدث صلاة رغائبك سبتنه
 اولماسنه ذاهب اولوب قاتل الله واضعها دیدیکی باطل وجهل
 محضدر زیرا اول حدیثیدن مراد یهود ونصارایه تشبهدن نهیدر که
 یهود عبادتی سبتنه ونصاری یوم احدنه تخصیصن ایدوب سائر اوقاتده
 هوالنده کز لر اهل ایمان ایسه جمیع اوقاتی محافظه ایدوب خصوص
 اوزره اول کیجهده شرف عظیمنه بنیاء مزید مطاعت قیامور لر ونوافل
 صلواتله احیا ایدر لر زیرا اخیاده اصل اولان صلواتله در که انده ذوق
 مکاشفه ومشاهده واردر و اول کیجهده خصوص اوزرینه تجلی
 افعال واقع اولوب جناب نبوت صلی الله علیه وسلم غرقه نور افعال
 اولغله شکر الله تعالی اون ایکی رکعت صلاة رغائب قلنددر و اول
 کیجهده لیلۃ الرغائب دیمک لسان ملائکه دن صادر اولمشدر نتکیم
 امام نسفی نیک یاقوته نام کلبنده مصر جدر پس صلاته وقت مکروه
 ومحرمه اولد فیه ضلالت دیمک خطاء فاحش وعین ضلالت
 وجهالت واعنت ایله بد دعائیمک عکس دیندر نتکیم محدث مذکور دن
 صادر اولمشدر زیر لعنت شیطانله اولور سجده دن ابا واستکبار
 ابتدیکی ایچون یوخسه ساجده لعنت شیطنندر وحدیثده کاور که
 مؤمن سجده ابتد کده شیطان انک یاننده کریان اوله رق اعتبار ایدر
 و ابن آدم مأمور اولدیغی سجده ایله مقبول و بن مردود اولدم دیر
 اشته علماء رسومک مبلغ علمی بودر که بونلر دقائق کما بدن غافلدر
 ومراد نبوی بی جاهلاردر و قرآنده ککاور (ورهبانیه ابتد عوها
 فار عوها حق رعایتها) یعنی ابتداع ابتد کبری رهبانیت اوزرینه ذم
 اولمدیلر بلکه حق رعایتله رعایت ایتمکز کبری اوزرینه مذموم اولدیلر
 پس بوندن فهم اولندیکه بدعت بالکلیه ضلالت دکلددر و هر کیم
 طاعتی معصیت اعتقاد ایدر سه کافر اولور زیرا اصل صلاة متفق علیه در
 وانی وقت مخصوصه تخصیصدن کفر لازم کلمز زیرا اوقات نجسه
 اوزرینه زانده اولان صلاة سادسه کی دکلددر بلکه نوافل طاعاتله
 اناء اللیل و اطراف النهار حقه تقر بدر و طریقت دید کبری اعمال

شرعیه ایله اجتهاد در و نمازك عدم مشر و عیننه هیچ براهل ملت
 ذاهب اولما مشدر مکر شیطان اوله باقی ایمدی ار باب جهلک حالنه که
 دین ایچنده نیجه منکرات فاحشه وارد که انلرک کوزلرینه کیر میوب
 زده معروفات و مستحسنتات و ارایسه مرده دن اولد قلرندن اتی
 امانه به چالشورلر وار باخی سیوند رمکه سعی ایدر لر (والله متم نوره
 ولو کره الکافرون) ای مؤمن اهل انکار مجلسندن خذرایله والاحقندن
 دور اولورسن والله یقول الحق وهو یهدی السبیل و بومقامک بعض
 تفصیلی غیری آثار مزده درزیر ابوراده استیفاسنه امکان یوقدر (بعدذا
 بعض روایانده (من عمل عملاً لبس علیه امرنا فهو رد) واقع اولمشدر
 مال و محصول برزیر عملندن مراد امر محدثدر که وصفی سرور ایتمشددر
 * الحدیث السادس *

* ان الخلال بین * حلال عقده منع اندن محلول اولوب تناول
 و استعمالی ماذون فیه اولانه دیرلر یقال بان بیانا اتضح فهو بین
 بکسر الباء المشدده یعنی بعض اشیانک حل و حکمی دلائل ظاهر دایله
 واضح و ظاهر در خبز و ماء و فوا که و نباتات نافعہ و زیت و عسل و عنب
 و امشالی کبی (ومعنی معلوم اولیمان دخی بونده داخلدر دیدیلر ولکن
 محل خطر در تکیم تقریرات آتیه دن معلوم اولور قال تعالی (فاسألوا
 اهل الذکر ان کنتم لاتعلمون) و اهل ذکر مشارق و مغارب اراسنده اولان
 علمایه شاملدر اشعباب تفتیش ایتک ايسه متعسر بلکه متعذر در
 محکبدر که تیمور یاننده فضلاء دهر دن یوقدر مؤلف و ارایکن بلاد
 اسلامیه اوزرینه اسبیلانسنده بر مسئله مشکله واقع اولوب استصحاب
 ایتدیکی علمایه جوانندن عاجز اولیجق مدینه حلبه سرورنده اورانک
 رئیس العلمایه ایکا جواب ویروب جوابی حین قبولده واقع اولدی
 * وان الحرام بین * حرام دلیل قطعی ایله حرمتی ثابتہ اولوب تناول
 و استعمالی ممنوع و محجور اولانه دیرلر یعنی بعض اشیانک حرمتی
 واضحہ در که کتاب و سنت و اجماع ایله ثابتدر نحر و لحم خنزیر و میتہ
 و غیرت و نظائر کبی و برسنه نیک حل و حرمت عیننه و یا جنسنه تعلق

ایتمک بردر و بعضی اشیا وارد در که اصلانده حلال ایکن بحسب المحل
 مضرتی اعتبار حرام اولور محرورله کوره اکل عسل کبی تکیم مخصوصه ده
 یعنی جوع شدیدده اکل حرام حلال اولور میته ولحم خنزیر و خمر
 و غیر یلر کبی زیرا لاجل الضروره بومقوله لیک حرمتی ساقطه اولور
 حتی امتناع ایدوب هلاک اولسه اتم اولور و بوندن اخذ اولور که
 حرامله تداوی ایتمک طیب حاذق خیر و بریمک جائزدر اگر دواء
 حلال یوغبسه تو اویدن امتناعله هلاکده ایسه اتم یوقدر زیرا
 دوائک تأثیری مظنون و غدا نیک مقطوعدر (و ابن عبدالسلام کتاب
 الوسائلده دیمشدر که بر کیمسه صوی مسکرنیتنه ایچسه قلیل و کثیری
 حرام اولور مسکرنک جانی اعتقاد ایتمک کبی یعنی محرمه حلالدر دیمک
 کفزددر پس شارب الحمر عاصی و اکل الخشبش اولانه کافر دینلور انتهی
 بالمعنی و خشبش و بنج وافیونی محرمانده درج ایتدیله و این حجر جوره
 الطیب یعنی هندستان جوزنک خرده سنی که اطفاله بدوررلر مسکرددر
 دیو جرمتنه فتوی و یردی و بوخصوصده شافیه و مانکیه و حنابله دن
 نص نقل ایتدی و اگر حد سکره و اصل اولور سه مقتضای کلام حنفیه
 دخی جرمتدر دیدی و العلم عندالله و احیاء علومده کلور که نبات قسمندن
 مزیل عقل و حیات و صحت اولان حرامدر مزیل عقل بنج و خمر
 و سایر متسکرات کبی و مزیل حیات اولان مسموم کبی و مزیل صحت اولان
 ادویه کبی که وقتنک غیریده استعمال اولنه و بو مجموعک حرمتی
 ضرره راجع اولغله در تخر و مسکراتدن ماعداسی زیرا سکر و یرن
 نسنه قابل ایسه ده حرامدر لغیه و اصفنه که شدتی در (و اما سم اگر
 قلاتی و یا غیرله تعجینی سببیه مضر اولمزنه حرام اولساز بوندندر که
 لحوم افاعیدن ترکیب اولنان ترافی اکل ایتمک جائزدر و ضرر که اصل
 فظرتیه راجع اوله سایر مضر اتدن افبحددر شرب دخان کبی که طبیعت
 ثابیه اولوب استنقال عبادته مؤدی اولور بو ایسه یا کفر و یا خود کفر
 قریب نسنه در (و صلاة مسعودیده کلور که بر حیوانی و یا بر مرغی آزاد
 ایسنه هر کیم طوفانسه اکامبلح اولسون دیمک کر کدر و الا انی صید

ایده نه حرام اولور و غیرک ملکندن یدوکی دانه و امثالک و بالی انک
 کردندده قالور زیرا اباحت ایتمکجه هنوز آزاد آنده نک تصرفنده
 کیدر * و بینهما مشبهات * یعنی حلال و حرام میاننده مشبهه نستدل
 وارد که تعارض ادله وقوعیه من وجه حلاله و من وجه حرامه
 مشاهد که احد طرفینی آخر اوزرینه ترجیح ایتمک عسیردر پس
 بویله مواضعده شان متقی بودر که بیان شافی حصوانه دک توقف ایله
 و قصد هیچ بر وجهه لظفر بولندیخی صورتده طباع سلمیه اهلنه
 مراجعت ایده زیرا انلرک تحلیل ایتدینی حلال و تحریم ایتدینی
 حرامدر قال الله تعالی (یس - ثلوثک ماذا احل لهم قل احل لکم
 الطیبات) یعنی طباع سلمیه اهلنک استطابه و اقبال ایتدینی طیب
 و استخبائت و ادبار ایتدینی خبیثه در قال الله تعالی (و بحرم علیهم
 الخبائث) و طباع سلمیه دینلدی زیرا اهل بادیه و انلرک حکمنده اولنلرک
 استطابه و استخبائت اعتبار یوقدر زیرا انلر اشیاء ضاره بی نافعده دن
 عد ایدرر حالا شایع الاستعمال اولان دخان کبی که خبثه ظاهر عند
 من طبعه ظاهر نشانیله معلوم وارباب دل عندنده غیر مسلم در اشته
 نفسانی و شیطانی روحانی و رحماندن بویله مواضعده ممتاز اولور
 اگرچه اهل دعاوی بزه ضرری یوقدر دیولاف اورلر (اولیاء کباردن
 ابوعلی الرودباری به قدس شره سؤال ایدوب شول کیمسه که استماع
 ملاحی ایلوب بکا حلالدر زیرا بن بر وجهه به واصل اولدمکه اختلاف
 احوالک بکا تأثیری یوقدر دیو بمقوله نک حقننده نه جواب پوروسن
 دیدکرنده جواب و بر دیکه نعم واصل اولدی ولکن جهنمه واصل اولدی
 دیدی یعنی انسانده قوت حال اولسه بله تحلیل حرامده مؤثر دکلدر
 بلکه ظاهر شرعی مراعات و محافظه لازمدر که جاده کمال بودر
 * لایعلمهن کثیر من الناس * اول مشبهاتی حلالیدر حرام میدر
 خلقت چوغی بلنر بلکه انلر اقل علماء اولان راسخون فی العلم مقوله لری
 تمیز و تشخیص ایدر و هر ماده بی اصلنه ارجاع ایلر پس مشبهاته
 عدم علم صورتنده مکروه دیمک لازم کلور تکبیر امام قرطبی تصریح

ایتشدر (و کراهت ایکیدن بری تزییه در که ترکی اولاد و بری
 تحریمیه در که ترکی واجبدر ولکن انکاره کفر لازم کلیم زیرا نص
 قاطع ایله ثابت دکدر انک ایچون کراهت ایله تعبیر اولندی وفقهده
 شایع اولان کراهت تحریمیه در و بعض کبارینور مشرردر که مباح
 مخالفت نفسه اقرب ایسه فیها واکرم وافقته اقرب ایسه ترکی لازمدر
 زیرا ترکله مجاهده حاصل اولور فاحفظ فانه نافع لك والا فاعفلك
 (و کرمانی دیمشدر که مشبهات اودر که حل و حرمتی واضح دکدر
 انک ایچون اکثر ناس انی بلز اما علماء یانص و یا قیاس و یا استصحاب
 و یا غیره وجهله انک حکمنی یولورل چونکه برنسنه حل و حرمت
 میاننده تردد ایده و حقنده نص واجماع اولیه مجتهد اجتهاد ایدوب
 اول مشبهی دلیل شرعی ایله یا حله و یا حرمته الحاق ایلیه و گاه اولور که
 دلیل شبهه دن خالی اولماق حسبیه و رع انی ترک ایتک اولور و چونکه
 اول باید مجتهد بر دلیل ظاهر اولیه اوراده اوج مذهب واردر که
 حل و حرمت و وقفدر (و امام غزالی دیمشدر که اکثر علماء متفقدر که
 شهادت طاعت والدین واجبدر اگر چه حرام محضده واجب دکدر
 حتی طعمده انلردن منفرد اولغدن متکدر اولسه لر بریده مجتمع اولوب
 اکل ایتک واجبدر زیرا ترک شبهه و رعدر رضاء والدین ایسه واجبدر
 و حدیثده کلور (دع ما یریک الی مال یریک) و دینلشدر که (استفت
 قلبک) چونکه قلبک برنسنه به مطمئن و سن که سلیم الطبع والصدر
 اوله سن اول نسنه سکا حلاله والا حرامه اشهدر و بو معناده
 کمال خواص ناسکدر زیرا انلر مقتضای داعیه والهام نه ایسه
 انکه عال اولورلر که عین حکم شرعیدر اگر چه اعتقاد اغیاره
 کوره غیردرقان تعالی حکایه و با فعلته عن امری * فن اتق الشبهات *
 بونده اشارت واردر شبهه و مشبهه بر معنایه در یعنی شبهه اودر که حکمی
 متیقن دکدر بلکه بروجهی حلاله و بروجهی حرامدر علی السواء
 من غیر تغلیب و شبهه دینلندی زیرا من وجد حقه مشابهدر و شبهه
 غرفه وزنی اوزرنه جمعی شبهات کلور ضمنین ایله عرفات کبی (و اتقواء

برهیز و حذر ایتمکدر (معنی بودر که پس شول کیمسه که حلته دلیل
 واضحی اولیان نسندن دن اجتناب ایلیه یعنی انکله عمل ایتمه و تناول
 واستعمالندن حذر ایلیه بوزاده فن اتقاها دیمدی مع هذا ظاهر ایدی
 بلکه مظهری مضمیر برینه وضع ایتمدی اجتناب شبهاتک شاتی تعظیمدن
 اوتوری انکیچون ورعهده اهتمام ایتدیلو و برهیز زده غایبه الغایاته ایرنجه
 کتدیلو * استبراء لدینه و عرضه * سین مبالغه ایچوندن تکمیل قرآنده
 کلور (ومن کان غنیاً فلیسنعف) یعنی استعفف عفا دن ابلغدر کویا
 زیاده برآته طالبدر زیاده عفته طالب اولان کی (استبراء مهموردن
 انکیچون تخفیف اولماز بلکه محل وقوعده تخفیف اولور) (وعرض الرجل
 جانبه الذی یصونه) بوزاده عرضی دین اوزر نه عطف ایتمدی زیرا
 انسانه تهمت باشرع و یا عرف یورندندر که (اتقوا مواضع التهم
 موجنبجه ایکیسندن دخی برهیز لازمدرو وارد اولمشدر که (عرض
 المؤمن کدمه) یعنی مؤمنک عرضنه شین و عیب ویره جک معامله ایتک
 سفک دمی کبیدر (پس دیمک اولور که او یله متقی کیمسه دینک دم
 شرعیدن و عرضنک دم عرفیدن برآت و تراهنی طلب ایلمدی زیرا
 جهت شرعهده اهل مساهله اولان کیمسه لابد دین یورندن مدخول
 اولدیغی کی لسان عامه دن دخی خلاص اولماز واحیاده کلور که
 استبراء دین و ورع اودر که مالکی معلوم اولیان اموالده و یا ظلمله بنا
 اولنان ربط و مدارس و قناطر دن حذر ایلیه ولکن شیخ شهاب الدین
 السهروردی وزین الدین الخوافی و محمد بن ادریس النخجوانی و امثالی
 دیمسدر که مال ولاتدن بنا اولنان مدارس و خانقاهاتده اهل ارادته
 و غیر یله سکون لابسدر مدارس سمرقند و بخارا و خوارزم و هراته
 و طوس و امثالی ملوک و سلاطین بناری ایکن نیچه صالحلر و مؤلفلر
 ساکن اولمشلردر بس سائرلرک بطریق الاولی در و ظاهر انسان صلاح
 اوزر نه اولیحق حسن ظن ایدوب صله سنی قبول و بناسنه دخول
 لابسدر خصوصاً که ضلالت سلاطینی قبول ایتک واجبدر و الامیایعه
 سندن خارج و اهل بدعت اولوق لازم کلور و بر کیمسه نک مالنده حرام

اولسه انكبه معاملة بي ترك ايتك ورعدروا كرهه مالي حرام
 ايسه انكبه معاملة دخي حرامدر ولحم ارنب حلالدر و لكن امام
 جعفر صادق رضي الله عنه اني اكل ايتمشدر پس حال سلو كده
 ورعهه تدقيق ايدنر مختلف فينه دن تورع ايدنر * و من وقع
 في الشبهات * وشول كيمسه كه شبههاته دوشه يعني اني
 عادت وانكبه عمل ايلوب تقواده مسامحه ايده * وقع في الحرام *
 حرامه وقوع صددنده اولور و حرامله عمله مقاربه بولور زير احرامك
 حريمي حولنده يعني دائره سي چوره سننده در وشباندر كه برنسنه
 اشتراء ايدوب ثمن زمننده مقرر اولدقدن صكره مال حرامدن دفع ايده
 اگر چه فتواده مر خصدر و لكن (التقوى فوق امر الفتوى) و اگر
 مال حرامه اشارت ايدوب شواچه ايله شو ثوبي و يرديسه اول ثوبله نماز
 فلق صحيح اولماز زير انجس حكمنده اولور طهارت ثوب ايسه شرط
 صلاتندر و على تقدير الصحة ثواب اولماز پس سائر كراهته تاديه اولنان
 صلوات كبي اعاده سي لازم كلور تكيم حديثه كلور كه ايكي كيمس دنك
 نمازي باشي تجاوز ايتن بري عبد آبق و بري دخي ناشزه زير اديشدر كه
 عدم قبولدن عدم صحت لازم كلور پس نماز لري صحيح ايسه دخي بي
 ثوابدر (واش باهده كلور كه ثوابه صحت عبادت شرط در كلدر بلكه
 ظني اوزرنه مثاب اولور تعمد ايتن سه مثلا كندني طهارت اوزرنه ظن
 ايلوب بلا وضوء نماز قلسه مشابدر اتههي قا ما غصب ايتدوكي
 ممالك صدقه سنده ثواب يوقدر زير مال غير اولديغي متحه قدر پس
 بويله يرده نيت كار ايتن و بر كيمسه خانه سنده برنسنه بولوب كندنيك
 و يا غيريتك اولديغي متيقن اولسه ورع اني ترك ايتكدر تكيم جناب
 نيوت صلى الله عليه وسلم عادت خانه لرنده بر خرما بولوب خرما
 صدققدن يعني زكاتدن اولدقدن خوف ايدرم بيورديلر (و بر زكاه
 قبوني سائر اعنامه مخالطه ايتكله امام ابو حنيفه و قاه الله كل خيفه
 يدي سنه تورعا اكل لحم ايتديلر پس بولديغي سنه غيرك اولديغي
 صورتده اجتنابي بطريق الاولى در وكاه اولور كه نعلده مبادله واقع

اولور چونکه غيرك اولديغي متيقن در تلبس ايتمك کر کدر مکر که
 ضرورت قویه اوله و علی هذا بو مقامک فرو عنه نهایت یوقدر
 * کارای رعی حول الحمی یوشک ان یرتع فیه * رعی فتحله اصلنده
 حفظ حیواندر یاغدا لله که حافظ حیاتدر و یادشمنی انک اوزرندن دفعله
 (مرعی موضع رعیدر که عجم چراگاه دیر صکره حفظ و سیاست معناسنده
 استعمال اولندی یعنی اگر کندی نفسنی و اگر غیر بی سانس اولانه
 رعی دیر نرتکیم حدیثه کلور (کلکم راع و کلکم مسئول عن رعیته)
 و بوجهتدن عامه به رعیت دیر لر زیر اوالیلر و ضابطلر که خواص ناسدر
 انلرک سانسلری و راعیلری در کویا حیوان کوردرواوتلادر کی انلری
 شرعه و عرفله محافظه ایدر لر تا که تعدی واقع اولیه اگر ظلم نفسله
 و اگر ظلم غیر له (یرعی حال و یاصفتدر زیر راعی معناده نکره کی در
 اولقد امر علی لایم یسینی کی) حول برنسنه چوره سی و جانی در که اگا
 تحول ایتمک ممکندر (وحی الی وزنی اوزرنه جایه اولنان و تاس اندن
 ممنوع اولان نسنه در یقال کلاء حی ای محمی اصلی بودر که ملوک
 عرب کندی ماشیهلر بچون بعض مراعی جایه ایدر لر و اکاداخل اولان
 اجنبی بی عقوبتله تهدید ایلر لر دی ممالک عثمانیه ده بکلک جایر لر کی
 بو حدیثه کلور لاجی الاله و رسوله یعنی بو مقوله جایه الله و رسوله
 مخصوص صدر که الله تعالی حرم مکه بی و رسول الله حرم مدینه بی تحریم
 ایتددر زیرا ان الارض لله و فقیحه ارض و ملک فی الحقیقه الله تعالی
 نکرر که مراد ایتدوی عبدی اکاوارث قبلور پس انسان ملکی اولیان
 تغلبا ضبط ایدوب خلقی اوزادن منع ایتمک مشروع دکلدر و میری
 تعبیر اولنان اراضی ملوکک فتح ایتدوی بر لر اولغله کندی ملکلر ایدر
 و توارث دخی اولنور مکر که وقف و یا آخره تملیک ایده لر بو صورتده
 ملکلرندن خارج اولور (یوشک شین معجمه نك كسر یله افعال
 مقاربه دندر بسرع و یقرب معناسنده زیرا و شیک دن مشه تقدر مسرع
 الی الشیء معناسنده ماضیسی اوشک در فتح شینله اودع بودع کی
 (یرتع یلعب وزنی اوزرینه مصدری رتع ورتوعدر که اصلنده اکل

بها ثم در صکره اکل و شربده تبسط معناسنه استعمال اولندی (قال
 فی القاموس رتع کنع رتعا ورتوعا ورتاعا اکل و شرب ماشاء فی خصب
 وسعة او هو الاکل والشرب زغدا فی الریف او بشره و فلان یرتع ای
 مخصب لا یعلم شیئا یرده انتهى فیه ضمیری جایه کیدر (بعدهذا
 معنای مذکور معقول و خفی اولغله محسوسه ضرب مثل ایلدی تاکه
 واضح اولوب هر کس انکله عامل ارله پس بونده اخذ شبهه ایده فی
 راعی یه و محارمی جایه و شبهاتی جانک حولنه تشبیه ایلدی ولکن
 جانب مشبهه وقوع و جانب مشبهه یوشک یعنی ایشا کله که سرعت
 ایتکدر تعبیرنده نکته بودر که بر کیمسه تعاطی شبهات ایلسه مصادفه
 حرام ایدر کر کسه قصد ایتسون زیرا تحریده تقصیری سببیه آثم
 اولور و یا خود تساهله معتاد اولوب شبهه یه حسارت و بعده اندن اعظم
 و اغلظنه جزایات ایدر و آخر حرامه واقع اولور نتکیم دیر لر (المعاصی
 تسوق الی الکفر) و یا خود مقاربه و وقوعی تحقیقندن اوتوری در نتکیم
 دیر لر (من اتبع هواه فقد هلك) و سری بودر که جای ملوک محسوسدر که
 هر ذوبصر اولان اندن احتراز ایدر جای حق ایسه معقولدر که انی
 ذوالبصیره اولان ادراک ایلر و معنی بودر که انک حالی دوه و امثالی نسنه
 رعی ایده نک حالی کیدر که غیرک محمی سی اولان نسنه نک چوره سسنده
 رعی ایدر قریب اولور که اول مرعی محمی به دخول ایدوب انده رتع
 ورعی ایلید بو صورته تعدی ایتکله معاقبه اولور * الاوان اکل ملک
 حی * الاحرف استفتاحدر که کلام انکله فتح اولور تنبیه ایچون
 اعلم کله سی کبی تا که مخاطب مابعدنی عظیم موقعی اولغله اصغرا و حفظه
 منتهی اوله و دیمشدر که الاتحقیق افاده ایدر زیرا هرزه استفتها
 لادن ترکیب ایتشدر هرزه استفهام ایسه حرف نفی اوزرینه داخل
 اولسه تحقیق افاده ایدر الایعلم کبی که معناسی یلزمی یعنی یلمک یوقدر
 بلکه ییلور دیمکدر اما لفظی دخی الا کبی در لکن الاده مابعدی قطعاً
 ان مکسوره و اماده فتح و کسر جائزدر (ملک کسر لامله مالکدن ایلغدر
 زیرا مالک صاحب الملكدر کسر له که شری و یا هبه و یا ارثله اولان

متصرف در ملك ايشه صاحب الملك در ضمنه كه تصرفي
 بطريق الاستيلاء والتسلط اولغه دخي شاملدر قال تعالى (والله
 ملك السموات والارض) يعنى اجرام علويه وسفليه تك امر ونهي
 وتسخيره تصرف وسلطنتي الله تعالى تكدر (بعدذا وان ده واو
 ابتدادر كه نجاه اكا واواستيناف دير كه ما بعدتك ما قبلندن انقطاعه
 دلالت ايدر زيرا واواستيناف مسبوق بالكلام اولدغي يردنه بطريق
 الاولى در و بعضيلر الابي ايندوان بي احقق ايله تاويل ايليبوب عطف
 الجملة على الجملة ايشه لر در و بعضيلر مقامه مناسب اولان محذوفه
 معظوف قلمشدر و لكن اواكي اولادر ومعنى بودر كه اگاه اولوكر كه
 تحقيق پياولك عربدن وغير بدن هر پادشاه ايجون خلقدن حياه ايدوب
 اكا اخل اولانه وعيد وتهديد ايتد كلري مراعى و مواضعي وارد تكيم
 اهل جاهليتده شايعدر * الا وان حى الله محارمه * محارم محرمة
 جعيدر تشديده مكلف وزنى اوزرنه (و محرم مسكن وزنى اوزرنه موضع
 حرمتدر كه نامحرمة ضد بدر) يعنى متنبه اولوكر كه الله تعالى تك حياه
 ايليبوب وقوعندن دكل بلكه قربندن بله نهى وتخويف ايلدوكي نسبه
 معاصيدر كه تحريم ايشه در جنائت على النفس و عرض و مال و قتل
 وزنى وسرقه واكل مال بالباطل وقذف وخر و كذب وغيبت ونميه
 و ايشالى كى چونكه جاي ملكدن احتراز اولمق خوف عقابندر پس
 جاي حقدن حذر اولمق او جيدر زيرا عقابى عظيم و بطشى شديددر
 (بوراده محارم مطابقة منتهيات والترانما مأمورات اوزرنه اطلاق اولنور
 زير انهى امرى مستلزمدر وجانب حقده وقوعندن تهديد قربه دخي
 شاملدر قال تعالى (تلك حدود الله فلا تقربوها) يعنى الله تعالى مواضع دن
 حذر دن اوتورى مقاربه دن نهى ابتدايى قليا مسكر كى كه كثيره مؤدى در
 وتفسى اوزرنه اعنى اولياصائمه تقبيل كى كه جماعه داعيدر واجنبيه
 ايله خلوت ايتك كى كه شيطان انكاه به اولغله علامسه به باعئدر و حديثه
 كلور (لعن الله السارق يسرق البيضة فيقطع يده) يعنى اكر بيضه دن
 مراد بمرطه ايشه انك سرقه سيله جميع مذهبده قطع بدلازم كلز

پس مراد اقتضا ایتین نسبتہ فی سرقہ ایتک موجب قطع اولان
 نسبتہ فی سرقہ تدرج ایدردیمکدر کہ نہ یہ سدذر بعد دیر لر نکیم صبیبتک
 ابوینی صبی بہ الباس حر بردن نہی اولاندیلرزیرا صبی حال بلوغتک
 انکله تعود ایدیک بعد البلوغ ایتنہ مؤدی اولور شرب خمر مقاسد
 کثیرہ فی مؤدی اولدیغی کی و تذکرہ قرطیبہ کلور کہ اللہ تعالیٰ اون درہمی
 و عند بعض اهل العلم اوچدرہمی و اندن دخی اقل سرقہ ایلہ یمین و مؤمنک
 قطعنی ایجاب ایلدی پس دنیادہ حال بو اولیحق عذاب آخرتدن دخی
 حذر ایتک کر کدر (معلوم اولہ کہ حدود اللہ دید کلمی افعال مکلفین دہ
 احکام خمسہ در کہ وجوب و حظر و کراہت و ندب و اباحت در پس
 حرکت و یا سکونہ تصرف اولان کیسہ واجب و محظور و مکروه
 و مندوب و یا حدن یعنی بونلرک برندن خالی اولاز پس اگر فعلی واجب
 اولان یردہ تصرفی ترکلہ اولورسہ جانب تحدید اولانان حدی تعدی
 ایتش اولدی ترکی واجب اولان یردہ فعل ایلہ تصرف کی بو مقولہ فعل
 و ترکلہ تعدی ایتک معصیتدر و اگر واجب عدم و جوینی و یا منہینک
 عدم حرمتی اعتقاد ایدرسہ کفردن حتی نفس مباح سائر حدود کی
 احکام الہیہ دن اولدیقتہ اعتقاد ایتسہ کفر لازم کلور اگر چہ خصوص
 اوزرینہ متعلق مباحی انکار ایتک کفر دیکلدر (و مباحہ امر سلطان
 لاحق اولسہ واجب کی او اور تکیم امر مکروه دن نہی دخی اول
 مکروهی حرام درجہ سنہ ایصال ایدر زیرا اللہ تعالیٰ اولوا الامری
 کندی منزله سنہ تزیل ایدوب اطاعتیلہ امر ایتدیکی بورادہ امری
 وجوب ایچونددر پس صلاۃ زغائب و براءت و قدر و اشالی ایلدیلر لیتک
 و شرب دخان و نظارتدن نہیلرینک حکملری بوندن معلوم اولدی
 فاعلم ذلک * الاوان فی الجسد مضغۃ * یعنی حرام و شبہہ دن تورع
 ایتک قلبک صلاحہ میلی و عدم تورعی قلبک فجورہ انجذابی حسبیلہ
 اولغین بو معنایہ تنبیہ ایدوب بیوردیکہ معلوم کز اولسونکہ جسد
 انساندہ بر لحم یارہ واردر کہ * اذا صلحت * فتح لاملہ و ضمیلہ و لکن
 فتح افسحدر تکیم قاموسدہ کلور صلح کسغ و کرم یعنی منع بی تقدیمندن

فتح لامك او اوتی فهم اول نور صلاح حالت مستقیمه نافعیه اوزرینه
اولمقدر ضدی فساد در که حال استقامتدن و منتفع به اولمقدر
خروجدر و بعض کبار بیورمشا در که صالحانرا در که علم و ایمانرا برینه
بوجه من الوجوه خلل داخل اولیه که عند الانبیاء من غوب فیہ
اولان صلاح بودر چونکه انسانک حقیقتی امکاندر مقامند کوره
تحصیل صلاحه دعا یتک لازمدر زیرا حالته خلل دخول یتک
جائزدر بنشاء علی هذا یارب صالحلردن ایله ذیمک شول کیمسه لرن
عدا دندن قبل که هیچ بر زمانده انلرک صلاحلرینه خلل دخول یتمشدر
ذیمکدر بس صلاح امر خللی و ذاتی دکر لدر انک ایچون خلل دخول
ایدر و حضرت یوسفک علیه السلام (والحقی بالصالحین) دیدیکلی
بومقامه اشارتدر یوخسه هضم نفس ایچون دکلدر نتکیم بعض علماء
عدم فهمدن وهم یتمشدر (و بومعنا ی حدیث بودر که چین اول مضغه
صلاح قبول ایسه یعنی هدایت حق و عنایت رب مطلق ایله منشرحه
و علم و ایمان و اعتقاد پاک و نیت خیر ایله متصفه و خلدن برینه و بعیده
اولسه * صلح الجسد کله * اعضاء بدنک جمله سی دخی صلاح پذیر
او اور اذن و عین و لسان و یدین و رجلین و بطن و فرج کبیکه یدی
عضودر قلبه سکر اولور که جنک ابواب ثمانیه سی ذکر اولنسان امور
ثمانیه نک صلاحی مقابله سنده مفتوحه در و قلبه قوای باطنه دخی
داخلدر و بعض کبار اعضایی قوی اوزرینه ترجیح ایلمشدر زیرا اعضا
وسائل علم و اسباب ادرا کدر تکیم (من فقد حسا فقد علما) اکا ناظر در
الحاصل صلاح جسد و نظام ظاهر صلاح قلب و نظام باطنه
تابعدر قوت شجر قوت اصله تابع اولدیغی کی و اول مضغه صورته
هر چند صغیره ایسه رتبه ده کبیره در زیرا مقصود اولان صورت
صنوبریه دکادر بلکه انده ایداع اولنسان قوت لطیفه غیبیه در
تکیم نواة دخی صورته صغیره و حقیره در و لکن شجره منتهایی
متضمندر که بوجهندن عظیم القدر در صورت آدمیه دخی صورت
عالم ایله یوسر مری اوزرینه در فافهم جدا * و اذافسدت * فتح

سینه و ضممه دخی روایتدر قال فی القاموس فسد کنصر و عقد و کرم
 یعنی کرم بی تأخیردن ضم سینه مر جو حتی فهم اول نور فسادک
 معنای مرور ایتدی یعنی بقرن اول مضغه ضلالتک منشرحه و جهل
 و کفر و اعتقاد خبیث و قصد شراره متصفه اولسه و خلادن خالی
 اولسه و بوصول و فسادک تحقیقنه بناء اذا کلمه سینه تعبیر اولندی
 تکیم قرآنده کلور (ان الذین اتقوا اذا مسهم طائف من الشیطان
 تذکروا) یعنی مس طائف مقرر در ولکن تذکروا بشاره مرتفع اولور
 پس بالفعل صلاحده مصلحت و منفعت کثیره و بالفعل فسادده
 مفسدت و مضرت و فیره وارد در که صلاحده ثبات و فسادده عدم
 استقرار کر کدر زیر افساد اوزرینه استقرارده تخریب مملکت وجود
 وارد در بوجهتدندر که سیاسات شرعیه وضع اولمشدر تا که احوال
 متضاده بی تعدیل ایلیه * فساد الجسد که * زیرا آلاتی منکرانده استعمال
 ایش اولور یعنی اگر اندن ارادت صالحه صدور ایدر سه بدنی حرکت
 صالحه و الافاسده ایله تحریک ایلر تکیم جناب نبوت صلی الله علیه وسلم
 بر کپسه بی نماز ایچنده صفالیله عبث و یا ثویله لعب ایدر کورد که
 بیوردیلر که (او خشع قلبه لخشعت جوارحه) پس اول مضغه مملکت
 وجودده ملک کبیدر رعیتک صلاح و فساددی اکا تابعدر دیرلر (الناس
 علی دین ملوکهم و یا خود شول عین و بدن شول مزعه کبیدر که اگر
 عذب الماء اولور سه مزعه دخی اکا کوره اولور و مالخ اولدیغی صورت
 دخی اکا قیاس اولنه و یا خود ارض و بدن نبات کبیدر که بلند طبییک
 نباتی طیب و خبییک خبییدر و عمل ردی حطب ردی یاز بل ایله طبخ
 اولنان طعام کبیدر که نمکین دکدر و بومضغه بی تطهیر و اعمال صالحه
 و احوال شریفه و تجلیات لطیفه به تهیئه ایچون جناب نبوتیه اوچ و یادرت
 کره شرح صدر واقع اولوب حتی بر علقه سوداء اخرج و طرح اولوب هذا
 حظ الشیطان و مغیر الشیطان دندی و اول محل ماء زمزم ایله غسل
 اولندی که اشرف المیاه در (و مصلح مضغه اولان امور چوقدر تدبر
 قرآن و خلوجوف و قیام لیل و مناجات سحریه و مجالسه ضلحا و تحریء

حلال و اجتناب شبهات کبی زیرا شبهات قسوت قلب ایرات ایدر
 حتی بعض اهل ورع بر کره بر چندینک مطهره سندن صوابچمش
 اولدم قرق کونه دک فسوتی درونمدن چقمدی دیمشدر انکیچون
 ابویزید بسطامی و ابراهیم ادهم و امثالی قدس الله اسرارهم طریق
 ورعه زحمتلر چکدیلمر * الاوهی القلب * متذکر اولوکنز که اول مضغه
 موصوفه قلب دیدکلر بدر که عجم دل و ترک یورک در و قلب صنوبری النکل
 بردانه در که صدرك ایسرنده ایداع اولمشدر و محل روح حیوانی در که
 روح حساس حیوانی اجزاء جسده او رادن منتشر اولور و اول
 بر بخاردر که قلبده اولان دمک حرارتندن خارج اولور و لطیفه نسانیه
 یعنی نفس ناطقه نک اکاتعلقی وارد و نفس ناطقه جزیه نفس کلیدن
 مستفاددر و روح انسانی منفوخ انک باطنی در و کوکل دید کلری
 فی الحقیقه صورت مضغه ده ایداع اولنان قوت روحانیه غیبیه در و اهل
 دل قوت مذکورہ نک صاحبی در که اسم اعظمه مالک و مظهر در و اگر
 بعض اسمیه عالم ایسه اهل دل دیمزلر و اهل دلک علامتی اودر که
 انفس و آفاقی بری برینه تطبیقه قادر اوله و اکا قلب دیدیلر حالدن حاله
 تقلب ایتدوکی ایچون وسرعت خواطرندن اوتوری فلک قره مقابل
 کلشدر که قردور منازل ایتکده شمسدن سر یعدر قلبک دخی بکرمی
 درت ساعتده یتش بیک خواطر سر یه سی واردر اگر چه صاحب
 القلبک اکا اطلاعی یوقدر و بوسر عتده مناسبتدن اوتوری ابوالبشر
 آدمک علیه السلام روحانیتی فلک فرده متحیردر اگر چه فی الحقیقه
 ارواحه تحیر یوقدر و بعض بکار پورمشلدر در که قلب دنلدی زیرا
 صور مختلفه وصفات متخالفه ده تقابلی واردر که اختلاف تجلیات
 اوزرینه منبیدر انکیچون (ان فی ذلک لذکرى لمن کان له قلب) دنلدی
 عقل دنلدی زیرا عقل عقالدر که حتی صورت واحد ایله تقیید ایدر
 مقتضای کشف قلبی ایسه اطلاقدر (معلوم اوله که الله تعالی قلبی
 عالم غیبین و وجهی عالم شهادتدن قیلوب وجه ایچون جهت قلبیه
 استقبالی و قلب ایچون ککندی ذات پاکنی قصدی تعیین ایلشدر

واقفال صلاتك افضلني سجده قلمشدر پس اگر سجده سي كشف
 بوزندن ايسه ابدی رفع رأس ايمز وانفس و آفاقده صلاح کلی حاصل
 اوور واکراهل حجاب و غفلت ايسه اندن انفس و آفاقه نظام
 حاصل اولماز بلکه نسيانی سببيله فساد حاصل اولوراشته بوراند ر که
 خليفه اهل عدل محضدر زیرا حاضر وذا کرد ر غائب وناسی دکل
 سائر ايسه بويله دکلدر (وسجده عبادت تکليفیه در که انس وجنه
 مخصوصدر سائر اشياک عبادتی ايسه ذاتیه در انک ایچون
 مظهر خیر وشر وصلاح وفساد اولان انس وجنندر فاعرفه
 الحديث السابع

الدين النصيحة بوجه بی بطریق التأکید اوچ کره تکرار
 پیور مشردر تکیم مشکاندن منقول وکلام ابن مالکده ثلث مرات ايله
 موصوادر و بوراده مضاف محذوفدر که عمادالدين ومدارالاسلام
 ديمکدر تکیم الحج عرفه دنلدی عماد الحج و مداره متناسنه نصیحت
 نصحن اسمدر و نصاح کتاب وزنی اوزره اپلکدر خبط و سلاک کبی
 و منصحه کسرله اکنه در ابره و مخیطه کبی و ناصح خایظدر که اجزاء
 ثوبی بریره جمع ایلوب قیص و یا جبه و یا سر او یل ایدر تا که منتفع به
 اوله و بودعنايه اشارت ایدر بلغات زخشریده کلور (ما منع قول
 الناصح ان يروك) (وهو الذي ينصح خروك) بونده فعل ناصحی
 فعل خیاطه تشبیه وارددر که خیاط نوجهله خلال ثوبی سد و اجزاسن
 بریره جمع ایدر سه واعظ و ناصح دخی منصوص انک صلاحی تحری ایدر
 و دینده اولان خروقی اصلاح ایلر و بعضی لر نصحت العسل صغیته
 من الشمع دن اخذ ایتشدر یعنی قولک غل و غشندن خلوصی عسلک
 خلطدن خلوصنه تشبیه اولمشدر و دیمشدر در که نصیحت و صلاحدن
 هر بزی کله جامعه در که معانی شتایی مشتملدر زیرا منافع و خیرات
 دین و دنیا بونلرک مد اوللرنده در و دیمشدر در که ناصح فی بین الله
 اولان کیمسه علم شریعتیه محتاجدر که علم شریعت احوال ناسی
 متضمندر و عقل تام و فکر صحیح و رویت حسنه و تأنی و اعتدال مزاج

لازمدر بر کیمسه مقتضای زمان و مکان و احوال ناسی بیلسه جاهلدر
 (پس ناصحه علم ترجیح لازمدر که تقابل امور واقع اولدقده قنخی
 صورتلد عمل ایده جکن بله وکاه اولور که منصوص ایهک طبعنده مخالف
 و لجاج اولوب نصیحت کار ایتیموب بلکه سنک ارشاد ایتدیگک طریقک
 غیر یسه عدول ایده جکنی بلکه اول بایده اکا نصیح ایتیموب بلکه
 طریق خلافته سوق ایتلودر تا که سکا غرض نفسانیسی وار یسه سنک
 خلافکه کار طوتوب خلاف یوزندن صورت وفاقه کله ولکن امر
 عسیر اولغله ناصح اولان غایت آگاه و تفاوت احواله خبردار اولمقده
 متعمق کر کدر تا که کم کرده راهی من حیث لایحسب یوله کتوره اشته
 بورادن مناصب دنیویه و اخروییه هر کسک عدم ایاقتی ظاهر اولدی
 * قلنا لمن * بز دیدک که نصیحت کیمک ایچوندر یعنی نصیح و ناصح
 معلوم اولدی ولکن منصوص لهی بیان ایدیکز پس بولام بیان ایچون
 و من استفهامیه در که تقدیری النصیحة لمن و بالمن النصیحة دیمکدر
 (من الملك اليوم) کبی و بومقوله بیان بعد الابهام ابلاغدر زیرا نفسده
 علی الغفله هجومدن اوقعدر) و نون جمعدن مراد راوی حدیث اولان
 تمیم داری و سائر حاضر بالمجلس اولان اصحاب کرامدر رضی الله عنهم
 ولکن سؤال حقیقه تمیمدن و حکما سائر لر دخی مشترک اولغله نتکیم
 جواب سؤاله اقبال و اصغاری اکا دالدر قول جمله یه مضاف اولدی
 * قال * رسول الله صلی الله علیه و سلم بیاننده بیوردی یعنی سؤالدن
 منع ایتدیلر زیرا اجمال کلام ایتدکری سؤاله تحریک و بیان توبیل
 ایچون ایدی پس ابتداء سؤال کبی اولدی که انک اکثری منه یسدر
 انکیچون وارد اولدی که (اتر کزنی ما ترککم * الله * ای فی حق الله مراد
 الله تعالی یه ایماندر یعنی وجودنی و جوب وجودنی و وحدتی و صفات
 کالیه سنی تصدیقدر و امر ایتدیکی عملده اخلاص و احکامنده حکمته
 یقین و تسلیم و حق اللهم حق ناس از زیننه تقدیم و نصرت دین قویم
 و دعوت توحیدله تحری مرصاة رب کریم و حریم حرمتدن زب
 و تألیف بین عباد الله و تبیین اسباب سعادت و ارشادات و امثالی کبی

و بونده شفاعت دخی داخلدر یعنی چونکه عبد مسی دن عفو
 و تجاوز ایتک مولای عظیمک شان قدیمی و عبادی دخی اول معنائله
 تخلقه داعیدر بوجهتدن یارب عبد کدن ایتدیکی اساعتی عفو ایله
 دیمک سن عفو و تجاوز له معروف مولا سن دیو مدح و ثناء الهی در
 حق تعالی به ایسه مدحدن سوکلی نسنه یوقدر کویا یومعناده
 مقام الهی به ناصح کبی اولدی الحاصل الله تعالی دنیاده نصب
 ایتدیکی حدود شرعیة سیاسیله ایله مدوح اولدیغی کبی که انکله
 عملده مضار عبادی دفع وار در انکیچون عفو اولماز کذلک دار
 آخرتده عفو دخی بویله در زیر اوراده محذور یوقدر سار امور دنیویله ده
 عفو افضلدر حتی (ولکم فی القصاص حیوة) واقع اولمش ایکن
 ولی دمدن عفو و یادیت اولادر کویا دیت شاکی به احسان کیدر که
 اول احسان مقابله سنده سکوت ایدوب عندالله مطالبه حق ایتیه
 (وتفاسیر و شروح احادیثده کلور که حق الله اوزرینه اقامت حد
 اوانسه اول حد اکا کفارت او اوب آخرتده انکله مؤاخذه اولماز زیر
 ایکی عقوبت بربرده مجتمع اولماز و اگر حق آدمی ایسه تحت مغفرت
 و کفارتده داخل اولماز مثلاً قصاصاً مقتول اولان کیمسه آخرتده
 مؤاخذه اولور زیرا قتلی تشفی اولیا ایچوندر یس مقدم قتل ایتدیکی
 قتیلک حتی باقی قالور و دیوان فصل و جزا ده تکرار ما خود او اور
 زیرا الله تعالی حکم و عدلدر که دعوی عبیدی استماع ایدر و عبد
 عفو ایتنسه اولدخی عفو ایتن و الا ظلم لازم کلور تعالی الله عن ذلك
 هلوا کبیرا * و انکابه * مراد قرآندر بخصوصه یوخسه کتب سماویه به
 شامل اولور وجهله دکدر تکیم بعض شراح وهم ایتدی تکیم
 ما بعدی اکا دالدر فافهم جدا یعنی قرآنک کلام الله اولدوغنه اعتقاد
 و محکمی ایله عمل و منشا بهنی تسلیم ایده و تأویل سمته کتیه بلکه تأویل
 و ادحاض حق ایچون جدال ایلینلری منع ایده و جواب ویره و مبانینسی
 حفظ و معانیسنی نشر ایلیه و مصحفک یوزینه نظر ایدوب تلاوت
 ایلیه که افضل عبادتدندر و حضرت عمر و یا عثمان هر صباح

مصحفی النہ آلوب هذا عهد ربی و منشور ربی پیورردی و لحن عرب
 اوزرینہ قراءت ایدوب زیادہ و نقصانندن حذر ایدہ و مصحفی مکان
 عالیہ وضع ایلیہ و تعظیمہ مببالغہ ایدہ (محکمدرکہ جد سلاطین
 عثمانیہ اولان عثمان خان غازی بر کیمچہ بر کیمسہ یہ مہمان اولوب اورادہ
 دیوارده بر معلق مصحفہ الی الصبح دیوان طورب تعظیمی سبیلہ
 ایرتہ سی کون حاجی بکاش ولی یہ ملافی اولوب سلطنت عظمی ایلہ
 مبشر اولدی (و بر کیمسہ قرآنلہ بتین سلطنتلہ بتدیمک قرآنی تحقیر
 دکلدربلکہ حکم قرآنی تنفیذایدن سلطاندر دیمکدرزیرا قرآن کتاب
 صامتدر کہ انی سو یلندن انسان کاملدر و کذلک احکام قرآنسہ
 اوراقدہ مکتوبہ در وانی لسانہ کتورن علماء احکام و تنفیذایدن ملوک
 عظامدر زیر امور سیاسیہ انلرہ مفوضدر و عامہ ناس اهل عرفک
 سطوتندن حذر ایدر لر الحاصل حضرت قرآن لسان حاللہ نہ معنایی
 استدعاء ایدرسہ انک حقندہ اول و جہلہ حرکت ایتک قرآنہ نصحدر
 * ولسولہ * زمان نبویہ نصح بودر کہ اگر اندن مقدما شرعا مقرر
 اولان نسنہ نک خلاقی ظهور ایدرسہ یارسول اللہ سزندن شویلہ
 بر نسنہ صادر اولدی دیہ تاکہ اگر اول نسنہ بی قصد لہ اشلمش ایسہ
 حکم مشروع اولدیغی معلوم اولہ اگر نسیانلہ صدور ایتدی ایسہ
 رجوع ایدہ تکیم بروقتدہ صلاتہ رباعیدہ ایکی رکعتدہ سلام و یر یجک
 ذوالبدین دیر بر صحابی اقصرت الصلاة ام نسبت یارسول اللہ دید کدہ
 اتمام صلاۃ ایلیوب سہو ایچون ایکی سجده ایتدی (و بومقوله معنایہ
 نصح رسول دیر لر بو جہتندن وحی جلی و خفی اولمیان مادہ دہ
 مشاورہ ایلہ مأمور اولدی تاکہ اصحابی مقتضای نظر لری اوزرہ اکا
 نصح ایدر لر و بومقاسدندر کہ غزوہ بدرده صودن بعید محلہ نزول
 اید یجک و حیلہ می نزول ایتدیکن یارسول اللہ یوخسہ رأیلہ می دنلد کدہ
 رأیلہ دیو جواب و یر یجک انلر دخی ایتدی یارسول اللہ بوراسی محل
 نزول دکلدربلکہ مناسب اولان فلان محلدر دیو اشارت ایتد کرنده
 اورایہ نہضت پیورلدی و فائدہ عظیمہ سی کورلادی (بوسبیدن بعض

مواد ده (اشیروا علی) دیوا صحابه خطاب ایزدی و حضرت عمر
 رضی الله عنه اسارای بدری قتل خصوصاً نصح ایتش ایدی صکره
 وحی الهی انک رأی اوزرینه نازل اولدی فاما رسول الله صلی الله
 علیه وسلم دنیا دن انتقالند نصکره بو مقوله نصح اولماز پس لامی
 اجلیه احذ ایتک لازم کلور بو صورتده علماء امت و اتقیاء ملت
 رسول الله ایله دینده مصلحت اولان نسنه نک میاتی تألیف ایدر لر
 خیاط تألیف اجزاء ثوب ایتدیکی کبی (الحاصل نصح اودر که رسول
 للهک جانب حقندن کتوردیکی احکامی تصدیق و دین و طریقتنه
 سلوکی تحقیقندن صکره حتی ایله قائم و نصرتنده دائم اوله یعنی
 اعداسنه معادات و احبابنه موالات و اهل بیتنه محبت و اهل اهواء
 منکرندن حذر ایلیه حتی صحابه دن معروف اولنلری انکار ایتک
 کفر در دیو مضر حذر و امام سخاوی دیمشدر که صحبت صدیق
 و سائر عشره مبشره تواتره معلوم انکار متواتر ایسه کفر در (بعد ذل
 نصح رسول نصح کابدن تأخیر اواندی زیرا کتاب نازل و رسول
 منزل علیدر و بردخی بودر که کتاب حقه متصلدر زیرا کلام نفسی در
 پس بو ایکیسنه نصح غیر مخلوقه و رسوله و ما بعد نه نصح مخلوقه
 نصح در و نصح رسوله نصح ورثه رسول دخی داخلدر انکیچون
 شیخ صاحبی مرید صادق و موافق کر کدر تا که بری بریله نظاهر
 واحد هما آخر دن مقاضه کوره متصح اوله * و لائمة المسلمین * ائمه
 امامک جمعیدر بوراده مراد امامت کبرادر که سلطنتدر و خلافت
 امامتدن خصوص مرتبه در یعنی هر امام اولان خلیفه اولماز زیرا
 خلیفه سیرت نبویه اوزرینه جاری اولان کیمسه در که انک افعالنده
 اصلاظم یوقدر امیر و سلطان حالی ایسه مخلوطدر اگرچه بو امتده
 ملوکدن مرتبه خلافتیه قریب کیمسه لر کیشدر ملوک دمشقیه دن
 نورالدین زنکی و ملک صالح کبی که بو ایکیسنی اهل الله دن معدوددر
 و نصح امام واجبدر زیرا امور دین و دنیاک نظامی کامنوطدر و اکا
 مبایعه دخی واجبدر و الا مبتدع اولور (و امامک معصوم اولسی

شرط د کلدرو والاسجده سهو مشرو ع اولمازدی وحدیثه کلور
 (صلو خلف کل بر وفاجر) وایام خلفاده کندیلری امامت وخطابت
 ایدرلردی و بومعنی خلفاء عباسیه تک یکر منجیسی راضی بالله محمد
 کلنجه مستراولدی صکره راضی امامت وخطابت ایچون نائب تعیین
 ایلوب الی الان اول حاکم اوزرینه قالدی راضی تک جلوسنی اوچیوز
 یکر می ایکی تاریخنده در (بعد ذاملوك و سلاطین رسول اللهک
 صلی الله علیه وسلم ظاهرده و خلفاواقطاب باطنده وارثلردی که ایکسی
 دخی اسم اعظمک تحتده در چونکه ملوک مصالح عبادله قائملردر
 لاجرم معروفده انلره اطاعت و عند الغنله ایقاظ و تنبیه لازمدر زیرا
 عصمت شرط اولیجق خطایتمک و هوالرینه تابع اولق شانلرنددر
 پس انلرک مجلسلرینه داخل اولان علمایه واجبدر که عباداللهه
 فائده لو اولان وجهله فتوی ویره لر تا که نظام عالم حاصل اوله یوخسه
 مفتی ماجن اولیار و لا آخرنده مسئول اولورلر (وشولکه رجال الدوله
 ملهمون دیرلر تحری حق ایدلره و قلبلری آگاه اولنلره کوره در زمانه ده
 ار باب ارادتدن معدود اولنلر بله الهامدن محروملردر فکیف که غیر یلر
 پس ملائکه تک الهامده قصورلری یوقدر ولکن قاصر اولان محلددر که
 قلبدر زیرا حجب ظلمانیله ایله محتجبددر (وسلطان اوزرینه خروج ایتمک
 منهیدر زیرا مفاسد کثیره سی واردر بلکه لازم اولان شرعله
 و عرفله اراسنی اصلاح و تألیقدر و نقض مبایعه ایتمه والاند عته دخول
 لازم کلور وجهله اقتضایدرسه نحت لاواسنده بولنه اگر نفیر عام ایسه
 والادعایه مشغول اوله (وفضیل ابن عیاض بیورمشدر که اگر بردعوت
 مستجابیه قادر اولسم سلطانه صرف ایدردم زیراسلطان قلب عالمدر که
 انک صلاحیله جمیع اجزاء عالم صلاح قبول ایدر و سب سلطان منهیدر
 زیرا ظل الله در که خلق انک سایه سنده آسوده در و سلطان عدل
 ایدرسه هم کندنه وهم سکافانده سی اولور و اگر نظم ایدرسه کندنه
 ضرری و سکافانده سی اولور که سن اول ظلمه صبرله مأجور اولورسن
 و مقام شکر و مقام صبرک عهده سندن کلورسن ولکن علم حال

کر کدر که عامل اوله سن پس سلطانک دکه بر قصورینه نظر اول نماز
 علما کی مکر که منکر اولیا اوله لر زیر اولیا و سائل حقدر و هر کس طلب
 وسیله ایله ما مورد در قال تعالی (وابتغوا الیه الوسیلة) و ملوکی زیاده افساد
 ایدن ایکی نسنه در که بری اهل انکارک و بری دخی ملاحده نک
 دخولیدر که بوا عصارده بومقوله امور مضر مجهول مطلق قالمشدر
 انکیچون داخل و خارج بلور سزدر بوجهتدن اختلال دخی کالنده در
 بوجهتدن ملو که لابد در که علماء عاملیندن اوله لر و یا خود ظاهر
 و باطندن خبردار اولنر ایله مجالسه ایده لر و الامنصور اولنر لاشته
 نصایحک اعظمی بودر فلیعمل به العاملون * و عانتهم * عامه خاصه نک
 مقابلیدر زیر شهر ایچنده عموم و شعولاری وارد و ضمیر مسلمینه
 راجعدر که واعامة المسلمین و المؤمنین دیمکدر ولکن بورادن لام طی
 اولندی زیر عامه خاصه به تابعلردر انکیچون قرآنده کلور (اطیعوا الله
 واطیعوا الرسول واولی الامر منکم) یعنی واطیعوا اولی الامر دیوا اولوا
 الامر کوره لفظ اطاعت تکرار اولندی زیر او اولی الامر اتباع رسولدر که
 انلر اطاعت اتمک اطاعت رسوله داخلدر شول جهتدن که رسول
 اطاعتده مستقلدر نتکیم قرآنده کلور (وما اتاکم الرسول فخذوه
 و ما نهاکم عنه فانتهوا) یعنی رسول خلیفه حق اولدیغی جهتدن جانب
 حقدن امر ونهی اولدیغی ماده ده امر ونهی بیتسه همان امر ونهی
 حقدر زیر نفسندن غانی و حقله باقیه در او اولی الامر بویله کللردر
 بلکه انلر شریعت محمدیه به تابعلردر و اولی الامر اول شرف
 بسدر که الله تعالی انلری کندی ذاتی و رسول منزله سنه تزییل ایدوب
 اطاعتله امر اتمشدر انکیچون نافله به مقارن اولان امر لری واجب
 اولور وانکه عادل اولان اجر واجب بو اور فاذهم جدا (واعامة مسلمینه
 نصیحت بودر که دین و دنیا ده ضرر اولمیان و جهاد شارت ایلیه اگر
 دین و دنیا ضرری مجتمع اولور سه چاره وار ایسه ایکپسن دخی دفع ایلیه
 و الا ضرر دنیایی ترجیح ایدوب دینی محافظه ایده و حد یشده کلور
 (واذا اردت بعبادک فنة فاقبضنی الیک غیر مقتون) یعنی مطلقا فتنه به

دوشمک امر مشکدر ولكن فتنه دين اشد در انکيچون موتی اختيار
 ايدوب فتنه دينی اختيار ايتمک کر کدر (والخاصل بقدر الطاقه جلب
 منفعت و دفع مضرتله مقيد اوله و امر بالمعروف و نهی عن المنکر دن
 خالی اوليه و لکن محله کوره اخنساب ايليه اصغر ايتدوکی معامله بی
 اکا بره ايتيمه بلکه انلری رفقه ارشاد ایده و ستر عورات و سد فقر
 و حاجات و توقیر کبیر و شفقت صغیرله متخلق اوله و رحمت و کراحت
 ايتدوکی امورده خلقی کندی نفسی حکمنده طوته زیرا (خلقکم من نفس
 واحده) موجنبجه جمله ناس اخواندر که بریدر و بر مادر دن خلق
 اولمشلردر (وتعاونوا علی البر و التقوی) و فتنجه اخوانله تظاهرو
 لازمدر زیرا مؤمن بری برینه بنیان کیدر که بری برینی شد و ربط
 ایدر و نصیحت نجالتد مؤدی اوله جق ماده ده ایسه تنهاده نصح ایلیه
 یوخسه علی ملاء الناس تقریع و تفضیح ایتیمه (بعد ذانصح عامه
 اهل اسلامه اضافت اولدبغی اسلامک شرفندن اوتوریدر والا
 نصیحت عین دین اولغله عموم اوزرینه در پس انک منفعتی جمیع اجزاء
 عالمه ساری کر کدر مثلثامت اسلام اوزرینه اولیان کیمسه بی سفساف
 اخلاقده کورسه معالی امورده ارشاد ایلیه بلکه اول معالی امورده
 اتصافی انک سبب اسلامی اوله زیرا اوصاف جمیله حقایق ذاته جذب
 ایدر و بر حیوانی عطشان کورسه طریق آبه سوق ایده و حدیثده
 کلور (فی کل ذات کبد حرى و فی ر وایة رطبة اجر) حرى
 فعلی وزنی اوزره حرانک تأنیثی در حره دنکه حرارت معناسنه در
 بو حدیثک ظاهری جمیع حیواناته شاملدر و بعضیلر عام مخصوصدر
 دیو کلابی اخراج ایتملردر و اکثر علما انک اوزرینه در قتل کلاب ایله
 امر منسو خدر تکیم حیوة الحیوانده مصر حدر پس اطعام و سقی
 کلاب باسدر و نیجه اهل الله دن صادر اولمشدر پس اکا بره اتباع ایتمک
 اولادر و بوندن ظاهر اولدیکه (اکرموا الخبز) فی مانع کدر کر کسه
 کلابک اعابى نجس اولسون و بزه طرق شتادن صحیحی الهام اولمشدر که
 پیانی غیرى کتیزده در و بزم بعض تلاعده مز بومسئله انک خلافته اولوب

خلق اطعام و سق کلبدن منع ایتدی کیچون آخر استسقادن هلاک اولدی
 (ودیمش لر در که التزام نصیح ایدنه نک دوستی آزا اولور زیرا اکثر خلق
 هوالرینه تابع لر در انکیچون حدیثده کاور (ماترک الحق لعمر من صدیق)
 یعنی اجراء حق ایتک حضرت عمره رضی الله عنه دوست آلیقومدی
 زیرا حضرت عمرک شر یعتده زیاده شدتی وارایدی و رسول الله
 صلی الله علیه وسلم مدینه ده آنی محاسب ایتشدی ویدنده برسوطله
 خلقی تأدیب ایلر و حکم عداله قائم اولوردی و لکن محاسبده اخلاص
 تام اولیجق حالی ریاکار لردن اهون اولور زیرا اهل صدق و خلوص
 بالکلبه بغیض ناس اولماز

* الحدیث الثامن *

* امرت * مأمور اولدم یعنی حق تعالی امر ایلمدی بکازیرا حقندن
 خلقه رسالتی حقتک امر و کندی نک مأمور اولما سن اقتضا
 ایدر پس امرده جهالت بو قدر بلکه متعیندر و کذلک اصحابدن
 امرنا و یا خود نهینا صادر اولدیغی امر و ناهینک رسول الله صلی الله
 علیه وسلم اولما سن مقتضی در زیرا رسول الله حقه تابع اولدیغی
 کبی اصحاب دخی رسول الله تا بعلر در و زمان رسالتده
 حقندن بلا واسطه اخذ شرایع ایتک ممنوعدر که رسالت رسولی
 منافیدر فاما زمان رسالتدن صکره خلیفه مقوله سی اولانه بلا واسطه
 اخذ عن الله ممکندر زیرا اول وقتده خلیفه نک اخذ ایتدوکی شرع
 جدید دکلددر بلکه شرع مقرر مقدمک لطائف و معارفیدر اکایسه
 منع بو قدر زیرا قرآنک حقایق بی نهایته در که هر کاشفه حالته کوره
 منکشف اولمقده در اشته ابویزید بسطامی نک قدس سره بکا قرآن
 تمامه نازل اولدی دیدوکی بو بابتدر اگر چه قرآنندن والهامدن
 بی خبر اولنلر قبضی استبعاد و رحمت واسعه بی تضییق ایلرلر و ارباب
 مکاشفه نک اخبری ربی و غیره مقالات سنیه لری حقننده مالایعنی
 سو یلرلر (اولئک الذین اعنهم) ای طرد هم عن بابه و حججهم عن لطیف
 خطابه * ان اقاتل الناس * بونک تقدیری امرنی ربی بان اقاتل الناس

دیکدر که امر الله تعالی و مأمور رسول الله و مأمور به مقاتله در تکمیل
 قرآنند کلور (کلام ایقظ ما امره) امره الله به مقاتله محاربه قتل
 روحی جسد دن ازاله در لکن اکابا بشر اولانک فعلی حسبیه قتل
 وفوت حیات اعتباریله موت دیرلر بوراده ناسدن مراد اصناف ناسدر عبده
 اوٹان اولسون غیر یلر اولسون زیر عموم رسالتک حکمی بودر قال تعالی
 (قل یا ایها الناس انی رسول الله الیکم جمیعا) و آشغده ذکر اولسان
 اوچ نسنه که شهادت توحید و اقامت صلاة و ایتاء زکاتر بونلرک
 مجموعی مقاتله به غایت اولغه صالحدر زیر عبده اوٹان که اهل شرکدر
 شهادت توحید ایتزلر و اهل کتاب که یهود و نصارادر محمد رسول الله
 دیمزلر و دینسه لر دخی عربیه مبعوث اولوق اوزره تأویل ایدر لر
 و صلاتلری و زکاتلری شرع جدیدک کیفیتی اوزرینه دکلدیر
 بلاکه نبوتی تصدیق ایتدکاری کبی صلاة و زکاتی دخی انکار ایتدیلر
 انکیچون زمان خلفاده تارک صلاة و تارک زکاة اولنلرله مقاتله ایتدیلر
 زیرا شرعده قطعی اولان نسنه بی انکار ایتک کفر صریحدر حتی فقها
 دیمش لردر که بر کیمسه متمم داترک صلاة ایدوب قضا دخی نیت ایتسه و عقاب
 الهی دن خوف ایتسه کافر اولور زیرا دن عذاب الله کفر در و سایر امور
 شرعی ضرور به ده تکاسل و تهاون دخی بویله در قال تعالی (ان الذین
 آمنوا ثم کفروا ثم آمنوا ثم کفروا ثم ازدادوا کفرا لم یکن الله لیغفر لهم)
 یعنی شول کیمسه دن که کفر و ایمان متکرر اوله انک عندنده ایمان اھون
 و ادون اشیا اولور بوسبیدن شرط مغفرت بولنماز پس فروع ایمانده دخی
 مبالات ایتبوب مستهزی کبی اولان کیمسه نک حالی کفر و عدم مغفرت ایدر
 کویا جناب رسالت لسانندن دیمک او اور که هر کیم بنم جانب حقندن
 کتور دیکیم اصول و فروع دینه انقیاد ایتزه و خصوصاً عماد الدین
 اولان صلاة و قنطرة الاسلام اولان زکاتی انکار و یا خود اقامت
 و ایتا سنده تهاون اوزره اولوب طریق قبول و عمله کتیمسه مقاتله به
 سزا اولور (فأذینوا بحرب من الله و رسوله) خطای تحتنه کلور
 (و دیمش لردر که طائفه جن و مقاتله به داخل دکلدیر مع هذا ناس

لغظی انلره دخی شاملدر تکیم صحاح جوهریده وقاموسده کلورالاناس
 یکنون من الانس والجن لانه یقال ناس تحرك واناسه حرکه ورسالت
 عامه در زیرامقاتله جن مروی دکادر بلکه انلردن نیجه جماعت
 جن نصیبین وامثالی کبی توحیده دعوت اوانوب ایمان کتور مشاعر
 واحکام فرعیه پی دخی قبول ایلملر وقبول ایتمیلر منظرین دن او اوب
 الی یوم القیام شیطنتلری اوزرینه قالمسلردر زیرا انلر اجسام لطیفه
 هواییه غیر محسوسه درکه مقاتلهیه صالح دکالردر اگرچه شهاب
 انلری اهلاک وافساد ایتدیکی کبی نیجه ادعیه مؤثره دخی وجودلرنده
 کار کر اولور ولکن انلردن مؤمن اولنلر غزوه بدرده مشرکلر لاله
 محاربه ایتمسلردر که یمش عدد جنیدر وحالا اوراده مقاتلری واردر
 * حتی یقولوا لا اله الا الله وان محمدا رسول الله * بعض روایاتده (محمد
 رسول الله) مطویدر زیر اوجوب مقارنتک شهرتی اولغله احد قرینی
 ذکرله آخردن اکتفیا اولنمشدر اکل وشرب کبی که اکل اوزرینه
 اقتصار اولنمدیخی برده شرب اکا تابعدر وحر وبرد وادشالی دخی
 بویله درکه امور اضافیه حالی بودر رسول ایسه حقه مضافدر کرک
 صوره رسول الله کبی وکرک معنی که خلیفه حقدیر پس رسولک حقه
 اضافتی وکیل مطلقک سلطانه اضافتی کبیدر که صورت حقیقتدن
 منفک دکادر بلکه صورت حقیقتک آینه سیدر وقول کلامک
 غیریده دخی مستعملدر قال بیده ای اخذه وقال برجاه ای مشی دیمک
 اولور بوراده قول شها دندن اعدر اگرچه شهادت اشرفدر زیرا
 آخر حدیث عمومه دالدر وظاهر اولان بودر که حدیث شریف عام
 مخصوصدر زیرا معاهد اوانلرده وقبول جزیه ایدنلردن سبب
 مرفوعدر ویاخود بومعنی وضع جزیه دن مقدمدر ولکن واضح
 اولان اولکیدر زیر آیات جهاد مدینه در وجزیه دخی مدینه ده
 وضع اولنمشدر تکیم آخر نزول ایدن سوره توبه ده کلور (حتی یعطوا
 الجزیه عن یدوهم صاعرون) پس حدیث مذکور امته الی یوم القیام
 جهادک وجزیه نک بقاسنه تنبهدر انکیچون مرض انتقیالدرنده

بنده نصرکه جزیره عربده مشرک قومایوب اخراج ایده سز دیو
 توصیه پیوردیلر وابتداده صورت اطلاقه انتهادیه اولان حاله رمز
 ایلدیلر زیرا زمان مهدی وعبساده اسلامدن غیر یسی مسلم اولسه
 کر کدر بس ابتداده اولان وضع جزیه جراء کفر و تذلیل کفار
 و تعظیم واعانت مسلمین ایچوندر یوخسه رضا وابقاء کفر ایچون
 د کدر آخر زمانده ایسه معنای مذکور ملحوظ د کدر بلکه آخر
 اوله رد اولوب امت واحده قلنسه کر کدر وشولکه حدیثده کلور
 (بدأ الاسلام غریبا وسیعود غریبا) بومعنی اوآخر زمانده قبل خروج
 المهدی وزول عبساده حاصلدر وحالاتک مقدماتی واقع اولمقده در
 زیرا بواطندن قطع نظر ظواهره اختلال عظیم کلمشدر والی الله
 المشکی وقول لفظنده ایکی نسنهیه اشارت وارددر (اولکبسی بودر که
 ایمان تصدیق قلبدر که امر باطندر و امر باطنه الله تعالی مطلعدر
 انجق مکر که حق تعالی دن بر کیمسه به کشف و تعریف واقع اوله
 پس دخول باطن و شق قلب ممکن اولدیغندن ترجان قلب اولان
 لسانک اقرار بله اکتفا اولندی تا که بو اقرارله احکام ظاهره اسلامیه پی
 اجرا اتمک ممکن اوله و اقرارک معمول به اولدیغی حسن ظنه بناء در
 زیرا دیمش لردر که کل اناء بترشح بما فیه (وایکنجیبسی بودر که بونده
 ایمان تقلیدینک صحتیه اشارت وارددر اگرچه ترک استدلاله آثم اوور
 یعنی تقلید که غیرک قولنی بلا دلیل قبول اتمکدر اصلده اصول
 و اعتقاد باندیه صحیح اولمایوب قروع و عملیاتده جائز اولق کور پنوردی
 تنکیم اکثر متکلمین بوکا ذاهب اولمشدر ولکن عند الحنفیه والظاهریه
 صحیحدر زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم ایمان اعراب و صبیان
 و نسوان و عیید و امایی قبول ایلدی و تعلیم دلیل اتمدی و بوراده
 استدلال واجبندن مراد بای طریق کان اثر دن مؤثره و مصنوعدن
 صانعہ انتقاددر که بومعنی هراعی به حاصلدر یوخسه قاعده میرانیه
 اوزره ملاحظه صغری و کبری و ترتیب مقدمات اتمک د کدر که
 یونی شرط اتمک خطاء عظیمدر زیرا هر کس انک عهدہ سندن

بیرون اولیق متعذر در (وعلیکم بدین العجائز) مضمونته مخالف قدر
 پس بر کیمسه بلاد مسلمینده نشأت ایدوب صنایع الهیدی مشاهده
 ایتد کده تسبیح ایلسه یعنی سبحان الله وقادر الله و یا بوسیاقده معرفته
 دال اولور و تعظیمی اشعار ایدر کلمات سو یلسه حد تقلیددن خارج
 اولور انکیچون دیدیلر که خلاف شواهدی جب الوده واقطار ارضده
 بولسانلرده در یوخسه دار اسلامده منشی اولوب سموات و ارضک
 خلقنده تفکر ایدلرده دکلا در که بونلرک ایمالری صحیح و نظری
 درستدر و علم البقین دید کلری دلبلدن حاصل اولان استقرار و رسوخ
 علمدر که دخل و شبهه قبول ایتمز والا اکا علم دیمزلر و کشف خیالی دخی علم
 غیر راسخ کیدر که مزالی اقدامندرو عین البقین مشاهده و کشفدن
 حاصل اولان قوت راسخ و هیئت قاره در و حق البقین مشاهده
 نه معنی ایچون مقصود ایسه اول سری معرفتدر مثلا موتی بیلک علم
 البقین و ملائکه موتی مشاهده عین البقین و ذوق موت حق البقیندر
 و كذلك مکة نام بلدهده کعبه تسمیه اولنور بیت اولدوغن افواهدن
 و کتبدن اخذله بیلک علم البقین مکة به واروب اول بیتی هیئت
 مخصوصه سی اوزره احساس ایتک عین البقین و اول بیلک حقه
 مضاف اولوب سائر بیوتک مضاف اولدیغنک سر و سببی بیلک که
 ذات احدیه به و نیجه حقایق و حکمه نشان اولدوغیدر که حق
 البقیندر پس بو امرک اولی اعتقاد و تقلید و اندن نظر و استدلال
 و اندن کشف و عیان و اندن مشهودک سرته و صولدر و توحید قولی
 صورت توحیددرکه (لامعبود الا الله) و توحید فعلی حقیقت
 توحیددر که (لاموجود الا الله) در و قول فیک وسیله سیدر قوت اصلی
 اولدوغی کی یعنی توحیدک حقیقتی قوتدن فعله خارج اولغه قولله
 ذکر کثیره محتاجدر و جهر ایتک الک اسباب معینه سند ندر زبرا
 قول اغظ مرکبدر و لفظ جهر کلا در بناء علی هذا توحیدده اصل
 اولان مبتدی به کوره جهر دو تا که نفس اصمنه اسماع ایده و منتهی به
 کوره اخف ادر تکیم (خیر الذکر الخفی) اکا در زبرا مبتدی

عالم صورتده در که عالم جهر در و منتهی عالم معناده در که عالم
 اخفادر زیرا (کنت کنزاً مخفياً) مرتبه سیدر که عالم ذاتدر عالم صورت
 ایسه عالم اسما و صفاتدر و ذات و اسما و صفات میانشده فاروق اولدیغی
 ظاهر در * و یقیموا الصلاة * بقولوا اوزرینه معطوف و حتی تحتده
 داخلدر و صلاة معراج معنوی اولدیغی جهتدن شرف عظیمه بناء
 فروع ایچندن افزوتقدیم اولندی انکی چون نبوتک اون ایکنجی سنه سننده
 ایله معراجده مفروض اولدی و صلاتدن مقصود ذوق مکاشفه
 و مشاهده در انکی چون قره العین قلمشدر (و حدیثده کلور) (ارحنا بلال)
 یعنی یا بلال اذان اوقیوب بعدده اقامت ایله که صلاته دخوله عالم
 صورتک کدرندن خلاص اولوب صفاء خاطر بولالم و دیده لر من جمال
 یاره کشاده اولوب نور یله روشنا اولالم و بونده وسیله به ترغیب واردر
 تکیم حدیثده کلور (واسألتک حبک و حب من بحبک و حب عمل
 یقرنی الی حبک) یعنی حب صلاة لازمدر زیرا وسیله مشاهده در
 و علی هذا * ویؤتوا الزکوة * نفسی ردائلدن ترکیه اتمک اساس حال
 اولغله سائر اوزرینه ترجیح اولندی و ابتیاده طیب نفس و صدق
 و خلوص و نیت و خوف و خشیت لازمدر قال الله تعالی (والذین
 یؤتون ما آتوا و قلاء بهم و حلة انهم الی ربهم راجعون) یعنی حقه
 رجوعه یقینی اولان کیمسه حقندن حیا ایدر و اطمینان مالنی طیب نفسله
 تصدق ایدر بلکه کندی نفس فانیه سن دخی بدل ایدوب حقندن
 وجود باقی ایله حیات طیبه بولور پس بو حیاته وصوله دک دم
 شهواتی ازاله و نفسی مرده قیلمق کر کدر آکر چه موت اجر که
 مخالفت نفسدر زباده صعبدر و زکاة هجرتک ایکنجی سنه سننده
 مفروض اولتی دلالت ایدر که ابیکلک بلکه مبدل اولتی
 کر کدر اگا سبب اولان وجود مجازیدر * فاذا فعلوا ذلك *
 پس فحن ناس بو مذکوری اشلیسه لر یعنی اقرار و اقامت و اینسانی
 تحصیل ایتسه لر و بعضیلر دیدیلر که مشار الیهک بعضیمی قول ایکن
 فعل اطلاق اتمک یا عمل لسان اعتبارله و یا اثبنتی واحد اوزرینه تغلیب

طریقچه در (و فعل بر مؤثر جانبدن تأثیره دیر کرک اوراده قصد
 اولسون و کرک اولسون و کرک انساندن و یا حیواندن و یا جاددن
 صادر اولسون پس صنع عملدن اخصد رزیرا اجاده فعلدر و عمل
 دخی فعلدن اخصد رزیرا عمل قصده مقارن اولاندر و بوراده فعلی
 ناسه اسناد ایلدی زیرا عبد محل کسب و اختیاردر * عنه موامنی دماء هم
 و والهم * قانلرینی و ماللرینی بنم تمرضمدن عصمت و حفظ ایتدیلم
 یعنی اول تقدیر اوزرینه دملرینی بنم سیفم ایله مسفوک اولمقدن محفوظ
 و ماللرینی و ذریت و نسوه لرینی بنم عسکرم ایله نهب و غارت اولمقدن
 مصون قلدیلر (عصمت حفظ و منع و امساک و اعتصام استمساکدر
 و عصام کتاب وزنی اوزرینه ما بعصم به در یعنی شول خبطدر که
 انکه فم قر به شد اولنور و عصمت انبیا و حفظ اولیا مشهوردر که
 صفاء جوهر و طهارت قلب و نورانیت روحدن ناشی معنی ایلدر که
 زیاده تیقظ و حضوری موجب اولغله مانع هفوات و حاجب هجوم
 مخالفاندر و حقیقتی امتناع بالغیردر انک ایچون دیمش لردر که العصمة
 لا تزیل المحنة عمن الله و ایاکم من سدل الحجاب و الطرد عن البواب
 (بعد ذام ذکر اولندی زیرا روح انسانی دمه نابعدر یعنی دمک سیلانی
 ایله روح انسانیک بدنن علاقه سی منقطع اولور زیرا مملکت بالکلیه
 خراب اولیجق بردخی عمارت قبول ایتز بس روحک بدنن انقطاعی
 و البیک ولایتدن انعزالی کییدر که نشأه آخرده برکره دخی نصب
 واقع اولسه کرک که بردخی انک ایچون عزل بوقدر (و مال انسانک
 تملک ایتدیکی درهم و دینار و ذهب و فضه و حیوان و ثیاب و سلاح
 و امثالی نسنه لردر که انده رغبت و تصرف جاریدر بس تراب و نار
 و مردم مقوله لری مال دکلددر و مال عین مضر و ب اولاندر و مال
 دیندی زیرا قلوب بالذات اکاسیل ایدر که احتیاج اوزرینه مجبولدر
 و مال شقیق روحدر تکیم قرآنده (و تشبیه من انفسهم) اکادالدر چونکه
 خلق مال و جانه میل ایدر ل لاجرم بوا یکی نسنه یاقهرا و یا اختیارا
 مسلوب اولدور و طریق اختیار ممدوح اولغله ارباب ارات اول یولی

طوتوت قطاع طریق الیله مسلوب اولمزدن اول مال وجانندن منسلخ
 اولسردر و قطاع نظر بقدن مراد موانع و آفات و امراض و موتدر
 والله السلام و منه السلام * الا بحق الاسلام * یعنی اسبابدن برسبب ایله
 انلره تعرض اتم الاحق اسلامله تعرض ایدرم زنی بعد الاحصان و کفر
 بعد الایمان و قاتل بغير حق ایسه فصاص و سارق ایسه تضمین مال
 کی حق امر ثابت و واجب دیرلر که شرع انی تقریر ایتمش اوله و حق الله
 اودر که خلق اوزرینه واجب اوله توحید و عبادت کی و حق الحق
 اودر که حق اوزرینه کندی ایجابله واجب اوله عدم تعذیب کی
 پس حق جدیر معناسنه اخذ ایتکه حاجت یوقدر زیرا حق اوزرینه
 برسنه واجب دکلر یعنی خلقک ایجابله تنکیم معترله ذاب اولمردر
 (الحاصل و عد حق و عد الکریم دین موجبجه واجب الانجاز کیدر
 (وفلان حقیچون دیمک جائزدر فلان حر متیچون دیمک جائز اولدیغی
 کی تنکیم حدیثده ککلور (اللهم انی اسألك بحق السائلین علیک
 و حدیث تمامه جامع صغیره در بس فقهاک بحق فلان مکر و هدر
 زیرا مخلوقک خالق اوزرنده حق یوقدر دیدکلری حدیثه مخالفدر
 و حدیث معاذره دخی کلمشدر که (بامعاز هل تدری ما حق الله علی
 العباد و ما حق العباد علی الله) تنکیم محسنده مبیندر بو محک و نندن
 زیاده بسطه تحمیلی واردر و لکن مقامی دکلدر * و حسابهم علی الله *
 یعنی ناسک آخرتده باطلرینک محاسبه سی الله اوزرینه در اخلاص
 و نفاقلرینه کوره تنکیم حدیثده کلور (انا اقضی بالظواهر والله بتولی
 السرائر) و حساب باب اولدن مصدردر عد معناسنه زیرا آخرتده
 اعمال عباد عد اولنوب خیرا و شررا مجازات اولنور بس عبدک له
 و عابیهی مجازات ایچون اظهار اولمغه محاسبه دیرلر قال الله تعالی (والله
 سریع الحساب) زور برشان برشاندن انی مشغول قلمز شول جهندنکه
 تجلیسی محیطدر (فافهم و بوراده حرف ایجابک معناسی ایجاب حق
 علی نفسه در تنکیم بالاده ذکر اولندی قال الله تعالی (کتب علی نفسه
 الرجة ای التزمها و اوجبها تفضلا و احسبها لانه تعالی منزله عن

ان يجب عليه شيء حقيقه پس طائفه معتزله نك يجب على الله ان لا يعذب المطيع بل يجب عليه ان يثيبه ديدنيكي باطلدرو بعضيلر على كلام سني لام معنا سنه طوتوب على سبيل التشبيه تحقق وقوعه واجب كيدر ديمشادر مال بر در زيرا كندی نفسي اوز رينه ايجابي تحقيق وعدو وقوعه دائردر و بواره جلاله تخصيص اولنديغي عموم ناسدن اوتور يدر زير مرتبه الوهينه مرتبط اولدق فرد بو قدر رعيتك سلطانه ارتباطي كبي بس لطف وقهر اسم مذكورك تحتسده در ولكن تجلبسي هر ملطوف ومقهورك حاله كوره در انك ايجون حسابده حساب يسير وحساب عسيدر اخلدرو بونده دنياده تعرضي كندينه و آخرتده حسابي الله تعالى به اضافت قلديغي حق تعالينك ارحم الراحمين اولماسنه دالدر انك ايجون حسابي كندی بدنده قلدي ولطائف ابي يزيد بسطامي دندر كه (ان بطش ربك لشديد) آيتنده يارب بنم بطشتم سندن زياده در ديدني زير احقك بطشي رحيله مشوب اولغله اخلدرو بطش مخلوق ايسه بويله دكلدر (اعاذنا الله واياكم من شر النفوس ومن خبت الطبع المجوس * الحديث التاسع *

* مانهيتكم عنه فاجتنبوه * ماموصوله در (ونهي لغتده برنسته دن يا قول ويا فعلله زجر در و شرعا على سبيل الاستعلاء لا تفعل ديمكدر بوراده مراد معنای شرعيدر زير اعرف لغت اوزر نه وجوباً مقدمدر وبعض اوامر نهيله مؤلدر وذر والبيع كبي كه لا تبايعوا ديمكدر ومحرمات اخباريه دخي بويله در (حرمت عليكم الميتة) كبي كه لا تأكلوا لحم الميتة ديمكدر اجتناب جنيدن در فتحله جارحه معناسنه صكره جنبي ولي ايدن ناحيه ده استعمال اولندي پس برنسته دن اجتناب انك ناحيد سندن ذهاب و بعددر بوجهيدن تركدن ابلغدر زير اترك رفضيدر كه انده معنای مذكوره لمخوط دكلدر (يعني شول نسنه كه اندن سزى نهى ايتدم كرك نهى تحريمي و كرك تزيهه كه حرام نهى اولده و مكروه نهى ثابده داخلدر اندن پرهيز ايديكوز واني بر جانبدده قوبوب اندن دور اولوكوز زيرا حسنات الابرار سيئات المقر بين مضموني اوزره فعل

مکروه دخی محلیه کوره سبب مؤاخذه اولور تکیم اهل تفسیر
دیمشردر که جسته آدم علیه السلام نهی تزییه ایله منهی ایدی
بویله ایکن باعث خروج اولوب حالتدن عصیان وغواشته تعبیر اولندی
و بوراده نهی تقدیم اولندی زیرا تخلیه بایندندر که دفع مفاسد جلب
منافعدن اولادر و مصلحت و مفسدده تعارض واقع اولسه دفع
مفسده جلب مصلحت اوزرنه ترجیح اولنور (و حکمت بدینه ده اطباء
دیمشردر که احتماء استعمال دوا دن یعنی اجتناب اکنسایدن اولادر
بتکیم طائفه هندی مریض اولرنه احتماله معالجه ایدر لر غیر یلر ایسه
بویله دکادره مثلاً امثالاً وقع اولسه بعض اسباب دافعه ایله عمل ایلر لر اطباء
هند ایسه کندیلر ن آچ طوزلر و شهوردی که دیمشردر ثبت العرش ثم انقش
یعنی بنایه اساس لازمدر انکچون انذار له بدء اولندی قال تعالی (قم فاندز)
و دیمشردر که امرده رسول الله صلی الله علیه وسلم ونهی ده امت اصلدر
وشولکه (یا ایها النبی اتق الله) دلمشدر تأدیب الصغیر بالکبیر بایندندر
زیر انشاء نبویه ملائکه کی نورانیه اولمغله اولدخی (لا یعصون الله
زما امرهم) ده داخل ورتبه عصمته ناملدر که حق تقوی انک مقتضای
ذاتی کی در * وما امر تکم به فافعلوا منه ما استطعتم * امر علی سبیل
الاستعلاء افعال و لیفعل دیمکدر و لفظ خبر و اشارت و اشارتی
دخی داخلدر قال تعالی (و المطلقات یتر بصن) ای لیتر بصن و رؤیای
ابراهیمیه به امر دینلدی مع هذا اشارت خیالیه در تکیم کلور (قال بابت
افعل ما تؤمر) و منه ضمیری ما به راجعدر استطاعت قدر تدر که
بجزک ضدیدر یعنی انساندن افعال اختیاریه نه مقوله معنایله صادر
اولورسه اکا استطاعت دیر لر (یعنی شول نسنه که سره انکله و جو با
ویاند با امر ایتدم نندن قادر اولدوغکر مرتبه بی اشک و وجوده کتورک
زیرا الله تعالی سره یسر مراد ایدر که دینده حرجی رفع ایتمشدر
تکیم بعض ارکان صلاتدن عاجز اولسکوز و یا بعض اعضا کزده
عذر قوی اولسه اکا کوره عمل ایدوب عهده امر دن بیرون اولور سر
و بو حدیث شریفه موافقدر شول آیت کریمه کد کلور (وما آتاکم الرسول

فخذوه و مانها عنه فانتھوا) ولكن حديثه اولان قيد استطاعت
 عموم آتی تخصیص ایدر یعنی اصول اعتقادیه و فروع عملیه دن هر نه که
 رسول سره اعطا ایتدی بقدر الوسع اکا تمسک ایدی کو زویرا
 اوزر یکوزه واجبدر و اول نسه که انک تعاطی پسندن سرنی نهی ایتدی
 اندن منتهی اولو کز بونده دلیل واردر که امر ونهی رسول حقه
 مضافدر که امر ونهی حق کبیدر ز برار رسول نفسندن بالکلیه فانی و حذاه
 باقیدر انکی چون رسوله مباحه حقه مباحه اودی که بدر رسول یدالله در که
 فوق الایدی در و بوندن فهم اولنور که کرچه حجر اسودی تقبیل دخی
 مباحه دندر فاید و انسان کاملی تقبیل و اکام مباحه اندن افضلدر زویرا
 کعبه صورت و ابسان سر الهی در و علماء دیمش لر در که رسول اللهم
 علیه الصلاة والسلام اتبع ایتک فرائض عینیه ده فرض عین و فروض
 کفایه ده و واجباته واجب و سننده سنتدر و شول افعال که جهت
 وقوعی معلوم اولیه و نه کیفیت اوزره اشلند و کی ثبوت بولیه ادنی الامر
 اباحتد محمول و اول جهته معمول در (بعدها حد استطاعت اول درجات
 حرجدر که مافوقی جهده و مشقتدر بس مؤمن کننده حرج واقع
 اولیا حق مرتبه ایله مأمورد در که حد رخصتدر و حق تقوائله تقوی
 عزیمتدر که جهه استطاعتی بنددر مثلاً قدمی تورم و وجهه سی تفرح
 ایدء جک قدر نماز قلمق و بعضی دیدیلر که فاتقوا الله حق تقاته فاتقوا الله
 ما استطعتم) ایله منسو خدر و ابن عباس رضی الله عنهما نسخ یوقدر
 دیدی بس حق تقوی حد استطاعتله مقید اولمش اولور و ارباب
 حقائق دیدیلر که فاتقوا الله ما استطعتم حال ابراره ناظر فاتقوا الله حق
 تقاته ایسه حال مقر یینه د اوردن برامقر بین وجود مجازیدن بالکلیه خلاص
 اولمش ابرار ایسه بو مرتبه بی بولمش لر در بلکه انک حال لری مخالفاندن
 محفوظه اولمقدر که بقاء نفسی منافی د کادر (و بوندن اخذ اولنور که نهی
 امر دن اشددر ز برار استطاعتله مقید در نهیده ایسه رخصت یوقدر
 کر کسه ادنی مرتبه ده اولسون و بعضی بکار پیور مشلردر که
 (اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم) ده اولو الامر ایله مراد

اقطاب و خلفاء و ولاتدر و واجب و محظور طاعة الله و طاعة
 رسول الله دندر پس ائمه دینه مباحدن غیریده اطاعت قائمندی یعنی
 مباح که انده اجر و وزیر اولیان، نسنه در امام انکله امرایتسه اول
 خصوصه اطاعتی واجب و مخالفتی حرام اولور و مباح اولان نسنه دن
 حکم اباحت مرتفع اولوب انکله عامل اولان اجر واجب اولور و امام
 راغب دیمشدر که اولوالامر که ناس انلرایله مرتدع و منزجر اولور
 درت طائفه در (اولکبسی ابیدر که عامه و خاصه نیک ظاهر و باطنی
 اوزرینه حکماری جاریدر) و ایکنجیبسی ولاتدر که حکماری ظاهر
 کافه اوزرینه در باطنی اوزرینه دکل (واوچنجیبسی حکماء
 الهیه در که حکماری باطن خاصه اوزرینه در ظاهرلی اوزرینه دکل
 و درنجیبسی واعظلردر که حکماری باطن عامه اوزرینه در ظاهرلی
 اوزرینه دکل انتهى پس ولاتک امرلی حکماء و وعظمه نیک امرلردن
 اعم اولدی بوسبیدن عامه و خاصه دن خلاف شرع نسنه صدور
 ایله اجره حدود ایدرلر و شتاب اولورلر کرکسه خاصه دن اولان
 کیمسه اهل حال اولوب اشلدیکی نسنه و یاسویلدیکی سوزمول اولسون
 زیرا احوال خاصه نیک تأویلی عامه به اختلال و برر پس جد شرع
 اوزره تمشی کرکدر چونکه مقتدای و متبوع اولانده ادب شرع اوله
 قول و فعلنه اقتدا لازمدر و ملوک معنویه نیک قوانینی ایله عمل ایتک
 سلاطین صورتیه نیک قوانینی ایله عملدن اری واقوادر زیر فی الحقیقه
 اوضاع الهیه در قوانین سلاطین ایسه بویله دکلدر * فانما اهلک
 الذین من قبلکم کثرة مسائلهم و اختلافهم علی انبیائهم * بوراده
 هلاکدن مراد هلاک معنویدر که فساد دین در و هلاک صوری اولق
 دخی و جهدر فافهم (الذین من قبلکم الذین کانوا فی زمن قبل زمانکم
 من الامم) تقدیرنده در بس من ابتدایه و مخدوفه متعلق اولور (مسائل
 مسئله نیک جمیعدر سوان معناسنه و جائزدر که سؤلک جمعی اوله علی غیر
 القیاس محاسن حسنک و مساوی سوءک جمعی اولدیغی کی زیرا جوعدده
 غیر قیاس شایعدر) اختلاف مرفوعدر که کثرت اوزرینه معطوفدر

نتکیم بعض احادیثه لفظ کثرت معدوم اولدیغی اکا دالدر اکر مسائل
 اوزرینه معطوف اولسه قلت اختلافک عدم ضرری فهم اولنوردی
 بوراده ایسه قلیل و کثیر برابردر (انبیاء نبی لفظنک جمعیدر مخبر
 عن الله معناسنه و ترک همزه مختاردر کما فی القاموس و بعض علماء نبی
 نبوتدن در دیدی رفعت معناسنه زیرا نبینک سائر ناسدن رفعت محلی
 واردر چونکه هر نبی یعنی مخبر عن الله رفیع المحل دکدر لاجرم ترک
 همزه ابلغ اولدی بوجهتدندر که بر اعرابی یابئی الله دیو همزه ایله
 خطاب ایتدکده بن نبی الله دکلم بلکه نبی الله ام دیورد ایلدی
 زیرا کلام اعراییده شان نبوتی وضع قدرنی حط و نقص و ارایدیکه
 نبی ایله مرادی مکه دن مدینه یه خارج معناسنه ایدی یقال نباء من ارض
 الی ارض خرج بونده ایسه نبوت کبی مزید شرف بوقدر و معنی
 بودر که سزیدن اول کلن امتلک سبب هلاکری اولدی الا ایکی نسنه
 اولدی بری مس ضرورت ایتین سؤالدر که بلا فائده اکثر کلامدر
 زدیمشلردر که سؤال اخبار آتده حسن و انشا آتده قبیحدر قصه بقره ده
 حال نبی اسرائیل کبی که (ان الله یامرکم ان تذبحوا بقرة) موجب
 نه مقوله بقره ذبح اولنورسه اطاعت بولنورکن کثرت سؤالده اخر
 تشدید اولندیلر و بری انبیا اوزرینه اختلافه عصیانلر بدر زیر انبیا
 حقنده ایکی وجهله در اولکبسی انبیانک شاننده اختلافدر که نبوتلرنده
 تردد و بعضنه مؤمن و بعضنه کافر اولدیلر یهود و نصاری کبی پس
 نبوتده اختلاف کتب منزله ده اختلافی دخی مستلزم اولدی و ایکیجسی
 انلرک طرفندن وارد اولان نسنه یه اعتراض و مخالفت و خافی فتنه یه
 ایقاعدر انک ایچون قرآنده مرآه وجدالدن نهی اولندی زیرا شک
 و شبهه و فتنه و عداوت و امثالنه باعثدر تأمل ایله که بوقدر فرق ضاله
 نوجهله هوالرینه تابع اولوب قرآنی تحریف ایلشله روحی تعالی
 و رسول الله و جبرائیل صحابه حقنده نهل سو یلسلردر که جمله می نواتر
 واجماعه مخالف و اختلاف باطل و بلکه ارتداد محضدر فاما علی سبیل
 الفائده و اظهار الحق علماء ایله مناظر ایتک لا بأسدر (و حدیثده کلور

(اختلاف امتی رحمة) اتمک مجتهدلینک اجتہادی جائز اولان
 فروعدہ اجتہاد لری رحمت و توسعہ در زیر شریعت محمدیہ سمحہ
 و سہلہ در انک ایچون اصحاب مذاہبہ تقلید ایلمش لردر اگرچہ
 بو التزامہ اصحاب مذاہبک دعوتی یوقدر پس عامی کہ مذہب واحد
 التزام ایلمشدر ہر مذہبک مباحیہ عمل ایلمسہ فاسق اولور بوجہتدن
 ہر کسہ مذہبندہ صلابت کر کدر مرویدر کہ رسول اللہ صلی اللہ
 علیہ وسلم (ایہا الناس قد فرض اللہ علیکم الحج فہجوا) بیوردقلندہ
 اقرع بن جالس نام صحابی سؤال ایوب (اکل عام) دید کہ رسول اللہ
 سکوت ایلیوب اوج کرہ تکرار سؤال الدنصکرہ بیوردیلر کہ (اوقلت نعم
 لوجبت ای الحجۃ دعوتی ماترکتکم) یعنی اگر نعم دیدم ہر سنہ حج
 فرض اولوب طاقت کتورمز دیکر پس بن سبزی امر ونہی اوزرینہ
 ترک ایتدیکہ سزدخی بنی حالم اوزرینہ ترک ایوب سوآلدہ استقصا
 ایتمکوز والا حرجہ دوشرسز و بنم حقمندہ سوء ظنہ و ترک ادبہ باعث
 اولوب تردد و اختلاف ہلا کہ مؤدی اولور مبعوث الیہ ایسہ مبعوثندہ
 تردد اتمک اولماز زیرا اللہ تعالی انلری مصالح عبادی تعریف و مواضع
 ضرورتی بیان ایچون بعث ایلمشدر بناء علی ہذا سؤال اتمک محضا تعنتدن
 ناشی اولوب اعتراضہ مؤدی اولور و طائفہ صوفیہ دیمش لردر کہ
 من قال لا ستاذہ لم لا یفلح ابدا بس استاذہ مخالفت و اعتراض عدم
 فلاحہ مؤدی اولیچق نبی عظیمہ نوجہلہ اولیق کر کدر وینہ
 مرویدر کہ جناب نبوت ایکی کیسہ نک بر آیتدہ اختلاف لری صورتن
 اشیتمد کہ یوز لرندہ اثر غضب ظاہر اولوب تہدید ایلمش لردر بس
 اختلاف قلوب اولدیکہ قرآنی اوقیوب اختلاف واقع اولور سہ اورادن
 قیام لازمدر و مظہر حقائق قرآن اولان اولیا دخی ذکر اولندقدہ
 اورادہ مساوی کوی و ارایسہ دفع والا اول مجلسدن قیام لازمدر زیرا
 اورایہ بلا شہد غضب اللہ حلول ایدر و ملائکہ رحمت فرار ایلر
 و حدیث مذکور دن ترک منہیات و فعل مأموراتک وجوبی و اختلاف
 و تردد و اعتراض و انقیادک و بلا ضرورہ کثرت سؤالک تجریمی اخذ

اولنور زيرا هلاکاه توعدا اولمشدر وعید ایسه تحریمی مقتضی در
 وهر نه که حرامه و سبیه در حرامدر اوغلو طات که مخاطبی غلطه
 دوشورمک ایچون اسوله در منهیدر مکر که سوال تعرف ایچون اوله
 قال تعالی (فاستلوا اهل الذکر ان کنتم لاتعلمون) وانسدن رضی الله عنه
 مرویدر که دیمشدر سوالدن نهی اولندیغمز دن بادیه دن براعرابی کلوب
 برسنه سوال اییدی بزه خوش کلوبوردی حتی برکون براعرابی به
 برای سوال بررداء الباس ایتدیلو بوسبیدن در که جبریل صورت
 اعرابی ده کلوب سوال ایلدی تکیم حدیث ثانی ده مرور ایلمشدر فاعرفه

* الحدیث العاشر *

* ان الله طیب * طیب ایله طاهرک فرقی بودر که طیب نفسه ملایم وانکله
 استلذاز اولنور نسنه در طاهر ایسه نظیفدر نظافت و تفاوت ایسه
 پاکک در نظافت ثوب و بدن و بیت و امثالی کییکه تنظیف ثاب
 وافنیه وافواه و اوانی و نظاری حقنده آثار وارد اولمشدر و حدیثه
 کلور (الاسلام نظیف فتظفوا فانه لا یدخل الجنة لانظیف) یعنی جسته
 ظاهری و باطنی پاک اولان داخل اولور و بعضی لردیدیلر که طیب
 و طاهر اراسنده فرق عموم من وجه در مثلاً زعفران طیب و طاهر در
 و مسک طیب و غیر طاهر در زرا اصلی دمدر و آبی تغیر ایسه مانع
 وضودر اگر چه ناجیه مسکله نماز جائزدر اگر قدیم و غیر منتن ایسه و نفس
 مسک حلال و سیدانواع الطیبدر و تراب طاهر در طیب دکل زرا
 بی رایحه در و طیب نفس خاطری خوش اولمقدر و طهارت قلب رذائلدن
 پاکک در و رزق طیب اودر که دنیاده لذیذ و طبعه ملایم و بحسب
 الشرع حلال اولمغله آخرتده تبعه عذابدن خالص اوله پس هر طیب
 حلال اولماز و مال طیب اودر که کسب خبیثدن و ظلم و غصب و ربا
 و امثالندن حاصل اولمیه و عمل طیب اودر که ظاهرو باطن مفسداتدن
 پاک اوله ربا و عجب و اغراض فاسده کبی و حال طیب اودر که ظاهرنده
 ادب شرع اوله و باطننده الحاد و تلویین بولمیه و انسان طیب اودر که
 نجاست جهل و فسق و قبا یحدن متطهر و متغلی و علم و طاعت

و محاسن ایله متجلی اوله و حق تعالی نیک طیب و طاهر اولدیغی صفات
 سلویه دندر ازلیت و ابدیت و قدم و بقا و امثالی کبی و معناری سبوح
 و قدوس معنار نه راجعدر که هر نقص و آفتدن بری و احکام امکانیه دن
 عری در و تطرفنه دخی امکان یوقدر دیمکدر (و بردخی بودر که طیبده
 انفاس رحانیه ملحوظدر انکیچون اطیب العرق اولان رسول الله
 صلی الله علیه وسلم طیب نجیب اولندی رواج طیبه نیک انواعی کبی
 و ثوم و بصل و کرات و امثالی مکر و ه قلندی زیرا طیبده ذوق انس
 و محاضره واردر که صفت روحدر روح ایسه نفاس رحانی در و انواع
 طیب بو نفسدن حاصل اولشدر و بو معنایه اشارت ایوب حدیثده
 کلور المؤمن من اطیب من عمله و الکافر اخبث من عمله یعنی مؤمنک طیب
 ذاتیسی عمل طیبی تولید ایلدی که جانب روحه ناظر در زیرا ذاتی
 عوارض ردیه و مغیرات فطر تدن صافی در و کافرک خبث اصلیبسی که
 خبث اوزرینه مجبول اولدیغیدر عمل خبیث تولید ایلدی که جانب نفسه
 راجعدر پس اصل طیب روحده اولدی که اندن عمله ساری اولدی
 انکیچون مؤمن ذاتا و صفة پاکدر و اصل خبث زاتده در که اندن فعله
 کلور انکیچون کافر ذاتا و صفة خبیثدر و بوراده ذاتدن مراد طبیعتدر
 زیرا تجلی اول حسیه جله خلق یکساندر و بوتقریرا تدن ظاهر
 اولدی که طیب خبیثک ضدیدر که طیب جید و محبوب و حلال و خبیث
 ردی و مکروه و حرامدر یعنی هر برینه اطلاق اولنور و ظاهر و باطنه
 شاملدر * لایقبل الاطیبا * طیباده تنکیر کماله مصر و ف و عومه
 دالدر که انواع طیب بونده داخلدر تنکیم بالاده اشارت اولندی یعنی
 الله تعالی طیبدر که انجق طیبی قبول ایدر قول و عمل و حال و مال طیب کبی
 زیرا کمال مطلق ایله متصف اولان حقله معامله ناقص اولماز و بر
 نسنه که مقابله کوره خبیله مخلوط اوله لاجرم ناقص و خبیث محض
 اولور سه باطلدر پس حق نوجهله طیب و طاهر ایسه انسان دخی
 هر خصوصده اول وجهله کرکدر و الا کماله اضافه سزا و طاهره
 نسبته لایق اولماز و بوندن مستثنا در شول مسئله که بر نسنه باطنده

حرام ایکن بر کیمسه انک ظاهر نه نظر احلال قباس ایدوب طاعت قصد به
تصدق ایلسه مناب اولور تکیم کندنی طهارت اوزرنه ظن ایدوب
نماز قلسه ثواب بو اور پس ثوابه صحت عبادت شرط کدر بلکه
نیت مؤثره در کافی الاشباه بوجهتدن حدیث مذکورده بعضی لر
دیدیلر که عدم قبولدن عدم صحت لازم کلز و ایکن ثوابی اولماز
و بونک نظیری در که حدیثه کور (من صلی فی ثوب فیمه عشره
دراهم و فیه درهم حرام لم یقبل له صلوٰة ما کان علیہ) یعنی کر چه
ثوابی اولماز و لکن قضا دخی لازم کلز و بو فقیر فهم ایتدوکی
بو در که عمل شرعی او در که مقابله سند و ثواب اوله پس
عمل که ثوابدن عاریدر انک صحتی ندر بلانیه صوم کبی انکیچون
اعاده یه محتاجدر کراهیت ایله تأدییه اولسان صلاۃ کبی صحت او در که
برسنه بروصف صحیحدن برغیری وصف صحیحه انتقال ایلیه فرضک
نافله یه تحولی کبی زیرا هند الشیخین بطلان و صفدن بطلان
اصل لازم کلز (عجبدر که بطلانله حکم ایتدکاری مادهده قضا لله حکم
ایتمیلر مثلا بر کیمسه دن صدور کفر احباط عملی مستلزمدر بو کافر
اصلی کبی طو توب ایجاب قضا ایتدیلر و لکن کفرک غیری وجهله
بطلان واقع اولسه عدم قضایه وجه ندر (الحاصل خطائله واقع
اولان صلاۃ و صدقه و امثالک اصلاری معلوم اولمیچق قضا و اعاده
لازم کلدی و بلکه نیته کوره اجر و ثواب حاصل اولدی و لکن کفردن
ماعد و وجهله بطلانی معلوم و عدم قبولی متیقن اولان اعمالی قضا
ایتمودر * وان الله عز * کسر همزه ایله جمله اولی اوزرینه مغطو قدر
(عزت شول حالتد در لر که انسانی مغلوب اولمقدن منع ایده پس
حق تعالی نیک عزتی باهر و غیر مقهور و غالب و غیر مغلوب اولدیغیدر
و عزیز المالدیر که وصولی صعبدر انک ایچون سالت و اصل قلت و ندرت
اوزرینه در * و جل * یعنی جلالت و عظیم قدرده غایبه بالغ اولدی
و یا خود اشیاء عظیمه خلق ایتدی که انکله وجودنه و کالاتنه استدلال
اولتور) بعد ذاسوق حدیثدن مقصود اکل حلاله ترغیدر پس اوائل

حدیث توطئه غرض ایچوندن * امر المؤمنین بما امر به المرسلین *
 مرسلاره نه ایله امر ایتدیسه مؤمنلره دخی انکله امر ایتدی یعنی رسل ایله
 غیر یلر خطابه واکل حلال ایله امرده تسویه ایلدی و مرسلین که انبیادن
 اخص در انلر مأمور اولیجق انبیا بطریق الاولی مأمورلردر و بردخی
 انبیادن مقصود جناب نبوتدر که رسول قسمندنر و خطابدن دخی
 غرض اصلی اودر بناء علی هذارسلی تخصیص بالذکر ایلدی و بونده
 اشارت واردر که مؤمنلر انبیا یه متابعت ایله مأمورلردر و بوخطابه
 میانلرخی تسویه وصول کاه تحریر ایچوندن زیرا اکل حلال طیب
 اصولدنر و فی الحقیقه طیب اودر که عقل مرتبه فتواده انی قبول
 ایتدیکی کبی قلب دخی مرتبه فتواده قبول ایلیسه انک ایچون ورع
 خصوصنده (استفت قلبک) دندلی و بو مقوله صفات حیده ایله
 اشتراکدن اوتوری کندیلرند نصکره کلمن مؤمنلردن اخوانله تعبیر
 ایلدی انبیادن تعبیر ایتدیکی کبی خصوصاً که اکامل امت مشکاة نبوتدن
 بلا واسطه اخذ ایتکده انبیاء ایله مشترکلردر ائم اولی ایسه بویله
 دکلردر بلکه انلر کندیلره مبعوث اولان انبیانک بو اطنندن اقتباس
 ایدر لر فاعلم ذلك * فقال * فاء تفسیریه در زیرا امرده معنای قول
 واردر * یا ایها الرسل * رسل حقه مقر بلر ایکن نداء بعید ایچون وضع
 اولن ان حرفله منادا اولند دقلری بعد منزلت لرینه اشارت ایچوندن
 وکاه اولور که یا ئله مقولک امر خطیر و معنی اولدیغنه تشبیه قصد
 اولنور * کلوا من الطیبات * جمیع رساله خطابدن ولکن ازمنه مختلفه
 ارسال اولنمغه دفعه خطاب اولنمیلر بلکه هر رسول کندی زماننده
 مخاطبه و توصیه اولنوب کل من الطیبات و اعمل صالحا دندلی تاسامعه
 معلوم اوله که ایاحت طیبات شرع قدیمدر و برسنه که جمیع انبیاء انکله
 منادی و مرخص اوله مأخوذ و معمول به در پس اوامر متعدده دن
 صیغه جله ایراد اولندیغی ایجاز و اختصار ایچوندن (و طیبات استطابه
 واستلذات اولن ان مباحات مأکولات و فوا که در و بونده طائفه
 رهبانیهنک رفض طیبات ایتدیگری رد واردر اگر دینلرنده اکل

طبیعت یوقدر دیو اعتقاد وزعم ایدر لرسه فاما خلای طبیعتی
 شهواتدن قطع ایچون ترك ایتك مرخصه در (و دیمش لر در فکر
 مباحات قلبده ایراث ظلمت ایدر فکیف که تدبیر حرام و مسك
 این تغییر ایدوب مانع وضوء اولیحق و لوغ کلب نیجه اولق کر کدر
 انک ایچون بعض کبار بیورمشلردر که من اعتاد بالمباحات حرم من لذا
 المناجاة وجوفده که حرام اوله اورایه شمس توحید حلول ایترزیر
 سلطان مزبله زارده خیمد زن اولمازو بعضی لر دیار که خطاب بالکن
 رسول الله در علیه الصلاة والسلام و جمیع ایراد اولدیغی عادت
 عرب اوزره تعظیم ایچوندر زیرا جله نك کالاتی حیازت ایتکله همان
 جله دن عبارت اولمشدر و لکن سعدالدين التفتازانی و شیخ رضی
 دیمشلردر که تعظیم فی الخطاب کلام قدیمده وارد اولمشدر پس
 (بصرت بمالم تبصروا به) ده قرائت جزء و کسائی اوزره خطاب
 حضرت موسی به و بنی اسرائیل در یوحسه بالکن حضرت موسی به
 دکلام فاما ائذینه خطاب جمع واقعدر تکیم بعض اقوالده آدم
 و حوایه خطاب (اهبطوا) دینلدی (و کما حکمهم شاهدین) ده ضمیر جمع
 کیله مراد حضرت داود و سلیماندر علیهما السلام بو جته دین
 دیدیلر که زوجه اقل جمع اثنین و فردده ثلثه در * و اعمال و اصالحا *
 یعنی عمل صالح اشلکن که عبادت علت غاییه خلقدر قال الله تعالی
 (وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون) ای ليعرفون و یوجدون
 و یعبدون و عمل صالحک ذکرنی تأخیر ایتدیکی دلالت ایدر که عمل
 صالح اکل حلالک نتیجه سیدر زیرا لقمه بر تخم کبیدر که محصولی
 خیر او شرا افکار و اعمالدر و بوراده امر و جوب ایچوندر اولکیده دکل
 زیرا اکل طبیاتله امر اولمق دفع خرج ایچوندر یوحسه ایجاب ایچون دکل
 و یونده مباحی اولنلری رد وارددر زیرا اکامل ناسدن عبادت ساقط
 اولیحق سائرلردن بطریق اولی در و انسان مرتبه کاله بالغ اولمق موجب
 تشکر اولغله عبادته توغلی سائرلردن اقوی کر کدر و فی الحدیث (افلا اکون
 عبداشکوراً) و فی التنزیل (واعبد ربك حتى یأتیک البقین) یعنی یقین

عوام ناسه کوره موت اولغله عبادتی انکله مغیا قیلدی یوخسه
 ملاحظه زعمی اوزره بعد الیقین التام و حصول المرام عبادته حاجت
 قالماز دیمک دکدر (بعد ذاکلام الهنی عند اهل السنة قدیم اولیحق
 معدومه نوجهله خطاب واقع اولور) جواب بودر که اشیاء حال
 عدمه معلوم الاعیان والاحوال و مشهود الحق المتعالدر شول
 صورت اوزرینه الی ما لانهایه کلسه کرکدر پس هر مقامه کوره
 برخطاب واردر که انده تعلق واسترسال اعتبارنه حاجت یوقدر
 تکیم فخر رازی حدوث تعلقه و امام الحرمین واحدا بعد واحد
 استرساله ذاهب اولمشدر الحاصل حال عدمه مکلفدن عقل وفهم
 مطلوب اولق که تعلق تجریدر محالدر پس معدومه خطابدن
 مراد تعلق عقیدر وهو ان المعدوم الذی علم الله انه یوجد بشرائط
 التکلیف یوجد علیه حکم فی الازل بما یفهمه و یعقله فیما لایزال کما
 قاله شارح الخنصر * وقال * الله * تعالی * بوراده صیغه تفاعل
 بطریق المبالغه در یوخسه بشرحالی کبی علی سبیل التکلف دکدر
 یعنی علوشان و رفعت قدری بر مرتبه ده در که وصف الواصفین
 و علم العارفين انی احاطه دن عایددر (بعد ذاک تعالی جمله سی معترضه در
 و بعضی ایدیلر که جلالیه صفت اولق دخی جائزدر اگر چه
 جمله نکره در زیرا یو وصفک حق تعالی به اختصاصی واردر بویله
 موضعه ایسه صفت و موصوف تعریفاً و تنکیراً متخالف اولق
 لا بأسدر * یا ایها الذین آمنوا * تقدیری یا ایها القوم و یا خود یا ایها الناس
 الذی دیکدر زیرا ای فبهم اولغله موصوف اولغه صالح دکدر
 الذی ایسه جمله ایله معارفی وصفه وصلت ایچون وضع اولمشدر
 و موصولات غائب مقوله سی اولوب ضمیر عائده محتاج اولغله آمنوا
 دنلندی آمنتم دنلندی مع هذا آمنتم دنلسه دخی ندانک معاصر نبوی
 اولنله اختصاصی لازم کلردی یا ایها الناس و امثالی کبی تکیم بعضیلر
 بطریق المغایبه ایراد اولندیغی دفع اختصاص ایچوندر دیوزعم
 ایدیلر وقاعده نحویه دن ذاهل اولدیلر * کلوا من طیبات ما رزقناکم *

یعنی ای مگر بسته اسلام و عامه بند ایمان اولنلر سزى مرزوق. ایتدی بکیمز
 انواع نعم و اصناف ارزاقك مستلذات و ملایما تندن تناول ایدی بکوز
 كرك فوا كهدن و كرك غیریدن یعنی اكل طیباتدن منع یوقدر حلال
 اولیجق قال الله تعالى (هو الذى خلق لكم ما فى الارض جميعا) یعنی
 اشیاء نافعده اصل اولان اباحتدر زیرا حرام اولان مضر و محجور
 مقوله سیدر پس سنده که اكل حلال و صدق مقال و خطاء بال
 و بر و اندین و صله رجم و عطف جار و رحمت مسلمین و کظم غیظ
 و عفو و احسان مسیء و صبر و احتمال اذی و بونلرك امثالی اوصاف
 حسنه و اخلاق مستحسنه اوله طیباتدن زهدده احتیاج قوماز زیرا
 لازم اولان مراعات اصولدر یوخسه ترك اصولله زهد دکلدرد بوراده
 رزق کندی نفسنه نسبت ایتدی تا که حقه اضافته سزا اولان
 حلال مطلق اكل ایده لر و کسب حلالده احتیاط ایلیه لر و بالاده
 ذکر اولندی که بوامر و جوب ایچون دکل بلکه اباحت ایچوندر پس
 ریاضت و پرهیز ایتک لا بأسدر و صوم و صالدن نهی اولتی بطریق
 الشفقه در که قادر اولانه منع یوقدر (الحاصل بر امر و یا بر نهی که
 لنا اوله علینا اولیه ایجاب و تحریم ایچون دکل بلکه ترفیه و شفقت
 ایچوندر پس ترك و فعلی بلا کراهت صحیحدر تکیم کلور (واشهدوا
 ذوی عدل منکم) یعنی بوامر ایجاب ایچون دکلدر حتی اشهدای
 ترك ایتسه آم و مرتکب کراهت اولتی لازم کلز نهی صوم و صال دخی
 بویله در که فعلی مکروه دکلدرد و رزق ما کول اولاندرد مدخر دکل
 و حرام رزقدر تکیم بالاده مرور ایتدی و معتزله رزقده ملک شرطدر
 حرام ایتسه ملک دکلدرد دیدیلر و اهل سنت رزق حیواناتله نقص
 ایتدیلر که اورزق انلرک ملکی دکلدرد ولکن بونقص ضعیفدر زیرا
 حیوانات یا مملوک و یا مستخر انساندر پس ارزاق دخی بویله در که
 فی الحقیقه انسانه مضافدر فاما حرامی حقه اضافت ایتک ترك ادب
 و بلکه ممنوعدر کاجاء فی الحدیث (والشر لیس الیک) خصوصاً محل
 امتناده رزقده حرام داخل دکلدرد تکیم ادنای ادراکی اولان فهم ایدر

(ومن طبيباته من تبعيضه دن اسرافدن صيانت فهم اولور زيرا
 استيفاء اكل واستقصاء الوان وانواع شرطد كلدن و بونده بطر يق
 الاشارة علم دخي داخلدر زيرا خدای روحدر وانك اطبي علم بالله
 وطبي علم باحكام الله در ماعداسي ياخبشدر علوم محرمه و ياخبشدر
 علوم غيرنافعه كبي وعلم باحكام للهك مجموعي منشور وعلم باللهك
 بعرضي موقوفدر (وكل طبيباته امر دن عزيمت فهم اولور مثلا
 لحم بقر حلال ايكن خواص رديه مننه بناء لحم غنم اعتناء لازم كلدكي كبي
 علوم ظاهره و باطنه ده تفاوت دخي اكا قياس اولنه وعلم بالله اجل
 العلوم اولدي زيرا معلومي اجل المعلومات در كه الله تعالى در
 * ثم ذكر لرجل * ثم رتبه ده تفاوته و آكل حرام اولانك جناب حقه
 بعد مناسبتنه اشارتدر انكيچون دعاسي مستجاب اولماز الرجل ده لام
 عهد ذهني ايچيندر زيرا خار جده معهود يوقدر و بومقوله معرف
 باللام نكره حكمنده اولغله ما بعدنده اولان جمله اكا صفت اولور
 * يطيل السفر * سفرله مراد سفر جدر تكيم امام تور پشتي شرح
 مصابحه تصريح اتمشدر انكيچون اطاله ايله وصف ايلدي خلق
 كعبه يه بحسب الغالب شق انفس ايله فح عميقدن كلور لر وسفر لغتمده
 قطع مسافه و شرعه اوج كونك و يا دخي زياده مسافه قصديله
 خروجدر كه سير اهل و عشي اقدامله معتبردر يعني ساعت نجوميه ايله
 پهر يوم التبشر ساعت ايله مقدر در كه اوج كونك مسافه اون سكر
 ساعت ايدر كه قصر صلاة و حجت نقل انك اوزرينه موقوفدر
 و بالاده اشارت اولنديغي اوزره بطيل جمله سي الرجله صفتدر زيرا
 معناده نكره در و صورت تعريفه نظره حال دخي اولور تكيم (كامل
 الجار بحمل اسفارا) ده ايكي وجه دخي تجويز اولمشدر و نكره
 مخصوصه قبيلندن اولق دخي وجهدر يعني جاءني رجل ده رجل
 محي ايله مخصوص اولديغي كبي ذكر الرجل ده دخي مذكوريت ايله
 مخصوصدر فاعرفه * اشعث * مقتضاي سفر اوزره متفرق الشعر
 اولديغي حاده زيرا اشعث انتشار و اشعث تفرقدر و بونده عريك

اغلب حالته اشارت وارد در که صاچلو اولد قلیدر و رسول الله صلی الله
 علیه و سلم حج و عمره سببیه اوچ درت کره انجق تراش اولمش لورد
 (وامام علی کرم الله وجهه و بعضی لرتراش اختیار ایتمش لورد زیرا
 هر قیل دینده جنابت اولدیغندن شبهه دن حذر و غسلده اهتمام
 ایلمش لورد و عربک غیریده ارسال شهر ایتک نادر در خصوصاً پوزمانده
 مهجورد در مکر که نیت حج ایلیوب خانه سندن قبل الخروج و یا بعد
 الخروج ارسال ایلیه بودخی بعض صوفیه دن واقع اوور که نادر در
 زیرا صعبدر که مجاهده نک اشقندن در * اغبر * مغبر الوجه یعنی بوزی
 توزلنمش اولدیغی حالده تکبیم ایناء سببک حالیدر که چهره و لباس لری
 پر غبار اولور غیره حر که ایله غبار و غیره ضمه اون غباردر و قرآنده کلور
 (و وجوه یومئذ علیها غبرة ترهقهها قتره) یعنی یوزلرک اوزرنده قیامت
 کوننده غبار و کدورت وارد در که سواد و ظلمت دخی انی احاطه ایلیوب
 سواد بر سواد اولمشدر و غیره صحراء و زنی اوزرینه ارضدر بوراده
 اشعث و اغبر بر صفت مشبهه در بونده اشارت وارد در که دناثت هیئت
 ذات سبب استجابت دعادر حرم الله ده اما کن متبر که کبی قال تعالی
 (ولقد نصرکم الله بیدر و اتم اذلة) پس بویله مظان اجابت و امارات
 قبولده مردود و غیره سموع اولق و وانع شرعیه دن کلور که امور
 ثلثة آتیه در * بمد یدیه الی السماء * بونک اعراب دخی بطیل کیدر
 یعنی قبله الدعاء اولان سمایه رفع ید ایدر زیر اسماء (وفی السماء رزقکم)
 موجبجه مخزن الارزاقدر پس اول طرفه رفع ید ایتک خزانه سلطانه
 اشارت ایدوب سلطاندن نسته طلب ایتک کیدر (ومد یدک معنای
 بودر که سؤالده ید مد اولنه کلشدر و باسط و قابض عطاردخی اودر که
 و عند الدعاء مستحب اولان اللرن حذاء صدرنه دک رفعدر (و جناب
 نبوت صلی الله علیه و سلم اسنسقاده یدلرنی اظهار فاقه و امنسساس
 حاجتندن اوتوری کل رفعله رفع ایدر لردی زیرا حبس مطراه خلقک
 زیاده ضیفه دوشوب صبره طاقت لری قائم دیغن بلور لردی (و بعض
 احاد شده کلور که رسوالله شدت اصابت اینسه دعاده یدلرن

بر مرتبه ده رفع ایدر لودی که بیاض ابظلمی کوز نوردی و حین الدعاء
 مستجب اولان یدنی کمندن اخراجدر واکر وقت عذر ویا برد ایسه
 مسجحه ایله اشارت ایتک کافیدر (وابویز بد بسطامی دن قدس سره
 هر ویدر که بر کیمه شدت بردن برانی اخراجد قادر اولما یوب بر ایله دعا
 ایلدی و عقبنده مشاهده سنده کوردیکه اخراج ایتدوکی یدنی نوره مملوه
 واول برالی خالیه در سببندن سوال ایتدکه جنب غیبندن دنلدیکه
 سبب حرمان ید خالیه نک اخراج اولمدیغی و سوالله آچلدیغیدر پس
 استین بولور استین نه بولور و عند الدعاء افضل اولان بسط کفین
 یدوب میانده فرجه آلیق و مقدر قلیل اولور سه ده یو خسه احدی
 البیدنی اخرایه ضم و یابری برینک اوزرینه وضع ایتیه و دفع بلا و حفظ
 و غلا ایچون دعا ایدر سه الیرینک ارقاسن قبله به ایله و عاده یدوا حده
 ظاهری ایله توجهدن وید اخری باطنی ایله توجهدن ولسان
 جمله سندن متر جدر و مسح وجه تبرک و روحله بدن میمانی
 جمع ایلین حقیقه رجوعه تنبیهدر زیرا وجه الشیء حقیقه الشیء
 معناسنه در ووجه ظاهر اول حقیقتک مظهر یدر و بعض اهل ظاهر
 دیدیلر که کویا کنی برکات سملویه و انوار الهی بدن مملوه در که اورادن
 کرامته احق اولان اعلی الاعضایه افاضه ایدر * یارب یارب * یمدنک
 فاعلندن حالدر حال کونه قائل یارب یارب دیمکدر معلوم اوله که
 الله تعالی اقرب من جبل الوری یاکن نداء بعید ایچون وضع اولمان
 یانک استعمالده وجه نفسی استقصار و محافل رلی و منازل مقرریندن
 استبعاد ایچوندر که اجلال الهی بی دخی متضمندر یعنی مظان اجابتده
 یارب فلان مرادی بکاء عطا ایله دیوجی اولدیغی طالبده که چلب
 منفعتدر و یارب فلان محذوری دخی نندن تبعید ایله دیدوکی جالده که
 دفع مضرتدر یا خود یارب یارب بطریق التا کید تکراره محمولدر که
 ماده واحده به کوره در و ظاهر اولان بودر که بعض مواضعه کوره
 تأکک ید و بعضنه کوره تجدد ایچوندر (واسم رب اعظمدر جل
 حلاله (رحمن) وحی) و قبول (و یدیع السموات والارض) ذوالجلال

والا کرام) لاله الا انیت سبحانک انی کنت من الضالمین) اسمی کی
 و ربوبیت مرتبہ و احدیت در کہ جلالہ بہ نسبتہ سلطانن وزیر
 کبیر کہ وزیر و کیل مطلقدر * و مطعمہ حرام * حال ہو کہ مطعمی
 حرامدر پس مطعم مصدر می در مطعم معناسنه و ما کولک
 حرام اولسی با ظلم و یا غصب و یا کسب خبیث یوزندن اولغله در
 مثلاً بر کیمسه نک صنعتی آلات لهور و زمک و یا صقال تراش
 ایتک و یا مسائر مکاسب خبیثہ اولسه بونلردن حاصل اولان مال ایله
 اشتر اوئسه اول نسنه دخی خبیث اولور ورشوت و باطل اجر تلر دخی
 اکا قیاس اولسه * و مشربہ حرام * و حال ہو کہ مشروب دخی
 حرامدر یا مسکرات و یا غیر کی (و ذخیره دن منقولدر کہ بر عبید
 و یا بر صبی کوزی ماء حوضدن پر ایدوب بر مقدارنی حوضه اراقه
 ایلسه اول حوضدن شرب ایتک حرام اولور زیرا ملکربنی ماء مباحه
 خلط ایتش اولور بر وجهله کہ تمیزی ممکن دکلدر و کذلک بر صبی
 ماء مباحدن بردستی صوکتورسه اگر والدینی غنیرایسه اندن شرب
 ایتک حلال اولماز زیرا ماء بعد الاخذ انک مذکی اولور و کذلک
 بلا حاجه انک مالندن اکل ایتک حرامدر تکیم اضحیه طفلدن طفله
 اطعام اولنوب باقبسی منتفع به نسنه به استبدال اولنور ثوب و خف
 کی کہ بقاسی اوله خیر و امشالی دکل و صیبتک تبرعی صحیح دکلدر
 و استخدام یتیم بلا اجرت حرامدر مگر کہ والده سینه خدمت ایده
 و یا معلم شریکی احضاره ارسال ایلیه * و ملبسه حرام * و حال ہو کہ
 ملبوسی دخی حرامدر کہ یا حر بردر و یا کسب خبیثدندر (و بر ملبوسک
 استاری حریر اولق رجاله حرامدر صوفدن و چوخه دن و غیریدن
 کرا کہ وقواق استاری کی و امور ثلثه دن هر بری استجابت دعا به
 مانعدر و اگر مجتمع اولور سه اشدر (مطعم و مشرب تقدیم اولندی
 زیرا افساد باطنده تأثیر عظیمی واردر حتی بر کیمسه شرب خیر ایدوب
 توبه ایسه قرق کونه دک انک آلایشندن خلاص اولماز و اذیونک
 مضرتی التي آبه دک ممتد اولور و حشیش کہ پنکی لک دیدکاریدر جمع

اجزاء بدنہ سر یانی تو بدہ صبغ کبیدر کہ بردخی چغیر * وغذی
 بالحرام * ذال معجزه ایله صیغه مجهول اوزرینه یقال غذاة غدوا
 وغذیته وغذویة برمعنایه در (وغذی تشدید له دخی سرویدرزیرا
 ثلاثیست مستعمل اولیجق مزیدی دخی مستعملدر مکر که نادر اوله
 والغذاء بالقح مابه نماء الجسم وقوامه وتغذیه در تکیم غذاء فتحله
 ودال مهمله ایله طعام الغدوة وتغدی اول نههارده اکل طعامدر عشاء
 فتحله طعام العشاء وتعشی آخر نههارده اکل طعام اولدیغی کی و ذال
 معجزه حال صغرنه و ذال مهمله حال کبرنه اشارتدر یعنی لحمی حرامله
 یتمش وانکله تربیه لشمس بوراده تغیر اسلو بدن فهم اولنور که بو معنی
 اولکیلردن اشدر حدیث تحببده تغیر اولنوب (وجعلت قره عینی
 فی الصلاة) دینلدیکی کی زیرا قره العین اولق مشاهده دن ناشیدر
 ذوق مشاهده ایسه الذالاشیادر * قانی * کیفو من این معناسنه که
 استفهام استبعاد واستنکار ایچوندر که انکار و وقوعه محمولدر * استجاب
 لذلك * استجاب له یرینه استجاب لذلك دیدی یعنی اسم اشارت
 اراد ایلدی رجل معهودی صفات ذمییه ایله موصوف اولدیغی
 جهتدن اکل تمیز له تمیز و کمال سوء حالنه اشارت ایچون (معنی
 بودر که انت ایچون دعا یقن مستجاب اولور یعنی اومقوله حرامه ملابس
 اولان سوء حال اهلنه دعا مستجاب اولق مستبعددر زیرا حقک نهی
 ایتدیکی نسنه بی ارتکابه حقن بعید اولانک حقله اراسنده حجاب
 عظیم وارددر ودعا عالم صورتدن واقع اولغله اول حجابی خرق ایدوب
 عالم معنایه دخول ایده مز و حرام انک بولنه سد اولوب دعایی کیرو
 دوندرر تکیم مال خبیث ایله حج ایدن لیک دیسه جانب سمان
 بر ملک اکال لیک ولا سعیدک و حجک مردود علیک دیوجواب و یر
 لیک قولنی حرم قدسدن رد ایدر (استجابت خوبدنر قطع معناسنه
 زیرا جواب سؤالی قطع ایدر واستجابت اجابتدرا اگرچه حقیقتی
 تحریری جواب وجوابه تهیودر ولکن اجابتک استجابتدن قلت انفاکی
 اولغله اجابتدن استجابت ایله تغیر اولندی و اباس حرامله دعانیجه

ایسه لباس حرامه نماز دخی بویه در زیر طهارت ثوب شرط در
 كرك طهارت صوزیه و كرك معنویه ایله تكبیر (دم علی الطهارة یوسع
 عليك الرزق) حدیثنده طهارت ظاهر و باطن نجاساتدن تطهره
 شاملدر و دعا دخی عبادتنددر بلکه مخ العبادتدر که انسانك قوام
 وجودی عظیم و عظیمك دخی قوامی مخله اولدیغی کبی عبادتک دخی
 استساکی دعا ایله در چونکه حرامه ملاسه ایله دعا قبول اولیه سائر
 عبادات دخی قبول اولماز پس حجت اشعث و غیر اولدیغی بی فائده و عابدك
 تعب عبادتی بی عائده اولور انکی چون ایمان اولدیغی یرده رهبانیت عبث
 اولور (ولله الهادی الی طریقته والممد لاعبد بامداد هدیته وتوفیقه
 الحديث الحادی عشر

حادی اصلنده واحددر که قلب مکان ایله حاد و اولوب و او یاه مقلوب
 اولور برنجی دیمکدر که تصغیر اعتبارندن اتوری اسم فاعل اخذ اولمشدر
 حادی عشر صاحب مغرب عندنده فتح یا ایله وعند الفاضل الرضی
 سکونله در * دع ما یریک الی ما لا یریک * دع امر حاضر در ودع
 یدع دن وضع یضع کبی معناسی ترك ایله دیمکدر و بو کله نک ماضیسنی
 و مصدرنی استعمال ایتیموب ترك ایتدیله دیکلری قلت استعمالنه محمولدر
 و الارسل الله صلی الله علیه وسلم افصح العرب ایکن بیورمشلدر که
 (لیتهن اقوام عن ودعهم الجماعات او لیجتمل به علی قلوبهم)
 زیرا بوراده ودع ترك جماعات معناسنه در و شعرده ککلور (ابت
 شعری عن خلیلی ما الذی) غاله فی الحب حتی ودعه) و عزوه
 و مجاهد (ما ودعك ربك) قراءت ایتشلدر تخفیفله یعنی قراءت
 شاذه ده تخفیف واقع اولمشدر که بعض علمانی قراءت نبویه در
 دیمشلدر و مظهر دیمشدر که کلام نبوی متبوعدر یوخسه تابع
 دکلدر بلکه اکانسبتله فصحاء عرب عی اسانله مشتهر اولان باقل
 مرتبه سنده در و لغات عرب مختلفه در پس جائزدر که بعض قبائلک
 لغتی منقرضه اولغله جناب نبوت انی احیا ایتمش اوله و مقاصد حسنه ده
 کلور که حضرت عمر رضی الله عنه (یا بنی الله مالک افصحنا) دیوسؤال

ایتد کده جو اینده بیوردیلر که (جاء فی جبریل فلقتنی لفته ابی اسمعیل)
 وانسان العیونده غزوه خندقده کلور که وفی الحدیث (ان شر الناس
 من ودعه الناس اتقاء شره) وقرآن جمله قبائلک اغاتی جامع اولغله
 لسان نبوت انی شرح ایشدر وبراغتی بعض قبائلک عدم استعمالدن
 عندالکل عدم استعمالی لازم کلمز تکیم اطراف حجاز و قبائل عربی دور
 وسیرایدنلره خفی دکلدر بوفقیر شامده مجاورتم حالنده لادری دیمکی
 براعرایدن اشتم اکثری ما عرف دیرلر ولادری ندر بلزلر و بومقوله
 اختلاف عجمده و ترکده وهندده وسائرده دخی وارددر (ودیمشدر در که
 ینرکله سنک دخی ماضی ومصدر و فاعلی متروکدر وذر و وذر و واذر
 کبی وینبغی دن دخی ماضی ایله مضارعک غیر استعمال اولمیشدر
 وعبر مستعملک استعمالی غلط عدایتدیلر قیاسه هوافق ایسه ده تکیم
 آذی یوزیدن مصدر اذی واذیه کلوب ولاتقل ایذاء دیدیلر (وعلیهم
 ماتعسفوا بلادلیل وتکلفوا بدون سبیل) بعدذالمام بیهقی تاج المصادرده
 ریب وارا به بی بر معنایه اخذ ایدوب کانه دوشورعک ایله تفسیر ایشدر
 شو قدر وارددر که ارا به لغت هذیلدر دیمشدر و ارا ب الرجل صار ذاریه
 ومنه المریب علی وجه بومعنایه همزه صیرورت ایچون اولوب تعدیه
 اولتماز (وانام راغب دیمشدر که یقال رابی کذا و ارا بی کذا فالریب
 ان یتوهم بالشیء امر ما فیکشف عما یتوهمه ولذا قال تعالی (لاریب
 فیه) زیرا قرآن دن ریب وشک زائل ومنکشفدر و الارابه ان یتوهم فیه امر
 فلا ینکشف عما یتوهمه پس بواعتبارله حدیث مذکورده ریب
 حرف مضارعک ضمیه اولوق لازم کلور زیرا شبهه نک انکسافی تصور
 اولان یرده مشتهبی ترک لازم کلمز فافهم و دیمشدر در که ریب ده فتح
 وضم مرویدر ولکن فتحه اکثر واشهر وافصحدر زیرا اکثر قبائلک
 لغتی در بونک نظیری شغل ایله اشغل در زیرا بعضیلر مضارعنده
 ضم یاء قلبیه وبعضیلر ردیه در دیدیلر حتی کرمانی دیمشدر که وحکی
 ضم الیاء وهو غریب و بونده الی مقدره متعلقدر انقلاب وعدول
 وذهاب کبی (معنای حدیث بودر که شول نسنده ده که سکا شک وشبهه

عارض اوله وسنی قلقى واضطرابه دوشوره انی ترك ايله اندن سكا
 خلیجان ویرمین نسنه په منقلب ویا عادل ویا ذاهب اولدیغك حالده
 یعنی برنسنه نك حل و حرمت و حسن و قبح و سنیت و بد عیننده
 شبهه ك اولسه كرك قول و كرك فعل و كرك عبادت و نکاح و سایر
 معاملات اولسون اورادن حالی متیقن و حقیقتی معلوم اولان نسنه په
 عدول ايله زیرا هر مسئله ده خلافدن خروج اقوادر (ویقال دع
 ذلك الى ذلك ای استبدله به و شراح احادیث دیمشدر که بوراده امر
 بدب ایچوندر زیرا توقی شبهات نند و بدر یو خسه واجب دکلدر
 و دیمشدر که ورع اوچ درجه در (اولکسی فتوای فقیه ايله حرام
 اولان نسنه دن اجتنابدر و الاعدالت زائله اولور وانی ارتکاب ایده نه
 فاسق و فاجر دینلور) و ایکنجیسی ورع الصالحین در که شبهاتدن
 احترازدر یعنی برنسنه نك ظاهری اوزرینه فتوی مساعده ایتسه دخی
 توقف ایده و فتوای قلبیه عمل ایلیمه و من حیث لا یحتسب حرامه
 وقوعدن حذرقله و حدیث مذکورده مراد بوورعدر و بو باده زیاده
 تدقیقات ایتمشدر حتی ابن ادهم بئرزمن مدن شرب ایتمیوب سوال
 اولتیجی اکر دلو مخصوص اولایدی ایچردم دیمشدر زیرا مال سلطاندن
 اولان نسنه مشبهدر و بعض اهل حاله بعض امارات ظهور ایدوب
 مشبهدن انکلاء پهر ایدر لردی مثلاً اکل طعام وقتنده بد لری
 حرکت ایتمز و یا طهر لری حرکت ایدردی و یا خود اول طعامدن رایحه
 کریهه عکس ایدر و یا صورت قبیحه ده کورنوردی فاما بو ان مانده قنی
 بویله حال (اشته کثرت شبهات و قلت حلالا تدن او توری ترك محرمات
 ورعدن عد اولندی و حدیثده کلمشدر که سن بر زمانده سکنز که
 مأمور اولدیغکنز امر معروف و نهی منکرک عشرنی ترك ایتسکنز هلاک
 اولور سکنز زیرا عزت اسلام و کثرت انصار وارددر و بر زمان کلور که
 اول زمانده امر و نهی مذکورک عشرنی وجوده کتورن نجات بولور
 زیرا معین دین قلیل اولغله زمان سکوتدر زیرا بالکنز طاش دیوار اولماز
 دیرل مثل مشهوردر (و اوچنجیسی ورع المتقین در که حدیثده کلور

(لا یباع العبد در جنة المتقین حتی یدع مالا بأس به مخافة ما به بأس) پس
 بوندن بعض حلالی دخی ترك لازم کلدی و حلالدر دیوهر نسنه بی
 سو یملک و اکل و شرب و لبس لازم کلدی زیرا شرعک رخصتی عملی
 موجب دکلدن بلکه انسان کامل بر عروس و اون سکر بیک عالم انک
 اوزرینه نثار کی در و عروس کندی اوزرینه نثار اولنان نسنه بی جمع
 ایتک دناء تدرو شرعده مراتب مختلفه وارد رکه مکلفلرک احوال
 متنوعه و استعدادات متفاوته سنه ناظر در طبقاتدن جاهل اولان
 خلط مراتب ایدوب غلطه دوشربو جهتند رکه علماء باللهه
 خدمت کر کدر که انلرک معرفتده مرتبه لری سائر لردن برتر خصوصاً
 (التقوی فوق امر الفتوی) معنومتی مقرر در (واشبهده کلمور
 بر کیمسه منجسک وقوعنده شک ایتسه اصل اولان بقاء ظاهریتدر
 بومعنادن امام محمد دیمشدر که بر حوضدنکه جاهل بالاحکام اولان
 اهل رستاق و صفار و عبید و اما آیدی دنسه و جرار و سبخه ایله صو
 اخذ ایتسلر انکله وضوء جائز اولور نجاستی معلوم اولدجه (بوجهتدن
 طین طرفک طهارتیه فتوی و یردیلمر که عین نجاست مرتبه اوله
 (وجناب نبوت صلی الله علیه وسلم حج و داعده سقایه عباسه متوجه
 اولدقلرنده یارسول لله بوسقایه په ایدی عوام و اعراب دکشدر سزه
 غیر شربت و یرلم دید کلرنده جناب نبوت پیوردیلر که) التمس برکه
 ایدی المؤمنین یعنی اول حوض عامدن شربی استکراه ایتوب امته
 جوازی مشروع قیلدیلمر (واحبیاده کلوز که سیرت اولین بو ایدیکه
 جمع همی تطهیر قلوبه مستغرق قلورلردی و تطهیر ظاهرده تساهل
 اوزره اولورلردی حتی حضرت عمر رضی الله عنه بر نصرانیه تک
 جره سندن آیدست المشدر (وهدیته المهد بینده کلور که بر کیمسه
 فساد نکاحنی توهم ایدوب مهر اول اوزرینه تجدید نکاح ایلسه
 مع هذا نکاحی فاسد اولمش اولسه مهر آخر لازم کلز بلکه تأکید
 نکاح قیلندن اولور تجدید دکل واکر فی الواقع فاسد ايسه مهر اول
 اوزرینه اون درهم کش وضع اولنور که اقل مهر در (ونکاح متیقن

اولد بجه شك يقينه من اجه اتمز بلکه صلح بعد الصلح باطل اولديغي کبی
 نکاح بعد النکاح دخی باطلدر (الحاصل مشهوردر که شکله یقین زائل
 اولماز پس احتیاط و وجوبک مواضعی واردر که اکا کوره اولنور و هر شبهه
 ضعیفه ایله نکاح تازه لئمز تکیم ظن غالی اولد بجه نماز قضا اولماز
 والا کندی عندندن شرع جدید کبی اولور بو ایسه باطل و مردوددر
 فاعرفه (و بومسائل شبهه و یقینه متعلقه اولغله ذیل حدیثده درج
 اولندی اگرچه که فروع جزئیه سی چوق واثله سی حدیثدن ارتوقدر
 الحديث الثاني عشر

*من حسن اسلام المرء تركه مالا يعنيه * من تبعه ضيه در زیرا محاسن
 اسلام کثیره در که جمله دن بری ترك مالا یعنی و فعل مایعنی در (و حسن
 صورتده تناسب اعضادن ناشی طبعه ملایم بر امر مرغوبدر که قلوب
 اکا منجذب و ابصار دخی اکا تابع اولور حسنله جمالك فرقی بودر که
 (حسن ذاته قائمه صفت دکدر بلکه سنک لغرض من الاغراض
 استحسان ایتدی بکک نسنه در کر کسه عند الغیر مستحسن اولماسون
 جمال ایسه ذاته قائمه بر صفتدر که سنک و غیرک عندنده بالاتفاق
 مستحسندر مثلا حسن یوسفه علیه السلام جمال دیرلر که عند الكل
 مستحسندر حسن ابلی ایسه مجنونه کوره حسن در بو خسه هر کسه
 کوره دکل زیرا دنیاده لیلادن مستثنی محبوبه لر واردر (و بو عالم کونه
 مشهد حسن دیرلر زیرا آثار جلیله در که آینه اسماء و صفاتدر اسماء ایسه
 حسنی ایله وصف اولمشدر قال الله تعالی (ولله الاسماء الحسنی)
 و اسمائک حسنی مداولایدر که کالات الهیه در (بو جهتدن حسن
 ایکی نوع اولدی بکه بری حسن حسی و جسمانی و بری حسن معنوی
 و روحانیدر و حسن اسلام معنویدر انکی چون مسلم مطیع اسلام
 و طاعتک فی نفس الامر حسنی ادراک ایدوب قبول ایدرسه مقبول
 و الامر دوددر زیرا اغراض فاسده به منی اولمش اولور) و بو تقریردن
 حسن و قبح اوصافدن اولدیغی معلوم اولدی آبله برودتی و غسل ایله
 حلاوتی و مسکله ریخی کبی (پس اسلام المرء موصوف و ترک مالا یعنی

آنک صفت حسنی و فعل مالا یعنی صفت قبیحی در (و قرآنی حسن صوتله
 تزیین لازم کلدیکی کبی اسلامی دخی ترک مالا یعنی ایله تحسین کر کدر
) و انسانک جمالی فصاحت لسانی اولدیغی کبی اسلامک دخی لطافت
 شانی ترک لغو در زیرا کلامدن برنسنه نک ضرر و منفعتی اولیجق
 اصوات عصافیر منزله سنه تنزیل اولنور (مرء مثلثة المیم انسان
 و یار جلددر پس انسان و شخص معناسنه اخذ اولنور سه فارس سیده
 کس کبی مرد وزنه شامل اولور و لکن ظاهر اولان رجله محمول اولمقدر
 انکیچون مؤثنده فرأه دینلور و احکامده نساء رجاله تابعدر (ترکه
 مصدر در که فاعلنه مضافدر ضمیر مجرور مرأه راجعدر ترک فءلک
 ضدیدر) و مالا یعنی بعد الجملة ترکه مفعولدر مالا یعنی ده ضمیر مستتر
 مرفوع مایه و ضمیر منصوب مرأه عائددر یقال عنها الامر یعنی اهمه
 و بورادندر که امر مهم دیر زیرا انسانی هم و قصد و شائنه اعتنا
 و اهتمامه حل ایدر و بعض قرآنده (کل امری منهم یومئذ شأن
 یعنی) کلمشدر فتح اول و کسر ثالث ایله یعنی یوم قیامتده هر شخص
 یچون بر امر عظیم وارددر که شخصی انک همنه دوشورر و غیریدن
 مشغول قلمور (وفی تاج المصادر عنبت فلانا عینا ای قصدته و قبیل
 یعنی ای یشغلاک یقال هذا امر لایعینی ای لایشغلی و منه تر که
 مالا یعنی ای لایهمه انهمی) و مالا یعنی نک حدی اودر که برنسنه ایله
 تکلم ایلسک که با فرض اندن سکوت ایتمکله اثم و حالا و مالا ضرر لازم
 کلیه و بر فائده لی نسنه فوت اولیه و قایع اسفار و امثالک حکایاتی کبی که
 بحکم! کا افسانه دیر که تحتنده فائده و لمیان سوزلدر مکر که اول حکایاتده
 زیادات اوله که کذب قیلندندر و یا ترکیه نفس و تفاخر و اغتیاب
 و مذمت ناس بولنه که صفات رذیله در بو صورتده متکلم متضرر
 ولور زیرا آفت لسانه دائر در (و مالا یعنی کلامه و غیریه عامدر
 تکیم حسن بصری دیمشدر که من علامه اعراض الله عن
 العبدان یجعله شغله فیما لایعنیه) و لکن کلامده غالبدر تکیم
 حدی شده کلور (یا ابا هریرة تریدان لایجری علیک القلم) قال

نعم يا رسول الله (قال اد فرائض الله وكف عن المحارم ودع الكلام
 فيما لا يعينك) وحضرت صدیق رضی اللہ عنہ بیور مشدر بالیثنی کنت
 اخرس الا عن ذکر الله (وما یعنی امور دینیہ ضروریہ و امور دنیویہ
 لازمہ در مطعم و مشرب و ملبس و مسکن کبی کہ کفایت قدر اولہ زیرا
 ما عدا سی فضول مقولہ سیدر شول معنادنکہ روحک بو عالم اسفلہ
 هبوط و بدنہ تعلقدن غرض تحصیل کمالدر و اعضا و قوی و وسائل
 و آلات و امور ضروریہ معاشیہ ما بہ القوامدر پس وقتی بو امور
 ضروریہ اوزرینہ مقصور اولان کیسہ فی المثل سوزی اوزاتمز و کندی
 کارنہ مشغول او اور و ما لا یعنی وقتندہ ذکر ایدر کہ کنوز سعادتدن
 بر کنزدر والا کنزک پرینہ هوا آلور) و شان مؤمنده دیمش لر در کہ
 کما وجد مجالا صالحا ذکر الله (و بو معنایہ اشارت ایلوب قرآنده کلور
 (قال اتسبدلون الذی هو ادنی بالذی هو خیر) یعنی مهمی غیر مهمہ
 ترک ایدن من وسلوی پرینہ بصل و ثوم و کوهرہ بدل خرف بولور
 (و عمر سرمایہ در کہ لقلقه اتک زیانیدر) و حکایات الصالحین امور
 دینیہ دندر زیرا چند من جنود الله دنمشدر کہ باطن مؤمن انکله
 نفس و شیطان و هجوم ماسوی اوزرینہ نصرت بولور شول جهتدنکہ
 اهل حالک مقالات و حکایاتندہ تأثیرات عظیمہ واردر نتکیم آلهیات
 و قصص ائدی لحن عرب اوزرینہ قرآت اولنسه باطن انسانہ
 وجد و رقت و عالم قدسہ انجذاب و عروج حاصل اولور افسانہ
 و غزل ایسہ تحریک هوی و شهوت ایلر انکیچون ما لا یعنی دینلدی
 و او مقولہ بہ و سائر ملامہی بہ صرف اولنان اموالک محاسباتی قیامتده
 بلور اولور (ایمندی مؤمن (حاسبوا انفسکم قبل ان تحاسبوا)
 و فقبحہ و رعه تمسک ایدر و فضولی ترک ایلر و الله المعین

الحديث الثالث عشر

لا يؤمن احدکم حتى یحب لآخیه ما یحب لنفسه ایمان مخبر صادق
 قولی تصدیق و قبولدر کویا امن به انی تکذیبدن امن و طمانیت
 اوزرینہ قیلدی دیمکدر زیرا خبرک عند النفس صدق و کذبہ و امر

ونهيك قبول ورده احتمالى واردر (پس انسانك اعتقادنده شك
 واعتراض اوليجق كويا حق اول معنادن امن اوزر يته قلمش اولدى
 تكيم سلام انبيا مشروع اولدى زيرا انبيا اهواء ناسه مخالف وجهله
 امر ايتلريه مقام نبوت مظنه اعتراض اولدى پس مؤمنك السلام
 عليك ايها النبي ديديكى يارسول الله بو خصوصده بنم اعتراضدن
 يا ايمان وبي خوف اول ديمكدر (سائر عباد صالحينه وعلى عباد الله
 الصالحين ديمك دخى بويله در زيرا انلر دخى بحكم الارث هواى خلقه
 مخالف وجهله حقه دعوت ايدرلر) وكندى نفسمن حقهده السلام
 علينا ديمك دخى اكا قياس اولنه زيرا كاه او اور كه نفسمنه اوم
 واعتراض اولور و نفسمن شو معنابى قبول ايمدى ديز كويا السلام
 علينا نفسك تسليم وعدم اعتراضى بيان واقاده در (و بوراده مراد
 كمال ايمانى نفي در زيرا اصل ايمان تصديق مذكوره حاصلدر پس
 شعب ايمانك وجودى كاله مصر و فدر تكيم فلان كيمسه انسان دكلدر
 ديرلر يعنى بر شيمك اسمنى تفيله كمالنى نفي مراد ايدرلر كويا انسانيتده
 كالى اوليان انسان دكلدر تكيم زيد انسان ديرلر يعنى كللى جزئى
 اوزر يته جل ايدرلر زيرا اول جزئى ده كللى نك سبرى واردر پس جزئى
 كالات كللى ايله متحقق اوليجق جزئىدن كللى ايله تعبير اوانور الحق
 حق وانا الحق ديد كلرى كى وحديث مشارقهده (لابوئمن عبد)
 وارد اولمشدر يعنى احد يرينه عبد ذكر اولمشدر حتى ابن ملك
 توجه ايدوب ديمشدر كه اغنيا و جبايره كندى نفسلر همچون سود كلرىنى
 اخوان فقر الچون سومرلر ولكن مقتضاي عبوديت محبت مذكوره ده
 يعنى اكر غنا و رياست قيدنده اوليوب عبوديت كاله اهلى اولسلر
 فقرايله كنديلرن برابر طورلردى (و حتى يحب الى ان يحب ديمكدر كه
 حتى جاره در) و اخ ايله مراد اخ مسلملر و اخ آخره يا اولادته طرفيندن
 و ياطرف واحددن و يارضاعدن مشارك اولانه ديرلر صكره غير همچون
 استعاره اولندى قبايه ده و يا دين ده و يا صنعتده و يا معامله ده و يا
 مودتده و يا غيرى مناسباتده مشارك كنى قرآنده (يا اخت هرون)

صلاحه اختدر نسبه دکل یا اخاتم کبی (واذکر اخا عاد قومه
 اخک اخ اوزر ینه شفقتی کبی شفقتی اواد یغندن او تور یدر) مایحب انفسه
 مثل مایحب انفسه دیکدر زیرا اول محبوب اولان نسبه نک عینی
 ایکی محله حاصل اولق محالدر (وما خیردن عبارتدر که عبادت
 و طاعت و اشیاء مباحیه شاملدر و بوقوله محبت کمال ایماندن اولدیغی
 کبی کندی نفسی چون بغض ابتدیکنی غیر ایچون بغض ایتک دخی کمال
 ایماندن زیرا بر شیه محبت نقیضنک بغضنی مستلزمدر و بواسطه التزامدن
 او توری صورت صورت بغض صر بحا ذکر اولندی (و بومر تبیه
 اتحادک سری بودر که اهل ایمان اصلنده نور واحددر که مظاهر
 مختلفه ظاهر و نفس واحده در که ابدان متعدده باهر اولمشلردر
 واقارب واجابی بنیان واحد صورتن بولمشلردر پس اختلاف عالم
 باسره اتی واحد العین اولقدن اخراج ایتز بلکه اختلاف انلرک
 تعین و تشخیصلرنده در که امور اضافیه در) مثلاً زیدی عمرودن فرق
 ایدن تعین لریدر که انسانیتده بر در (وزیدی فرسدن فرق ایدن
 تشخیصلریدر که حیوانیتده بر در) (وزیدی درخت تفاحدن فصل
 ایدن صورتلریدر که نباتیتده بر در) (وزیدی هذا الحجر دن تمیز ایدن
 عوارضیدر که جسمیتده بر در) (وزیدی ملک و فلکدن ایران تعین
 خارجلریدر که جوهریتده بر در) (جوهر له عرض وجودده بر در) اگر چه
 عندالعقل بر برینه مغایردر پس وجود جملیه شامل اولدیکه وجوددن
 اعم نسبه یوقدر و صور معادن و نبات و حیوان و افلاک و املاک بو کثرت
 و وحدت اوزر ینه ادراک اولنیچق جمله عالم اصل واحده رجوع
 ایدر انکیچون صله رجده بو جمله سی داخلدر زیرا اسم رجائه
 مضافدر که عموم تامی واردر (وجمله ناسک واحد العین اولمانسبه
 ناظردر که خلق بری برینه انحنادن نهی اولمشدر زیرا حقیقتی کندی
 نفسنه انحنادر و جوازی تقدیری اوزر ینه انحنای بر اسمدن بر اسمدر دنلا
 سلطانه و عالمه و شریفه و غنی به منحنی اولور که بر اسماء کلبه ذاتیه
 مظهرلردر (و محبت اوج مرتبه در اولکبسی حب طبیعی در که حب

عوامدر که بونلبری بر یله روح حیوانیده منجدر ومقتضای شهوت
 طبیعیه نه ایسه انده مشترکدر وفعلده نهایی نکاحدرزیرا شهوت
 و محبت حیوانیه جمیع مزاجه ساری اولشدر صوتک سونکر دیدکاری
 نسنهیه بلکه نونک تلونه سریانی کی ایکنجیسی حب روحانی ونفسیدر که
 روحده بری بر یله ائتلاف و اتفاقدر و بونک غایتی قدر محبوبی معرفت
 وحق ایله قیام واکا تشهددر و بومرتبه خواص ناسکدر که اولکپلردن
 اقلدر زیرا اکثرناس جسمانی و حیوانیدر او چنجیسی حب آلهیدر که
 عبدکندینک مظهر حق اولدیغن مشاهده در بوسورتده عبد حق
 ظاهر جسمه روح کی او بونائب وابدی غیرمدرك اولور و بومرتبهده
 عبده محب دیرل و اذلك حق دخی عبده مظهر اولقددر یعنی عبدك
 حدود و مقادیری ایله تصادفدر که جمله منشا بهات بو بابدندر وانی
 تأویل یتیموب علمنی حقه تغو بض ایتک کر کدر قال الله تعالی (وما یعلم
 تأویله الا الله) و بوسورتده عبد محبوب حق اولور چونکه حقتک
 فی الحقیقه حدی یوقدر لاجرم محبت دخی بو یله در انک ایچون دیدیلر که
 حب شرب بلاری در وهر کیم بن قائم دیرسه ناقصدر (و بو مقامده
 مراد حب اختیاریدر که ایشار معناسنه مجولدر زیرا محب محبوبنی
 محبوبنه ایشار و اختیار ایده کلمشدر هر چند نفسندن فانی دکل ایسهده
 چونکه فناء تام حاصل اوله حب طبیعی غیر اختیاریدن اثر قالماز فافهم جدا
 (و دیمشدر که طریق حق خلقی حقه دعوت و تعریف و تحیب اوزرینه
 منیدر بو جهتدن بنم سودیکیمی بندن غیر یسی سومسون دیو غیرت
 علی الله ایتک کویا آفتاب عالم آرا بنم خانه مدن غیری خانهیه طوغمسون
 دیمک کیدر که انواع جنوندندر (و بعضیلرینه که متی تسبیح دیو
 سؤال ایتدکرنده اذالم ارله ذاکرا دیدیکی غیرت باندن دکلددر بلکه
 مؤلددر که ذاکرا محو یابل مشاهدا و یا خود ذاکرا غیره دیمکدر و ذاکر
 فی الحقیقه الله تعالی در که جمیع ارکوانک لسانیدر پس بوراده غیر
 یوقدر که غیرت ایده سن و ابراهیم ادهمدن قدس عشره منقولدر که
 اصحابندن برینه دیمشدر (ان شدة محبتک فی الله غیبتنی عن النظر

الی مساویك) یعنی بورداده محبت شیخه اضافت اولندی مع هذا شیخ
 مطلوب و مرید طالب و محبت طالب اوزرینه در یو خسه شیخ اوزرینه
 دکل پس هر ادب بودر که شیخ سنی کندی نفسک ایچون سورتا که
 عیبکه مطلع اولوب سغیبکی تصحیح و معوجگی تقویم ایلیه بو صورتده
 شیخ سنی کندی نفسی ایچون سومزتا که طالب اولیق لازم کله فافهم
 (الحاصل شیخک سنی معنای مذکور ایچون سومسی کندی نفسسته
 سودیکنی سومکدندرتا که سندخی انک کی ترکیه نفس ابدیه سن و شبنم
 سید الاقطاب سید فضلی آلهی قدس سره صدری قنوینک فاتحه
 تفسیرینی شرح ایترکه بو فقیری دعوت ایدوب کتب مذکوری یدمه
 صوتوب آل شونی اوتوزالتی ییلاق محصولدر الله تعالی سکا بوندن
 زیاده سن احسان ایلیه بیوردیغی بو مقامک اسرارندندر که اولیاده
 امساک اولماز بلکه انلرک غیرت و محبتلری خلقک تحصیل کالنه در
 قدس الله اسرارهم) بعد ذاسوال اولتوزسه که کمال ایمان محبت مذکوره
 ایله حاصل اولیجق سائر ارکان طاعت و شعب ایمانه حاجت قالمز
 (جواب بودر که معنای مذکور مبالغه یه محمولدر زیرا محبت رکن
 عظیمدر الحج عرفه و لا صلاة الا بطهور و لا صلاة لجمار المسجد الا
 فی المسجد کی و حقیقتده ایمانی تأکیددر زیرا کرچه اخوین در که
 هر برینک بر ایمانی وارددر ولکن حکما شخص واحد در که ایکنسک
 ایمانی بر ایماندر) و کتب کلامیه ده کرچه ایمان زیاده و نقصان قبول
 ایتمزدیویاز یلور ولکن اصل ایمانه کوره در والا انواری جهتیه
 متراید اولور انک ایچون ایمان مثقالی و ایمان دیناری دیرلر و بو معنادندر که
 جامع صغیره کلور (الاسلام یزید و لاینقص) و ایمان بالغیب ایله ایمان
 مشاهده ناک میاننده فرق اولدیغی ظاهر در (پس شعب ایمانله عمل
 زیاده اولدیجه ثمرات ایمان دخی زیاده اولوب مراتب احسانک
 ذروه سنه ترقی ایدر) و ایمان کرچه اجزالی و تفصیلی دنیلور قانا ایمان
 تفصیلینک غورنه وصول متعسر در ز براتعلقات علم حد دن بیروندر
 بوسیدن علم مزید اولدیجه متعلقاتی جهشدن ایمان دخی مزید

اولمقدمه در بوجهتدندر که وارد اولمشدر (من استوی یوماه فهو
مغبون) یعنی علم و ایمان الی آخر العمر ترقیده کر کدر زیرا کر چه مقامات
تمام اولور فاما سیر الی الله نهایت اولماز و حیرت ممدوحه دیدگری
بودر و بوعلم تفصیلی که احکامه متعلقدر آخر عمرده تمام اولور زیرا
آخرته شر بعدن ایمان و ادب و تعظیم الهی و نکاحدن غیري نسته
قالماز فاما علم الهیء تفصیلی که حکم و حقائققدر الی الابد متراند
اولمقدمدر بر الله تعالی و اسع علمدر که بومقوله صفاتک تجلیاتنه نهایت
یوقدر و الا ذات و صفات حق محدود اولمق لازم کلور و عارفله جنتک
صفامی بوتراید و تجدد ایله در و الابی روح جسده نظر یتک انسانه ملال
کتورر و مرده قلوب فافهم فقد اوقفک علی مایه تترقی و الله خیر و ابی
* الحدیث الرابع عشر *

* لایحی دم امریء مسلم الا باحدى ثلث * بونک تقدیری لایحی اراقة دم
امرئ ای شخص مسلم الا باحدى علل ثلث دیمکدر بعض روایتده
مسلم کله سندنصکره (یشهد ان لا اله الا الله و انی محمد رسول الله)
واقع اولمشدر که یشهد مسلمت تفسیری واقع اولور و ایم و اسلام
بردر دیان کیمسه نك قولی اوزرینه و مضاف تقدیر اولندی که قلمدن
کتابه اولان اراقة در زیر اجل و حرمت افعاله تعلق ایدر ذواته دکل
قال الله تعالی (حرمت علیکم المیتة) ای اکل لحمها و ثلثک موصوفی
علل اولمغسله تأیث قلندی و ثلث ده رسم خطی بودر که اگر مفرد
اولور سه بعث من النوق ثلاثا کبی الف ایله کتابت اولور تا که ضم تا ثله
اولان ثلثه ملتبس اولیه و اگر مضاف و یا صفت اولور سه حذف
الف ایله رسم اولور حلیت ثلث نوق و ما فعلت النوق الثلث کبی زیرا
بونده التباس مذکور بوقدر (و ثلثه و ثلثون حذف الف ایله یازلدی
زیرا آخر لرنده اولان علامت لاحقه ایقاع لبسدن منع ابتدی و ثلثا
اوار بما که صالی و چهارشنبه در اصلنده ثلثه و اربعه در الف هادن بدل
اولوب یومه تخمیس اولمشدر جسسه حسنه کبی معنی دیمک اولور که
شول شخص مسلم که (لا اله الا الله و محمد رسول الله) دیو شهادت

ایلیه ائک قانی دوکک و قتل ایلک حلال اولماز الا اوج علتک بر یله
حلال اولور یعنی بو اوج علتدن بری بولنورسه فیهوا و الاحرام اولور زیرا
بنیان حق بلا سبب شرعی هدم و تخریب در * الثیب الزانی * جرله
ثلثک موصوف مقدرندن بدل و رفعله مبتداء محذوفه خبردر الاولی
ای العلة الاولی زنی الثیب الزانی دیمکدر تقدیر مصدرله زیرا علت اولان
موصوف دکل بلکه صفتی در پس لفظ زانی اشعار علت اتمکله
ذکر موصوفله اکتفا اولندی (و ثیب اسم جنسدر که رجل و مرأه به
شاملدر) قال فی القاموس الثیب المرأة فارقت زوجها و دخل بها
والرجل دخل به اولا یقال للرجل الا فی قولک ولد الثیبین انتهى
(ای لا یطلق علی الرجل الا تغلیبا پس ثیب و ثیبه دیمک خطا اولدی
زیرا استعمالی بلاتاءدر) و امام راغب معنای اولی ترجیح ایدوب دیمشدر که
الثیب التي تشوب عن الزوج یعنی ثیب اودر که زوج اولدن رجوع و تزوجه
معاوده ایلیه زیرا ثیابت رجوع اودر که عجم باز کشتن ایله تعبیر ایدر
و قاموسده انکار ایدوب و ذکره فی ثوب و هم دیمشدر و لکن معنای
رجوع ثاب یثوب ثوبا و مثابة و ثوباناده یاز یلور لغتده ثاب ثیب یوقدر
پس قول قاموس قول جمهوره مخالفدر (وزنی بلا عقد شرعی و طی
مرأه در مد و قصر و انور و ممدود اولدقدده مصدر مفاعله اولقی جائزدر
یقال زانی مراناة و زناء بمعنی زنی بزنی زنی و زناء بو صورتده زنی ناقص
اولور) و بعضی لر مهموز اولغه جل ایدوب دیمشدر که یقال زناءت
ای دنوت زیرا زنی دنوله اولور بس دنو مخصوصدن زنا ثله تعبیر اولندی
و یا خود زناء الظل دندر که قصر معناسنه در زیر زنی اعماری قصر ایدر
بو صورتده مصدری زنا و زناؤا کلور صدر و صدور وزنی اوزره و ممدود
اولماز زیرا مد ناقصده اولور مهموزده اولماز انکی چون خطا لفظنی
مد اتمک خطا در دیدیلر و قرأنده (ان قتلهم کان خطاء) قراءتی یعنی
مدله معنای تنبییهه راجعدر (و یخلد فیه) کبی اشباعله فافهم (و ثیب
زانی شول رجل عاقل بالغ حر مسلمدر که امرأه بالغة عاقله حره مسلمیه
نکاح صحیح ایله دخول اتمش اوله و عند الحنفیه تحقیق و طی لازمدر

زیرا البکر بالبکر ایله مقابله اولمیشدر و بومقوله به محسن دیرلر (وامام
 مطرزی مغرب اللغه ده دیمشدر که باب رجم ده عندابی حنیفه شرائط
 احصااں آتی در که اسلام و حریت و عقل و بلوغ و نکاح صحیحله
 تزوج و دخولدر و باب قذفده دورت اولیکی و بشیخی عفتدر و عفته
 حصن دیدیلر زبیرا یتدن احصان و جایه یلر (وامرأة حاصن و حصان
 بالقح و قد احصنت اذا عفت و احصنها زوجها فهی محصنة بالقح
 و احصنت فرجها فهی محصنة بالکسر قال الله تعالی (والمحصنات
 من النساء) ای ذوات الارواح و قال الله تعالی (من لم يستطع طولا
 ان ینکح للمحصنات) ای الحرار و قال الله تعالی (والمحصنات من المؤمنات
 ای العفتا نف و قال (والمحصنات من الذین اوتوا الکتاب) ای التکلیات
 (بعد ذانیک حکمی رجم اولمیشدر یا اعتراف و یا دورت عدد ش هک
 شهادتلیله زیرا فاعل زنی ایکیدر یعنی زانی و زانیسه در که هر برینه
 ایکبشر شاعدا ز مدر قتلده ایسه فاعل بر در که قاتلدر انکیچون
 ایکی شاهد ایله اکتفا اولندی و شولکه بکر و مکلف غیر محصندر
 اگر حرایسه حدی یوز سوط در و اگر رقیق ایسه الی جلددر من غیر
 تعذیب عندنا و قتل زانی ده حکمت بودر که زناده اختلاط انساب
 و ترضیع اولاد و مشابیهت بهائم و تهیج حروب و فتن واردر نتکیم
 زانیلرک بزانیسه اورزینه ازدهامنده چوق واقع اولور و حقیقی بودر که
 قتل زانی بالکفر فعل محرمدن اوتوری دکلدر و الا هر فعل محرم موجب
 قتل اولوردی بلکه صفت ر بوییت اولان اطلاقده مشارکت وقوعندن
 اوتوریدر که مکلفک شانی قید و محجیردر یوخسه حق تعالی کی هر مراد
 ایتدی نسنه بی اشملک دکلدر چونکه صفات ر بوییتده حقه مشارکت
 و کبر یاده منازعه قصد ایتدی لاجرم غیرت الهیه ظهور ایتدی که غضب
 و عقوبتی مستلزمدر (و جلدک یوز اولدیغی اسماء احصا مقابله سنده در که
 احکام ر بوییتک امهاتیدر چونکه بوا اسماء معدوده تک حرمت و
 حاسنی هتک و تجاوز ایتدی لاجرم عدد مذکور اوزره جلدده مستحق
 اولدی و بکرده اقتصاد و توسط اولدیغی حکم اولیت زانیه و غایه

احدیتك شفاعتیه در و محصنه صورت رجله قتل اولمق احكام
 حضرتك تفاصیلنه راجعدر که بسیار در و بعض علماء ظاهر دیدیکه
 محصن رجم اولدی زیر افعول کلاب و حیر اشکدی انلرایسه بخاره و خشب
 ایله ضرب اولنور لو بردخی بودر که چونکه تزوج ایله اوزرینه سکر نثار
 اولدی لاجرم قدر نکاحی بلمدیکی ایچون اوزرینه طاش یاغق لازم کلدی
 وینه دیدیلر که جلد بکر یوز اولدیغی بودر که هر شهرک اون کونی ایام
 حیضه محسوب و قرق کون دخی ایام نفاسه معصروف اولیجق مجموعی یوز
 الشمس اولوب عدد ایام سنه دن ایکی یوز کون قالور که زانی وزانیدن
 هر برینه یوز کون دوشر که عدد ایام استماعدر یعنی چونکه بو عددده
 وطنی حلاله مشغول اولمایوب اسراف وقت ایتدیلر لاجرم یوزر ضربه
 مستحق اولدیلر وزانی محضر شهودده جلد اولندیغی تشهیر و ظهرنه
 ضرب اولندیغی ظهرنده امانت اولان ماده نسلی موضعنک غیری به
 وضعندن اوتوریدر (و شارب الخمرک حدی سکسان اولدی زیرا
 بر سکران مسجد نبوی به داخل اولوب جناب نبوت صلی الله علیه وسلم
 دخی او مجلسده حاضر اولان قرق عدد صحابی به ضربه امر ایدیجک
 هر بری ایکبشر کره ضرب ایدوب مسجد دن اخراج ایتلریله حکم
 الهی عدد مذکور اوزرینه نازل اولدی و دیشلردر که (الزانیه
 والزانی) آیتده زانی تأخیر (والسارق والسارقه) نصنده سارق تقدیم
 اولندی زیرا سرقه قوتله اولور رجل ایسه بو بایده مرأه دن اقوادر
 زنی ایسه شهوته دائردر مرأه ایسه شهوته اسکرور جلی کندینه
 ادعی در انک ایچون بر جماعت مجتمع اولسه لر مرأه نك مرادی اولدیجه
 قادر اولمازلر (وسارقك یدی قطع اولندی زانینک ذکرى دکل مع هذا
 ایکبسی دخی آلت فسقدر زیرا ذکرى قطعده نسل واردر انک
 ایچون خصاء ادعی منهیدر قطع بدایسه بویه دکلدر چونکه بد آلت
 تعدی اولوب غیرک قوتی اولان مالنی اخذله النی کسمک کبی اولدی لاجرم
 جزا دخی عمل جنسندن واقع اولدی ولواطه ده عند الامامین حد
 واجیدر زیرا انلر لواطه بی زنا به الحاق ایتلردر و عند الامام تعزیر

و توبه سی ظهوره دك زندانده حبس اولنور و امامك تعزیر و حسب به
 اكتفاسی استعظام ذنب و تسكین فتنه فاجره ایچرندر و الا اول فعل شنیع
 قیجده اویله دكلدر كه فاعلی قتل و یازانی مجازات اولندیغی و جهله
 مجازات اولنه نتکم یمین غموسده کفارت واجب دكلدر دیدی زیرا
 عظمتدن اتوری کفارتله مستتر اوله جق نسنه دكلدر نتکیم بعض کبراء
 متعمدا تارك الصلاة اولانه قضا لازم دكلدر دیدی زیرا عمده مقابله
 ربوبیت ایللیوب صلاتی انکار خدنه واردی بناء علی هذا عذرله تارك
 کبی اولمدی (واجبیه به لواطده امامدن حد مرویدر و آکن عبدنه
 و یاجار به سنه و یامنکو و حه سنه لواطده بلا خلاف حد اولماز اگرچه
 بالاتفاق حرامدر بلکه منع اولنور اگر عورت ایدرسه تعزیر لازم کلور
 اگر بعض دواعی معاینه اولورسه و حیضك و طنی استحلل ایدن
 کافر اولور زیرا حرمتی اجسامله ثابته در انکار اجماع ایسه کفر در
 صلاة جنازه نك فرضیتنی انکار کبی و امام محمد دن مستحل مزبورك
 عدم کفرنه قول واردر و لکن استحلل مه صبت کفر در دیدکارینه
 مخالفدر (ولواطه حلیله سنی مستحل اولان کافر اولماز دیدیلر اگرچه
 لواطه صغرا ده واقع اولان نهی تحریمه حمل ایتشدر در و استحلل
 معصیتده داخلدر و دین نبویدن معلوم ضرور یده جهل عذر اولماز
 پس ملك نکاحه اتصاله شبهه وقوعی عدم کفرینه دلیل اولماز
 ولواطه نك حرمتی عقلیه اولغله جننده لواطه وسائر محرمات اصولیه
 یوقدر زیرا محرمات اصولیه حکمته مخالفدر امهات و بنات و اخواتی
 نکاح کبی ولواطه نك اصلی قدر و خبت اوزرینه منبیدر حیض و نفاس
 کبی بناء علی هذا اهل جنت شهوت محال و منهی عنه دن معصوم و طلب
 خیانتدن محفوظلردر بوجه بدن (ولهم فیها ما یشتهون) عام مخصوص
 اولور و پردخی بودر که الله تعالی غلمانی لؤلؤ مشوره و حور عینی
 بیض مکنونه تشبیه ایتشدر پس دلالت ایدر که غلمانه استمتاع بالکن
 نظره کوره در و حوره استمتاع ایدر زیرا بیض ما کولدر و برنسنه
 خیانتدن عد و من کل الوجوه تقبیح و جمیع ادیانده تحریم اولنسه

شهوات جنتدن اولماز وانك حلتی تمنی ایتك دخی كفر در و جنتده شرب
 دخانی تمنی ایدن دخی خطا بدن خالی دكلدر خصوصاً كه جنتده نه نار
 معهوده كبی نارونه خوددخان دنیا كبی دخان وارد را كریچه مجره وعود
 و طیب موجوددر ولكن طیبی روحانیدر یوخسه سك شیطانی دكلدر
 وناری آتش قدرتدر و بومذ كورك خلافتنه ذاهب اولمق جهالت
 مخضه در اكرچه علماء رسومدن نیجه لزینه یو بایده زله واقع اولمشدر
 زیرا هر یرده علم شعوری و خیالی کافی اولماز بلكه حقیقت حالی كشف
 و نفس الامر ه اطلاع تام لازمدر * و النفس بالنفس * ای اقتصاص
 النفس بالنفس زیرا علت حل اقتصاصدر و قصاص تتبع الدم بالقود
 معناسنه در زیر اقص تتبع الاثر در یعنی بر نسنه نك ایزن ارا یوب كتمكدر
 و قصص دیدكاری تتبع اولان اخباردر و دمك ایزنجه كتمكدر مقصود
 فاعله فعلك مثلنی اشككدر كه قتلدر و قصاص ولی دمه مخصوصدر
 حتی غیر یسی قتل ایتسه قاتلی قتل لازم كلور و عند الامام مسلم ذمی و حر
 عبده و كذلك ذكر اشی و اشی دخی ذكر له قتل اولور پس ایجاب
 قصاصده مساوات لازم دكلدر بلكه كامل و ناقص شریف و وضع
 برابر در زیرانفسده و عتتمده تفاوت یوقدر بلكه تفاوت اوصاف
 عارضه ده در مكر كه مستثنی اوله والد و ولد و سید و عبد و امثالی كبی
 زیرا بعض موادده اختلاف علت ایله حكیم مختلف اولور حتی بعض
 فقها كفاراتده اعتناق رقبه ده سلطان و رعیتی برابر طوتمیوب جباره
 حتمده صومله فتوی و پردیلرزیرا انلره نسبت ایله عتق رقبه آسان
 و صوم دشواردر (و نه ایله ده دیمشدر كه و الحکم جاز ان یختلف
 باختلاف احوال الناس انتهى یعنی جواز اختلافه تحول ایدر
 نسائك فی زماننا جماعته حضوری و امثالی كبی (وقتيك وارثی قالسه
 كركسه خاتون اولسون قصاص ایتدر مكه قادر اولور فاما وصی
 بیتم دیت اخذ ایدر ولكن قصاص ایتدیره من بلكه صغیر كبر اولنجه
 توقف اولور (و عفو دم افضلدر زیرا كفارت ذنوبدر مكر كه عافی
 اولان كافر اوله زیرا بقاء كفر له كفارات درست اولماز و عفو دینصكره

صلح اولی در ز بر صلحده دیتہ کورہ تخفیف وارد و جانی نک او مقوله
 معصبتہ معاودہ سی ظن اولنسه نتکیم قرآنندہ کلور (واوردوا اعدادوا
 لما نھوا عنہ) بوضورتہ اصلاح عالم ایچون قصاص اولی در قال اللہ
 تعالی (ولکم فی القصاص حیوة) و دیمشدر کہ من لم یعرف مقتنی
 زمانہ فھو جاهل پس عالم و عارف کیمسہ کر کدر کہ ظاہر و باطن
 شرع اوزرینہ تمشی ایدرہ و قصاص سیقلہ اولور کر کسہ قاتل
 مقتولی غیری و جھلہ قتل ایتش اولسون زیرا حدید محدود لغلہ
 تسکین نفس و اراحہ جانندہ اسر عدرا کر چہ چشمندہ
 اھیدر کہ باعث عبرتدر (و صلب اشد در زیرا حبس نفسلہ در
) و قرآنندہ قتل و صلبدن ہر بری ذکر اولمشدر پس صلبی دخی
 محلنہ کورہ اجراء ایتلور در وقتیلک دیتی مالدر کہ یوزدوہ در و یا خود
 بیک التوندر کہ ہر التون اوزدر ہمہ مصر و قدر پس بیک التون
 اون بیک در ہم کش ایدر کہ طقوز یوز ایتش ایکی غروشدر کہ
 ہر غروش صاع اچہ ایلہ یوز بکرمی اچہ اولق اوزرہ در نتکیم حالا
 اکثر بلاد اسلامیہ دہ اول و جھلہ رایجدر (و فتاویٰ مجبای دہ
 کلور کہ اونی بدر ہم اولق اوزرہ قطع اولنان اچہ دن دیت یوز بیک
 اچہ در کہ اهل عرف ارا سندنہ اکا ایکی میری دیرلر (ور جلاک دیتی
 کومشدن بکرمی بشی ایکی در ہم کلور اچہ دن یوز بکرمی بش بیک
 اچہ در) و فتاویٰ کالیبہ دہ کلور کہ ہندی بر غوعادہ قتل ایلسلر دیتی
 نصف دیت رجلدر کہ بش بیک در ہم کومشددر (یعنی دیت مرأہ
 دیت رجلدن نصف اوزرینہ کرک نفسدہ و کرک مادونندہ پس
 خطاء مرأہ قتل اولنسه دیتی بش بیک در ہم ویدی قطع اولنسه
 ایکی بیک بشبوز در ہمدر و شھیدک دیتی اجنتدر نتکیم (قوم و الی جنہ
 عرضہا السموات و الارض) اکادالدر زیرا بوندہ تلف ظاہر وجود
 وارد در کہ نعیم صوری انک ایچون اعداد اولمشدر و قتل عشق
 و محبتک دیتی اللہ تعالی در نتکیم (من قتلته فانادیته) اکا نشاندر زیرا
 بوندہ تلف باطن وجود وارد در کہ نعیم معنوی اکا مہیاددر و نعیم

صورتی مأکول و مشروب و امثالی و نعيم معنوی مشاهده جمال الهی
 و عطایای ذاتیه و اسمائیه در که روح رجائی و سر انسانی به دائر در
 و قتل نفس اماره و افنای قوای طبیعیه ده حیات حقیقه طیبه باقیه
 وارد * والتارك لدينه * ای و ترك التارك لدينه المعهود الذي هو
 الاسلام زیرا علت اولان ترك كرد ترك بر نسنه بی قصدا و اختیارا
 رفضدر (واترك البحر رهوا) و یا خود قهرا و اضطرار اقویوب کتکدر
 (کم ترکوا من جنات و عبون) کبی نتکیم ترکه فلان دیرل کسر رائله
 موتند نصکره آبقود بیغی نسنه به بهراده مراد ترك اختيار بدر زیرا
 ضرور یده معذور در نتکیم قرآنده کلور (الامن اکره و قلبه مطمئن
 بالایمان * انفارق للجماعة * فرق انفصال و فلق انشقاق اعتبار یده
 اطلاق اولنور و فراق و مفارقت ابدانله اولانده اکثر در جماعت
 جمعند در جمع متفرقی تألیف و بری برینه ضم و تقریبدر جماعت
 ناسده و غیر یده اولدیغی کبی (بعذنا المفاقر للجماعة التارك لدينه بی
 تفسیردر پس جماعته مراد جماعت مسلمین و فراقله مراد دینندن
 ردتله فراقدر که سبب اباحت دعدر یعنی اوچ کون حبس و شهادت سی
 کشف و استنباه اولند قد نصکره ر جوع ایتمزه قتل اولنور
 (و دیمش لردر که کافر مطلقا ایمانی اولمیانه دیرل اکر اظهار ایمان
 ایدر سه منافقدروا کربعد الايمان کافر اولور سه مرتددر و اکر تعدد الهه
 قائل اولور سه مشرکدر و اکر بر دین ایله تدین ایدر سه کاپیدر و اکر
 قدم دهره قائل اولوب حواری دهره نسبت ایدر سه دهریدر و اکر
 اعتراف نبوت و اظهار شرعه ایسه زندقدر (و بو حدیثده دلالت
 وارددر که تارك صلاة قتل اولماز زیرا اسور مذ کوره دن دکلدر پس
 (من ترك الصلاة متعمدا فقد كفر) حدیث منقول اولدی یا استحلال و یا
 مقاربه و یا کفران نعمت و یا جر کفر و یا تغلیظه و بو مقوله موادده ظاهر
 اولان اخیردر (و كذلك مرتدده دخی قتل اولماز زیرا که مرتد اوزرینه
 اقتصار اولمشدر) سؤل اولنور سه که بو معنی اوزرینه محصنه رجم
 اولماق لازم کلور زیرا منصوصه دکلدر (جواب بودر که محصن

اورزینه تنصیص محصنه اورزیه تنصیص کیدرزیرا علت قتل
 اولان زناده مساواتلری وارد مرتد ومرتده ایسه بویله دکلدن زیرا
 مرتدی قتل محل مجاربه اولدغیچوندر مرتده ایسه محل مجاربه دکلدن
 انکیچون نساء مشرکین قتل اولتماز ذراری کبی ولکن ساحره قتل
 اولنور تکیم اشباهده کلورکه کل کافر تاب فتویته مقبولة فی الدنیا
 والآخره الا جماعه الکافر بسب نبی و بسب الشیخین او احدهما
 و بالسحر ولو امرأة و بالزندقه ادا اخذ قبل توبته انتهى (وعلتی
 بیانده شرح رمضانیده کلورکه ثم ان الساحر يقتل ذکرا و اشی
 اذا کان سعیه بالافساد و الاهلاله فی الارض و اذا کان سعیه بالکفر
 فیقتل الذکر دون الاشی انتهى) پس ساحر و ساحره سحرلری اقرار
 و یا ایکی شاهد سحر باز اولدقلری بعض علاماتیله وصف ایدوب
 شهادت اتسار بز سحری ترک و اندن توبه ایدر یز دیدکلرینه التفات
 اولنمیب قتل اولنورلری یعنی مؤاخذه دنیویه دن خلاص اولمازلر و اگر
 توبهده اخلاصلری و اریسه (ان حسابهم الا علی الله) موجنبجه آخرته
 موقوف قالورلر ومرتده کرچه قتل اولنمز ولکن حبس و دعوت اسلام
 و جبر اولنور و بوندن فهم اولنورکه (من بدل دینه فاقتلوه) حدیثی
 عام مخصوص صدر (واهل یدعت اگر بدعتنه خلقی دعوت ایدر سعیه
 قتل اولنور سائر ساعی بالفساد کبی و کبراء طریقت بیور مشلر ذرکه
 مرتد الطریقه اعظم ذنبا من مرتد الشریعه حتی شیخ ابو عبد الله
 الانصاری قدس سره دیمشدرکه رسول الاهی صلی الله علیه و سلم
 خوابده کوردن بیوردیلرکه (من عرف طریقنا الی الله فسلکته ثم رجع عنه
 عذبه الله بعذاب لم یعذب به احدا من العالمین) و دیمشدرکه بر کیمسه
 ار باب حقیقتدن برینک نظرندن ساقط و یابندن مردود اولسه هیچ
 بر اهل حقیقت انی من بعد قبول ایتمز زیرا باب الله بر درنت تکیم باب
 شریعت دخی بر در یعنی مرتد شریعتی شریعت اخیری قبول ایتمز
 زیرا شریعت اخیری بوقدر پس حقیقت دخی بویله در فافهم جدا

* الحدیث الخامس عشر *

* من كان يؤمن بالله واليوم الآخر * من شرطيه در زيرا جزائنی امر
 كاشدر تركی ايله تعبیری هر كیم ديمكدر (و كان عند ميبويه حرف
 وجودی در كه تحفته دلالت ايتدوكی كبی استمراره دخی دلالت ايدر
 مضارع كبی وايبكسنك اجتماعی شمول از منه افاده ايدر مثلا كان حاتم
 بكرم الضيف ديمك از مانده تكرر فعلی مفیددر و يوم آخر دن مراد
 يوم قيامتدر كه ایام دنيادن متأخردر و بردخی آخرت دنيادن طقوز بيك
 سنه مؤخر خلق اولمشدر و بردخی حساب عباد اول كونه تا خيرا اولمشدر
 انكيجون مغفرت مطلقه انكله مفیددر قال تعالى (ربنا اغفر لي ولوالدي
 وللمؤمنين يوم يقوم الحساب) و حقه ايمان انك وجودنی و وحدت
 وجودنی و قدم و بقا و حوادثه مخالفتنی و بنغسه قيامنی و سائر صفات
 كالبعضنی تصديقي ايدوب ذات و صفات و افعالنده شريك و نظیری
 اولدوغن اذعان و قبولدر (و ديمشدر در كه معتقدات اوندر كه ذات
 از ليه در كه صفات جلال و اكرام يعني صفات سلبیه و ثبوتیه ايله
 منعوتهدر و نقائص و رذائلدن تقدیس و علم محیط و ارادت كليه
 و قدرت شامله و سمع و بصر و كلام و افعال عادله و يوم آخر
 و نبوت در كه ارسال ملائكه و انزال كتب و اخبار صادقیه مشتملدر
 و عبادات كليه دخی اوندر كه صلاة (و زكاة) و صوم (و حج) و قراءت
 قرآن (و ذكر الله) و طلب حلال (و قيام بحقوق المسلمين و حقوق الصحبة
) و امر بالمعروف (و نهی عن المنكر) و اتباع السنه كه مفتاح السعادة
 و اماره محبة الله در (و يوم آخره ايمان و وجودنی و موافقنی و احوال
 و احوالی تصديقدر) و التي عدد مؤمن به دن ايبكسنی تصریح
 ايتدی كه بزى مبدأ و بری معاددر ز برابر و ابكى به ايماندن مقصود ايمانی
 واجب اولان جمله اموره ايماندر كه جميع اصول و فروع ايمان انلرده
 داخلدر (و بردخی بونده ثنويه و اهل شرك و اهل كتابی رد وارد
 زیرا ثنويه واجب الوجودمه اسنه ایكى اله اثبات ايتديلر كه بری حكیم
 در كه فاعل الخيردر و اكاذبان دخی دیرلر و بری سفيه در كه فاعل
 الشر در و اكاهر من دخی دیرلر و اهل شرك مستحق عبادت معناسنه

الكهه اعتقاد ایلدیلر و یواییکی طائفه حقه ایمانندن خار جلدردز و اهل
 کتاب کرچه حقه مؤمنلردردز و لکن یوم آخرته ایمانلری یوقدر شول
 جهندن که وقوعی اوزره نفس الامرده موافق د کلدرد پس ایمانلری
 لایمان کی اولدی و ایمان و اعتقاد مقبول اودر که مخبر صادق اخبار
 ابتدیکی اوزره اوله تکیم کتب کلامیه و غیره پیانته متکفلدر
 * فلیقل خیرا * خیرک نصبی یا مصدر بت اوزرینه در لبقل قولاً خیرا
 معناسنه و یا خود مفعولیت اوزرینه در که لیدر خیر ایدم کدر تکیم قرآنده
 کلور (وقولوا للناس حسناً) ای وقولولهم قولاً حسناً معنی والینوا بهم القول
 او و قولوا لهم ما هو حق و صدق (فلیقل لای تسکین ایله در تخفیفا
 و کسری دخی جا زدر اصل اوزرینه وهو وهو کبی) و خیر مرغوب
 فیه اولان نسنه در و رغبت عند المؤمن ثوابه دار اولان سوزه در پس
 خیر مایثاب علیه اولان کلامدر فرض و مندوب و انلره مؤدی اولغله
 مباح دکل زیرا مباح کاه اولور که حرامه و یا مکروهه مؤدی اولور
 * اولیصمت * ضم مپله باب اولدندر و صمت فتحله و صمات و صموت ضملا
 خاموش اولمقدر بوراده او تنویع ایچوندر زیرا قولله صمتک میاننی جمع
 ایلک ممکن اولدیغی کبی ایکیسندن خلوی دخی ممکن دکلدر زیرا انسان
 یا سویلر و یاد کلر پس دیمک اولور که هر کیم **ک** مؤمن کامل اوله
 برمشاورده و یاندیرده و یاغیری امورده حاضر اولسه واجب اولان
 یواییکی نسنه نکریدر بلکه قول خیرمر جمهدر زیرا حقندن سبکت اولان
 شیطان اخر سدر و افضل الجهاد اهل جور محلسنده کله حق سویلکدر
 مکر که کلامه زیاده مانع قوی اوله خصوصاً که احتسابک شروط
 کثیره سی وارددر (پس امر وجوب ایچوندر زیرا اصل اولان حقیقته
 حل ایتمکدر اگر حملدن صارف قرینه یوغیسه خصوصاً که انتفاء
 جز انک فرضی انتفاء ایمانی مستلزمدر تکیم شیخ اکل ذاهب اولمشدر
 و بوندن مباحدن سکوتک و جوبی دخی فهم اوانور زیرا مباح خیر
 مقوله سندن دکلدر که لاثواب و لاعقاب در مکر که احکام الهیه دن
 اولیق نیتنه قائل اوله (و این مالک دیمشدر که مباحدن سکوت مستحسندر

نیکیم (من حسن اسلام المرء ترکہ ما لا یغنیہ) اکا دالدر اگر چه حسنه
 فعل ما لا یعنی نیک قبضه اشارت وارد پس مباحدن سکوتک استحضانی
 اول وقتده اولور که مباحک قولی حرام و مکر و هه مؤدی اولور وجهله
 اولیه و الا یا حرام و یا مکر و ه اولور و کر کدر که مواضع شبهه ده
 سو یلیه و یقینی اولدیغی برده فتوی و یرمیه زیرا جناب نبوتہ صلی الله
 علیہ وسلم معر و صدر و بو معنادن بعض علما حیا ایدوب فتوادن
 کندنی عزل ایتشددر (وابوبکر فارسی رحه الله بیورمشدر که چن عبد
 مایعی و مالاید منه مقوله سنی سویلر کلامی حد صمتده در که مقبولدر
 ولکن شهوت کلامدن زیاده حذر ایتلودر بوسیدن اصحاب مجاهده
 ایثار سکوت ایدر لر زیرا کلامده حظ نفس و حسن نطقه و اظهار کماله
 میل وارددر (واهل جاهلیتک عادتلرندن ایدیکه پرکون و برکیجه
 انصماتله اعتکاف ایدر لر دی بوندن تهی اوانوب (لا یتیم بعد احتلام
 و اصمات یوم الی اللیل) وارد و ذکر الله و حدیث بالخیره نحر بعض واقع
 اولدی و دیمشدر در که معرفه الله صمتله و معرفت دنیا اذای خلقله
 متأذی اولمقله و معرفت شیطان جوعله و معرفت نفس سهرایله
 حاصل اولور (و بوندن فهم اولدیکه صمت باللسان حدیث ماسنوادن
 و صمت بالقلب خاطر کونیدن کر کدر و شول کیمسه نیک که لسان و قلبی
 صامت اولیه مسخره شیطان اولور (و نیجه لر نیک حدیث نفسی لسانه
 کلدوکی کبی قلله دخی کلوب طعن صلحا و سب اولیایابی اورا قدر تخلیه
 ایلایوب ضال و مضل اولمشدر در و او مقوله اصحاب افکار فاسده و ارباب
 خیالات باطله و کاسده به فراغنه الاولیاء و دجا جلة عباد الله الصالحین
 دیرلر (یوم مقوله طائغه منکر و منکره دن برینه کندنی نفسکه مشغول
 اول غیر بدن نه استرسن دیسه لر غیرت و حمایه دین ایچون سویلرم
 و تحریر ایدرم غیرت ایسه ایماندند در دیر بلر که اغراض فاسده سی
 سبیلله خر کبی آب و گل هوای نفسانی به دوشمش (و غسل برینه
 نیچون زهر ستارسن دیواوزر برینه قهر و مکر الهی زتیور لر ی او شمش
 و بر دبارد کرفته ایزدر کبی جان خیشی گوه جب رده او یوشمشیدر

ایستند بوقوله باطلار (لا یحب الله الجهر بالسوء من القول) مضموننده
 داخل در بلکه ایمانبری عین کفر و طاعتبری محض معصیتند که صبح
 هوائله یو یانمش (وجانبری ایقاد ایتدکاری نارانهکار و شرته یانمشدر
 (اولئك الذین لعنهم الله فاصمهم واعمی ابصارهم) و کلام بکارده
 قدس الله اسرارهم کلور که (من عرف الله کل لسانه و من عرف الله طال
 لسانه) و یو ابکی کلام اول عالم فنا و حالت جمعه ناظر در که یو عالمده
 عاشق کشته معشوق اولوب صبت و صدادن کچر زبیرا عالم حرکتدن
 عالم سکونه کوچر ایتکیچون اهل فنا لئه صحبت متعسر در زبیرا خاموشلردر
 و هر کس شرب اشراقی ده دکادر که من القلب الی القلب محساده به
 قادر اوله (و کلام ثانی عالم بقا و حالت فرقه دایر در که یو عالمده عاشق
 بقی المثل یکیدن جان یو اور و عندلیب بهار کبی فریاده کلور و داستان
 او قومغه یا شبر و عاشق فانی و محبت باقی نیک داستان ارباب دله معرفت
 سو یلیوب محبت جان ایتکدر زبیرا اسرار الهیه اهل نفسک حوضله سنه
 کنجایش یولماز و جبل شاهقی درون حوزه ادخال ایتک اولماز و فی المثل
 تناوق بازارنده دوه صابلیز و حصیر بافی کارگاه حریرره قویوب ایش
 طوبلیز (و کلام الملوك ملوک الکلام) و فتنجه هر کدا طبع و سفله
 مشرب مقتضای حال اولان کلام عالینک سرنی بلز و او کادق آدمه
 سرمایه و یرمک اولماز پس اسرار الهیه (حور مقصورات فی انخيام)
 مقوله سندندر که اجانب و نامحرمه آچلمز * و من کان یؤمن بالله و الیوم
 الاخر فلا یکره جار * تکریر شرطیده اهتمام و هر خصیلت مستقله به
 اعتنایه دلالت ایدر اکرام و تکریم انسانه یرنفع ایصال او انقدر که
 انده وضع قدر اولیه و یا خود ایصال اولنان شیء شریف اوله (و جار
 اودر که انک مسکنی سنک مسکنکه قریب اوله که عجم همسایه و ترک
 قویکشی دیر و جارده معنای قریب اولغله مجاور حرمین دیرل
 و جوار مزده دیمک قریمزده دیمکدر و اثرده کلور (اللهم اجرنی
 من النار) اصلنده اجورنی در جواردن امان معناسنه یو خسته مهموز القاء
 اولان اجردن و یا مهموز العین اولان جواردن دکل و دیمش لردر که

بوراده امر ندب ایچوندر زیر اوجوب مواسات اوائل اسلامده و حال
 ضرورتده ایدی صکره منسوخ اولدی اگرچه حق جار عقلا و نقلا
 استغظام اولتور امور دندر پس بقدر الطاقه احسان اوزر بنه اوله
 جاری ذمی اولور سه ده و منع ماعون ایتبه فأس و قدر و دلو و ایره و قصعه
 و غربال و قدوم و مقدحه و ماء و نار و ملح و امشالی کبی که ناس بونلرله
 بری برلینه اعانت ایده کیشلردر و تحمل و کف اذی ایلیمه زیرا اثرده
 کلور که (من اذی جاره ورثه الله داره) و جاری ایچون جلب
 منفعت و دفع مضرت ایده دارنک جدارنه بول و طرح کاسه ایتکدن
 حذر قله و شرنیدن احتراز اولنان آدم یوم قیامتده شرناس اولسه کر کدر
 و مسجدک جاری فرق خانه یه دک اولدیغی کبی جار خانه دخی بویله در
 (و قرب دار تعارفی و تعارف دخی ائتلافی و ائتلافی دخی اکرامی
 مستلزمدر) پس جوارده سیر تعارف از و اح وارددر که ائتلاف اجسام
 و اکرام اکام و قوقدر پس جار اکرمؤمن و اگر کافر در ایکی صورتده دخی
 مؤمنه فائده سی وارددر زیرا یا نعمت در که موجب شکر و یا محنت در که
 مقتضی صبردر و صبر و شکرک هر بری مقامات عالییه دندر و اوائلده
 اولیاء بغدادک نیچه لری محوس و اهل کبابله همجوار اولوب صبر لری
 و معامله ده محامله لری سببیه انلرک ایمان و هدایت لریینه باعث اولمشلردر
 (الحاصل حق جار شعب ایمانک عظامتندندر بنه علی هذا طالب ایمان
 کامل اولان کیمسه بوشعبه یه نشوونما و برر و فرعی اعلا ی علیننه ابر کورر
 * و من کان یؤمن بالله و الیوم الاخر فلیکرم ضیفه * ضیف اصلنده میل
 معناسنده در زیرا ضیف صاحب خانه یه میل ایدر نزول جهتیه و ضیافت
 قراده متعارفه اولدی (و کلام محتاده اضاقت استعمال اولنمندی شول
 اسم مجروده که اندن اول اکا بر اسم ضم اولنه و عجم ضیفه همسان و ترک
 قونق دیر و انک اکرامی و جوهله در طلاق و جهله تلتی و طریق
 بعیددن کلور سه تعجیل ضیافت کبی زیرا کرچه محله شیطاننددر و لکن
 برفاج ماده ده امور لازمه دندر قرای ضیف و توبه و قضاء دین و دفن
 میت و تزویج بگرواداء صلاة کبی زیرا وارد اولمشدر که (اول الوقت

رضوان الله و اوسط الوقت رحمة الله و آخر الوقت عفو الله (و ضيفك
 خدمته بنفسه قائم اوله زيرا ديمش لر در كه انسانه استاذنه و ابو يننه
 و مهمانته خدمت ايتك عار دكلدرا اكر سلطان ايسده و بورانددر كه
 هرون الرشيد ايام خلافتنه بغض فقهيانك بعد الطعام يديه صب ماء
 ايلدي (و روايته كمشدر كه الله تعالى حضرت ابراهيم عليه السلامه
 اكرام ضيفله امر ايتد كده هر بري ايجون بر قبون بريان ايلدي
 و يو امر تكرر ايديجك ثور ذبح و بعده جل مشوي ايليو بينه اكرام ضيفله
 مأمور اوليجق متخير اولدي و آخر طرف كبريادن اخبار اولندي كه
 اكرام ضيفك كثرت طه سآمده دكل بلكه بنفسه خدمته در پس ابراهيم
 بنفسه خدمته قائم اولوب (الان اكرمت الضيف) دنلدي و اكرام ضيف
 بر كون و يا اوج كونددر كه يوم اولده بقدر الطاقه تكلف و طعامي احسن
 ظروفه وضع ايدر و ايتكجي و او چنجي كون عادتني تجاوز ايتن و الا مانع
 اخلاص اولدو غندن ماعدا بلكه اظهار عبوسنه ضيفي متأذي
 قلوب آثم اوله و اوج كوند نصكره اولان صدقه و معروفدر كه شرعا
 اورزينه جبر بو قدر و غريب فقيره وقت و داعده بر كون و بر كيجدك
 جائزه وير و مهمانته اعتذار ايدوب اكرامده قصور ايتدك ديوت طيب
 خاطر ايلروا كل اورزينه حث ايتك مشروعدر اكر اضيافده فتور
 و ارايسه تتكيم رومده بيورك ديرلر و صاحب خانه اضيافدن عوض
 و ثناء حسن صد دنده اولمار و الا جري باطل اولور (و مهمان ميربانك
 كاهلر بله كيدر آب وضو له خط اباد كيتوب كندوكي كبي و بوندن
 ماء نجس اولق لازم كلزا كره بعض مجتهد لرها ب اولمش لر در
 زيرا ذنوبك نجاستي امر معنوي در كه امر حسي اولان ايله مختلط اولمار
 تتكيم مشرك نجس در كفري جهتندن عيني دكل انكيجون طعامي حلال
 و پاك و مسجدده خولي جائز اولدي بعد از اضيافت انواع اورزينه در تزوج
 و ولادت و ختان و بناء و سفر دن قدوم و سابع و ولادته عقيقه و عند المصيبة
 طعام و بلا سبب ضيافت كبي و لكن دعوته اجابت لازمدر ديوهر
 دعوته اجابت اولمار زيرا منكراتي مشتملدر و الله المجير الحفيظ

* الخديث السادس عشر *

* لا تغضب * یعنی اصحاب بدن بر کیمسه که اسمنی تعیین ده اختلاف
 ایشا در در جناب نبوتہ صلی اللہ علیہ وسلم کلوب یا رسول اللہ بکا وصیت
 ایله یعنی بر عمل ایله امر ایله که انکله عامل اولوب نجات بولاین دید کده
 لا تغضب دیو غضیدن و مقتضای غضب اولان قول و فعل نامشروع
 و نامستحسندن نهی ابتدیلر و اول صحابی اوج کره تکرار سؤال ایدوب
 هر کره سنده لا تغضب ایله محاسب اولدی زیرا قوت غضبیه سی غالب
 اولدیغی نور فرستله قلب نبوی به منعکس اولیجق حالته مناسب اولان
 وجهله توصیه ایلدی تکیم بر قاتل این عبا سه رضی اللہ عنهما
 کلوب قاتل ایچون توبه وار میدر دیو سؤال ایتد کده یوقدر دیو جواب
 و پردی زیرا اول کیمسه تک سفاک اولدوغن بلور دی انکیچون
 بطریق الزجر نفی توبه ایلدی و غیردخی کلوب قاتله توبه وار میدر
 دیو جک وارد دیدی زیرا بونک حالی اولنکی به مغایر ایدوکی معلومی ایدی
 انکیچون حکیم الهی دیر لرشول کیمسه به که هر نسنه تک سرته واقف
 و موضعنه واضح اوله و غضب حالت نفسانیه در که دم قلبک ارادت
 انتقام ایچون غلباتندن حاصل اولور انکیچون حدیثه کلور که غضبیدن
 حذر ایدینکوز زیرا غضب این آدمک یور کمنده بر آتش باره سیدر
 یوسیدن طهر لری متفخ اولور و کوز لری قرار و حدیث آخرده غضب
 شیطاننددر دیو شیطانه استاد اولندی زیرا شر مقوله سیدر شر و اغوا
 و تسویل ایسه شیطان و نفسه نسبت اولتور و شیطان ناردن مخلوق
 اولغله اکامتسوب اولان غضب دخی ناری اولدی انکیچون سزدن
 بر یکوز غضب ایتسه توحی و یا اغتسال ایده دیو امر وارد اولدی
 زیرا آتشی صوسوینه ددر مقصود اغراض دنیا دن ادبار و جناب حقه
 اقباله اول آتشد حرارتی بدندن تبرید در ور یا ضربه قوای حیوانیه
 ضعیف اولغله تدر یجمله نار غضب دخی منطقی اولور انکیچون
 تن پرور اولن لرد ه غضب غالبدر بوجهتدن بعض ارباب معرفت
 دیمش لردر که مغاوب طبع حیوانی اولان دفع غضب ایده مز بلکه اکا

ریاضت سببیه غالب علی الطبع اولان قادر اولور و اگر بومعنی اولیایدی
 لاتغضب مالا بطاق ایله تکلیف اولوردی پس هر کسک اختیاری
 التده در که برنسنه نك اسبابی یوزندن طریقته سلوک و حصولته صرف
 مقصدور ایدیجک مقصود حاصل اولور بویله ایکن اصل غضب
 و سایر اصول صفات ذمیه بالکلیه منقلع اولماز و الا بشر ملک اولدی
 لار مکلور بوجهتنددر که دنیاه مجاهده و امر و نهی باقیدر و عصمت
 دیدگری امتناع بالغير معنایه برحالتدر که مرتفع اولسه انسان اولدی
 حالته رجوع ایدر انکیچون حدیثه کلور (اللهم لا تکلی الی نفسی
 ولو طرفه عین) و قرآنده کلور (والا تصرف عنی کیدهن اصعب الیهن
 و اکن من الجاهلین) و ینسه کلور (واوردول تعاد و الما نهوا عنه) یعنی
 اهل ناره ناری معایته ایله عین الیقین مرتبه سی حاصل اولدقدن صکره
 دنیایه و طبع اوله مردود اولساردی ینه مقتضای جبلت اوزر ینسه
 نهی اولد قبری کفر و معاصی و میل ما سوا یه عودت
 ایدر لردی فافهم فان هذا المقام من مزالق الاقدام (وانسب انده
 قوای محرکه دیدگری ایکیدر که بری قوت شهوائیه و بری دخی قوت
 غضبیه در قوت شهوائیه اولدر که برنسنه بی استحسان ایدوب طلبنده
 اولور و لکن نفع و ضرری اولدیغن بلز انکیچون تیجه ل شهوات مضره
 ایله مبتلی اوب آخرانک اوزر ینه هلاک اولور ل بومقوله شهوت ایسه
 سایر حیوانده اولماز بلکه کندی نفسندن الم جوع و حاجتی دفع ایچون
 غدایی ارادته تناول ایدر شهوتله دکل پس هر ارادته شهوت اولماز
 و قوت غضبیه صفات سبعیه دندر که نفسه قوی و قدرت تصرف
 و تسخیره باقوب قهر و غلبه صد دنده اولور و انک اصلی عالم وجودده
 اولان امور عارضه در که مراده وصولدن مانعه در پس مرادم حاصل
 اولدی دیو غضب و حاصل اولسون ایچون حدنی تجاوز ایدر ایشیه
 دارینده قوت شهوائیه جاریه در زیر اهل تعیبه لذت ا کافو طدر
 فاما جننده قوت غضبیه اولماز زیرا هر مراد حاصل و موجب اضطراب
 یوقدر و جننده نفس نباتیه دخی یوقدر زیرا نفس نباتیه شول قوتدر که

جسمین منتقص اولان مرتبه بی جبر واکانما و پر میکنون طالب خدادار
 انسان ایسه جتنده حالت واحده اوزرینه باقیدر واکل وشر بی شهوت
 و تلذذ طریقیه در یوخسه جبر و نماء مذکور ایچون دکل و بوندن فهم
 اولندی که طالب غذا اولان نفس نباتیه در یوخسه نفس حیوانیه
 دکل زیرا حیوان من حیث هو طلب غذا ایتمز بلکه نبات اولدیغی
 جهتدن طلب ایدر که نبات طالب نشو و نمادر (واون عدد قوت دخی
 واردر که اکافوای مدر که دیرل حواس نجس ظاهره و نجس باطنه کی
 ویدی عدد قوت دخی واردر که نفس نباتیه به تابعدر که لامحر که
 ولامدر که در که غایزه و نامیه و مولده و جاذبه و هاضمه و ماسکه
 و دافعه در و جمیع قوی قوت مدبره به تابعه در که نفس ناطقه
 دیدکلریدر زیرا سلطانت مملکه الوجود در که اعضا و قوی اکارعایا
 کبیدر و حواس ظاهره و باطنه و قوت شهویه و غضبیه و نفس
 نباتیه به تابعه اولان قوای سبع که مجموعی اون طقوز در علیها تسعة
 عشر ایله اشارت اولمان اون طقوز زبانیه نک سریدر همان اصلاحنه
 سعی ایله تا که باب نار طبیعت و نفس اوزرینکه مغلق و ابواب جنات
 ثمانیه مفتوح اوله (و دیمشدر که قوت شهوانیه دن قوت غضبیه نک
 مفاسدی اکثر در زیرا ضرب و قتل و هدم و کسر و قطع و سایر
 فسادات قوت غضبیه نک آثاریدر و گاه او اور که غضب طلاقه سبب
 و بلکه کفره مؤدی اولور تکیم حد یتده کلور) ان الغضب ایفسد
 الايمان کما یفسد صبر العسل) و بو معنادندر که بر کیمسه غضبنی انفاذه
 قادر ایکن کظم غیظ ایسه حق تعالی انک قلبنی امن و امانه مملوایلمیه
 (و حدیث قضاعی ده کلور) اذ السشراط الساطان تسلط الشيطان
 سلطانک قای نار غضبیه ملتهب اولسه انک اوزرینه شیطان تسلط
 ایدوب مغضوب علیهمک اهلاکنه اغر ایدر و کفر سو بیدر و اشله در
 تکیم ملوک امویه دن ولید ابن یزید تفؤل قرآن ایلوب (واستفتحوا
 وخاب کل جبار عنید) آتی کلام کده غضبندن تمن یوق مصحف ایلوب
 کفر دخی سو بلدی و ایام قریبه ده شرقتل ایله مقتول و سری اولا

قصری اوزرینه و ثانیاً سور بلد اوزرینه مصلوب اولدی
 و دیشلردر که بویله برده سلطاندن مقصود هر قاهر و ذو سلاطتدر
 پس انده نواب سلطان و زوج و سید دخی داخلدر زیرا زوجك
 دخی زوجه می و سیدك عبدی اوزرینه تسلطی وارددر بوجهدن
 نیچه لر اغواء شیطان و غضب نفسانی ایله زوجه لر و مملوکارن قتل
 ایلمشلردر چونکه عبد نیچه کره سبب غضب الهی اوله حق کارده
 بولنوب ینه (و یعفو عن کثیر) و فقجه معنویه و موجب غضبدر
 سالم اولمشلدر پس عبده دخی لازمدر که بو معنایی ملاحظه ایلیوب
 عباد الله ایله حسن خلق و عفو و صفح ایله معامله ایلیه تکیم حدیثده
 کلور (تخلقوا باخلاق الله) و حق تعالیك او حیور الشمس اخلاق
 حسنه می واردر که حضرت صدیقه رضی الله عنه مجتمع اولمش
 ایدی پس مجموعی اولدیغی صورته باری کلمه توحیدله بعضیسی مجتمع
 اولسه ینه سبب فوز و فلا حدر و حسن خلق و وجود و کرم اول اخلاقك
 کزیده لرندندر (بعد ذل حدیث مذکورده منهی اولنان غضبدر مراد
 غضب نفسانیدر زیرا لله اولان غضب که غضب رحمانی در که
 مشر و عدل و انسان رحمت و غضبه مظهردر یعنی انسان ناقص
 من وجه من حوم و من وجه مغضوبدر انسان کامل ایسه من کل الوجوه
 من حوم و غضب حقه غضوبدر و غضب حق ارادت انتقام
 معناسنه در که صفت ذاتیه در زیرا هر صفت ذاتیه در زیرا هر صفت که
 حق تعالی حقنده بدایتی جهتیه متصور اولیه نهایتنه محمولدر مثلاً
 رحمت که رقت قلبدر حقه کوره انعام و احساندر و غضب که ثوران
 دم قلبدر حقه کوره ارادت مذکوره در و سایر صفات مناسبه دخی
 اکایس اولنه فرح و ضحك و تبشیش و تکبر و استهزا و مکر و حیاء
 و نظاری کی و بونده حلم جاری دیدکری نی ذم وارددر تکیم دیشلردر که
 (من استغضب فلم یغضب فهو حار) مقصود حقه مخالف اولیه حق
 وجهله غضبدر و سرعت انتقام عادات کر آمدن دکلددر بوجهتدن
 اهل الله طر یقنده علامات ذائقه درندر که بر امر معین ایچون منفعل اولیه

بلکه توقف ایده زیرا شاید اول منفعل اولدیغی نسنه ثابت اولیه ویاتی
 رفع ایدر بر نسنه عارض اوله و یا خود نظر احدیت انی کنیدی نفسندن
 نسنه قبیلور غیریدن فلز ز برانفسی جمله بی جامعدر بوسیدن کندندن
 کندنه اولان نسنه یه منقبض اولق اولماز فافهم فانه عمیق و ظاهر غضب
 انساندن مطلقالی حلول الاجل مرفوع اولماز و باطن غضبک بعضی
 نفس اخیردن اول اولان انقاسده منقطع و زائل اولور اگر سعادتله
 ختمی مکتوب ایسه و بعضی دخی بعض موافقه تأخیر اولنوب
 وقت مرهوننده مرتفع اولور و شولکه شقاوتله ختمی مکتوبدر
 ابدی قبضه شمالده مظهر جلال اولوب قالور حفظنا الله و ایاکم
 من موجبات غضبه و عقابه و شرفنا بر حتمه و بشو ابه آمین

* الحدیث السابع عشر *

* ان الله كتب الاحسان علی کل شیء * کتب و کتبت اصلنده جمع الشیء
 الی الشیء معناسنه در حر و فی خطله بری برینه جمع و کتبه دیر لر شول
 عسکره که مجتمع اولال متفرق اولسه لر کتبه دینلز و اثبات و فرض و تقریر
 و ایجاب و حکم و امر و ارادت معنالنده استعمالی شایعدر تکیم مواردندن
 ظاهردر و هر نسنه تک ابتداسی ارادت و وسطی قول و انتهایسی کابدر
 ولکن طلب و ارادت معناسنده استعمال اولنمقده فی الجملة محذور و اولدر
 شول جهندن که مراد ارادتدن تخلف ایمن اکثر ناس ایسه احسان قیدنده
 دکلدن و احسان اصلنده الی کلمه سیله مستعمل اولغله بوراده علی بی
 لام اجلیه معناسنه اخذ ایدیلر کما قال تعالی (ولتکبروا لله علی ما هداکم)
 ای لما هداکم و یافی معناسنه در دیدیلر کما قال تعالی (علی ملک سلیمان)
 ای فی ملک سلیمان بوسیدن بعض علماء (ان الله امرکم بالاحسان
 فی کل شیء) دیو تقدیر ایلدیلر و بوقتیره لاشخ اولان بودر که بوقلمه تک
 علی ایله تعدیه سی حمل النظیر علی النظیر قیلدندن زیرا احسان انعام
 معناسنه در انعام ایسه علی ایله مستعملدر و بو استعمال شایعدر قال
 تعالی (سأل سائل بعذاب) ای دعا و اع بعذاب کبی تکیم حمل البقیض
 علی البقیض دخی جاریدر اسر به کبی که مقابلی اولان جهر به اوزرینه

محمود در یونده کل شیء عمومنده الله تعالی داخل دکدر زیرا احسان
 ناسدن غنیدر مکر که مؤل اوله (جعت فلم نظعمنی و ظمئت فلم تسقنی)
 کبی که بوراده عبد مولى منزله سنه تنزیل اولمشدر بنام علی هذا عبیده
 احسان همان دولایه در و ظاهر اولان بو عمومه قید حیثیت معتبردرای
 عن حیث انه محل الاحسان معنایه پس غیر یسی خار جدر مثلا شیطان
 دخی کر چه اشیا دندر فاما محل اطف دکل بلکه محل قهر در وانکه
 معامله مخالفتله کر کدر موافقتله دکل والا نامحله اصطناع معرو ف
 ید حرامی به دفع سیف کبیدر ملک بویله دکدر پس انلره و خصوصاً
 حفظه به احسان گراحت ایتد کاری و متأذی اولدقاری قول و فعلدن
 امسا کدر و طائفة جن دخی محل احسان در زیرا جن شیاطیندن
 مؤ من اولنلر در انکیچون سلا مده نیت و علی عباد الله الصالحین ده
 ملک کبی ادخال اولنور ل و کلب دخی احسانده داخلدر زیرا قتلی
 منسو خدر پس حیبه و عقرب و سائر واجب القتل اولنلره قیاس اولنماز
 تکیم بالاده بر مقدارذ کرى سبق ایتمشدر اگر چه کلب اسود مستثنادر
 اهل ذمت حریدن مستثنی اولدیغی کبی انکیچون اهل حربه سلاح
 بیع اولنماز و هر وجهله تضیق اولنور اهل ذمته ایسه صدقه و زکاة فطر
 و بعض مواسات مشروع قلندی پس بونلردن و کلام آتی دن محلیت
 قیدی معتبر اولق ظاهر اولدی * فاذا قتلتم فاحسنوا القتله * بوراده
 قتل اراده قتل ایله مؤلدر مسبک اسمنی سبب اوزرینه اطلاق طریقیله
 هر ادا حسانه متصل اولان ارادت اولدیغنی ایذان ایچون (فاذا قرأت
 القرآن فاستعذ بالله) کبی قتل ایله موتک فرقی بالاده در قتله کسر قافله
 هیئت قتلدر یعنی شول حالتدر که قاتل حین قتله انک اوزرینه در
 جلسه ور کبه کبی کسرله که نوع جلوس و نوع رکوب دیمکدر بقال
 قتله قتله سوء یعنی هیئت فیجحه اوزرینه قتل ایلدی بوراده احسان
 قتل بودر که اسهل طریق اوزرینه اولاکه انده زیاده ایلام و تعذیب
 اولیه و ضرب و قتله و جهنه ضرب اولنمه زیرا تشویه وجه منهیدر
 و شویه که (قبحت الوجوه) ککشدر ملعونیت اعدادن عبارتدر پس

وجوهله مراد اعباندر واسهل قتل آدمی سیفله ضرب عنقندر واصعبی
 حنقدر که حبیل ایله حلقو منی صغوب حبس نفس اتمکدر بونده امر
 جاهلیتی رد واردر که حیوانی کسمزالت ایله ذبح وانف واذن ورجلان
 قطعله تعذیب ایدر لری دی که کامله دیر لری و بوامر وجوب ایچوندر
 هر قتل جائزده کرک ذبح و کرک قود و کرک حد اولسون تکیم عمدا
 تارک الصلاة اولان عند الائمة الثلاثة قتل اولنور زیرا شرعده
 یومقوله دن غیری وجهله قتل یوقدر و قطع طریقی صلب وزانی
 محصی رجه قتل اتمک بو حدیثدن مستثنا در زیرا بو نلرک حنقدر
 شارعدن تشدید وارد اولشدر و کذلک (من غرق غرقناه و من حرق
 حرقناه) سیاسته محمولدر و بونده قتل نفس اماره ده طریق رفقه
 سلو که اشارت واردر تکیم حدیثده کلور (نفسک مطیتک فارفق بها)
 وینه کلور (ان لنفسک علیک حقا) پس تقلیل عداده تدریح و مجاهداتده
 تعدیل لازمدر زیرا عجز اولان یواندن تیر قالور و مرکبئی مجروح ایلر
 انکیچون سالکه رهنا کرکدر که وجه سلو کی او بلور (و من الله العون
 وهو المنیت * و اذا ذبحتم فاحسنوا الذبح * بودخی ذکر مسبب واراده
 سبب طریقله در تقدیری و انذاردم ذبح مایحوز ذبحه من البهائم
 دیمکدر ذبح حیوانه مخصوص اولغله تخصیص بالذکر ایلیدی بعض
 زوایاتده فاحسنوا الذبح کلمه شدر نوعیت و ماقبلته موافقت
 اوزرینه که ذبحه کسرله هیئت ذبحدر ولکن اکثر نسخ مسیده ذبح واقع
 اولشدر که منجمله مصدر اولوق اوزریدر یعنی ذبح قحله حاق حیوانی
 شق و اوداجنی قطع معناسنه و ذبح کسرله مایذبحدر قال تعالی (وقدیناه
 بذبح عظیم) ای بکبش عظیم و ذبحه احسان بودر که عنقله صرع
 و شدتله پانیدن جراتیه و قبله به توجیه ایده و بسمله و سبکین کسکین ایله
 عروق رقبه سنی سر یما قطع ایلیه و کندی و کاله کسمز
 بچاغله تعذیب و هو ضعنک غیریدن معالجه ذبحله تلویث اتمیه
 مرویدر که برقیون قصاب الندن قوتلوب جناب نبوت صلی الله علیه
 وسلم یانه فرارایتد کده قصاب کلوب انی طوتوب ایاغندن سور یچک

حضرت رسالت پیوردیلرکه (ای قیون الله تعالینک امرینه صبر ایله
 وای قصاب سوقی رفقه سوق ایله) بوندن فهم اولندیکه اول قیون
 معنای ذبحی ادراک ایدردی انکیچون خوفندن فرار ایلدی و حضرتک
 اصبر یا شانه بیور دقلری دخی اکا دالدیریس حیوانده تمیز وادراک
 واردرا کرچه عقل انسانی یوقدر ولکن صورت خطاب انی عقلاء
 منزله سنه تنزیل ایتدینکی عقلایه خفی دکلدیر زیرا جمع اشیا عند
 المکاشفین حیات و عمله متصفر تکیم حدیثه کلور (احد یحنا
 ونحبه) یعنی احد طاغی بزی سور و بزخی انی سورز و قرآنده کلور
 (وان من شیء الا یسیح بحمده) یعنی اشیا بی تسبیح و تحمیده وصف
 ایدوب بعده (ولکن لاتفقهون تسبیحهم) دیو ضمیر جمع عقلاء ارجاع
 ایلدی و یومقوله آیات واحادیثی تأویل ایتک سخافت عقل وقصور
 ادر اکندر تکیم بعض اهل رسوم ذاهب اولمشلردر فاما تسبیح اشیا بی
 استماع ایدن مکاشف عندنده تأویل عقلی غلطدر واجب اولان
 ظاهری اوزرینه جاری اولوب حقیقتی ار باینه تفویضدر و بعض
 اشیا به جاد دیدکاری عوام ناسه کوره در والامیت مفارقت
 روح ذنصره جاد منزله سنده ایکن ینه روح عناصر اصلی ایله
 زنده در انکیچون بعض موتی تکام ایلشلر و غسل و حقاره و امثالنه
 مقامه مناسب سوز سو یلشلر در * ولیجد احد کم شفرته * یجد یاء
 مثانه تحتانیه نک ضم و دال مهمله نک فتح و تشدید ایله احداد دندر که
 تیز یعنی کسکین ایتکدر یقال حدت السکین رقت حده بان یسجه
 بحجر اومبرد و بلاکو دیدکاری طاشه حجر الشحذ درلر شین معجه و حاء
 مهمله و زال منقوطه ایله و حدید النظر و حدید الفهم و حدید اللسان
 درلر تأثیر حدید کی تأثیر ایلسه و استجد داد حدید یعنی استره استعمال
 ایتکدر و شفره شین معجه نک فتحیه سکین عظیم و عریض معناسنه
 مراد مایدیح به در شفره اصلنده سیف و سکین کی حدی و کسکین
 طرفیدر و شقیر الوادی کنار الوادی دیمکدر صکره جزئی نک اسمیه
 تسبیح اولنوب بیاغه شفره دینلدی زیرا مقصود اولان کسکین طرفیدر

یعنی سزیدن بر یکنز یعنی ذابح اولان کیمسه تحسیدید سکنین ایدوب
 مذبوحك حلقومنه امرارده تعجبیل اتسون تا که روح حیوانی اولان
 دم مسفوحك سرعت جریانه مذبوح دخی الم موتدن خلاص
 اولسون زیرا المی ادراك ایدن نفس حساسه حیوانیه در نفس ناطقه
 دکل پس حدود دنیویه و عقبات اخرویه نك محلی نفس حیوانیه در که
 بومعناده یعنی احساس ضرب و قطع وقتلده انسان و حیوان مشترکدر
 و قرآنده کلور (کل نفس ذائقة الموت) یعنی ذوقله تعبیر اولان دینک
 اصلی بودر که نفس ناطقه نك بنددن مفارقتی وقتلده الم موتی ذوق
 ایدن نفس حیوانیه در که بدن وهیکله متعلقدر انکیچون مغلوب
 اولان کیمسده آسان والادشواردر ونسوه زلیخا تقطیع انامل ایتد کلرنده
 بی شعور اولدولرندن الم تقطیعی احساس ایتدیلر اشته عاشق حالی
 وانسان کائک مالی دخی بویله در (بعد ذالحداد شفره ایله اصر
 وجوب ایچوندرا کر شفره که آنت ایسه زیر تعذیب حیوان خرامدر والا
 ندبه مجولدر ولکن دیمشردر که مذبوحك مقابله سنده احدات ایتیه
 زیرا مذبوح فی الجملة موتی مدرك اولدوغنددن انکله متعذب اولور
 و مرحمت شان مؤمننددر (ودیمشردر که اوج کیمسه فلاح بولماز
 بری بایع البشر و بری قاطع الشجر و بری ذابح البقردر فافهم الاسرار
 ان کنت من اولی الالباب والا فاجتهد فی قرع الباب فان الله مفتوح
 الابواب* وایرح ذبیحته* یرح بلاء مشاة تحتانیه نك ضمی وراء مهمله نك
 کسر یله اراحتدندر جلب راحت و با حصولنه تسبب معناسنه
 و راحت واستراحت آسوده لکدر یعنی دکلمتک و وجدان حضور
 و سرورله نفس المقدر (ذبیحه اگر صفت اولور سه دابه مذبوحه
 دیمک اولور ولکن غالب اولان اسمیتددر که وصفیتی منسیه کیتددر
 (و عملوا الصالحات) کبی که صالحات اعمال صالحه ده اسم اولشددر
 انکیچون بحسب الغالب موصوف تقدیر اولنماز یعنی ذبیحه سنی ذبح
 ایتد کدنصکره حالی اوزرینه ترک و امهسال سلخ ایله تا که اضطرر ایتده
 مستریح و ساکن اوله و یا خود اراحه سرعت امراره مجولدر تکیم

مرور ابتدی (وابن ملک دیشدر که بو ایکی فعل یعنی یحدو بروح
 احسان ذبحی بیان کبیدر اتهمی و سمک و جراد مقوله سنی دخی بقیه
 روح وار یکن آتسه قویوب پشورمه زیرا بودخی تعذیب حیواندندر
 وقرآنده کلور (ان احسنتم احسنتم لانفسکم) یعنی انسان اسم اعظم
 و صورت عالمدن عبارت اولیحق نیک و بدنه اشرا سه راحت و الم
 و ثواب و عقابی بنه کننده راجعدر پس جمله اشیا اصل واحد دن
 و ذات احدیه دن صادر اولدوغنه نظر ایدوب اقر با و ارحام بری برلر بنه
 تراحم و تعاطف ایتد کلری کی اولدخی اشیا له بو دعامله بی ایلیه والا
 صلاه رحم اتمش اولماز و آخر غربت و فرقتده قالور چونکه ورثه ایدسا
 اولان علماء عاملین بو احسانی و کفینتی عصرا بعد عصر ناسه تعلیم
 ایلوب جمیع اشیا به نافع اولور و جهله حرکت ایتدیله اشیا دخی تشکر
 و کافات طریقیله انلر ایچون استغفار ایلدیله نیکیم حدیثده کلور
 (ان العالم یتغفر له من فی السموات ومن فی الارض حتی الحیتان
 فی جوف البحر) یعنی بالقلل اصل العناصر و مایه حیات اولان صوده
 متکون اولمشلر کنینه فی الحقیقه حیاتی انسان کامل یوزندن بو اولور
 و کندیلرینه فیض احسانی انک جام امدادندن آورلر بو جهتدن
 اشیا انسان کلامک مداح و ثنا کاری و خدمتکار ایدر وانک مشاهده سنه
 مشتاقلردر شویله که احسن الاشیا اولان ملائکه انک مطالعه دیدارنه
 از دخام ایدرلر (بعدها حدیث مذکورده اشیا تعیم اواندقدن صکره
 از جمله انسان و حیوان تخصیص قلندی زیرا مرور ایتدیکی اوزره
 قتل انسانه و ذبح حیوانه کوره در پس بوندن فهم اولندیکه انسان
 مکرمه لاجل المصلحه قتل ایله تعرض جائز اولیحق ذبحله حیوانه تعرض
 اتمک بطریق الاولی در زیرا حیوان کرچه تسبیح و تحمید ایچون
 خلق اولمشدر سائر اشیا کی ولیکن منفعتی انسانه راجعدر و هر قهر
 لطفی متضمن اولق سبق رحمتدندر بو جهتدن انسانه لازمدر که
 هر لطف و قهرده دامن احسانه تشبث ایلیه و خلق الهی ایله
 مخلوق اولوب غضب و قهر صرفدن حذر ایلیه والله الحفیظ

* الحدیث الثامن عشر *

* اتق الله حیثما كنت * خطاب خصوصاً نجباء نبویه وزهاد صحابه دن
 ابوذر حضرت تلمیذ رضی الله عنه وعموماً سائر زهد در زرا خصوص
 سبب عموم حکمی منافی دکلدر (مرویدر که اوائل اسلامده جناب نبوت
 صلی الله علیه وسلم مکة مکرمه ده مختفی ایکن ابوذر غفاری کلوب
 مکر بند اسلام اولوب مکة ده اقامت مراد ایتد کده حضرت رسالت
 انی انتفاع خلق ایچون قبیلله سنه کوندرب بو بر قاج کلمه جلیله ایله
 توصیه بیوردی (وایتما تکنونوا فتمه وجه الله) موجبجه مکاشفه جمیع
 اینیات برابر اولدیغی سرن طیوردی و اتقاء حذر کردن ونگاه داشتن ایله
 تفسیر اولور که معنای ثابیه کوره ایکی مفعوله متعدی اولان وقایه دن
 اولور تکیم قرآنده کلور (فکیف تتقون) ای تقون انفسکم علی مازهب
 الیه المفسرون (و حیث ظرف مکاندر حین ظرف زمان اولدیغی کبی
 گاه اولور که جهت و اعتبار ایچون استعاره اولور و ما جازمه در یعنی
 حیث واذ کلمه لری فعل مضارعی ما انضمام ایله جزم ایدر لر والا فلا
 (دیمشدر که اتقائه امر و جوب ایچوندر زرا تقوی خوف و خشیت
 واکتساب اوامر و اجتناب زواجر در بو ایسه واجبدر بس دیمک اولور که
 یا اباذر کرک مکة ده و کرک قبیلله کده وسائر اینیاتده و جمیع احوالده
 کرک علنا حلقه قرشو و کرک سرا خلقدن کرنی و کرک سراده و کرک
 سراده حقدن حذر ایله و غضبندن صفاقن که سنی امر ایتدینکی برده
 کورسون نهی ایتدینکی محمله کور مسون (و خوف و خشیت و معاملت
 مع الله هر کسک معرفتده کوره در آنکیچون دیدیلر که تقوی کفر
 و معاصی و میل ماسوادن پرهر در که تقوای عوام و خواصه شاملدر
 زرا ابو سعید الخراز قدیس سره دیمشدر که) حسنات الا برار سببات
 المقربین (یعنی عوام محرماتدن و خواص شبهاتدن و اخص خواص
 مباحاتدن و بعض حلالاتدن دخی پرهر ایدر لر زرا طالب حق اولان
 ماسوایی حقه بذل ایدوب دنیادن مس ضرورت ایتدینکی مقدارله
 اکتفا ایدر و حقیقت تقوی ایکی وجهله در بری تقائصی نفسه اسناد

ایلیوب نفسیه حقدن اتقا ایدر یعنی نفسی حقه وقایه قیلور و پری
دخی کالاتی حقه اضافت ایدوب حقه نفسندن اتقا ایدر یعنی حقی
کندی نفسنه وقایه قیلور مثلا عدم نقصان و وجود کالدیر پس عبد
(فاتقوالله حق تقاته) موجب بجه عدمی کندی نفسنه و وجودی حقه
اضافت ایدر زیرا حق ازلا و ابتدا موجود در که اکا معدوم اولق
یوقدر شول معنادن که وجودی ذاتیدر و عبد ازلا و ابتدا معدومدر که
اکا موجود اولق یوقدر و حقت اکا فاضله وجودی انی عدم اصلب سندن
اخراج ایتمز پس اگر حق و اگر عبد الان علی ماکان سری اوزرینه در
و تقوی ده حقوق الله و حقوق عباد داخلدر زیرا اکنسب مأمورات
واجتناب منهیاتی مشتملدر (ودیمش لدر در که متقینک فضائل جه شی
واردر که قرآنله ممدوح و اعدا اوزرینه منصور و شدائندن ناجی
و حلالدن مرزوق و ذنبی مغفور و قلبی پرنور و علمی مبرور و حقه محبوب
و مبشر من عند الله در و تقوی علم اوزرینه موقوفدر زیرا جاهل مأمور به
و منهی عنه ندر یلمز پس علمک سائر فضائل اوزرینه رجحانی واردر
و حدیثه کلور (من یرد الله به خیرا یفقهه فی الدین و یعلمه رشده)
یعنی مصالح دین و دنیا به مهتدی قیلور (ودیمش لدر در که اکبر ذنوبنددر که
بر کیمسه به اتق الله دیسه اول دخی قبول ایتمیوب علیک نفسک دینو
جواب ویره زیرا او اولیده خلیفاندن اولنلر بله اسم الله یاد اولنسد یوزلر دین
برزه سورلر و سوار اولنلر دابه لرنندن نزول ایدر لر دیکه بو وضعیتن مراد لری
تعظیم الله و تعظیم اسم الله ایدی زیرا قلبلر بنده اسنش عار خوف الهی ایدنلر
قلب لریله دخی سرفرو ایلر لر و وصایای نبویه ده کلور که یا اباهریره
بر کیمسه به اتق الله دیسه اول دخی بو سوزدن اوتوری غضب ایتمسه
یوم قیامتده بر موقوفده نصب اولنه که جمیع ملائکه برر برر اکا مرور
ایدوب سن اول کیمسه دکلبسن که دنیاده سکا اتق الله دینیلوب سن
اندن بی حضور و پر غضب اولمش ایدک دیره لر اول کیمسه به دخی
بو حالدن زیاده مسامت و حزن کلوب تحمیل اوله اشته دنیاده پندنا صبی
طوتمین معجب و متکبرک آخرتده حالی بو مقوله شرمساری واه و زار ایدر

* واتبع السبب الحسنة تمحها * اتباع فتح همزه وسكون تاء مثناة فوقانية
 ايله افعال بايندن امر در اتباع تابع فلقدر سببته فعلاء قبيحه در که
 حسنه نك ضدیدر یعنی سوء انسا نك مساءت وغینه باعث اولان
 امور دنیویه و آخر ویه در و حسن سبب مسرت اولان نسنه در که
 و حسن و قبحك هر بری عقلی و شرعی او اور بوراده مراد شرعی
 اولاندر یعنی حسنه او در که انسان انکله حق تعالی به تقرب ایدوب
 مثاب اولور وسیئه او در که انکله حق بدن بعید اولوب معاقب اولور
 (تمحها اصلنده تمحوها در واکن امره جواب واقع اولغله لامی جزما
 ساقط اولشدر محو ازاله الاثر معنا سنه در یعنی بر نسنه نك وجود نه
 دال اولان نشانی ازاله در پس دیمك اولور که چن برصکناه اشک
 اردنجد بر عمل صالح اشله که اول عمل او کما عك اثرنی محو و ازاله ایده
 یعنی الله تعالی انك سیدیه عفو ایلیه شو یا که بردخی اندن نشان بلور مبه
 و بوندن فهم اولنور که بو امر دخی و جواب ایچوندر زیر انسان توبه ايله
 مأمور اولدیغی کبی عمل صالح ايله دخی مأمور در قال الله تعالی (واعملوا
 صالحا) بلکه حسنه توبه حکمنده در زیر توبه کبی اثر ذنبی محو ایدر
 و حدیثه کلور (التائب من الذنب مکن لاذنب له) اگر چه اصلا ترک
 ذنب توبه ايله محو در اقوادر شول معنا دنکه توبه تنجسی تطهیر کیدر که
 طهارت اصلیه سی اوزرینه اولان اندن پاکیزه در بورا دندر که بعض
 عارفین دیمشدر (واسواتاه وان عفوت) و محو ذنب دیوان حفظه به یعنی
 صحیفه عماله کوره در که اوراده قلم ملائکه ايله مثبتدر و صحیفه دن محوی
 قلبدن اثر ظلمت ذنب تمتعی اولغی دخی مستلزمدر (و دیمشدر در که
 بوراده سیئه دن مراد صغیره و حسنه دن مراد صلاه و صدقه و ذکر
 و تسبیح و امثالی طاعات در تکیم قرآند کلور (ان الحسنات ینذهبن السيئات)
 زیرا هر ویدر که بر کیمسه برزن تا محرمی تقییل ایدوب فخر عالمه حالی
 عرض ایتد کده آیت مذکور نزل ایتشدر پس بو ماده تیره خیر من جراده
 کبی اولور که زمان حضرت عمرده رضی الله عنه اصل حص احرامده
 یاکن جراد کثیر مسید ایتشدر دی بوجه تدن خطا ایتدک دیوهر چکر که

یا شنه پرر آنچه صدقه و یردکاری سمع عمره ایرشد کده کفارت اجدیه
 موقوف اولمایوب خرمادن و اماندن نسنه تصدقی ایله دخی کفارت
 حاصل اولدوغن افاده ایلدی و صغائرده حال اهون اولدوغن بلدردی
 فاما کبیره عندالجههور توبه به محتاجدر که اعمالله اکا کفارت اولماز زیرا
 توبه فرزندر و اعمالله تکفیر کباردن توبه نیک بطلان فرضیتی لازم کلور
 توبه ایسه عامه و خاصه اورزینه فرض عین در کذا قالوا (ولکن بعض
 اعمال فاضله نیک مکفراتدن اولدیغی توبه مقامنه قیامنی کوسترر
) مشی الاقدام الی الجماعات والجلوس فی المساجد بعد الصلوات
 واسباغ الوضوء علی المکاره (کی و قیام لیله قدرده) غفرله ماتقدم
 عن ذنبه) ده ذنب کبیره به شمولى ظاهر در زیرا مغفرت قیام اورزینه
 مترتیدر که قیام مذکور سائر اعماله قیاس اولماز و شمول آیت که کلور
 (ان یجتنبوا کبار ما نهون عنه نکفر عنکم سیأ تکم) بو آیتده سیأ تله مراد
 صغائر درواکن اجتناب مذکور مکفر صغائر اولماستدن اعمال فاضله نیک
 مکفر کبار اولماسی لازم کلر کویا دیمک اولور که اجتناب مکفر صغائر
 واکنسب مکفر کبار در یس یونده صغائرک سهولتی و کبارک صعوبتی
 و اعمال فاضله نیک شرف زائدنی بیان وارد در قافهم جدا (کبار محدثیندن
 این جزو اعمال صالحه نیک تکفیر کبار ایتمسه ذاهب اولمشدر ولله دره
 و بر کیمسه نیک کباری اولمسه دخی صغائر دن توبه واجبدر زیرا
 عند اهل السنه صغائر اورزینه عقاب جائزدر خلافا للمعتزله و صغائر
 و کباردن توبه نیک وجوبی بلا توبه عدم مغفوریتنی اقتضا ایتمز زیرا
 (و یغفر ما دون ذلک لمن یشاء) مطلقدر ای و یغفر ما دون الشریک
 عن الصغائر و الکبار توبه و بلا توبه لمن یشاء من عباده المذنبین در
 (توبه نیک تکفیر خطا یتدیکی یا قطعی و باطنی در و بعض اهل حدیث
 راجح اولان ایکنجیدر دیمشدر فاما (وهو الذی یقبل التوبه عن عباده)
 و اماندن ظاهر اولان بودر که توبه شروطنه مقارن اولیجی قبولی
 مقطوعدر والا و عبد الاهی ده خلف لازم کلور و عد کبریم ایسه دیندر
 انکیچون دیندر که توبه صادق اهل ذنبی بردخی خاطر نه کتور ممک

کر کدر زیرا حقہ سوء ظن لازم کاور مؤمن ایسه حسن ظنله مأمور در
 و حدیث قدسیده کاور (انا عند ظن عبدي بي) و مغفرت و تکفیرک
 معناری بر در زیرا غفور و کفر ستر در (و شیخ مشایخ الدنیا صدر الدین
 القتوی قدس سره بیور مشدر که جمله طاعات و مطهرات در گاه
 بطریق المحو که (ان الحسنات یذهبن السیئات) و اتباع السیئة الحسنه تمحها)
 اکا اشارت در و گاه بطریق التبدیل که (الامن تاب و آمن و عمل عملا صالحا
 فأولئك یبدل الله سیئاتهم حسنات) اکا الدریس محمود کور حقیقت
 عفوون و تبدیل مقام مغفرتند در انتهای بالمعنی و بوندن فهم او اندیکه
 مغفرت عفوون اتم در زیرا مغفرتده سیئه حسنه صورتنه داخل و عفوون
 بالکلیه مضمحل او در بوسیدن اهل تنو و کثیر و اهل مغفرت قلیلند
 فاعرف جدا (چونکه هر ضیض ضدیله معالجه اوله کیشدر لا جرم قلب
 ظلمت ذنبه مظلم اولیحق نو توبه و طاعتله تنویر کر کدر مقصود اولان
 عبدک حقہ رجوعیدر بعده (یفعل الله ما یشاء) موجبیجه دائره رحمتی
 توسیعه حکم خیر کدر اشته حسنه بی سیئه به تابع فلق مستانم محوسیئه
 اولدی زیرا طلوع آفتابده ظلمت لیل ذاهبه اولور فاما بونک خلاقی که
 سیئه بی حسنه به اتبا عدرا کر سیئه نی ردت ایسه جمیع اعمالی
 باطل اولور و تکرار حج لازم کاور و الا فلا خلافا للمعتزله و حدیثیده
 کاور که (حسنات الکفار مقبوله بعد اسلامهم) یعنی حسنات کفار
 موقوفدر اگر اسلامه کاور و رسه صحیفه یمانیه یاز بلور و آخرتده خیرله
 مجزی اولور ل اسلامک شرفندن او توری پس اسلام ماقبلنده
 اولان ذنوبی قطع و حسناتی وصل ایدر ارتداد ایسه بویله دکندر
 بلکه کفرک شامتی حسبیه اعمال صالحه باطله اولور و اگر
 اسلامه کلز رسه اجماع بونک اوزرینه در که اول اعمالدن کندیلزینه نفع
 بوقدرنه ثوابله و نه خود تخفیف عقابله اگر چه بحسب الجرایم عذاب
 جهندن بری برندن اشد در و اگر خیرات کفاردن کندیلزینه فائده
 اولایدی حاتم طائی و عبدالله بن جدعان و سایر استخیاء عربیه و غیره
 اولوردی عدم انتفاع خود نصله معلومدر و کبار محدثندن ابو بکر

بیستی و اسام مازری ذاهب اولش در در که بطلان خیرات کفاردن مراد
 آنکه ناردن عدم تخلیه صند و مجراند و لکن کفردن ماعدا ارتکاب
 ابتدکاری جنایات مقابله سنده مستحق اولد قلمری عذابك تخفیغه سبب
 اولغه مانع بو قدر انتهی بالمعنی (پس کفری ایماندن غیری نسنه قارشولار
 ولکن سار صغائر و کباره حسنات و خیرات مقابل کلور و کفرده تساویدن
 سیئاتده دخی تساوی لازم کلز اول سببانه مقابل حسنات وار ایسه
 یوراندنر که توحید رسمی معاصی ایله وزن اولنور فاما توحید حقیقینک
 معادلی بو قدر انک ایچون میرانه وضع اولنماز و شول بطاقت توحید
 ایله طقسان طقوز سبج سببانات توحید رسمی به اش ارندر انک ایچون
 سبجالات ایله وزن اولنوب جمله سی اوزرینه راجح کلسه کر کدر وانسانک
 مکارم اخلاق و صفات فاضله سی آخر انی ایمانه و یا توبه به جر ایتک
 ما مولدر (قل ان الفضل بیدالله یؤتیه من یشاء والله واسع علیم)
 * و خالق الناس بخلق حسن * خالق امر در مفاعله بایندن مخالفه خلقه
 ایو خلق و نیکو خوبه زندگانی و تعیش ایتکدر بوراده تجریده مجمولدر
 زیرا خلق حسن انی تقید ایدر یعنی ناسله ایو خوی ایله عبش ایله
 یدخوی اولقیدن حذر ایله زیرا خلق حسنده قلوب وابدانی جمع
 و خلق سیئه ده تفریق واردر تکیم جمله علم اولان احنف قلوب ناسی
 حسن معامله سیله شویله امله فلمش ایدیکه اقتضا ایتسه قیوسنه
 یوز بیک سیف مجتمع و نصرتی ایچون مزدجر اولوردی مع هذا ملوکدن
 دکل بلکه افراد عریدن بر فرد ایدی فاما صفت حمیه سی ملک الملوک
 اخلاق اولغله آنکه سیادت عظمی بولمش و ریئس الکل اولمش ایدی
 و خلقک ضمه و ضمین ایله معناسی سبجیت و طبعدر ولکن تعلم و تقلید
 ایله دخی حاصل اولور تکیم احنف مذکوره تعلم حلم ایچون مراجعت
 ایدر لردی پس فرق بودر که جملی اولانه خلق و کسی اولانه تخلق
 دیرلر که اربایله صحبت و کندی نفسیه تکلف و عملدن حاصل
 اولور بو سببدن حدیثده کلور (اللهم کما حسنت خلقی فحسن خلقی)
 اولکسی فتح و ایدکنجیسی ضمه در زیرا حدیثده کلشدر که (ما بعث الله

رسولا الا كان حسن الوجه حسن الاسم حسن الصوت (بعد ذاك
حسن خلقه معاشرت ومخالطه دخي امور واجبه در تكليم كلور
(دارهم مادمت في دارهم) وبنه كلور (امرت بمدارة الناس كما امرت
بالفرائض) وقال بعض الحكماء (عاشروا الناس معاشرة ان متم بكوا
عليكم وان عثتم حنوا اليكم) وحسن خلق طلاق وجهه قرشوتقدر
مكر اهل بدعت وفاجر اوله بر صورتده عبوست لازمدر وكف اذا در
مكر كه تغير منكر واخذ مظلمه ايچون اوله من غير تهديد وحقض
جانب وتلطف وايناس وبذل عطا وتحمل اذى وعفو در مكر كه
تأديبا واقامة للمجد مؤاخذه ايده وحديثده كلور (صل من قطعك
واعف عن ظلمك واحسن الى من اساء اليك) وحلم ملح الاخلاقدر
وحسن الخلق سبب الخلق ضد يدور ومكارم اخلاق سفاسف اخلاق
مقابليدر ومكارم اخلاق غيرله اولان معاملاتده كوره در ماعداسنه
نعوت ديرلر كه كندى تفنديه صورت الهيبه تصحيح ايچون تخلفدر
وحاصل حسن خلق بودر كه باعث رضاء الهى اولان ايشى اشليه سن
وسبب سخط اولان كارى ترك ايده سن كرك حق حقتده وكرك خلق
خصوصنده چونكه سنك معاملاتك رضا وجهيله اوله بعض اشخاصك
ذم ومخطى ضرر ويرمز زيرا ايكي مقابلى ارضا ايتك مشكلدر
او خصوصده سكا بدخوى ديسلر فى نفس الامر حسن خلقكى منافى
اولماز نظر ايله كه جناب نبوت صلى الله عليه وسلم (وانك لعلى خلق عظيم)
مضمونيه موصوف ايكن (واغلاظ عليهم) ايله دخي باءور اولدى
پس حسن خلق مقامنه كوره در كه عارف بالله ييلور وعارفك برحالى
واردر كه اكانف اقب اكب ديرلر زيرا هر كس بر صورتله كور بنور شول
جهتدنه مظهر اسمادر پس انك صورتى صورت جامعه در بر صورتده
حسن خلق ملل مختلفه يهوانسان وجان وملاك ومعدن ونبات وحيوانه
شاملدر زيرا كاملك بونلردن هر بريله باشقه حسن معامله سى واردر كه
اهل صورت بوعتادن بي خبردر پس ابتداء مصارف اخلاقى وبعده
مكارم وسفاسف بلكه محتاجدر ومصارف كرجه انواع واشتخاضله

مختلف در در و لکن حقیقت وجودده اختلاف یوقدر بلکه جمیع وجودات
 عین واحده اوزرینه دور ایدر واصل عالم امر واحد او اوب نوجهله
 تشعب ایتدیکن بلن هر شعبه نك ظاهر و باطنه کوره بر صورت و یر
 و لکن بو علم شریف زیاده عزیزدر و بو علمی بیلوی هر کس ایله
 کما ینبغی حسن معامله ایتک الله تعالی نك انک اوزرنده حقیق در
 والا معامله ده یا افراط و یا تفریطدر که مذمو مدر و بو حدیث
 شریفده اولان اوچ خطایک ایکی اولکبسی حقوق الهیه یه
 و اخیر حقوق عبادده متعلقدر انک ایچون تا خیر اولندی
 * الحدیث التاسع عشر *

* قال عبد الله بن عباس * عبد الله عبادلة اربعة دندر که رسول الله
 صلی الله علیه وسلم اکا دعا یندوب (اللهم فقهه فی الدین و علمه لتأویل)
 یوزر مشدر انکیچون اکا سلطان المفسرین دیدیلر و تفسیر نسا بوری
 انک روایاتی اوزرینه مقصوردر و عبدالله اولیادن افراد دیدکری
 طائفه دندر حضرت رسالت دنیا دن انتقبالنده سن ختاندہ یعنی
 اون اوچ یا شنده ایدی زیرا بین العرب ختان حضرت اسمعیل دن
 علیه السلام توارث اولندیغی اوزره اون اوچ سالنده در تکیم بین
 اليهود حضرت اسحاق دن علیه السلام توارث اولندیغی اوزره
 یدنجی کونده در بو سببدن حالا بلاد مسلمانده آخر وقت ختان اون
 اوچدر بدایتک وقتی مختلف فیه در و عباس عم رسولدر که حقیق
 کور (احفظونی فی العباس) یعنی عم عباسه اذی و جفا ایتوب انک
 خصوصنده حرمت و حقیقی حفظ ایدیکوز زیرا (عم الرجل صنو ابیه)
 مو حنبجه عم الرجل والده حکمنده در * رضی الله عنهما * یعنی الله تعالی
 ایکبسنک دخی جرائمندن تجاوز ایلیه زیرا رضا سبب تجاوز و عفو در
 و اصحاب حقیقده رضیه (رضی الله عنهم و رضوا عنه) آیتندن
 ما خوددر که رضا نهایت مراتب صفاتدر توکل غایت طبقات افعال
 اولدیغی کی و ماضی ایله تعبیر وقوعی اوزرینه حرص و وجودیه
 تفوایدن اوتور یدر کویا واقعدر که اندن اخبار ایدر وجهه الله کی

عموم مؤمنین کوره و قدس الله اسرارهم کبی خصوصه کوره و بوندن
 فهم اول نور که رحمت قلب و روحه تعلق ایدر که مقام اثبات ایدر
 و تقدیس سره تعلق ایدر که مقام نبی در زیر اسرار انسان جمیع تعلقات
 و سخی و دنسندن مقدس و مطهر اولدجه تجلی ذاتی واقع اولماز
 مقام ولایت ایسه تطهر کلی بی مستلز مدر قال الله تعالی (لایمسه الا
 المطهرون) ای لایمسه سر الهویة الا لهیة الا المطهرون من انجاس
 التعلقات وارجاس المیول الفانیة و العلاقات * کنت خلف انبی
 صلی الله علیه وسلم * خلف خاء معجمه نک فتحی و لامک سکونیه جهات
 ستندر که امامک فتحاه مقابله در عجم پس و پیش دیر یعنی دابه سی
 اولان بغله نک اردنده ایدمکه نبی ارداف ایتش ایدی و تصلیه نک
 معناسی سبق ایدی ای عارف نظر ایله که لسان حق و السنة خلقدن
 نوجهله ترتیب بدیع واقع اولدیکه تصلیه رسول و رضیه اصحاب
 و تقدیس اولیا و ترجم عامه دندلی زیر تفاوت مراتب معنویه اختلاف
 اسما و اوصافی مقتضیدر (و تصلیه و رضیه و ترجم تغییر و تبدیل قبول
 ایتدیکه کبی تقدیس اسرار اولیا دخی قبول ایتمز بلکه من الاول
 الی الاخر السنة خواصده جاریدر اگرچه ارباب انکار دللزدن حج
 اولمشدر زیر مؤف المشاعر و مرور المزاج بر آلی طائفه منکوسه در
 و العسل عسل و ان لم یجد طعمه الممرور و الشمس شمس و ان لم یرضوها
 الضریر * یوما * ایامدن بر کونده که بعینه معلوم دکلدن تکیم لسان
 ترکده دخی شایدر که بر کون شویله برشیء واقع اولدی دیرلر و یا خود
 یوم بعینه مضبوطدر و لکن مقصود اولان اول یومده حادث اولان
 معنی و اندن اخبار در یوخسه نفس یوم دکل تکیم قضاء صلاة
 و قضاء صومده یومی بعینه تعیین لازم دکلدن و بوراده یومدن مراد
 نهاردن اگرچه یوم اصلنده بکرمی درت ساعتدن عبارتدر که لیل
 و نهاری حاویدر تکیم مرور ایتشدر و بونده یعنی بر کون خلف نبیده
 ایدم دیمکده رسول اللهت اردنجه خلیفه اولدم دیمکه رمز وار در
 و بر کوندن مراد ایام عمر در که مجموعی بر کون کبیدر (سؤال اول نورسه که

بعد الانتقال النبوی خلیفه حضرت صدیق و سایر خلفادر رضی الله
 عنهم یوحسه ابن عباس دکل پس روزه مذکور نوجوهله درست
 ولور (جواب بود که خلیفه اودر که سیرت نبویه اوزرینه اوله
 یس خلفاء ار بعه ظاهرا و باطنا قطب وقت اولمشردی بو ایسه
 سائرک خلافت معنویه سنی وقائم مقام نبوی اولماسنی منافی دکلدر
 تکیم حالا دنیاده قطب بردر ولکن اقطاب و خلفا چوقدر که اقطار
 ارضده متفرقلدر زیرا ایکی صدیق بر بلدهده مجمع اولماز ایکی روح
 بزبندده اولمدیغی کی امم ماضیهده بلدهده واحدهده برقاچ نبی بواندیغی
 صدیقک تکرر نه دلالت اتمز بلکه صدیق اکبر بر اولور و دیمشردر که
 حضرت بلال حبشی رضی الله عنه قطب ابدال ایدی و بومراتب
 ازمان رسائنده دخی ملحوظه ایدی انکیچون معاذین جبل و ابو موسی
 الاشعری به رسول رسول الله دنلدی پس مقام خلافت اول دمدن
 بری تاپتدر شوقدر وارددر که خلیفه مستخلفک حیاتنده وارث دکلدر
 بلکه انک علوم و مقاماتندن منعم علیه در و سر میراث بعد الانتقال
 صورت بولور * فقال يا غلام * ضم میله یا رجل کیکه بعد النداء
 معرفه در و یا خورد کسر میله که اصلنده یا غلام بدر که اکتفاء بالکسر
 یا حذف اولمشدر و بونده کر چه تصحیح نسبت وارددر (واذ قال
 موسی لفتهاه) اشارتی اوزره یافتای دیمک صحیحدر قانما بواضه سافت
 جناب نبوتک کمال عبودیت و حسن معاملاتنه مناسب دکلدر تکیم
 از باب ذوقه معلومدر (و بعض ر و ابانده غلیم دوشمشدر صیغه
 تصغیرله که صیغه شفقدر عیدالله کی و یا خود سنی جهتند که اول
 وقتده اون یاشندن اقل ایدی و غلام شاربنی یعنی بیغی بنمکه و در بلکه
 باشلیان حدیث السن کیمسه در انکیچون غلام دنلدی غلتمدند که
 شهوت ضرابدر زیرا اول وقت توقان شهوت زمانیدر و یا خود
 غلام حین ولادتدن شاب اولنجیهده دک اطلاق اولنور تکیم اطلاق
 نبوی به مناسب اولان بودر (و غلام فارسیده قول معناسنه در
 پننده کی و عمریده اوغلان معناسنه در که جر الاصلده دخی استعمالی

اول نور * انی اعلمک کلمات * تعلیم تکرار علمدر تا که قلبه
 ثابت اوله زیرا متعلم جملشده نسیان وارد و بونک تفصیلی
 حدیث ثانی آخرنده مرور ایشدر اورایه نظر اولنه (کلمات ده اولان
 تنکیر کر چه تقلیلی مشعر در ولکن تضمندن خالی دکدر و بکنه تک تحقیقی
 کذرا ایشدر یعنی تحقیق بن سکا کلمات جلیله و مضامین جلیله تعلیم
 ایده یم که نتایج وحیم و ثمرات نبوتنددر تکیم کندی نفسنه نسبت
 و تأکیددن مفهودر و بومعنی اجلندن یعنی کلمات آیه لوازم دینییه
 و دنیویه دن اولوب منافع کثیره بی مشتمل و صدر رسالتدن زبان حکمته
 جاری اولغین تمهید ایلدی تا که استماع و اصفا ده قصور ایتوب
 حفظ تام و ضبط مالا کلام ایلله پس انی اعلمک تنبیهده اعلم بدلی اولدی
 * احفظ الله یحفظک * بو کلام لطیف (ان تنصرو الله ینصركم) کبیدر
 یعنی نصرت الهیه جزاء عمل و نتیجه کار اولدیغی جهتدن نصرت
 عبد اوزرینه ترتب اتدوکی کی حفظ الهی دخی حفظ عبده بویله در
 حفظ صورت مدر که بی نفسنده ضبط ایتکدر که مقابلی نسیاندر یعنی
 الله تعالی نیک شرعی حفظ ایله که سنی امر اتدوکی یرده کورسون یوخسه
 نهی اتدوکی یرده کورسون تا که اولدخی ظاهر و باطن عذاب و عکاره
 دنیویه و آخرویه دن حفظ ایلسون زیرا عصیان ظاهر او باطنا سبب
 ابتلا در قال الله تعالی (ثم کان عاقبة الذین اساؤا السوای) و بردخی
 سن حتی حضور دائمه حفظ ایله تا که اولدخی سنده (وهو معکم ایما کنتم)
 سرنه صورت و یره و سنی نو بنو تأید ملکوتی رتبه سنه ابر کوره (و بردخی
 آدابی حفظ ایله تا که حق دخی سنی مکر و کیدندن حفظ ایلده قال الله
 تعالی (قل من یکلؤکم باللیل والنهار) یعنی لیل احتجاب و نهار تجلیده
 کالی و حافظ الله تعالی در زیر انسان احتجابده ترک ابدن و تجلیده
 الحاد و مکردن خالی دکدر (سؤال اول نور سه که ابن عباس اول وقتده
 نابالغ ایدی پس نوجهله حدودی محافظه ایله مأمور اولدی جواب
 بودر که ابن عباس کمال عقل ورشدی انی بالغ حکمنده قلدی حتی
 شیوخ عرب انی حدیث سننده کندی اوزرینه تقدیم ایدرر و کلامنه

اصغایدوب ترجیح ایلرادی و امور مهمه ده مجلس مشاوره اندن خالی
اولسازدی (وپردخی حفظ مطلقدر که هر وقت کوره برحفظ معین
وارد رکیبی عاجلا و کیمی آجلا کویا بر کیمسه به سلطنتندن مقدم
اذاملکت فاعل کذا و کذا دیمک کی اولدی * احفظ الله تجده تجاهك *
حفظك صورتی فهم ابن عباسه تقریب و تمثیلدر (تجاه اصلنده
وجه در که ایکسی دخی مثلث الحركه در تاواودن ابدال اولمشدر
تراث وراث کی حذاء و تلقاء و امام معناسنه زیرا وجهنددر مواجهه
وجه و وجهه یعنی یوز یوزه اولمقدر که بحجم روبرو ذیر و حدیثده کلور که
(ان الله في قبلة احدكم) یعنی قبله به بصاقدن نهی اولندی زیرا الله تعالی به
قارشو بصاق کبیدر شول و جهندن که صلاتده تصحیح مناجات ایچون
حق مصلینک کویا قارشو بسنده در پس دیمک اولور که حدود ظاهره
ویاطنهدی حفظ ایله تا که حتی یانکده و او ککده بوله سن و هرنه مرادک
و ارایسه نائل اوله سن زیرا حضور حق انسانی و حشندن تخلیص ایدر
شول جهندنکه هر مرادی تحصیل ایله آنی مستأنس قلور و مرشدی
اولوب منزل مطلوبه ایصال ایلر اگرچه ظاهری براسمدن براسمه در
ولکن مالی کنندن کنندنه ارشاد در الحاصل سن سالک و شرائع
و آداب طریقت موصل منزل و حق پیشواور همنادر و نفس بنفس
حق سنی سروق و مواعدن حفظ اوزره در زیرا صراط مستقیم
اوزرینه سن شویله که اگر حسن سمندن منحرف اولسک حق دخی سنی
کندی نفسکله تخلیه ایدوب (حبلك على غاربك) معامله سن ایلر
بو صورتده راهدن بیرون اولان حیوان بی باری سیباع افتراس ایتدوکی کی
اویله سنندن خارج اولان کراهی دخی قطاع شکوک و ظنون و یغما کر
نفس وهوی و دنیای دون قطع و یغما ایلر و هلاک معنویسته سبب اولور
اشته حقدن جدا اولانک حالی بودر و بومقامک بعض اشاراتی
اشغوده روایت اخرا ده کلور * اذا سألت فاسأل الله * بوجه حفظه
متعلق اولدیغندن بطریق الاستیناف واقع اولوب عاطف ترک
اولندی زیرا کمال اتصالده ترک اولندیغنی کی کمال انقطاعده دخی

ترك اولنوز بوراده سوال عطاء در یعنی بر نسنه سوال ایتک مراد ایتسک
 وجه مطلق بدن توجه ایلوب بالذات رب قدیر دن سوال و طلب ایله
 زیرا اسم اعظمک مسما سی حقدر و سنک مستولک اولان معنی اسماء
 الهیه دن خارج دکلدر پس اسم الهی شفاعتیه مسمایه داخل اولوب
 نائل مر ام اولور سن مثلا مر یضه شافی و فقیره غنی و ضعیفه قوی
 و ضاله هادی و علی هذا اسمی و ساطتیه مسمان عطا حاصل اولور
 و بو مرتبه نک اقوای مظاهری اقطاب و اندن ملوک و سلاطین
 و اندن سائر اغنیادر که بونلردخی و سائل باب حق اولدقلری جهتدن
 استعاف مراده قادر لر در و مطلوب اهل قدر تدن طلب اولنوز زیرا
 ما عداسی عاجز لر دن و ایکن بو ابوابدن توسل ایده نه شو بیه کر کدر که
 بونلرک مظا هر قدرت و غنا اولد قلرن بلوب حقه کندی
 اسماسیله توجه ایتک کر کدر والا مخلوق من حیث هو مفتقر در
 و مفتقر دن طلب ایتک بی حاصل قدر و بوراسی مزالیق اقدامدن
 انکی چون دور ابواب ایدن غافلر ذم اولندیلر قال الله تعالی (یا ایها الناس
 انتم الفقراء الی الله) ای لا الی الناس ایاکانو اوقال الله تعالی
 (ولله خزائن السموات والارض) یعنی هر مخلوق بر مرادک خزانه سیدر
 زیرا بر اسم مخصوصه مظهر در پس خالق اسم رحمن یوزندن
 هر در لو مراده فتح باب قدر در و اول اسمک مظهر تاحی
 رسول الله در انکی چون مقسم ارزاقدر مطلقا و اول اسمک جانب باطنه
 اقطاب و جانب ظاهر یسه ملوک مظهر لر در و اسم رحیم دن مرتبه
 آخری دخی واردر که بو اسمک در کاهندن ملح طعام و شسع نعل و زیت
 قندیل و بونک امثالنه و ارنجه هر نه طلب ایتسک عار و عیب دکلدر
 فاما دیوان ملوک که کوره بویه امور جزئیة سافله طلب اولنسه استبعاد
 اولنوز زهی رب اعلی که عبید ادناسی مرتبه سنه تنزل ایدوب انکله
 حسن معامله ایدر و هر سحر اعلی ده فلك قره یعنی سماء دنیایه نزول
 ایدوب مستغفر و سائل و طالب حاجت یوقیدر تا که ذنبی مغفور
 و سوالنه استماع و حاجتی روا ایده بم دیوندا ایلر یعنی عالم حقیقتدن

بر تائیر ظہور ایدوب دنیاہ عروجہ قادر اولینترہ زوال الہی واقع اولور
 وانک علامتی وجدان حضور واسن شعرا انس واقشعر ارشعر وانسکاب
 دموعدر وحق تعالی سؤالدن اعراض واسنکاف ایدہ نہ غضب ایدر
 زیرا مکابره ربو بیت ایتش اولور ومشمورددر کہ دیوان اسکندر برکون
 اریاب حاجتدن خالی اولسه اول کونی ایام سلطنتدن عد ایتزدی پس
 اضافت ربو بیت ومر بو بیت دائماسؤال وطلب اقتضایدر وسؤالده
 انکسار بولمغله مقام عندیتہ وضع قدم ایتکہ باعث اولور وتوفیق
 سؤال ارادت اجابتدن اوتور ایدر ومسؤالک عینی ظہور ایتسه بحسب
 الحکمہ بدلہ انتقال ایلمر بدل دخی یادنیوی ویاخروی واورواخرویسی
 یا کفارت ذنوب وبارفع درجاتدر پس دعا وسؤال علی کل حال نتیجہ دن
 خالی دکدر وبومعنادن غافل اولان مرادم اولدی دیو معنادہ حقہ
 عجز اسناد ایلمر حق ایسه حکیمدر وحکمت حلمہ تابع وعلم دخی معلومک
 حالتہ ناظر در چونکہ بر کچمہ لسان استعداد دن پرستہ بی ازلدہ
 طلب ایتش اولیہ عین خارجیدہ یعنی جانب ابدہ حصولہ کلمسی
 محالدر وسؤال استعدادی لسان ذائلہ اولور (و پرسؤال دخی وارددر کہ
 اکا سؤال حالی دیرلر کہ لسان حالہ سؤالدر فقیرک حضور غنیدہ
 قیامی کبی (و پرسؤال دخی وارددر کہ اکا سؤال مرتبی دیرلر کہ لسان مرتبہ
 ایلمہ سؤالدر قاضی عسکرک مرتبہ سی وزیر ویامفتی اولوق سؤالی کبی
 و پرسؤال دخی وارددر کہ اکا سؤال روحانی دیرلر کہ روحلہ سؤالدر
 وانک مسؤالی علوم ومعارف الہیہ ومقاماتدر و پرسؤال دخی وارددر کہ
 سؤال طبیعی مزاجی دیرلر کہ لسان مزاجلہ سؤالدر تاکہ انحرافدن
 مصون واعتدالہ مقرون اولہ والا ترکیبی مختل اولور وسؤال طبیعی
 عنصری دخی اکا قریبدر کہ عناصرک مساواتی سؤالدر تاکہ غالب
 ومغلوب اولیہ (والله المسؤل والمجیب * واذا استعنت فاستعن بالله *
 استعانت طلب عوندر عون معاونت ومظاہر تدر ومعین معانستہ دخی
 کلور فلان بنم عونمدر یعنی معینمدر دیمکدر تکیم قاموسیدہ کلور العون
 الظہیر واستعنتہ وبہ یعنی تعذیہ سی بنفسہ وبالبادر یعنی امور ذیویہ

و آخر و به ده معاونت و مظاهرت طلب ایلسک الله تعالی بدن طلب ایله
 زیرا مؤتکه کافی اولان اودر و براسمی دخی معین در انک ایچون
 (فن یأتیکم بماء معین) ده الله رب العالمین وهو نعم المعین دیمک مشروع
 فلینشدر (البس الله باحکم الخائنین) ده بلی وانا علی ذلك من الشاهین
 دیمک کی چونکه معین اولان حقد رپس انسان (وایاک نستعین) موجب
 قولنده صادق کر کدر یعنی مجرد لسانه کتورمک کفایت ایتمز بلکه
 قلبک توجهی حقه کر کدر تا که ظاهر و باطن بری برینه متوافق اوله
 قال تعالی (واسعینوا بالصبر والصلوة) یعنی امور مهمه واقع اولدوقده
 صبر ایدیکنز که صبرله فی المثل قورق حلوی اولور و بردخی نمازه التجا
 ایدیکنز که حقه مراجعت و مناجاته کار یکن حاصل اوله (وکان علیه
 الصلاة والسلام اذا حزبه امر فزع الصلاة) یعنی جناب رسالته بر شدت
 اصابت ایلسه نمازه التجا ایدر لر و مشکری منحل اولوردی تکیم
 مشهور در که دیر لر الله دین محروم قانماز و ایشم اللهه قانمشدر دیمک
 لا بأسدر زیرا مقصود بو آنه دک اسبابی یوزندن حصوله سعی ایلدم
 وجود بولدی شمدن صکره بلا سبب حقه قالدی و یا خود سبب خفی
 یوزندن تحصیل اکا موقوف اولدی دیوینه حقدن استعانتدر (سؤال
 اولنورسه که اذا تحیرتم فی الامور فاستعینوا من اهل القبور موجب
 ماسودن دخی استعانت مشروع اولق کوسترر پس حقه تخصیص
 نوجهله درست اولور) جواب بودر که بومعنی اعوذ بکلمات الله التامات
 قبیلندندر یعنی مظاهر کامله به عیاذ ولیاذ همان حقه التجادر زیرا
 اسماء الهیه نک حقائق انلرده ظهور ایتمشدر پس اهل قبورن مراد
 اهل فنا فی الله در که (موتوا قبل ان تموتوا) سرینه مظهر لر در یعنی
 اضطر اوله موت طبیعیدن مقدم اختیاره موت فنا فی الله میت کی
 اولمشدر تکیم کلور (من اراد ان ینظر الی میت یمشی بین الاحیاء فلینظر
 لی ابی بکر) و یا خود اهل قبورن مراد موتادر که انلرک قبورینی زیارنده
 قلبه نوعا فنا و انفعال کلوب جناب حقه توجهله حصول مقصوده
 توسل ایتمش اولور پس استعانت فی الحقیقه حقدندر و ماسوی وسائل
 او اسبابدر و حق تعالی برنسنده فی عند الاسباب ایشاره و خسته بالاسباب

ایشان بوجهتدن زیارت قبور مسنونہ اولدی و بعض احادیثہ (واسألك
 حبك وحب من يحبك وحب عمل يقربني الى حبك) وارد اولدی یعنی وسأطه
 اشارتدر که خیرده قرع باب وسأطه اتمك مشروعدر شرده سد ذرائع
 مشروع اولدی یعنی صکی فافهم جدا ائیدی زیارت قبور ایدن
 یامکشف و یا محجوبدر مکاشف ایسه نظری منظرده ظاهره در
 بوايسه عین توحیددر و اگر محجوب ایسه مرادی توسل واسئشفاعدر
 بوحسه مظلومینی فی الحقیقه صاحب قیودن طلب دکلدر زیرا مخلوق
 مفتقردر و مفتقر عاجزدر عاجز ایسه کندی کی عاجزه اعانتدن
 قاصردر پس مؤمن حول وقوتی الله تعالی ون بلور و ظاهر و باطن
 نظری حقہ مقصور اولور و قطبیدن اعجز و اندن اقدر یو قدر
 نید کلری بودر که اولکی معنی من حیث هودر و ایکنجی من حیث
 الحق در انکچون اولیادن خوارق عادات ظهور ایدر زیرا اول وقتده
 کندی نفس لریله دکلدر (ومشهوردر که ابو یزید بسطامیدن
 قدس سره اللطیف ظاهر شرعه مخالف بعض کلمات صادر اولدقدہ
 سیفله ضرب اتدیله و لیکن تأثیر اتمدی زیرا قائل فی الحقیقه حق ایدی
 حق ایسه مؤثردر متاثر دکلدر) بعد ذامعلوم اولاکه انسانک کمالی
 تدر یجیدر انکچون اسماء الکهیسه نک حقائق تدر یجله ظهور ایدر
 مثلا الله تعالی آدمه علیه السلام ایجادله تعرف اتد کده آدم یاقدیر
 دیواند ایلدی صکره تخصیص ارادته تعرف ایدیچک یا حاکم دیدی صکره
 ایلنی قضا اتد کده یا قاهر دیدی صکره تو به سن قبول ایدیچک یا ثواب
 دیدی بعده ارضه اهباط ایلوب اسباب معیشتی تیسیر اتد کده یا لطیف
 دیدی بعده مظلومینی اولان نسنه نک حصولی ایچون حقدن قوت حاصل
 اولدقدہ یا قوی یا معین دیدی و علی هذا بناء علی هذا انسان بو تدر یج
 نظر ایدوب امورنده استعمال اتمک کر کدر زیرا خون شیر اولمغه مدت
 استر و هر وقتک پر حکمی و هر کارک بر اسم مخصوصی واردر که
 اکا توجهله حصول پذیر اولور والله المعین * واعلم ان الامه لو اجتمعوا
 علی ان ینفعوک بشی لم ینفعوک الا بشی قد کتبہ الله لک * امت شول

جماعتی که انبیا و رسول ارسال اولیاد فصح و تشدیداً قصد معناسند در
 زیرا جماعتی متفرق اولیاد جماعتی قصد و انبیا اقتدا ایدر
 بوردند که امام دیر زیرا مقصود و مقتدا در و دین و طریقه امت
 دیر زیرا مأمومه و مقصوده در و تیم دیر ترابه توضیح معناسند اصلنده
 تأم در همزه ایله قصد صعب طاهر معناسند صکره دفع ثقلات ایچون
 همزه یایه قلب اولندی و بوقلب فارسیده دخی شایع در تکمیل پیامد
 دیر که اصلنده آمد در و بیا دیر اصلی آی در کل معناسند که عرب
 تعالی دیور قرآنده کاور (وما من دابة فی الارض ولا طائر یطیر بجنابه
 الا اثم امثالکم) یعنی هر نوع حیوان شول طریقت اوزرنه کلدیکه
 بالطبع اکامسخر در عنکبوتده نسج و سرفه دید کوری دو بیبه ده
 بنا کیکه دقاق عید اندن بیت اتخاذ ایدوب ایچنه کرر و اوراده هلاک
 اولور و نموده ادخار و عصفور و حمامه ده قوت وقت اوزرنه اعتماد و بونلرک
 امثالی طبائع کیکه هر نوعک بر طبیعته اختصاصی وارد و حدیثده
 کلور که (لولا ان الکلاب امة من الامم لامرت بقتلها) حدیثده اولان
 امت ایله مراد یا جماعت ناس در که شرفنه و یا کلبننه بناء تخصیص اولنوب
 سائر لک حالی انلردن مستفاد اولدی و یا خود جمیع بر ایدر زیرا امت
 لغویبه ده داخل در ولو کلمه سی مضی ایچوندر کرک ماضی به و کرک
 مضارع داخل اولسون و کاه اولور که ان کی استقبال ایچون اولور
 (ولامة مؤمنة خیر من مشرکة ولو اعجبتکم) کیکه وان اعجبتکم دیمکدر
 بو مقامده دخی لو استقباله مجملدر (یعنی اگر خصوص اوزره جماعت
 ناس که مجانسک در و یا خود جمیع بر یا سکار نسنه ایله نافع اولق اوزره
 اجتماع انسلفانده و یرمز الام الکابده سنک منفعتک ایچون الله تعالیکنک
 کاتب و اثبات ادوکی نسنه ایله فائده و یررزیرا یاز یلان بوزلمدیغی
 کی یازلمیان دخی بکیدن دوزلمز (و بونده اشارت وارد که اشیا الاتدر
 بو خسه مؤثرات دکادر انکیچون اگر ایش انسان النده اولایدی آدم
 قابلی و نوح کنعانی و ابراهیم آزری و موسی فرعون و عم زاده سی
 فارونی و رسول الله علیه وعلیهم السلام ابوطالبی و امثالنی اختیار

ایدردی و لیکن نافع و مضار و هادی و مضل الله تعالی اولیٰ حسیله
 (لیس لك من الامر شیء) دیوهر کار حقّه تفویض و حکمتّه تعلیق و تقدیره
 احواله قلندی آنکچون دنلندی که (العبد یدبر والله یقدر) یعنی هر تدبیر
 تقدیره موافق کلز بلکه اصابت و اخطاء ایدر پس اصابت و اخطائک
 هر برنده حکم الله تعالی نکدر که مقتضای علم و حکمتی ایله حکم ایدر
 و بو حکمده خطا یوقدر بلکه خطا عبد کدر که تقدیره مخالف اولان
 نسنه بی تدبیر ایدر و منفعت رجاسیله ماسوایه اعتماد ایلر مع هذا تقدیر
 و اذن آلهی اولدجه نفعه قادر دکلردر * واجتمعوا علی ان یضروک
 بشیء لم یضروک الا بشیء قد کتب الله علیک * شق اولده لام نفع
 و ثابده علی مضرت ایچوندر (اهما ما کسبت و علیهما ما کنسبت)
 ودخی (من عمل صالحا فلنفسه و من اساء فعلیها) و امثالی کبی و ایکی
 مجملده دخی کلابدن مراد لوح علمده اولان تقدیر و اثباتدر قال الله تعالی
 (قل لن یصینا الا ما کتب الله لنا) ای لاجلنا یعنی لام اجلیه در که
 مکتوب اولان نسنه خیر و شره شامل و اصابت هر برینه متحملدر
 یعنی اگر بر ایاسکا بر نسنه ایله ضار اولق اوزره اجتماع اتسلا اصلا بر شیء
 ایله ضرر و یرمکه قادر اولمازلر مکر که اول ضرری الله تعالی لوح ازنده
 سنک اوزر یکه یازمش اوله چونکه قضا و اذن آلهی اولدجه خلقدن
 نفع و ضرر متصور دکلدر پس جانب خلقی نسیبان ایدوب نافع و مضار
 الله تعالی در دیو عمروه توحیده تمسک اتملورد و مقضی اولمیان نسنه نک
 حصولی ممسح اولدیغن بملورد و ظهور مکر و هده قضایه رضا و زید
 و عمرو یوزندن اولدوغنه عدم التفات لازمدر قال الله تعالی (وما هم
 بضارین به من احد الا باذن الله) یعنی اگر سحرک تأثیر و اگر غیر
 ضرر و زانی اذن آلهی و ارادت حقله در بوجهتدن سرا و ضراده
 صاف دل اولق مقتضای حال تحملدر و یوفقی دمشق الشامده
 اقامتم حالنده او غلم محمد طاهر بر مرص هائلدن زیاده متغیر اولیجق
 جانب غیبیدن وارد اولدیکه (لایکون مؤمنا بالله و الیوم الاخر من قضی
 نحبه وهو غیر راض بالقضاء) یعنی حقائق ایماندندر که قضا و قدره

ناظر اولوب حقه تسليم و رضا اوزرینه اوله که بین العبد و بین المولی
 احسن اخلاق بویکی نسنه در وحق تعالی پیورر که (ترید وارید
 ولا یكون الا ما ارید) یعنی چونکه حقت مرادی ارادتندن تخلف ایلمز
 بس عبد اراتی ارات حقه افنا ایلیوب کندی مرادی قیدنده اولمق
 کر کدر زیرا اولسه دخی مفید دکادر و مرادک خلاقی ظهور ایتد که
 مغبر اولیه زیرا واقع اولان نسنه خط سریدر و حال رخا و بسط و فر حده
 دعوی ترک ایله بلکه شدت و قبض و غم حالنده طاقت کتورمیه تکیم
 ممنون المجنون انبساطی رفته یارب هر نوجهله امتحان ایدرسک
 سندن بکا خوشدر دیود عوی ایدیچک الله تعالی انی عسر بولله میتلی
 ایلدی و طاقت کتورمیبوب فریاد و فغانه باشلدی اشته ای مؤمن
 قارنک طوق ایکن اولان کلامک ایله آج ایکن اولان کلامک میاننده
 فرق عظیم واردر هزاودر که آج ایکن دعوی ایله سن تا که صدقکه
 یرهان اوله (اللهم اناسألك العفو والعافية والمعافاة فی الدین والدنیا
 والاخرة وشول ککاملر که قبض و بسط انلره برابرر انلرک خلعت
 حالری (اوائک عبادی حقا) طراز یله معلمر ما عدا سی کذبله مختلط در
 انک ایچون فرقه ناجیه اقل قلیلدر زیرا مراد نجات مطلقدر ابراهیم
 بن ادیم نجاتی کی والا حشو الیه اولنلر دخی ناجیلدرر فاما نجاتلری
 نجات مفید و اضاقیدر * رفعت الاقلام وجفت الصحف * رفعت
 مجهول وجفت جیم و فاء مشدده ایله معلوم لازمدر اقلام قتلک جمعیدر
 مایکتب به معناسنه زیرا قلم و قطع اولنور اگر چه اصلنده عرضنا
 مقطوع اولانده قط و طولاً قطع اولنلر قد استعمل ال اولنور کما قال
 فی القاموس القد القطع المستأصل والمستعمل والشق طولاً انتهى
 پس قلمک طولاً شقنه قد و عرضنا فطعنه قط دیرلر و اقالیم سبعة دیرلر
 زیرا دنیا بدی سهم اوزرینه مقسوم و مقطوعدر و جفاف یبوستدر که
 عجم خشکی ایله تعبیر ایدر جاف و یابس خشک و رطب تردر و صحف
 ضمتین ایله صحیفه نک جمعیدر که هر نسنه نک مبسوطنه دیرلر کاغد که
 مایکتب فیه در صحیفه دنلدیگی عرض و بسط اولنله در و صحف

ضمیمه صحیفه مجتمع اولدیغی بردر که مابین الدفتین دیدکر بدر (معلوم
اوله که قلم اصلنده قلم واحددر که قلم اعلی دیدکر بدر و صحیفه دخی
صحیفه واحددر که لوح محفوظ دیدکر بدر و لکن قلمک علومی بسیار
ومتعلقاتی بیشمار اولمغه ایکه بسندن دخی جمله تعبیر اولندی زیرا وارد
اولشدر که الله تعالی قلم اعلا بی خلق ایثدکده انی یوم القیام حوادث
آیه بی و خلق عالمه متعلق اولان اسماء الهیه بی تعلیم ایدوب اکا او حیوز
الشمس دندان و یردیکه هر دندانی او حیوز الشمس در لو بحر علمدن
اغتراف ایدردی و امر ایلدیکه یو علموک جمله سنی کنندن صکره خلق
ایلدیکی نفس کلیه لوحنه یازوب تفصیل ایلبه یوسیدن نفس کلیه
اسم مفصله مظهر اولدی و یوقلم و لوحه عقلی و روحانی دیرر که
یونارک علومی لوح معنوی اولان ام الکتاب که علم الله در اندن مستفاددر
و بولوحک علومنه تغیر و تبدل کلز بلکه محور ایتادن محفوظدر
و بطن ام بولوحه ناظردر و شول لوح که عرش اعلانک عیننده اولمق
اوزره موصوفدر لوح صور بدر که (یعنی والله مایشاء و یت) مظهر بدر
و احوال مختلفه عالم اکا ناظردر زیرا عالم صورت و انک احوالی تغیر
اولمقنه در حقائق دکل انک ایچون حقائق الاشیاء ثابته دیندی صور الاشیاء
ثابته دیندی و شول نسنه که کلیات ذاتیه ازلیه در حالی اوزرینه
قالدی انک ایچون لوح صورتی یه کوره شمعید شقی و بالعکس اولدی
اچاما لوح معنوی یه کوره اولدی زیرا لوح معنویده مثبت اولان
سعادت و شقاوت ذاتیه و لوح صورتی ده عارضیه در پس ذاتی اولان
تغیر قبول ایتمز عارضی ایسه تبدل اوزرینه در یوم مقامده یعنی حدیث
شیر یفده مقصود اولان لوح معنوی حالیدر که قلم اعلی انی نفس
کلیهده ثبت ایتشدر که خلاقی اولمق احتمالی یوقدر اگرچه احوال عالم
امور عارضه جهتیه تبدلدن خالی دکلدر تکیم (کل یوم هو فی شأن)
اکا اشارت ایدر پس دیمک اولور که قلم اعلی صورت ام الکتابی انساخ
ایدوب نفس کلیه لوحی اوزرینه احوال کائناتی اثبات و رسمدن صکره
اورادن مرقوع اولدی زیرا کلیته صالح نسنه قائمدی و لوح دخی

قور یوب خشک اولدی زیرا روینه خط تازه وضع اولنمیجق رطوبتی
 بیوسته تبدیل بولدی ومن بعد ایش احوال عارضه به وتعلقات علمیه به
 قالدی که الی یوم القیام ظهورده در تکمیل دیشلردر (اللیله حبلی) یعنی
 ایله غیب حوادث کونا کونه عامله در هر نهار شهادته برتازه ولد ظهور
 ایدوب کلکده در وهر کسک عین ثابت سنی نه مقوله احوالی اقتضا ایش
 ایسه عالم خارجه وجود بولمده در و یوتجلی الهی کرچه اصلنده
 احدیت ایله موصوفدر ولکن ظهورات اوقات معینه به منوطدر که
 وجودات وابل ونهار نجدد ایتدکه عرش محیطک دورندن شون
 عجیبه مختلفه تولد ایتکده در اشته کوره لم بوکون حق نبلردیدکاری
 بومعنادر پس عین واحده تلون اولماز بلکه اوصافنده اولور
 انک ایچون دیرلر که ذواته استحال اولماز زیرا ذوات واحده به
 راجعه در اوصاف ایسه کثرت ایله متصفدر و بهر یوم بیک بر
 نسمة انسان وجود بولوب یکی دخی پرزخه انتقالده در که کیمی اصلدن
 فرعه کلور و کیمی دخی فرعدن اصله کیدر زیرا بو عالم موطن
 غربتدر که وطن اصلی عالم ارواح و بلکه عالم ذات احدیه در
 قال الله تعالی (والیه ترجعون) یعنی حقه رجوع ایتک ضمه قراءته
 کوره اضطراری وقتکه کوره اختیاریدر و علی کل تقدیر رجوع
 مقرر در زیر اسلوك عالم و آدم هوریدر یوخسه خطی دکلدر انکیچون
 بدایت وغایت بر اولوب نهایت دایره بدایتنه ملتقی اولسه کرکدر زیرا حقدن
 کلنینه حقه کیدر غیره کتمز شول معنا دن که غیر یوقدر انکیچون
 غیره باطلدر دیرلر زیرا حقدن غیره مرجعی یوقدر و وجودنک استنادی
 حقه در اگر حقدن غیره مستندی اولایدیکه وجودی ذاتی اولمغله در
 بطلان ایله موصوف اولمازدی چونکه وجودی حقدن مستفاد
 اولدی وجود حق ذاتی وحق ووجود خلق عارضی و باطل اولوب
 نور وجود ایچنده ایکن بنه ظلمت عدمده قالدی ای عارف بو کثرته
 مغرور وانک وجود نه مسرور اولمه زیرا حر باء دیدکاری دویبسه نک
 تلونی شمسدن در ذات حر باء و ذات شمس بردر ولکن بر نوردن بر ذواته

الوان ظهور ایتشدر کل ایتدی الوانده قائمه ذاته رجوع ایله مقصود
 اولان کلاک رنگی دکلادر بلکه بوی د رو بوی دخی کرچه چوقدر
 ولکن بوی کل کبی اولماز زیرا کل عرق نبوی دندر و عرق جمله
 وجود دن ترشح ایدر پس جناب نبوتک بوی بوی اسم اعظمدر
 انکیچون مشرب محمدیده اولق جمیع احوالک اسنا سیدر وفی روایه
 اخی * احفظ الله تجده امامک * یقال وجد المطلبوب وجد
 کوعداى صادفه یعنی وجد مصدر معلوم و وجود مصدر مجهولدر که
 وجد الشئ وجود ادنیلور قال الله تعالی (ووجد الله عنده) بوندن
 معلوم اولور که حتی وجدان ایتک نمکندر انکیچون حقه واصل اولدی
 دیرر ولکن مسافه ایله وصول دکلادر بلکه شهود له در زیراعبد له
 حق اراسته مسافه یوقدر بلکه عبده نسبتله حجاب واردر تکیم
 (فانما تولوا فتمه وجه الله) عدم مسافه یه و (طال شوقی الی لقاء الابرار)
 حجاب عبده دائر در زیر حقک اشتیاقی کنندینک محبوب اولدو غندن
 دکلادر بلکه کندی کبی عبد دخی بی حجاب اولغسه مشتاقدر فاعرف
 (و امام و عندیت و اشالی مقام حضوره اشارتدر یعنی سن حتی ظاهر
 و باطن امری اوزرینه حفظ ایله تا که حتی یانکده حاضر بوله سن
 یعنی حضورنی مشاهده یه قادر اوله سن و اول مشاهده ایله نورانس
 حاصل اولوب ظلمت و حشت زوال بوله و حق اسماء حسنا بی جامع
 اولغسه قنخی اسمک و ساطتیه مرادک و اریسه حصوله کله و غائبک
 حاضر اوله و یومقامک اسرار غریبه سندندر که جناب رسالت امامه
 کندی ذات شریفه اشارت ایلر زیر ابن عباس خلفنده اولق حضرتک
 تقدمنی اقتضا ایدر که معنای امامدر پس دیمک اولور که رسول الله
 مظهر تام الهی در شویله که اگر سن انی حفظ ایلسک حتی حفظ
 ایتش اولور سن و حتی اوککده بولور سن زیرا رسول الله عالم فرقه کوره
 خلق و عالم جمعه نسبتله حقددر (و انک مصداقی قراندر تکیم کلور
 (من یطع الرسول فقد اطاع الله) وینه کلور (و مارمیت اذرمیت ولکن الله
 رمی) وینه کلور (ان الذین یبايعونک انما یبايعون الله) بوجهتدن

بر کیمسه نیک رسول او کندید اولمق همین حق انک او کندید اولمق کبیدر
 پس قید و جهت جناب نبوت و اطلاق جناب حق را جعدرا (و بومعتای
 انکا و ایلین قرآندن و ظاهر و مظهر دن بی خبر در) (ومن تکلم بخلافه
 فعلیه کلامه) (لاسلامه لله بل ملامه * تعرف الی الله فی الرخاء یعرفک
 فی الشدة * بومعنی معانی * حفظدن اولغله عاطف ترک اولندی تعرف
 تفعل باینده امر و یعرفک ثلاثی مجرد در و بوراده مقتضای ظاهر
 یعرف الیک فی الشدة و یاخود) (اعرف الله فی الرخاء یعرفک فی الشدة
 یمک ایدی وجه عدول بودر که تعرف طلب معرفت و تحصیلند
 تکلفدر بومعنی ایسه حقه کوره متصور د کلدرا کر چه بالقیه جل ایله
 اصلاحی دخی ممکندر پس حقک معرفتی بی تکلف و برکال و عبودت
 معرفتی با تکلف و با نقصاندر که بقدر الطاقه در بوحسه بحسب
 الکنه دکلدر و بوراده تعرف آشنای معناسن متضمندر زیر اکشیتک
 معارفی یعنی معروفی آشنا یدر رخاء فتحله سعه العیش در شدت
 اصلنده شدندر که عقد قوی معنا سنه در صکره قلبه عقده کنور
 امور شدیده ده استعمال اولندی (معنی بودر که ایام سعت و راحتده
 و طبعه ملایم اولان امورک حصواتده حقه اطاعت ایله و امر بیه
 مساعده ایله انکله آشنای پیدایت حق تعالی دخی سکا اول وجهله
 محازات ایلیه و ایام مضایفه و محتمده و نفسه مکروه اولان امورک
 وجودنده سکا آشنا اولوب مکروهی محبوبه و غیر ملایمی ملایمه
 تبدیل ایله و وفاسیله سنی جفادن تخلیص ایلیه زیر اهرشی اوزرینه
 قدرت تامه سی وارد و اگر بو وجهله تعرف بولمنسه سمدخی انک
 یاننده مجهول و غریب کی قالوب کندیکه نصرت ایدر هیچ بر آشنا
 بولمنسن زیر احق و جیدان ایدن هر مرادی بولور و حتی فقدان ایدن جمله
 مراداته نائل اولسه دخی آخر محروم قالور و وجدانی فقدانه مبدل اولور
 و العیاذ بالله تعالی و بونده حقه معرفت استاد ایتدی مع هذا عالمدر عارف
 دکلدر زیر معرفت نسبتله مسبوقدر و پردخی جز بیانده مستعملدر
 وجهی بودر که بطریق المشاکله واقع اولمشدر و برسر عظیمی دخی

وارد در که بومقامده ذکر اول نماز زیرا فقیه و متکلم فیه مندن خارجدر
 و دیشلردر که (لایباج الابل فی سوق الدجاج والله اعلم بالعذب
 والا جاج) بعد از مقاله مذکورہ نبویہ مقالات جامعہ دندر که
 عوام و خواصی مقاماتہ کوزہ شکرہ تحریرضدر زیرا شکر مستجلب
 مزید نعمت در کفران مستلزم حرمان و مزید محنت اولدیغی کبی
 و اکثر ناس بومعناذن غافل اولوب هوای و شهواته توغزل و افتخا لری
 سببیلہ وقت ابتلا ده متحیر قالوب (قلنم انی هذا قل هو من عند انفسکم)
 ما صدق اولور * واعلم ان ما اخطاءک لم یکن لیصیبک * خطاء
 جهتدن عدول و اخطاء عدم اصابتدر یعنی اصابت ایرشمت و بولوق
 و اخطاء خلافدر (لیصیبک لان یصیبک تقدیرتده در لام مکسورہ
 جارہ توکید نفی ایچوندر که اکالام وجود دخی دیر لر زیرا مقام انکارده
 استعمال اولنور و فعل مضارع بومقوله لامدن صکرہ ان مقدرہ ایله
 منصوب اولور تکیم علم نحو ده میندر و بونک تقدیری (لم یکن ذا الصابۃ
 اولم یکن من شانہ الاصابۃ) دیمکدر تا که حمل درست اوله زیرا اول نسنه
 نفس اصابت دکدر و معنی بودر که و سنک معلوم و متیقنک اولسونک
 اول نسنه که مقدر اولدیغی جهتدن سکا و اصل دکدر الی الابد و اصل
 اولمق شانندن دکدر زیرا ممتنعاند ندر ممتنعک ایسه خارجده وجودی
 اولماز پس سن اندن اوتوری نیچون وجود بولمدی دیو غنائک اوله
 و سرقضا و قدره آز و جوق و قوفک و ارایسه مقام تسلیم و رضایه
 ثابت قدم اول و سنک ایچون اولیان نسنه نک فوتی سکا عجب کلسون
 * و ما صابک لم یکن لیخطئک * بونک مفرداتی و اعرابی اولکی کبیدر
 یعنی اول نسنه نک که سکا اصابتی مقبر و وصولی شانندن اوله البتہ
 اخطاء ایتمز و بوکون اولدیسه یارن اولور زیرا سهم حرمی کبیدر که
 منزله طوغریشدر چونکه رمی حقدر سداد طریق و وصول مقرردر
 و فی الحدیث (اللهم اهدنی وسددنی) یعنی مقصود هدایت طریق
 و سداد سهمندر و اصابت بالسبب و بلا سبب اولغه شاملدر و حدیث
 قد سیده کلور (قدرت المقادیر و دیرت التدابیر و احکمت الصنع فمن

رضی فله الرضاء منی ومن سخط فله السخط منی) و بوندن فهم اول نور که
 خلق بو باده او چ صنعدر (اول کبسی مقر بندر که انلر قضای رضای
 و صفاء خاطرله مقابله ایدر لر زیرا لطف و قهرک مبدائنه و اصل
 اولش لردر (و ایکنجیسی ابرار در که انلر مکروه ده صبرله معامله ایلر لر
 یعنی نفسه نقدر کران کلور سه دخی مقتضای ایمان اوزرینه تحمل
 ایدر لر (و او چنجیسی قضایه رد و انکارله مواجهه ایلر لر یا عن اصل
 عدم ایمانلر ندن و یا خود کمال ضعفندن پس لسانله و بالقدر خیره
 و شره دیک کفایت ایتدی بلکه اعتراف و تصدیق قلبی و خار جده
 ترک جزع و امثالی دخی لازم کلدیکه حقیقت ایمان و تصدیقک نشانیدر
 * و اعلم ان النصر مع الصبر * تکریر اعلم مدخولنک شانته اعتناء دن
 اوتور ایدر نصر عون در (صبر نفسی کراحت ایتدوکی نسنه اوزرینه حبس
 ایتکدر یعنی عبده جمیع امورنده نصرت و معونت الهیه صبرله در قال الله
 تعالی (ان الله مع الصابرين) پس تقدیر کلام ان نصر الله مع صبر
 عبده در و بومعنی (وهو معکم) ده اولان معیتی تعیین در زیرا الله تعالینک
 عامه خلقه کوره معیتی علم و اطغله در و اصفیایله معیتی تولى یعنی
 دوستلق و امر زنده قیامله در قال الله تعالی (وهو يتولى الصالحين) و انبیا
 معیتی امم اوزرینه اقامت حجت ایچون تأیید دعوائله در که معجزاتله در
 و خاصه ایله معیتی مباشره و انسله در پس معیت بحسب الحال بومقوله
 معانی به محمولدر زیرا ذات الهیه مجهوله اولغله اکا نسبت معیت
 معلوم دکدر فاحفظه بومقامده کویا دیمکدر که (ان الله مع الصابرين
 بنصره بونده صبرک جلب نصرته مدارینه اشارت وارد و دیمکدر که
 شته واقع اولان آدم مثلا هجوم اعداء کبی (وما النصر الا من عند الله)
 موجبجه ظهور نصرته دک صبر و تانی ایتلور در زیرا کندی نفسیله
 حرکتده و انصار صد دنده اولغده فائده یوقدر قال الله تعالی
 (واستعينوا بالصبر والصلوة) تکیم بالاده تفسیر اولندی * وان الفرج
 مع الكرب * فرج فتحین ایله اسمدر انکشاف غم و زوال غصه
 معاصنه کرب و زنی اوزرینه و کربت ضم ایله شول جزندر که نفس

انسانی اخذ ایدیه و مغلوب قله و انک صاحبیه مکروب دیرلر و بوندندر که
د عاده (یا مفرج الکروب) کلور اصلی کرب الارض دندر که حفرله بری
قلب ایتکدر کویا حفر بری اثاره ایلدوکی کبی غم و حزن دخی نفسی اثاره
ایدر یعنی برندن قویار ب مغلوب و منکوس ایدر و بودخی ماقبلی کبی
دیمکدر که (وان الله مع المکروب یفرجه و کشف غمه و ازاله حزیه)
قصیده منفرجه اولنده کلور (اشتدی ازمه تنفرجی) بوراده ازمد
ایکی معنایه کلور بری سنه فخط دیمکدر که لایعقل اولانه خطاب عاقل
منزله سنه تنزیلدن اوتور ایدر و مراد حقیقت امر دکدر بلکه شدتده
نهایتیه بلوغه فرج ایله بشارتدر (وار باب مکاشفه عندنده خطاب
حقیقته محمولدر زیرا اشیا انلرک عندنده احیادر انکی چون تسبیح و تحمیه
ایدرلر و بر معنای دخی بودر که ازمه برخاتونک اسمیدر که انی طلق
یعنی اوغلان بور یسی دیدکری شدت اخذ ایتیش ایدی جناب نبوت
صلی الله علیه وسلم مطلع اولدقلرنده عنوان مذکورله اکا خطاب
ایتدیلر یعنی ازمه تصبر ایله تا که عن قریب وضعله منفرجه اولاسر
ویا خود شدتده نهایتیه ایرش تا که انکشاف غم بولاسن زیرا عند العرب
شدت نهایتیه بالغه اولدقده منفرجه اولور نیکیم دیرلر (توقع زوالا
اذاقبل تم) و قرآنده کلور (امن یجب المضطر اذاد عاه) و حدیثده
کلور که (افضل اعمال اتم فرج آنهی به انتظار در انتهی زیرا سیرت
انبیادر) اللهم یافارج اللهم و یا کاشف الغم فرج عنا غمونا و همومنا
برحمتک یا ارحم الراحمین * وان مع العسر یسرا * عسر و یسر
امور اضافیه دندر که کوجلاک و قولایلق دیدکدر ایدر عسر اولنده لام
استغراق ایچونددر و یسرا تکیرندن هر عسره بر یسر عظیم اولوق
مفهومدر زیرا عسر عدل و یسر فضل باندندر فضل ایسه عدله
غالبدر (سؤال اولنور سه که نصر و فرج و یسر معناری صبر و کرب
و عسر دیکره در زیرا ضدان محل واحد اوزرینه توارد ایتزلر پس
مع کلمه سندن مستفاد اولان اصطحابک معنای ندر (جواب بودر که
کرچه معانی مذکوره تعاقب و بعدیت اوزرینه در نیکیم کلام امام

علی ده کرم الله وجهه کلور (عسر المرء مقدمه البسر) یعنی نتیجہ
 مقدمه دن مؤخر اولدیغی کی بسردخی عسردن مؤخر در پس کرچه
 مقصود احودهما آخری معاقبه در ولیکن زیاده تسلیه و تنفیس ایچون
 بطریق المبالغه مقارن و متصل کی قیلدی (الحاصل کلمه معه ده
 محیی بسرک غایت سرعتی بیان و اشعار وارد در کویا همان پی اندر
 پیدر) و بعضی اکابر طریقت پیور دیلر که بوکا معیت امتزاج دیرلر
 یوخسه معیت مقارنت و تعاقب دیمزلر یعنی عسر و بسر بری بریله
 متمزجدر شویله که اگر عسر بلاسر اولایدی انسان طاقت کنور میوب
 هلاک اولوردی بورا دندر که پیور ر (لا یكلف الله نفسا الا وسعها)
 و اگر بسر بلا عسر اولایدی بسردخی نه اولدیغی معلوم اولمزدی
 زیرا اشیا اضدادیله متبین اولور تکیم فقیر و فقر و احتیاج اولمایدی
 بینی و غنا و احسان نه اولدیغی بلنزدی و عسر مصقله قلوب اکابر در
 زیرا انلری تجلی الهی به منتهی قیلور انکیچون انلرک ملایم و غیر
 ملایمدن حظ و نصیبلری اوفر در و حدیثده کلور (اشد الناس بلاء
 الانبیاء ثم الامثل فالامثل) و انبیا علیهم السلام خدام تجلی و قضا در
 ولیکن هر تجلی ایله واقف اولمزلر بلکه عسرده بسره دعا ایدرلر و قضایه
 رضادن مقضی به رضا لازم کلز بوسبیدن مقضی شری دفع ایچون
 مناجات ایلرلر و بویابدندر که بعضی کمال آج اولدقده اغلا یجق
 بو حالدن بی خبرک بری اکانه اغلرسن دیوتشنیع ایتد کده جوابنده
 رب العالمین بنی اغلامق ایچون آج ایتدی دیدی پس کامل اولان
 ظاهری ایله مباشرت اسبابه مراجعت ایلرلر بونده سنت نبویه به
 اتباع وارد در تکیم جناب نبوتک علیه الصلاة والسلام حین صلاتده
 قدم مبارکه سن عقرب لدغ ایتد کده بعد السلام برای سلامت
 و عافیت ماء ملح کتوردب اول محله سور دیلر و عقرب به اعنت ایتدیلر
 زیرا نبی به اذیت انی قتل کیدر قتلده ایسه اشتداد غضب الله وارد
 بو جهت دندر که بعضی موزیاتک خصوصاً که عقربک حل و حرمده
 قتل مشروع و قاتلی مشاب اولدی و فقهاء دیمشیلر در که حیوان

یا جلب منفعت و یا دفع مضرت ایچون قتل او انور دود قز و نخل عسل
 و حبه و سباع حیوانات و طیور کپی و بو تقریر اتدن اخذ اولندیکه
 عسر صورت غضبده رحمتدر زیرا تریبه الهیه باینددر انکیچون
 قرآنده کلور (ولو یسط الله الرزق لعباده لبغوا فی الارض) یعنی اکثر ناسه
 قابض اسمبله تجلی ابتدکی رحمتدندر که انلردن بغی و ظلم و فساددی
 رفع ایچونددر و بو جهتدن (والله یقبض ویسط) آینده قبض
 تقدیم اولندی و شول موضعهده که اسم باسطک اثری ظاهر و حکمی
 مبسوطدر انک امتحانندن اقل قلبل خلاص اولمش و نجات بولمشدر

* العشرون *

معلوم اوله که بو احادیث ار بعین اصلنده امام نوای ترتیبی اولوب
 بو تحاه دک لفظ حدیثی تصریح و بوندن الی آخر اسکاب طی ایتسی
 سببیه بو معنایه واقف اولار دخی نسخنه لرنده اکا تابع اولمشلرددر
 (عشرون ایکی عشره دیمکدر که یکر میدر قال الله تعالی (ان یکن
 منکم عشرون) پس جمعده ملحقدر یوخسه جمع دکلدر اولو کپی والا
 ثلثونه عشرون دیمک لازم کلور که او یچ عشره در و مفردک آخرینه
 و اولحوقی حالت رفعمده یا حالت نصب و جرته کوره در و انون یا حرکتدن
 عوضدر المسلمون کپی لامله و یا تنویندن عوضدر مسلمی کپی اضافله
 زیرا اصلی تنویندر پس و او و انون علامت جمعدر و ثلثون او یچ عشر
 وار بهون دورت عشره در و هکذا الی التسعین که بونلردخی عشرون کپی
 ملحقات جمعدر یوخسه ثلثون ثلثه نک جمعی دکلدر و هکذا و بوراده
 یکر می حدیثدن مراد بقرینده المقام مجازا یکر منجی در اکر چه فی الحقیقه
 معدود یکر میدر الحاصل صورت جمعده و مر کبده معنای تصیر
 بو قدر زیرا تصیر اسم فاعل اشتقاقده محتاجدر (ثالث ثلثه) کپی
 صورت جمع و ترکیبده ایسه بو اشتقاقه امکان بو قدر پس عشرونده
 یکر منجی و اون طقوزی یکر می قلیجی دیمک مجازدر * ان مما ادرك الناس
 من کلام النبوة الاولى * من اولی تبعیض و ثانیه ماء هو صوابه بی بیان
 ایچوندرای من جمله ما وصلوا الیه منه و لحقوه و ظفروا به (و ادراك

بلوغدر اصلنده درك دندر كه اقصى قعر البحر در پس ادراك برنسنه نك
 اقصاسنه بالغ اولمقدر يقال ادراك الصبي اى بلغ غايه الصبا وذلك
 حين البلوغ بوجهتمدن قرأنده كلور (لاندر كه الابصار) يعنى ابصار
 انى احاطه ايدوب كنهنه بالغ اولماز بلاكه ادراك ايتديكى مرتبه ز بو يتدر
 وناس مرفوع اولور سه ادرك نك فاعلى اولوب عائد محذوف اولور
 ادركه الناس معناسنه واكر منصوب اولور سه عائد ضمير فاعلدر اى
 من الذى بلغ الناس اى ما اتفقت عليه الشرايع (ونبوت اولى دن مراد
 نبوت متقدمه در كه يوز يكرمى دروت بيك و ياخود ايك يوز يكرمى
 دروت بيك نبوتدر ونبوت متأخره نبوت محمديه در و كلامك نبوته
 اضافتمدن فهم اولور كه كلام آتى نتايح وحى دندر كه نبوت انده
 متفقه در يعنى حياء جلاء شريعه مندوبدر كه اوزر بنه نسخ جارى
 و طارى اولماشدر پس كلام مذكور بخصوصه بر نبى به مضاف
 دكدر بلاكه عموم اوزر بنه در (معناى كلام بودر كه كلام انبىادن بين
 الناس باقى قالب ادراك اتكلى نسنه دندر بو كلام كه اذالم تستحى
 چاه سيدر پس اذلم تستحى الخ هذا الكلام تأويلى ايله انك اسميدر
 و به ضمير بوراده ناسى جاهليت ايله تفسير اتمشدر اى ادراك الجاهلية
 وتوارد عليه من بعدهم اى آخر ما تعلق به اهل الجاهلية من كلام
 النبوة الاولى انتهى (جاهليت بعثت نبويه قريب اولان زماندر كه
 شرع سابق منقرض ووحى لاحق هنوز ظاهر اولمديغندن جهالت
 كثرته و هو اى نفسه متابعت وفرته ايدى * اذالم تستحى فاصنع
 ما شئت * استحياء و حياء نفس برنسنه دن مقبض اولوب ملامتمدن حذرا
 انى ترك اتمكدر پس حياء حياءتدندرزيرا خوف مذمتدن انساياك
 حياتى مؤف ومنتقص اولور قانه الكرماني و جائزدر كه حياءدن اولاه
 مطر معناسنه در زيرا مطرله ارض حيات بولديغى كى حياء ايله دخى
 فعل و ترك حيات بولور زيرا حياء اهلى اولان معروفى ايشلر و منكرى
 ترك ايلر و حياء ترك معناسنه دخى كلور يقال استحياء اى استبقاه قال الله
 تعالى (ان الله لا يستحي ان يضرب مثلا ما بعوضه) اى لا يترك زيرا

شرمسار اولان کچمه نجاته مؤدی اولان نسنه بی ترک ایدر (وحیاء
 نفسانی کشف عورت و جماع بین الناس و امثالیدر و حیاء ایمانی
 خوفا من الله مؤمنی معاصیدن منع ایدن حالتدر بوجهتدن دیدیلر که
 حیاء خیر دنیا و آخرتی جامعدر زیرا اهل حیاتک فعل وترکی شرعه
 مطابقدر و بومعنادن حدیثه کلور (الحیاء هو الذین کله) صنع اجاده
 فعلدر و بوراده مطلق فعل معناسنه در (ومشیت ا کوانده مستعملدر
 و ارادت اندن اعمدر که احکامده دخی جاریدر) و معنای حدیث
 بودر که چن سن حیاءتمزسک پس مراداند یکک نسنه بی ایشله یعنی
 خلقتی موافقه سؤدن کف ایدن حیاءدر چونکه حیایی رفض ایده کویا
 هر ضلالتی ارتکاب و هر سیئه بی تعاطی ایله دأ مور کبی اولور پس
 امر و عیده محمولدر (اعملوا ماشتم) کبی یعنی نه درسک ایشله و لکن
 عملکده خیر اولایبجق عاقبت بی حیاء لگه کوره مجازات اولورسک
 (و بعضیلر دیدیلر که لفظی امر و معناسی خبردر که صنعت ماشتم
 دیم کدر تکیم حدیثه کلور) فلینبوا مقعده من النار ای قدتبواء
 مقعده منه یا و بودخی تهدیده محمولدر (و بعضیلر دیمشدر که
 بچن اشلدیکک نسنه عندالله و عندالناس حیاء و جمالتی مستلزم اولور
 اموردن اولسه مبالات تمیوب انی ایشله زیرا بی ضرر در پس امر باحت
 ایچون اولور و لکن مقتضای ظاهر و عیده محمول اولقدر زیرا آیت
 سابقهیه مطابق اولان بومعنادر و علی کل تقدیر بونده حیایی مدح و بی
 حیالغی ذم واردر و هر نه ممدوح اولورسه حیاء و جمله مذموم اولان
 بی حیالقدن کلور (وامر و نهی و استکشاف مشکله مانع اولان حیاء
 مذمومدر و حیاء کرجه عزیزدر و لکن بعض مراتبی کسبله دخی
 حاصل اولور و سبب حیاء مراقبه و معرفه الله در (و بعض اکابر
 بیورمشلدر که غسل و جهده فرض بودر که الله تعالی دن سنی نهی
 ابتدیکی یرده کورمکدن و یا امر ابتدیکی یرده فقداندن حیاء ایده سک
 و سنت اولان بودر که خلوتکده کشف عورتدن حیاء ایلیه سک زیرا
 الله تعالی اندن استحیا اولمغه اولادر و بونی دخی بلورسن که اجزاء

وجود کدن هر جزئی الله تعالی کور یجیدر پس بو معنی بس ایکن
 نوجهله اکافر شو بلا ضروره کشف عورت ایدرسک و ضرورت
 حالنده بله منلا بیت الخلا ده کشف عورت اتدکرنده بعض صلحا
 حیا الرندن سرلردن ستر ایدرلردی و منکو حه و جار یه سنک عورتنه
 نظر اتمک دخی بویله در اکرجه شرعه هر جز نه نظر مباحدر
 و لکن استعمال حیا افضل و اولادر (والخاصل مؤمن بلور که
 الله تعالی نک علم و مشا هده سی هر حاله شاملدر یوزدن اهل حیا
 اولق کر کدر نا که انی هیچ بوجهله بی ادب لکده کورمیه و اخر جمیل
 اولاجخی نسندی ترک ایدد زیرا الله تعالی یوم قیامتده ایتدیکی اعمالی
 کندنه تقریر ایدور یجک زیاده نجل و منفعل اولسه کر کدر پس بوراده
 حیا ایلیه تا که اوراده نجل اولیه خصوصاً الله تعالی قیامتده
 دوشیددن استحیا اتسه کر کدر پس صایح و صقالک آغره و سن اندن
 نوجهله حیا تمیه سک (ودیمش لردر که انساندن قوت حیا باطل اولسه
 بردخی علاج پذیر اولماز و حق تعالی آنی نفسی ایله تخلیه ایدر تکیم
 بر طبیب حاذق مریضک من بعد قابل علاج اولدیغن بلسه حالی
 اوزرنه ترک ایلو و آخر هلاک اولور) و حضرت عثمانک رضی الله عنه
 حیا سی اول غایته ایرمش ایدی که بیت مظلمه اغنسال ایلردی حیا
 من الله تعالی وانک کلماتند ندر که (ما کذبت منذ اسلمت وما مسست
 فرجی بالیمین منذ بایعت النبی صلی الله علیه وسلم ولا اکلت الکرات
 ونحوه منذ قرأت القرآن) انتهى و حضرت علی دن کرم الله وجهه
 منقولدر که رسول اللهک مبارک یوزنه نظر ایدلدن بری ادب پریمه
 نظر تمام زیرا اول دیده که جماله آچله غیره التفات و خصوصاً سوأیه
 نظر سزا دکدر (وعبدالله بن زید الانصاری که ایتداملکدن اذانی
 اشیدن صحابیدر رضی الله عنه انتقال نبویدن صکره بر کون کلوب
 قبر منیف اوزرنه دوشوب یارب نبی اعمی ایله زیرا بو چشم بکا جمال
 حیبی کورمک ایچون ایدی پس من بعدانی کورمین کوزی نیلرم
 دیوجک اوراده حق تعالی دعاسنی مستجاب ایلیوب اول حالت ایله

قیام ایدوب کندی (و دیمشردر که حیاء وجوه اوزینه در حیاء
 جنایتدر آدمک علیه السلام حالی کییکه شجره منهیه دن اکل ایدوب
 اوزرندن لباسی مزوع اولیحق فرار ایلدی بزدمنی فرار ایند رساک
 یا آدم دنلدن کده بل حیاء منک دیو جواب ویردی و حیاء
 کرمدر فخر عالمک صلی الله علیه وسلم حیاسی کی تکیم قرآن دکور
 (ان ذلکم کان بوذی النبی فیستحیی منکم) یعنی بعد اکل اطعام خانه
 رسوله مکث ایتکوزانی بیحضور ایدر وسزنی خانه دن اخراج ایتکدن
 حیاء ایلر (والله لا یستحیی من الحق) بوجهتدن (فاذا طعتم فانثشروا)
 دیو انتشارله امر ایلدی و بوندن فهم اولندیکه جناب رسالت خلقتک
 عیبی یوزینه اورمزو بالطبع مکروه اولان نسنه دن تغافل ایلردی
 (وحیاء حشمتدر که مها بدن انقباض وسکوئدر تکیم حضرت علی
 رضی الله عنه حکم مذی ندر دیو جناب نبوته سؤال دن احشام ایدوب
 سؤالی مقدمده احواله ایلدی وجه احشام فاطمه زهرانک رضی الله
 عنہا تحت نکاح علی ده اولدوغیدر زیرا مذی اهلی ایله ملاحظه
 و تقییلدن احلیله خارج اولان رطوبتدر (وحیاء استحقاق در
 حضرت موسی عایه السلامک حالی کییکه مناجاتنده یارب بکا بعض
 حاجات ضروریه عارض اولور که حقارتدن سکا عرض ایتکدن
 حیایدرم دید کده جناب رحمن ورحیم بیوردیکه یا موسی ملح عجین
 و علف شانکه وارنجه بندن طلب ایله و اوتانمه زیرا خالق اسمایوزندن
 مخلوقک هر مرتبه سنه نزول ایدر و عیب اولماز و اگر ملوک بو ارتباطی
 بیلدی انلردخی رعایا ایله بو معامله بی ایدردی ولکن ادرا که سر
 خلافت لازمدر خلافت ایسه انبیا و اولیاده اولور (وحیاء انعامدر
 حیاء باری تعالی کییکه یوم قیامتده عبد صراطی عبور ایتد کده نصکره
 بدینه برمهراو کاغد و پروب دروننده یازلمسکه فعلت و فعلت ولکن
 علی ملاء الناس شرمسار اولیه سن دیو ذنوبکی اظهار و عیبو بکی
 کشف ایتدم یوری مغفرت ایتدم دیه (والحمد لله علی انعامه و افضاله
 و علی انواع کرمه و نواله) هر ویدر که حضرت آدم علیه السلام

عقل و حیا و ایمان عرض اولند قدسه آدم عقلی قبول اید بچک ایمان
 و حیا دخی عقله تابع اولدی بلر پس بی عقل اولان کیمسه نکت یعنی احقک
 حیا و ایمانی اولماز شول جهتند که عقل علمک آتیدر چونکه واسطه
 بولنمیه موسوط الیه دخی وجود بولماز و علم و معرفت اولمیچق
 حیا ندن حاصل اولور بو معنا دندر که خار جده مکان حیا بصر
 و داخلده بصیرتدر انکیچون اجماره حیا اولماز چونکه بصیرت
 مفتوحه اوله بصر دخی اکا تابع اولور و اعمی اولدیغی صورتده دخی
 بصیرتک انکشافی انی من کل الوجوه حیا به جل ایدر زیرا اکاملی
 اولان انسانه غائب و حاضر و حجاب و کشف و عمی و ابصار
 برابردر (فلیکن عقلک من العقل الاول حتی یکون علمک من الفیض
 الاقدس المعول و یکون جمیع الخلق عندک حقیقه دون مؤول
 الحادی والعشرون)

حادی بالاده حادی عشرده میندر واحد واحد و حد تدن مشتقدر
 انفراد معنا سنه احد اصلنده و حد در که صفت مشبهه در و حید
 و منفرد معنا سنه علی خلاف القیاس و اوی همزه به قلب اولنمشدر
 نسقده احد شایعدر احد و عشرون کبی واحد دکل و لکن
 معنای جعل و تصیر که برنجی دیمکدر واحد دن اخذ اوانوب بعد
 القلب حادی دنمشدر * قال سفیان بن عبد الله * الثقی رضی الله عنه
 سفیان تثلث سین ایله سفی دندر سعی وزنی اوزر بنه صاور متی
 معنا سنه که عجم دامیدن ایله تعبیر ایدر (وسفیانی دیدکار بکه زمان
 مهدی ده ظهور ایدوب شامده قتل اولنسه کر کدر بنی سفیانندن
 بر کیمسه در وجه اژدر که هر اتده سفیانه دیدکاری قریه به منسوب اوله
 (ثقی حرکت ایله ثقیفه منسوبدر ثقیف امیر وزنی اوزر بنه هوازندن
 ابوقبیله در که اسمی قسی بن منبه بن بکر بن هوازندر سفیان مذکور
 حضرت عمر رضی الله عنه ایام خلافتده طائف اوزر بنه عاملی ایدی
 عامل انواع زکاتی جمع و تحصیله سعی ایدن کیمسه در قال الله تعالی
 (والعالمین علیها) عاشر طریق اوزر بنه منسوب و موکل اولان

کیمسه در که مسلمان ربع عشر اخذ ایدر که اول سنه نك زکاتی برینه
 محسوب اولور و ذمیدن نصف عشر و حر پیدن تمام عشر اکور
 اگر ماللری نصابه بالغ اولور سه والا فلا (وشول عشر که باجدار
 معناسنه در انک حقنده حدیثه کلور (لا یدخل الجنة صاحب مکس)
 یعنی اهل سوقدن و طریقه مرور ایدن کیمسه لک متاعندن باج الموق
 فعل جاهلیتیدر که شرعا منهدر تکیم بواعصار ده شایعیدر زیرا
 اهل عرفک زیاده طغیانی واردر شو یله که مکک دیو اخذ ایتدکاری زکاة
 واجب اولان مرتبه نك ضعی در وسنه واحده ده هر مرور واقع اولان
 اسکله در دن دخی تهی کچور منزل مع هذا حدیثه کلور (لائشاء فی الصدقه)
 یعنی برسنده ایکی کره زکاة و یرمک والمق مشروع دکادر و بومقوله
 عنقه اخذ اولنان اموالک بدن زکاة اولدوغنده شبهه واردر دیو
 بعض فقهاء اعاده زکاة ایله فتوی و یردیله زیرا مان مأخوذ موضع
 زکاته وضع اولنمیجق زکاته کچمن * قلت یارسول الله * رسول الله
 جناب نبوتک القاب مشرفه سندندر نبی الله و امثالی کبی پس اسملری ایله
 ذکر ایتک (لا تجعلوا دعاء الرسول بینکم کدعاء بعضکم بعضا) نصی ایله
 منهدر و بعض جهله اعرابک یا محمد دیو ندا و خطاب ایتدکاری
 مقام تعظیبه قدملری اولدیغندن و امر الهی بی بلمد کلرندندر
 تکیم بو بابه متعلق بره مقدار بیان حدیث ثانیده مرور ایتمشدر
 و آی اول تابعه که متبوعنی تعظیبه قاصر اوله خصوصاً که متبوعنی
 معلمدین و لاسیما شارع اعظم اوله * قل لی فی الاسلام قولاً * قل لی ده
 لام تبایغ ایچونددر قلت له بلغت الیه دیمکدر و قل لی فی الاسلام
 قولاً اوصنی فی باب الدین دیمکدر تکیم کلام علی ده کرم الله
 وجهه کلور (قلت یارسول الله اوصنی فقال قل لی ربی ثم استقم قال
 قلت ربی الله و ماتوفیق الی الله علیه توکلت و الیه انیب فقال ایهنک
 العلم ایا الحسن) پس فی الاسلام امور دنیویه دن اجترار در اگر چه
 شان نبوت امور دنیویه ایله توصیه دکدر و لیکن سائلک کمال حرصی
 و دینده اخلاصی اولغله اسلامه تقید ایتدی (معنای کلام بودر که

یارسول الله باب دینده بکا بر قول وافی و کلام کافی سویله و براهر مفید
 جامع توصیه و تبلیغ ایله که آنکه منتفع اولایم وانی کند یمه سرمایه
 سعادت بله یم * لا اسأل عنه احدا غیرک * بعض روایانده احدا بعدک
 واقع اولمشدر یعنی اول معنادن سندن غیری هیچ بر کیمسه یه و یاسکا
 سؤالدن صکره بر فرده دخی سؤاله محتاج اولمایین مقصودی جناب
 نبوتی کماله بیان و کلامک جامعیتی عیاندر یعنی خصوص دینی ده
 سنک بکا کلامک هر وجهله حسب حال و لفظک انفع الالفاظ و مقالک
 اجمع المقال در * قال صلی الله علیه وسلم فی جواب سؤاله قل آمنت
 بالله * ایمان اجمالی کلمه شهادتک مفهومی و ایمان تفصیلی آمنت بالله
 و ملائکتها الخ جمله سنک مضمونی در و کلمه شهادت شعب ایمانده درج
 اولندیغی لفظی حسبیه و الا بحسب المعنی اساس الكل در و بو تفصیلک
 فروع کثیره سی وارد که ایمان زیاده و نقصان قبول ایدر دیدکاری
 اکادارد و الا ایمان فطری که مؤمن انک اوزرینه مقبوض اوور
 زیاده و نقصان قبول ایتمز و ایمان کر چه مرتبه غیبر و لکن عدم
 ریبده شهادت حدنه ایرمد که معتبر دکدر علامتی بودر که نفس عالمه
 اندن یعنی مؤمنندن امان ساری اوله شویله که وجودنده و مالنده
 و متعلقاننده هر کس امن اوزره اوله تکیم مؤمن لفظنک مؤداسی بودر
 و بوندن فهم اولنور که ایمان هر چند مکارم اخلاقی مستلزم اولسه
 دخی مکارم هر بری جبلی دکدر بلکه نیجه سی کسبه منوطدر و الا
 افعال لاتفعل دیواهر ونهی وارد اولمازدی و کاه اولور که مکارم یعنی
 غیره متعلق اولان اخلاق حسنه بلا ایمان دخی اولور و انک هر دارده
 صاحبیه ثمره سی واردر تکیم ابوطالب حقهده واقع اولمشدر
 و بو مقامه متعلق بعض کلمات مفیده بالادهدر (و بو تقر بردن ما خود
 اولدیکه الله تعالی یه و رسول الله و کتوردیکی نسنه یه اجمالا و تفصیلا
 ایمان لازمدر کک بعض متعلقات ایمان کندنه و اصل اولسون و کک
 اولسون زیرا فی نفس الامر نبوتی کافیدر (و ایمان اولاتو حید تقلیدی
 و ثابیا برهان عقلی و ثالثا توحید عیانیدر که هر فعل و وصف و ذات

فی الحقیقه حقل اولدیغنی مشاهده در (و اسلام ایمانک قشری کبیدر که
 انقیاد فرعیدر و کذلک درجات ایمانک اولی توبه در اندن الله تعالیمنک
 قابل التوبه اولدیغنی تصدیق و افعال عباد اوزرینه دائم مطمع اولدیغنی
 مراقبه در و بوصفت اوزرینه اولان کیمسه بردخی امر مکر و همدن
 نهی ایتسه هر نقدر اول مکر وهی ایشلمکه رغبتی اولسه دخی دوستنک
 اطلاعندن الم چکوب ایشلار (پس حق علیم نهی ایدوب مطمع اولدیغنی
 نسنه بی نیجه ایشلر و بعده درجات ایمانن بری دخی صفت اخلاصه
 عمل صالح اوزرینه ثباتدر که اکانابت دیرر انکیچون بو وجهله تحقیقی
 توبه ایتن کیمسه منب الی الله اولمز ایشته شیخ الزده توبه و انابت بویله
 اولور و الامجد قیل و قالدر و بعده اعمال صالحه زربانی ایله درجات عالییه
 ترقیدر که مراتب مشاهده در نیکیم حدیثه کلور (من عمل بما علم ورثه الله
 علم ما لم یعلم) یعنی علم شرعی ایله عامل اولان علم حقیقی به و اصل اولور که
 علم لدنی دید کلریدر و اصل السعادات ایمان و علو درجات علمه در
 و علم و ایمانی جامع اولان کیمسه اقصای درجاته بالغدر پس معارف الهیه
 و مشاهده حقیقیه ایمان و عمل صالح و تقوی و سلوک اوزرینه مبنیدر
 و الامعتبر کلدر و کذلک سالك قول و فعلنی مشاهده سی علی ایله ایتیه بلکه
 رسول الله صلی الله علیه و سلم قول و فعلنه متابعت ایلیه و هر حالی
 ایمان اوزرینه بناقله الحاصل ایمانله عیان اراسنده مواخات ایده فاعلم
 ذلك (بعد ذلک آمنت بالله دیمکله آمده تلقین ذکر وارددر که اندن
 مقصود عموم شرائعی تعلیمدر زیرا دور سنبله که بدی بیک سنه در مرتبه
 توحیددر که لاله الا الله در و بیک سنه دخی مرتبه محمد رسول الله در
 پس بویکی کله جمیع شرائعی جامع اولمش اولور انکیچون اهل توحید
 حقانی جاهل اولماز بلکه شرایع مقرر ره به عالم اولور زیرا علم بالله
 بو علم اوزرینه مبنیدر (و کذلک الباس خرقه که بین الصوفیه شایعدر
 اخلاق خبیثه و حقائق اسمایی الباس صورتیدر و قلنسوه دخی
 بویله در که تاج دید کلریدر پس قلنسوه تاج اولیجق خرقه دخی معناده
 خلعت شاهی اولوب صوفینک صورته درویش و معناده سلطان

اولاد یعنی ظاهرا ولور تکیم بعض آثارده ککورد (هم الملوك تحت
 الاطهار) والباس خرقه اصلنده جناب رسالتدن صلی الله علیه وسلم
 متوارثدر زیر انصاری نجران ایله ماده ابتها لده تکیم ککورد (ثم نبتهل
 فتجعل لعنة الله على الكاذبين) آل عباسی یعنی امام علی وحضرت
 فاطمه و امام حسن و امام حسین رضی الله عنهم برسپاه عبادن خرقه
 ایچنه آلوب انلری ستر ایتشدی و حدیث قدسیده ککورد (ما وسعني ارضي
 ولا سماءي ولكن وسعني قلب عبدي) یعنی قلب حقائق اشیا بی
 و اسمانی مشتمل و اسماء دخی حقیق لباسی کبیر اشته انسان کاملک
 رداء الکبریاء اولدیغنیک سری بودر قال الله تعالی (و لباس التقوی
 ذلك خیر) فافهم جدا چونکه فخر عالم امام علی به اول خرقه سیاهی
 الباس ایلدی تا که نور داتده ظلمت کوئی مشاهده ایلیه و بلکه ظل
 حقیقی بی مطالعه قلبه علی دخی کر چه کبیل بن زیادی محرم راز ایدندی
 و لکن فی الحقیقه خرقه بی حسن بصری به الباس ایتدی کرک سن ظاهرده
 طوت و کرک باطنده زیرا محدثلر حسنک امام علی دن سماعنی و انکله
 صحبتی انکار ایتشدر و لکن صوفیه تک نظری عالم معناده اولان
 معاملات ده دخی شاملدر تکیم منصور حلاجک روحی یوزاللی سبتدن
 صکره شیخ عطاره تجلی ایلدی و صاحب القصیده البردیه شیخ محمد
 یوصیری به عالم معناده برده نبویه الباس اولوب مرض فلجدن انکله
 خلاص اولدی (والی هذا الآن ختم الاولیا یوزندن ارباب استعداده
 انفس رحمانیه واصل اولمقده در) و الحمد لله تعالی من اتم یدق
 من هذه المائدة لم يعرف وانما لا يزال عدو الما جهل وهو المرء الرسمي
 التقليدي (وتلقين ذكر والباس خرقه تک تمامتدن براده برنکته جلیله
 دخی قالدی که جناب نبوتک امام علی تک عمامه سنی بند ایدوب طرفتی
 و راء ظهره ارخاء ایتدکلر بدر که طیلستان دید کلر بدر که عمامه تک
 زیاده سیدر و سری بودر که انک صلاحی هرثیه نظر و یامس ایتسه
 نمودن زیاده تک بولور تکیم عمل مذکور دن صکره امام علی برکف یعنی
 بر آوج صوابله آبدست الوردی و بر چوب پاره یعنی بر قارش جوق

تقدیر را دیدر سه اولقدر اوزانوردی و علی هذا استطیلسان اهل
 توحیدك ظاهری قصیر و باطنی طویلدر و طیلسان اهل انکار ایسه
 بالعکسدر یعنی ظاهری طویل و باطنی قصیردر زیرا بی روح و بی برکندر
 کل ایمی تقابلی قوت تحقیق یوانه کت و محققه تشبیه وانک احلاقیه
 تخلق ایت * ثم استقم * ثم اصلنده تراخی زمان ایچون اولغله بعض علماء
 رسوم اکاجل ایدوب معناده دیشلردر که آمنت بالله دید کدن صکره
 اقرار و مقتضیاتی اوزرینه ثابت اول شـ و یله که قد مک قلبا و قالبا
 طریق عبودیتدن بصفه الدوام الی وقت الوفاة زال و متخطی اولسون
 بس بونده کل عبادات و جملة اعتقادات داخل اولور و کفار فروع
 اسلامه مخاطب اولیق لازم کلز زیرا اعمال ایماندن متأخر در فر عک
 اصلندن تأخری کبی و بومعنی کر چه ظاهر مذ هبدر و لکن باطن
 مذهبه مخالفدر زیرا علماء ظاهر دن بر فرقه و جمیع علماء حقائق کفارک
 فر و عله مخاطب اولمالرینه ذاهب اولشلردر بوجهتدن اولی اولان ثم بی
 تراخی رتی ایچون استعاره ایتکدر زیرا عند العرب بومعنی دخی شایعدر
 ورتبه نک معنای بودر که استقامت نهایت حال و مقصود بالذات
 اولغله مبدادن یعنی اقرار مجرددن اعلا در بس ایمان اوزرینه استقامت
 لازمدر الحاصل استقامت منهج مستقیمه لزوم والی آخر الحاصل
 اولکی حال اوزرینه دوامدر بورادندر که دیرلر برسنه نک بالکن وجودن
 استمه بلکه وجوددن صکره بقاسن دخی طلب ایله (نظر ایله که
 کتسه نورله طلوعندن صکره کسوف واقع اولسه اختلاف عالم حاصل
 اولور و اول کون شمسله انتفاع اولنمایوب کون کیچه مشابه سسنده قالور
 و بوندن اخذ اولندیکه بوراده استقامتدن مراد استقامت مطلقه
 دکدر که عبودیه هودده کلور (مامن دابة الاله و اخذ بناصیتها ان ربی
 علی صراط مستقیم) زیرا بو استقامتده جمله خلق مشترک اولغله
 سعادت متعینه یوقدر که بوراده ضلالت عین هدایتدر بلکه مقصود
 استقامت مقیده در که الله تعالی نک امم اوزرینه الزام ایلدوکی شوائع
 حقه در و بزم شر یعتمز جمله بی جامعدر (واستقامت اعتدال و اندن

ثبات در تکلیف آنهارم از اولندی و بوخالت اعتدالیه حقه وانک اوز زینته
 ثبات زیاده عسیر اولغله جناب نبوت پیوردیکه (شبتنی هود و اخواتها)
 زیر اسوره هودده (فاسنقم کما مرت) وارد اولمشدر و بوراده کما مرت
 خطابندن مفهومدر که حقیقت استقامت رسول الله مخصوص صدر که
 انکه مخاطب اولان اودرانکچون امته خطاب ایدوب پیورر (استقیوا
 ولن تحصوا اولانی تطیعوا) یعنی ای اصحاب و امت استقامت ایدیکوز
 اگر چه نهایت و حقیقته ایرمه که هر کسک کوچی یتز زیرا انسان نشاه سی
 وقوای ظاهره و باطنه سی جهشدن صفات و اخلاق طبیعیه و روحانیه بی
 مشتملدر که هر برینک طرف اغراط و تقریطی وارددر که واجب اولان
 معرفت وسط وانک اوز زینته بقادر بین البخل و الاسراف وسط کی
 (و بعض صحابه ترهب و صیام دهر و قیام لیلده استشاره ایدوب جناب
 نبوت دخی اول حالتدن انی زجر ایتد کد فصره پیوردی (ان لنفسک
 علیک حقا و لزواجک علیک حقا و لزورک علیک حقا فاصم و افطر
 و قم و نم) و میویدر که رسول الله صلی الله علیه و سلم حضرت عمری
 رضی الله عنه صلاة تهجد در رفع صوتله قراءت ایدر کورد کده سبب
 جهردن سوال ایدیجک (اوقف الیوسنان و اطرد الشیطان) دیو جواب
 ویزد کده جناب نبوت پیوردی که (اخفض من صوتک قلیلا) و حضرت
 ابی بکر رضی الله عنه خفض صوتله اوقور کور د کده انک دخی
 سینندن سوال ایدیجک (قد اسمعت من تاجیت) دیو جواب ویزد کده
 جناب رسالت پیوردیکه (ارفع من صوتک قلیلا) یعنی ای کسنی دخی
 صفت اعتداله ارشاد ایددی و شجاعت که بین التهور و الجبن صفت
 متوسطدر و بلاغت که بین الایجاز المصحف و الاطناب المقرط حالت
 معتدله در وسائر احوال دخی اکا قیاس اولنه و شریعت محمدیه
 هر ترغیب و ترهیب و حال و حکم و صفت و خلقده میران اعتدالک
 پائنه تکفل ایتشدر حتی مذمومه ایچون دخی مصارف تعیین ایلشدر که
 اول مصارفده استعمال اولنسه محموده اولور منع لله و بعض لله کی
 نورادن بعض عرفاء دیمشدر که (پیت) خون بدر حلال دان کر مجودا

کشد ترا (ورنکشد حرام دان شیر حلال مادری) یعنی اگر پدر کت
 قانی یعنی انی قتل ایتک سنی حقه جذب ایدوب سبب و صرک او اورسه
 انی حلال بیل تکیم صدر اولده هر بده ولد مؤمن والد کافر قلیج
 چکردی و اگر سنی حقه چکمیوب حق بدن انقطاعکه باعث اولورسه
 مادر کت شیر حلالی حرام بیل و مص ایته تکیم نیجه ل بد اخلاق
 اولان زنانه اولادن امر تمش لدر تا که (الرضاع یغیر الطباع) موجب
 تغیر طبع واقع اولمیه (بعد ذلذا بعض روا یاتده حدیث سفیانده زیاده
 وارد که) قلت یا رسول الله ما خوف ما یخاف علی قال هذافاخذ بلسان
 نفسه یعنی بنم اوزریمه زیاده خوف اولنور ندر دید کده جناب نبوت
 دخی کندی لسانلرن طوتوب شودر دیو لسانلرنه اشارت ایتدی لر
 و قبض لسان و کفله رمز ایتدی لر که عالم اولان کیمسه علی ایله ابتدا
 کندی عمل ایدوب بعده سائر لره تعلیم ایتک لازم در و الا
 مذموم و منهیدر تکیم قرآنده مواقع متعددده واقعدر
 * الثانی والعشرون *

* قال جابر بن عبد الله الانصاري رضي الله عنهما * جابر جردندر
 اصلاح معنسانه تکیم کلام امام علی ده کرم الله وجهه کلور (با جابر
 کل کسیر و مسهل کل عسیر) ای یا مصلح دیمکدر جابر کثرت روایتله
 مشهور اولان الی عدد اصحاب دندر که انلر بونلدر ابوهریره و ابن عباس
 و ابن عمر و عایشه و جابر و انس رضي الله عنهم جابرک جمله مرویات
 بیک بشیوز قرق حدیثدر پدری عبدالله عزوه احدده شهید اولوب
 الله تعالی انکله کفا حاکمه و جزیل احسانیه تکیم ایتد کد نصکره
 دخی بر مرانک وارمیدر یا عبدالله بیور دقده اولدخی برای غزا دنیایه
 عودتنی عرض ایدیجک حکمتدن جارج اولمغله حالی اوزرینه ترک
 ایلدی (انصاری ضمه جابرک نسبتی در که نصیرک جمعیدر شریف
 و اشرف کی انصار غلبه اسمیت ایله انصار نبویه علم کی اولمغله
 مفرد حکمنده قلوب نسبت اولندی فرا نسی کی (انصار اصلده
 پندن بر طائفه در تکیم انلره اشارت ایدوب حدیث شریفده کلور

(انی لا جده نفس الرحمن من قبل الیمین) نفس حرکتله تنفسندند که
 الله تعالی حضرات انصارله جناب نبوتدن کرب اعدایی تنفس اتدی
 والا الله تعالی نفسدن یعنی جسم متفسدن خارج اولان هوادن منزله
 وعالی در * آن رجلا * مراد غزوه احدده اسنشهاد اولسان نعمان
 بن قوئل در قافین ایله فوعل وزنی اوزرینه دیمشدر که نکرات
 اون نسنه در که شیء وموجود ومحدث وجسم ونامی و حیوان وانسان
 و بالغ و ذکر و رجل در که انکر النکرات شیء در * سأل رسول الله صلی الله
 علیه وسلم فقال * فاء تفسیریه در که سؤالی بیاندر وتصلیه به متعلق
 اولان بعض لطائف سبق ایتشدر واصل تصلیه آیت ایله و کیفیت
 حدیثله متبیین اولمشدر انواعی بسیار در والی یوم القیام افزون اولمقده در
 * ارایت * اخبرنی معناسنه در که سبب اخبار اولان علم نفس اخباردن
 مجاز و اخبارك سبب قریبی در پس استفهام مجازا امر معناسنه اولور
 زیرا ایکسندده دخی معنای طلب وارد و اگر رؤیت قلبیه اولمایوب ابصار
 ومشاهده معناسنه اولور سه مشاهده واحساس علمه و علم دخی اخباره
 سبب اولور بوصورته مشاهده اخبارك سبب بعیدی در * اذاصلیت
 المکتوبات * اذاظر فده حقیقتدر ولكن شرطك استعمالی کی استعمال
 اولنور یعنی معنای ظرف ساقط دکل ایکن ینسه شرط کی مستعملدر
 مثلا اذاقت وقت دنلسه اقوم وقت قیامك دیمك اولوب سنك قیامك
 انك قیامنه تعلیق اولمغله جزایی شرطه تعلیق کی اولور تکیم بوراده
 دخول جنت اوصاف مذکوره به معلق کبیدر مکتوباتدن مراد
 الله تعالی نك کتابت وایجاب اتدوکی صلوات مفرضه در که بش در
 پس دیمك اولور که بش وقتده تعیین الهی اولان نمازری ادا تدو کم زمان
 یعنی اگر وجوده کنور رسم وشروط وقیو دیله قیلوب بتور رسم
 و اشاعیده کان جمله لر دخی بو اسلوب اوزرینه در * وصمت رمضان *
 مراد شهر رمضاندر که مجموعی ایام معدوده به علم در تکیم قرآنده کلور
 (شهر رمضان الذی انزل فیه القرآن) وشهر لفظی مطوی اولسه
 دخی تکیم بعض احادیثده وارد اولمشدر ینسه مقصود در تفصیلی

بالاده در (وصلاتده شروط اولدیغی کی صومده دخی وار در حتی
 صائم ایله بر کیمسه مشائمه و بلکه مقاتله ایسه دخی اناصائم دیو دفع ایده
 و لسانته ناسزاسوز کتور میه زیرا صوم حق تعالی نکر در پس
 انی ابطالدن زیاده حذر ایتلودر * واحلات الحلال *
 همزه افعال تعدیه ایچوندر احلال حلال ایتک و حلاله قائل
 اولوب الله تعالی نیک حکمنه تابع و منقاد اولق زیرا حلالی حلال
 ایتک صفت الهیه در و شان عبد قبول و آسایم در و حلال جمله
 انواعه شاملدر مطعمات و مشروبات و ملبوسات و منکوحات
 کی کرک تفاصیلنه علمی اولسون و کرک اولسون و نیکن حلالی حلال
 اعتقاد ایتکدن جمله سنی اکنساب لازم کلز بلکه عبد مطعمومانده
 اکل طیباته مأمورد در تکیم هر و ایتدی و سائرده دخی مقتضای ورع
 و تقوی نه ایسه انکله عمل ایتک اقوادر * و حرمت الحرام * حرمتده
 تضعیف تعدیه ایچوندر تحریم حرام قلیق و حرمتده قائل اولوب
 او خصوصده معانده حق ایتمکدر پس تحریمده تفسیق کی معنای
 نسبت واردر و برسنه بی حرمته نسبت ایتک اعتقادله اولور و کذلک
 نهی اعتقاددن جمیع انواعندن اجتناب لازمدر پس اجتناب حرام
 اکنساب حلال کی دکلدر فاعرف (بوراده صبغه تفعیلی اختیار ایتدی
 مع هذا احرمت الحرام دیمک دخی صحیحدر زیرا احرامک تحریم کی
 شیوعی یوقدر و بردخی جانب تحریمده تشدید اولی و ابغدر و تحلیلی
 و تحریم اوزرینه اقتضای ایدوب شبهه بی طی ایتدی زیرا شبهه
 معارضه دلیلین اولور زمان نبوده معارضه مد فوعدرن زیرا شارع
 حلال المشکلات در * ولم ازد علی ذلک شیئا * ازد قح همزه ایله
 نفس متکلم و حده در زاد لازم و متعدی کلور بوراده متعدی در که
 شیئا کامفعولدر و لغتده آزاد یوقدر یقال زاد الله خیرا و زیاده
 فزاد و ازداد و زده فبعدی الی مفعول و مفعولین (ذلک امور اربعه یه
 اشارتدر مذکور اعتبار ایله) و علماء نحو دیمشدر در که کاه اولور که اسم
 اشارت مفرد مثنی و مجموعده دخی استعمال اولور پس اولئک کی

اولوب تاويله حاجت قالماز يعني مذکور اولان درت نسنه اوزرينه
 زياده ايتسم و عباداتدن ساردين انلره ضم ايتسم و هميان بو مرتبه ايله
 اکتفا قلميم ديمکدر و لکن اوزرينه واجب ايکن ترک ايتک معناسنه
 دکادر زير ترک واجبده آثم اولديغي معلومدر بلکه حج و زکاة و امثالک
 اول وقتده کندی اوزرينه عدم فرضيندند (و کلمه توحيدى طى
 ايتديكى کمال ظهورندند زيرا اساس الكل در و پردخى اعمال ايماندن
 اولديغن اعتقاد ايدردى تکيم امام شافعى زاهب اولمشدر) (الحاصل
 سائل مذکور کندی اوزرينه فرض اولان مرتبه يى ذکر ايتديکه
 صلاة و صوم و تحليل و تحریمدر و ما عدا سنى طى ايلدى و جناب
 نبوتک انک بو وجهله حالنه اطلاعى اولديغندن نعم ديو جواب و يردى
 اکر عصبانى اولايدي غيرى وجهله جواب و يردى خصوصاً که
 بالکن توحيد دخول جنه کافيدر زيرا ساثر اعمال درجات ايجوندرد
 (پس سؤال مطلق دخول جنه دائر اولمغله جواب اکام مطابق کدى
 * ادخل الجنة * حرف استفهام محذوفدر ادخل الجنة ديمکدر
 ايکي همزه ايله يعنى اوصاف اربعه ايله قائم اوليچق جنه داخل اولور ميم
 ديمکدر جنت دار الثوابدر ماده ترکينده معنای ستر اولمغله بعض عرفاء
 وجه تسميه ده ديمشدر که جنت حقله عبد اراسنده پرده در زيرا
 محل شهوات نفسدر چونکه عبد شهواتدن غائب اوله حتى حاضر
 بولور پس هر کسک شمسنه غمامه ينه کند يدر * قال نعم * يعنى
 رسول الله صلى الله عليه وسلم بو مرتبه ايله جنه داخل اولور سن
 ديو جواب بيوردى (نعم حر که ايله جواب واجبده يعنى استفهام
 واجبک مدخوانى اثباتده استعمال اولنور قال الله تعالى) فهل وجدتم
 ما وعد ربکم حقا قالوا نعم) اى وجدنا ما وعدنا ربنا حقا (بلى کلمه سى
 ايسه نفیده مستعملدر قال الله تعالى) (الست بر بکم قالوا بلى) اى انت
 ربنا اولو قالوا نعم کفر و اذا المعنى جيتندلست انت ربنا (سؤال اولنور سه که
 ظاهر حدیثدن فهم اولنور که اعمال صالحه دخول جنتى ايجاب ايليه
 زيرا حکمى وصفه يعنى مشتقه تعليق ايتک عليتنى مشعر در مع هذا

دخول جنت احادیثه وارد اولدیغی اوزره فضل و رحمت حقله در
 جواب بودر که کرچه عمل موجب دکدر بلکه وسیله در جاتدر فاما
 فضل و رحمته طریققدر بوجهتدن خواص ناس ذیل فضل و رحمته
 تمسک ایتدیلمزیرا فی الحقیقه وسیله فضل اولان دخی فضل الهیدر
 انکیچون کرچه اعمال صالحه ده اجتهاد ایدر لر ولکن تعلق ایتمز
 بلکه ما فضلیا نیم دیر لر و الحمد لله المنه لله تعالی

* الثالث والعشرون *

* الطهور شرط الایمان * طهور فتحله مشترکدر مصدر یعنی فعل ایله
 اسم بینده اگر مصدر اولورسه توضع دیمکدر که آیدست المقدر و اگر
 اسم اولورسه مایه تطهر به دیمکدر که آب وضو در فطور فتح فائله
 مایه فطر به و مسحور مایه مسح به معناسنه اولدیغی کی اشته روات
 احادیث جی عام مصدر له اسمک میاتی حرکتده فرق اتمه شلر در و صاحب
 القاموس دخی بونک اوزرینه جا ریدر (و بعضیلر دیدیلر که افصح
 اولان ضمه مصدر و فتحله اسم اولمقدر و قبول و ولوغ که فتحله
 مصدر لر در شدوز اوزرینه در بوراده طهور له مراد معنای
 مصدر در که وضو در ضمه تکیم بعض روایاتده الوضوء شرط الایمان
 واقع اولمشدر و بور و ایتده دلالت واردر که طهور ضمه در زیر انظیری
 مضمومدر و مراد بالکز حدث اصغر در یوخسه اکبر انده داخل
 دکدر و حدیثده ذکر صلاة دخی آنی مشعر در زیرا مراد وضوء
 شرعی و صلاة شرعیه در (شطر نصف الشیء معناسنه در و جزء
 الشیء ده دخی مستعملدر تکیم حدیث معراجده کلاور (فوضع
 شطرها ای بعضها بوراده مراد معنای اولدر سری بودر که ایمانک
 صورتی و ایکی صفتی و هر صفتک ایکی حکمی واردر و صورت ایمانک
 صفتلری اقرار باللسان و عمل بالارکان در و ایمانک ایکی شرط معنویسی
 واردر که صحت اقرار و عمل اکام و قوفدر و انک بری نیت و بری اخلاصدر
 زیرا انقیاد محقق و مؤمن و منافقک تمیزی بو ایکی نسته ایله حاصلدر
 و بو ایکی شرطک ایکی حکمی واردر که بری زمانی در اوقات خسه

صلوات و دو سم صوم و حج و امثالی کبی و بری مکانی در استقبال قبله
 و کائس مصوره و مواضع نجسه و امثالند اجتناب صلاتک و جو بی کبی
 پس وضو نك شرط ایمان اولاد یعنی صورت ایمان حسبیه در زیر
 من وجه عمل و من وجه شرط بر آوردند که امام شافعی عمل اولاد سنه
 ناظر اولوب نیت فرض و امام اعظم شرط اولاد و غنه بناء نیت سندر
 دیشدر (الحاصل صورت ایمان اقرار و عملدن عبارت اولیحق وضوء
 عمل باندن اولغله نصف ایمان اولدی و بونکه مندفع اولدی شول
 تعارض که حدیثه کلور (الصبر نصف ایمان) زیر صبرک نصف
 اولدیغی حقیقت ایمان نه کوره در یوایسه وضو نك صورت ایمانک
 نصفی اولدیغی منافی دکلدن و صوم انواع صبردن اولغله ربع ایمان
 دنیشدر و بوجه دخی بودر که ایماندن مقصود ماسوا دن ادبار
 و انفصال و حقه اقبال و اتصال در وضوء ایسه انفصاله دلالت ادر
 صلاة اتصاله دلالت ادوی کبی بورادندر که دیرلر خطوتان و قد وصلت
 (و بعض اهل ظاهر دیدیلر که ایمان شر کردن طهارت باطن و طهور
 نجسدن طهارت ظاهر در (وفیه نظر زیر اگر مرادی وضوء معنا سنه
 اولان طهارت ایسه غسل اندن ابغدر وینه دیدیلر که ایمان کاملک
 نصفی نفسی اخلاق ر دیه دن تزکیه و نصف آخری فضائل ابله
 تحلیه در وفیه نظر زیر ایمان کامل اعتباری بعضی مذاهیبه کوره در
) وینه دیدیلر که معنای شرطیت بودر که اجر و وضوء نصف
 اجرا ایمان کیدر که مضاعفدر (وفیه نظر زیر امضا عفه به اعتبار
 اولاد صوم جمله به غالبدر انکیچون (الصوم لی وانا جزی به) دنلدی
 و بردخی ایمان جمیع اعمالک صحتیه شرطدر و وضوء دخی اعمالده
 داخلدر (پس بلا ایمان وضوء به اعتبار اولیحق وضوء انک نصفی
 مرتبه سنه نوجهله بالغ اولوز (وینه دیدیلر که بورا ده ایمانله مراد
 صلاتدر کما قال الله تعالی (وما کان الله لیضیع ایمانکم) ای صلاتکم
 چونکه صحت صلاة استجماع شرائط وار کانه در پس اقوای شرائط
 اولان طهارت شرط کبی قلندی شرط ایسه نصف حقیقی اولیحق

لازم کز وفیه نظر زیر آیت مذکوره ده ایمانک صلاة معناسنه کلدوی
 مختلف فیه در وسائر اقوال ضعیفه دخی بونلره قیاس اولنه * الحمد لله
 یملاء المیزان * الحمد لله فاتحه او قومق دکلدن تکیم بعضیلر زعم ایتدیلم
 بلکه الحمد لله قوی در یعنی حق تعالی بی وصف ثبوتی ایله مدح و ثنادر
 تکیم کله کر کر میران آلت وزندر یعنی ترازو در که انکله برنسنه نک
 مقداری معلوم اولور قال الله تعالی (والوزن یومئذ الحق) هر ویدر که
 حضرت داود علیه السلام میرانی صورت اصلیه سی اوزرینه
 مشاهده مراد ایتدکرده اول وجهله عرض اولنیجق کمال سعت و عظم
 هیبتی کوروب مغشی علیه اولدی زیرا همان بر کفه سی بالکز سبع
 طباقه واسع ایدی (ومیزان کالی کرچه بر در ولکن) و نضع الموازین
 القسط ایوم القیمة) موجبجه هر کسک حالته کوره میزان مخصوصی
 واردر اعمال ظاهره سی میزان محسوس و احوال باطنیه سی میزان
 معنوی ایله وزن اولنور زیرا نشأه آخره حشر جسمانی و روحانی بی
 جا معدر بوسیدن اواء الحمدی امر معنوی اولغه جل ایدن خطا ایتدی
 زیرا الواء صوری اولغه دخی مانع بو قدر نظر ایله که عالم دنیا معقول
 و مخیل و محسوسک جمله سنی جا معدر عالم آخرت دخی بویله در
 زیرا روح و جسد بری برینی مستلزمدر یعنی روح جسدین مفارقتدن
 صکره انکله الفتی سببیه ینسه انی مستد عیدر زیرا نهایت بدایت
 صورتیه ظاهر در (ووزن اولان اعمالدر زیر اعمال کرچه اعراضدر
 فاما تجسد ایدر ارواح کبی و یا خود موزون اولان دفاتر اعمالدر تکیم
 حدیث سجالات اکادالر یعنی آخرتده بر کیمسه نک طغسان طقوز
 عدد سبجل معصیتی کله که هر بری مدالبصردر و میرانته وضع اولنه
 بعده کوره لر که سمدان بری اوچوب بر بطاقه یعنی بر مق قدر کاغد پاره
 کلور که ایچنده کله توحید یا رلمشدر و سجالات سقايله سنده اولان
 کفه یه وضع اولنوب جمله معنی اوزرینه آخر کله وقائتک نجاتنه سبب اوله
 (و بعضیلر ینک میرانی اعمالی ایله پراواوب بر تحمیده صفا جق قدر
 محلی خالی قالدقده اوراسی بر تحمیده ایله بر قلوب میرانی طوله و آجق

یرقالمیه قال الله تعالی (و آخر دعواهم ان الحمد لله رب العالمین) لحاصل
 مقصود میزان نظر بدر زیرا انواع ثناء حق سلب و اثباته منحصره در
 پس تنزیهات نفی اقتضا ایدر بوجه تمدن امور وجودیه دکدر که
 برنسنه بی طول دوره صفات ثبوتیه ایسه بویله دکدر بلکه حمد و وصف
 ثبوتی ایله تنادرا نکیم چون میزان عقلی بی پرایدرو صفات ثبوتیه ایله تعریف
 الهی و برهان انکله اتمام اولور و میزان عقلینک حالی بو اولیحق میزان
 حسنی دخی اکا قیاس اولنه * و سبحان الله والحمد لله تملأن *
 تاء تأیث ایله باعتبار الجماله و تذکیر له علی ارادة الذکرین
 او النوعین ایکیسی دخی مرویدر (سبحان الله مصدر در تنزه و تبعده
 معناسته بوراده مراد قول سبحان الله و قول الحمد لله در * او یملاء
 ما بین السموات والارض * راویدن شکر که ابو مالک الاشعری در
 رضی الله عنه بوراده افراد فعل مجموع اعتبار یله در زیرا پرایدن
 مجموعیدر یو خسه علی حده هر بری دکدر تکیم بسوق کلامدن
 مفهومی مدر (سری بودر که کلمات مذکور تان کمال ثنایی و صفات ذاتیه
 و فعلیه بی شتملیدر که بوصفانک آثاری سموات و ارض و ما بینهم ماده
 ظاهره در زیر سموات و ارض و ما بینهم ماده بر شبریر یوقدر که اوراده
 ارواحدن بر روح و یا جساددن بر جسد اولیه جمع اشیا ایسه (وان
 من شیء الا یسبح بحمده) موجبه تنزیه ذاتی و تحمید صفاتی به
 مشغولردر بس عالم تجلیات مختلفه و مسجحات و حامدات ایله مشغولدر
 قال تعالی (قل کل یعمل علی شاکلته) فافهم جدا و اعرف قطعا (و بعض
 اهل ظاهر معنای کلام نبوی ده دیدیلر که سبحان الله والحمد لله کله لرینک
 ثوابی ما بین السماء والارض طولدردی اگر جسم تقدیر او انسه ایدی
 انتهی یعنی مقصود عظیم شان و جزالت اجر و ثوابی یساندر اگر خلوصه
 مقارن ایسه (بس بو تقریر اصحاب شرا ئعه کوره اولور زیرا مطمح
 نظر لری ثواب و نعیم جندر و اولکی ارباب حقائقه نسبتله در که تسبیح
 و تحمید اشیا بی اشیدر لر و باب اسمادن حضرت مسما به دخول ایدر لر
 و ذوق روحانی و شهود سری به نائل اولور لر (یا ایها السالمک کم من فرق

بین هو الاعموا اولئك وابن الجن من الملائكة * والصلوة نور * یعنی نماز قبرده
 وظلمات قیامتده صاحبیه قائد و نور اولور قال تعالی (نورهم یسعی بین
 ایدیهیم و بایمانهم) یا خود صلاة نور در که ظلمات هواده انکه استضاءه
 اول نور قال تعالی (ان الصلوة تنهی عن الفحشاء والمنکر) و صلاة اوزرنه
 اطلاق نور تشبیهده مبالغه طریقیه در که اصلی ذاتها کالنور در
 و یا خود ذات نور دیکدر هکذا قال اهل الظاهر (وارباب حقیقت
 دیکدر در که صلاة مصلی به سبب انعکاس نور در زرا نور الانواره
 وسیله محاذاتدر یعنی مصلی مناجی و متوجه حقدر و حد یشده کاور
 ان العبد اذا قام یصلی فان الله ینصب له وجهه تلقاءه) الله تعالی ایسه
 نور و حقیقت عبد ظلماتی در ذات ظلماتیه ایسه ذات نیره به محاذات
 صحیحه ایله مواجهه و مقابله ایسه انوار ذات نیره دن اکتساب نور ایدر
 تکیم قر که کندی ذاتنده جسم اسود مظلم کثیفدر لکن صفات
 و مقابله سی حسبیه شمسدن اقتباس نور ایله و محاذات و مقابله ده
 قریلو بعدا حاصل اولان تفاوت سببیه اکتساب نوری دخی تفاوت
 قبول ایدر بورادندر که حظوظ اهل صلاة تفاوت اوزرنه در و بوندن
 (وجعلت قره عینی فی الصلوة) و دخی (انی اراکم من وراء ظهری مثل
 ما انظر بین یدی) رفخی (الله نور السموات والارض) و دخی (وله الکبریا
 فی السموات والارض وهو العزیز الحکیم) اسرارای ظاهر اواندی (بعدذا
 نور ایدر بری نور ذاتدر که نور شعشعانیدر نور شمس کیکه اختطاف
 ابصار ایله و بومرتبه نیک تجلی برقی اولور که آنی در زرا ایکی آنده
 مستمر اولغه وجودک تجلی یوقدر والا طور موسی کی منک اولمق
 لازم کاور و بری دخی غیر شعشعانیدر نور قر کیکه خطف ابصار
 و تفریق انظار اتمز تجلی بر بوییت کی پس مصلیک مناجاتی حالت
 برزخیه ده اولغه بقیه رسمی موجود و تجلی مرتبه صفاتدن مشهود در
 و اهل بقا که جمع و فرقی جمع ایشلدر در دائما حال لری بو و جهله
 مشاهده در که لذت نظری مشتملدر و بومعنی فهمکه دخول ایندیه
 سندخی منزل قریه حلول ایده کور والله الهادی * والصدقه برهان *

صدقه صدقند کسر له شدت معناسنه زیرا نفس انسان حب مال
 و شح اوزرینه مجبول اولدوغندن انفاق ایتک اکا شدید کلور فرض
 اولان صدقه زکاه و نافلة به فرض دیرلر اداء فرضله حد بخلدن
 خارج اولور و نافلة ایله درجات عالییه به وصول بولور (و کاه اولور که
 مانده زکاتدن غیره وجهله دخی حق ثابت اولور مثلا جیرانندن
 و یا اخوان مؤمنین دن برینی و عیالی فقردن حدهلا کده کورسه انفاق
 و مواسات ایتک اوزرنه واجب اولور (برهان رجحان وزنی اوزره اصلنده
 وضوح معناسنه در انکیچون حجت قاطعه به برهان دیرلر زیرا مدعایه
 دلالتده وضوحی وارد الحاصل برهان او کد الادله در که ابدی صدق
 اقتضا ایدر نتکیم بعضی دلالت وارد که ابدی کذب اقتضا ایدر
 و بعضی صدقه اقرب و بعضی کذب اقرب و بعضی نک ایکی سنده دخی
 دلالتی علی السواء در پس ادله بوبشدن خارج دکدر (بعدها بوراده
 صدقه ایله مراد مطلقدر بوخسه بعضیلر ذاهب اولدیغنی اوزره زکاه
 دکدر زیرا تقید خلاف ظاهر در بس دیمکدر که صدقه مطلقا
 متصدقک وجود آخرتی و مجازاتی جز منه برهاندر زیرا مال خواص
 طبیعه ایله منصبه اولان نفوسک مجبور اوجهدن بدل ماله اقدام
 ایتن مادام که ثمراتی و مقابله سنده عوض بولاجغنی و یا خود ضرر
 متوقعدن سلامتی اعتقاد ایتیه نتکیم حدیث شده کلور (صدقة السر
 تطفی غضب الرب) و نه کلور (اتقوا النار و اوبشق تمرة) و صدقه نک
 افضل زمانی انسان صحیح شحیح ایکن در که امید حیات و خشیت
 فقرایده زیرا نفسک بو صورتده تسویلات و شیطانک تزیناتی
 چوقدر (و برکیمسه کنديک رزق غیره و غیرک رزق کندينه
 تجوز ایتیه چکنه یقینی اولسه حرص و طمعدن خلاص اولور
 و باب توکله ثبات بولور و لوح تقدیره نظر قبلور و قلبنه اطمنان کلور
 و بدل و انفاقدن انقاص رزق اولدیغنی بولور * و الصبر ضیاء *
 صبر حبس النفس علی مایکرهه معناسنه در (ضیاء و نور لغتده
 بر در و بعضیلر دیدیلر که ضیاء بحکم الوضع و الاستعمال اقوادر انکیچون

ضیاء الشمس و نور القمر دیرلر (و عند الحکما ضیاء بالذات اولان نوردر
بوسیدن نور القمر مستفاد من الشمس دیرلر) وار باب حقیقت هندنده
فرق بودر که صبر حبس النفس عن الشکوی در بوا یسه نفسه الم و یرد
نسنه در الام نفسانیه ایسه قوای طبیعیه تک التهانیه سوبندر و تنویر
باطنه سبب اولان قوای روحانیه بی تحریک ایدرانکیچون صبر صبر ضیاء
اولدیکه نوره ظلمتک امتزاجیدر صلاة ایسه بویله دکلمدر بلکه
سر محاذات سببیه نوردر و قر نوردر دینلدی زیر اذات قرده شمس له
امتزاج ایدر جک نسنه یوقدر که میانلرنده ناتج اولان نسنه یه ضیاء
دنیله پس قر نور و شمس ضیاء اولدی شول جهتدنگه شمس سراجیه
تشبیه اولدی سراج ایسه شجره مبارکه دن ممدوددر که اندن جهات
نقی اولمشدر تکیم کلور (لاشرقیه و لاغربیه) و اول شجره اسماء
وصفات تنقیله بی جامعه اولان حضرت ذاتدر و صبرده اولان تنور
دخی قوای طبیعیه و صفات روحانیه میانلرنده واقع اولان امتزاجدن
و غلبه و مغلوبیتدن عتصا و نالچدر و بوندن میان تورات و قرآنده
فرق ظاهر اولدی زیرا توراته ضیاء دینلدی شداندایله ممتزج اولدیغندن
و توری (و قرآنه نور دینلدی شداندن خالی او اوب شبه مضله بی طرد
ایتدیکیچون اگرچه ضیاء دخی دینلدی ایچنده امور و حقائق کشف
ایدر آیات اولدیغیچون (کل یوم هوفی شأن من یطع الرسول فقد
طاع الله) و امثالی کی و بوتقر بردن فهم اولدیکه نفس کلیده یه یاقوته
حراء دیدیلر زیر نور تی جسمه تعلق ظلمتیه ممتزجدر عقل بفارق ایسه
بویله دکلمدر ایکچون اکادره بیضا دیدیلر و عقل اول قلم و نفس کلیده
او حدر که ایکبسنندن مردوزن کی نتایج کثیره ظهور ایتمشدر فافهم جدا
(بعدذا صبر بلاده اولور بلا وجود المدر کر کسه صورت اسباب نعمیده
اولسون و شکر نعمیده اولور کر کسه صورت اسباب المده اولسون
بومعنان الم ولذت وجدانه راجعدر پس شولکه مبدأ قهر و اطفه
و اصلدر صورت المده لذت بولور انکیچون مقامی شکر اولور و شولکه
اهل برزخدر صورت لذتده المذن خالی اولماز بناء علی هذا حالی شکر

اوله جق ایکن صبر اولو اشته بردقیق معنادر همان فهم ایده کوره
 و اوصافدن فانی باوله کور زیرا امور نسبه عدیه در و عدمدن وجود
 حاصل اولماز بلکه وجود حقیقی به نظر ایتلودر فاعلم ذلك * والقرآن
 حجة لك اوعلیک * قرآن برهان وزنی اوزره اصلنده مصدر در
 قرائت معناسنه صکره کتاب محمدی به علم کبی اولدی تورات موسی
 وانجیل عیسی وزبور داود کبی علیهم السلام قرآن دینلدی که قرء جمع
 معناسنه در زیرا جمیع علومک ثمراتی و جمله کتیک حقائقنی جامعدر
 قال الله تعالی (وتفصیل کل شیء) حجت صحت دعویاه شاهد اولان
 نسنه در که انکلاه احتجاج ایدن کیمسه خصمنه غالب اولور یعنی بر کیمسه
 قرآنه ایمان کتورب کلام الله در و منزل من عند الله در و عینی مظهر در
 دیسه زیرا احوال خلقدن وانلرله اولان شئون الهیه دن ترجمه در
 و كذلك اوامر و نواهی به منقاد و آدایله تأدب و اخلاقیه تخلیق ایلسه
 و تأویلاته متعلق اولان مواضعنی علم الهی به رد و نظر قاصر تک نتیجه سی
 اولان تأویلی ترک ایتسه بوضو زنده قرآن حجة له اولوب نجات بولور و الا
 حجة علیه اولوب هلاک اولور (و دیمش لر در که قرآنی تلاوته حفظ
 ابتدکی کبی عمل ایله دخی حفظ ایلله زیرا بر شخص بر آتی حفظ ایدوب
 صکره نسیان ایلسه یوم قیامتده اشد عذابله معذب اولدیغی کبی
 بر آتی حفظ ایدوب انکلاه عملی ترک ایتسه دخی حال بویله در (و قرآندن
 کلمه توحیدله و یا برغیری ذکر له تا کر اولان و یانی استماع ایدن کیمسه
 هم ذکر و هم قرائت نیت ایلله تا که ایکی وجهله مأمور اوله (و بر کیمسه
 دنیاده بنفسه قرائتن خلقه قرائته راقی اولسه حق انک لسانی ایلله تالی
 اولوب قرائته منتهی اولدیغی آیتک حکمی اولان درجه به تاثل اوله
 و اگر جمیع آیاتی استیفا ایدرسه یعنی اخلاقیه متخلق اولور اعلا درجانه
 مستولی اوله و وصف نبویه کلور (کان خلقه القرآن) چونکه
 جناب نبوی اخلاق قرآنله تخلقه دریه علیایه صاعد اولمشدر لاجرم
 اعلا الجنان اولان مقام وسیله اکا جایگاه اولوق اوزره منصو صدر
 و بوندن فهم اولندیکه مقام جمعه کوره اولان تلاوته مقام فرقه

اولان تلاوتك میاننده فرق واردر زیرا مقام جمعه اولان تلاوتده
مدلولات و اخبار و احکامی ملاحظه یوقدر بلکه قرآنی من حیث
ماه و کلام الله تلاوتدر زیرا حقه حاضر اولان کیمسه عند الکوون
اولسه دخی اکا کون یوقدر کرک جنت و نار و کرک غیری (و مقام فرقه
تلاوت بویه دکدر بلکه الله تعالینک مدح و ذم ابتدکی نعوت و صفاتی
تدبر ایدوب ممدوحی اکنسب و مذمومی ترک لازمدر زیرا نزول قرآن
اکنسب و اجتناب ایچوندرو بو مقامندر که جناب رسالت صلی الله
علیه و سلم موارد قرآنده سؤال مغفرت و جنت و استعاذه نار ایدر لیدیکه
اکلیت دیدکلی بودر زیرا ر بویته مکابره اولماز بلکه مقام
عبودیتی تحقیق لازمدر کرکسه اکمل الا کامل اولسون (و من ذهب
الی خلافه فعلیه کلامه) و حدیثه کلور که قرآنک ظهر و بطن و حد
و مطامعی واردر ظهیری نظمندن ذهنه سبق ایدن معانیدر و بطنی
مفهوم اوله لازم اولان لطائفدر (و حدی عقول و فهمک غایت
ادرا کیدر و مطامعی مبع ضمی و طانک تشدید و لامک فتحیه بونلرک
عاوراسنده علی سبیل انکشف حاصل اولان اسرار الهیه و اشارات
ربانیه در که اکابر اولیا به مخصوصدر که اکانهایت یوقدر پس بوندن
(ان فی القرآن لشغلا) سری ظاهر اولدی زیرا هر کسک تلاوتی
مقدار فهم و کشفیدر و حدیثه کلور (من فسر القرآن برأیه فقد کفر)
یوراده رأیه تفسیر اودر که نظمک محتملانندن خارج اوله بوجهله که
لغته بولغیه و اهل لسان یاننده یلغیه و الا مقبولدر و تفسیر دیدی
زیرا کشفله اولان اسرار و نکاتده مزاجه یوقدر مکر که بالکلیه شرایع
و حقایقه مخالف اوله تنکیم بعض اهل کشف ضعیفدن صادر اولور
* کل الناس یعدو * جمله استینافیه در که سؤال مقدره جوابدر
یعنی بو تقریردن رشدوغی متین و متبر اولدی پس بوندن صکره
ناسک حالی نیجه در دیو سؤال و جوابدر بو سؤالک موقعی قرآنده
(قد تبین الرشد من الغی) قولندن صکره (من یکفر بالطاغوت) قولندن
فاء موقعنده در و بو تقریردن جمله نک ما قبلنه اتصالی ظاهر اولدی

(لفظ کل اکلیدن مأخوذ در که اکلیل جوانب رأسی محیط اولان
 تاج اولدیغی کبی کل دخی بعض مواضعده احاطه افراد و بعضنده
 احاطه اجزا ایچوندر بوراده کل فرد من افراد الناس دیمکدر) وغدو
 نحو وزن اوزره وغدو تشدیدله غلو کبی بکور در یعنی اول نهارده
 کتمک وایرکندن برکاره قیام کوسترمکدر بوراده مراد سیر و سعی
 وحرکتدر * فبايع نفسه * بعض نسخده اضافتله ضبط اولمشدر
 ای فهو بايع نفسه دیمکدر زیرا فاء جزائیه دنعصره مبتدا کثیرا
 حذف اولور و بعضیله تفصیله در دیدیکی که بو اصحدر (بیع
 اعطاء مثنی و اخذ مثنی در و شری اعطاء مثنی و اخذ مثنی در بوراده
 بیع اصلی اوزرینه در تکیم (ان الله اشتری) الخ آیتندن حقیق مشتری
 وعبداک بايع اولدیغی ظاهر در اشته طریق نجساتده اولان بايع
 و مشتری بونلر در و طریق هلاکده مشتری شیطان و نفس و هووی
 و دنیا و ماسواددر) و بعضیله دیدیلر که بوراده بیع و شری ایشار مکانه
 وضع اولمشدر زیرا متبايعین هر بری صاحبک یدنده اولان
 نسنه بی کندی یدنده اولان اوزرینه ایشار ایدر بو جهتدن انسان
 نفسی اوزرینه یا عقبایی بلکه مولایی ایشار ایدر نجات بولور و یا دنیایی
 و هوایی اختیار ایدوب هلاک اولور * فعتقها او موبقها * فاسبیه
 و اتو بیع و تقسیم ایچوندر تقدیری فبايع نفسه للاحرة بل للمولى فعتقها
 و منجیها من العذاب والقضية بسببه و بايع نفسه للدين و لما سوى
 المولى فوبقها و مهلاکها بسببه (اعتناق از ان اتمکدر عتق کسرله
 حریتدر عتق رفتن تخلیه اولان کیمسه در یعنی اول بیع کبی اولان
 حسن معامله سببیه نجات صورتیه و معنویه بولور معتق اولان اسیر
 عذاب اسردن خلاص اولدیغی کبی (وایباق اهلاکدر یعنی اول بیع کبی
 اولان سوء معامله حسبیه هلاک صورتیه و معنویه بولور و سوء عذاب
 اولور گرفتار اسیر اولان اسیر کبی پس فعتقها مبتداء محذوفه خبر آخر
 و یا فبايعدن بدل اولور بوندن اخذ اولندیکه نبايعه اصلنده معاوضه
 قالیدر و معاوضه مباحه دید کلری بطریق الاشبیه در وجهت

شارعدن مباحه وعد ثواب وجهت آخردن التزام طاعتدر (بعدذا
 بو محل (ولكل وجهه هوموايها) سرنی تفسیر کیدر زیر عالم وجودده
 هیچ بر کسسه ایچون وقفه بو قدر بلکه هر کس کندی ایچون تقدیر
 اولن ان مرتبه فایده دك سیر ایتکده در یا مراتب نقص و شقادن و یا
 مراتب سعادتند که کالات نسبه در ار باب بر ازخه کوره و یا کمال
 حقیقی در اصحاب اطلاقه کوره که انلر تجلی ذاتی ابدی به مظهر لردر
 تکیم حدیثه کلور (صنف من اهل الجنة لا یستتر الرب عنهم ولا یخجیب)
 ودعاء نبوی ده دخی کلور (واسألك لذة النظر الی وجهك الکریم
 ابدا دائما سرمدادون ضراء مضرة ولا فتنة مضلة) یعنی بعد التجلی
 حجابدر وفتنه مضله شبهه در که علم و شهوده خلیل و یا نقص ایجاب
 ایلیه پس شول نسبه که انسان غایت مراتبه وارنجه سیر وانی تحصیل
 ایدر قوای روحك حاصلی نتیجه زمان و احوال و صفات و نشاء سنه
 اولان تطوراتك ثم سیدر شویله که اگر بوسعی و سیرده طائل اوزرینه
 اولوب یا بعض درجات سعادتده کمال نسبی و یا اعلائی در جاتده کمال
 حقیقی به منتهی اولور سه نفسنی و رطبات مهلیکه و حبوس قیود
 امکانیه و حجب ظلمانیه دن اعتناق ایدوب علم محقق و خیرات ملائمه بی
 منتج اولان عمل صالح ایلکه منور اولمش اولور و اگر محروم اولور سه
 نفسنی ایساق و اهلاک و عبر و عملنی اضاعت ایش اولوب خائب
 و خاسر قالور پس مغفرت و جنت و وصول مولایه مسارعت
 و سیر و سفر و حرکت لازمدر تا که غایت حیده حاصل اولوب
 (والعاقبة للمتقين) سری ظهور ایده والله المعین لعباده اجعین
 الرابع والعشرون

یا عبادی یا بعید ایچوندر زیر انسان اعلائی علین قربدن اسفل
 سافلین بعده تنزل ایدوب حجب امکانیه و غواشی بشریه ایلکه محجبت
 اولمشدر پس بعید اولان عبیددر زیرا حقك جمیع اطوار حضر ایدر
 و عبادده اولان اضافت تشریف ایچوندر زیر عظیمیه مضاف
 اولان دخی عظیمدر (و جمعیت عباد استغراق افراد ایچوندر و بوندان

وخطاب اصالة انسه و تبعیه جنه در که بوا یکبسنه ثقلین دیرلر که
 احکام و تکالیف الهیه ایله محکوم و مکلفلر در ملائکه بو خطایدن
 خارجدر داخلدر دین یکاش خیال ایلدی زیرا که چه ملائکه دن
 صدور ذنب امور ممکنه دندر والا (لا یعصون الله ما اهرهم) دیو
 مدح اولنمازلدی و لکن کمال نورانیت و اطافتلرندن معصوملر
 و حد تکلیفدن خارجلر در اتکیچون بحسب انشئه ثواب عملدن
 مستغنیلر در و عبادتلری ذاتیه در تکلیفیه ذکدر و تکلیفیه اولدیغی
 صورتده مأمورلر در فقط زیرا نشئه لرنده نهی اقتضا ایدر شهوت
 و منازعه نفسانییه یوقدر مکر که ملائکه ارضیه اوله که اهل ارضه
 متابعتله منهی اولار (بعذ ابوحدیث شریفه حدیث قدسی دیرلر که
 ابوذر غفاری رضی الله عنه روایت ایلمش و رسول الله دخی صلی الله
 علیه وسلم تعالیدن حکایه قیلشدر یعنی الله تعالی یا الهامله و یا
 منامله معنای حدیثی انا القا ایتمش و اولدخی کندی عبارتله اخبار
 ایلمشدر پس حدیث قدسی قرآندن درجه نایسه ده در زیرا قرآن
 نظما و معنی منزل و حدیث قدسی معنی منزلدر فقط و سائر احادیث
 نبویه درجه نایسه ده در و قرآن معجز و متواتر در سائر احادیثده ایسه
 متواتر اولدیغی صورتده اعجاز یوقدر والا قرآنله برابر اولمق لازم کلور
 اگر چه بلاغته سائر یلغا کلامندن ابلغدر و احادیث الهیه شول
 اسرار وحی در که لیله معراجده رسول الله بدون توسط الملك القا
 اولمشدر و شول خبر که رسول الله انی جبرائیلدن و جبرائیل دخی
 میکائیلدن و میکائیل دخی اسرافیلدن و اسرافیل دخی بالذات
 الله تعالیدن نقل و حکایه ایلمر حقائق و اطائفه متعلق اولان معانیدر
 بسمله بی فاتحه یه وصل حدیثی کی و شول امر ونهیدر که کرسی یه تدلی ایدن
 ایکی قدمدر یا لکن جبرائیل و ساطنیه نلددر زیرا امر ونهی انک مقامنده
 واکا مفوضدر و احادیث قدسیه بوزدن متجاوزدر و بو حدیث طویل
 انلردندر که ابوذر حضرتلری انی نقل و تبایع ایتدیکی وقتده اعظاما
 واجلالا دیزلری اوزرینه چوکوب تحدیث ایدرلردی زیرا هم حضور

حقه وهم حضور رسوله داردر فافهم جدا * انی حرمت الظالم
 علی نفسی * تحریم برنسنه بی حرام قیقدر که حرام شرعا قول و فعلی
 ممنوع و نهی قاطعه معلوم اولان نسنه در ظلم برنسنه بی موضعنک
 غیری به وضع و حقندن باطله تعدیدر که جور دیرلر و غیرک ملکند
 تصرف و حدی تجاوزدر و نفس دیشابهاتنددر که تاویله حاجت
 یوقدر سائر منشابهات کبی و عند الصوفیه بحر العناء دیرلر بین الحق
 و الخلق بر برزخ وارد که بو بجزده ممکن صفات الهیه ایله و واجب دخی
 صفات کونیه ایله تصف اولور تعجب و ضحک و فرح و معیت و ادثالی کبی
 پس سنک ایچون صعود و حق ایچون نزول وارد بو معنادن کر کدر که
 انک کمالی ا کا و سنک صفات اصلیه کی سکا رد ایده سن و بو مقامدن
 بی خبر اولان الحاده دوشرو حق حقهده چوق خطاسوز سویلر
 و قرآنده کلور (و یحذر کم الله نفسه) یعنی عقوبتندن سزی تحزیرایدر
 و باذاتی طلبدن زیرا طلب بین الطالب و المطلوب نسبتدر و توحید
 اسقاط نسب و اضافتدر فاعلم ذلك و ینه کلور (تعلم ما فی نفسی و لا اعلم
 ما فی نفسک) یعنی بنم ذاتمده اولان معلومات خفیه به محیط سن زیرا
 سندن مغاضدر اما بنم سنکله عالم بویله دکدر زیرا بن محیط محیط
 دکلم و حدیثده (لا احصى ثناء عليك انت كما اثنيت على نفسك) یعنی
 ممکن واجب کبی ثنایه قادر دکدر بلکه شناسی کندی حسبیه در
 حق حسبیه دکلم (و بعض علمانک لفظ نفسی مشکله به جل آیتدیکی
 تاویلدن صوابه اقر بدر و بونده الله تعالینک کندی ذاتی اوزر ینه
 ظلمی تحریمدن مقصود ساحه عز و جلالی اندن زیاده تنزیه و تقدیسدر
 شویله که محرم نسنه نک و قوعی مشروع اولمدیغی کبی حقه بالنسبه
 ظلم دخی معقول دکدر بو جهتدن نقص ثواب و زیاده عقاب و تعذیب
 بری و امثالی اندن صادر اولماز اگرچه جمله عالم مسخر و مملوکیدر
 (و نفسی شیء نفیسدن اخذایدوب نفاست و شرفندن اوتوری نفس
 دنمشدر بو یوزدن حق اوزر ینه اطلاقی درستدر دیمک و همدر
 زیرا ایهمدن خالی دکدر و اعیان اوزر ینه منبسط اولان وجود عامه

نفس رحمانی دیدگاری حقیق نفسی اولدوغی جهتدن تنفس د کلام
 بلکه نفس انسانی به تشبیه ادر که نفس انسانی ایله حروف
 و کلمات لفظیه صورت بولدیغی کی نفس رحمانی ایله دخی حروف
 و کلمات وجودیه حصوله کلمش و اسمایه تنفس حاصل اولشدر دیمکدر
 * وجعلته ینذکم محرما * ینذکم قیدندن و جمله آیه دن مفهومی مدر که
 بوراده ظلمه مراد عبادک بری برینه اولان تعدی سیدر که عدل و انصاف
 و مکارم اخلاقک خلا فیدر اگر چه شرک ظلم عظیم و سایر معاصی
 لازمه دخی بحسب المراتب ظلمدر (و بونده اشارت واردر که بر قومک
 مقتداسی ابتدا بر خلقه متخلق و یابرامراه عامل کر کدر تا که اول قومک
 تخلق و عملنه طریق اوله زیر احق عدل اولدیغی جهتدن ابتدا کندی
 ظلمدن تنزیه و تبریه ایدوب بعده عباده دخی اولوجهله حکم ابتدی تکیم
 ان الله و ملائکته) الخ آیتنده اولا کن دینک و ملائکته مقرر ینک تصلیه سندن
 اخبار ایدوب ثابیا مؤمنلره دخی امر ایدوب (صلوا علیه) پیوردی پس
 بومعنی رب حکیمک طریق لطیفدن عباد کثیفنی ارشاددر تادیمیه لر که
 یارب سن و ملائکته مقرر بین تصلیه ایتیمیک بزه نیچون انکله امر ایدرسن
 و ظلم خصوصی دخی بویله در اشته حکیم اولان شربت ارشادی
 بووجهله ایچیرر (نظر ایله که اگر رسول الله صلی الله علیه وسلم
 غنا قبول ایدیدی فقرانک اکثری صبر لیده میوب مرتد اولورلردی
 پس بومعنی اوائل اسلامده تألیف قلوب ایچون دفع اولنان مال کی
 اولدی (و بوسر ایچون صحابه کرام رضی الله عنهم غزالده
 رسول الله ایله تترس ایدرلردی یعنی ترس و قلعان کی اتی اوکلرینه
 طوترلر و پیش قدم ایدیتورلردی وانک قفساننده طوروب جنک
 ایلرلردی و قرآنده کلور (لا تتخذوا عدوی و عدوکم اولیاء) یعنی بکا
 و سزه دشمن اولنلری دوست اتخاز ایتکوز پس بوراده عدوکم ایله
 عدوی بی تعقیب ایلدی تا که مخاطب اولنلردیمیه لر که یارب سکا
 دشمن ایسه بزه دکل بناء علی هذا نه سبیدن بزاملره موالاتی ترک ایدرز
 مع هذا لازم ایدیکه عدو حق اولق سنک انلره عدو اولدوغکله کافی

اوله زیرا دوستك دشمنه دوست اولق مقتضای ایمان دکلدر
 چونکه حق تعالی خلقده اولان ضعف حاله نظر ایتدی قوللرم
 یا بکا اعداء ایسه سرزه دخی اعدادر دیوانلرک عداوتی دخی کنیدی
 عداوته ضم ایتدی تا که غیرت ایدوب اعدایی احباب اتخاذا ایتیهلر
 و بوندن فهم اولندیکه اسان عامه ده بنی صوفین یلان بیک یشاسون
 دیدکری اعتقاد باطل و مذهب فاسد و قول کاسددر که جهل عظیمدن
 ناشیدر * فلا تظالموا * قح ناء و تخفیف ظالمه اصلنده لانتظاموادر
 و بعض حفاظ تشدید له دخی روایت ایلدی فاما شهر اولان اولکیدر
 بوراده تفاعل مشارکت ایچوندر تضارب زید و عمر و کبی یعنی
 بعضیکز بعضیکزه ظلم ایتکوز زیرا دنیاده تغییر نعم و اختلاله باعث
 و آخرته احاطه ظلمته سبیدر و بونک مقابلی عدلدر که بری برلرینه
 انصافدر که دنیاده انتظام و آخرته منابر نور اوزره جلوسه وسبله در
 و بومقامدندر که دیمشردر دنیا کفرله خراب اولماز بلکه ظلمه ویران
 اولور زیرا کفر لازم و ظلم متعبدیدر که ضرری عام در بومعنا دندر که
 انوشروانه مجوسی ایکن عادل دندی زیرا موتندنصکره برهفته تابوتی
 دور اولوب هیچ کیمسه نک انک اوزرنده بر حبه حتی بولندی (ولدت
 فی زمن الملائک العادل) حدیثی دخی اکا ناظر در زیرا کرچه اهل حدیث
 انی تجریح ایتشردر ولکن کشف صحیحدر و ظلمده اعانت ظلمه وانلراه
 مماشات و معاملات ورکون دخی داخلدر قال الله تعالی (احشروا
 الذین ظلموا وازواجهم) ای قرناءهم و ظالملرک لباسلرینی خیاطت
 ایدنلره ظالم و او یله خیاطلره خیاط و ابره بیع ایدنلره اعوان ظلمه دیمشردر
 بعد ذا فلا تظالموا ده اولان مشارکت اختلاف تعیناته راجعیدر
 و فی الحقیقه ظالمک ظلمی کنیدی نفسنه در و کنیدی نفسنه ظلم ایتک
 حقه اذیتدر و مؤذی حق نصله ملعوندر و العباد بالله تعالی * یا عبادی *
 تکریرنداء زیاده تشریف و مضمون آیتنک فحامتیه تشبیه و استماعنه
 تحریرین ایچوندر و اضافت اوچ نوعدر اولکبسی صفاتک موصوفنه
 اضافتیدر صفات حق کیندینه اضافت کبی علم و قدرت و سماع و بصیر

و کلام و وجه وید حق کبیکه بوقوله صفات حق له قائمدر که ذات
 حقندن منفصل دکادر و غیر مخلوقدر و ایکنجیسی اعیان منفصله نک
 اضافتیدر بیت الله و ناقه الله و عبد الله و رسول الله و روح الله کبیکه
 مخلوقک خالقہ اختیار و تشریف ایچون اولان اضافتیدر که انکله
 مضاف غیریدن متمیز اولور او چنجیسی ربو بیت حقه اولان اضافت
 عامه در جمیع موجودات کبی زیرا خلق و تربیه اقتضا ایتدیکی جهتدن
 مخلوق و مر بوب حق دیرل انکیچون رب العالمین دنلدی * کلکم ضال
 الا من هدیتہ * کل کلمه سی لفظا مفرد اولغله ضالون دنلدی بوراده
 ضلال ایله مراد فی الحقیقه جهلدر نکا قال الله تعالی (اخر حکم من
 بطون امهاتکم لا تعلمون شیء) و جاء فی الحدیث (ان الله خلق الخلق
 فی ظلمة ثم رش علیهم من نوره فن اصابه اهتدی و من اخطاه ضل)
 یعنی الله تعالی خلقی ظلمت جهلده خلق ایدوب صکره اوزرلینه
 نور علم رش ایلدی پس هر کیمه اول نور علم اصابت ایتدیه معلوم
 حقیقی اولان حقه و شر ایغنه مهتدی اولوب صراط مستقیم عقید
 اوزرینه تمشی ایتدی و الاضال اولدی اگرچه صراط مطلق اوزرینه
 یوریدی فافهم جدا بونده علمک مزید شرفنه اشارت وارد
 انکیچون حیات اوزرینه تقدیم اولور زیرا عملیه آیات و دلالات منصوبه
 یوزندن صانعہ استدلال حاصل اولور و امور حسیه به رکون و شهواته
 میلدن نجات بوانور و حدیثه کله (کل مولود یولد علی الفطرة)
 (سؤال اولور سه که بوا یکی حدیث میاننده دفع تعارض نوجهمله در
 زیرا حدیث اول ضلال اصلی و ثانی هدایت ذاتیه رهز ایدر) جواب
 بودر که فطرتدن مراد قابلیت اوزرینه خلققدر و هر کسده بوقابلیت
 علم و کمال واردر ولیکن اسبابنه مباشرت یوزندن بالفعل بل هدایت
 بوقدر پس ضال اصلی کبی اولمش اولور الحاصل فطرت اوزرینه
 مجبول اولر قد نصکره طباعده مر کوز اولان شهوات و اهمال نظر
 و عمل اوزرینه ترک اولنسه ل ضال اولور ایدی بوسیدن مهتدی اولان
 عنایت و استعداد و اختیار دن مهتدی و ضال اولان دخی اونک

خلافتدن ضال اوادی و بوندن (ان الغلام الذي قتله الخضر طبع
 كافرا) مضمونی دخی مفهوم اولدی زیرا اول غلامه قتلده ایمانه قابلیت
 واریدی فاما بالغ اولسه اول قابلیت اضاعت ایتسه کرب ایدی انکیچون
 بومقولهک امری حقه مفوضدر زیرا جنته دخولی مختلف فیهدر
 اگرچه قبل التکلیف وفات ایتشدر فاما نیوم قیامتده امتحان اولور دیو
 اثر واردر بهر اسی مواد مخرفه دندر هر غلام عقیقه سنه هر هون اولدیغی
 کبی اکثر ناس ایسه عقیقه ایله مقید دکدر پس نابالغ وفات ایدن
 اولاد نوجهله اوینه شفاعت ایدر لر فاحفظه و اعمل به (و بعضیلر
 دیدیلر که حدیثه مذکور اولان ضلال قبل البعثه اولان وضعدر
 بوندن ایسه ضلالت اوزرینه مجبول اولوق لازم کیز انتهى بالمعنی
 و بومعنی او خشار شول حدیث شریف که انصاره خطابا کلور
 (الم تکنونوا ضلالا فهداکم الله بی الم تکنونوا علی شفا حفرة من النار
 فانقذکم لله بی) یو حدیثه بالر سبیت ایچوندر پس فلانک سببیه
 و حرمت و حقیچون دینک لابأسدر اگرچه بعض فقها یارب فلان
 حقیچون دیمکدن منع ایتشدر ولکن منعی ممنوعدر زیرا حدیثه
 کلور (اللهم بحق السائلین علیک) و بومقامک تفصیلی واردر مخلاند
 میندر (اللهم بحرمة الانبیاء والارباب و بحق الاخیار والاصفیاء
 اجعلنا من اهل الفصاء والوفاء لا من اهل الکدورة والجفاء
 * فاستهدونی اهدکم * استهداء طلب هدایتدر یعنی پس بندز طلب
 هدایت ایدیکن تا که سری بکا ایصال ایدر هدایتله هدایت ایدیم
 بوندن هر ادلسان استعدادک سؤالی اوزرینه موقوف اولان طلبدر که
 منبج هدایتدر زیرا بدحالی ترا سری اوزرینه جار یدر بومقولهیه سید
 ومهدی دیرلر و هر کسده لسان استعداددر بطلب حاصل اولمایدیغندن
 لا طلب ولا مطلوب مرتبه سنده قالدی و بومقوله به شقی و ضال دیرلر
 قال الله تعالی (واوشاء لهداکم اجمعین وقال واوشاء الله لجمعهم
 علی الهدی) ای لکنه لم یشاء لانهم لم یشاؤا ذلك بلسان الاستعداد
 ولا هدایة بغير سؤال فان الله لا یحب عایه شیء ولذا علق الهدایة

بالاستهداء ونعم ما قالوا ان الله تعالى لا يمكن العبد من الدعاء الا لاجابته
 (بعد از مراتب هدایت کثیره در که ابتداء مرتبه ایمانه هدایت در که
 ایمان مبدا السعادات در بعده مرتبه احسانه واحسانک طبقاته هدایت در
 و بمعنایه اشارت ایدوب قرآنده کلور (ومن يؤمن بالله بهد قلبه) وینه
 کلور (والذین جاهدوا فینالنه یدینهم سبلنا) پس ایمان هدایت عامه
 اوزرینه موقوف اولدیغی کی هدایت خاصه دخی ایمان اوزرینه
 موقوف در بوجهتدن دیرلر که سیرالی الله متهد در برامقامات مخصوصه در
 ولکن سیر فی اللهم نهایت یوقدر زیر الله تعالی واسع علیم در بوسپیدن
 هر آن غیر منقسمه عبادایله هزار معادله سی و تجلیات متنوعه سی وارد
 اشته بومعنی دنیاده بی نهایت اولدیغی کی آخرتده دخی بی نهایت در که
 ترقیاته غایت یوقدر انکیچون اکامل اولیا پیوردیلر که اهل جنت
 اون بش بیک سنه سرورند نصکره مشرب ملائکه یه داخل از اولر زیرا
 عناصرک حکمی بالکلیه زوال بولوب عالم لطافتده ملک کی بشقه
 نورانیت ظهور ایتسه کر کدر اگر چه نعیم جنت ایله تنعمی باقیدر ملائکه ده
 ایسه تنعم یوقدر زیرا اصل خلقتی تنعمی و ثواب عملی مستدعی دکلدر
 بوجهتدن موتلری غشیان صورتنده اولسه کر کدر زیرا روحله جسدک
 بری برندن تمیزی یوقدر انس و جن ایسه بویله دکلدر زیرا انس
 اصابتده عناصردندر که خاک کشتی غالبدر و جن دخی ناردندر نارك
 ایسه نوردن فرقی وارد زیرا نار عناصردندر و شدتله متصفدر که اکا
 افراط دیرلر نور ایسه معتدلدر زیرا نور ذات و نور صفاتدر صفات
 الهیه ایسه معتدلدر بومعنادن اوتوری الله تعالی به عاشق اطلاق
 اولنماز زیرا عشق افراط محبتدر مکر که بطریق المشاکله اطلاق اولنه
 و یا محبت شدید به محمول اوله * یا عبادی * عبیدک جمعیدر عبد
 انساندر حر اولسون رقیق اولسون و حقیقت عبودیت و تسخیر
 معناسنه سائرلر اوزرینه دخی اطلاق اولنور قال الله تعالی (ان کل من فی
 السموات والارض الا اتی الرحمن عبدا) و عبودیت تواضع در و تواضع
 خلاف ریاستدر پس حقیقت عبودیتله قائم اولان کیمسنه ده سودای

ریاست اولماز زیرا برکشی هم رئیس وهم هر قوس اولمق نیجه ممکن اولور
 (و پوراده اوج مرتبه واردر که عبادت و عبودیت و عبودتدر که
 الهیت والوهیت والوهت مقابلیدر که بری افعال و بری صفات و بری
 ذاته ناظر در قال الله تعالی (یا ایها الناس اعبدوا ربکم) بو آیتده وارد
 اولان امر اوج مرتبه به دخی شاملدر بو معنادن هر کس مرتبه سنه
 کوره عابددر و اکل اودر که جمله مراتبی احراز و احاطه ایلیسه
 و خطاب تشریفه صالح اوله تکیم ابو بزید بسطامی قدس سره
 اللطیف پیور مشدر که خلق یوم قیامتدن خوف ایدر ولکن بن خوف
 ایتیم زیرا حق تعالی بنی کندینه اضافت ایدوب بر کره عبیدی دیسه
 بکا بسدر * کل کم جائع الا من اطعمته * جوع معده طعامدن خالی
 اولمقدن حیوانه حاصل اولان معنادر اطعام طعام و بر مکدر یا بلا واسطه
 و بدون الاسباب المعتاده در که عالم قدرتدن اسم قدیرک تأثیری ایله
 متکون در من وسلوی ای موسوی ومائده عبسویه وسائر فتوح سیاره
 صحاری و امثالی کبی و یا بالواسطه و بالاسباب المعتاده در که عالم
 حکمتدن اسم حکیمک توجیهی ایله متحصلمدر صنائع و حرف یوزندن
 حاصل اولان ارزاق و یا غیری وجهله وجود بولان معاش کبی
 بودیمشدر که الله تعالی جمله صنائعی حضرت آدمه علیه السلام
 تعلیم ایدوب اگر اولادک رزق استرلسه بواسباب یوزندن طلب ایدسونلر
 دیو پیور مشدر بوسبیدن اکثر ارزاق بنی آدم کسبه منوط اولمشدر
 هر کس از لده بحسب الاستعدادنه مقوله صنعته قابل ایسه عین
 خارجی ده دخی انی اختیار ایتشدر (وشول کامل ناس که عالم قدرته
 بد طولاری واردر انلره بدل کسب توکل تام اعطا اولمشدر پس انلرک
 حرفتبری فقردر تکیم حدیثده کلور (لکل احد حرفه ولی حرفتان
 الفقیر والجهاد فن احبهما فقد احبنی ومن ابعضهما فقد ابعضنی)
 و پوراده بعض علما سوال ایدر که الامن اطعمته والامن کسوته ده
 استثنانک معناسی ندر که ناسدن هیچ بر کسبه طعام و کسوه دن محروم
 دکدر و جواب و برر که طعام و کسوه دن بسطی در که هر کسک طعام

و ابا سی مبسوط و موسع د کلدرد بلکه بعضی باینکه بعضی برینکه پس بر او باشد رکه
 والله یقبض و یبسط موجب بجه معاملة الهی در انتهای بالبسط (ولکن
 حقیقتی بودر که جمله کوزک جوعی بنم اطعمه من دفع و جیع کوزک
 عراسی بنم الباسمه زائل در دیمکدر پس استثنایا بومعنا ید راجع در
 تکمیل مقتضای سوق کلام بودر و بونده غذاء روحانی دخی داخلدر که
 علوم حقیقیه و معارف الهیه و فیوض ربانیه در (سؤال او انورسه که
 تقریر مذکور اوزره جمله خلق غذاء روحانی ایله سر رزوق و متغذی
 اولق لازم کلور) جواب بودر که هر ماده ده خصوصیه عمومه تطبیق
 اقتضایتمز بلکه جمله سی رزق صوری ایله سر رزوق و بعضی سی رزق
 معنوی ایله دخی رزوق اولق کافیدر و بردخی بودر که (ولئن سألتهم
 من خلق السموات و الارض ليقولن الله) موجب بجه بی معرفت آدم اولان
 و بردخی خصوص معرفت هر کسده بالقوه ایداع اولمشدر و لکن فعله
 خارج اولسی استعداده ناخردر تکمیل کلام آتی ده اکا اشارت وارد
 فافهم طعامك الله * فاستطعموني اطعمكم * استطعم طلب طعام در
 وقوله علیه الصلاة والسلام (ان استطعمکم الامام فاطمونه) ای اذا
 استفتحکم الامام عند الارتاح فافتحوا علیه و لفتوه) بعد ذال استطعمانه
 امر ایتدی زیر اسؤال رزق فقر ذاتینک حکمیدر پس حقدن سؤالی
 ترکه و وساطت اسبابه طلب رزق ایتتمکده ابطل حکمت وارد
 تکمیل استطعمای ذاته اضافه ایدن فقرایب تأدیب فهم
 اولنور زیر اباب الله طوزر کن سؤال عن الغير جهالتدر تکمیل قرآنده
 کلور (یا ایها الناس اتمم الفقراء الی الله) ای لالی الغير مکر که سر سؤاله
 واقف اوله اهل مشاهده کبی تکمیل بالاده تفصیلی سرور ایتدی
 (و بواجبک فی الحقیقه اصلی شیئک کندی نفسنه احتیاجیدر
 ولکن ظاهر حالده بعض تعیناتک بعضنه احتیاجیدر که سؤال و سائل
 و مسؤل عنیهی تصحیح ایدن بونسبتدر پس بومعنی عالم فبا و جمعده
 اولان حالی منافی دکلدر زیرا بوعالمده نسبت اضافه ساقطه در
 و کبار اولیادن واسطینک قدس سره الفقیر لایحتاج الی الله دیدوکی

فی الحقیقه بودقلمده اولان نسبتی رفقدر والا جمیع اشیا کنندی ذاتنده
 حقه مفتقدرد وار باب حقائق دیمشدر در که الله تعالی اسباب عادیه بی
 وسائط خلق ایتشدر تا که موحد و مشرکی امتحان و تمیز ایده پس
 فعلی وسائطه نسبت ایدن مؤمن وسائط و کافر بالله در زیر شرع
 و عقل دلالت ایدر که لافا عمل الا الله اگر چه افعالی خلقا یعنی بحکم
 الایجاد والا بداع حقه و کسبا یعنی بحکم التوجه و الکسب خلقه
 اضافت ایدر و لکن اگر قلبی وسائطه زکون ایلوب عند الا سباب
 مظہن و عند الفقدان مضطرب اولور سه شرک خفی اهلی اولش
 اولور اگر وجدان و فقدانده الله تعالی دن غیر ی به سکون ایتسه مؤمن
 بالله در مطلقا و فعلی ظاهرده سببه نسبت ایتدوی ادب شرعانه
 تأدبندر والا مؤثر الله تعالی اولدیغنی بلور و فی الحقیقه واسطه
 و سبب نظرندن ساقطندر زیر واسطه مظہردر مراد ایسه ظاهره
 نظر در کرک مظہرده و کرک مطلق بوندن ظاهر اولدیکه فی المثل الله
 دین محروم اولماز ماسوائله مقید اولان ایسه مرزوق اولسه ده برکت
 بولماز (ولا حول ولا قوة الا بالله ولا یكون الا ما اراد الله * یا عبادي
 کلکم عار الا من کسوته * عاری تک جمعی عراة و عریانک جمعی عریانون
 کلور) و عری ضمیه ضحی وزنی اوزره خلاف اللباس در (کسوته نفس
 متکلم وحده در البسته معناسنه یقال کساه یکسوه البسه کسوة بالفتح
 ای انباسا بالفارسیه جامه بپوشانیدن و اکتسی لبس دیمکدر که لازمدر
 یعنی جمله کز لباسدن عاریدر الا بنم جامعه کیدر دیکم دلپوسدر یعنی
 جمیعکزه لباسی بن الباس ایتدم شویله که اگر بنم الباسم اولیایدی
 عریان قالور دیکز (معلوم اولاکه ابتدا خلعت آدمیه وجود بعده
 وجود اوزر بنه عارض اولان طر نقدن لباسدر که جتنده ایکن الباس
 اولمشدر بعده دنیا ده صنایع بوزندن تسجله و غیره وجهله تعلیم
 و نمان لباسدر در کرک لباس زینت اولسون و کرک اولسون و طعمانده
 خدای معنوی به اشارت اولدیغنی کبی لباسده دخی لباس تقویه رمز وارد
 و لباس اسمی لباس تقواده داخلدر زیرا تقوای حقیقی اولمدیغه

قلب انسان لباس اسما و اخلاقه تلبس و تخلق ایتمز و لباس فی الحقیقه
 ایکیدر بری لباس شریعتدر که دثاردر و بری قبص صدیقیتدر که
 شعاردر و قبص صدیقیت قبص مریدر یعنی نفس مطمئنہ نک لباسیدر که
 صدیقیتک فوقندہ مقام قرب وانک فوقندہ مقام نبوتدر و بونک فوقندہ
 رسالتدر نظر ایله که انسانک شعار و دثاری اولسه بدنی حر و بردن
 محفوظ اولماز لباس شریعت و حقیقت دخی بویله در که بویکی
 و جهله دینی الحاد و جهالتدن مصون اولور و عریان کچسه بی
 دیوانه در دیوتجار خانه ده حبس در زنجیر ایتد کلمی کبی لباس
 شریعتدن عریانی دخی سبحن الله اولان جهنمده مغلول و معذب و لباس
 حقیقتدن مجردی محبس بعد و قطیعتده مقید و مذذب ایدر لر ابدی
 (خدا و ازینتکم) و فقیمه مطلقا زینت وجود لازمدر فاعرف * فاستکسونی
 اکسکم * استکسا طلب کسوه در اکس فتح همزه و ضم سینله اصلنده
 اکسودر که فعل مضارع نفس متکلم و حده در جزم ایچون و او ساقطدر
 (یعنی بدن کسوه طلب ایدیکوز تا که سره کسوه اعطا ایدیم الحاصل
 هدایت که امر معنویدر بدن طلب ایتدیکوز کبی امر حسی اولان
 غدا و لباسی دخی بدن طلب ایدیکوز که اولکسی اسم باطنه و ما بعدی
 اسم ظهیره دثاردر) و كذلك اولکسی اسم هادینک اثارندن و ایکنجی
 اسم قبوحک ثمراتندن و او چنجی اسم سستارک نتایجندندر (و کسوه ده
 کسوه ارباب طرق حقه دخی من طریق الاشارة د اخذدر کو یادیمک
 اولور که اگر استعداد کز و رایسه طریق حقه دخوله بدن کسوه
 درویشانی طلب ایدو کز تاج و خرقه و سایر نشان تصوف کبی را اولیاسلر
 فی الحقیقه هر کسه سر ادا کادر بلکه حصائص خاصه دندر که توفیق
 خاص الهینک اماراتندندر زیرا لباس عوام کبی لباس سرسری د کادر
 بلکه هر بری اسرار و اسماء الهیه دن بر سر سرری به علامتدر اگر چه
 ارباب انکار عندندہ مطعوندر و لکن انلر طاعون نکاردن هلاک
 اوللریله اهل نجاتک حاللرینی بیهوده ظن ایدر لر (کلابل ران علی قلوبهم
 ما کانوا یکسبون) تأبیل ایله که حضرت صدیق رضی الله عنه جمیع

مالتی حضور رسوله کتوروب کنندی بر کهنه ردایه بوزند کده جمیع
 ملائکه اکاتشبهها اول صورته کردیلرو انک هیئت اوزریند تجرد خرقة سنده
 کورندیلراشته در ویشلر خرقة سنه ملائکه کرام تشبهه ایدر لر فاما
 اهل دنیا و اهل انکار لباس و صورته دخول ایتد کوری یوقدر بس
 بر سنده که ملائکه رغبت ایده عند الله لباس مقبول و احر مرضی در که
 او معنی فی الحقیقه صاحبه داد الهی بدر انکیچون خرقة طریقت
 در ویشلرک مابه الافتخار بدر ملوک خلعت زینت سبب فخر لری
 اولدینگی کبی و بومعنایه دلالت ایدر شول اثر که کور (هم ملوک تحت الاطهار
 یعنی کرچه در ویشلر پلاس التده در و لکن ملوک معنویه در که اول
 پلاس انلرک سلطنتلرن منافی د کدر ز بر الله تعالی ظواهره نظر ایتمز
 بلکه بواطنه نظر ایدر بس هر قنده که نیت و اخلاص اوله کمال
 انسانی انده در * یا عبادی انکم تخطئون * ضم تا لله اخطا اندر
 تکبیر مقتضای رسم خط بودر زیرا اگر قحله اولیدی تکبیر بعض
 روایاتده کلمتدر رسم خط تخطاؤن کرک ایدیکه خطا اندر و الف
 فتحه طایی بیان ایچوندر خطا، کبی انکیچون ایکیسی دخی قصر اولنور
 (سؤال اولنور سه که خاطی عمدا فاعل خطا و مخطی بلا عمد فاعلدر
 خطا ایسه نصله عر فوعدر ز بر بغیر قصددر) جواب بودر که (ربنا
 لا تؤاخذنا ان نسینا و اخطانا) آیتده اخطا، صورتنده دخی عفا لا
 جواز مؤاخذیه اشارت وار در ز بر انساندن بعض تفریط و عدم
 مبالات صادر اولور که مؤاخذیه به مؤیدر مثلا بر کیمسه ثوبنده اولان
 نجاستک تطهیرنی تأخیر و نسیان ابدوب اول حالله نماز قلسه ازاله سنه
 مبادرتی ترکه تفصیر ایش اولور انکیچون حال صومده مضطرب و وضوده
 احتیاط و نسیان صومه مؤدی اولور امور دن پر هر لازمدر
 (و دیمشدر که تخطی اودر که عبد حدنی تجاوز ابدوب محلتک غیریه
 خطوه و وضع قدم ایلیه ارض مغضوبه به مشی کبی بس عبد سیدناک
 امر ایته کبی محلتک غیریه تخطی و تجاوز ایلیه مخطی و اول غفلته خطیبه
 دیر لر (و قرآن وحدیثده خاطی و مخطی محلتک کوره مستعملدر مثلا

رفع عن امتی الخطاء والنسیان) ارادته اصابت وفعله خطایه کور در
 (اللهم اغفر لی خطائی و عمدی) و كذلك من اجتهد فاخطأ فله اجر
 بوقبیلند در پس خطا او در که بر کپسه صیده رمی ایدوب انسانه اصابت
 ایده که ارادته اصابت وفعله خطا ایتش اولور واکبر انسانه رمی ایدوب
 صیده اصابت ایلسه ارادته خطا وفعله اصابت ایتش اولور
 و لکن قصدنده مذموم وفعله غیر محمود در زیرا فعلی بغیر قصد در
 (قال الله تعالی ومن یکسب خطیئة او اثماً) بوراده خطیئه فعلنه قصد
 اولیان نسته در (و یغفر لکم خطایا کم) قصدله اولان کاهل در لایاً کله
 الا الخطائون کبی (و دیمشدر که مخظی کلام و امر و شائنده زله
 وهفویه کوره و خاطی دیننده ضلالتله کوره در که بونک اشتقاقی خطی
 یخطأ دن در علم یعلم کبی) الخاصل خطیئه اصلنده خطایه مقارن
 اولندر و لکن عمدده دخی مستعملدر و اخطاء بغیر عمدده شایع در
 و لکن مطلق کاهمه دخی جاری در پس حدیث مذکور ده تخطئون
 تدنبون معناسته محمول اولق واضحدر و ذنبدن خطا تله تعبیرده نکته
 بودر که مؤمن اولان کپسه کاهی خطا تله ایشلر یوخسه قصدله ایتز
 زیرا قصدله کاه ایتک مقابله قهار و جبار در (بوسبیدن بعض اکابر
 اولیا بیور مشلدر که قصدله ترک اولنان نمازل ایچون قضا یوقدر
 بلکه قضا خطا و نسیان و بعض ضرور تله ترک اولنان صلواته
 کوره در زیرا عمدده انکار معناسی وار در که تسدید عقوبته بانمدر
 کویا عمدله ترکی دائره تدار ککدن خارج کبی اولدی فاعرف
 فانه من مزاق الاقدام * باللیل والنهار * باظرفیت ایچوندر
 فی معناسنه کتب معتبره دایک اشتقاقته تعرض اولنمشد در نهاره
 تعرض اولدیغی کبی زیرا نهر حرکت ایله سعتدر و نهر سکون هاتله
 مجری الماء القایضدر پس نهار ضوء منتشر اولدیغی وقتدر که طلوع
 فجر صا قدن و اشمسدن غروب شمسه دکدر و لیل غروب شمسدن
 طلوع فجر صادقه و یا طلوع شمسه دکدر (وشول ضوء که طلوع فجرله
 طلوع شمس میانده در انک حقتده اختلاف اولنمشد در اصح بودر که

شمسك مطلعہ قر بندن ناشی تحت الارضدن عكس شعاعيدر بعد المغرب
شفق انك عكس شعاعی اولدیغی كبی انکیچون مستحب اولان
جرتدن مسكره اولان بیاضك غیبو بنه دك عشایی تأخیر اتمكدر (بوراده
لیسل ونهاردن مراد یكرمی درت ساعتدر كه طلوع وغروب شمس
حسببیه نور وظلمته تقسیم اولمشدر وانسان بوساعاتده خوابدن غیر
وقتده یا اعتقادا و یا عزمیه و یا عملا مصیبتدن خالی دكادر انکیچون
اخطاء مجموع لیل ونهارله تقیید اولندی مگر كه تزکیه نفسله هیاكل
علویه به متصل اوله وقرآنده كاور (ومن آیاته منامكم باللیل والنهار
یعنی منام غفلت وسوء حاله اشارتدر كه عوام ناسه كوره لیل ونهارله
تقیید اولمشدر تكیم حدیثده كاور (الباس نیام فاذا ماتوا انبھوا)
یعنی انسانك اكثری منام طالنده كبی غفلتده در كر كسه صورتده متیقظ
اولسون (ولیل اكر حدیثده واكر آیتده نهار اوزرینه تقدیم اولندی
زیرا ظلمت اصل ونور فرعدر شول جهتدككه نهارك حدیثی شمسك
طلوعبیله در وجود شمس ایسه حادثدر پس نور شمس ظلمت ایله غلبه
ایله نهار دینلدی ولیل نور شمسله مستور قالوب ظاهری نهار و باطنی
لیل اولدی (بورادندر كه صوفیه قدس الله اسرارهم لیل ذات ونهار
صفات دیرلر زیرا مقتضای ذات خفا ومقتضای صفات ظهوردر
(وبوامت مرحومه مظهر اسم ستار وغفار اولوب کیجه لری کبی
كوندزلرینك دخی ذنوب وهیئات ظلمانیه لری مستور اولدی بنی اسرائیلك
ایسه جرایم شبلی طاق باببری اوزرینه منقوش اولوب روزك بر وزنده
آینده ورونهك اطلاعی حسببیه مفتضح اولوردی ولیل ونهار تجلی
واستاره اشارتدر تكیم دیمش لردر كه (مشاهده الابرار بین التجلی
والاستار) مقرینك مشاهده سنده ایسه استار یوقدر (صنف من اهل
الجنة لا یستر الرب عنهم ولا یحجب) اكا اشارتدر رسول لاهك
صلی الله علیه وسلم ظلمت ایلده نهارده کی رؤیتی اكارمزد
فاعلم ذلك * وانا اغفر الذنوب جیعا * لفظ جیعا ذنوبدن لفظا حال
ومعنی تأکیددر وجیمك افرادی فعیل بمعنی المفعول اولدیغنددر

و ذنوب ذنبتك جمعیدر معنای تأخری مشتمل اولغله ذنوب دینلیدی یعنی ضرب
 حرکت ایله حیوان قویرو غیر (ودایه نك رأسندن ذنوبی نیجه ایسه
 ذنوب واثم دخی متأخر در که امر عارضدر انکیچون (سبقت رحمتی
 علی غضبی) وارد اولدی ذیرا تعلق غضب عارض اولیحق متعلق اولان
 ذنوب دخی بویله در پس ذنوب اسم آخرک احکامندند (و بوراده
 ذنوب صغائر و کبائر شاملدر قال تعالی (ان الله یغفر الذنوب جمیعاً)
 اگر چه عمومندن شرك مثلثاندر زیرا قرآنده کلور (ان الله لا یغفر
 ان یشرك به) و عاصی دخی مشبته مقید در قال تعالی (و یغفر ما دون
 ذلك لمن یشاء) زیرا مطلق مقیده محمولدر (بعدها بوراده وانا اغفر
 الخ استیثنا فیه در حالیه دکل زیرا جمله آیه انا اوزرینه مبنی اولغله
 انسب اولان ابتداء اخباره حل ایتکدر پس انا تقویت حکم ایچوندر
 (الصوملی وانا اجزیء) کی و یا تخصیص ایچوندر زیرا مغفرت شرعیه
 الله تعالی به مخصوصدر تنکیم (فانه لا یغفر الذنوب الا انت) و كذلك
 (ومن یغفر الذنوب الا الله) اکادالر * فاستغفرونی اغفر لکم * تقدیری
 فاستغفرونی لذنوبکم اغفر لکم ذنوبکم دیمکدر و لکن مقدم ذنوب
 مذکور اولغله بوراده ذکره حاجت قائمدی یعنی بدن مغفرت ذنوب
 طلب ایدیکز خصوصاً استخارده سماء دنیایه تزولم وقتنده وایام وایالی
 مبارکده واما کن متبرکده تا که مغفرت و عفو ذنوب ایدیم و مغفرت
 و عفوک فرقی بالاده در و مغفرت استخاره منوط قلند یعنی توبه به
 تحریرشان استخاره اهتمامندر و الا بلا توبه دخی مغفور اولیق
 مشبته مفوضدر (و بوندن مفهومدر که انساندن صدور ذنوب مقدر
 و مقرر در زیرا مقتضای نسبی جمعیدر و اسماء الهیه ده غفور و غفار
 وجود ذنوبی مستلزمدر بوجهتدن حدیثنده کلا بیکه (اولم تذنبوا
 و تستغفروا لذهب الله بکم و جاء بقوم غیرکم فینبئون فیتستغفرون
 فیغفر لهم) و لکن استغفارک برهانی بودر که افساد ابتدایی اموری
 اصلاح ایله که اکانتابت دیرلر زیرا حقه رجوع بک بالکن قول اسائله
 اولماز بلکه اعتقاد و عمل و تدارک مافات ایله اولور بومیشادندر که

رابعه عدويه رجه الله تعالى ديمشدر كه (استغفارنا هذا محتاج الي
 استغفار) يعني استغفارك شروطي اوليجق اودخى بر بشقه معصيت
 اولوب استغفار آخره محتاج اولور (بعد ذا مذنب اطلاق ذنبك
 انكاه قيامي حالته كوره در زيرا (التائب من الذنب كمن لا ذنب له)
 وفقنجه مذنب تائب ايله غير مذنب حكيمه برابر در اكر چه
 مشبه به وجه شبهه مشبهين اقوا در بوجهدن بعض علما
 ديد يلكه من لا ذنب له اولان مذنب تائبين مرتبه اعلا در
 ثوب طاهر ومنهركي بوسيدن وضوءه ذرا عني يداخر انك بللى ايله
 مسح وبعده ماء جديد ايله غسلدن منع اولندي زيرا تجسس ثم التطهيرك
 معناسي يوقدر يعني ماء مستعملك عدم طهارته كوزه تكيم بعض
 مجتهدين ذاهب اولمشدر فاما بوه معني اولم تذنبوا الخ حديثه كوره
 معكوس كي كور بنور تأمل ايله كه كچه رسول الله صلى الله عليه وسلم
 حضرت يحيى عليه السلام ذنب ايمدى و بلكه هم ذنب بله ايمدى ديوب
 مدح واخبار ايمدى مع هذا كندى بحيان افضل ايكن قرآنده حقنده
 كاور (عفا الله عنك) وينه كاور (ليغفر لك الله ما تقدم من ذنبك وما تأخر
 پس صدور ذنب معصوم دن مفضول و متأخر اولق اقتضا ايمدى
 تكيم ملائكه (لا يعصون الله ما امرهم) نشانيه معلم وانسان (كلاما يقض
 ما امره) كلاميه معاتب ايكن ينه فضله انلردن برتر در والحمد لله تعالى
 (سؤال اولنور سه كه طلب مغفرت ذنب اوزرينه مترتب اوليجق
 مغفرت ذنب لازم اولدى ولكن (وسار عوا الى مغفرت من ربكم) موجبنجه
 اسباب مغفرت و طلب عفو مسارعت لازم كلدى ذنبه مسارعت لازم
 كلدى مع هذا بلا ذنب مغفرت اولماز (جواب بودر كه كچه مغفرت
 و ذنب امور اضافيه دندر فاما (ان الله لا يامر بالفتشاء) وفقنجه ذنبه امر
 اولماز بلكه ذنب دن نهى اولور (الخاصل ذنبك وقوعى لازم مدر ولكن
 فعل اولديغى جهندن يوخسه حكم اولديغى جهندن دكل فافهم
 فانه من مزالاق الاقدام و اياك والاقدام على الاجرام والله الحفيظ
 * يا عبادى انكم ان تبلغوا ضرى * ضرفتم له نفع مقابليدر قال تعالى

يدعوا لمن ضره اقرب من نفعه (وضمه سرء و نعاء دعا بليدر قال تعالى
 (فكسفنا به من ضر) يعنى ضر ضمه سوء حالدر قلت علم و فضل و عفت
 و نقص نفس و مال و بلا و آفت كى و انكاه مبتلا اولانه د ضرور دير لر
 و بوندن در كه ذاهب البصره ضرير د يندى و ضرور تك دخى اصلى
 ضرر در ضيق معناسنه (بوراده ضرى تك نصبي نزع خافض اوزرينه در
 تقديرى ان تبلغوا الى ضرى ديمكدر كه بلوغ بر نسنه تك اقصاسنه
 منتهى اولور و او غلان بالغ اولدى ديمك حد صبا و تك غاينه ايردى
 ديمكدر قال تعالى ايمان بالغه اى منتهيه فى اتا كيد بويله مواضعه
 مطلق وصول و اك قدرت معناسنه در * فتضر و نى * نصبه نقيه
 جواب در اصلى فتضر و نى در يعنى يا عبادى تحقيق سر نك ضرره اير من
 و اك قادر اولماز سكر كه بكا بالفعل ضرر ويره سر زيرا ضار بنم و سرك
 ضرر يكر بنم ضرر مدن مستفاد و امر جزئى در پس جزئى كللى به
 نوجهله مقابل كله قال تعالى (يدالله فوق ايديهم) اى يدالله الكليه
 فوق الايادى الجزئيه (محكيدر كه قوت القلوب صاحبي شيخ ابوطالب
 مكى قدس سره بغداده و ارب مجلس و عظه جلوس ايتد كره لا اضر
 على الخلق من الله شئ يعنى خلقه الله تعالى دن زياده ضرر لى نسنه
 يو قدر ديد كره حاضر اربلر يو كلامى فهم ايتيوب مجلس دن متفرق
 اولديلر فاما حقيقت ضرر صفات الهيه دندر تكيم اسماء حسنه
 در ج اولديغى اكا نشاندند و حديثه كلور كه (لا ضرر و لا ضرار) يعنى
 كچه كيمسديه ضرر و بروب حقدن بر نسنه نقص ايتسون و كندنه
 ضرر ويره نه دخى ادخال ضرر ايله مجازات ايتسون بلكه عفو ايتسون
 زيرا ضرر و احدون و ضرر ايتنندن اولور يعنى نه ابتداء و نه خود جزاء
 ضرر و برون ديوضرر و مضاره دن نهيدر فاعرف * و ان تبلغوا نفعى
 فتفعلونى * اونك دخى اصلى و ان تبلغوا الى نفعى فتفعلونى در و نفع
 خيره وصولده انكاه استعانت او انان نسنه در و شول نسنه كه انكاه خيره
 توصل اولور خير در پس نفع خير در (و نفع متعدى در انتفاع لازم
 اولديغى كى و انتفاع لغته و استعمالده يو قدر اگر چه بعض مؤلفين

کلامنده (انفاع الفقراء) واقع اولمشدر یعنی سر بکایصال نفعه قادر
 دکل سکوز که بالفعل نافع اولاسکز بلکه سزک نفعکز بنم نفعمدن مأخوذدر
 پس منفعتکز کچدن کچه در پس نفع و ضرر بکوز کشدی نفسکزه در
 الحاصل مؤمنه لازمدر که نفع و ضرر و خیر و شر مشیت و قدرت و قضائله
 اولدوغن ییلوب کاری صاحبنه تفویض و امرنه استسلام و ترک معارضه
 لازمدر و الا (وانا لحن الغالبون) مصداقچه حق تعالی کچسه نک
 مغلوبی اولماز و معارضه صددنده اولانک معارضه سندن متضرر
 دخی دکلدر نمرود و فرعونک سوی سمایه تیراند از اولدقبری کبی پس
 رعیت سلطان اعظم ایله مقاومت ایده مدکاری کبی اهل عالم دخی
 سلطان السلاطینه مقابله یه قادر دکلدر زیرا سلطان منعه و عسکر
 صاحبی اولدیغی کبی حق تعالی دخی اسماء متقابله صاحبیدر که از جمله
 قهار و جبار و ضار و مفتر و منتقم و امثالیدر * یا عبادی اوان اولکم
 و آخرکم * اولدن مراد ام اولی در آدمه علیه السلام و ارنجه که اموات
 زمره سنده در و آخردن مراد امت اخیره در که کبری حیاطه و کبری دخی
 قیامته دکل کچکدر که بونلر احیا کر و هنده وانلر حکمنده در تکیم
 اولین و آخرین دنلشددر که مراد ام اولی و اخیره در یعنی ام انبیا
 و امت احمدیه در و جائزدر که اول آدمین مقدم کلن انواع
 سته یه دخی شامل اوله جن و بن و طم و دم و حس و بس کبکه
 بونلرک هر بری دهور طویله دنیاده معر اولمشدر که یا لکن جنک
 آدمه کلنجه عمری التمش بیک سنه در (و بعض کبار اولیاء کعبه بی
 طواف ایدرکن مطافده بعض مجهول کچمسه لر کور دکده
 انلردن بری سن بی بلور مبسن بن سنک اول کلن اجداد کدیم دیدکده
 اول ولی دخی یاسن دنیادن انتقال ایده لی تقدیر مدت اولدی دیوسؤال
 ایدیچک جوابنده قرق بیک سندن زیاده در دیدی اولدخی یادور آدمک
 بو قدرمده تحمیلی بو قدر زیرا دور سنبله یدی بیک سنه در دیدکده
 اول کچسه ده قنغی آدمین سؤال ایدرسن اقر بدغی و یا بعد دغی
 دیوجک انک دخی خاطرته (ان الله خلق قبل آدم مائة الف آدم)

حدیثی کلدی و نسبت امم اولایه اولمایوب قبل آدم اولان امه اولدیغی
 ظاهر اولدی اگرچه تاریخ مجهول و حدوث عالم مقرر در (و بومقوله
 احادیثه کر چه اهل حدیث علی البصر اولدقلرندن نظر صحتله
 باقر لرولکن کشف صحیح در) ونحن مع اهل الکشف فی کل حال فانهم
 اصح الرجال فی الحال و المال و لهم الحجة علی غیرهم من اهل القیاس
 و القال * و انکم و جنکم * انس کسرله بشر در که انس و ایناسلرندن
 اوتوری انس تسمیه اولندی و جن قوم جان در که اجتنان و استار لرندن
 اوتوری جن دنلدی و ملائکه یه دخی جن اطلاق اولنق بالاده در
 بوراده انسی جن اوزرینه تقدیم ایتدی شرفندن اوتوری اگرچه
 وجود ده جن مقدمدر تنکیم سبق ایتدی و جن ده زیاده کثرت اولغله
 تصریح ایتدی زیرا مقتضای مقام خلائی کثیره نک بری بریله
 تظاهر و اتفافی بیاندرو بردخی انس و جنه ثقلین دیرلر که شرع محمدی
 بویکی یه نازدر پس جن و ملائکه اصل واحد دن دکدر تنکیم
 بعضیلر زعم ایتدی لر و الاملائکه دخی مکلف اولنق لازم کلور انارک
 حالی ایسه بالاده ذکر اولندی بلکه ملائکه نک اصلی نور صفات و جنک
 اصلی نار عناصر در و ملائکه ده عصیان اولماز بلکه کفر و ایمان و طاعت
 و معصیت ثقلینه مخصوصدر پس شیاطین و جن بر نوعدر که متمر در یینه
 شیاطین و مؤمنلرینه جن اطلاق اولنور و كذلك انسان یوز یکر می بش
 حصه در که اکثری اهل کفر و معصیت و اقلی اهل ایمان و طاعتدر
 انکیچون یوم قیامتده بعث جنت بیگده برو بعث نار مابقی در که طغوز یوز
 طقسان طغوز در و بلاد هند اوسع البلاد اولغله یوز یکر می بش
 صنفک یوزنی هندستانده و یکر می بشی سائر بلادده متفرق و منتشردر
 * کانوا علی اتنی قلب رجل واحد منکم * تقدیری کانوا علی تقوی
 اتنی قلب رجل واحد منکم او کانوا علی اتنی احوال قلب رجل واحد
 منکم دیمکدر و الاخل صحیح اولماز یعنی زیاده متقی اولان بر کیمسه نک
 قلب حالی اوزرینه اولوب غایت تقوائله متقی و جمله کز بو خصوصده
 متفی و هر وجهله مطیع و منقاد اولسکوز بوندن مراد اهل جمالدر که

قرار کا ہلری جندرو و بومعنا بی بطریق الفرض ایراد ایلدی
 نتکیم کلمه او اکادالدر زیرا قبضه جمال و جلال فی الحقیقه دارینک
 و اهلنک وجودن اقتضا ایتشدرد کہ خلا فی اولق حکمتدن خارجدر
 * ماراد ذلک فی ملکی شیئا * ملک ضم یمامہ بادشاہلقد سلطنت
 کییکہ ذی روح وغیری اکا مملوک و مسخر و ناطق و صامت منقاد
 و مطیعدر یعنی ذکر اولمان کینونت بنم ملک و سلطنتده هیچ برنسنہ بی
 زیادہ ایتن نتکیم مملوک دنیا یہ کورہ زیادہ حاصلدر زیرا اتفاق دین
 و اتحاد کلمہ موجب نظام و باعث امتلاء خزائن در بوجہتدن نیچملر
 ادعاء ر بوبیتلہ مبتلا اولدی لرا کر خلا فی اولایدی دعوی قبوسی اولار ذی
 وحدیثہ کلور (خلقت الخلق لیر بحوا علی لالار بح علیہم) یعنی
 حق تعالی غنی بالذات در و شولکہ مرتبہ استکمالدر اسمایہ راجعدر
 و اسمانک اضافاتدن اطلاق ذاته ضرر کلمز الحاصل دیمکدر کہ
 یا عبادی سز بنم ملکمدہ داخل و مملوکم سکز و سزک حسن حالکز بنم
 تقدیرم و توفیقہ ایلہ در پس اولدن ملکم نہ ایسه اودر و خالقک بکا اندہ
 امتنانی یوقدر کا قال اللہ تعالی (قل لا تمنوا علی اسلا مکم بل اللہ بمن
 علیکم ان ھدکم للایمان ان کنتم صادقین) بلکہ زیادہ لک عبیدہ
 اولور زیرا واسع علمیک بندہ سیدر کہ نوبنواندہ استعداد و استفادہ دہ در
 (افاض اللہ علینا و علیکم سبحان لطفہ و کرمہ * یا عبادی لو ان اولکم
 و آخرکم * یعنی عقل اولدن غایت مخلوقہ منھی اولنجہ کہ یکرمی
 سکز منزل و بی حساب مخاوفی مشتملدر زیرا ملائکہ دخی اندہ داخلدر
 ملائکہ ایسه لاتعد و لا تحصى در حتی سرویدر کہ بنی آدم عشر جندر
 و بوایکسی عشر حیوانات البردر و جملہ سی عشر الطہور در و کلی
 عشر جنوانات البحاردر و بونلرک جمعی عشر ملائکہ السماء الدنیادر
 و ھکذا اسماء سابعہ یہ وارنجہ و بونلرک مجموعی ملائکہ کرسی مقابلہ سندہ
 شیء قلبلدر و بوجہلہ سرادقات عرش کہ آتی کرہ یوز پیکدر برسرادقہ
 موکل اولان ملائکہ نک عشر یدر و بوجہلہ حول عرشہ دوران
 ایدن ملائکہ یہ کورہ در یادن برقطرہ کبیدر و بونلرک کلی اشباع اسرافیلہ

كوره كه ملائكه او حذر عشر كيدر و جنود جبريلك اجناسنه نهايت
 يو قدر و ارواح عاليه ديدكاري مجرداتك حسابي علم حقه مغو ضد
 * وانسكم و جنكم * يعنى محسوس اولان اجساد و مستور اولان
 ارواحك جمله سى كه اجساد عالم ملك و حسيات و ارواحه عالم
 ملكوت و عقليات ديرلر كه عالم الغيب والشهادة بو ايكېسنى محبطدر
 و قرآنده كلور (فسبحان الذى يبدى ملكوت كل شئ) اى روح
 كل شئ يعنى اجساد الله تعالىنك قبضه شمالنده و ارواح قبضه
 يميننده در قال الله تعالى (والسماوات مطويات بيمينه) يعنى العلويات
 (والارض جميعا قبضته) يعنى مقبوضه شماله وهى السفليات فاعلم
 ذلك فانه وقع بطريق النغز الهام من الله تعالى * كانوا على الجفر
 قلب رجل واحد منكم * بونك دخى تقديرى قرينى كيدر كه على فجور
 افجر قلب يا خود على افجر احواله ديمكدر يعنى اتفاق ايدوب جمله كز
 زياده فجور اوزرينه اولسه كز ولكن فجورى، قلبه نسبت ايتدى زيرا
 قلب مبدأ فساد در تكيم بالاده (اذا صلحت صلح الجسد كله واذا فسدت
 فسد الجسد كله) حديثنده شرح اولندى قال الله تعالى (ولكن تعمى
 القلوب التى فى الصدور) وقال الله تعالى (ومن يكتمها فانه آثم قلبه)
 و بعض رواياته بوراده منكم افظى بوقدر تا كه افجريت ايله خطاب
 واقع اوليه تفضلا واحسانا كذا قالوا ولكن كلام الهى فى الجملة
 خطابى مشتملدر زيرا انسكم و جنكم خطابى وكانوا ضميرينك اناره
 رجوعى خطابده كافيدر بلكه مقام عز و جلالده تعبيحا خطاب
 او كدر تكيم و واضع عديده ده واقع اولشدر * مانقص ذلك من ملكى
 شيئا * نقص خسران فى الحظدر لازم و متعديدر كه فاعلى ذلك
 و مفعولى شيئا اى مانقص ذلك المذكور من اليكينة شيئا من الاشياء
 يعنى زياده فجور اوزرينه اولدقلى بنم ملكمدين بر خردل دانه سى قدر
 نسنه بى نقص اتمز زيرا كمال و نقصاندين هر برى نشان كان الهيدر تكيم
 از باب معرفته معلومدر و بردخى فجور اوزرينه اولدقلى حالده ينده
 مملوك و مسخر حقددر زيرا ادعاءر بو بيت ايدنلر بله آخر مغلوب اولديلر

فكيف که غير يبلر انكيچون موزه بذل الجبارة دينلدي موت ايسه خلاق
الهيدير قال الله تعالى (خلق الموت والحياة) و بعض يبلر ديد يبلر که
اتقاي قلب جناب نبوتک صلی الله عليه وسلم قلبي وافجر قلب ابليسک
قلبيدر زيرا جناب نبوی هادی اسمنه و ابليس مفضل اسمنه مظهر در
هدایت و ضلالت ايسه متقابلدر انكيچون بعض رواياتده منکم
دينلدي زيرا ابليس چندندر و خطاب بالذات انسه در که جنک ذکرى
تبعيت ايله در و لکن بوجه في الجملة تعظيم نبوی بی محل در کما لا يخفى
على العارف و بردخی بودر که بوراده خطاب انسه از ليحق شق او اوده
د في انسه مخصوص اولوب جناب نبوی من وجه خارج اولوق لازم
کلور پس قلبه نوجهله قلب نبوی مراد اولور تفصیلی بودر که کرچه
ظاهرده جناب نبوت (قل انما انا بشر مثلكم) موجبجه جنس
شردنر که بشردن تولد ايتشدر عيسى عليه السلام کيکه مریمدن
تولد ايتکله بشردن معدود و ملک جنسندن خارجدر انكيچو اکارو ح
مجسم دين خطا ايتشدر و لکن (حبب الی من دنياکم) ثلث خطا پندن
مفهومدر که انلر في الحقيقة بودن دن دکلر در تشکیم بعضی طینت
نبویه چندندر ديدکلر بنی تقویت ايدر و كذلك حديثه کلور ان
لست کهيبتکم) یعنی کرچه صورتده هیت بشریه اوزرینه در و لکن
هیت اصلیه لری اکارو مغایر در جبريلک صورت بشرده تمثلی کبی حقیقت
ملکيه سنی منافی دکلر مغایرتدن اوتوری اکل و شربی ترکده سر صمدانیت
و حقیقت ملکيه اوزرینه جاری اولشلردر شویله که اگر ظاهر امتی
محافظه مقصود اولیایدی الی آخر العمر تجرد و حانیلری اوزره
اولوزردی زيرا حضرت ادر یسدن علیه السلام افضلدر حضرت
ادر یس اون التي سنه قدر اکل و شرب و منامدن خالی اولشلردر اشته
جناب نبوتک صورت بشریه سی اعتباریله خطاب درست و حقیقت
ملکيه سی و بلکه هیت الهیه سی اوزرینه خطابدن خارجدر زيرا
کپسه نک جنسندن دکلر هذاذليکن من لطائف المباني و ملبیح اشارات
المباني والله اعلم * يا عبادي اوان اولکم و آخرکم * یعنی جمله ذی روح

كرك ريس اولسونكه اول القوم در و كرك مرؤس اولسونكه آخر
 القوم در و كذلك كرك اكبر اولسون اوائل بنى آدم كې و كرك اصغر
 اولسون او اخري كې زير اول و آخر كې كبر و صغرايله تفاوتى وارد روج
 بن عنق و عمالقه و يا جوج و يا جوج و غير يلكې نيكيم حبه حنطه
 دوه قوشى يمرطسى مقيدارندن حالا اولان حدنه دك تنزل ايلدى
 و بعض اشيا اصلنده عظيم جثه اوزرينه خلق اولدى جل و فيل
 و كركدان و رخ كې و بعضى صغر حجم اوزينه مخلوق اولدى عصفور
 و نمله و امثال كې سبحان من صغر البعوض و كبر الفيل فاعرفه * وانك
 و جنك * يعنى وجه ارضه محسوس و تحت الارضه مستور اولنلر كې
 و جوهرا و طبقات سماده اولنلر دخی اكا قياس اولنه و ابن عباس
 رضى الله عنهما (و من الارض مثلهن) آيتنده بيور مشدر كه يدى
 طبقه ارضدر كه هر ارضه نيكيز كې نبى و آدمكز كې آدم و نوحكز كې
 نوح و ابراهيمكز كې ابراهيم و عيسى كز كې عيسى و بنم كې ابن عباس
 وارد ريعنى بزم ارامزده انبيا و اوليا نيجه ايسه انلرك اراسنده دخی مشارب
 انبيا و اولياده سادات واردر كه قوملرينك اوزرينه قائملردر و حفاظ
 بو حدیث خصوصنده اختلاف ايتديلر و لكن فتوحات مكيدده
 كلور كه كشف صحیحدر بورادندر كه پيران طر بقمز دن شيخ افتاده
 خليفه سی شيخ هدايي به خطاب ايدوب بيومشدر كه نيجه عالملر
 واردر كه حالا انترده بنم كې افتاده وسنك كې محمود واردر فاعلم ذلك
 * قاموا فى صعيد واحد * صعيد تراب و يا وجه ارضه صعيد
 دینديكى غبارنك هوايه صعودی اعتباريله در انك ايچون فقها
 ديمش لردر كه متيم اولان كجسه نك يدنه علوق غبار لازمدر تا كه
 مس تراب ايتديكى متيقن اوله بوراده صعيد واحد دن مراد مكان
 واحددر اكر چه ترابه مكانك فرقى واردر زير مكان اعدر يعنى
 هر تراب مكان اولور و لكن هر مكان تراب اولماز قال الله تعالى
 (و رفعناه مكانا عليا) يعنى سماء اربعه دن مكان ايله تعبیر اولنديكه
 ادريس عليه السلام او محله مرفوع ايدى سموات ايسه حد عناصر

کیفیت دن خارجدر که از جمله ترابدر و بوندن فهم اولند بیکه عرش
 اعلانک محیط اولدوغی اشیاک جمله سی مکان مقوله سیدر که حیرت تعبیر
 اولنور تکیم محلیده میندر * فسألونی * سؤال استعطاء بیدر یعنی
 بوقدر کثرات و تنوع حاجاتله دفعه واحده بوندن نسنه طلب اتسار
 بوندن مراد درگاه عزوغنای ذی الکبریایی دیوان سلاطین و ملوکدن
 افزاز و شان حضرتی مقام الوهیه مناسب ارلان وصفله اعلا
 واعزازدر یعنی بومقام سؤال مسئول عنهی اندهاش و اعجاز ایدوب
 سائلارک یا حرمانلرینه و یا مشقتله مطلقو بلرینه و صوله دلالت ایدر
 محل ایکن حق تعالی بومعنادن عالی و عجز و ملال و حیرتدن متعالیدر
 تکیم دعاء خضریده کلور (یا من لایشغله شان عن شان) زیرا جمله
 اشیا بی محیطدر و شواکه (سنفرغ لکم ایها الثقلان) بیور مشدر تهدیده
 محمولدر شول وجهدنکه فراغ و شغلدن بری و نصب و لغو بدن عریدر
 * فاعطیت کل انسان مسأله * پس هر انسانه یعنی جمیع خلایقه
 مسئول و مطلقو بی اعطیاتسم زیرا بر نسنه مسئول اولدیغی جهتدن
 مسئله و لفظدن مفهوم اولدیغی وجهدن معنی وانک ایچون اسم
 مخصوص وضع اولدیغی یوزدن مسمی در و بوراده سوالی جمیع
 خلایقه تعمیم دنصکره اعطایی انسانه تخصیص ایلدی زیرا عطاده
 مقصود بالذات اولان انساندر که عطایای ذاتیه و عطایای اسمائیه
 اکامخصوصدر و کنلک (و آناکم من کل ماسألتموه) و فقبحیه عطایای
 حسیده دخی مشار الیه و هر دور او نعم ایه منعم علیه در قال الله تعالی
 (اسبع علیکم نعمه ظاهره و باطنه) زیرا انسان مفضل مطلق و مقرب
 حقدر پس خزائن فضل اندن ممنوع در کادر * مانقص ذلك مما عندی *
 اولکی ما نافییه و ایکنجی موصوله در یعنی اول عطاء عام و انعام تام
 عند مده یعنی حضورده و ملکمده اولان خزائن رحمتدن بر نسنه
 نقص ایتمز معلوم اوله که عندیت حق اصلنده عین ذاتدر پس
 دلالت ایدر که الله تعالی جمیع اشیا بی محیطدر شویله که انلرله حاضر
 وانلره ناظر و بلکه هر برینک یوزندن ظاهر در و قدرتی شول

مرتبه در که هیچ بر مقد رده منتهی اولماز بلکه علی التوالی مالانها به
 ایجاد قادر در بوجهتدن ذاتنده کمال وعدم تناهسی اولدیغی کبی
 صفاتی دخی بویله در اشته بو تقریردن مقام عنایت و انک مشتمل
 اولدیغی خزائنک معنایی معلوم اولدی * الا كما ينقص الخيط *
 ما موصوله و یا موصوفه و یا مصدر به در ای ما نقص شیئا من الاشياء
 الا مثل الذی او مثل شیء ینقصه الخیط او الا نقصانا مثل نقصانه
 فی القلابة (مخیط منبر و زنی اوزرینه کسر میله اکنه در ابره کبی که عجم
 سوزن دیر که انکله ثوب خیاطت ایدر لر خیاط کبی قال الله تعالی
 (حتی یابح الجمل فی سم الخیاط) واپلکه رشته و عرب سلاک دیر بوراده
 مخیط ایله مراد طرف مخیطدر یعنی اکنه او جیدر که تسمیه البعض
 باسم الکمل قبیلندندر تکیم شرع غسل ذکر ایله امر ایلمدی مقصود
 رأس ذکر غسلسدر مجموعنی دکل * اذا دخل البحر * صیغۀ مجهولاه
 و نصب بحره که مفعول ثانی اولوق اوزره در بحر ماء کثیری جامع اولان
 مکان واسعدر انکیچون تبحر فی العلم دیر لر توسع معناسنه و بحر دلیح
 و عذبه شاعلسدر بعضیلر دلیح در فقط دیشلردر و عذبه بحر دنلک
 ملحه مقارنتله در تکیم شمسله قره قران دینلور قال الله تعالی (بحران
 هذا عذب فرات وهذا ملح اجاج) بونده ابره و بحره تمثیل ایلمدی که
 مثلدر تشبیه معقول بالحسوسدر که افهاسه تقریب ایچوندر زیرا
 طرف ابره قلنده و بحر وسعت و کثرتده و بوقلندن مقصود عدمدر
 زیرا قدرت حقه کوره خزائندن برنسنه منتقص اولماز تکیم اشارت
 اولندی و بعضیلر دیدیلر که تشبیه نقصانده دکلدر زیرا عندالله
 اولان نسنه به نقصان کلز ابره بی بحره ادخال ایسه نقصدن خالی
 دکلدر بلکه عرفا اول قدره نقصان اطلاق اولنما مقدر و یا خود
 فرض و تقدیر بایندندر یعنی اگر ملک حقه نقص فرض اولنسه اول
 نقص بو قدر اولوردی * باعبادی انما هی اعمالکم * هی ضمیر بهمدر که
 اعمالکم انی تفسیر ایدر یعنی برمتعلق ذهنی به راجعدر که اول اشارت
 اولنوب بعده با بعدیله اخبار اولمشدر تکیم صاحب الکشاف (هذا

فراق بینی و بینکم) آیتند و میسر که عند حلول الميعاد خضره موسی
 میاننده فراق تصور اولنوب هذا ایله اكا اشارت اولمشدر و بعضیلر
 دیدیلر که اتق رجل واجر رجلین مفهوم اولان اعمال صالحه
 و طالحه بهرا جعدر و علی **ک**ل تقدیر اعمال بوراده مطلقدر تکیم
 تفصیل آتی اتی اقتضا ایدر حدیث سابقده (فبايع نفسه الخ) کبی
 * احصیها لکم * احصا حصادندر که صفار چهاره در احصا وضع
 حصادر که عد ایتکدن عبارتدر اصلی بودر که طائفه عرب
 حساب عقود اعداددن بر عقد معینه بالغ اولدوقده لاجل الحفظ
 انک ایچون بر حصاة وضع و بعده استیناف عد ایدر لردی قال
 الله تعالی (وان تعدوا نعمة الله لا تحصوها) یعنی الله تعالی انک
 نعمت لرینه غایت بوقدر که شوغایتیه ایردی دیو حصاة وضع اولنه
 واحصا واحاطه اراسنده فرق بودر که احاطه موجود و معدومه
 عامدر و هر معلومه دخی مستعملدر احصاء ایسه موجوده اولور
 فقط (لکم ده لام اجایه در یعنی سزک ایچون اول اعمالی احصا و حفظ
 ایدرم مقصود ملائکه حافظون صحف اعمالده حفظ ایدر لر دیمکدر
 بوخسه عماله حفظ دکل زیرا عماله اولان حفظده الزام حجت قوی
 اولماز کمالا یخفی علی المتأمل * ثم اوفیکم اباها * بعده اول اعمالی سزه
 توفیه ایدرم یعنی یوم قیامتده نامه و اقیه سزه نأدیه ایدرم مقصود اجر
 و جزاسنی اعطادر قال الله تعالی (وانما توفون اجورکم یوم القيمة)
 و یونده توفیه لفظنده اشارت واردر که بعض اجور و اجزیه دنیاده
 واقع اولور و تأخیر توفیه به باعث بودر که دنیا دار العمل و آخرت
 دار الجزا در کماورد (الدنيا مررعة الاخرة) و بردخی صلحا ایچون اعداد
 اولمان عطایه دنیانک وسعتی بوقدر و حال فسقا دخی بویله در زرا
 حدیثنده کلشدر که هر کافرک ضرسی احد طاغی و بدنی غلطندن
 اوج کونلاک مسافه قدر اولسه کر کدر پس یا لکن بدنلری دنیایه
 صفما یجق اسباب عذاب دخی ضم اولتیجق نوجهله کجا ایش بولور
 ولکن جنت وجهندن اوسعدر زرا دار رحمت و فضلدر * فن وجد

خیرا * پس هر کیمکه خیر بولا که مایثاب علیه اولان عمل واجریدر
 وبعض نسخ صحیحده (فن عمل خیرا) دوشمشدر یعنی پس هر کیمکه
 اجر وثوابه دائر عمل اشلیه ولکن نسخه اولی اولادرزیرا حفظ مذکوره
 مناسب اولان وجداندر * فلیحمد الله * پس حق تعالی توفیق
 طاعت وفضل ورحمته جدا یلسون که استعداد از اینست حکمی
 انی بوعایت حمیده به ایر کوردی پس بونده خیری حق تعالی به اضافه
 اشارت وارد زیرا الله تعالی محمود اولغه فعل جین لازمدر وفعـ
 جبهه توفیق اندندر بوجهتدن فعل اکا مضاف وجد اکا راجعدر
 (والحمد لله تعالی علی توفیق الطاعة جدا یستغرق کل ساعه
 * ومن وجد غیر ذلک * وهر کیمکه خیرک غیرنی بولا که شر در وشرک
 عدم تصریحی مقابلندن معلوم اولغله در زیرا خیر وشر بری برینه
 مغایردر وبردخی ذکر شری ترک ایتمک آداب وحسن محاوره و مخ طبع دند
 قال الله تعالی حکایه (اشیر ارید بمن فی الارض) یعنی شریده ارادت حقه
 نسبت اولندی خیرده اولدیغنی کبی نتکیم کلور (ام اراد بهم ربهم رشدا)
 و بوراده غیر ذلک ده مباح داخل دکادر نتکیم بعضی لر زعم ایتدیار
 زیرا مباح فی الحقیقه لاخیر ولا شر یعنی لایثاب علیه ولا یعاقب علیه
 قیلنددر بورا ده مراد ایسه خیر وشر شرعیدر که ثواب و عقابه
 دائر در فاعلم ذلک * فلا یلو من الا نفسه * لوم بر کیمسه بی لومه یعنی
 ضد کرم اولان سنه به نسبت ایتمکه خوار بقدر و بعض شراء جاهلیه
 دیشدر از المرء لم یکنس من اللوم عرضه (فکل رداء برتیه جمیل) یعنی بس
 کنندی نفسنی لوم ایلسون انجق واول معنای حقه ارجاع ایتمسون
 زیرا (یداک او کارفوک نفخ) قیلنددر الجاصل حقتک انک حقنده
 شری خلق ایتدوکی بطریق الظلم دکل بلکه موجب استعدادنی
 اظهار طریقیله درزیرا حق خلاقدر که عبودک صرف اختیار ایتدوکی
 سنه بی بلا تأخیر خلق ایدروالا بحز و حکمتدن عدول لازم کلور
 بوجهتدن کیمسه منده نحاس وذهبدن نه وار ایسه ظهوره کلن اودر
 وانی اخراج ایدنه ملامت اولماز زیرا ملامت التون اولدیغنی کیمسه دن

نحاس آخر اجماله اولور انده خودنجا سدن غیری یوقدر بو معنا دن
 فعلی تا کید ایلدی که فلا یلومن در زیرا بونده حضرت ذاتی زیاده تیزیه
 واردر انکیچون حدیثه کاور که (والشرایس الیک) و بوندن اهل جنتک
 (وآخر دعویهم ان الحمد لله رب العالمین) سری و اهل ناریک (فلا تلومونی
 ولوموا انفسکم) اصری باهر اولور که بری حال سعیداء و بری حال
 اشقیاء و بوندن فهم اولور که اول وقتده اهل ناره عین ثابتسه لرینک
 احوالی نه کشف اولوب معاقب اولدقاری عدل الهی و سر از لبه به
 دتر اولدیغن بدسلر کر کدر انکیچون نفسلرنی لوم ایدر لر و بزم کاهم زندر که
 بو وجهله مبتلا اولدق دیمزلر اشته بودر که الله تعالی الزام حجت و کشف
 حقیقت ایندکجه کیمسه بی معذب اینسه کر کدر دنیا ده ایسه بو معنی مکاشفه
 روشن و محجوبه خفیدر که محبوب سر قدره آخرتده واقف اولور
 * الخامس والعشرون *

بو حدیث شریف دخی حدیث سابق کی ابوذر غفاری رضی الله عنه
 رویتی و مسلم تحریری ایله ثابت اولمشدر * ان ناسا من اصحاب رسول الله
 صلی الله علیه وسلم * ناس انسک جمعیدر که جمع عزیز در اصلنده
 اناسدر که همزه سی حذف اولمشدر ناس بنوس نوسا دینلور
 اضطراب و تحریک معنا سنه بو صورتده ناسده بحسب اللغه
 جن دخی داخل اولور زیرا انده دخی حرکت و اضطراب
 معنایی واردر و بعضی لر نسی دن هقلوبدر دیدیلر انکیچون آدم
 نسیانه نسبت اولندی (کما قالوا اول الناس اول الناسی و لفظ ناس
 کرچه عامه افراد بشره شاملدر و لکن کاهیمجه کمال انسانیت
 ایله متصف اولنلر مراد اولور که فضلا در زیرا اسم مجردده
 فائده اولماز و اشرفی عامی به اضافه ایدوب افاضل الناس دیمکده
 تعظیم بولماز بوراده ناسدن مراد اصحاب رسول الله دن برجاعت
 فاضله در که فقراء مهاجریندر فضیلتی بودر که حرفت نبویه فقر ایله
 موصوفلر و هجرته تقدم ایله معروفلر و مشاهده حضورله مضبوطلر
 و قرآنده ممد و جلددر انکیچون کوثری ایندایونلر ایچلر و باب جننی

دق ایدوب قبل الکل انلر آجر لر و طبقات صحابه اصول حدیث شده
 مذکور در اورادن طلب اولنه و عدد صحابه مضبوط دکلدز اگرچه
 انتقال نبوید نصیحه موجود اولان روات احادیث یوز اون دورت
 بیکدر دیور روایت ایلدیله و یونلردن آخر وفات ایمن ابوالطفیل
 عامر بن واثله الیهی در که انتقال نبویدن یوز بی سنه ده مکه مکرمه ده
 وداع عالم فانی ایدوب مقام عنایت ایله مکرم اولمشلردن رضی الله عنه
 زیرا جناب نبوت صلی الله علیه وسلم خرامان مقام وسیله اولمزدن
 بر آی مقدم اخبار ایدوب بیور مشلر ایدیکه (علی رأس مائة سنة
 لا یبقی علی وجه الارض من هو علیها الیوم احد) پس بومعنی معجزات
 نبویه دن عید اولندی زیرا قبل الوقوع اخبار صحیحدر * قالوا
 یا رسول الله * یعنی دفع خاطره ایچون سوال و رغبت اعمالده کمالرندن
 هر ض حال ایدوب دیدیلر که یا رسول الله * ذهب اهل الدثور
 بالاجور * دثور فلوس وزنی اوزره دثرك جمعیدر فلس کی مال کثیر
 معناسنه بالاجورده باتعدیه ایچوندر بیه ملبسه اولمق دخی جائزدر
 اگرچه اولکی اشهردر اجور اجرک جمعیدر اجر ثواب عملده
 و عقده و عقد مجراسنه جاری اولان یرده مستعملدر جزا اندن
 اعمدر که نافع وضارده و عقده و غیر عقده اولانده استعمال اولنور
 یعنی اغنیاء و اهل اموال کثیره اولنر اجور عظیمه و ثوبات جزیه
 کوتوردیلر و یا خودا کاملا بس اولدقلری حالده کتدیله مراد اعمال
 کثیره یوزندن اجر عظیمه نائل اولدقلرن اخبار در زیر اجر و ثوابک
 کثرتی کثرت اعماله منوطدر اگرچه اخلاصک دخی طبقاته کوزه
 باشقه تأثیری واردر یا توجهله اجور کثیره به محل اولدیله دیور
 سوال یری کلد کده جواب و ردیلر که * یصلون کیا نصلی * ما
 مصدریه در فعل مستقل اوزر بنسه داخل اولان ان ناصبه کی نصلی
 دینلدی نوز جمعه سائل جمع اولغله صلاتدن مراد صلاة مفروضه
 شرعیه در تکبیر مقامدن مأخوذدر یعنی بز قیلر یغیر کی انلر دخی
 نماز قیلورلر یعنی صلاتده مشترکلر که بو خصوصده مابینمزرده مساوات

وارد در زیر صلاتك فرضيتي اغنيا و فقرايه بر ابردر * و بصومون كما
 نصوص * يعني بزم شهر رمضان صياممزكي انبردخي صائم اولور
 و صوم فرضده فقرا و اغنياك بري برلندن امتياز لري بو قدر مقصود
 صورت صومدر صورت صلاة كيكه عدم فرق صورته در والا
 نيت و اخلاص و مراعات شروع و قبود و عدم مراعاته فرق ظاهر در كه
 ابرار مقرر بين درجه سینه ابرمز * و تصدقون بفضول اموالهم *
 فضول فضلك جمعيدر ضد نقص معناسنه و فضيلت ديرل الدرجة
 الرفيعة في الفضل معناسنه پس فضلده مرتبه عاليه صاحبينه اهل
 فضيلت ديرل و دعاده كلور (آت محمد الاوسيلة و الفضيلة) يعني وسيله دن
 مراد مقام صور ينك اعلاسي و فضيلتدن مقصود مرتبه كالك
 اسنا و منتهاسيدر (معنى بودر كه و اغنيا اولنر ماللرينك زياده سني
 نفقه دن زاننى فقرايه تصدق ايدرل و اجر عظيم بولورلر بز ايسه
 فقر بزم سبيله اندن محروم پس انلره نوجهله لاحق اولالم ديوا اظهار
 تحسر و ابراز قصور و حشن حاله غبطه در يو خسه حسد دكل
 و في الحديث (لا حسد الا في العلم و المال) يعني علم و ماله غبطه صورت
 حسدده اولمغه اندن حسدايله تعبير اولندي پس صاحب العلم و المال
 محسود و مغبوطدر زيرا نشر علم و خيرات اعمال فاضله راجه دندر
 و منع و عطا بعض مقامده ممدوح و بعض محله مذموم اولديغي كبي
 حسد و سائر صفات منضاده دخی بويله در كه شارع هر بري ايچون
 بر موضع تعيين ايشه در كه سائر شرايعده بو معنی بو غيبه دي اشته
 (بعثت لاتم مكارم الاخلاق) حديثك بعض اسراري بودر كه رمز
 اولندي * قال * يعني رسول الله صلى الله عليه وسلم جوابده بيوردر كه
 * اوليس قد جعل الله لكم ما تصدقون * همزة استفهام نفيك ما بعدني
 تقرير ايچوندر و واو ك معطوف عليه محذوفدر تقديرى اليس لكم
 ثواب مثل ثواب الاغنيا و اليس قد جعل الله لكم ما تصدقون به
 ديگدر كه تصدقون روايت محدثين اوزره تشديد صاد و الله در
 ولفته كوره تخفيف صادله دخی جائزدر كه اصلنده تصدقون در

(تزال الملائكة) کبی و ما قبلندہ بفضول دلالت ایدر کہ بورادہ جار
 و محروز محذوف ایدر کہ بہ در (وجعل برقاچ معنایہ کلور بورادہ شرع
 و تعیین دیمکدر (جعل الله الصلوات المفروضة خمسا) کبی زیرا بونده
 جعل حکم شرعی در پس دیمک او اور کہ ای فقراء یا مالکین یو غیبہ
 الله تعالی سزہ انی تصدق و بذل ایدہ جک نسہ مشروع قبیلدیمی
 و تصدقہ بدل عمل تعیین ایدیمی یعنی قبیلدی و ایتدی و اول عمل
 مشروعات آتہ در * ان بکل تسبیحة صدقة * بکل ده با
 مقابله ایچوندر ان لکم تقدیرندہ ~~کے~~ بکل خبر مقدرہ متعلقدر
 صدقہ ان نک اسمیدر بعض نسخہ لام واقع اولمشدر تسبیح
 الله تعالی بی قولاً و فعلاً و نية تزیهندر و تار وحدت و اقراء
 ایچوندر یعنی ہر بر تسبیحکز مقابلہ سزک ایچون براجر
 وارد راجر صدقہ کبی الحاصل برکہ سبحان الله و یا سموح قدوس
 و یا غیری تزیهندان برکہ سو بک صدقہ بہ بدندر کہ اغنیانک
 تصدقہ بولدیغی اجری سز برکہ نیت خالصہ و لسان طاهرہ
 سبحان الله دیمککہ بولور سز پس بوندن فہم اولنور کہ اغنیایہ کورہ
 تصدق نبحہ ایسہ فقراہ کورہ تسبیح دخی بوبلدر و بلکہ فقرانک
 تسبیحی اغنیانک صدقہ سندن افضلدر زیرا کرچہ صدقہ حسناندن
 و خیر متعالیدر ولکن ذکر خصوصاً کلمۃ طیبہ احسن الحسناندن
 و شرف زائدی وارد رزیرا ذکر حقہ و صدقہ خلقہ متعلقدر و ذا کری
 حق ذکر ایدر (فاذکرونی اذکرکم) کبی متصدقی ایسہ خلق ذکر ایدر
 خلقک ذکرندن ایسہ حقک ذکر کری اعلا در وفق الحدیث (یا علی
 لان یهدی الله بک رجلاً خیرک من حجر النجم) یعنی یا علی سنک یوزکدن
 بر کجستہ ہدایت یو اوب توحیددی اعتقاد و اقرار ایلمک عربک ایل
 نفسہ سنی تصدقندن افضلدر زیرا تصدق درجات جتنہ موصل
 (ان تالوا البر حتی تنفقوا) کبی ہدایت ایسہ قریبات حضرتہ و سبلہ در
 (وانک لتھادی الی صراط مستقیم صراط الله) کبی * وکل تکبیرہ
 صدقہ * تکبیر الله اکبر و الله اجل و اعظم و امثالی دیمکدر کہ تعظیم

حرفه دائر در بوراده کلمه کل رفعه مبتدا و صدقه خبری و بعد الجملة
محل ان اوزرینه معطوفدر و بعضیلر دیدیلرکه کل مجروردر که بکل
تسبیحة ده مدخول جار اوزرینه و صدقه نصبله اسم ان اوزرینه
معطوفدر ما کل سوداء تمرة و بیضاء شکمة کیکه عندالقرء جائز
و عندالجمهور غیر جائزدر حرف واحدک عاملین مختلفین مقامنه قائم
اولغه قوتی یوقدر بعدذا بوراده اسلوب ترکیب تغییر اولندی زیرا
سوفی خفیقدر و اخباردن حکمه انتقال وارددر که حکم اخباردن اقوادر
* وکل تحببده صدقة * تحمید الحمد لله و نظائرینی قولدر که الله تعالی به
ثنا و محمودک کالی اظهارددر و حدیثده کلور (اللهم لك الحمد شکرا
ولك المنه فضلا) سکا جدم نعم عظیمه به شکر طریقیه و منتم فضل
معناسنه در یوخسه امتان معناسنه دکل پس منت سنکدر دیمک من
و فضل و کرم سنکدر دیمکدر فاعرف جدا * وکل تهلیلده صدقة * تهلیل
لا اله الا الله و لا اله الا انا و لا اله الا انت و لا اله الا هو و لا معبود الا الله
و لا مقصود الا الله و لا موجود الا الله و بونلرک مؤداسنی افاده ایدر
کلمات توحید دیمکدر تهلیل تأخیر ایتدی زیرا نفی و اثباتی مشتمل
اولغله صفات ثبوتیه و سلویه و تعین و لاتعین مرتبه لرینی جامعدر
انک ایچون افضل الذاکار لا اله الا الله دینلدی پس الله الله و هو هو
دیووغیری وجهله ذکر اتمکدن کلمه طیبه توحیدله ذکر اتمک افضلدر زیرا
ترکیبک متضمن اولدیغنی افراد متضمن دکلدر * و امر بمعروف صدقة *
امر رفعله مبتدادر زیرا معروفله مقید اولغله نکره مخصوصه کیدر
و یاخود تمرة خیر من جرادة قبیلندندر صدقه خبردر و بعض محدثین
صدقه بی نصبله و امری جرله قراءت اتمشیلردر ما قبلی کی معروف
شول فعلدر که شرعا و عقلا حسنی معروف اوله ضدی منکردر که
شرعله و عقلا حسنی بلتمش اوله بوسه بیدن جوده اقتضاده
معروف دیدیلر زیرا اقتضاد شرعده و عقولده مستحسن در
و حق تعالی به معروف دیدیلر زیرا مشهور و مألوف و جلی در اگر خفی
اولوب معروف اولسه منکر دیمک لازم کاوردی حاشا که الله تعالی منکر اوله

زیرا عند العقلاء معروف و عند اولی الابصار مشهود در * ونهی
 عن منکر صدقه * بونک اعرابی ماقبلی کبیدر بونده امر معروف
 ونهی منکر تنکیری تغلبیل ایچوندر زیرا بونوعک قلبی امور سابقه
 مقامنه قائم اولور فکیف کشیری و بعضیلر دیدیلرکه تنوین افراد
 ایچوندر کل افرادی کبی یعنی افراد امر معروف ونهی منکر هر فردنده
 حکم صدقه ثابتدر بلکه بونوعک ثوابی غیرک ثوابندن اکثر در زیرا
 فرض کفایه در تسبیح و امثالی اینسه نوافلدر ثواب فرض ایسه ثواب
 نافله دن اکثر در تکیم حدیث قدسیده کلور (و ما تقرب الی عبیدی
 بشیء احب الی مما افترضت علیه) و بعض روایاتده کلور که فرضک
 نافله اوزرینه ثوابی یتش قات زیاده در و بوندن امر ونهیک تأخیری
 فضلنه بناء اولدیغی معلوم اولدی زیرا امر ونهی خاصه نک شانیدر
 عامه نک دکل انک ایچون امر ونهی اهلی سائر خواصله جنت فردوسه
 داخل اولور لر و تغلیل امر ونهی بودر که مثلاً بر مؤمن او بر وقتده
 ذکر الله ایسه که امر بایندندر بومرتبه قایلدر و اگر ذکر کثیرله ذکر و افراد
 محظوراتک جمله سندن نهی ایسه بومرتبه کثیردر و منکری بالکنز
 قلبه انکار اتمک ادنای ایماندر که ایمان مشقالبدر و انکار و یدایله
 تغیر اتمک اعلائی ایماندر ایمان دینار یدر و بر ماده ایله اوقات مختلفه ده
 امر اتمک کثیردر نهی دخی بویله در پس امر ونهیک تعددی
 مأموریه و منهی عنیهک تعددی کبی اولور بعد ذابومقامده سؤال
 وارد اولور که اغنیا دخی تصدقلرندن ماعدا نوافل فقرایی وجوده
 کتورسه لر شکوای فقرا حالی اوزرینه قالور زیرا ینه اغنیای فقرایی
 سبق اتمش اولور جواب بودر که مقصود فقرا تحصیل ثواب صدقه در
 بوحسه زیاده مطلقه ین نفی دکادر و لکن بوجمل مناقشه دن خالی
 دکلدر زیرا امر اد فقرا طلب مساواتدر پس جواب بودر که غیره حدیثله
 تعبید اولمشدر که اغنیای فقرانک ایتدیکی ذکر ایوب هر ذکرک
 یانه صدقه دخی ضم ایسه لر ینه ثواب فقرا ید ایرمز لر بر اغنیایله فقرا
 رد کادر که فقر حرفت نبویه در بوجهندن بوایکسنک میاننده فرق

ندر ديمك كلام ساقط در زيرا فقر في الحقيقه عبدك وغنا حقاك صفت
 ذاتيه سيدر (و امام غزالي رحمه الله ديمشدر كه كافر فقير عذابي كافر
 غنيدين اخفدر پس فقر كافر نافع اوليحق مؤمنه نيجه نافع اولماز
 (واليد العليا خير من اليد السلي) ده يد عليا ايله مراد يد الله ويد سفلا ايله
 مقصود يد غني در كه يد منفق در زيرا اعطاء صدقه ده شرط
 بودر كه غني يدني پست وكفي بسط ايدوب فقيره آل شوني ديمكدر
 بو صورتده فقيرك يدي عليا ومعطي اولان غنيك يدي سفلي اولور
 ولكن فقير اول صدقه بي قبض ايتزدن اول الله تعالى اني قبض ايدوب
 يرينه يدنه غيري صدقه وضع ايدر كه فقيرك اخذ ايتديكي اول بدادر
 واصلي حقه بله در كه تربيه ايچون اني حفظ ايلر پس بونده فقيرحق
 مقامنه قائم اولدي وفقر افضل اولق ظهور بولدي (وجعت فلم تطعمني
 رمز ايتديكي فضل فقر بلندي وفقرك مذموم وكفر اولاني حقه
 احتياجي نسيان وخلقندن تكفقدن و بعض اهل اللهك در يوزه قلد يغي
 صدقه ايله خلق حقه تقريب ايچوندر زيرا مؤمنلره شفقتلري غالبدر
 اگرچه سوال غير منهيدر ورسول الله صلى الله عليه وسلم اخر عمرنده
 غني ايدى ديمك فى الجملة معاشده شعثه كوره در زيرا خيبرى فتحده
 قريه فدك وامشالني كندينه خاص قلمشدي نتكيم حرايت و زراعت
 ايتدى ديمك اول قرانك ارننى اعماله دائردر والا رسول اللهك بالذات
 كندى طرفندن آدم تعيين ايدوب زراعت و حرايت ايتدرديكي بوقدر
 وغناى دخی قبول ايتدى اگرچه خراش ارض وسموات اكا مسلم ايدى
 بو جهتدن دنبادن انتقالرنده در علري بر يهوديده برصاع شعبه
 مرهونه قالب صكره حضرت صديق رضی الله عنه ايام خلافتده
 فك ايدوب در ع مذكوره بي پيت ماه وضع ايتدى زيرا انبياده مال ميراث
 اولماز وورثه انبياده دخی بوقدر صوفيا بو معنادن اونورى اقتح
 عينك و ما سوادن بالكليه تجرد ايدو كور و ظاهر و باطنى تعريه ايله
 طريق انبيايه كروب كیده كور * وفي بضع احدكم صدقه * بضع
 باء موحدك ضمی وضاد معجمك سكونيه جماع معناسنده در و امام

راغب دیشدر که بضعه فتحه بر قطعه لجر که بضع و قطع اول نور
 صکره بضع ایله بالضم فرجدن کایه اولدی و ملک بضعها دندی
 تزوجتها معناسنه و باضعها باشرها و فلان بضعه منی یعنی جسد من
 جزء بحر اسنه جاریدر زیر اقربی وارد دیشدر تکیم حضرت فاطمه
 رضی الله عنها حقنده وارد اولشدر تکیم (یا علی انت منی بمنزله هرون
 من موسی) ده من اتصالیه قرب مذکورہ دالدر معنای حدیث بودر که
 وسرک بریکرک منکوحه و یا مملوکه سبیلہ جماعنده صدقه وارد
 بوراده و بضع احدکم دیشدیکنده اشارت واردر که جماع اول زمان
 صدقه اولور که مباشرتیه عفاف نفس یعنی نفسی حرامدن کف
 و نظر و فکر وهم و عزمدن منع و یا اداء حق زوجہ و یا حصول ولد
 صالح نیت ایلیه و اگر مجرد التذان و شهوت ایچون اولور سه صدقه
 یرینه کچمز قال الله تعالی (فالآن باشروهن وابتغوا ما کتب الله لکم)
 یعنی ولد صالح ابتغوا وطلب ایتک شرط نکاحدندر زیرا تسلسلی
 وجوده داعی و ظهور نور تجلی به باعثدر زیرا انسان مرآت حقدر
 ودخی اوواد صالح بدعوله و فقیهه خیرله دعایه بادیدر و بو تقریردن
 فهم اولور که ظاهر حدیث و طئک مطلقا صدقه اولماسن اقتضا ایتمز یعنی
 نیت ایتمز ایسه ده تکیم زناده نیت بولنسه دخی آتم در کازعمه بعضهم
 پس و طئ نیت ایله صدقه اولور و زناده دخی بویله در که نیت ایله آتم اولور
 مثلا بر کیمسه زوجہ سی فراشنده بولد یعنی اجنبیه به بلیوب مجامعت ایتمسه
 آتم اولماز انکیچون فقها دیدیلر که مثاب اولغنه صحت عبادت شرط
 دکدر بلکه عبادت فاسده دخی تعمیر ایتیک نیتی اوزرینه مثاب اولور
 کندینی طهارت اوزرینه ظن ایدوب محدث ایکن نماز قلمق کبی پس
 بر کیمسه زنا قصدیه بر فاحشه به داخل اولوب انک فراشنده کندی
 خاتوتی بولوب بلیوب جماع ایتمسه آتم اولور زیرا فعلی نیتنه راجعدر
 تکیم خاتوننه قرنداشی ملاحظه سبیلہ جماع ایتک دخی بویله در
 * قالوا یا رسول الله * یعنی جماع ظاهرا امور شهو به دن اولغله انده
 اجر و ثواب صدقه اولد یعنی استبعاد اسؤال ایدوب دیدیلر که یا رسول الله

* ایاتی احدنا شهوته ویکون له فیها اجر * یعنی بزم بر بزم منکوحه
 ویا مملو که سی یانه برای قضاء شهوت کلورده انکیچون انده اجر
 و ثواب اولوری یعنی بوایش عقلا مستبعد و مستنکر در زیر شهوت حظ
 طبیعتدر طبیعت ایسه سفلی و اجر و ثواب علویدر انکیچون دفتر
 عمل صالح علینده وضع اولور که اکا کتاب ابرار دیرل صحیفه عمل
 طالح سچینده وضع اولندیغی کییکه اکا کتاب الفجار دیرل نیکیم قرآنده
 میندر * قال * رسول الله صلی الله علیه وسلم انلک استبعاد ایتدکری
 نسته به بطریق الحکمة و القیاس تقریر ایدوب بیوردیلر * ارایتم *
 خبر ویر یکن بکا زیرا رؤیت اخبار سبب اولغله سبب ایله مسیدن
 تعبیر اولندی و بالاده تقریر اولندیکه اگر رؤیتدن مراد رؤیت بصریه
 اولورسه سبب بعید اولور زیرا رؤیت حسیه علمه و علم دخی اخباره
 سببدر و اگر رؤیت قلبیه اولورسه سبب قریب اولور * او وضعها
 فی حرام * اگر اول شهوتی حرامه وضع ایسه یعنی زنا طریقه
 دفع توقان ایسه بونده زنا دن حرامله تعبیر ایلدی زیرا الحش
 محرماندر انکیچون دنیاده شهواته اتباع ایدنلر آخرتده جیفه دن
 بد رایحه ایله قبر لردن مبعوث اولوب اهل محشر انلری استقدار
 ایسه لکر کدر * اکان علیه وزر * استغهام تقریر ایچوند
 وزر کسرله ثقل و حمل ثقیل معناسنه در انک ایچون اتمه وزر دینلدی
 زیرا آخرتده مذنب اوزرینه حمل ثقیلدر قال الله تعالی (و یحملن
 اثقالهم و اثقالهم اثقالهم) یعنی سنت سیئه وضع و ابتداء ایدنلر
 کیندی وضعلری بارندن غیر اول سیئه ایله عمل ایدنلر باری قدر
 دخی بار یوکلنورلر زیرا ضال و مضل اولمشلردر انکیچون حق تعالی
 بیورر (زدناهم عذابا فوق العذاب) یعنی اول وضع حرامده انک اوزرینه
 عقوبت ترتب ایله جک کاه اولوری یعنی اولور و اشلدیکی ایش عقبات
 قیامتده اوزرینه بار کران اولور و عقوبت عظیمه اولور و بوندن فهم
 اولور که وزر اولق عمد و نیتله در زیرا حرام دیدی حرامه ایسه تعبد
 اولندیجه خطاء معفو قیلندن اولور * فکذا اذا وضعها فی حلال

كانه اجر * ای كان له اجر بوضعه او كان لاجل ووضعه اجر بوضورتده
 اجر اسم كان اولور و بعض اهل حدیث اجری نصبه ضبط ایتدیله
 بوضورتده اجر خبر كان اولوب اسمی تحتده مسستر اولور ای كان
 ذلك الوضع له اجر او اكبسی شریعتده موافقدر كه عملی حده اجر
 و عمل اثبات ایدر و ایکنجیسی حقیقتده مطابقدر كه فی الحقیقه اجر و عمل
 بدر كه عملك تمثل ایتدیگی اجر ینه اول عملدر كه صورتین مختلفینده
 ظهور ایتشد در افعال بویله اولدیغی کی اما کن دخی بویله در مثلاً
 جتده وسیله مقامندن مراد روضه مقدسه در ولكن هر بری موطنه
 کوره تمثل ایتشد در فافهم جدا (بعد ذابو حدیث شریفده تجویز
 قیاس ایدنلره دلیل واردرا اکثر اصولین کی زیرا ضد اصلده ضد
 حکم اثبات اولدی یعنی وطیء حلالده ثواب صدقه اولیجق ضدی
 اولان زناده و زر ثابت اولدیكه ضد ثوابدر نتکیم (من مات لایشرك
 بالله شیئا دخل الجنة) نك ضدی من مات یشرك بالله شیئا دخل
 النار در و كذلك (طوبی لمن طال عمره و حسن عمله) نك
 ضدی و یل لمن طال عمره و ساء عمله در و علی هذا که نظائری
 بسیار در و بعض تابعین که قیاسی ذم ایتدیله یا نصه مخالف
 و یا بعض شروطی مفقود اولان قیاسه محمولدر پس قیاسله عمل
 صحیحدر که قیاس ادله اربعه دن بریدر نتکیم محلیتده میندر

* السادس والعشرون *

* كل سلامی * سلامی ضمه و خفت لامه جباری وزنی اوزر ینه در
 جمعی سلامیات کلور جباریات کی کذا فی القاموس (و بعضیلر واحد
 و جمعی برابردر دیدیلر و لیکن ضیق ادرا کندر ز بر افراد و جمعه
 نظائری اولان کلمه ده دعوائی تسویه ممنوعدر سلامی او چیز التمش
 مفصلدر نتکیم غیری حدیثده تصریح اولتمشدر مفصل کسر صادله
 و فتحله بدنده ملتی العظیمن در و بدن انسانده مفاصل مذکورده
 اولدیغی کی او چیز التمش عرق یعنی طمردخی وارددر که یوز ساکسانی
 ساکن و یوز ساکسانی متحرکدر شو یله که اگر ساکن متحرک و یا متحرک

ساکن او اسه مانع نوم او اوب راحتہ خلیل ویرر کذا قالہ سهل بن
 عبد اللہ انستری قدس اللہ سرہ * من الناس * کل سلامی یہ صفتدر
 تقدیری کل سلامی التي فی کل فرد من افراد الناس دیکدر کہ من الناس
 فی الخیقه کل فردی بیاندر فاما صورتہ من فی معناسنہ در تکیم قرآنہ
 کلور (ماذا خلقوا من الارض) ای فی الارض * علیہ صدقہ * علیہ
 ضمیری تذکیر او انندی مع هذا سلامی مؤثر عضو و یا مفصل و یا کل
 اعتباریہ زیرا اگر چہ کلمہ کل مدخولانک افرادنی احاطہ ایچون داخل
 و تذکیر و تأیید و اعرا بده اعتبار مضانی الیہدر (کل امر ذی بال و کل
 نفس ذاتقہ الموت) کی فاما صورت ابتداء و مضاف و وقوعی فی الجملة
 اعتبارنی صحیحدر (یعنی ہر مسلم مکلف اوزرینہ عدد مفاصلی قدر
 بطریق الشکر للہ تعالیٰ صدقہ لازمدر زیرا قبض و بسط و جلب
 منقعت و دفع مضرت ہومفاصلہ منوط اولغله نعم جلیبہ دندر علما
 دیدیلر کہ صدقہ بی سلامی اوزرینہ ایجاب ایرادیتی مجازدر زیرا فی الحقیقہ
 صدقہ صاحب سلامی اوزرینہ لازمدر ولکن ظاہر اولان بودر کہ
 بورادہ علی تعالیٰ ایچوندر تکیم قرآنہ کلور (ولتکبروا للہ علی ماہدیکم)
 ای لاجل ہدایتکم یعنی اول سلامی بہ شکر دن اوتوری صدقہ لازمدر
 لاجل الہدایہ تکبیر و تعظیم لازم کلیدی کی (صورت استعلادہ ایراد
 اولندیغی و جوب صدقہ یہ اشارتدر * کل یوم تطمع فیہ الشمس *
 کل نصبہدر کہ عاملی علیہدر ای کل سلامی و جب علیہ او ثبت لاجلہ
 کل یوم الخ بالادہ یوم تقریر او انشدر (طلوع ظہور معناسنہدر
 و طلوع شمسدن استعارہ اولنوب طلوع علینا افلان دنلدی ظہور واتانا
 معناسنہ و طلوع علیہ ای علم و طلوع عنہ ای غاب فہو ضد و شمس فلاك
 رابعک کو کبیدر کہ بین الافلاك توسطتدن اوتوری شمس دنلدی
 شمسہ قلادہ دنکہ میانکین دیدکلر بدر یعنی قلادہ نک چاق اورتاسنہ
 اولان جوہر نفیس کبیردر (یعنی ہر کون کہ اندہ کونش طالع ایدر جدیدا
 صدقہ لازمدر یوحسہ برکونک صدقہ سی جمع ایامک صدقہ سنہ کافی
 اولماز زیراہر کون برآسد مستقل اولغله تکیم طلوع و غروب اکاشاہدر

حکم دخی تجدید ایدر و بعضی بر تجویز ایدوب دیدیلر که یوم رفعه مبتدا
اولور سه مابعدنده اولان جمله لر حذف عائد له اخبار اولور لر تعدل
فیه تعین فیه معناسنه بو صورتده استیناف یعنی عدد سلامی قدر
صدقه یه کیم قادر اولور دیوسؤال ایدنه جواب اولور بو تقریر اوزرینه
تطلع فیه الشمس یومک صفت کا شفه یعنی مو صفحه سی او اور
رفع توهم ایچون زیر اوقت اولور که یومله مطلق وقت مراد اولور
وعلم نحو در مسطور در که نکرا تده تخصیص اشتراکی تقلیل ایچوندر
رجل عالم کی و معارفده توضیح احتمالی رفع ایچوندر زید الظریف کی
* تعدل بین اثنين صدقه * خطاب اوزرینه در غیبت اوزرینه دکل
پس عدله خطاب شانندن اوتلرک جمله سنه شاملا در (واو تری
اذا المجرمون) کی که مخصوص اوزرینه رائی به خطاب دکلر بلا که
رویتله خطابه صالح اولور عامدر عدل تسویه در یعنی برنسنده
برنسنه ایله برابر فلقدر واعتدال تنا سیدر بوراده فعل مصدر تقریرنده
مبتدا و صدقه خبر اولوب مجموعی کل کلمه سنه خبردر (وتسمع بالمعبدی
خیر من ان تراه کی و قرأ تده (ومن آياته یریکم البرق) یعنی یومقوله
مواضعده فعلک متضمن اولدیغی حدثه نظر اولنور هیئت فعلله دکل
و بعضی لر دیدیلر که اصلنده (ان تسمع وان یریکم در و اثنين دن مراد
متحا کین و یا متخاصمین و یا متهاجرین در پس دیک اولور که ایکی
کیمسه اراستی اصلاح و تقویم ایملک صدقه در زیرا متخاصمه قبیح قول
و فعل دن خالی دکلر بناء علی هذا اصلاح ذات الین ایتمک قبیحدن
وقایه اولمغله باعث اجر و ثواب اولدی ولیکن شرط اصلاح و تعدیل
بودر که حلالی حرام و حرامی حلال قلمیه که حد شرعی تجا و زدر
اگرچه بعض موادده فی الجملة کذب جائز و جاریدر زیرا جائز که صدق
دوام عداوته سبب اوله انکیچون محمله کوره کذب صدق دن اولی اولور
قال الله تعالی (انما المؤمنون اخوة فاصلموا بین اخویکم) و تالیف
قلوب فضیلتدن او توری محل امتنانه واقع اولوب (فالف بین قلوبهم)
وارد اولمشد و بعض احادیثده اصلاح ذات الین صلاة و صیام

و صدقه اوزرینه تفضیل اولمشدر زیرا اصلاح خواطر اصلاح
 کعبه و بلکه دخی اعلادر زیر اقلب بناء الهی در وانك عمارتته سعی ایتك
 من یدر ضوانه وسیله در * وتعين الرجل في دابته فتحمله عليها * بودخی
 خط ایدر و تاویل مصدر ده در ال جملده الف لام عهد ذهنی ایچوندر که
 خار جده غیر معین مراد در پس آشنا و بیگانه به شاملدر و بلکه
 کافره بله کفر وضلالک غیری مواد ده مساعده مشروعدر فی دابته
 حذف مضاف اوزرینه در که فی رکوب دابته دیمکدر دابه دیب
 دندر که مثنی خفیف در لغتده جمله حیوانه اطلاق اولور و عرف
 عامده مر کویده نالیدر خیل و بغال و حیر کی قال الله تعالی (ومن آياته
 خلق السموات والارض وما بث فيهما من دابة) بورا ده دابه ایله مراد
 حی در مسیك اسمنی سبب اوزرینه اطلاق طریقله زیرا دینه سبب
 حیاندرو معنایه ملائکه دخی دابه ده داخل اولمش اولور و جائزدر که
 من دابة دنصکره والملائكة تقدیر اولنه تکیم (ولله يسجد ما في السموات
 وما في الارض من دابة والملائكة) انی تأیید ایدر زیرا قرآن عظیمک
 بعضی بعضی تفسیر ایدر و بقیه وجوه روح البیان نام تفسیر مرده در
 ومعنای حدیث بودر که دخی بر کیمسه یه دابه سنه رکوبده اعانت ایدوب
 دابه سی اوزرینه کنندی ارکاب و جل ایتك صدقه در زیرا ضعیفه
 اعانتدر وقوی اولدوغی صورته دخی مساعده ایتك اجردن خالی
 دکدر کنار نهرده سعی ایتك کی * او ترفع له عليها مناعه صدقه *
 فتحمله عليها اوزرینه معظوفدر که او کلمه سی تنويع ایچوندر
 یوخسه راویدن شك دکدر تکیم بعضیلر زعم ایتدیلر زیرا اولکبسی کنندی
 دابه اوزرینه وایکنجیبسی متاعنی جلددر کنندی دکل پس ایکنجیبسی دخی
 موجب اجردر معنی دیمک اولور که یاخود بر کیمسه نك متاعنی دابه سی
 اوزرینه قالد و رب بو کلمتک ایله اعانت ایتك دخی صدقه کبیدر
 بو صورته تفسیر کلام دیمکدر که (وتعين الرجل في حل متاعه
 علی دابته فترفعه علیها پس ایکنجیبسی دخی تحت اعانتده داخل
 اولمش اولور) متاع ما یتع به و ینتفع معناه سنه در و قرآند کور

(قل متاع الدنيا قليل) و متاع انكلكه قصعه مسح ايتدكلى نسنه در كه
 ترك اكا چناق بزى دير تكيم كلام عربده كلور (جاء الرقيم واخذ المتاع
 فتبارك الجبل) يعنى كلب كادى و چناق بزى آلب طاعه چقدى و دنيا دن
 متاعله تعبير اولمقدمه دنيايى ز ياده تحقير واردر ز يرا چناق بزنه تشبيهه در
 مبتذل نسنه در * والكلمة الطيبة صدقة * يعنى انك اجرى صدقه
 اجرى كيدر مضاف و حرف تشبيهك حذفى مبالغه ايجوندر ز ياد
 كالاسد مقامنده ز ياد اسد كى و سائر نظائر دخی بويله در و كالمحسوسى
 محسوسه تشبيهه دير لجامعى عقليدر كه هر برى اوز رينه تر تب
 ثوابدر و نفس متكلمه و مخاطبه صدقه در ديمك جائز در ز يرا غداء
 روحانى در تكيم كلور و كلمه طيبه ذكر الله در تكبير و تحميد و تهليل
 و تسبيح و استغفار كى تكيم غيرى حد يثيده تصريح اولمشد در
 ودعا و ثنا و جمع قلوب و تفريح دل و ادخال سرور ايدن كلمات دخی
 انده داخلدر و قرآنده كلور (قول معروف و مغفرة خير من صدقة
 يتبعها اذى) يعنى سائلك خاطر نى قول حسن ايله تطيب ايتك
 اذيت ايله متبوع اولان صدقه دن خير اولدر ز يرا امتنان
 موزى جاندر بس امتنانه دائر و انك امثالى اولان كلمات طيبه اولماز
 خبيثه اولور فعليك بالطيبات و اياك و الخبيثات * و بكل خطوة
 تمشيها الى الصلوة صدقة * بازائده و يامقابله ايجوندر و خطوه فتحله
 مره در كه بر كره آديم در و ضمه ما بين القدميندر و مفتوح دخی اولور
 قال الله تعالى (ولا تتبعوا خطوات الشيطان) تمشيها خطا بدر غيبت
 دكل ضمير خطوه به را جمعدر يعنى هر آديم كه نمازه يوررسن مسجده
 كيدر رسن هر برى بر صدقه در (بعض علماء يمشدر كه كلمه طيبه
 و خطوه الى الصلوة اوز رينه صدقه اطلاق اولمق مع هذا تفعلى
 غيره متعدى دكلدر يا مشاكت و يا سبب اجرا و لمقدمه ماله تشبيهه
 طر يقبله در انتهى بالمعنى) و ظاهر اولان بودر كه بوايكبسى نفس فاعل
 اوز رينه صدقه در ز يرا غداء جسمانيده كندى آغز نه وضع ايتديكى
 لغمه صدقه اوليجقى كه نفس حيوانييه بي طاعتيه تقويت ايجون

تریه در خدای روحانی دخی نفس ناطقه بی تمیبه و ترقیه ایچون اعانتدر
 بو یوزدن اعمال لازمه اعمال متعدیه اولدی پس صدقه ایله مراد یا الکنز
 صدقه مالیه دکدر بلکه نوافل طاعات دخی انده داخلدر تکیم
 صلاته مشیده سائر طاعاته مشی دخی مندر جدر صلاه رحم و طلب علم
 وسفر حج وغز او عبادت مرضی و نظاری کبی زیر اشارتک برنسنه بی
 تعیین ساری منافی دکدر که طاعات منشاها تدر (مرویدر که زمان
 نبوتده صلی الله علیه وسلم بعض اصحابک رضی الله عنهم مساکنی
 ناحیه مدینه ده اولغله قرب مسجد نبوی به انتقال ایتک صد دنده
 اولد قلرنده (انا نحن نحیی البوتی و نکتب ما قدموا و آثارهم) آیت
 کریمه سی نزول ایدیجک حضرت رسالت انلری جمع ایلوب (دیار کم
 یکتب آثار کم) یعنی خانه لر یکره ملازمت ایدیکورز و قرب مسجدده
 انتقال سودا سنده اولمایکوز زیر اثر لر یکورز و آدم لر یکورزه ثواب یازیلور
 بیوروب آیت مذکوره بی فرائت ایتد که انلردخی عزیمتلرندن فارغ
 اولدیلر و غیره حدیثده (مشی الاقدام الی الجماعات) مکفرات ذنوبدن
 عد اولمشدر پس بو بایده پیاده سواردن افضلدر مکر که اهل عذر
 اولغله را کب اوله و فی الحدیث (اعظم الناس اجر فی الصلوة ابعدهم
 الیهامشی فابعدهم) یعنی نماز ایچون مسجد بعیده اقدام اوزرینه
 یور یوب کتمکده ثواب زیاده در زیر خطوات کثیره به محتاجدر که
 مشقتی مشتملدر مکر که مسجد قریبی هجر ایتک لازم کله زیر قریبی احباب
 اولادر و یا خود مسجد بعیدک امامی مبتدع و یا غیره وجهله ضال
 اوله زیرا کر چه (صلوا خلف کل بر وفاجر) موجبجه فاسقه
 اقتدایله دخی اصل صلاه صحیح اولور فاماتقی به اقتداده کی کبی ثواب
 کثیر اولماز بوسپیدن اوق کبی ایراغه آتلق بیانه کتمک کبدر که
 زحمت محرده در و قبور انبیا و مر اقد اولیا زیارته قصد و فسقه و فخره
 صحبتنه عزم و خروج نه ایدوکی بوندن فهم و اخذ اولانه * و تمیظ الاذی
 عن الطریق صدقه * تمیظ افعال بانندن خطا بدر اما طد تبعیددر
 اذی طریقندن مرور ایدنلره زحمت واضطراب و یرن نسیندر حجر

وشوك وعظم ونجاست وطين وامشالی کبی اماطة اذابی تاخیر ایلدی
 زیرا ادنی شعب ایماندر نتکیم شهادت اعلای شعبدر بوجهتدن ازاله
 اذی مراد ایدن کیمسه به مستحبد رکه ابتدا لا اله الا الله دیه تا که شعب
 ایمانک اعلی وادنی سنی جامع اوله بعد نا حدیث مشروحدن مقصود
 هر سلامی مقابله سنده یا بر ذکر قولی ویا بر خیر فعلی در که امر بالمعروف
 ونهی عن المنکر ودرت رکعت صلاة ضحی وامشالی انده داخلدر
 و بونلره قادر اولمیانلره ادنی الامر کر کدر که نفسنک شرینی خلقدن دفع
 ایده زیرا کرچه تروک مقوله سنده اجرا اولماز ولکن نیته مقارن اولیجق
 مأجور اولور مباح کییکه احکام شرعیه دن اولوق اوزره نیت ایدوب
 عمل ایدنه ثواب مندوب کبی ثواب واردر (وحسن بصری وابن سیرین
 رجهما الله تعالی دیمشدر در که فعل خیرده نیت اولسه ده اجر واردر
 زیرا اکثر خلق تصحیح نیتدن عاجز لدر پس نیت امور مباحه ده
 وعبادات مستقله ده لازمدر وشواکه معروفاندر صله رحم واحسان
 یتیم واعانه ضعیف واطعام ضیف واکرام مسکین وامشالی بونلرده
 تصحیح نیت کماله راجعدر بوخسه اصل ثبوته دکل انکیچون الله تعالی
 کافرله مکارم اخلاق اوزرینه دنیاده مجازات ایلر مع هذا نیتلری
 یوقدر هکذا قالوا (بوفقیف فهم ایتدیکی بودر که کفاره مکارم اخلاق
 مقابله سنده اولان مکافات دنیویه آخرتده بین الحیوانات قصاص
 مقابله کبیدر که فی الحقیقه بطریق الجزا دکلدر نتکیم شیطانه علیه
 ما یتحق (انک من المنظرین) دینلوب طقوز بیک ویا اوتوز بیک سنه
 عبادت سابقه سی مقابله سنده الی یوم القیام عمر طویل اعطا اولاندی
 معتبر اولان ایسه مکافات باقیه در فانیه دکل وکفارک دوزخده بعض
 افعال خیر مقابله سنده کفردن ماعدا معاصی خصوصنده تخفیف عذاب
 اولند قلری اختلافیدر وعلی تقدیرا صحه اول تخفیف نعیم قبیلندن
 دکلدر زیر انارده نعیم اولماز که کفرلری مقابله سنده عذاب ابدیلری انی
 منافیدر بناء علی هذا هر عملده مقتضای حال نیت تقرب رب متعالدر
 زیرا قصود ونیات ارواح اعمالدر و بی روح جسددن انتفاع اولنماز تأمل

ایله که الله تعالی جمیع ارادات ایچندن نیتی اختیار ایتشدیر اگر برکارده
مطلق ارادت کافی اولیدی نیتسه حاجت قلم ازدی و هر مراد اولان
ایشده ثواب اولیق لازم کلوب عبادت و عادت بری برندن ممتاز
اولزدی و عوام و خواص رتبه ده برابر اولوب اخلاصنه کوره رفع
درجات لازم کلزدی پس *عالمک معمول لیه ارتباطی نیتله در بو خود*
معلومدر که هر کارک یوزی حقه دکلدیر مثلا بر کیمسه اکل و شربدن
امساک ایتک پرهیز و یا مرض و یا بخلدن ناشی اولیق احتمالی وارد
بوجهتدن اول امساکه صوم دیمک نیتسه موقوفدر اشته بودر که
(الصوم لی وانا جزی به) دنلدی پس بونیت اولسه امساک حق ایچون
اولایوب اوزرینه ثواب ترتب ایلمز و اکثر اعمال مداخله ریادن خالی
دکلدیر مثلا اطعام مسکین و اطعام ضیف و امثالی گاه اولور که بعض
اغراض فاسده یه مبنی اولور بو معنادن تحصیل اجر و ثوابه اخلاص
نیت شرطدر و حدیثده کلور (من قاتل لتکون کلمة الله هی العلیا فهو
فی سبیل الله) یعنی صورت غنا افعال خیردن ایکن شهرت و یا جلب
غنیمت و یا غیر غرض ایچون اولان مقاتله فی سبیل الشیطان و اعلاء
کلمة الله ایچون اولان فی سبیل الرحمن اولدی و صورت عمله انظر
اولمدی کر کسه صورت خیرده اولسون و فی الحدیث (ان الله لیؤید
هذا الدین بالرجل الفاجر) یعنی تأیید دین افاضل اعمالدن ایکن
فجورله بله ثوابده تأثیری اولیوب مردود و صاحبی مغضوب اولدی
و دیمشدر که کلمة شهادته بله نیت لازمدر یعنی شهادت عمل لسان
اولمغلا که عمل ظاهر در نیت اخلاصه محتاجدر زیرا جائزدر که اهل
نفاقک شهادتی کبی اولوب (والله یشهد ان المنافقین لکاذبون) نشانبله
معلم اوله چونکه اهل الله تزکیة نفس حسبیه نفس و شیطاندن
خلاص اولدیلر و یا و سمعه مداخله سیندن نجات بوالدیلر لاجرم
اخلاصلری جمله اعماله ساری اولوب هر کارده مثاب و مأجور اولدیلر
و اخلاصلرینه کوره درجات عالیه بوالدیلر هذا و ایس وراء عبادان قریبه
* السابع والعشرون *

معلوم اوله که یکرمی یدنجیده درج اولنان ایکی حدیثدرکه متنا وسندا
 مختلفردر ولکن معناده پر برینه اتصالی وهر برنده فائده زائده اولغله
 بریده درج ایلدی و حدیث واحدکی قلدی * البر حسن الخلق *
 بر کسرله بالاده شرح اولندیغی اوزره انواع خیسیری جامع اسمدرکه
 شرعک و جویا و یاندبا اقتضا ابتدیکی نسنه درزیرا بر کسرله بردن
 اخذ اولمیشدر فتحله که بحرک مقابلی و معنای توسعی مشتملدر و واجبه
 بر اطلاق اولندیغی (لیس من البر الصیام فی السفر) حدیثندن
 مأخوذ درزیرا بوراده صیامله مراد صوم فرضدر و ابرار دیدکلی
 شول طائفه در که انواع بری جمع ایشلر و طاعتده تقصیر ایتمشلردر که
 انلر عباد و زهاد در زیرا اعمال جسمانیه درجات جتیه دایردر که
 مقامات اهل اعمالدر و مقربین احوال روحانیه ایله حقه تقرب
 ایدنلردر که مقامات قرینه راقبلدر بونلر ابرارک فوقنده در زیرا ابرار
 بونلره کوره باطندن ظاهر مترله سنده در زیرا ظاهر عمل جسده راجعدر
 جسد ایله ایسه حقه تقرب اولماز باطن حال ایسه روحه دایردر روحله
 ایسه حقه تقرب ممکندر زیرا نفخ الهیدر و مخلوقدر دنلدیکی وسیله
 قربت اولغله مانع دکلدن زیرا روحک سره اتصال قویسی وارددر
 فافهم جدا و گاه اولور که بر عقوقله مقابله اولور بوضورتده بر
 احساندن عبارت اولور تکیم عقوق اساءتدن عبارتدر بوراده بر ایله
 مراد اعظم انواع بدر که حسن خلقدر کویا که بر حسن خلقدن
 عبارتدر زیرا عبدالله مولی میاننده احسن اخلاق رضا و تسلیم و عبدالله
 عبد ار اسمنده سخا و حسن خلقدر و حسن خلق دیدکلی مکارم
 اخلاق و معاملات جیهله در طلاق وجه و کف اذی و بذل ندی
 و رفق ولین جانب و حسن عشرت و امثالی کبی اشته بوندن فهم
 اولندیکه عبوس الوجه اولق و غضب و کسر خاطر و بد معامله
 و شدت و تیرلک و نظائری مقابح اخلاق و افعالدندر که اوصاف
 نبویه دن خارجدر پس حسن خلقله هر خلق حسن مراد دکلدن
 بلکه مکارم اخلاقدر که سنک ایله غیر ار اسمنده جاریدر زیر کندی

ذاتکه لازم اولان اوصافه نعوت دیرل اگرچه بومقامی نیجه لر فهم
 اتمشردر * والاثم ما حاك في نفسك * اثم موجب عقوبت اولان
 کاهدر همزه سی واودن منقلبه در کویا اعمالی و ثم و کسر ایدر یقال
 و ثمه بینه کسره و دقه و اثمی همزه باندن ذکر ایتدکاری و اووی الاصل
 اولدیغنه مانع دکدر زیرا اصلی متروک و منسی در تکیم بعض علماء
 اسمی و سم دن اخذ ایلدی و یقال حاك السيف بحيك حیک اثر یعنی
 حیک حاء مهمله نك فتحی و یاء مثنات ساکنه و کافله تأثیر معناسنه در
 وانی محیی دن جاك قیاس ایدنلر تصحیف اتمشردر نفسله مراد
 صدر در زیرا بعض احادیثه صدرله تعبیر اولتمشدر یعنی کاه وارد که
 نفسده و صدرده تأثیر ایلدی و اکا نفور و کراهت واضطراب کتوره
 پس حیک اطمینانی منافیدر زیرا اطمینانده تردد واضطراب اولماز
 بلکه یقین و سکون اولور تکیم اصحاب الهام و داعیه حالیدر یعنی الهام
 و داعیه اهلی اودر که برنسنه بی قبول و رده قلبه نظر ایدر ل شویله که اگر
 تردد حاصل اولورسد (دع ما یریک الی مالایریک) موجب بجه شکی یقینه
 مبادله ایدرلر و بوندندر که مخیر اولدقلری نسنه بی اشلر لر زیرا تخیرده
 مکر واردر پس برنسنه معمول به اولغه قطع لازمدر والا اشدن خالی
 اولماز زیرا برنسنه بی اهل دلاک کرکلی قبول ایتدیکی شره علامتدر
 خیره دکل * و کراهت ان يطاع علیه الناس * یقال کره الشیء بالکسر
 من باب علم لم یرده یعنی کراهت ضدار ایدر و لکن عرفا تنفر معناسنه
 استعمال اولنور کما فی الکرمانی (وتاج المصا در ده کلر که الکرهه
 دشوار داشتن یعنی برنسنه بی کوج طوتمق زیرا دشوار عسیردر یعنی
 وجوه و امائل قوم که انلردن استحبیا ایدرسن و یا منطلق ناسک اولحاله
 اطلاعنی و اول ایسک انلرک یاننده سندن صدورنی کراهت ایدرسن
 و تنفر ایدرسن و سکا عیب و عار کلور اشته اثم بومقوله نسنه در و بوندن
 فهم اولندیکه اثم ایکی علامتی واردر بری داخلیه در که قلبک
 او خصوصده اضطراب و ترددیدر و بری خارجیه در که اطلاع نام
 صورتنده فضا حدر بومعادن دیدیلر که انسانک قلبی شویله کرکدر که

بالغرض برطبق ایچنه وضع اولنوب خلقه عرض اولتسه ایچنده
 حیایده جک برنسنه بولنیه (و بودخی معلوم اولدیکه معنای مذکور
 اهل عفته کوره در زرا مغلوب الهوی والشهوه اولان کیمسه مذموم
 العاقبه اولدیغنی بیلدیکی امر مضره اقدام ایدوب مفتضح اولور
 زنی و سرقه و امثالی کبی و عقیف اولان توفیق الهی ایله محفوظ اولور
 (سؤال اولنورسه که مضطرب اولدیغنی امر نفسی نوجمله اثم اولور که
 عمل ایتدوکی و یا لسانه کتورمدوکی نسنه معقودر تکیم حدیثده کاور
 (ان الله تجاوز عما وسوست به نفسها ما لم تعمل به او تکلم) جواب
 بودر که مقصود نبوی قلبده مترده اولان نسنه تک عمل و تکلمی اثمدر
 دیمکدر والا عقوده وسوسه کبیدر * قال و ابصه رضی الله عنه *
 و ابصه بآء موحده تک کسری و صادر مهمله ایله اسم مذکور در
 زیرا تا وصفیتدن اسمیه نقل علامتیدر و بصدندر که المعان یعنی
 بیدر اعق معناسنه * ائیت رسول الله صلی الله علیه وسلم * اتیان سهواتله
 مجیسه دیرلر و بالذات و بالامر اولانه شاد بیدر و خیرده و شرده دخی
 جاریدر بآئی الفاحشه کبی و دیمشدر در که مجی ده برنسنه بی جانب
 مبدادن نقل و اتیانده منتهایه ایصال ملاحظه اولنوراشته بوجهتدن
 فرقبری واردر اگرچه اصلده شیء واحددر (عرویدر که و ابصه
 هجرتک طقوزنجی سنه سنده بنی اسد قبیله سندن قومندن اون نقر
 کیمسه ایله رسول الله صلی الله علیه وسلم کلوب کر بند اسلام اولدیلر
 و آخر رقهده دفین خاک اولدی قاری القرآن کثیر البکاء صحابی ایدی
 رضی الله عنه * قال * رسول الله صلی الله علیه وسلم و ابصه به بیوردی
 و ابصه اکا حالی عرض و ضمیرنی کشف ایتدندن اول * جئت تسأل
 عن البر * یعنی یا و ابصه بر و ائمدن سؤال ایدر اولدوغتک حالده بزه
 کلدک زیرا جواب آتیده اثم دخی درج اولندیفتدن و ابصه تک مرادی
 ایکبسنندن دخی سؤال ایدی تکیم غیری روایتک سوقنده مجموعی
 مذکوردر پس بوراده طی اثم اولندیغنی اکتفا قبیله بیدر و بونده
 کشف ضمیر واردر که دلائل نبوتدندر زیرا قبل التکلم قلبنده اضمار

ایتدیکی نسنه دن اخباردر و کشف بش نوعدر که کشف ضمیر و کشف
 قبور و کشف سلك و کشف جن و کشف الهی در که بوجوعك اعلاسی
 کشف اخیر در زیر الله تعالینک ذات وصفات و افعاله دائر در
 ماعداسی ایسه اکواندندر و اکوان عالم و جویک قشری کیدر
 مقصود ایسه لبدر قشردکل * قلت نعم * سوءاله کلدو کنی تصدیقدر که
 انکاره وجه یوقدر زیر تعلم خیر طریقیله داخل مجلس نبوی اولمشدر
 پس حال باطنی جناب نبوتیه منعکس اولسه دخی کشف راز ایتلودر
 * قال استفت قلبک * قلبکدن فتوی طلب ایله دیو بیوردی یعنی
 بروائی بیانندن اول ابتداء کلام بو اولدی (فتوی فتی دند رشاب قوی
 معنا سنه زیر مفتی جواب حادثه ایله سائله قوت ویرر و بوراده
 قلبی مفتی منزله تنزیل ایلدی زیر مظهر اسم علمیدر که علم اشرف
 اوصافدر قلب اشرف قوی اولدیغی کی بونده و ابصه نک اهل قلب
 اولدوغنه اشارت وارد در زیر رسول الله علیه الصلاة والسلام
 نور نبوتیه حال و ابصهیه واقف اولوب انی ادراک قلبی به احاله ایلدی
 و اهل قلب اولوق بیند و بین الله حجاب لک ارتفای و اسم اعظمه مظهر
 اولوب انفس و افاقی بری برینه تطبیغه قادر اولغله اولور تکیم
 خطاب مذکور دن اقدام رسول الله و ابصه بی زانو بزانو تقریب
 و اوچ برماغنی جمع و انک صدرینه وضع ایتدوکی سینه سنه قوت
 ادراک دالدر زیر اوج پرمقدسه اوج مرتبه به رمز وارد در که ذات
 وصفات و افعالدر * البر ما اطمأنت الیه النفس * اطمئنان نفسک
 اضطر ایدن ساکن اولماسیدر که ترک دکلمک و عجم آرامیدن و آسودن ایله
 تعبیر ایدر و طمأنینت ضمه و سکون همزه ایله اسمدر که مصدر مقامنه
 اقامت اولمشدر فتح طائله غلطدر زیر اطمأن یطمئن طمأنینه اقشعر
 یقشعر قشعریره کیدر (معلوم اوله که جوهر انسان فطرت اولیده حقیقت
 واحده در که قوای کیره سی وارد در عند الصوفیه قلب و روح دیدکلرینه
 عند الحکیم نفس ناطقه دینلور پس غواشی بشریه ایله محتجب اولسه
 نفس و عند النجرد عقل و عند الرجوع الی العالم القدسی الاصلی روح

و باعتبار المعرفة قلب دیرتر یعنی بر او در که نفس اکامظمن و انک
 حقنده بی اضطراب اوله زیرا نفس حجب بشریت ایله محتجبه اولدیغی
 جهتدن ظنون و شکوک و تردد و اوهام و خیالدن خالی د کادر چونکه
 احتراق حجب ایلله الهمام و داعیه اهلی اولوب بیه متعلق نسته ظهور
 ایتسه انک حقنده بی تردد اولور حتی اولدوغنی بلور وانکله عمل قلوب
 و بونده (دع یریک الی مالایر یک) مضمونه اشارت وارد ز بر بعض
 امور وارد که بحسب الحکمده معلق قالور و حقیقتی مفتوحه اولماز
 بوضوح او را دن حقیقتی منکشفه و امری ظاهر اولان طرفه عدول
 لازمدر (حتی رئیس المشایخ صدر الدین القنوی قدس سره حضرت زیننه
 محل ثواب جن منکشف اولما یوب حالی اوز زیننه ایضا ایلمشدر اگر چه
 هر طاعته مکافات لازم اولدوغنه قائلدر پس اگر کامل و اگر ناقص
 یقین تامله عمل ایتک کر کدر * و اطمأن الیه القلب * عطفدن قلبک
 نفسه مغایرتی فهم اولنور تکیم بیانی سبق ایتدی (واطمئنانی اعاده
 دخی استقلاله ر مزاید (اطیعوا الله و اطیعوا الرسول) کی قلب دنلدوکی
 بر حالدن بر حاله تغلب و تحولدن او تور یدر کرک خیر او کرک شر یعنی
 بر او در که قلب اکامظمن اوله زیرا الله تعالی عبادی معرفت و محبت
 و قبول و سکون حق اوز زیننه مفطور ایلمشدر پس شول کیمسه نک که
 فطرتی سلیم و طبعی مستقیم اوله نفس و قلبی مستحسن اولان نسته بیه
 مظمن و منشرح اولور و مستنکر اولان دن نفرت ایدر انکی چون خبیث
 و طبیی تمیزده اهل اخلاق و اصحاب فطرتیه مراجعت اولنور اگر چه
 عوام ناس خواص و حکم خواص ندر بلزلر انکی چون خلقت هر بری
 بر یوله کتمشدر و اکثر علماء ظاهر دخی اوهام و خیالاته متابعت ایتشدر
 نعوذ بالله من مقالاتهم الباطله و دعاویهم العاطله * و الاثم ما حاک
 فی النفس و تردد فی الصدر * جمله اولی نک مفردات و معانیسی کدر
 ایلمشدر (تردد اضطرابدر که عجم اندن شد آمد کردن ایله تعبیر ایدر
 مثلاً قبله نمائک ابتدادن یمین و یساره حرکتی کی صدر قلبک طرفی
 و خارجی در فؤاد باطنی اولدوغنی کی قال الله تعالی (ولکن تعمی القلوب

التي في الصدور) وگاه اولور که صدر له نفس قلب مراد اولور و صدر
 اصلنده جار حدر صکره مقدم الشیء ایچون استعاره اولندی
 صدر القناه و صدر المجلس و الکتاب و الکلام کی و صدر بن دیدیلر
 ایکی قاضی صکره زیر مقدم قضا تدر بوراده صدر له مراد جار حدر کل
 بلکه جار حدرک مشتمل اولدیغی قوتدر که معنویه در پس صدر له قلبک
 قوت بر در و قلبدن صدر له تعبیر اولدیغی تفنن طریقیه له در یعنی گاه
 اولور که نفسه تأثیر ایلیه وانی اضطرابه دو شوره و صدر و قلبده تردد
 ایدوب صدر انک ایچون منشرح اولیه و بو بایدن در که گاهیجه بعض
 اموره مباشرتده ابتدادن خطا واقع اولوب دفع ایدیم دیرکن بر مانع دخی
 ظهور ایدر پس بو خطیال اول کارک ترکی لازم اولدوغنه علامتدر
 حتی بعض عرفاده بر معرفت کتابنه شروع ایتدکه اول امر دن قلنده
 خطا و غلط واقع اولور و اعاده و اصلاح ایدیم دیدکجهینه خلاف واقع
 اولور بس بو معنی اول کار دن فراغه نشاندنر تکیم بو فقیره چوق کره
 واقع اولور حتی بر دفعه بعض اهل انکارک امتحان طریقیه له ارسال
 ایتد کلری بر امر مشکی شرح اولور کن قلیده طغیان و طور عقلمدن
 خارج بیان واقع اولمغله اوراده عالم غیبدن بو بیت القنا اولندی که
 (بیت قلم برار در هادر ایکی شق انده ایکی سردر) مرکب زهر وارانک
 دهانی ایچره مضمردر) فاما بو فقیر اکا مقید اولمایوب بعد التحریر
 محله ارسال اولندقده یولده کیدر کن بامر الله تعالی اول سر حک
 اوراقی بری برینه ملترق اولوب فهم اهل انکاره کنجایش دن بیرون
 اولان مواضعی ممسوح اولدوغندن استنساخه صالح اولمایوب واقع
 الحال بر قاج کوندن صکره عکس ایتدکه حفظ الهی ده اولدیغیزه
 تشکر اولندی فاعرفه * وان افتاک الناس * مقدره معطوفدر که
 ان لم یفتک الناس وان افتاک الناس تقدیرنده در و بعض و آیاتده وان
 افتاک المفتون واقع اولمشدر که مراد علمادر و بو وصل فی الحقیقه استفت
 قلبک به متصلدر البر و ما بعدی استفتاء نقلیدر (یعنی علما سکا جواز نه
 فتوی ویرسه در دخی قلبک قبول ایتدکجه فتوالرن قبول ایتدکجه زیرا انلرک

فتواری ظواهره مبنی در بس اسم اولان غلط و شبهه به وقوع در حدیث
 فتوای قلبه عمل ایده سن که بوفتوی سکا باظندن و حقدندر و فتوای
 مفتی ظاهر دن و خلقندر و جانب باطن اقوادر انکیچون افتابی ناسه
 نسبت ایلمدی زیراناس نسبتندندر و نسیان و سهولت و بدائی و همدر و بو
 و همدر نه مدرس و نه فقیه خلاص اولمشدن کر کسه روایت و نقلی
 عنده ایله و ثقه دن اولسون بوسیدن کتب معتبره حدیثیه موضوعات
 بولنوراکر چه مؤلفنک صحت احادیث حقدنه دعوای عمر بضه سی
 واردد فاما خواص ناسک فتوی ویردیکی نسنه بلا تردد معمول به در
 زیرا انلرک علمی حضوری در حصولی دکل بس انلرک قول و فعلند غلط
 اولماز و الهام عوام ناسه حجت دکل ایسه ده ارباب اعتقاده حجتدر
 بو معنادندر که الی هذا الان والی قیام الساعة سن اولیائله عمل اولنور
 و ارباب انکارک ظنیائله مقابله سنه التفات اولماز فان القول ما قالت
 حذام * وافتوک * تا کیددر و جا زدر که وان افتاک جمع بعد جمع
 معنا سنه اوله و بعضی اقرنوک روایت ایتمشدر در قافله و نونله ارضوک
 معنا سنه کا قال فی تاج المصادر الاقناء سرمایه دادن و خشنود کردن
 یعنی خلق سنی ظاهره بنیاء خشنود ایدر لر سه دخی قلبکده اضطراب
 و باطنکده تردد بولند بجه عمده توقف ایله والا آثم اولور و تنزل
 بولور سن نظر ایله حال آدمه علیه السلام که قلبی مضطرب ایکن
 التفات ایتوب شجره منهیه دن اکل ایتدکده عاقبتنده نادم اولوب
 (ربنا ظلما انفسنا) دیدی و وجه ارضه هبوطنده قی ایدوب اندن
 زهر اغاجی بتدی و بوندندر که دیر لر المعاصی سموم یعنی معاصی
 فی نفس الامر هلاک معنویه به مؤدی اولدیغی کبی هلاک صورتی به سبب
 اولان اتاری دخی مورت اولور پس بوندن فهم اولدیکه اضطراب
 قلب اولدیغی برده تاویل مفید اولماز زیرا آدم دخی کرچه اکل تاویل
 مبنی قلدی فاما بدایتنده صواب ملاحظه اولان نسنه نهایتنده خطا
 چه قلدی خطا مجتهد کبی بوجهتدن هر قیاسه و هر دلیل ظنی به
 التفات اولماز بلکه دلیل قطعی و اطمینان دل لازمدر فاعلم ذلك

* الثامن والعشرون *

* قال ابو نجیح العری باض رضی الله عنه * نجیح نون مفتوحه وجیم مکسوره واخرنده حاء مبهمله ایله فعیل وزنی ارزره اسمدر نجاحدن که ظفر بالشیء معنایسته در عرباض باء موحده وضاد مبعجه ایله قرطاس وزنده آدمدن ثقیل وابل واسد دن ثقیل وعظیم دیمکدر ابو نجیح عرباضک کنیه سیدر که نجیح اوغلی وعرباض هجرتدن یمش بش تاریخنده شامده دفین خاک اولمشدر جله مرویاتی اوتور بر حدیث شریفدر * وعظنا رسول الله صلی الله علیه وسلم * یعنی صلاة صبحدن صکره رسول الله صلی الله علیه وسلم بزه وعظ وقلبه رقت وبر وجهله تذکیر ایله دی تکیم روایت اخراده بعد صلاة الصبح اولدیغی مقید ومصر حدیثون جمع اول مجلس عالیده حاضر اولان صحابه اعتبار یله در آشفه ده قلوب وعیون جمعیتی دخی جماعته ناظر در * موعظه * مصدریت اوزرینه منصو بدر زبرا وعظ وعظه وموعظه بدر تنوین تعظیم ایچوندر که موعظه عظیمه دیمکدر تکیم روایت اخراده موعظه بلیغه اکادالدر زبراموعظه نیک بلیغه اولدیغی انذاروتخویف وتأثیرده غایته بلوغیدر تکیم (قل لله الحجة البالغة) دئلدی مراد از آمده نهایتیه بالغه دیمکدر پس بوتقدیردن فهم اولندی که وعظ وموعظه تذکیر وترفیق دل وتخویفه مقارن اولان زجر در یعنی شول کلماتی تألیفدر که قلوب قاسیه بی تلین وعیون جامده بی تسلیل وتدمیع واعمال فاسده بی اصلاح ایله تکیم خطبه ضمه شول کلامی تألیفدر که وعظ وابلایغی متضمن در انکیچون مخاطبه تأثیر ایدر وخطابت دخی دیر لر فحشه اگرچه عوام کسر ایدر واول کلامه دخی خطبه دیر لر وموعظه دخی بویله در که فعلی واعظ اولدیغی کبی تألیف ایتدوکی کلامه دخی اطلاق اولنور * وجلت منها القلوب * جیمک کسر یله وجلدن در استشعار الخوف معنایسته یعنی قلبنده خوف بولمق یعنی قلبلر اول موعظه نیک تأثیریه سببیه خوفک اولدی قال الله تعالی (اذا ذکر الله وجلت قلوبهم) دیمشدر در که عندالذکر حاصل اولان خوف

و خشیت بحسب التجلی در یعنی شعاع جلال و نور عظمتك اشراقی
 تقدیر ایسه حقیدن خوف دخی اول مقدار در انکی چون جناب رسالت
 صلی الله علیه و سلم جله دن اتقی و اخشی ایدی یعنی زیاده مستعد اولدیغی
 جهتدن تجلی واقع اولوب مقام کبریاده قیامی دخی اکا کوره ایدی
 پس اعظام و اجلال رادب و حیا عارفك شاید در زرا مکا شغدر
 جاهلك حالی دکادر که محجوبدرو و بوندن فهم او لنور که مقر بین
 ملائکه کرو بین کیدر که علور تبیه و مقام قربده اولدقلرندن حقله
 معامله لری جاهلر تبیه کوره در تکیم خواص سلطانله عوام ناس
 برابر اولمازلر قال الله تعالی (هل یستوی الذین یعلمون والذین لا یعلمون)
 * و ذرفت منها العیون * ذال معجمه وراء مهمله و فائله ضرب بایندن
 سالت معنا سنهدر مصدری ذرفدر که سیلاندر و ذرف عین سیلان
 دمعدر یعنی کوزیاشی آققدر بس عینه نسبت اولندیغی مجاز در زرا
 سیلان ایدن نفس عین دکل بلکه دمعدر یوصورتده کلام مبالغه دن
 خالی دکادر یعنی اول موعظه تأثیرندن و قلوب اوزر تبیه سلطان
 خشیتك استیلا سندن اشك دیده روان و بلکه کوزلر پرسیلان
 اولدی عیون عینك جمعیدر صکه جارحه در و صومنیعنه
 عین دیدکری هیئت و رطوبتده جارحه معناسنه اولان عینه
 مشابهتندن اوتوریدر ذرف عیونی وجل قلبدن تأخیر ایلدی
 زیرا وصل اصلدر اصل ایسه فرع و سبب مسبب اوزر تبیه
 تقدیم اولنور و بعضر واپتده ذرف تقدیم اولندیغی ادنادن
 اعلایه ترفی ایچوندر زرا بکاء ذکر لسانی کیدر که حال قلبه تابعدر
 پس حال قلب حال قابدن اعلا در زرا گاه اولور که اغلیق کذب اولور
 تکیم اخوان یوسف حقنده کلور (وجاؤا باهم عشاء یبکون) یعنی یوسفی
 ذئب اکل ابتدی دیو اخشام وقتنده کریان اولدقلری حالده پدر لری
 یعقوبه کلدیلمر مع هذا اکلک اصلی یوق و کریان اولدقلری دخی تکلف
 و حیلله طر بقبله ایدی (و بونده تذکیرك استجابنه اشارت وارد در بناء
 علی هذا بن مسعود رضی الله عنه هر خپس اخشامی تذکیر ایلر و خوف

ورجایه متعلق کلمات سویلردی و حدیثه کلور (یسر واولا تعسر و
 و بشر واولا تنفروا) یعنی وعظ و تذکیر طرفینی جامع کر کدر که ترغیب
 و ترهیب در زیر و اعظ فساد کبی در هم جراح و هم واضع مرهمدر
 و وصایای لغمانیه کور (لا تکن مرتعنی ولاحلو افسترت) یعنی آبی
 سوز لو اوله که زهر ناک نسنه کبی اغزلردن رمی اولنور سن و فوق الحد
 طتلو سوز او دخی اوله که حلو اولان نسنه کبی عرضة بلع قلنور سن
 پس افراط و تفریطی قویوب معتدل اولا کور و تراز و کفه لری کبی
 مساوات بولا کور قال تعالی (ولو کنت فظا غلیظ القلب لا نفذوا
 من حولک * فقلنا یا رسول الله کانها موعظة مودع * مودع دال
 مشدده ک کسر یله تفعیل بایندن اسم فاعلدر تودیع وداع ایتمکدر که
 بحکم بدر و دو ترک استنک دیر تودیعک اصلی دعوتندر که مسافره
 الله تعالی زحمت سفر چکدر مهیه واتی دعوت و حضور و راحت ایشدوره
 دیود عادر تکیم تسلیح سلامت ایله دعادر و ترکیب تودیع ده ترک و تخلیه
 معناسی دخی وارد انکیچون نفسی مجاهده دن ترکه تودع دیر لر (معنی
 بودر که پس بر حاضر اولان جماعت صحابه ایله دیدک که یا رسول الله
 کویا بوموعظة بلیغه کن اصحاب و احبابنه وداع ایدوب سفر ایدن
 کیمسه نک موعظه سیدر که امور لازم مدد هیچ برنسته ترک ایتمیوب
 سویلر و بر دخی عودت ایتمک ایهمن ایلر چونکه حال بویله در
 * فاوستا * پس بره ایضا ایله یعنی امر دینه متعلق وصیت قبل تا که
 انی دستور العمل قلام و آخر تده فلاح بولالم (سؤال اولنور سه که
 قرب انتقالرنده بعض صحابه طلب وصیت ایتد کلرنده منع اوانوب قرآنه
 احاله قلنمش ایدی بوراده ندن منع اولنمدیلر (جواب بودر که قرب
 انتقالده جای کلام قلامش ایدی اکا بناء اسکات اولندی بووصیت
 ایسه انتقالرندن بر قاج کون مقدم اولمغله لاجل المصلحه بعض تنبیها
 واقع اولدی (بعده بومقامده بر قاج اشارت وارد اولکسی بودر که
 استر شاد و ارشاد اکابر دین دن اولور زیرا کندی ذاتده رشید اولمیان
 ارشاده قادر اولان و ناقص طریق کماله هدایت بولمزوامی او کند طالب العلم

او تور من و دوه قوشی دوه بو کن کو تر من و دیمش لر در که (خذوا العلم
 من افواه الرجال) یعنی علم تافعی اهل رجولیت اغرنیدن اخذایتمک کر کدر
 و بوراده ارلک کمالدر پس اهل کمال افاده به اقدر و کلامنده روح معنی
 اظهار در و ایکنجسی بودر که مزید استعدادی اولانه فیض الهی به
 قائم کلز انکیچون الی آخر العمر طلبکار در ذکر اولنان صحابه کبی
 و حدیثه کلور (اطیبوا العلم من المهد الی المهد) و قرآنده کلور (و قل رب
 زدنی علما) مقصود علم بالله در که اکانهایت یوقدر و او چنجسی بودر که
 لسان و اعظ لسان حقدر زیرا حقک متر جیدر پس کلامتک تأثیری
 مراقبه و مشاهده سنه کوره در فافهم جدا و در دنجسی بودر که حیا
 رزق صوری به مانع اولدیغی کبی رزق معنوی به دخی مانعدر انکیچون
 صحابه رضی الله عنهم حضور رسوله کلام و سوءالذن ممنوع ایکن ینه
 امور دینه اهتمامری اخر انلری سوبلندی والی هذا الان اهل دل انلرک
 طفیل مانده سی اوایلر پس سوبلین حق اولدیغی کبی سوبلین دخی
 حقدر تا که خلقه نافع اسمندن تجلی واقع اوله * قال * رسول الله صلی الله
 علیه وسلم انلرک دخلوا هلر نه مساعده ایلیوب یوردی که * اوصیکم
 بتقوی الله * تقوالله بدء ایلدی زیرا امور دینه تک مجعیدر که ما موراته
 امثال و منهیاتدن انتهاانده مندر جدر و ظاهر و باطن حالی حاویدر
 زیرا کفر و معاصیدن اجتناب ایلین اهل جنت و درجات اولوب نار
 دوزخدن نجات بو اور و ما سوای حقدن پرهیر ایلین نار بعد و قطیعتدن
 سالم اولوب جنت قرب و مقامات معنویه بو اور پس تقوی اساس
 الکل در و انک بعض تفاصیلی بالاده در و تقوایی جلاله به اضافتمه
 اشارت واردر که جمیع اسمابر زخدر مسمایه ایرنجیمه دک پس هر مرتبه به کوره
 بر نوع تقوی واردر چونکه در گاه الهی بی نهایت در بناء علی هذا بر پایه
 ایله مقید اولمق سالکه رهز ندر بلکه سری علی الدوام سیرایتملور در تا که
 تجلیات آفله و غائبه دن تجلیات باقیه و دائمیه وصول بوله و نور ابدی
 ایچنده قاله و استنارون خلاص اوله که مقام اکامل اولیادر * والسمع
 و الطاعة * سمع کلام امیری استماع و طاعت امر نه اطاعتدر بو معنا ایله

تقوایی تعقیب و توصیه به تخصیص ایلدی زیرا ظاهر حاله انصب ایدی
 شول معنادن که قرب انتقالده اهم اولان نصب خلیفه و اطاعته تحریر یض
 و تفرقیدن تحذیر در چو نکه خلیفه اکابر اصحاب عندندده رموز نبویه
 ایله متعین ایدی لاجرم انی تصریحیدن اعراض و اطاعتنه ترغیب
 ایلدی کویا بنم مقامه خلیفه اولان ابو بکره والی یوم القیام کلن
 خلفا و امرایه مخالفت ایتدیز دیمک اولدی (پس بینهم و بین الله تقوی
 لازم اولدیغی کی بینهم و بین الولاة و الامراء دخی لازم اولدی زیرا
 نظام عالم انلره منوطدر بوجهتندن نصب سلطان واجب اولدی
 و امر مباح و جائزده یعنی معصیتک غیریده اطاعتی لازم کلدی پس
 معصیت عقوله سنده مطاوعت لازم دکلدز شوقدر وارددر که خروج
 علی السلطان جائز اولدیغی جمع علیه در زیر سلطانه حاصل اولان
 صلاح فساددن زیاده در و جورینه صبرایمک اثاره فتنه دن اهون
 و هرج و مرجدن خالیدر اکر چه حضرت عثمان رضی الله عنه
 وقعده سندن بری بو امت اراسنده باس باقیدر یعنی سیف و قتال
 مرفوع دکلدز زیرا انک دفعیچون دعایه رخصت الهیه اولماشدر
 و حدیث آخرده کلور (اسمعوا و اطیعوا فانما علیهم ما حملوا و علیکم
 ما حملتم) یعنی امرایه لازم اولان رعایایه عدلدر و سزه واجب اولان
 اطاعتدر زیرا بری بریکوزه امانت سکوز و عدل و اطاعت و سایر
 فرائض اوزر بکوره دین شرعدر انکیچون حدیثده کلور (اللهم افض
 عنی دینی * وان تأمر علیکم عبد * ان و صلیه در تأمر تسلط ایتدک
 و امیر اولمقدر و بعض روایانده عبد حبشی واقع اولمشدر و حدیث
 آخرده کلور (ان امر علیکم عبد محمد ع یفود کم بکتاب الله فاسمعوا له)
 محمد ع تشدید دال ایله معظم و زنی اوزره مقطوع الانف او الاذن
 او الشفة معناسنده در یعنی سزک اوزر بکزه عبد حبشی و یا بره مقطوع
 الانف ادنی کیسه تسلط ایدوب والی و امیر او اور سه دخی مادامکه
 سزی کتاب الله ایله قائد در اکا اطاعتندن اعراض ایتدکوز بلکه
 حکمت الهیه حواله ایدیکوز زیرا الله تعالی ظاهره نظر ایتدکوز انکیچون

از باب تصوف هر خصوصه بی تکلفند و منقولند که مغربده بر کیمسه
 قطب اولش ایدیکه اشل ایدی یعنی بی دست و پا خود چو لاق
 دید کلریدر که بین الناس عیوب ظاهره دندر فاما مستعد اولیحق
 تقطینه مانع اولماشدر (بعدها معلوم اوله که (الائمة من قریش)
 و فقجه خلیفه و امام قریشدن نصب اولتمق لازمدر انکیچون
 شریف مکه الی الان اول قبیله دندر و رومده آل عثمان و سایر ملوک
 و سلاطین اسلامیة شریفک اقطار ارضده نواب و وکلای کیدر
 انکیچون او اولده ملوک مصرده آل عباسدن استیذانله جلوس
 ایدرزدی زیرا بلاذن جلوس و خلافتده مینت یوقدر صکره آل عباس
 منقرض اولیحق امور ولایت و خلافت شریفک مکه یه منوط اولدی
 اگرچه که شریفک ظاهره بوا عصارده ضعف حالی وارد و لکن
 اصالتی انی هر حالله ترجیح ایشدر پس عبدک امارتی فرض و تقدیر
 طریقله در و واقع اولدیغی صورتده دخی نیساته محمولدر (و تور پشتی
 شرح مصابیحده دیشدر که جائزدر که بو کلامله ذوی الامرک
 اطاعتده مبالغه مراد اوله یوخسه ظاهر لفظک اقتضای تدبیری اولیه
 زیرا عرب ابواب مبالغه ده وقوعه قریب اولیان نسبه ایله ضرب
 مثل ایدر و بو بایدندر که حدیثده کلور (من بنی لله مسجدا ولو کان
 فووس قطاة بنی الله له بیتانی الجنة) انتهى بالمعنی و لکن وقوعی
 انکار امر بدیهی بی انکار کیدر یعنی وکلادن عبد حبشی و مقطوع
 الانف کیمسه لک امارتی چوق واقع اولشدر حتی و صایای فتوحانده
 کلور که بر وقنده مغربده امام المسلمین کلور دیو خلق اراستنده کفت
 و شنید اولدقده هر کس انک تماشاسته متهمی اولیحق اوراده نصراتی
 بولنوب بندخی مسالک پادشاهنه نظر ایدیم دیوب طوردی کورسه که
 الای ایله بر مقطوع لانف زشت حبشی کلور تعجب ایلیوب بو مقوله
 فیح الهیکل کیمسه نك سلطنتنه ایکی عقل بریره کلوب اجماع ایتمز همان
 بو قدرت الهیه غالبه ایله اولشدر دیو انکله قدرت قاهره اوزرینه
 استدلال ایدوب شهادت کتوردی و مسلمان اولدی * وانه من بعش

منکم * وانه ضمیری شاندر و بعض روایانده فانه در فائله من شرطیه
 و بعش انکله مجزومدر اصلی یعیش در عبش قحله حیاتدر معبشت
 ما یعاش به معناسنه در عرب حیات دید و کتبه بحج زندگی دیر که
 دیری لکدر زندگانی دیری لك اوزرینه تفرع ایدن دیر لکدر تمتع
 بالحیاه معناسنه عائشه عبش دندر که تفؤل طریقله تسمیه اولنور
 عمر کی امام راغب دبعشدر که عبش حیوانه مخصوص اولان حیاتدر که
 حیاتدن اخصدر زیرا حیات باری تعالیده و ملاکده و حیوانده اطلاق
 اولنور عبش ایسه اطلاق اولنماز که عبش مطعم و مشرب و سایر سبب
 بقا اولان نسنه ایله کچمکدر بوا یسه حیوانه مخصوصدر و حدیثده
 کلور (لا عبش الا عبش الآخرة) یعنی اعتبار حیات آخرته در که
 باقیه در حیات دنیایه دکدر که فائیه در معنی بودر که و تحقیق شان
 سزدن هر کیم حیاتده اولورسه و برمدت دنیاده قالورسه * فسیری
 اختلاف کثیرا * فاء سببیه در زیرا عبش مدید سبب رؤیتدر وسین
 تأکید استقبال ایچوندر یعنی بوسیله کلمچک زمانده بلکه ایام قریبهده
 اختلاف کثیره کورسه کر کدر مقصود خلفا و امرا و رعیت اراستنده واقع
 اولان اختلافاتدر که ابتداسی حضرت عثمان رضی الله عنهمه واقع اولان
 هجوم و تفرق ناس و ثانیاً معاویه سببیه حضرت علی کرم الله وجهه
 و اوغلی امام حسن رضی الله عنه زماننده اولان اختلافات و ثالثاً امام
 حسین رضی الله عنه بزید عنید واقعه سی و رابعاً حجاج ظالم زماننده
 اولان وقائع کثیره و فضاحات شم و شم که الی هذا الان والی قیام الساعه
 جاریدر اشته زمان رسالته و صدر اولده (کان الناس امة واحدة) سری
 اوزرینه ایکن فاختلفوا مضمونی ظهور ایلدوب امم سالفه انبیا اوزرینه مختلف
 هر بری بر طریقله ذاهب و آخر تضلیل ایتد کبری کی بوامته دخی
 فرق مختلفه صاله و طوائف بغی و فساد ظاهر اولوب افساد فی الارض
 ایتمکدن خالی اولدیله و بعض بلاد اسلامیه ده فرق ضالهدن بدل
 ضال و مضل منکر لر و خود پینلر ظهور ایلدوب مقدمه دجال اکبر اولوب
 اوزرینه احقاق باطل و ابطال حق ایتملردر (قاتلهم الله انی یؤفکون)

ای کیف بصرفون عن الحق والبرهان باهر والحق ظاهرفهم حتی
 القوم والمغمورون اليوم بالنوم * فعلیکم بسنتی * علیکم اسم فعلدر
 الزموا واستمسکوا معناسنته وسنت طریقہ مسلوکہ رسول اللہ در
 صلی اللہ علیہ وسلم کہ اندہ افتراض ووجوب بوقدر یعنی سنت مطلقہ
 اودر کہ رسول اللہ اکا مواظبت ایدوب بر کره ویا ایکی کره ترک ایتمش اوله اکر
 مواظبت علی سبیل العبادت اولورسه سنن هدی واکر علی سبیل العبادت
 اولورسه سنن زوائد دینلور وسنن هدایتک اقامتی تکمیل دین ایچون در
 انکیچو ترکنه کراہت ویا اساعت تعلق ایدر بعض احیانہ ترک اولندیغی
 توهم وجوبی دفع ایچوندر بوسیدن امت انی ترک ایتمز زیرا توهم مند فعدر
 واکا سنت مؤکده دیرلر کہ واجبہ قریبدر وهدی دنلدی دین کامله
 هادی اولدیغیچوندر بوجهتدن فاعلی مثاب وتارکی ضال ومبتدعدر
 اذان واقامت وجماعت ورواتب کبی حتی دیمشدر کہ خبر متواتری انکار
 ایدن کافر اولور وانک حکمنده اولانی مسح علی الخفین کبی انکار ایدن
 اوزینه کفر خوف اولنورزیرا مسح حقنده اولان آثار تواتر حکمنده در
 وخبر مشهوری انکار ایدن تضلیل اولنور وخبر واحدی انکار ایدن آثم
 اولور کافر وضال اولماز زیرا کذب رواات احتمالیہ علی قطعی دکلا در
 اکر چه عمل حقنده قطع ایدر کہ موجبی محملنه کوره وجوب ومحملنه کوره
 سنت واستجابدر وسنن زوائدک اقامتی مستحسن در کہ ترکنه کراہت
 واساعت تعلق ایتمز قیام وقعود وایس واکل وشربده سیر نیویہ کبی
 انکیچون زوائد دنلدی زیرا فاعلی مثاب وتارکی ضال اولماز وبروجهله
 دخی تقسیم ایدوب دیمشدر کہ بر سنت وارد در کہ اکا سنت عین دیرلر کہ
 هر کس اوزرینه سنتدر رواتب کبی وبر سنت دخی وارد در کہ سنت کفایه
 دیرلر برجماعتدن برینک سلامی کبی وسنن سفردہ حالت سیرده ترک
 اولنور عذر حسبه وبعضیلر سنت فجر وسنت مغربی استثنایا تبدیلر
 زیرا رسول اللہ علیہ الصلاۃ والسلام بوایکی سنتی وصلاته وتری
 خضرده وسفردہ ترک ایتمشدر بوراده استمساکنه تحریرض اولنان
 سنتدن مراد اعتقاد وعملده طریقہ مسلوکہ نبویہ در کہ اهل سنتک

طریقت معهوده سیدر * و سنه الخلفاء الراشدين المهديين * خلفاء
 خليفه نك جعيدر خليفه ظاهرا و باطنا سيرت نبويه اوزرينه اولان
 كچسه در چهار يار و امام حسن و عمر بن عبدالعزیز و مهدي و بقيه
 خلفاء اثني و عشر كه بونلرهم قطب ظاهر و هم قطب باطن اولمشلردر
 و ايام خلافتلری ظلمدن بالکلیه پاکدر انکیچون کنندی سنتنی بونلرک
 سنتیه تعقیب ایلدی و ايام تورپشتی دیمشدر که انلرک سنتنی کنندی
 مقابله سنده ذکر ایتدی ایکی معنادن اتوری اولکچسی بودر که انلرک
 اجتهاده کنندی سنتندن استخراج ایتدکلری مواد ده خطا ایتدی کلرین
 ییلوردی نتکیم ابو بکر مانع زکات اولنلرایله و علی رضی الله عنهما خوارج
 ایله قتال ایتدی لر انتهى و نتکیم حضرت عثمان رضی الله عنه ثعلبه نك
 زکاتی قبول ایتدی مع هذا رسول الله و ابو بکر و عمر و ایتدی لر ایدی
 و نتکیم حضرت عمر اوغلی شهید ایله طغسان دکنک حد زنی اورب
 شهید اولاده هلاک اولدقده یوزه وارنجده اون دکنک دخی مینه ضرب
 ایلدی مع هذا مینه حد اولداز پس چار یاردن صادر اولان بوچار
 معنی اجتهاده مبنی ایدی و امام ابو حنیفه دیمشدر که (لولا علی ما کاندری
 احکام اهل البغی) یعنی نصدن اخذ ایله مدینکمز معانی بی حضرت
 علی نك اجتهادندن اخذ ایتدک دیمکدر و ایکنچسی بودر که رسول الله
 صلی الله علیه و سلم ییلوردیکه کنندی سنتندن بعضیسی زمان خلفاده
 مشهورا و اوب انلره اضافت اولنسه کر کدر بوسبیدن انلرک سنتلرینه
 ملازمته امر ایلدی تا که بر کچسه اول سنتلری انلره نسبت ایدوب رد ایتدی که
 معناه سنت رسولی ترک ورد ایتش اولور و بو بانددر که حضرت عمر
 رضی الله عنه امهات اولادی بیعدن منع ایلدی انتهى بالمعنی ای مؤمن
 بوراسی عجب معنیوندر که قیامته دك اخذ و عمله صالحدر زیرا خلفانک
 اون ایکی به اختصاصی ظاهر و باطنی جمعه کوره در پس هر عصرده
 خلفاء معنویه و اقطاب باطن واردر که انلرک سنتلرینه دخی اتباع
 لازمدر زیرا انلرک طریقتلری عندی دکل بلکه شرعیلر در و شول
 سنه بی که علماء رسوم فهم ایدوب اختلافه دو شمشلردر انلرک

عندئذ مسلم در زير ان سلاخه مجلس نبوی به داخل اولورلر و کشفله
 نیچه امور خفیه بیلورلر بوجهتدن انلرک سنتلری سنن هدی
 مقوله سندندر که فی الحقیقه جناب نبوته مضافدر و اول سنتلرک
 ظهوری انلرک وقتیه مرهون اولمغله اول وقتیه دک شیوع بولمشدر
 تکیم بعض شرائع نزول عیسایه موقوفدر که الی الان مجهول و غیر
 معمولدر و بوندن شرع رسولی تغیر لازم کلز بلکه خفیاتی اظهار
 ایتک لازم کلور اظهار ایسه عین هدی ایتدر فاعلم ذلک و اعلم فانه سدید
 بلاخلل و من تکلم بخلافه مات میتة جاهلیة و کان ملوما رديا
 دنیا کاطائفة الباهلیه (بعد ذاراشد رشدندر که دین و دنیا مصالحنه
 اهتدادر بس راشد مهتدی معناسنه در که راه راسته هدی ایت
 بولجیدر هادی معناسنه کلک لفظا مخالفدر زیرا بومعنایه کلن رشید
 در که فعل بمعنی المفعول در بدیع بمعنی المبدع اولدبغی کی تکیم ایکیسی
 دخی اسماء حسنا دندر بوراده راشدین انلردر که مقاصد صحیحه لرنده
 رشد ایتاء اولمشلردر یعنی مطاوبلرینه مهتدی اولمشلردر و بونلر
 مهتدین در که اقوال و افعاله اقوم و اصلحه هدی ایت اولمشلردر
 و جائزدر که رشدکندی نفسلرنده اهتداء فطر یلری و هدی ایت فعل
 حقه مضاف اوله زیرا برنسته قوتدن فعله خروج و عملدن عینه دخوله
 فعل حقه موقوفدر و محتملدر که رشد کمال داتیه اوله ایمان حسبیه
 و مهتدیلک تکمیل غیر اوله احسان سببیه زیر احسان که مشاهده در
 هدی ایت خاصه در که هدی ایت ایمان اوزرینه مترتبدر قال الله تعالی
 (ومن يؤمن بالله يهد قلبه) وقال الله تعالی (والذين جا هدوا فینا
 انهدینهم سبلنا) زیر هدی ایت خاصه تکمیل غیر مستلزمدر خصوصاً که
 معنای خلافت بوا یکی امری جامعدر بوجهتدن خلفانک بوا یکی
 کلک صفت ماد خه لریدر و سلاطین و ملوک بویله دکلدر یعنی امر خلافت
 انلرده نقصان اوزرینه در انکیچون عدلله وصف اولنمازلر مکر
 مجازا و یا بطریق التقرؤل اوله و حدیثیم کلور (بالخلافة بعدی ثلاثون
 سنة ثم بعدها ذلک غضون) یعنی بعدیت متصله ایله مقید اولان

خلافت که خلفاء نجسه نك خلافت مطلقه لریدر که ظاهر و باطنه
 شاملدر انک مدتی اوتورسنه در پس بوتقیدبعدیت منفصله ایله
 اولان خلافتی منافی اولماز خلافت عمر بن عبدالعزیز و خلافت مهدی
 وامثالی کیکه مجموعی اون ایکیدر کما ورد فی الحدیث (ان عدة الخلفاء
 من بعدی عدد نعباء بنی اسرائیل) و بعض احادیثه که خلفا مطلق
 ذکر اولمشدر شرح اولان حدیثه کی کبی خلفاء معنویه به دخی
 شاملدر کرك عبارة و کرك اشاره زیرا عبارتده مناقشه اولوب مطلق
 مقیده محمولدر دنلسه دخی اشارت معارضه کوترمز و نکاتده مزاحمه
 اولماز فاعرف * عضوا علیها بالانوا جذ * عضو افتح عین مهمله
 و تشدید ضاد معجمه مضمومه ایله علم بایندن امر در عض دندان ایله
 امساک و امر مقدر فتح بایندن لغت شاذه در کافی تاج المصادرا کرچه
 قاموسده کسمع و منع دیو تعمیم ایشدر و امرنک فتحله کلدوکی بودر که
 امرک اولنک حرکتی مستقیلاک تانیسنک حرکتی جنسندندر بعض ده ایسه
 عین مفتوحدر تکیم براباک فتحله در زیرا مأخوذ منه اولان تبر کلدسنده
 یا مفتوحدر و مد الحبلده ضمه در زیرا تمد ده میم مضمومدر و خوف
 فی العملده مکسوردر زیرا تخفده خاء معجمه کسرله در عض بنفسه
 یالله و علی ایله استعمال اولنور نواجذ ذال معجمه ایله ناجذک جمیدر
 زیرا فاعل اسمی فواعل اوزرینه جمع اولنور کاهل و کواهل کبی
 نواجذ اقصى الاضراس در که دورت عدد دنداندر بعد البلوغ
 و کمال العقل نابت اولمغله ضرس الحلم دیرلر بورا دندر اخذ ایدوب
 عض علی ناجذده ای بلغ اشدده دیرلر و لکن بعض ناسده ضرس
 مذکور تجزو بعضیلر دیدیلر که نواجذ نیاید و یا نیایی ولی ایدن اسناندر
 و یا اضراسک جمله سیدر یومقامه مناسب اولان نیایه محمول اولمقدر که
 ازودیش دیدکلر یدر زیرا امساک معناسنده اظهردر ضرس کسرله
 دیش در ضرس فتحله اضراسله عض شدیددر تکیم نچذ دخی فتحله
 نواجذ ایله شدت عض در بوراده هر ادستله اخذ و تمسکده مبالغه در
 زیرا علیها ضمیری سنه کیدر مطلقا تکیم بر کیمسه یدی ایله برنسنه بی

امساک ایدوب صکره بطریق الاستظهار دندانی ایله دخی ضبط
ایدر تکیم (عض علی العلم بضرر) علی اتقان واحکام ایلدی
دیگدر الحاصل بر کیمسه بر نسنه بی اخذ ابتدا کده دیشی ایله دخی
پایشوب استعانت ایتدوکی کبی تکیم شدتله اخذی تمیلده دیشی ایله
و طر ناغی ایله یا پشمن کرک دیر لر وصیت مذکوره ایله تمسکده دخی
ممکن اولان اسباب معینه ایله استظهار لازمدر و بعضی لر دیدیلر که
محافظه سنده مقاسات ایتدوکی شدائد و مشاقه صبردن گایه در
تکیم حدیثده کلور (یا تی علی الناس زمان الصابر فبهم علی دینه
کالقباض علی الحجر * وایاکم و محدثات الامور * فعلیکم اوزرینه
معطوفدر که اولکبسی ترغیبه و ایکنجیسی تحذیره متعلقدر و کاتصریح
بما علم التزاما دیر لر که ایضاحی مشتملدر محدثات ضم میم و فتح دالله
محدثه نك جمعیدر که احدین اسم معولدر محدث بعد ان لم یکن ایجاد
و ابداع اولان نسته در حوادث تو بنو حدوث و ظهور ایدن مورد
زیرا حدوث قدمک مقابلیدر امور امرک چه دیر که اقوال و افعاله شاملدر
اکثر حال و شان معناسنده مستعملدر نهیک ضدی اولان امرک جمعی
او امر کلور عربی ایله تقدیری (بعدوا انفسکم من محدثات الاقوال
والافعال و بعدو هامن انفسکم) یعنی محدثات موردن نفسکزی تبعید
ایدیکور فکیف که احداث ایله سکر و تحزیردن فهم اولندیکه محدثات
الامور شر الاموردر تکیم غیری حدیثده کلور (و شر الامور محدثاتها
* فان کل بدعه ضلالة * بوندن فهم اولتور که محدث و بدعت
بر معنایه در ویرا محدثدن تحزیر اولنمق ضلالت اولند و غننددر
بدعت ابتدع الامر اذا ابتداء واحده دن اخذ اولنمش اسمدر
صکره دینده زیاده و یانقصان اوزرینه اطلاق اولندی تکیم
بالاده دخی شرح اولمشدر یعنی بر خصالت جدیده صکره
صدر اولده اولسا بوب صکره دن احداث اولنه و اصول شرعده
بر اصل اکاشاهد اولیه ضلالتدر زیر ضلالت طریق مستقیم ترک
و غیریه ذهابدر طریق مستقیم ایسه شر یعتدر (علمادیدیلر که بدعت

حسنه بو حکمدن خارجدر یعنی ضلالت دکل بلکه هدایتدر تکمیل
 حضرت عمر رضی الله عنه تراویح حقنیده (نعمت البدعة هذه) دیدی
 یعنی جناب نبوت صلی الله علیه وسلم تراویحی اوج ندرت دفعه قیلوب
 صکره فرضیتی خوفندن ترک اتمشدی پس فی الجملة اقامتی جهندن
 سنت وترکی جهندن جامعته اقامتی بدعت اولدی بو جهندن
 حضرت عمرا کابدعت دیدی واکر سنت خلفادن اولدی یغنه نظر
 اولنورسه بدعت دنلرزیرا سنت خلفائله عمل ایتمک موجب حدیث
 اوزره امر شارعله عملدر و امام شافعی رحمه الله دیمشدر که محدثات امور
 ایکیدر بری کتاب و یاسنت و یا اثر و یا اجماعه مخالف اولاندر که بدعت
 ضاله در و بری دخی خیردن احداث اولنان سنه در که غیر مذمومدر
 (پس بر بدعت که سنه مزاجه اوله سیئه در و بر بدعت که سنه
 مساعده اوله حسنه در نیت لسانیه کیکه بدعتدر ولیکن مستحسنه در
 زیرا نیت قلبیه بی تقویت ایدر و نواقیل کیکه فرائضی تکمیل ایلر
) و بوندن فهم اولن دیکه اهل سنت دیدکاری سنه اتباعلرندن
 اوتوریدر کر که اول سنت بدعت حسنه صورتنده اولسون زیرا
 بدعت حسنه نیک مرجعی سنتر و کندنه سنت دخی اطلاق اولنور
 نکیم (من سن سنه حسنه) الخ حدیثی اکادالدر و اهل بدعت دیدکاری
 قاعده لری سنه مزاجه اولدی یغندن اوتوریدر که کندیلر ابتداع
 اتمشدر در پس حقیقته عقل قاصر لرینه اتباع اتمشدر در بو خسه سنه
 دکل (و امام شافعی دیمشدر که من استحسن فقد شرع یعنی
 عند المؤمنین مستحسن اولان سنه مشروعات قیلنلندر فکیف که
 استحسنان ایدن مؤمن کامل اوله و دهور طویله ده مقرر قلنسه زیرا
 ابتیاده خطا اوزرنه تقریر اولدیغی کی کامل اولیاده دخی اولماز
 زیرا صماخلری خطابا کههی به معتاد و قلب لری الهام و داعیه ایله
 الفت ایتمکله متدار کلردر (و دیمشدر در که بدعت بشدر اولکبسی
 واجبه در علم نحو و اصول فقه و علم کلام کیکه بونلر حفظ شریعت
 ایچون واجب علی الکفایه در و شبه ملاحظه و غیر بی رد ایچون نظم

دلائل کی اگرچہ بومعنی تقوایدہ دکلا در توسییدن امام احمد حارث
 محاسینک صحبتن ترک اتدی زیرا جوابہ تصدی ایدن کیمسہ مذہب
 مخالفی توسییدن حالی دکلا در نظر ایله علماء رسومہ کہ نصیر طوسینک
 تجرید نام کتاب ضلالت شعارنی شرحہ نقدر شهرت ویرمشلردر
 پس انلرہ واجب اولان یوایدیکہ اول امر دن کتاب مزبوری احراق
 ایدلر و باب مساعده بی سد ایلیہر تا کہ اهل سنتک نظرندن بالکلیہ
 ساقط اولہ اشته تزیف دیر کن عاقبتی ترویجہ چقدی زیرا نیچہ
 طالب لرائی اوقومغلہ عقیدہ لرن حفظ ایدہ میوب ابتداعہ مؤدی
 اوور بوجھندن علم کلامہ تعمق و توغلدن منع اولندی و ایکجیسی
 مندوبہ در تصنیف کتب کییکہ یوز تاریخند نصکرہ ظہور اتمشدر
 زیرا عزیمت لره فتور کلوب سلف کی علم دینی حفظ لہ ضبط
 ایدہ مد کلرندن قلم ایلیہ قیدہ مشغول اولدی لر تکیم دیمشلردر کہ (العلم
 صید و الکتابہ قید) و زمان رسالندہ کتاب وحی قرآنی قید ایدر لردی
 وقید حدیث عبداللہ بن عمرو بن العاص رضی اللہ عنہ و عن ایہ قلمنہ
 منوط ایدیکہ غیر یسی مأذون دکل ایدی بلکه ذہنلہ ضبط ایدر لردی
 (ودخی بناء مدارس کییکہ بودخی بدعت مندوبہ در وابتد السلامدہ
 مدارس بنا اینلین نظام الملک قوام الدین الحسن بن علی الطوسیدر کہ
 الب ارسلان سلجوقی یہ وزیر اولمشدر محب فقرا و صوفیہ و مکرم
 صلحا و مشایخ ایدی بغداد دہ مدرسہ نظامی دینی در تیور الی ظفور
 تاریخندہ تکمیل ایلیوب ابواسحق الشیرازی پی مدرس تعیین
 ایلدی و نینسا بورده دخی بنا ایلیوب امام الحرمین مدرس نصب
 اولندی (ودخی دقائق تصوفدن کلام دخی مندوبدر اگرچہ
 صدر اولدہ یو غیب دی زیرا اوائل ظواهر شرع لہ و محکمات لہ مقید
 ایدیلر کہ بو اطن و متشابہات دن بحث ایتزلردی اگرچہ ارالندہ عارف
 باللہ چوغیب دی و بزم اعصار مرشول حده منتهی اولدیکہ دقائق
 تصوفدن کلام دکل بلکه لفظ تصوف و صوفیہ بلہ السنہ دن طرح
 اولندی زیرا تقارب زمان اولمغلہ ظاہر شرع بلہ خلل پزیر اولدی

فکیف که باطن شرع و برعالمه سزک بلاد کرده وحدت وجوددن
 بحث اولنورمی ديسك انکار ایدر مع هذا وحدت وجوده قائل اولوق
 جمله اوزرینه، لازمدر زیرا شر کردن مطلقا خلاص انکله در کتاب
 موافقده ایسه لبس فی الدار غیره دیاردین کیمسه بی بعض فرق
 نصاریه الحاق اتمشدر مع هذا اهل الله دن اول سوزی دیمز و اول
 اعتقادی ایلمز یوقدر ولکن عوام علماء فهم اتدکلی اوزره دکدر
 والاعلم وهی ایله علم کسی میرانده برابر اولوق لازم کلور کلا فلا تطمع
 فی الفهم عن الله الابد الفناء فی الله و او جنجسی بدعت مباحه در بسط
 الوان اطعمه و اشربه و البسه و توسیع اکام کبی و بعض علماء بمقوله لری
 مکروه عدایدر خصوصاً اگر خیلاء و افتخار طریقیله اوور سه
 حرامدر (و دیمشدر در که بسط اطعمه زمان معاویه ده شامده حادث
 اولمشدر اسراف اوزرینه اولمیچق تنعم، نوع دکدر اگر چه صدر اولده
 کمال تقوادن ناشی طعام و لباس و احد ایله اکتفا ایدر لردی و احتیادن
 زیاده حذر ایلر لردی) و بعض مشایخ ضیافت ایللیوب بیک قدر شمع ایقاد
 اتدکده بعض حاضرین اسراف در دیو طعن ایدیچک اولدخی اسراف ایسه
 اطفاء ایدیکنر دیو رخصت و یرد کده اول شموعک هیچ برینی سویندر مکه
 قادر اولمدیلر پس شیخ کرامت تمکین بیوردیکه حق یاقدوغی چراغ
 سیونمز یعنی اول چراغ لری بزکندی نفس من الیه ایقاد ایتدک که اسراف
 و حرام و منطقی اوله بلکه دست حقه ایقاد اولمشدر که اخلاصه
 مقارندر آنکیچون فروزاندر ولیله برآئه اولان شموع کثیره دخی
 بو بایندر تنویر مساجد سنت صحابه در و بعض ایالی مبارکده مزید
 اسراج قنادیل و شموع ترغیب جماعت و تحسین دین ایچون اولیبق
 مستحبدر عجب حالدر که اریاب انکار بعض اوضاع صوفیه بی انکار
 ایدر لر مع هذا کندی لری اوضاع منکره دن عبارت اولمشدر در مثلاً کابده
 کتاب التاج و الخرقه یوقدر دیر لر دیمز لر که کتاب القرو و المعصم دخی
 یوقدر یا انک لباس لری مکروه اولنایوب صوفیه محققینک ندن مکروه
 اولور که بونلرک لباس لری صدر اولک لباس لری نه زیاده اقر بدر (فخر عالم

صلی الله علیه وسلم عبا اسود تلبس ایتدیلریا د خالرنندن قباء اخر
 و لباس شهرت کیر لر مع هذا جلود سباعده اختلاف مجتهدین وارد که
 کمال تقوی اتقاقی ایله عملده در یو خسه اختلافی اولان نسنه ایله دکل
 کل ایمی دی فقر الباسنه دخول ایله تا که حضرته اقرب اولاسن و جاهی
 ترک ایله تا که کمال قرب الهی بولاسن ای اسیر نفس دون فی المثل
 شهوات پور نکدن افار کن بنه اهل ریاضته دخل ایدرسن و بهر یوم
 ادنی الامر او چر گره طعام خور ایکن صوم دهر مکروه در دیو دینی
 عیب طوترسن هوای نفسک ایچون دور ابواب ایدوب کز رسن قنی سنک
 مجاهده ککه (المد ورون ملعونون) ندر بلز سن وز عم کجه سندن غیر ی
 مسلمان یو قدر دیرسن طاغوت نفسک کفری ندر اکثر سن نعوذ بالله
 (من علم لا ینفع و من قلب لا ینخشع و من عین لا تدمع و من نفس لا تشبع
) و دور نجیسی بدعت مکروهه در زخرفه مساجد و تزویق مصاحف
 و امثالی کبی و لکن اختلافی در بلکه بوا اعصاره کوره راجح اولان ایا حتی
 بلکه ندیدر زیرا که اشراط ساعتند و لکن هر اشراط ساعتند
 اولان مذموم دکلدر بلکه مذموم اولان عقوق والدین و امثالیدر
 و بویاب مزالقی اقدامند که هر عالم بویابده علم حقیقی ایله قائم اولان
 و معمول و غیر معمولی فرق ایدوب محلی بولا مز پس شول نسنه که
 خیره موصیله در معمولدر و شول نسنه که شره مؤیددر غیر معمولدر
 و حدیثه کلمشدر که بر نسنه که همدار انکله عمل ایدیکوز کرک بنانی دیم
 و کرک دیمیم و بر نسنه که ردی در انکله عمل ایتیکوز زیرا بدن هلاکه
 مؤدی اولور کلام صادر اولماز و بوندن فهم اولندیگه بعض احادیث که
 مضمون خیر صریحدرانی موضوعدر دیو حکم ایتمک کرکدر زیرا
 احادیث حفاظک محفوظندن اکثر دروغایه حکم اولماز بلکه حدیث
 صحیحی انکار لازم کله نتکیم شیخ الشافعی و کعب بن الجراحک مذهبی
 بودر و بشنجیسی بدعت حرامدر بعض مذاهب بدعیه که الله تعالی
 حقنده ناسزا بلکه کفری مشملدر مجسمه کیدر الله تعالی بی ذوی
 الاجسامه تشبیه بلکه مجسم مقوله سندن قلمشدر در هر جئه کبیکه

ایمانه بله معصیت ضرر و مومن کفر له طاعت نفع و برمدیکی کبی دیر لر
 و قولی تقدیم و عملی از جاء و تأخیر ایدر لر بوا یسه شرعی رفعدر و حدیث
 قدسیده کلور که (ابن آدم بنی تکذیب ایتدی که بعد الموت اعاده و احیای
 انکار ایلدی و بنی شتم ایلدی که اتخا ذ ولد ایله وصف ایلدی) بوا یسه
 ترکیب و مجانسته اولور که الله تعالی بومقوله اوصافدن بریدر (بعذنا
 بدعته متعلق اولان تفصیلاک بعضیسی بالاده در اورایه مراجعت
 اولنه وانک مباحثنی استیفا ایتک مشکدر زیر افروع کثیره سی وارد
 و طویل الذیلدر ولکن فهیم اولان اجمالدن تفصیله انتقال ایدر و العارف
 یکفید الاشارة خود مشهور در و بعض بدایع بیانخی غیری کابمزده در
 و بواعصارده مجادله دن خاموش اولوق اولی بلکه اوج بدر زیرا
 اشیان بلایله زانان قوندی و مشاطه سواد نکار انده وجه دین نیه
 دوندی (هذازمان السکوت و ملازمه البیود و اتوجه الی محراب الملکوت
 * التاسع والعشرون *

* قال معاذ بن جبل رضی الله عنه * معاذ ضم میله اعاده دندر که برنسنه بی
 حقت پناهنده قلمق و حفظنی در خواست ایلکدر تکیم قرآنده کلور
 (انی اعیذهاک) یعنی مریمی سنک پناهکده قلورم و سکا صغندر رم
 جبل طاعدر که طائفة عرب بطریق التفوؤل جبل و صخر و جندل
 و امثالی اسمائله تسمیر ایدر لر (معاذ قراء اصحا بدندر که طرف نبوتدن
 ابو موسی الاشعری ایله اهل یمنه تعلیم دین ایچون استخلاف اولمغین
 انلره رسول رسول الله دینلوردی رسل عبسی کبی و بین ورثة الانبیاء
 خلافت بورادن قائمشدر اگر چه حقیقت خلافت مستخلفک دنیادن
 انتقالدن نصکره در * قلت یا رسول الله * بو حدیثک صدری وارد که بودر
 (قال معاذ بیما نحن نخرج مع رسول الله صلی الله علیه وسلم فی غزوة
 تبوک وقد اصاب الحر وتفرق القوم فاذا رسول الله اقر بهم می
 فدنوت منه و قلت یا رسول الله) الخ تبوک مدینه ایله شام اراسنده
 برارضدر که بین التزک عاصی خرما دیمکله مشتهر در که زمان
 قیظ و حراره شدیدده اول طرفده نصاری اوزرینه سفر واقع اولمش

ایلی تکیم قصه سی قرآنده وسیرده میندر یعنی رسول الله ایله تبوک
 غزاسنه چیقدیغیز ائنده که حر شدید واقع اولغله قوم یعنی صحابه
 رضی الله عنهم پریشان اولوب هربری بریکا کتشدلردی کوردمکه
 رسول الله بکا قریدر همان یانلرینه واروب سوال ایدوب دیدم که
 یا رسول الله * اخبرنی بعمل یدخلنی الجنة ویباعدنی من النار *
 عملده اولان تنوین تنکیر تعظیم ایچوندنر تکیم (انقد سألنا عن عظیم)
 اکادالدر یدخلنی رفعله صنت مخصوصه در زیرا کرچه اعمال صالحه
 اسباب رضا ووسائل دخول جنت اولغله برابردر ولکن فضائل
 وتأثیرده تفاوتلری واردر بوراده ایسه مراد بلا سابقه عقوبه وسیله
 دخوالدر انکیچون مباعده ناری تصریح ایلدی مع هذا تصریح بما
 علم التزامادر وادخال جنتی شرفندن وغایت مرام اولدیغی جهتندن
 تقدیم ایلدی والا امر بالعکس در قال الله تعالی (فن زحزح عن النار
 وادخل الجنة فقد فاز) پس مباعده نار تخلیه باندندر که اساس ومعناده
 مقدمدر وانک اسباب کثیره سی واردر که احاطمی آشفه ده کلمه کر کدر
 و مباعده مناط فائده اولغله بطریق المبالغه مبالغه صیغه ایله ایراد
 ایلدی مقصود ویبعدنی منه ایدمکدر وحیدینه کلور اللهم باعد بینی
 و بین خطایای کما باعدت بین المشرق والمغرب) ای ابعدنی کما ابعدت
 وادخال و مباعده بی عمله نسبت ایلدی سببیتی جهتندن والا ادخال
 وابعاد ایدن الله تعالی در که عند الاسباب ایشاره یوخسه بالاسباب
 ایلمز بس دخول جنت فضل الهی به منوطدر و بعضیلر دیمشلردر که
 یدخلنی جزمله در که جواب امردر ای اخبرنی بعمل ان تخبرنی به یدخلنی
 الجنة تکیم قرآنده کلور (قل لعبادی الذین آمنوا یقیموا الصلوة) ای
 ان نقل یقیموا زیرا اخبار و امر رسول ادخال واقامتک سبب موجبی
 کیدر که عمله وسیله در وادخال اقامت اخبار وقوله لازم دکادر دیمک
 سوز دکادر زیرا جواب ملازمت عقلیه اقتضایتمز بلکه غالبیت اقتضا
 ایله اخبار وقولک ایسه غالباً سببیتی واردر و مقتضای حکمت دخی
 بودر انک ایچون جنت وناره خطاب ایلدوب (لکل واحد منکم ما ملوها

بیوری بس قبضتینک حکمی تمام اولغه دعوت انبیایه اجابت لازم کادی
 انک ایچون جنت و نار اهلارینک ذکر قرآنده شفیع اولمشدر (بعد ذا
 حدیث مذکورده رفع مر جحدر زیرا جزم آیت مسطوره به کرره در
 حدیثده ایسه بحسب الاستعمال مر جوحدر * قال لقد سألت
 عن عظیم * لام ابتدا تا کید ایچوندر زیرا جواب قسم جمله ذمیه
 و فعل دخی ماضی مثبت اولسه جمله لام ابتدا نله تصویر اولنور بس
 بونک تقدیری والله لقد سألت دیمکدر که خطاب معاذه در وعظیمک
 موصوفی محذوفدر امر عظیم دیمکدر حقیرک مقابلیدر کبر صغیرک
 مقابلی اولدیغی کبی وعظیمک اصلی اجزاء متصله ده و کثیر منفصله ده
 استعمال اولمشدر و که اولور منفصله دخی عظیم دنیلور چیش
 عظیم و مال عظیم کبی که کثیر معناسنه در یعنی رسول الله صلی الله علیه
 وسلم بیوردیکه یا معاذ والله تحقیق امر عظیمدن سؤال ایتدک زیرا
 جهندن) زحزحه و جنته تقریب اولنق امر عظیم اولدیغی کبی اسبابی
 دخی اویله در * وانه * و تحقیق اول عمل مسؤل عنه * لبسیر علی
 من بسره الله * یعنی کرچه امر عظیم اولدیغی جهندن امر عسیردر
 ولکن الله تعالینک تبسیر ایتدیکی عبادی اوزرینه بسیر و آساندر بس
 بسیر سهل معناسنه در که عسیرک ضدیدر قال الله تعالی (وکان ذلك
 علی الله یسیرا) وشیء قلیل معناسنه دخی استعمال اولنور و قال الله
 تعالی (وماتلثوا بها الا بسیرا) واسباب تبسیر قوت قلب و علوهمت
 و عزیمت و نشاط و اعتقاد و صحت بدن و امثالیدر * تعبدالله * رفعله
 استیناف بیایدر که امر عظیمی بیانددر و انک صورتی خیر و معناسی
 امردر که اعبدالله دیمکدر رحمتک الله و اعوذ بالله و استغفرالله کییکه
 لیرحمتک الله و اعفرلی و اعذنی یارب دیمکدر در امردن خیره عدولک
 فائدهسی استجابته اعتمادی اولغله تفؤلدر کویا رحمت و اعاذه و مغفرت
 وجوده کلمشدر که اندن اخبار ایدر بو مقامده دخی مأمورک امثال امره
 تسار عنه تنبیهدر که اظهار رغبتدن اوتوری اخبار ایدر و یا خود
 تقدیری هو ان تعبدالله دیمکدر صکره ان حذف اولنوب فعل اصلنه

رجوع ایتشدر که رفعدر فرأنده (ومن آياته يريكم البرق كيبه بعض
علمانی اصلنده ان يريكم تقدیرنده در دیمشدر که بوراده عبادتله مراد
توحیددر کما قال الله تعالی (یا ایها الناس اعبدوا ربکم) ای وحدوه
صلی بودر که اخلاص عبادت توحیدی مستلزمدر قال الله تعالی
(ولا یشرك بعبادة ربه احدا) کفارده اشراک عبادت اولمغله توحیدله
اما مور اولدیلر اگر اخلاص اولایدی عین توحید او اوردی قال الله تعالی
(وما یؤمن اکثرهم بالله الا وهم مشرکون) بوندن مراد شرک
وجود در بس اثنبیت اهلک ایمان و توحیدینه اعتبار یوقدر زیرا
توحیددن مراد توحید لسانی دکدر بلکه توحید جنانی و حقیقی در
بوسیدن شول توحید قوی که فعل انی تکذیب ایدر صحیح اولماز
* ولا تشرك به شیئا * به ضمیری الله تعالی به راجعدر زیرا الله تعالی به
اشیادن بنسبتی اشراک ایتحیک عبادتنده دخی عدم اشراکی
مستلزم اوور پس شیئا مفعولیت اوزرینه منصوبدر و یا خود
شرکدن برشیء ایله اشراک ایتمکن کرک جلی و کرک خفی بو صورتده
نصبی مصدریت اوزرینه اولور و بوراده تعبد الله ولا تشرك به شیئا
مجموعی (لا اله الا الله وحده لا شریک له) کبیدر که لا شریک له توحیدی
بیان اولدیغی کبی (ولا تشرك) الخ دخی اوله در زیرا تعبد الله توحید الله
دیمکدر پس بوراده وحدتله مراد کثرته مقابل اولان وحدت دکدر زیرا
بو وحدت مخلوق اولان کثرت مقابله سنده اولمغله مخلوقدر بلکه
نی شریکته مقابل اولان وحدتدر که کثرته مقابل اولان وحدتک
مبدأیدر و بونک نظیری ذات مطلقه در زیرا الله تعالی تک اطلاق
اطلاق حقیقیدر که تقیید مقابله سنده اولان اطلاقک مبدأیدر
یوخسه تقیید مقابله سنده اولان اطلاق دکدر و بو معنایی ادراک
ایتینر الله تعالی به وجود مطلق اطلاق ایدن عارف بالله طعن ایتدیلر
وظن ایلدیلر که الله تعالی مقیداته قائم و مقیددر حاشا بلکه اشیا حقله
قائمدر و تعینات اشیانک زوالندن زوال حق لازم کلز زیرا دیمشدر که
الآن علی ما علیبه کان تکیم شمس غروب ایدوب اشیادن ضوئی

قطع آتسه شمسه وضوئنه فنا کلمز بلکه اشیا به استتار کلور که
 فنا حکمنده در نظر ایله که برنسنه آتشد غلیان ایدر کن اوزرینه
 کف کلور حباب کییکه صوق بر جغی دید کلر ایدر پس اول کف و حباب
 کرچه اول غلیان ایدن نسنه دن و صودن وجود پولور و لکن وجود
 موهومدر که آخر زائل اولور و اول غلیان ایدن نسنه و صوباقی
 قالور آتسه وجود واجب ایله وجود ممکنه مثال بو در همان فهم
 ایدوب وجود حقیقی به ایره کور و خیالاتی نظر کدن سوره کور (معلوم
 اولاکه) وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون (و دخی (وان من شیء
 الا یسبح بحمده) مو جنبه ابداع خلقدن مقصود اصلی تسبیح
 و تحسید و توحید و عبادت و معرفتدر و لکن بعض اشیا عبادت
 ذاتیه ایله قائمدر که اکا تکلیف عارض اولما مشدر تقلیدن باعداسی کی
 و بعضی عبادت تکلیفیه ایله عابددر ثقلین کی پس کرچه
 مصلحت بو معنادر و لکن هر تکلیفدن مأمور به اولان نسنه ان
 حصوله ارادت الهیه تعلق ایتمک لازم کلز و الامرا دارادن تخلف
 ایتموب جمله مکلفینه سعادت ساری و شقاوت اولور سده طاری
 اولق لازم کلور بو ایسه حکم قبضتینه مخالفدر بو جهتدن خلقک
 کی مؤمن و کبی کافر در و قبضه یمین ایله مقصودک حصولی
 کافیدر بلکه هر عصرده یالکن انسان کاملک وجودی مصلحت
 و حکمت خلق انس و جنی ~~مصحح~~ در زیر واحد علی الحق سواد
 اعظمدر پس یالکن بر موحد و عابدک و جود بیه فی الحقیقه
 مصلحت تامدر فکیف که عموم و خصوص اوزره بو قدر اهل توحید واردر
 پس بو تقریردن لیعبدونده اولان لادک مؤداسی معلوم اولدی
 و خلق اشیا دن مقصود تسبیح و تحمید اولوب خلاقک اشیا لله انتفاعی
 انک اوزرینه متفرع اولدیغی بیلندی یعنی (هو الذی خلق لکم
 ما فی الارض جیعا) آیتنده لام انتفاعدن اشیا اصالة انتفاع ناس ایچون
 خلق اولمق لازم کلز فاعرف جدا * و تقیم الصلوة * دخی صلات
 مفروضه بی اقامت ایدر و شروط و قیودی اوزرینه اکا صورت

و بررسن که بعد التوحید عبادت بدینہ تک افضلی و قربات الہیہ تک
 اعلیٰ در پورادہ قامت صلوات تعبد اللہ دہ اولان عبادتہ داخل
 دکلور زیر ابو عبادتدن مراد اولان توحید اولدیغی سبق ابتدی پس
 خاصی عام اوزرینہ عطفدر دین و ہم ایلدی بلکه فرعی اصل اوزرینہ
 عطفدر و آخر وصایای نبویہ دہ کلور کہ (الصلوة وما ملکت ایمانکم)
 یعنی ایمانکز کامل ایسه نمازی اقامتہ دائم اولورکز و زیر دستکرده
 اولان ممالیکہ دخی رفقلہ معامعلہ اید یکوز و بعضی یلر دیدیلر کہ
 وما ملکت ایمانکم دن مراد کازتدر زیر ازکات قرآن عظیمہ صلاتہ
 مقرونہ در فی الحقیقہ ملک یمیندندر (و بوفیقک فہم ابتدکی بودر کہ
 صلوات حق اللہ و ملک یمین مقولہ سنہ رفقدن مراد حق عبدی
 مراعاتدر کویا حق اللہ و حق عبدی محافظہ ایلہ توصیه در کہ حقوق
 مطلقا بو ایکیدن عبارتدر فا حسن الاشارة باوجز العبارة (و حدیثہ
 کلور (الصلوة خیر موضوع) یعنی بعد التوحید وضع الہینک
 خیر ایسی نمازدر و بوندن صلاۃ صومدن افضل اولق لازم کلز زیر
 صوم صفت الہیہ صومانیہ و صلاۃ صفت عبدیہ در کویا دیمک
 اولدیکہ صلاۃ صفات عبدیہ دن اولان عبادتک افضلدر و صفت
 الہیہ ایلہ صفت عبدیہ برابر دکلور (سؤال اولور سه کہ لیلہ معراجہ
 (قف یا محمد فان ربک یصلی) خطابندن فہم اولور کہ صلاۃ دخی
 صفت الہیہ در جواب بودر کہ پورادہ صلاتدن مراد رحمت خاصہ
 الہیہ در یو خسه از کار و افعالی مشتمل اولان صلاۃ دکلور کہ صفت
 عبدیہ در و حدیثہ کلور کہ صلاۃ سبب سواد وجه شیطاندر زیر
 سجده دن ابا ایملکہ یوزی قارہ اولشدر بوجہتدن سجده مؤمن
 انک یوزینہ سبب ظلمت و مؤمن یوزینہ باعث نور در کہ محاذات
 حضرت الہیہ دن منعکسدر فافہم * وتوأتی الزکوة * یعنی نصابہ
 قدرت شرطیہ تکیم کلور (واقن الصلوة و آتین الزکوة) مع ہذا
 امہات المؤمنین دہ رضی اللہ عنہن نصاب یوعیدی ولفظک محتملاتی
 بسیار اولغله زکاة مشر و عہ ایلہ مخاطب اولیان ترکیبہ نفسہ مأمورد

(وحضرت عیسا بن علیہ السلام بطریق الاخبار کلور (واوصانی
 بالصلوة والزکوة مادمت حیا) بوراده ز کاتله ایصادخی ماقبلی کیدر
 ز بر اعسی صورت و معنی اهل تجرید ایدی (سؤال اول نورسه که) ووجدک
 عائلا فاعنی) نصندن مفهوم اولور که رسول الله صلی الله علیه وسلم
 غنی و صاحب نصاب اوله مع هذا صریحاً از کاتله مأثور اولما مشدر
 اگر چه غیر حقوقله مأمور در (جواب بودر که آیت مذکور ده
 اغنادن مراد غیریدن استغنادر یوندن ایسه نصاب و غنای شرعی
 لازم گلز و سائر انبیا کبی ز کاتله مخاطب اولد قبری سر سریدر که
 کند یلرینه مخصوص صدر و اول سر فقر حقیقیدر که عالم کونک
 انفس و آفاقندن بالکلیه فراغدر انکیچون نفسی نفسی دیموب امتی
 امتی دیسه کر کدر سائر انبیا ایسه بومر تبه به باغ دکلدر در تکیم آثار
 صحیحه دن معلومدر چونکه بوسره واقف اوله سن (ر بنانی اسکنت
 من ذریتی بواد غیر ذی زرع عند یتک المحرم ر بنا لیتقیر الصلوة) ده
 حضرت ابراهیم علیه السلام اهل مکه به کوره صلاته اکتفا سنک
 معناسی ندر بلور سن زیرانی الحقیقه ذریتدن مراد جناب نبوتدر که
 مکه ده نشو و نما بولمشدر مکه ایسه محل صلاتدر فقط زیرا کعبه فنا فی الله
 مرتبه سنه اشارتدر انکیچون پرده سی سیاهدر و بومر تبه ده زکاة اولمز
 بلکه تزکیه نفس انک وسیله سیدر بومعنی ایسه جناب نبوته دخی
 ایتداده حاصل اولمشدر در تکیم مراراً شرح صدر واقع اولدیغی
 اکادالدر کویا بو عالم وجوده روح مجسم کلشدر که انده جسد
 و طبیعت و نفس و کیفیاتندن اصلاً اثر یوقدر فافهم جدا فانه
 غریب و المرجو تقریب البعداء من جنابه تعالی بشفاعته فانه قریب
 * و تصوم رمضان * یعنی معذور دکل ایسه تکیم بالاده میندر
 و بعض مغسداتی آتخه ده کلور (واثرده کلور که صیام جسدک زکاتیدر
 انکیچون زکاة مقارن قیادی ریرا جسد انکله ظاهراً منتقص و زائل
 القوه و معنی نامی و متین اولور کویا باطنی ظاهراً اوزرینه عطف ایلدیکه
 زکاة شرعیه ظاهراً و صوم زکاة باطنی در و صومک تأخیرندن ماقبلی

اوزرینه عندم فضلی لازم کلم بلکه فرضینک تأخرنه بناء تأخیر
 اولمشدر زیرا سلاة مکده لیلہ معراجده فرض اولدی انکچون
 تقدیم اولندی اگرچه زکاة تخلیه بایندن اولغله تقدیم اقتضا ایدردی
 وصوم و زکاة مدینه به هجرتک ایکنی سنه سنده فرض اولدی
 وصومک فرضیتی زکاة الاموال فرضیتندن مقدم ایکن تأخیر اولندیغی
 اشارت اولنان سر ایچوندرک، زکاة صومندن باطنندن ظاهر منزله سنده در
 ظاهر ایسه (الظاهر عنوان الباطن) موجبجه صورتده تقدیم اقتضا
 ایدر و بوندن حجت سبب تأخیری دخی فهم اولندی زیرا فرضیتی
 هجرتک التجی سنه سنده در مع هذا حج معناده صلاته بر ابردر زیرا حجندن
 مراد طواف ووقوفدر که ایکیسی دخی مناجات قبیلنددر صلاة کبی
 ومعناده تساوی بودر که صلاة صورتده مقید ومعناده مطلقدر
 طواف ایسه صورت ومعناده مطلقدر و قوف عرفه دخی
 بوبله در که اورایده مناجاتک جهت مخصوصه سی یوقدر فاعلم
 ذلك * و تحج البيت * یعنی بشرط الاستطاعه که زاد و راحله در
 و حج غزادن افضلدر حج ایتینه کوره و غزا افضلدر حج
 ایدنه نه نسبتله و ظاهر اولان بودر که غزا حج اوزرینه تقدیم اولنور
 یخلیه و حج تخلیه بایندن اولغله تکیم بوفقیره بیک بوزیدی ده غزا
 والقات اربعهده حج بو ترتیب اوزره واقع اولمشدر ولکن غنی به کوره
 حج تقدیم اولندیغی حجت شرفندن اوتور ایدر و بردخی بودر که غزا
 فرض کفایه در مکر که نفیر عام اوله پس تأخیر اولنسه دخی لا بأسدر فاما
 حج بویله دکلدر بلکه فرضیتی فور ایدر اگر حجاجک بلده دن خروجی
 وقتنده نصاب بولنور سه و حج سلطنت کیدر که سبب غنادر زیرا
 سلطانه قریب اولان دخی سلطان اولور و حدیثده کلور که (حجوا قبل
 ان تحجوا) یعنی طریق حج مسدود اولزدن اول حج ایدیکوز و کذلک
 حیاته اولد بجه قصد رب البیت ایدیکوز و الاموتله طریق قصد
 مسدود اولوب مقام قریب بدن بعید قالور سکن بعدذا احکام مذکوره
 جمله اهل ایمانه شاملدر اگرچه خطاب ظاهرده معاده در زیرالسان

شرع خصوص اقتضا اتمز مکر که اوراده قرینه اوله و بردخی بودر که
 اهل ایمان اخوان اولدقلری جهتدن نفس واحده حکمنیده در
 و بو اعمال صالحه که اعظم اسباب دخول جنتدر انلری تخصیصدن
 ماعدایی نفی لازم کلز زیرا اعمال متشابها و عبادات اولمقدمه
 مشارکدر پس نیجه اعمال دخی واردر که سببیده مذکورات کبدر
 قتال بالسيف لاعلاء کلمة الله و اطعام ضیف لوجه الله و اهتمام بمواقبت
 الصلاة لايقاعها فی اول الوقت فان اول الوقت رضوان الله و اسباغ
 وضوء و اتمام غسل لاسمیا شدت پرده و اطعام الطعام علی حبه
 یعنی مع حب الطعام و شهوته اوقلته و احتیاجه الیه او علی حب الله
 و مسکین و مستضعف اولق که خلق انی فقر و ثبات حال و خولندن
 اوتوری احتقا و استضعاف ایدوب اوزرینه تجریدر و امثالی اعمال فاضله
 کبیکه احادیثده وارد اولمشدر تکیم فظ غلیظ و مختال و جماع مال و منوع
 خیر اولق و امثالی دخول نار اسبابنده درج اولمشدر * اللهم اجعلنا
 من الذين تلبسوا بملابس الاعمال و تزینوا بزین الاحوال و دخلوا الجنة
 بلا حساب و وصلوا الیک بلا حجاب * ثم قال * یعنی رسول الله صلی الله
 علیه و سلم فرأی من مذکورینی ذکر دن صکره نوافل خیراته دخی
 تجر بعض ایدوب بیوردی بونده (للذین احسنوا الحسنی و زیاده) سرنه
 اشارت واردر که زیرا بیان اول سوال اوزرینه مبنی اولمغله کویا
 معاذک حق صریحی ایدیکه شمه نصکره ذکر اولنا جفی فضلی و منت
 بانندندر اشته بو معنادن اوتوری عارفله هر معامله مزیدی رعایت
 ایدر که اخلاق الهیه دندر جاهلار ایسه جق غیری انکار و ستره
 چالشورلر فکیف که معامله مزید ایده لر و بو مقامه ندر که بر کیمسه
 آخر اوزرنده حقنی اخذده اسنیف ایتیمک فضا در یعنی بر ایکی اوج
 اچه بقیه فالورسه اندن تغافل ایده و طلب صدقنده اولیه اکر چه
 اهل زمانک نقصانده حالی کماله ایرمشدره مثلاً کمال دناءت لرندن بیک اچه دم
 بر اچه دن کچمزلر و اوزر کده بر اچه حقم قالدی دیولر * الا ادلک علی
 ابواب الخیر * الا همز نایله لادن مر کبدر همزه استغهام ایسه نفی اوزرینه

داخل اولسه تحقیق و اثبات افاده ایدر پس دیمک اولور که ابواب
 خیر اوزرینه سکا دلیل اولمایم می یعنی اولماق منکر در ولایق دکلدر
 زیرا مرشدک شانی تکمیل غیر ایتمکدر و یوقبیلدندر که قرآنده کلور
 (الا یعلم من خلق) یعنی خالق بتلزمی بلمه مسی یوقدر بلکه بیلمسی
 واردر (الم نشرح لك صدرک) کبی زیرا دیمکدر که بزسنک صدرکی
 شرح ایلمدکی یعنی ایلمک یوقدر بلکه شرح ایلمشوزدر پس نفی
 نفی ایتمک مفید اثبات اولور و جائزدر که الا عرض و تخصیض ایچون
 اوله که ایکیسی دخی طلب معناسنده در ولکن عرض این ایله طلبدر
 قال الله تعالی (الاتحبون ان یغفر الله لکم) و مشهوردر که دیرر الاتزل
 فتصیب خیرا یعنی اگر نزول ایدرسک خیر بولور سن دیو مخاطبه
 عرض نزول و اصابت خیره تخصیضدر پس بومقوله الا کله لری
 حرف تنبیه و استفتاحک خیر یدر اکر چه شرح جامع صغیرک بعضیسی
 استفتاحه حمل ایلمشدر در ولکن بویله مقامده بعید و سوق کلامه
 مخالفدر ابواب الخیر مذاخل الخیر دیمکدر بونده خیری برداره تشبیه
 واردر که ایچنده هر معنی اوله انکیچون باب اثبات ایلمدی تکبیر
 افتتاحی باب الصلاة قبلدیلر بوسیدن فرض اولدی زیرا باب دخی
 داردندر و حدیثده کلور (انا مدینه العلم و علی بابها) یعنی علم بر شهر
 کییدر که علی کرم الله وجهه انک مدخلی در شویله که بالفرض
 علی اولسه اول شهر مسدود و مغلوق و مطبق قالوردی پس علم رسول
 علیدن منشور و جمیع طرق حقه اربابی سلوک و حقایق بوزندن اگا
 مضاف و منتهی اولدی (سؤال اولنورسه که علیدن غیر یلری دخی
 علم رسوله باب اولدقلری مقرردر پس نه یوزدن علی به تخصیص اولندی
) جواب بودر که علی به تخصیص اولن ان معنی علمک کایدر که پرتو
 علم رسول اگا زیاده عکس ایتمشدر بومعنی ایسه غیر یلرک دخی باب
 اولماسنی منافی دکلدر و بوقریردن فهم اولندیکه ابواب خیر انواع
 خیر دیمک دکلدر تکبیر بعضیلر وهم ابتدیلر بلکه بومقامده ذکر
 اولنان امور آتیه تک هر بری نیجه خیراته و امور نافعده به وسیله در

درمکدر بوجهتدن امور آینه کلیات دیندن اولدی و خیر امر هر خوب
 معناسنه در که شرک ضدیندر (و بونده سؤال آتی کی معاذ بلی یارسول
 دییه جک قدر توقف نیروی اولدوغی تصدیق منتظر اولوق شائندن
 اولمغه تنبیه در زیر مدلولنه اهتمام و مضبوطنه اعتبار عظیم واردر
 (و بردخی بودر که سائلده حرصله سؤاله جسارت عدم توقف اقتضا
 ایدردی زیرا هنوز پیداندن شعبان اولماشیدی صکره احتمال ملال
 و امتحان رغبتدن او توری استعلال ایلدی تا که نشاط و رغبتی
 وار یسه توسیع دائره کلام ایلدی * الصوم چند * جنه ضم جمیه قلفان
 دیدکاری سلاحدر که اهل حرب انکله اجتناب و استنثار ایدر براسمی دخی
 ترسدر ضم تا ایله بوراده بیان فضائل صد دنده اولمغه صومی تقدیم
 ایلدی زیرا صوم صفت صمدیه اولوق اعتبار یاه عند الله انواع
 عباداتدن مفضل و مختاردر ظاهر اولان بودر که مراد صوم نافله در
 زیرا فرض تقدم ایشدر و اظهر اولان اطلاقنه نظرا عام اولمقدرد
 یعنی صیام کسر شهوت ایتکله دنیاده معاصیدن و آخرتده دخول
 ناردن سپردر شهوت ایسه اعظم اسلحه شیطاندر (معلوم اوله که
 ایواب جهنم اغلاق اولند قدده حری مضاعف اولوب بعضیسی
 بعضیسی اکل ایتدیکی کی صائمک دخی صوم و امساک حسیه
 باب نار طبیعتی مسدود اولوب هر طببات و مبرداتی عدم استعمالندن
 حرارت زائده یو لور بوجهتدن صوم سپر نار اولور زیرا ایکی کره
 احتراق حکمت خلاقدن خارجدر (وصوم فی الشتاء غنیمت بارده ذر
 دیو حدیثده ورودی قصر نهار و بردی سیدیه در یعنی قصر یله
 اکل و شربدن استغنایه مدار و بردیله حرارت زائده یه دیوار اولمشدر
 و صومک جنه اولدیغی مفسداتدن محفوظ اولمسیله در کذب و شتم
 و غیبت و تمیبه و یمین کاذبه و نظر شهوتله محاسن امره اجنبیه یه
 نظر و امثالی کییکه یونلر فعل جهالدر تکیم بعض احادیثده وارد
 اولمشدر زیرا عالم و مقتضای علم ایله عامل اولان کیسه دن شرعا
 و عقلا منکر و مستقیح نسنه صادر اولماز (بعده الارباب حقایق

دیمشدر در که الله تعالی اعمالدن فرأضی و افعال صلاتدن سجده بی
 واقوال صلاتدن ذکر و عباداتدن صومی اختیار ایشدر بوسیدن
 (الصوم لی وانا جزی به) پیوردی تکیم بعض احادیثدن دخی صومک
 افضلتی اخذ اولنور و لکن شافعیه افضل العبادات صلاة اولغه
 ذاهب اولشدر در ظاهر اولان بودر که صوم اوصاف الهیه و صلاة
 افعال عبديه کوره اعتبار اولنور که مقامنه کوره ایکیسی دخی مختاردر
 تکیم علم ظاهر و علم باطنک هر بری کندی نفسندم کالدر اگر چه
 بحسب الاضافه بری قشر و بری لبدر * والصدقة تطفي الخطیئة
 کابطنی الماء النار * و صدقه سبب عقوبت اولان فعلمک ضرر متوقعی
 دفع ایدوب شردن سلم قبلور ناردوزخ کییکه اثر غضب الهیهدر
 وانی سویندر صواتشی سویندر دیکی کی زیرا اثرده تنافلیری
 واردر که حق تعالی اول وجهله ایجاد ایشدر بوحسه بالطبع دکندر
 پس صوقاندر مز و خیر اشباع ایتمز و نار احراق ایلمز مکر که الله تعالی
 فعل و تأثیر خلق ایله تکیم عدم تأثیری دخی بویلهدر آتش ابراهیم
 وغیری کی و بوراده صدقه ایله دخی مراد نافلهدر و یا صدقه
 مفروضه به دخی شاملدر و صدقه حقوق الهیه به متعلق اولان صغائرک
 آثارنی محو ایدر و شواکه حقوق عباده متعلقدر هر نه مقوله حسنه
 او اوره انی دفع ایتمز بلکه حسنه سی خصنه و بریلوروا کر اهل توبه
 ایسه جائزدر که الله تعالی غیر و وجهله خصنی اوضا ایله و دیمشدر که
 کاتوبه به موقوفدر مکر که فضل الهی اوله (بعد از صدقه بی صلاة
 اوزرینه تقدیم ایلدی زیرا صدقه طهارت قلبه سیدر که رذیله
 بخالدن انی تطهر ایدر صلاة ایسه طهارت ظاهره و باطنه به موقوفدر
 بوجهتدن صدقه شرط صلاة کی اولیکه تقدیمی لازمدر و حدیثدن
 فهم اولنور که صواتشه غالبدر و لکن صویه دخی ریج و ریج دخی
 انسان غالبدر زیرا خانه لر او مقوله آفادن مصون اولقی ایچوندر
 وموت دخی انسانه غالبدر که دفعنه چاره بوقدر والله غالب علی امره
 * وصلاة الرجل فی جوف اللیل * الر جلدہ ال عهد ذہنی ایچوندر

وانت دخی حکمده رجاله تابعلردر نتکیم (وكانت من القاتین) کاملات
وکاملینک تساویسنه اشارتدر وجوف لیل مجازدر زیر جوف ارضه
کوره اسفل وحقور وانسانه کوره بعظندر پس بوراده مراد
یا اثناسیدر که کچه اراسیدر قنغی جزئی اولورسه ویا آخریدر که
سدس الیلدر اگرچه افضل اولان نصف الیلدک نام وثلثنده قائم
وسدسنده ینه نام اولمقدر که حال داودو حال حضرت نبوتدر علیهما
الصلاة والسلام وجوفی اول لیله شامل قیلوب صلاة اولنه تعیم
ایتمک صحیح دکلدر زیر غیرى احادیثده تعید اولدیغی اوزره تهجد
بعد المنامدر منام ایسه بعد العشاءر صلاة اوابین ایسه بین العشاءیندر که
انک فضیلتی غیرى اثرله ثابتدر وتهجد بعد المنام اولدیغی عسرتنه
بناءدر که ثوابی دخی اکا کوره در که انکیچون رجل ایله تعیر ایتدی
زیرا بومقوله کار جلیل رجولیت اهلندن صادر اولور کر که صورت
انانده اولسون وپردخی صلاة لیلک عمودح اولدیغی مناجات باریدن
اوتوریدر مناجات ایسه مستجاب فیضدر ارباب حقایق ایسه اتفاق
ایتمشدر که اول لیلده فیض الهی ضعیفدر پس مقصود وسط
لیلدنصکره اولان مناجاتدر که فیض قوی به باعثدر انکیچون رب
العالمینک سماء دنیا به نزولی سحر اعلایه تخصیص اولمشدر که اولوقتدن
وقت ضحایه کلجه مدد الهی کثیر و تجلیات الهیه وفیردر و دیمشدر که
بر کیمسه حلب شاه قدر قائم وادنی الامر ایکی رکعت نمازله مناجی رب باقی
بوداتم اولسه فضل قیامله مستعد اولوب قوام لیلدن یاز یاور وشیطان
انک قولاغنه بول ایلمکدن قورتلور و بعض روایانده من جوف اللیل
وارد اولمشدر که من فی معناسنه در کما قال الله تعالی (ماذا خلقوا من
الارض) ای فی الارض مقصود صلاة لیل اطفاء خطیئه ایدر صدق کبی
دیمکدر وهو الاظهر بوضورته ما قبل قرینه سببه خبر محذوف اولوب
وصلوة الرجل تطفی الخطیئه ایض دیمک اولور واین الاثیر جامع
الاصولده غیرى خبر تقدیر ایدوب (وصلوة الرجل فی جوف اللیل من
شعار الصالحین) دیمشدر کرچه بو تقدیره ظاهرده قرینه بوقدر نتکیم

بوجهتدن بعض جهله جرح ایشلدر در واکن عیری حدیثدن
 مأخوذ در تکیم جامع صغیرده کلور (علیکم بقیام اللیل فانه دأب
 الصالحین ای عادتهم و شانهم و شعارهم و قرآنک بعضی بعضی
 مفسر اولدیغی کبی حدیث دخی بویله در و بعضیلر دیشلدر در که
 حذف خبر فضل کثرتی اشعار ایچوندر یعنی (صلوة الرجل فی جوف
 اللیل لا تعلم نفس ما اخی اها) تکیم مابعدی اکا قرینه در * ثم تلا *
 یعنی بویاندن صکره رسول الله صلی الله علیه وسلم بطریق الانشهاد
 تلاوت ایلدی (تلاوت متابعه قرأتدر در است کبی زیرا تلودندر که
 تبعیتدر پس تلاوت قرأتدن اخصدن بوندن یعنی بیان اخیر
 وانشهاددن فهم اولنور که صوم و صدقه دخی نافله به محمول اولق
 اظهر در زیرا قیام اللیل و الصلاة فی جوف اللیل تهجد ایله تفسیر
 اولمشدر تهجدک فرضیتی ایسه منسوخدر و آیت آیه دخی اهل قیامی
 مدحدر اگر فرض اولسه غیر ادا الله تعبیر اولنوردی قال الله تعالی
 (ومن اللیل فتهجد به نافله لك * تتجافی جنوبهم قال الراوی حتی بلغ
 یعملون * یعنی بوقولی آخر آیتینه دک تلاوت ایلدیکه بودر) تتجافی
 جنوبهم عن المضاجع یدعون ربهم خوفا و طمعا و ممارزقناهم ینفقون
 فلا تعلم نفس ما اخی لهم من قره اعین جزاء بما کانوا یعملون) تتجافی
 تباعد در جنوب صمله جنبک جمعیدر فتحله شق الانسان معنایه در
 مضاجع مضجعک جمعیدر فتحله مقعد وزنی اوزره موضع ضجوع
 یعنی جنبی وضع ایده جک یردر مقصود فراشلدر (خوف غضبدن
 و عدم قبول عملدنر و طمع و رجاء رحمتیه کوره در و اتفاق واجب
 و تطوعه شاملدر زیرا اوج قسمدر بری نصایدن زکاتدر و بری فضلدن
 مواساتدر) و بری قوتدن ایثاردر که بری عوادک و بری خواصک و بری
 اخص الخواصک حالیدر و سوره بقره ابتدا سنده (و مما رزقناهم
 ینفقون) دخی بویله در که صلاتدن صکره ذکر اولمغله زکاة و صدقه
 نافله به و بلکه بذل علم نافع شاملدر زیرا شرعاً لم دخی اتفاقدنر
 شول جهتدنکه ارواحک اکا احتیاج تامی وارددر (و نفس ملک مقرب

ونی و مرسله عامدر زیر اسباق نفیده نکره واقع اولشدر و اخفا اولنان
 جزانک اعلاسی رؤیتدر تکیم قره اعین اکا اشارتدر ولکن کاملره
 کوره بطریق الاستحقاق و ناقصه نسبتیه بطریق الفضلدر
 و جزانک اخفا اولدیغی عمک جوف لیلده اخفاسنه ناظردر که جزا
 عمل جنسنددر و رؤیت کرچه موعود اولغله معلومدر ولکن ظهوری
 هر کسک قوه وضعفا بصیرتنه راجعدر و بویابده علم کفایت ایتمز
 بلکه جلیه الامر عینله و مشاهده ایله حاصل اولور که بومعنی ناقصه
 کوره هنوز خفیدر و کاملره کوره دخی ظهور افزون اولقده در
 و قیام لیلده بومقوله فضیلت عظمی اولغله افضل النوافل و ترکی
 مکروه اولدی (فانته من السنه قبل ان تنقضی الایام والشهور
 والسنه * ثم قال الا اخبرک برأس الامر * دلالتدن اخباره عدول
 بطریق التغندر و آمدن مراد امر دیندر رأس بوراده اصل و مرجع
 و اعلی الشی معناسنه در تکیم امر و نهیده مرجع اهل بلد اولان کیسه به
 رئیس دیرلز و بومعنی فارسیده دخی مستعملدر تکیم سرور دیرلز
 صاحب ریاست معناسنه زیرا سر ایله وردن مرکبدر که سر باش
 و لفظ ور ذو معناسنه در و سر غلبه استعماله مقدم و متبوع معناسنه
 حقیقت منزله سنه وارمشدر سر اشکرده کی سر دخی تجوزا اول
 معنایه در که ریاست و متبوعیت مراددر و بونده سرک شرفنه اشارت
 وارددر زیرا افاضل مشاعری مشتمل و احاسن اعضا و قوایی محتویدر
 * و عموده * عمود شول خشبه در که خیمه انک اوزرینه اعتماد ایدر
 و انسانک انه الوب اعتماد ایتد و کنه عمود دیرلز حد یددن اولسون
 خشبه دن اولسون و عمود الصبح ابتداء ضویدر که هیئنده حدید دن
 عموده بکزر یعنی خیمه نک قیامی عمودی اوزرینه اولدیغی کی دینک
 قوامی دخی انکله در * و ذروه سننامه * ذروه ذال معجه نک کسری
 و ضمیه و ذری ضمه اعلی الشی معناسنه در (سننام فتحله دوه نک
 اور کیجیدر که ظهرنده مرتفع اولان سننه در عجم کوهان دیر و سنم
 دیرلز کتف وزنی اوزرینه عظیم السنم اولان دوه به پس ذروه السنم

اور کجک اک یوقاروسیدر * قلت بلی یارسول الله * بلی بالاده در
 نعم کبی * قال رأس الامر الاسلام * اسلام اظهار ایمان و اقرار کلمه
 شهادت در که احکام دینی اجرا کا منوط در نمازده اقتدا و موئنه
 نمازی و قبور مسلمینده دفنی و عشر و زکاتله مطالبه اولمسی و اخذ
 میراث و امشالی کبی تکیم تفضیل مقام کذرا یتشدر بونده اسلام رأسه
 تشبیهدن فهم اولنور که اسلام سائر اعمالدن اعضادن رأس منزله سنده
 و ایمان روح کبدر که باطندر و عمود و ذروه سنامله تشبیه عربک
 اهل خیمه و ارباب ابل اولوب ارالرنده شهرتته بناه در زیر تشبیه جلی
 نفسده اوقع و فهمده اسر عدر انکیچون هر خطاب قومک متفاهم
 و متعارفنه کوره در تا که مراد حاصل اوله * و عوده الصلوة * یعنی امر دین
 صلاتله قیام و ارتفاع بولور بوسیدن صلاة ایچون قیاب مرتفعه و منارات
 طویله بنا اولنه کیشدر قال الله تعالی (فی بیوت اذن الله ان ترفع) و قال
 تعالی (واذیرفع ابراهیم القواعد) پس نمازک کنندی نفسنده علوی که
 معراج معنوی و تسبیح و تحمیدی مشتمل در صورتده دخی محلی اقامتک
 علونی اقتضا یتشدر الحاصل بیوت الهیهی سائر بیوت خلقدن
 تمیز ایتلودر انکیچون مکده مکرمده کعبه شرفها الله او زرنه مشرف
 و عالی خانه بنا ایتک مکروه و منهیدر **ک**ر چند زمانه ده دینلری خراب
 اولنلر بیوت عالیه بنا ایتشدر و غیری خدیثده کلوز (الصلوة عماد الدین
 فن اقامها فقد اقام الدین و من هدمها فقد هدم الدین) بوراده عمادی
 اساس معناسنه اخذ ایتشدر و لکن ظاهره مخالفدر زیر اساس عمادک
 غیر بدر مکر که عماد اساس منزله سنه تنزیل اولنه پس اساس رأس
 الامر اولان اسلام و صلاة انک رکن اعظمیدر و رکنک انهدامله صورت
 خانه خراب اولدیغی کبی ترک صلاتله دخی صورت دین خراب اولور
 کر کسه تمل کبی اولان اقرار و اعتقاد باقی اولسون * و ذروه سنامله
 الجهاد * جهاد و مجاهده استغراغ الوسع فی مدافعة العدو و معناسنه در
 یعنی طاقتی اولدوغی قدر اعداء دینی مدافعه ایتکدر زیر اصلاح عالم
 و نظام احوال بنی آدم کا منوطدر شول و جهندنکه استیلاء کفارله

شعار دین معطل و امور معاش دخی مختل و مشوش اولور (وجهادک
 ذروه سنم اولدیغی زیاده علو و فضلیدر زیرا فتح الانبیاء زماننده
 حراثت و ختم الانبیاده علیهم الصلاة والسلام جهاد مقدمدر بس
 بوامتک صنایع و حرفی ایچنده حراثت و زراعت جمله دن مؤخر و جهاد
 عنوان الامر در زیرا جهادده ساحه دین و دنیا تک طهارتی وارد
 زراعت ایسه امر معاشله تقید اولدو غندن د نائندن و باطنی مأ کولانله
 تجسسدن خالی دکدر (بوندن فهم اولنور که قلمده عفو فضل
 و قصاص امر دینی محافظه در و اخذدیت حساستدر بس علوه همتی اولان
 هر کارده دینی دنیا اوزرینه تقدیم ایدر (و دیمشدر در که صلاة فروض
 اعیان و جهاد فروض کفایه دندر مکر که نفیر عام اوله و مداد علمادم
 شهدادن راجحدر زیرا علمدن افضل نسبه یوقدر انکیچون (و قل رب
 زدنی علما) دینلدی (و مجاهده اوج نوعدر او کبسی عدو ظاهر له
 مجاهده در که الی یوم القیام باقیدر و فی الحدیث (بعثت بالسیف) و جاء
 ایض (لی حرفتان افقر و الجهاد) بس حرفت نبویه جمیع حرف اوزرینه
 راجح اولدیغی جهندن معمول به اولق لازم کلدی تا که متابعت درست
 و تام اوله (و ایکنجیبسی شیطان و وساوسی ایله مجاهده در و ریاضت
 و اکل حلال انک اسباب قویه سندندر و نور معرفت رحیمه مطارد
 ظلمات شیطانیه ده کرچه ادخلدر فامام مقام معرفته و صوله دکر ریاضت
 و مجاهده لازمدر (و او چنجیبسی نفس اماره ایله مجاهده و هوا سنی هدایه
 تبدیلده مقاسات شدانددر که خلوت و اکثرن کر الله انک و سائلندندر
 و بواج نوع مجاهده ایله قرآنده امر ایدوب بیورر (وجاهدوا فی الله
 حق جهاده) و حدیثده کلور (جاهدوا الهواء کم کما تجاهدون اعداء کم)
 وینه کلور (جاهدوا الکفار بایدیکم و السنتکم) یعنی سیف و سنان
 و حجت و برهان و هجو اعداء رحمان ایله مجاهده ایدیکر نتکیم حسان
 رضی الله عنه امر رسوله صلی الله علیه وسلم کفار قریشی هجو و ذم
 ایدردی زیرا عند العرب جراحی زبانی جراحی سیف و سناندن
 بتدر نتکیم کلام امام علی ده رضی الله عنه کلور (بیت) جراحی السنان

لها النيام) ولا يلتام ما جرح اللسان * ثم قال الا اخبرك بملاك ذلك كله *
 ملاك الامر كسر له وفتح له ما يعتمد عليه منه وقوامه الذي ملاك به
 معنائه تنكيم القلب ملاك الجسم دیرلر زیرا جسمك قوام وصلاح
 وفسادی اكانو طدر تنكيم بالاده شرح اولمشدر یعنی امور مذکورہ نك
 جملہ سنك معتمدی ومابه القوامی ندر سكا اخبار وافاده ایدہ یممی
 بورادہ كلد ایلہ ذلك بی تأکید عدم شمول احتمالنی دفع ایچوندر
 * قلت بلی یا رسول الله * نواله نعبیحتدن سیرا و لمدیغنی بیاندر زیرا
 صحابه نك حفظی غالب واستعدادی مزیدی جاذب ایدی و اهل دنیا نك
 مال و مناله حرصندن انلرك علم و كماله حرصلری زیاده ایدی نیجه زیاده
 اولسونكہ درجات عالیہ علم و عملہ موقوفدر و بر قومك متبوعی اغلای
 درجاتده اولوب كندیلر اسفل منازلده قالمق همتده دون اولمقدندر
 حاشا كه عالی یه مقیارن اولان سافله اوله زیرا بحكم الجوار مقتضاسی
 علودر * فاخذ بلسانه * یا زانده در لسان اغزده جارحه مخصوصدر
 وانك قوتنه دخی لسان دیرلر قال الله تعالى حكایة عن موسى عليه السلام
 (واحلل عقدة من لساني) یعنی قوت لسانندن عقده بی كیدر زیرا
 بستلك جارحه ده دكل بلكه انكلاء نطق حاصل اولان قوتده ایدی
 قال الله تعالى (واختلاف السننكم والوانكم) اختلاف السنه اختلاف
 لغات واختلاف لغاتدر زیرا هر لسانك نغمه مخصوصه سی واردر كه
 سمعه تمیز اولنور و صورت مخصوصه سی واردر كه بصره تشخیص
 اولنور و لغات یعنی انواع لسان یدی یوز بیکدر كه الله تعالى آدمه
 علیه السلام تعلیم ایدوب صكره نسلنه میراث قالدی و بعضیلر دیدیكه
 بلسانه ده باخذ كلمه سنك معنای تعلقی تضمینی ایچوندر یعنی رسول الله
 صلی الله علیه وسلم كندی لسانی امساك ایلدی و یا خود بدیله اكا تعلق
 كوستردی و بعضیلر لسان معاذی طوتمغنی تجویز ایتدیكى وهم
 و متعارفدن بعیددر * وقال كف عليك هذا * كف ضم كاف و تشدید
 فايله امر در مد كبی كف دفع و صرفدر بوراده علی عن معنائه
 مجاوزه ایچوندر قال الله تعالى (وما عن دابة فی الارض الا علی الله رزقها

ای عن الله وشعرده کلور (اذا رضیت علی بنوا قشیر) ای تجاوز عنی یعنی
 آفت اسانی سندن منع و رفع ایله و یا خود کف ده معنای حبس تضمین
 اولمشدرای احبس علیک لسانک ولا تطلقه علی غیرک و بونده کف علیک
 نسانک دیمکله اکتفا ایتموب اخذ لسانله دخی اشارت قلدیغی ذهنه
 ایقاع و زیاده تأثیر ایچوندوزیرا فعلی قولدن ارچدرکجا جاء فی الحدیث
 (صلوا کما رأیتونی اصلی) یعنی صلوا کما قلت لکم دیموب رؤیته
 احاله قلدیغی فعلک نفس تابع مقتدیده ارچینه بنا، در تکیم شعوره
 کلور (بیت) و اذا المقال مع الفعال وزنه (رجح الفعال و خف کل مقال
 و مشویده کلور) (پند فعلی خلق را جذاب تر) که رسد در جان
 هر باکوش کر) یعنی پند فعلی نک بر فائده سی دخی بودر که اصم اولان
 دخی منتفع و مستفید اولور فاما صاغر هر قولله منتفع اولماز بله که
 شدت صوته محتاجدر ابکم اولان صمنه ایسه صیحه دخی کار ایتمز
 و جناب نبوتک لسان خصوصنده اهمی امر لسانک شدت و صعوبتی
 اشعار ایدر انکیچون ملاکله تعبیر ایلدی بوجهندن حفظ لسان رأس
 اولدی زیرا محفوظ اولیجق اعمال دخی باطله و اجوری زائله اولور
 * قلت یابی الله * تفنن فی العبارة مقوله سیدرا اشارتدر که رسوله نبی دخی
 اطلاق اولنور اگرچه هر نبی به رسول دینلز تکیم فر فلی مرورا یتشدر
 * وانا لمؤاخذون بما تکلم به * و او محذوفه عطف ایچوندرا ای تکلم
 و انا لمؤاخذون بجمع ما تکلم به پس مدار تعجب و استغراب مؤاخذه در
 یوخسه تکلم دکدر یعنی بز سو یلرزده سوزلر یمزک جمله سیله مؤاخذه
 اولنورمی یوز و جبعله قید اولندی زیرا راوی آفات لسانله مؤاخذه
 ثابت ایدیکن بلمک بعیددر و لکن بو تقریرک ما بعد کلامه مزید ملایمی
 اولزکما لایحفی علی التأمل و جازدر که سائلک مساهله سنه محمول اوله
 یعنی لسان بر اصغر جوارحدر که اندن صادر اولان نه اوله جق که
 عرصه مؤاخذه اوله بو صورتده بیان آتی اکا موافق اولور و مؤاخذه
 لفظنی تخصیص ابتدییکی معنای مجازات و مقابله به تشبیه ایچوندرا
 زیرا خلق نعم الهیه بی اخذ ایدرلر و شکر و ثنا ایلله مقابله ایتمزلر انکیچون

مأخوذ و معاقب اولور * فقال ثكلتك امك * ثكلتك كاف اولی نك
 كسر ياء علم باینند در اصل ثكل ضمیه موت و هلاك و فقدان حبیب
 و یا ولد در انك ایچون تاج المصادره دیمشدر که الشكل بی فرزند
 شدن مادر یعنی انا بی ولد اولق و اوغلنی یازی قلمق پس ظاهرده
 ثكلتك امك والده ك سنی فقدان ایلسون دیوموتله دعادر تربت یداك
 افتقارله دعا اولدیغی کی ولكن عرب بوزلری و قتله الله و لا اب لك
 و امثالی کلمات دعاییه نك حقیقت اصلیه لر بن مراد ایتمیوب غیری معنی
 اوزرینه جل ایتمشدر در معاتبه و انكار و زجر و ذم و تعجب و تعظیم
 الامر و حث علی الشئ کیك بویله مواضعده حث و نحر یضه محمول
 اولق ظاهر در * و هل یكب الناس فی النار علی وجوههم * هل
 بر قاج معنایه کلور بوراده ماء نافیله معناسنده در (عل جزاء الاحسان
 الا الاحسان) کی پس استفهام تقریر ایچوندر یوخسه انكار ایچون
 دكل (یکب فتحله یمد وزنی اوزرینه مضارعدر مصدری کب در که
 یوزی اوزرینه الفایتمکدر بوراده تجرید طریقیله در که اسقاط
 معناسنده در) اکباب یوزی اوزرینه دوشمکدر که امام بیعتی لازم ایله
 تعبیر ایلمشدر حتی حدیثده (فاکبوا رواجلهم علی الطریق) ده
 کرچه روایت اکبوا در و لکن صواب اولان کبوا در الزموها الطریق
 معناسنده دیمشدر پس مکب اسم فاعل اولق اوزره ساقط علی وجهه
 و اکب خر علی وجهه دیمکدر که لازمدر و لکن فاء وسده دیمشدر که
 کبه قلبه و صرعه کاکبه و اکببه فاکب و هو لازم متعد انتهی
 و معنای حدیث دیمک اولور که وجهنده خلقی یوزی اوزرینه
 دوشور من یعنی جهنم اهل جهنمه یوزلری اوزرینه دوشور که
 سقوطک اقبیدر زیرا احاسن اعضبا یوزده در بصر و انف و لب
 و دندان کی و دنیاده ضرب عنق ایله قتل اولسان کفارك عادتی بویله
 خوردر که وضع اصلبسندن خارجدر انکیچون انبیا علیهم السلام
 بعض حالات و حیده استلقا ایدر لدی و امام محمدك دخی استنباط
 مسائله استلقا عادتی ایدی * او علی مناخرهم * راویدن شکر

مناخره مخرك جمع بدر ميم و خاء معجمه نك فتحه لريله و يا كسره لريله
 و يا ضمه لريله انف معناسنه و نخره الانف ضممه ثقبه الانفادر بعني
 برون دلوكي و انف تخصيص اولنديغي اول الوجه و صيانتنه اهتمام تام
 اولدوغيجوندر * الاحصاء السنههم * حصيده نك جمع بدر فعيله
 بمعني مفعوله در يقال حصد الزرع اذا قطعه و حصاءك اضافتي
 اسم مفعولك فاعلنه اضافتي قبيلندندر الا محصودات الالسنه ديمكدر
 واستثنا مفرغدر زيرا هل نافية اولديغي سبق ابتدئي تقديرى ديمكدر كه
 ما يكب الناس في النار شي من الاشياء الا حصاء السنههم مقصود
 تلفظ ابتدئي كلام قبيلندر كفر و كذب و شتم و لعن و قذف و غيبه
 و نيمه و بهتان و امنان كبي و بو كلام قصري و حكيم حصري غالبدر
 زيرا حصاء السنه دن غيري اعمال موجببه دخي وارددر و ناسدن
 محفوظ و معصوم اولنلر مستثنا در و بونده لساني اوراق ديد كبرى آله كه
 انكلاه اكن بچر لر كه عرب اكا انجل دير منبر و زني اوزره و انك مقولني
 اول آت ايله مقطوعه تشبيه وارددر زيرا حاصد اولان كيمسه زرع
 و شوكي قطعه تمير اتمديكي كبي قائل دخي في المثل دلنه كلني سويلر
 و خير و شر ديمز حكايه ايلر و بوراده كبي حصاءه نسبت ايتدوكي
 بجاز در كه مسينه اسناد قبيلندندر وفي الحقيقة فاعل الله تعاليدر
 و بونده (الدنيا مرزعة الاخرة) مضمونه اشارت وارددر زيرا دنيا ده
 مرزوع اولان خير و شر ك اجر و جزاسي آخريده محصود اولور و بعض
 اعمال وارددر كه بعض عوارض حسبيله فنا بولور و بعضي حالي ارزرينه
 قالور قال الله تعالى (منها قائم و حصيد) فافهم الاشارة من هذه العبارة

* الثلثون *

ثلثون ملكات جوعدندر اوج كره اون ديمكدر عشرون ابيكي كره
 اون ديمك اولديغي كبي يوخسه ثلثه نك جمعي دكلدر والا طقوزه
 ثلثون ديمك و اوتوزه عشرون ديمك صحيح اولوردي و پردخي بودر كه
 جوعده تعين يوقدر ثلثون و اخواتي ايسه معاني معينه به داله در
 * ان الله فرض فرائض * فرض لغته ايجاب و تقدير و قطع و بيان

ومفروض معنای نسه کلور بوراده معنای ایجاب انسبدر (فرائض
 فریضه نك جمعیدر فریضه افتراضیدن اسبدر که ایجاب معناسنه در
 صکره مفترض معناسنه قلندی بعده معنای شرعی اعمه نقل اولندی
 شرط اولسون رکن اولسون ویا خود فریضه صفتدر مفروض
 معناسنه و تا اسمیه نقل ایچون علامتدر تأیث ایچون دکل پس
 مذکره صالح اولور ذات و علامه تالی تأیثیدن منسلخ اولوب مذکره
 اطلاق اولندیغی کبی (فرض ایکیدر بری قطعی الثبوت والدلاله در
 محکم کاب ومتواتر سنت واجماع امت کبی انکیچون منکری کافر وتارکی
 معاقب اولور زیرا هم اعتقادا وهم عملا فرضدر و بری قطعی الثبوت
 وظنی الدلاله در مؤلات کبی مثل لفظ قرء کیکه عند الحنایه معنای
 حیض راجحدر یوخسد مقطوع دکلدر ومسح مقدار معین کبی واکا
 فرض ظنی دیرلر که فرض قطعی کبی فاعلی مثاب وتارکی معاقب ولکن
 منکری اکفار اولنماز بلکه تفسیق اولور زیرا عملا فرض واعتقادا
 دکلدر دلیل ظنی ایله ثابت اولان نسه بی ایسه عدم اعتقاددن کفر
 لازم کلز الحاصل فرضیت اعتقاده دلیل قطعی لازمدر انکیچون
 دیدیلر که رؤیت امور اعتقادیه دن دکلدر زیرا اختلافیدر اگرچه
 عند اهل السنة متفق علیه در (بعدهذا شعب ایمان یتش با بدن
 زیاده در که فعلی وترکی مشتملدر و فعل وترک فرائضدندر که فعلی
 یعنی عمل مأموراتدن وترک منهیاتدندر یعنی ترک تعلق ایدن نسه منهی
 عنددر پس شعب ایمان وفرائضدندر شهادت بالتوحید و صلاة
 و زکاة و صوم و حج و جهاد و وضوء و غسل من الجنابة و غسل
 يوم الجمعة و صبر و شکر و ورع و حیا و امان و نصیحت و طاعة اولی
 الامر و ذکر الله و کف اذی و اداء امانت و نصرت مظلوم
 و ترک ظلم و ترک احتقار و ترک غیبت و ترک نمیه و ترک تجسس و استیذان
 و غض بصیر و اعتبار و سماع الاحسن من القول و الدفع بالی
 هی احسن و ترک الجهر بالسوء من القول و کلمة طيبة و حفظ الفرج
 و حفظ اللسان و توبه و توکل و خشوع و ترک اللغو و الاشغال

بما يعنى وترك ما لا يعنى وحفظ العهد والوفاء بالعهود والتعاون
على البر والتقوى وترك التعاون على الاثم والعدوان وتقوى وبر
وقنوت وصدق وامر بالمعروف ونهى عن المنكر واصلاح
ذات البين وترك افساد ذات البين وخفض الجناح ولين وبر الوالدين
وترك العقوق ودعا ورحة بالخلق وتوقير كبير وقيام بحدود الله
وترك دعوى الجاهلية وتودد وحب في الله وبغض في الله وتوؤده
وحلم وعفاف وبذات وترك التداير وترك التحاسد وترك التباغض
وترك التفاحش وترك شهادة الزور وترك قول الزور وترك الهمز
واللغو والغمز وشهود الجماعات وافشاء السلام والتهادى وحسن الخلق
وحسن العهد وحفظ السر والنكاح والانكاح وحب الغال
وحب اهل البيت وحب النساء وحب الطيب وحب الانصار
وتعظيم السعائر وتعظيم الحرمات وترك الغش وترك حمل السلاح
على المؤمن وتجهيز الميت والصلاة على الجنائز وعبادة المريض
واماطة الاذى وان تحب لكل مؤمن ما تحب لنفسك وان يكون الله
ورسوله احب اليك مما سواهما وان يكره ان يعود في الكفر وان توؤم
بالله وملائكته وكتبه ورسوله وبكل ما جاء به الرسل من عند الله
وبنورك امثالى افعال وتروك كه كتاب وستتده امر اولمش وحث
وتحرىض فلمشدر كه كيمى فروض عين وكيمى كفايه وكيمى مندو باتندير
وجميع افعال وتر وكده قربت الى الله نيت ايتلودر والاخير كثير قوت
اولور مثلا كچه تر وكده اوزرندن ساقط اولمقده نيت محتاج دكلدر
واكن تركله مأمورم ديو قصد قربت ايتكده اجر واردر افعالده كي
نيت كي پس اجر نيت منوطدر هر نه مقوله عمل اولورسه وهو اجر
بالاخذ والعمل بل اوجب بالنسبة الى من يعرف النظام والخلل
فلا تضيعوها (فرض قطعي وفرض ظنينك هر برى اوزر نيت تفر يعدر
) لا تضيعوا تشديدله نهيدر تضيعدن وتخفيفله اضاعتدن اوليق دخي
جائزدر ولكن مقامه انساب اولان اولكيدر زير افرائضده كثر اولمغله
صيغه كثر مناسبدر زير هر برى مقابله سنده براضا عتدن نهى اولنور

(ضیاع هلاك و تلفدر بر نسنه بی اضاعت ایتمک مهمل قومقدر (معنی
 دیمکدر که پس سر اول فرائضی مزوک و مهمل قومایوب استعمال
 واقامت و احیایدیکوزهرنه مقوله فرض اولورسه تکیم دینک کهنه لکی
 اهمال و تجمیدی استعمایله در والادین فی نفس الامر ضیاع و کهنکی
 و تجمیدن بریدر فاعلم ذلك (و فرا نضک افرضی ترک تعلقات ماسوادر
 یعنی رنک تعلق قبول ایدن امورک نقشنی دلدن ازاله و عالم تفریده
 و صوالله علم و عیندن بالکلیه انقطاعدرا کرچه بوفرض ابطن البواطن
 در که ار باب ظاهره کوره انکله قیام ایتمک جائز دکل بلکه ممتنع کبیدر
 مع هذا جمیع فرائض عبدی مولایه تقریب و غیریدن قطع ایچوندر
 فافهم جدا * و حد حدودا * حد اصلنده ایکی نسنه بی پری برندن تمبیر
 ایچون وضع اولمان حاجزدر که لسان ترکیده ا کاسینوردیر لر حد المزرعة
 و حد الحديقة و حد الدار و امثالی کی فلان حدنی المزدیدکاری کندنی
 آخردن تمبیر ایدن مرتبه بی تجاوز ایدر و دائره سندن چقار دیمکدر پس
 حده منع معناسی واردر انکیچون حد الخمر دینلدی زیرا متعاطیسنی
 و غیر بی مع اوده دن منع ایدر محاده ممانعه در (حدود الله احکام
 الهیه در که فرض و حرام و کراهت و ندب و اباحتدر بس و حد حدودا
 تعمیم بعد التخصیص در زیرا حدودده فرائض و غیر بی داخلدر
 معنی دیمکدر که دخی الله تعالی حد و شرعیه وضع و تعیین ایلدی
 و حلال و حرام اراسنده سینور لر قودی و هر شئک حدنی بلدر دیکه
 اندن اونه سسنه تجاوزه اذن و برمدی * فلا تعدوها * بس سر نفس
 و شیطان و هوی و شهواته تابع اولوب حدود الهیه بی ماوراسنه گذر
 ایتمکوز و الامخالفات حق سببیه معذب اولورسر (اعتداء مجاوزة الحق
 معناسنده در زیر اعدو تجاوز و منافات التیامدر) سوال اولنورسه که خیرک
 حدی اربعین ایکن حضرت عمر رضی الله عنه نه معنادن جلد ثمانین
 ایدردی که ظاهر احد سنتی تجاوزدر جواب بودر که خلافت عمرده شارب
 الخمرک کثرتنه بنشاء بطریق الزجر زباده قلدی مع هذا سنت خلقایه
 دخی اقتداء لازمدر و حضرت علیک کرم الله وجهه حد خردن

هلاك اولانه ديت و پرردم ديدو كي مافوق الار بعينه كوره در زيرا
 حددن هلاك اولان كيمسه نك دي هدر در (و حضرت عمر حد زاده
 اوغلي شهنامه جلد تسعين ده هلاك اوليحق اوز جلد دخي مېته ضرب
 ايتدو كي اجتهاد طر يقيله در پس مېته ضربله تعدی ايتمش اولماز
 * و حرم اشياء فلا تتهكوها * انتهاك بر نسنه نك حرمتي كسر
 ايتكدر يعني بر نسنه بي حلال اوليان و جهله نسا اولدر يعني
 الله تعالى نيچه اشيا بي تحريم ابلدی كرك حرمت قطعيه و كرك
 كراهت تحريميه ايله پس سز اول محرمات و مكروهاتك پرده سني
 خرق ايدوب خلاف شرعه تناول ايتكوز پس فرضده قطعي وطني
 داخل اولديغي كي حرامده دخي داخل اولدي زيرا كراهت تحريميه ايله
 مكروه اولان نسنه به حرام دنليوب مكروه اطلاق اولنديغي دليلي
 قطعي اولديغي اچوندر بوندن ايسه عدم اجتناب لازم كلز بلكه
 حكيمده حرام قطعي كي اولور اكر چه منكري كافر اولماز و بعض ائمه
 حرام لفظني دخي اطلاق ايتمش لردر لجم جار كي سؤره هره تزيهيدر
 و بومقامك بعض تفصيل واختلافاتي كتب فقهيه دن طلب اولند
 * وسكت عن اشياء * يعني نيچه اشيا دن سكوت ايدوب عن اصل
 ذكر ايتدي و ذكر ايتديكنك دخي خفته بيان ارسال ايدوب حدوددن
 پر حده ادخال ايتدي بلكه اجمال و ابهام اوزر ينه ترك ايتدي وسكوت
 كر چه ترك كلامه مختصدر وليكن خصوص اوزر ينه ترك وعدم
 ذكر دن مطلقا ترك كلام لازم كلز پس بومقوله سكوت كلام حق منافي
 دكلدر بلكه حق على الدوام متكلمدر * رجة لكم * يعني سكوتی سزه
 مر جتدن اوتور يدر زيرا تكثير حلال و حرامده اختلال وضيق حال
 واردر بوايمدن ايسه اصغر مرفوعدر بومعنادن (بعض كار اوليا
 بيورديلر كه اجتهاد ائمه سوز يوق وليكن التزام مذاهب ايدنلر
 تضيق ايتديلر زيرا ملتزم اولسه صدر اولده كي كي امر دين موسع
 و بي خرج اولوردي فافهم جدا و حديثه ده كلور (بعثت بالحنيفيه
 السمجة) يعني ملت احمديه توحيدده حنيفه در كه شر كدن بري در

وعمده سهله در که ادیان سائره کبی دکادر * غیر نسیان * یعنی حق تعالی
ناسی اولدیغی حالده زیرا نسیاندن مترهدر قال الله تعالی (وما کان
ربک نسیاً) پس سکوتی نسیاندن دکل بلکه حکمتدندر نسیان ذهولدر که
برنسنه نک قوت مدر که دن زوالیدر اگر نعددن ناشی اولوسه مذموم
والا معذوردر تکبیم حدیثده کلور (رفع عن امتی الخطاء والنسیان)
* فلا تبخثوا عنہا * بحث کشف وطلبدر یعنی امور مسکوت عنہانک
نفسندن واحوال واحکامندن تفحص و تفتیش ایتکوز بلکه حالی
اوزرینه ترک ایدیکوز زیرا گاه اولور که سوال شدت حاله مؤدی اولور
حجده (اکل عام) کیکه اگر مقابله سنده نعم دنلسه ایدی هر سنه حج فرض
اولوردی و عسرت عظیمه اولغله هیده سنندن کلنمز قالوردی
و دیدیلر که برنازله ده قبل الوقوع سوال جائز دکادر و قبل ورود
الشرع دخی حکم بو قدر بوجهتندن علما اختلافه دوشوب کیمی
اشیاده اصل حرمت و کیمی اباحتدر دیدی ولکن ظاهر اولان بودر که
اشیاء نافعده اباحتدر مطلقا دکل اگر چه نافع وضاری تشخیصده
قادر اولیانلر نیچه هذیانلر ایتدیلر و یدیلر و ایتدیلر و طائفه ظاهریه
بو حدیثک ظاهری ایله عمل ایدوب قیاسی رد ایتدیلر زیرا قیاس
مسکوت عنہدن بحثدر بو ایسه منهدر (جواب بودر که اجتهاد علمایه
تأخیر اولمشدر تا که مأجور اولار و بردخی زمان وحی ده بحث ممنوع
ایدی انکیچون بیورر (اترکونی ماترکتکم) یعنی بحث و طلب و تفتیشدن
اوامر و نواهی و حل و حرمت زیاده اولوب امته حرج لازم کلوردی
اجتهاد ایسه بویله دکادر بلکه انکله ثابت اولان امر ظنیدر که
قطنعی یه کوره انده سهولت واردر و بونده اشارت واردر که حکمت
مسکوت عنہادن دخی سکوت ایتلوردر زیرا هر کس سخن شناس
واسراردان دکادر انکیچون ابن عباس رضی الله عنہما بیورمشدر که
(ایہو اما ایہم الله و فصلوا ما فصل الله) بو سببه دندر که اهل الله بری برینک
رازی سترایدلر و کندی خاصه لری اولان معنی خود مستورا اولغده اشدر
واقوادر بوجهتدندر که طائفه ملامیه دیرلر زیرا ظاهرده عوام ناسله برابر

و مستورا و اولد قلزندن نفس اندن حظ ایتمز بلکه کندی کالات و کراماتن اظهار
 و جذب قلوب و التفات ناسه طالبدو ایمدی عارف ایسک سرکی ناداندن
 حفظ ایله تا که خلق سنی ملامت ایتسون کر کسه نفسک ملامت اتسون
 الحادی و الثلثون

اصلنده الواحد و الثلثوندر که واحد اول عدد الحسابدر یعنی حادی
 اصلنده واحد ایدیکه واو موضع داله نقل او نیجق الف ایله ابتدا
 متعذر اولغله حا و الف اوزرینه تقدیم اولنوب حادو اولدی صکره
 و اویایه قلب اولندی غازی کبی و دیمشدردر که نسقده اکثر اولان احد
 و عشر و ن احد و ثلثون دیمکدر واحد دیمک اقلدر * جاء رجل *
 بورجل کیم اولدوغی تعیین اولنما مشدر ظاهر بودر که یا بلاد بعیده دن
 و یا اهل بادیه دندر که اعراب دیرل * الی النبی صلی الله علیه وسلم
 فقال یا رسول الله دانی * دالک و لامک ضمه لریله امر در مصدری
 دلالتدر ارشاد معناسنه و دلیل مرشد و عابه الارشاد در یعنی دلیل
 دالک مبالغه سیدر عالم علیم و قادر قدیر کبی صکره مصدرله تسمیه
 ایدوب دلیله دلالت دیدیلر پس دلالت مایتوصل به الی الشی دیمک
 اولدی الفاظک معانی به و اشاراتک مشار الیهه دلالتی کبی
 و جمیع اشیا بو اسلوب اوزره فی الحقیقه دلالتدر و دلالت ایله
 امارتک فرقی بودر که دلیل و دلالت موجب علم و امارت فتحله ظنی اولان
 یوده مستعملدر انکیچون اشیا به دلالت الیهه دیرل زیرا صانعه و وحدت
 وجودینه و کالاتنه دلالتی قطعیه در تکیم کتاب الهی حقیقده کلور
 (لاریب فیه * علی عمل * مقصود بر عمل جامعه ارشادی طلبدر تکیم
 تقسیم محبت اکا دالدر و اول عمل جامع زهددر اگرچه متعلقنده تعدد
 وارددر و عمل قصدی اولان فعلندر و فعل اعددر * اذا عملته احبنی الله
 و احبنی الناس * جمله شرطیه عملک صفتیدر الله تعالینک محبتیه مراد
 میل منعویدر که و احدیت اسمائیه به راجعدر زیرا احدیت ذاتیه کوره
 الله تعالی غنی عن العالمین در و بو محبتک مرتبه شر یعتقده ثمره سی عبده
 ارادت ایصال خبردر و حقیقته حق عبدک صفات کونیه سیله ظهوردر

زیرا بوضوح عیب محبوب اولش اولور و عیبك حقه محبتی ارادت
 طاعتدر و حقیقتی عیبك مظهر حق اولوب صفات و جوییه سبیه
 بر وزیر زیرا بوضوح حق محبوب اولور پس محبتده حقندن عیبده
 نزول و عیبندن حقه عروج وارد و نزول جهتندن محبتك غایتی معرفت
 و عروج یوزندن معرفتك نهایتی محبتدر انکیچون عارف اولد بقیه
 محبت حقیقیه اولمز محبت کالات الهییه بی معرفتندن ناشیدر که کمال
 محبوب بالذاتدر و ناسك محبتی ایکی وجهله در بری روح حیوانی ده یعنی
 شهواتده اشتراك ایله در که انجائی نکاح و ازدواجدر و بری حب
 روحانیدر که اخلاقده بری برینه تشبیه و ایصال خیر و شفقتدر یوزاده
 محبت ناسدن مراد بو محبتدر زیرا حب طبیعی اهل دنیا یه کوره در
 انک ایچون اهل دنیا آخر بری برلندن تبری ایدرل شول ازدواجندن
 صکره بری برلندن تبری ایدن فاعل و مفعول کی زیرا بعد الاتزال
 تقبیل و معانقه بی داد اولور * فقال ازهد فی الدیننا یحبك الله *
 یحبك جواب امر اوزرینه مجزومدر و بوندن فهم اولنور که زهد
 مقامات عالیه دندر زیرا محبت الهیه یه سیدر فقال ضمیری رسول الله
 صلی الله علیه وسلم راجعدر ازهد کسیر همزه ایله امر در منع و سمع
 بایندن قل الزاغب الزاهد فی الشیء الزاغب عنه و الزاغبی منه بالزهد ای
 بالقلیل و فی القاموس الترہید فیہ و عنہ ضد الترغیب یعنی زهد فی
 و عن کلمه لریله اعراض و عدم اراده معنیستند در و قل المطرزی زهد
 فی الشیء و عن الشیء زهدا و زهدا اذا رغبت عنه ولم یرده و من فرق بین
 زهد فیہ و عنہ فقد اخطا و فتوحات مکینه ده کور که زهد امساکی مباح
 اولوب یدنده بولنان دنیایی ترکدر پس بوندن فهم اولنور که حرام
 و شہیدی ترک ایتمک تقوی و ورعدر بوخسه زهد دکادر و کذلک یدنده
 موجود اولیان نسنده زهد اولمز اگرچه بعض اهل ظاهر اولور دیو
 زعم ایتمیلر و لکن فی المثل در یاده بالقی مصابیح کی برنسنده اولور اگرچه
 عهدنه قوی و وفادار اولنلره کوره بعید دکادر که انلره کوره موجود
 و مفقود بدر بلکه بعض اهل الله عین ثابته سنک الی یوم القیام واقع

اوله جق احوالی مکاشفه ایتشدر و دیمشدر که قلیل دنیا انسانی
 زهددن اخراج ایتمز و نصابدن آشفه سی قلیل در پس اهل نصاب زاهد
 اولمز زیرا مالک و غنی در و بلکه اکامل اصلا برنسنه به مالک اولمز
 واکر مالک اولسه لملکرندن اخراج ایدرلر حتی قیص و رداء و جامه لرین
 یله بر معتمدلرینه هبه ایدوب اندن استعاره ایله انتفاع ایدرلر زیرا
 واراق و تصرف فی الحقیقه الله تعالی نکدر و کتب احادیثه کلور که
 ترک جماع زهددن دکلدلر زیرا حضرت علی کرم الله وجهه ازهد
 الصحابه ایکن درت منکوحه و اون طقوز سربیه سی یعنی اوطه اق
 تعبیر ایتدکاری جاریه لری و ارایدی و سید الطائفه جنید بغدادی
 دیر ایدیکه (انی احتاج الی امرأة کما احتاج الی الطعام) و قوت رجولیتدن
 اونوری قطب الوقت کثیر النکاح در و زاهدک محبوب الهی اولدیغی
 بودر که الله تعالی دنیایی خلق ایده لیدن بر یوزینه نظر ایتمشدر
 واکا بغض ایتشدر و صدر انسانی محل تشریح ایدوب قلبی کندینه
 تفریح ایچون خلق ایتشدر انکیچون قرآنده کلور (ما جعل الله لرجل
 من قلبین فی جوفه) یعنی بطن انسانده قلب بر اولق وحدت وجودله
 متصف اولان حقه مستوی اولمقدندر پس سلططان ایچون وضع
 و بنا اولنان سرابه اغیار قوندرمق روا دکلدلر الحاصل الله تعالی
 محبتده شریکی قبول ایتمز زیرا غیوردر بوجهتدن ترک اغیار ایتدکجه یاره
 دعوای محبت درست اولمز و حدیث معراجده کلور که (قال الله تعالی
 یا محمد انوانت و ما سوی ذلک خلقتک لاجلک فقال علیه الصلاة
 و السلام فی الجواب انت و انا و ما سوی ذلک ترکته لاجلک) سؤال
 اولنورسه که اشیا اسمادر و دنیایه قدومدن مراد اشیا یوزنده اسمایی
 عطالعه و حقائق کونییه و الهیه ایله تحقق در پس مرای حق اولان
 اشیا نوجهله مبعوض اولور جواب تنغیر اولنان تعلق دنیا در
 یوخسه اعیانی دکل فافهم جدا (سؤال اولنورسه که دنیا ندر جواب
 بودر که دنیا اغراض زائله و لذات فانیه در که اولی سماء سابعه نک
 مقررندن اعتبار اولنور و آخری تحت الثری در که بوجهله به عالم کون

وفساد دیرل و دنیا تخصیص اولندیغی معظم حجاب اولمقله در
 والا جمیع ماسوی حقه پرده در كرك علوی و كرك سفلی زیرا
 افعال آلهیه صفاته و صفات دخی ذاته حجابدر واون سكر بیک
 عالم ویتش بیک پرده دیدگری اسما و صفاته داخلدر پس مقامات
 سلوك ظلمت و نور و دنیا و آخرت پرده لرندن خالی دکلدر و زاهدك
 آخرتی عارفك دنیا سیدر و علم ظاهر و باطن دنیا و آخرت کییدر
 پس زهد عابد ترك دنیا و زهد عارف ترك ماسوادر و هر نه که عبدالله
 مولی میا ننده حجاب اوله اكا شیطان دیرل ایضی و اسودی اولور
 عارفلر بیلور لسانه و قلمه گلز زیرا اکثر ناس قابل خطاب دکلدر
 (و بر کیمسه دنیایی عن اصل ترك ایتك فعل خیر ایچون طلب
 دنیادن خیر اولور زیرا صوفی ابن الوقتدر که حکم و قته تابعدر پس
 خیر ایچون تحصیل مالله مأمور دکلدر بلکه (الخیر ما اختاره الله)
 مو جنبه اختیاری حقه تابع اولوق کر کیدر بو خسه کنیدی ارادت
 و اختیار یله دور ایتك محض تنزلدر * و ازهد فیما عنده الناس یحبك
 الناس * ما عند الناسیدن مراد مال و جاهدر یعنی خلقدن هر وجهله
 مستغنی اول و مال لرینه و مرتبه لرینه التغفات ایتمه تا که انردخی سکا محبت
 ایدوب بعض وعداوتدن خلاص اوله سن زیرا طباع ناس حب دنیا
 اوزرینه مجبولهدر پس بر کیمسه به محبوب بنده منازعه ایتسه لرا کابعض
 ایدرلر و التغفات ایتبوب کنیدی حال لرنده اولسه لرا کا محبت ایلرلر
 نظر ایله کلابه که بر جیفه اوزرینه مجتمع اولسه لرا الرنده نوجهله بری
 برلری اوزرینه هجوم واقع اولور همان کار (خلی الدیار و ما فیها الاهلها
 و فقیهه جیفه بی کلابه تخایه ایدوب دنیایه دخی حبلاک علی غاربك دیو
 کشاد و بر مکدر) سوال اولور سه که نتیجه انبیا و خلائق ضابط دنیا
 و حاکم خلق و انس و جن اولدیلر بو مقوله ته مخیر زهده مانع دکلیدر
 و شهاد و جشید و فرعون و یحیی نصر و بونلرک امثالی اعدانک
 قبول ایتد کازی دنیایه ندن اقبال کوسر دیلر حتی بیچده سی بو معنی ایچون
 اسن شهاده اولندی حضرت عثمان و علی و امام حسن رضی الله عنهم

و نظارتی کبی جواب بود که بونلرد نیایه تنافس طریقیله دخول
 ایتدیله بلکه اعلیٰ حق در تابع اولوب اصلاح عالم ایچون اسم ظاهر ایله
 ظهور ایته بدیلر بو جهتدن بونلرد فی الحقیقه اهل تجرد در که آرایش
 دنیایه پاکردر انکیچون حضرت داود و سلیمان علیهما السلام
 کسب بدلیله تعیش اینزلر و ملک و دولته التفات ایتزلردی بوسبیدن
 دنیایی خلافت و نیایه ضبط ایتدیله و معناده درویشلکری باقی ایدی
 پس شونلر که ظاهر لری درویش در که دنیایی کورد که نو جهله
 اقبال ایله جکر ن بلزلر انلر ار باب عرفان اراسنده اهل ایمان میانده
 منافق کیدر (نسأل الله العافیة من الامراض القلبیة و القالییة
 و نعوذ به من شرور الطباع الدنیة و النفوس الایة) سوال اولورسه که
 آخر ما یخرج من رؤس الصدیقین حب الجاه نه معنایه در (جواب
 بودر که حب جاه اگر نفسانی اولورسه اندن خلاصک صعوبتنه
 اشارتدر زیرا آخریتله متصفدر و اگر رحمانی اولورسه یخرج بظهر ایله
 نفسیر اولور بو صورتده مراد اسم ظاهر ایله ظهور اولور زیرا
 انسان کامل جهله اسمایی قابلدر و جاه عند الناس مقبول اولمقدر
 کربک مناصب و مراتبندن برسننه صورتبنده اولسون خلافت خلفا کبی
 و کربک اولسون زیرا ظهور منصبه منوط دکلدر علی الخصوص
 بو اعصارده اهل منصب اولتی طریقتندن عدولدر مثلا شیخ اولان
 کیمسه مفتی و قاضی اولماز زیرا درویشلکی منافیدر و لکن بکلمه و سایر
 ار باب مناصب زهد و تجرد اختیار ایدوب ابراهیم بن ادھم کبی درویش
 اولورلر زیرا طریق ترک مانعی یوق و بو آنه دک سالکی چوقدر فاعرفه

* الثانی والثلاثون *

* لا ضرر ولا ضرار * لانک خبری محمد و قدر لا ضرر فی دیننا و شر یعتنا
 و لا ضرار دیمکدر (ضرر فتحله نفعک ضد یدر مضرت کبیکه عجم
 کزند دیر واحد دن اولور زیرا ثلاثی در و ضرار کسرله مضاره
 معناسنه در که اثنیندن اوو زیرا مزید در و بونده لانی ایچوندر
 و جائزدر که نهی معناسنه محمول اوله پس دیمک اولور که مؤمن اولان

کچمه اخوان مؤمنین دن وانلرک حکمنده اولان معاهد وامل زمتدن
 پر کچمه په ایتدادن ضرر ویرسون حقیقی نقص ایتکلک وجزا
 طریقیله دخی ضرر ویرسونکله ضار اولانه ادخال ضرر در که
 اکا اضرار دیرلر زیرا بومقوله معامله بزم دینزده وشریعتزده
 یوقدر وانک صاحبی بزدن دکدر بلکه عفو ایلیه نتکیم خدیته
 کلور (واحسن الی ما اساء الیک) واکر معاقبه ایدر سه مثلی ایله مقابله
 ایلیه نتکیم قرآنده کلور (وان عاقبتهم فعاقبوا بمثل ما عوقبتهم به)
 (وبعضیلر دیدیلر که ضرر اودر که غیره ضرر ایله سن منتفع اوله سن
 وضرر اودر که منتفع اولیاسن پس مغالبه مبالغه ایچون اولور
) (وبعضیلر دیدیلر که ایکیسی بر معنایه در که ثانی اولی تأکید در
 یوصورتده مزید ثلاثی معناسنه اولوب ضاره ضره دیمک اولور
 جاذبت الثوب وسافرت وانشالی واحده محمول اولان کلمات کبی ولکن
 بعید در زیرا تاج المصادره (کلور الضر والمضرة والضرار
 کزند کردن والمضارة والضرار یکدیگر خلاف کردن پس کلام
 جامع نبوی بی تأکید جهل ایتک بعید در) (وبونده کندی نفسنه اولان
 ضرر دخی داخل وشرعه اولان اضرار خارجر یعنی کندی نفسکره
 وغیره ادخال ضرر ایتکوز مکر اذن شرعه اوله حدود وعقوبات کییکه
 فی الحقیقه ضرر دکل بلکه عالمه انفسا و آفاقا نفع محض وفائده کلیه در
) (وبوحدیثک ظاهری انواع ضرری بالکلیه تحریمدر مکر که دلیل ایله
 مستثنی اوله زیرانکره سیاق نفیده واقع اولشدر ومضارده اصل اولان
 تحریم و منافعه اباحتدر وفقهده کلور که (لا یقتل الحيوان الا لطلب
 المنفعة اولدفع المضرة) مثلاً دودالقرز که ایپک قوردی دیدکلر بدر
 قتلی مشروعدر زیرا قتل اولمدبفه نسیمندن انتفاع اولنماز و حیوانات
 وطیور ما کوله ذبح اولنور زیرا لحمی ایله انتفاع ایتک اکامنوطدر وزنبور
 عسل قتل اولنور اگر بلاقتل اخذ عسل ممکن دکل ایسه والا نکر وهدر
 وکلب عقور و حیوانات وطیور مفترسه وجارحه قتل اولنور زیرا ضرر
 بینی وارد در حتی بعضیلرینک قتلی مؤکدد رحیمه وعقرب وفاره

و امثالی کی زیرا (کل مضر بقتل) فحواستنبجه بر پرده که انسان مکرم
 دفع ضرر و ایچون قتل اولنق جائز اوله سائرل بطریق الاولی در
 و دیشلردر که بر کیمسه جارنه ضرر و پرر وجهله رفع بنا ایلسه
 منع اولنور نظر ایله که مناره حادته دن منع اولنور اطرافنده اولان
 بیوته اشراقی اولیجق مع هذا اذان و صلاة شعائر دیدند ر پس بیوت
 غیره اطلاع سبب و یا فوائد جارنه مانع اولان رفع بنادن بطریق
 الاوجب منع اولنور (و فوائد دید کلری ضوء کبیکه حوائج اصلیه دن
 و شمس و ریج کبیکه حوائج زائده دندر و لکن حوائج اصلیه حکمنده در
 زیرا ریج نفس رحمانیدر که قوت حیات انکله در و شمسک حرارتیه
 ضوء کی انتفاع اولنور خصوصاً که ایام شبتاده فقرایه لباس کبیدر
 و بعض فوائد دخی وارد در که اکامنوطدر مثلاً ثياب مفسوله بی تجعیف
 و امثالی کی الحاصل حق جاری من کل الوجوه محافظه لازمدر زیر
 مواقف قیامتدن بر موقوف عظیم دخی اندن سوال ایچون معینیدر
 و یوم قیامتده شر الناس خلق انک ضرر و شرنندن حذر
 ایتد کلری کیمسه در والله حافظ العباد من شر و راهالی البلاد
 * الثالث والثلاثون *

* لو يعطى الناس * صيغة مجهول ومفعول تانیسی جزاء قرینه سیله
 محذوفدر تقدیری لو يعطى الناس اموال الناس و دماء هم دیمکدر
 * بدعواهم * دعوی دعاند ر طلب معناسنه شرعده شول قوله
 دیرلر که انکله غیراوزرنده اولان حقت اثباتی طلب اولنور یعنی اگر
 خلقه دعواى مجردة و لزوم حقله اخبارلر یله مدعی علیه انی تصدیق
 و اعتراف ایتمدن ومدعینک پینه سی اولمدن اموال و دماء و دیات اعطا
 اولنسه ایدی * لادعی رجال اموال قوم و دماء هم * رجالده
 تکبیر تکبیر ایچوندر که رجال کثیرون دیمکدر تکبیر قرآنده
 کلور (فقد کذبت رسل من قبلك (ای ذو عدد کثیر) و قومک تنوینی
 دخی بویه در ز پر امدعینک کثرتی مدعی علیهم کثرتی مستلزمدر
 قوم اصلنده رجالدر که رجال انساندن ذکوردر و لکن نساء حکمنده

انلره تابعلردر پس لادعی رجال ونساء دیمک اولور ودماء دمک جهیدر
قان معناسنه که عجم خون دیر بوراده قصاصه و دینه شاملدر دمانی
تأخیر ایلادی زیرا مخصوصت اموال اکثردر و خصوصیات دماء دن دخی
غرض غالب مالدر خصوصاً که مدعی فقیر اوله و ادعاء مالدن ادعاء
نفسه ترقی وارددر زیرا خطر نفس خطر مالک فوقنده ودماء امر هائل
اولدیغنه دخی تنبیهدن خالی دکلدر فاعرف یعنی ارباب خصوصتدن
چوق ذکور وانات چوق قومک ماللرینی ودملرینی طلب ایدر لردی
و بین الناس عداوت عظیمه به باعث اولدیغندن ما عدا حرج و زحمت
ظهور ایدردی بعدذا لو کله سی معنای شرطی متضمن اولمغله ثانیکه
ادعادر اوله لازم اولدیکه اعطاءدر و ملزومک انتفاسندن لازمک
انتفاسی لازم کلدی تکیم دیرر او حرف ینتضی فی الماضی امتناع مایلیه
و استلزامه لتالیه و بعض مواضعده شرطک جزایی استلزامی بعید
وبلکه استلزام نقیضنده اولمغله جزا ججع ازمنده لازم اولمغله دلالت
ایچون استعمال اولنور تکیم حدیثده کور (نعم العبد صهیب
لولم یخف الله لم یعصه) یعنی بوراد عدم خوف عدم عصیان
مستلزم دکلدر بلکه مستلزم اولان خوفدر پس دیمکدر که عصیان لازم
الحصولدر کورک اوراده خوف اولسون و کورک اولسون زیرا بالفرض خوف
اولسه دخی صدور عصیان تمتع کبیر شول جهندنکه حیاء مانع
عصیاندر صهییده ایسه خوف و حیالک مجموعی وارددر و حقیقتی بودر که
صهییده ایکی نوع عبادت وارددر که بری عبادت ذاتیه و بری عبادت
امریه در عوام ناسده ایسه عبادت امریه وارددر فقط و عبادت ذاتیه
اشیانک و ملائکه نک و اهل جنتک عبادتیه در که تکلیفه منوط دکلدر بلکه
فطرت اصلیه نک مقتضاسی اولان عبودیتدر پس صهییک حقتده
ذنب اطلاق اولنور نسته یوقدر زیرا حقه انقیاددن غیری کاری یوقدر
کورک امر تکلیفی اولسون و کورک اولسون کویا تکلیف انک عبادت
ذاتیه سنی تقویت ایچونددر بوسیدن مأمور اولسه دخی سلامت فطرت
انی عصیاندن منع ایدر زیرا ملک مشربنده در که منازعه طبیعه

و نفسانیه سی یوقدر و یومشربده اولان کیمسه جنت وجهنم قیدنده اولن
 یعنی خوف و رجادن منقطعدر و كذلك بما حده تصر فی دخی یوقدر
 بلکه جمیع کاری شرعیدر فاعرف یا کامل الذات والصفة فانه من لباب
 العلم والمعرفة * لکن البینه علی المدعی * لکن تشدید و تخفیفله حرف
 استدراکدر که بعد النفی انکله اثبات اولنور بوراده نفی بحسب المعنی در
 زیرا تقدیری لایعطی الناس بدعواهم المجرده لکن بالبینه وهی علی المدعی
 و بینه بیاندر که کشف معناسنه در نطقله اولسون غیرى وجهله
 اولسون پس بینه دلالت واضحدر کرب عقابیه و کرب محسوسه یعنی
 انکله دعوی ثابت اولان نسنه در افاده بیان اعتباریله و اکاجت دخی
 دیرلر زیرا خصمنه انکله غالب اولور و بویکی معنی اورزینه شاهدلر
 شهادتارینه بینه و حجت دینلدی و مدعی شول کیمسه در که قوی
 ظاهره مخالف اوله و جانب مدعی ضعیف اولغله حجت قویه تکلیف
 اولندی زیرا امر خفی ذکر ایدر بینه ایسه یمیندن اقوادر بوجهتدن
 اول امر دن دفعا للفساد اقامت بینه لازم کلدی و جانب مدعی
 علیه قوی اولغله زیرا امر ظاهر ذکر ایدر حجت ضعیفه ایله قناعت
 اولندی * والیمن علی من انکر * یمین اصلنده جارحه معناسنه در که
 انسانک صاع الیدر حلقه یمین دیدکری یددن استعاره طریقه در زیرا
 مخالف و معاهد اولنلر عند الحلف والعهد پری برلر ینک یمین اخذ
 ایدرلر و عهد و عقدی انکله توثیق ایلرلر انکار ضد العرفاندر زیرا
 معروف اولان نسنه منکر و مجهول اولنلر پس انکار صفت قلبدر
 و کاه اولور که انکار باللسانده دخی استعمال اولنور یعنی برنسنه نک
 صورتی قلبده حاصل ایکن انکار لسانله کاذب اولور قال الله تعالی
 (یعرفون نعمة الله ثم ينكرونها) و منکر شول نسنه در که عقول صحیحنه
 انک قبحیه حکم ایدر و یا استقباحنده عقول توقف ایدوب شریعت
 حاکم اوله یعنی یمین و حلف و قسم بالله انکار دعوی ایلین کیمسه
 اورزینه در اگر مدعینک بینه سی یوغیسه و امام شافعی شاهد واحد
 و یمینله قضای تجویز ایلسدر کرب مدعی ایله مدعی علیه اراسنده

معرفت و مداینه اولسون و کړک اولسون و امام مالک دېچندر که یمین
 توجه ایلمز مادامکه اراده یعنی مدعی ایله کندی اراسنده مخالطه
 اولیه ایکی و یا برشاهدک شهادتیه زیرا بویه اولسه سفها عقلا
 اوزرینه غالب اولورلر وقت واحدده دعاوی مختلفه مرارا تخلیف
 سببیه بونده ایسه ابتدا و اردر جواب بودر که نص مقابله سنده رایه
 اعتبار اولنماز پس حدیث عمومی ایله انک اوزرینه حجتدر وائمه
 ثلثه ذاهب اولمشدر که قسمتمده یمین جانب مدعی به دوشرسار
 دعاری کی دکلدر خلافا لابی حنینه پس زوجین قبل الدخول اسلامه
 کسه لر و معا مسلم اولدق دیسه لر نکاحلری ایضا اولنور و اگر زوجه
 برترتیب اوزرینه مسلم اولدق دیسه زیرا عقارنت نادر واقع اولور
 بصورتده زوج مدعی اولوب یمینی ایله مصدق اولور دیمشدر که طلب
 خصم اولدقده تخلیف اولنماز و تخلیف اگر قسم باللهه ایسه قاضیک
 نیتی و یا اعتقادی اعتبار اولنوب توریه و تأویل مفید اولمز و یمین
 غموسک اتمه اولور و اگر برامیر و یا بر قاضی تخلیف بغیرالله ایسه
 نکاح و طلاق و عتیق کی و یا خود خصمی بووجهله تخلیف ایسه
 و یا کندی اختیار یله اولوجهله قسم ایسه خالفک نیتی اعتبار اولنوب
 توریه و تأویل نافع اولور مثلا حلف بالعتیق بودر که عتیق حلف
 اوزرینه جزاء ایله عتیق برشیده تعلیق ایله ان دخلت الدار فملوکی حر
 دیمک کی و طلاق وائمه یمین دخی بویه در که اکا حلف بغیرالله دیرلر
 الحاصل قاضی و امیر طلاقه و عتقه وائمه استخلاف ایسه خالفک
 نیتی معتبر در مستخلفک دکل زیرا قاضی و امیرک طلاقه وائمه یمینی
 الزام ایتمک مشروع دکلدر بلکه مشروع اولان حلف بالله اوزرینه
 حلالدر و تخلیف حقوق الله ده و حقوق آدمین ده و محمل تهمته
 جاریدر هر ویدر که داود علیه السلام ایمنده وسط بیت مقدسه
 اولان صخره اوزرینه سمدان برسلسله آویخته قلنش ایدر که ناس
 اوراده تحاکم ایدر لری شویله که هرکیم اول زنجیرمد دست ایدوب
 واصل اولورسه دعواسنده صادق و الا کاذب اولوردی تا که ارالنده

بر خدیعه ظهور ایلدی و اول خدیعه بو ایدیکه بر دفعه بر کیمسه آخره
 بر جوهر ایداع ایش ایدی اول دخی اول جوهری بر محوف عصا ایچنه
 قویوب اخفا ایلدی و صاحب ودیعه اول امانتی اندن طلب ایدیجک
 انکار ایدوب اول زنجیر معلق یانته واروب تحاکم صد دنده اولدقلرنده
 ابتدا مدعی اکر بود عواده صادق ایسم زنجیر بکا قریب اولسون
 دیوب اول زنجیری مس ایتدی بعد مدعی علیه دخی بر طرفت ایله
 عصایی مدعی بدنه و یروب آل و طرت شو عصایی دیو تسلیم ایدوب
 اولدخی یارب اکر جوهری صاحبنه دفع ایتدو کیمده صادق ایسم
 زنجیری بندخی مس ایده ایم دیو مید ایدیجک اولدخی مس ایتدکده خلق
 اوراده تشویشه دوشوب نه عجب سلسله ظالم و مظلوم اراسنی تسویه
 ایتدی دیوجک شوم خدیعه سببیه اول سلسله ممایه مرتفعه اولوب
 حضرت داوده وحی اولدیکه من بعد بین الناس یننه و یمین ایله حکم ایلیه
 انکیچون بعض علماء دیدیلرکه (و آیتناه الحکمة و فصل الخطاب) آیتنده
 فصل خطابله مراد الینه علی المدعی و الیمین علی من انکر مضمونیدر
 و بو معنی شریعت محمدیه ده مقرر اولوب الی الان بقیدر بعدنا حدیث
 شریفک عب-ارتی بلا بینه دعوی مال و دماء دن تحذیر و اشرافی
 بلا برهان دعوی حان و مقامدن تغیرد زرا بو امر خطیر لاف و کزافله
 اولماز بلکه صدق دعویا برهان کر کدر و شطح دید کلری دعوادندر
 زرا رعونت نفس و بقیه طبعدن ناشیدر و شطح شول کلددر که قائلنک
 عندالله ربه سنه دلالت ایلیه و انکله خالق اوز رینه افتخار ایده
 بو ایسه فی الحقیقه حق اوز رینه افتخارد زرا محقق اولانه هر شیده
 مشهود اولان حقدور و دعوی ر بو بیت دخی حدیثی جهلمدندر زرا
 انسانک حدی عبودیتدر انکیچون دیمشلددر که (رحم الله امرء اعرف قدره
 ولم یتعطوره) بو جهندن سر ر بو بیت عبودیتده مستورا اولوب بحکم
 الوقت عبودیتاه اشتغال لازمدر بو خسه خادم اولان دعوی محذویت
 ایتک قلب حقیقتدر و لکن بو مقامک اهلی اقل قلبددر زرا جمله
 پراز خدن خلاصه محتاجدر انکیچون کل دعوادن خاموش و اهل

برازخ طویل اللسان اولور وشوآنکه دیمشردر من عرف الله طیل لسانه
 بوندن مراد معارف الهیه بی بسط یو خسه دعوی دکل و دیمشردر که
 محبت امتحان اولنه کلمشدر زیر دعواند خالی دکلدرد که سبل وش
 خروشی ونشیب و فزاده صیت و صداسی وار در محبوب ایسه بویله
 دکلدرد بلکه خالص مخلصدر که انده امتحانه صالح اثر قالمشدر وشوآنکه
 مشاق دنیا در حکم بشریتدر والا کمالک حیاتلری حیات طیبه و عیشلری
 عیش صافیدر فاعلم ذلك و اعلم حتی تكون من اهل القدر المعلى باذن الله
 المولى ومن ذم بدعواه مع كونه من اهل ذوق الحال بما حال من بدعى
 ولبس عنده ادنى شىء من الاحوال ولا شك ان مثل هذا ممكورا بل مسجورا

* الرابع والثلاثون *

* من رأى منكم منكرا * مراد رؤیت بصریه اولورسه رؤیتی تعلق
 ایجاب بدکه علی لاحق اولدیغی دخی اكا قیاس اولنور زیرا مقصود
 مفسده منکرى دفعدر پس رؤیت و علم ارا سنده فرق اولماز و شراح
 جامع صغیر رؤیت قلبیه یعنی معنای علمه حال ایتشردر پس عین
 علمدن اعم اولور من تبصیه در که بو حکم فرض کتایه اولغه رهمدر
 قال الله تعالى (ولتكن منكم امة يدعون الى الخير ويأمرون بالمعروف
 وينهون عن المنكر) و خطاب جمع مکلف اولان مسلمانره در کتایه صحابه
 و کتایه غیرى تکیم قرآنده کلور (کتیم خیر امة اخرجت للناس تأمرون
 بالمعروف و تنهون عن المنکر) و منکر شرعک تقبیح و تحریم ایتدی کیدر
 یعنی شول قول و فعل که انده رضاء الله اولیه منکر در که ضدی معروفدر
 و بعضیلر دیدیلر که مکروه و ترک فرض و ترک سنت مؤکده بونده
 داخلدر تکیم ترک جماعت و صلاة جمعه و ختان و امثالی اوزرینه
 اتفاق ایتسدر مقاله اولنور * فلیغیره بیده * تغییر برنسنه بی
 حالندن و صورتندن دوندر مکدر تکیم جدیده کلور (کره تغییر الشیب
 ای تنغه) بوراده انرا ایجاب ایچوندر و وجوب شرعه در یو خسته
 عقلله دکلدرد خلافا للمعتزله اگر چه بعض امور عقلا دخی مستفیددر
 (و علمادیمشردر که امر بالمعروف مأمور بهه تابعدر اگر واجب ایسه

امر دخی واجب در علی الکفایه و اگر ندب ایسه ند بدر و كذلك منکر
 مکر و هدر منع مستحب و سکوت مکر و هدر و منکر محظور دن منع
 واجب در اگر قادر ایسه پس قدرت و ارا یکن سکوت ایتک محظور در
 زیرا مفسده به وقوعه وسیله در تکمیل غرق و حرق و امثالین تخیلی
 ایچون مصلی اولور سه دخی نقض لازم در الحاصل واجب اولان
 یدایله تغییر در اگر یدایله اولان امور دن ایسه کسر اوانی خیر و اراقه
 و کسر معارف کی پس بو تغییر عزیمت مقوله سندن بدر که ذی قدرته
 تر کنه رخصت یوقدر و ما بعدی دخی حالته کوره بویله در
 (و فقها دیمشلر در که یدایله اولان امر و نهی امر و ولایه و امانت و علمایه
 و قلبله عوازه موکرلدر بو معنادن هر کس کندی حالته کوره کار ده
 کر کردر کرک مأهور و منهی قبول ایتسون و کرک رد ایتسون قال الله تعالی
 (و ما علی الرسول الا البلاغ) و بعضیلر دیدیلر که اقویادن اولوب
 نهی اولورینه مفسده ترتب ایتیه چکن بلور سه امر حکمیده اولور
 هر شهر ده وجوه القوم کی * فان لم یستطع * پس اگر یدایله ازاله به
 قادر اولما زسه اول منکرک فاعلی اندن اقوی و یا بر اقویه مستند اولوق
 حسبیه تکمیل زمانه ده بو معنی معروفدر * فیلسانه * پس انی لسان
 یعنی قولله تغییر ایلسون و الا عاصی اولور و اگر بلا قدره ترک ایتسه
 و یا مفسده مصلحتدن اکثر اولسه بناء علی هذا انکار قلبه اکتفا ایلسه
 محض ایماندن معدود اولور زیرا مؤمن اثاره فتنه دن منهیدر انکیچون
 خروج علی السلطان جائز دکلدر زیرا مفسد کثیره سی وارددر
 * فان لم یستطع * پس اگر قولله دخی منعه قادر اولما زسه امر ادن
 و علمادن اولغله و بلکه بو اعصارده علمای دخی خوف شر ظلمه دن
 دکه بر نهی لسانلرینه کتوره مرار زیرا یاقتلی و یا نفی بلد و یا حبس
 و اهانت اولورلر * فبقلبه * پس قلبی ایله کراهت و انکار ایلسون
 زیرا بوراده قلبه تغییر تصور اولماز بو جهتدن علفتها تنبا و ماء باردا
 قیلندن اولور و جائزدر که همت قلبیه و تضرعه دیمک اوله زیرا
 دیمشلر در که (همه الرجال تهد الجبال) و محتملدر که قلبه تغییر ایتک

حکمی اوله فافهم جدا (بوراده یدایله تغیری تقدیم ایلدی زیرا منعه
اقوادر والامن جهته العمل منع بالقول مقدمدر که تحصیل مطلوبه
اقریدر انکیچون نقدر قول لین ایله منع ایتسه او قدر احسن اولور قال الله
تعالی (فقولاله قولالینا) بعده تغیر بالیددر حتی امام غزالی دیمشدر که
حسبت که حق الله دن اوتوری منکردن منعدر ممنوع اولان کیمسه بی
مقارفة منکردن صیانتدن اوتوری بش درجه در (بری تعریفدر که
ارتکاب ایده جکی نسنه نک حرمت ویا کراهتی وسوء عاقبتنی اعلامدر
زیرا جائزدر که حل و حرمتدن بی خبر اوله (وبعده قول لطیفله
وعظدر تکیم ولد والدنه رفقه وعظ ایده واکر غضب ایدرسنه
سکوت ایلله وعبده سید وزوجه ایله زوج و تلمیذ ایله استاذ
ورعیت ایلله سلطان دخی بویله در (وبعده سب وتعنیقدر که یا جاهل
یا حق الله تعادن خوف ایتمسین ویا بونک امشالی سوز دیمکدر
یوخسه فحش کلام دکل (وبعده قهرله بطریق المباشره منعدر
کسر ملاهی و اراقه خیر و سرندن ثوب حریری اختطاف و معصوبی
یدندن اخذ وصاحبنه تسلیم ایتک کبی (وبعده ضربله ویا ضربه
مباشرت ایلله تحویقدر وشول کیمسه که غیبت وقذفه مبتلادر انک
لساتی سلب ایتک ممکن اولدیغندن ضربله اختیار سکوت اوزرینه
حمل اولنور وقرآنده کلور (فقاتلوا الی نبغی) یعنی بوندن اخذ
اولنور که بعض مواضعده تغیر منکر ایچون قتل دخی مشر و عدر
* وذلك * یعنی قلبله انکار و کراهت ایتک * اضعف الايمان * ثمرات
ایمانک اضعفدر نفس ایمانک دکل کما ذهب الیه الشافعی زیرا
عند الحنفیه ایمان زیاده و نقصان قبول ایتمز الحاصل شدت وضعف
قبول ایدن ثمرات ایماندر زیرا ایمانندن قلبه متعلق اولان تصدیقدر
یوخسه منکری انکار دکلدر بلکه انکار ثمرات ایمانندن (سؤال
اولنورسه که اگر مقصود ثمره ایمان اولسه انتفاء انکارله نفس ایمانندن
خارج اولماق لازم کلور مع هذا بعض روایتده کلور که (ولیس وراء
ذلك من الايمان حبة خردل) جواب بودر که مراد ثمرات قویه

وضعیفه متقی اولسه ایمان معدوم کی اولور دیمکدر (سؤال اولور سه که
 بو حدیث شریف (علیکم انفسکم لایضرکم عن ضل اذا اهتمدیم) نسنه
 معارضدر (جواب بودر که معنای آیت کشی مکلف اولدیغی نسنه
 بی اشد که غیرک تقصیری اکاضرر ویرمز دیمکدر خد مات مکلفه نیک
 بری دخی امر معروف ونهی عن المنکر در پس امر و نهیک عهده سندن
 بیرون اولدقد نصکره مخاطبه امثال بولنسه لایسدر رنتکیم قرآنده
 کلور (ولایزر وازره وزراخری) و دیمکدر در که محل اجتهاد ده اولان
 ماده ده حسب اولماز بوجهندن برنسنه نیک منکر اولدیغی بلا اجتهاد
 معلوم اولوق لایسدر بنا علی هذا حنفی شافعی اوزرینه اکل ضرب وضع
 و متروک التسمیه ده انکار ایده مز و کذلک شافعی دخی حنفی بی مسکر
 اولیان تبیددن نعم ایلیه مز (واقوی اولان اول کندی) عظم نفسک ثم عظم
 الناس (مفهومی ایله عامل اولوب بعده غیری نهی ایتک کرک تا که) اتا مرون
 الناس بالبر و تفسون انفسکم (تحتنده داخل اولیه اگر چه ترک واجب
 ایله اوزرندن واجب آخر ساقط اولماز ونهی منکرک شرانیطی وارد
 بری بودر که منهی عنه هنوز واقع اولماش اوله زیرا واقع اولان
 نسنه دن نهی اولماز بلکه وقوعی اوزرینه ذم اولور (وبری دخی
 بودر که اول منکری اشلیه چکنه ظن غالی اوله مثلاً شارب الخمری
 شربه منتهی کوره آلت شربی اعدادله والا مجرد یاننده کوزه خمر
 اولوق موجب حد اولدیغی کی موجب نهی دخی اولماز زیرا انک یاننده
 آلت زنی دخی وارد (وبری دخی ظن غالی اوله که اگر نهی ایدر سه
 مضرت لاحق اولیه زیرا عند الاکراه خوفدن ناشی تلفظ کلمه کفر
 جائز اولیجق ضرورتله ترک انکار معصیت دخی جائز اولور بطریق
 الاولى اگر چه قتلنه جرایدن ایشی اشلسه مأجور اولور کما قال تعالی
 (ومن الناس من یشری نفسه ابتغاء مرضاة الله) و بورادن اخذ
 اولور که افیون و خمر و امثالنه مبتلی اولان کپسه خوف هلاکن او توری
 تائب اولماق لازم کلز بلکه بر مدت اکل و شرب ایله طبعی تعذیل
 ایلیه و بالفرض هلا که مؤدی اولسه دخی شهادت مرتبه سن بو اور

ودخی ظن غالبی اوله که منهی اولان کپسه بطریق التفت منکراتی
 زیاده اتمیه زیرا بعض معاند وارد که سکار غما ایشلرم دیو مصر و بلکه
 اولکیدن دخی بتراولور (و بری دخی نهی مؤثر اولوب عبت اولیه جفته
 ظن غالبی اوله قال الله تعالی (فذكر ان نفعت الذکری) و احیاء العلومده
 کلور که بدعتده حسبت سائر منکرانده حسبتهن اتمدر زیرا اعتقاده
 دائردر که اساس الاعمالدر و بدعتدن مراد فرق ضاله حالیدر که
 سنت و جماعتدن خارجدر و یتش ایکی فرقه دیدکاری اهل بدعتدر
 اگرچه بواعصارده فروع کثیره سنی وارد و صوفیه محققینه
 اهل بدعت دین ایمانه کفر اعتقاد یتش کبی اولوب کافر اولور زیرا اگرچه
 متصوفه دخی اون ایکی فرقه در ولکن اون بری اهل بدعت و بری
 اهل سنتدر پس ظاهرا و باطنا اهل سنته اطاله ایدن کپسه مبتدع
 وضال و بلکه کافر در و مشهوردر که دیرل سوزکی بیلده سویله پس سکا
 دخی واجبدر که قول و فعلده حقدن باطله عدول اتمیه سن و لا اهل
 بطلانه محشور اولور سن والعیاذ بالله تعالی من العجب والغرور
 وعدالایار من اهل الشرور (و دیمشدر که منکرده سرایله چهارک
 فرقی وارد که چهارده جمیع ناسه نخوستی ساریه اولوب عقوبته
 مستحق اولور نتکیم حدیثده کلور (کل ایتی معافی الالمجاهرین) یعنی
 اظهار معاصی ایدنلر دارینده عقوبته دن سلامت و عافیت بولمازلر
 و حکم جوارله سوء اثرلری غیره دخی ساری اولور پس کرچه فاسق
 مستورک حالتدن تجسس اولماز ولکن فاسق معلنک فسقندن نهی
 ایتک اوجیدرتا که ناس انک شرندن سالم اولولر (بعدهذا حدیث
 مذکورده اوچ نسنه ذکر اولندیکه بری ید و بری اسان و بری قلبدر
 زیرا یدک مقبوضی سیف و سنان و لسانک مأخوذی حجت و برهان
 و قلبک شانی اعتراف و اذعاندر پس کرکدر که ید ایله مظاهر
 قهر و غضب الهی اولان ککنائس و بیوت خمر و مجتمع فسق
 و فجور هدم و تخریب اولنه و لسانله حجت و برهان ابراز اولنوب
 خلقک ظنون و شکوکی رفع و ذکر کثیرله ارهام و خیالات باطله

ازاله اولنه و قلب ايله دخی وحدت وجود اعتقاد اولنوب ~~ک~~رتدن
 ناشی توهم تعدد که شرک خفیدر ساحه عقد دن بعید قلنه والا
 ظاهر شعائر الله و حرمت الله اولان اموری عدم مراعاتله خراب
 اولد یغی کبی باطن دخی آرایش افکار و تعلقات فانیه ايله بر باد
 اولوب کعبه کنیسه یه و بیت معمور خراباته منقلب اولغله آفاق
 و انفس دخی صورت مجرده ده قالور و کویا برامی موهوم اولور
 الخامس والثلاثون

* لآحاسدوا * اصلنده لآتحاسدوا در که احدی التائین حذف
 اولمشدر یعنی بری بریکوزه حسد ایتکوز حسد غیرک نعمتی بدندن
 زائل اولدوغن استمکدر کندینه حاصل اولنر سه ده و یا خود اندن
 زائل و کندینه و اصل اولدوغن تمیز اولکی اخبت و صاحبی
 شیطاندن الوتر و حسد عقلا و شرعا و حقیقه مذمومدر بلکه
 حاسد حقیقتده کافر در زیرا معارض الوهیت و مکارر بویتدر
 و حدیثده کلور (الحسد یا کل الحسنت کما تأکل النار الحطب) سؤال
 اولنور سه که سیئات محو حسنت ایتز مکر که کفر اوله بلکه حسنت
 سیئاتی اذهاب ایدر بس نوجهله سیئات حسنتی اکل و ابطال ایدر که
 یومعنی بعض مبتدعه مذهبیدر یو حسنه مذهب اهل سنت د کل
 جواب بودر که حسد حاسدی محسود حقنده بعض اقوال و افعاله
 حمل ایدر که ثواب حسنتی محسوده انتقالی موجب اولور غیبت و شتم
 و اتلاف مال محسود و سعی فی سفک دمه و امثالی کییکه بونلر مظالمدر
 و آخرتده مظالم ایچون اقتصاص واردر و گاه اولور که حسد غیظه
 معناسته اخذ اولنور صورت حسدده اولغله (لا حسد الا فی ثنین) کبی
 بتکیم بالاده مرور ایتشدر غیظه اودر که نعمت غیرک مثالی طلب ایلید
 زوالنی دکل و دیمشدر در که نعمت دینیده غیظه واجبه در ایمان کبی
 و غیریده جائزه در امور مباحه کبی و بعض دوادده مندوبه در شهادت
 فی سبیل الله و الموت فی بلد رسول الله و تصنیف کتب شرعییه
 و تدريس علوم مرعییه و اشتهاار یاخیر و امثالی کبی * و لآتنا جشوا *

نجش جمله اودر که برمتاعک بهاسن زیاده ایده سن مع هذا شر استه
 رغبتک اولیه و یا خود شر استه تحر یض ایده سن کما قال فی القاموس
 النجش ان یواطیء رجلا اذا اراد یبعا ان یمدحه او ان یرید لانسان
 ان یربع بیاعه فتنسواومه بها ثمن کثیر لینظر الیک ناظر فیرفع فیها او ان
 ینفر الناس عن الشیء الی غیره انتهى والترکیب یدل علی اثاره شیء
 کاثارة الصيد والبحث عن الشیء کما فی تاج المصنوع وغیره ونجاشیکه
 صاحب الحبشه در فتح نون و تخفیف یا ثله در و بعضیلر تشدید دخی
 جائز در دیدیلر و انجش الحادی زمان رسول الله صلی الله علیه وسلم
 رحادی ایدیکه حسن صوتی ایله دوه لری اهلاک ایدر دی حادی
 تغنی ایله دوه لری سوق ایلندر * ولاتیاغضوا * بغضندر که ضد
 الحیدر یعنی برنسنه دن نفرت وانی کراهتدر بو ایسه عداوتی مستلزم
 دکلدن پس بغض عداوتدن اعمدر یعنی بری بریکوزه بغض و عداوت
 اتمکوز مقصود اسباب بغض و عداوته اشتغالدن منع و نهیدر زیرا
 عداوت و محبت اختیاری دکلدن و اعداء الله اولنلره بغض و عداوت
 واجبدر که اکا بغض لله دیرلر حب فی الله کبیکه احباء الله اولنلره
 میل و محبتدر که بو دخی واجبدر زیرا اولیایه معادات حقنده و عید
 واردر تکیم حدیث قدسیده کلور (من عادى لی ولیا فقد آذنته بالحرب)
 بوراده ولیدن مراد ولی عرفیدر که فانی فی الله و باقی بالله در یعنی
 هر کیم بنم بر ولی خاصمه معادات ایدر سه ا کا اعلام ایلدمکه بن انکه
 محاربه ایدرم یعنی معامله محاربه کی معامله ایلر مکه قهر و غضبی
 اوزرینه حواله ایلدیوب آخر مقهور و زبونم اولور زیرا مخلوق خالقه
 مقابله دن عاجزدر اشد بو معنایه ائمه ایچون ولاتیاغضوا دیدی
 زیرا مبعوض اولنلر اراسنده خواصدن کیمسه بو نور سه باغضک
 هلاکی مقدر اولور ایددی بغضی عن اصل عوام و خواصدن رفع
 ایتک کر کدر عوام و خواصمه مطلقا ایمانلرندن اوتوری اثبات محبت
 لازم اولدیغی کی بو معنادن دیدیلر که صید هبایه طاب اولان جمله
 مرغانه دانه افشان اولمق کر کدر زیرا همادخی انلرک میاننده در

هر کوردو کی خضر ییل دیدکاری بودر * ولاتد ابروا * تدا بر ایکی
 کشی بری برلینه آرقه لرن و یرمک دبرلرن یعنی آردلرن دونمکدر که
 مواجهه نک مقابله ایدر بوا یسه اعراض اقتضا ایدر انکیچون تدا بر
 تقاطع معنا سنه استعمال اولندی وتدبیر دیدکار بدخی دپردندر یعنی
 برنسنه نک دبرینه وعاقبتنه وصوکنه نظر در پس معنی دیمک اولور که
 بری بریکوز دن تقاطع ایتکوز یعنی وصل معامله سنی قطعه تبدیل
 ایتکوز زیرا مودت فی القربی لازمدر مؤمنلرک حسب جهتندن
 بری برلینه قرابت قریبه لری واردر بلکه نسب یوزندن دخی بریدرک
 فرزندلر یدر ورحم رحماندن مأخوذدر جمیع اشیانک ایسه تجلیات
 حسبیه حقه ارتباطی واردر انکیچون قطع رحم ایتک انقطاع عمر وحق
 برکاته سیدر فاعرف جدا فانک علی مواجهه جمیع الاسماء قطعا فالی این
 تذهب معرضا عن الله فصل وصل لربک فاذا انت عند من تهواه
 ودیمش لردر که ولاتباعضوا یعنی اهواء ومذاهبدنه اختلاف اوزرینه
 اولما کزیرا دنیا ده بدعت وطر بق مستقیمدن ضلال بغض ایجاب
 ایدر وتدا بر ایتکوز یعنی بری بریکوزی غیبت ایتکوز زیرا برکیمسه بی
 غیبت آردنجه اولور یوخسه یوزینه اولماز بعضیلر بومعنا بی اولکیدن
 اولادر دیدیلر زیرا تقاطع تباعضده مندرج واندن مفهومی مدر وینه
 دیدیلر که تباعض تدا بری مستلزم اولماز زیرا گاه اولور که ایکی متعادی
 ترافق ایدرلر وبری برلندن مفارقت ایتلر وتدا بر دخی تباعضی مستلزم
 دکلدن زیرا گاه اولور که ایکی متدا بر بری برلینه لمصلحه محبت ایدرلر
 جواب بودر که مقصود شارع امر باطن اولان حال قلبی اصلا حدر
 یوخسه امر ظاهر اولان حال قلبی دکل و بعضیلر دیدیلر که بری برلر یکوزی
 استتقال ایدوب تولیه وجوه ایتکوز بلکه استقبال ایدوب بسط وجوه
 ایدیکوز وروبره اولو کز بومعنی دخی کرچه عبوست ظاهره وخنشوندن
 نهیدر فاما مقصود ظاهر دن باطنه ارشاد در (بعدذا اوج کوندن
 زیاده هجران مسلم جائز دکلدن مکر که غرض دین ایچون اوله ترک صحبت
 فاسق کی پس توبه سی ظهور ایتدیکجه زجراله الی آخر العمر ترک اولور

سائر تشدیدات شرکی و بدعت اقوامی اسباب هجر دندر و احیاء
 کاور که واعظ مبتدعک منعی واجبدر و مجلسه حضور دخی جائز دکادر
 مکر که اظهارود قصد ایله اکر قادر ایسه و الاستماع بدعت جائز دکادر
 قال الله تعالى (فاعرض عنهم حتى يخوضوا في حديث غيره) پس
 بو اعراض هجری مستلزم اولدی رجوع بولمخدیقه * و لایبغ بعضکم
 علی بیع بعض * صورتی بودر که بر کیمسه بر نسنه بی خیارله اشترا
 ایدوب قبل لزوم البیع آخر کیمسه اکا کل بویعی فسخ ایله بن سکا
 اندن رخیص و یا اول بهایه اندن دخی اجودنی ویره یم دیمکدر که
 بووضع حرامدر زیرا انده موجب عداوت و بعض اولان ازای مؤمن
 واردراشته بونهی غبن فاحش اولمدیخی صورته در و الافسخته داعی
 اولمق لا بأسدر زیرا اکاوجه رخیصله بیعده ضرری دفع واردر
 و بر صورت دخی واردر که اکا صورة السوم علی السوم دیرلر و اول
 صورت بودر که بر کیمسه آخر دن ثمن معین ایله بر نسنه اشترا ایدوب
 متعاقدين انک اوزرینه تراضی ابتدا کمنصکره آخر کیمسه کلوب اکا نقص
 بهائله و یا خود ثمنک مثلی ایله دخی اجودنی عرض ایده فاما تراضی واقع
 اولسه اکابیع من بزید دیرلر که لا بأسدر (و شری علی الشری دخی
 بویله در مثلاً زمان خیارده بایعه دییه که بویعی فسخ ایله بنانی سندن
 دخی آخر بهائله آلورم و سائر بونلرک امانالی دخی منهیدر خطبه اوزرینه
 خطبه کی و بر منهی دخی بودر که اهل قرانک شهره سحر بویله
 بیعه جلب ایتدوکی متاعی شهرلی آیتو یوب سحر زایدله فروخت
 ایچوندر که عند الشرائعی حرام و عند الامام مکر و هدر اکر اول متاعه
 ضرورت واریسه و اکا احتکار دیرلر که انتظار غلادر * و کونوا عباد الله
 اخوانا * عباد الله نصله حرف ندانک حذفیه در بو صورتده اخوانا
 خبر کان اولور تکیم اختصاص و مدح اوزرینه انتصابده دخی بویله در
 و جائزدر که عباد الله خبر و اخوانا خبر بعد خبر اوله یعنی یا عباد الله
 عبودیت و عبودت ایله الله تعالی به منسوب اولدو غکز کبی
 اخوتله دخی بری بریکورزه منضم و مضاف اولورکز قال الله تعالی

(انما المؤمنون اخوة) بومعنی ایستند تمامند و تقاطع و تبا غص و امثالی
 اخلاق سافله بی منافیدر و بوندن اخذ و انور که کافر فی الحقیقه عبد الله
 دکدر زیر عبد اوزرینه واجب اولان امثال امر مولا ثله قائم اولمشدر
 پس انک حقه اضافتی اضافت خلقدر یو خسه اضافت تشریف دکدر
 و جا نردر که عباد المؤمن اولوب الله ده لام اختصاص ایچون اوله تکیم
 (کونوا انصار الله) ده ایکی وجهله قرآت اولمشدر * المسلم اخو المسلم
 * انما المؤمنون آیتندن مستفاد در و بونده تشبیه بلیغ وارد در اصلی
 کاخیه دیمکدر یعنی ایکیسنتک میاتی دین واحد جمع ایدر ایکی برادرک
 میانی اب واحد جمع ایتدوی کی پس وصفده اتفاق ذاته اتحاد کییدر
 فکیف که اخوت و انتسابده دخی اشتراکی مستلزمدر یعنی فرزند آدم
 اولغله میانلرنده قرابت قریبه یو غیسه دخی ینه علاقه قویه وارد در کافر
 ایسه بویله دکدر زیر او وصفده اختلاف وارد در حتی سنی ایله بدعی اراسنده
 مناکه صحیح دکدر دیدیلر و امرأ مسلمه نك بدنی کافره یه نامحرمدر
 دیوقائل اولدیدیلر پس اخوت بین المسلمین در یو خسته بین المسلم و الکافر
 دکدر دیدیلر انکیچون مسلمه و کافره بری بریه نامحرمدر (بعد ذالمسلم
 اخو المسلم جمله سی استینا فدر که استعطا فی مشتملدر تکیم دیور
 (انما هو اخوک و استاذک و ابوک فاعرفه * لا یظلمه * یعنی اکا ظلم ایلمک
 لایق دکدر بودخی استینا فدر که وجه شبه ایماندر زیر حقوق
 اخواندندیر که بری برلی اوزرینه دینلرنده و نفسلرنده و ماللرنده ضرر
 ادخال اتمیه لر شول و جهندنکه قطع ارحا مندیر یو ایسه اخوت
 اسلامی منافیدر بلکه کافره بله ظلم حرامدر انکیچون دعاء مظلومدن
 مطلقا حذر لازمدر زیر کافر اولسه دخی مستجابدر و حرمت ظلم
 یکریمی دوردنی حدیثده مرور ایشدر * ولا یخذله * فتح یاوسکون
 خاء معجه و ضم ذال منقوطه ایله خذلدن فتحله و خذلدن کسرله
 مشقدر ترک نصرت و اعانت معنا سنه فارسیده فرو گذاشتن ایله
 تعبیر اولنور یعنی مؤمن مؤمنک نصرت و اعانتی ترکله نهلاکه یه
 القا اتمز بعض احادیثده (ولا یسلمه د و شمشدر افعال د نکه

همزه سلب ایچو ندر یعنی سلم وصلحنی از ایه ایتمز و یا خود اسلام
 خذ لانه دو شور مکدر نتکیم تاج المصا در ده مصر حدربو صورتده
 (ولا یخذله معنای سنه اولور الحاصلی مسلم دفع ظلمه و امثالنده
 استعانت ایسه اعانت ایلیه اگر ترکنده عذر شرعی یوق ایسه
 زیرا مواضع ضرورت قواعد شرعی عدل مستشار * ولا یکنه به *
 فتح یا واسکان کافله در ولا یضربه و زنده بعضی محدثین دیدیلر که
 بولفظه اکثر متونده بوقدر یقال کذب الر جل من باب ضرب ضد
 صدق و کذب الر جل مجهولای ای خبر بالکذب پس معنی دیدیلر که
 خلاف واقع امره اکا خبر ویریه مکر ضرورت داعیه و یا شرع
 لمصلحة اذن و یرمش اوله (وامام بیهقی دیمشدر که کذب قول اولدیغی
 کبی قول و نطقک غیر یله دخی اولور پس برنسنه دن علی خلاف ماهویه
 اخبار ایلسه صدق متنی اولدیغی کبی مثلاً کذب علیک الحج دیسه دخی
 دخی حج متنی اولدی یعنی وجودی اولدی پس بکیدن وجوده کتور دیمک
 اولدی (و بوراده ولا یکنه بی تشدیدله تکذیبدن اولمغه ذاهب اولدیلر
 اگر چه معنائک مساعده بی وارد در زبر خبر کذب القایتمکده افساد
 دین و دنیا اولدیغی کبی خبر صادق تکذیبده دخی سوء ظن و ملال
 وانکساره سبیت وارد در بس سن اکا طوغری سویلک لازم کلوب
 اولدخی سنی اومعناده تکذیب ایتمک جائز اولمچق اول وجهله سندخی اکا
 معامله ایتمک لازم اولور فاصدق و صدق * ولا یحقره * یا ک فحی وقافک
 کسر یله ضرب بایندن حقر دندر خورطو تمق معناسنه وقاموسده کلور
 الحقر و الحقارة الذل و الفععل کضرب و کرم و الاذلال کالتحقیر
 و الاحقار و الاستحقار و الفععل کضرب و المحقرات الصغائر انتهى
 ای فیکون الکبار معظمتان (یعنی مسلم مسلمک عینی ذکر ایتمکله استحقار
 ایلمز و کذلک فقیر الحال و کثیر العیال و متغیر الاحوال کورسه استسخار
 ایتمز زیرا از دراء و سخریت منهی و حرامدر شول جهندن که الله تعالی
 بنی آدمی تکریم و تفضیل ایلدی (و یحقره اخفاردن اولمق دخی مرویدر
 خاء معجه و قائله عذر و نقص عهد معناسنه و لکن قاضی عیاض دیمشدر که

صواب و معروف اول کیدرت تکیم و لایحتره روایتی انی تأیید ایدر (بعد ذلذا
 احتقار بر نسبه نك ذاتی ایچون دکل بلکه صفاتی ایچون در پس کافر
 و ظالم و فاسق کفر و ظلم و فسق ایچون احتقار اول نور لر قال تعالی
 (ومن ین الله فانه من مکرم) چونکه اسلام و طاعت و عدله عدول ایدر
 من کل الوجوه قدر لری مرفوع و معظّم اولور تکیم خالد بن الولید
 و عکرمه بن ابی جهل و امثالی اسلام و تقوالری سببیه معظّم اولدی لر
 حتی خالد سیف الله المسلمون دیوملقب اولدی و عکرمه به اذیت اولور
 دیویدری ابو جهلی سب و شتمدن اصحاب نبی اولندی لر اشته لاتو ذوا
 الاحیاء بسبب الاموات حدیثک ورودنه باعث بودر * التقوی ههنا *
 استنبافدر که صورتده تسویه دن صکره معناده تفاوته اشارتدر یعنی
 محل تقوی قلبدر که صدر انک ظرفیدر او ایسه مستور نسبه در بس
 اهل اسلام اگرچه امر ظاهر ایله بر مرتبه ده در و لکن امر باطن ایله عند الله
 تفاوتلری وارد و گاه اولور که عاهت بدن و یا لکنت لسان و یاسواد
 جسد و یا عمی و عور و عرج و قصر و طول و امثالی ایله معیب اولور فاما
 سیرتی جهتدن سالمدن اسلام و اقوادر بس اکا نظر نقصانله نظر ایتکم
 کر کدر و الاخالقی تحقیره مؤدی اولور زیرا جمیع کائنات مرتبه خلقده
 اکا مضافدر قال الله تعالی (ان اکرمکم عند الله اتقاکم) و قال رسول الله
 صلی الله علیه و سلم (ان الله لا ینظر الی صورکم و اعمالکم بل الی قلوبکم
 و نیاتکم) یعنی اگر قلوب و نیاتکمز خالصه و صادقه ایسه منظور حق
 اولور سکنز و الا فلا * و یشیر الی صدره * قائلی راوی حدیث اولان
 ابوهریره در یشیر نك فاعلی رسول الله در صلی الله علیه و سلم مقتضای
 ظاهر ماضی ایکن مضارع عه عدول ایتکم اول حالی نظر اهل کماله
 استحضار ایچوندر که اکا حکایه حال دیر لر و حکایه حال ماضیه اودر که
 زمان ماضی ده اولان نسبه زمان حالده فرض و انوب اندین حاله دلالت
 ایلین لفظ مضارع ایله تعبیر اولته و اشارت کفله و یا عین و یا حاجب ایله
 اولانه دیر لر و او حالیه در * ثلث مرار * بعض نسخده مرار واقع
 اولشدر مرار کسر له مره نك جویدر مرار کبی فتح له مره فعله واحد در

تاره و کره و دفعه دخی بویله در (ثلث التقوی ههنایه متعلقدر یشیر
 الی صدره به دکل تکیم بعضیلر زعم ایتدیلر زیرا بو صورته ایهامدن
 خالی دکلد (یعنی مراد بودر که جناب نبوت علیه الصلاة والسلام
 التقوی ههنا کلامنی تقوانک شاننه اهتمام و پساننه اعتنادن او توری
 اوج کره تا کید و تکرار ایلوب هر کره سنده ید مبار که لریله صدر لریله
 اشارت دکل تکیم شمائل نبویه ده کور کان اذا تکلم تکلم ثلثا (و بعض
 ادعیه که اوج کره قراءت ایله تقید اولمشدر بری حس و بری عقل
 و بری خیال مرتبه سنه اشارتدن او توری در زیر وجود انسان بو اوج
 مرتبه بی جامع و هر بری برتوجهه محتاجدر * بحسب امری من الشر
 ان یحقر اخاه المسلم * (حسب سین مهمله نک سکونیه کافی معنادر که
 مقدم خبردر اولنده بازائده در که غیر متعلق بشی در) وان یحقر الخ
 تأویل مفردده خبردر مسلم منصوب و اخک صفتی در تقدیری حقر الرجل
 اخاه المسلم کافیه من جنس الشر یعنی مسلم قرنداشی مسلمی خور طوتمق
 جنس شردن بر شر عظیمدر که انک و بالی اکا کافیدر بوراده امر تحقیر
 تکریر اولندیغی حرمت اسلامی تا کید ایچوندر (بعدن ابوترکیبک مفرداتی
 بالاده شرح اولمشدر اعاده به حاجت یوقدر * کل المسلم علی المسلم
 حرام دمه و ماله و عرضه * کویا مسؤل وارد اولوب حکم
 تحقیردر حرام میدر حلال میدر دندلده کل المسلم الخ اکا جواب واقع
 اولدی (کل المسلم مبتدا و حرام خبر و ما بعدی بدل کل در زیر اکل
 معرفه به مضاف اولسه احاطه اجزاء ایچون اولور کل التفاح حامض
 کیبکه جمیع اجزاء تفاح حامضدر دیمکدر و اگر نکره اولسه جائز اولماز
 زیرا جمیع افراد تفاح حامض دکلدر بلکه بعضیسی جلودر کویا
 انسانک دفی اجزاء حشیه دن و مالی اجزاء حسیه اسبابندن و عرضی
 اجزاء حکمیدندر که مسلم بو اجزاء ننه دن عبارتدر و حرمت ظاهر سی
 بو اوج نسنه به تعلق ایدر و هیکل دمه داخلدر زیرا دم انک مقومیدر
 و عرض الرجل جانبه الذی بصونه کامره و بو اوج موضعه مضاف
 تقدیر اولنور اراقه دمه اخذ ماله و هتک عرضه کی یعنی موجب شرعی

اولدیغی برده امور مذکورہ حرامدر والا تعزیر و قتل اولنور و مال مرتد
 مأخوذ در زرافی در انکیچون بعض روابانده (الابحہا) کلمشدر
 تکیم حدیث تا من ده مشروحدرو و بعضی لر دیدیلر که عرض ایکی
 دور ایدر که شرعا جایه ور عایتی واجب و یا مستحبدر وشولکه
 عندالعوام آموزمعتبره عرفیدر اندن خارجدر انکیچون بعض ادانی
 تحقیر اولندقدہ سنک عرضک نولاجق دیرلر یعنی انک عرضنی کلا عرض
 عدایدرلر و حدیثده کاور که (من اربی الربی الاستطاله فی عرض المسلم
 بغير حق) معناسی اکثرها و بالاولا و اشدها فی التحريم دیمکدر
 بوراده بغير حق بعض احوالده استباحث عرضنه اشارتدر مثلالا
 صاحب حق اولان خصمی ایچون ظالم و تعدیدر دیمک جائزدر
 وشهادتی جرح و خائن اوزرینه شهادت دخی بویله در پس
 کسر عرض بغير وجه شرعی ایسه سفک دم کبی در والا لابسدر
 * السادس و الثلثون *

* من نفس عن مؤمن کربة من کرب الدنيا * تنفیس ازاله غم ذر
 يقال (اللهم نفس عنی ای فرج و نفست الريح اذا هبت طيبة و فی الحدیث
 (لا تسبوا الريح فانها من نفس الرحمن) یعنی ریح امور منفسه دندر زرا
 نفس که فتح فائله نم و دخردن خروج و دخول ایدن ریحدر انسان
 تنفیس ایتدکجه حیات حاصل و ضیق زائل اولور تنفیس شاملدر
 مال و مساعده و سفارت و رأی و اشارت و دعا و عند صاحب الحق
 شفاعت ایله اولان تنفیس کرک تنفیس جزئی و کرک کلی اولسون
 اگرچه مطلق کامله مصر و قدر (کرب کافک ضمی و زانک فتحیله
 کربتک جمعیدر ضم و سکونله کربت حزن شدید و غم غالبدر
 کرب الارض دندر ارضی حفرله قلب ایتدی معناسنه اهل حرث
 حالی کبی زیرا غم غالب نفس انسانی قلب و آثاره ایدر و بعض نسخته
 عن مسلم دشمشدر منقاد معناسنه بوضورتده بحسب اللغه ذمی به دخی
 شامل اولور زیرا ذمی دخی بعض احکامده مسلم کییدر حقوق جار
 و عبادت مریض و دفع صدقه و امثالی کبی پس اکا دخی اعانت اولور

مکر که کفر و معصیته دائر اوله کنینسه به حمل و سنی خیر و غیرنی کنی
انکیچون اولاد مسلمینی تخصیصی صناع ایچون کفره به شا کر دلکه
ویرمک مکر و هدر زبرا انلرک اخلاقیه تخلقه و کفر لرینه مساعده به
ذریعه در بوجهتندند که صبیانه الباس حریر و امثالی محرمات
منوعدرتا که انکله تعود ایلیوب بعد البلوغ عودت ایتمه لر معنی بودر که
برمؤ من غموم و هموم و ضیق و شدت دنیادن برمؤ من و بیار مسلمان
مطلقا برنسنه ازاله و کشف ایسه قلیل و کثیر و صغیر و کبیر و هر نه
اولور سه اولسون اگر زحمتی امور دنیویه دن بر امر حلال و مباح
ایچون ایسه والا معصیته اعانت اولماز انکیچون کرب دنیا ثله تقیید
ایلدی و بوتقیید واقعی بیان ایچون اولوق دخی جا ردر و محتملدر که
کرب دنیا کرب آخرتدن احتر از اوله که غموم آخرتدر زیرا دنیاده غم آخرت
نقدر مزید و شدید اولسه صاحبنه اولقدر فائده سی وارددر که درجات
عالیه به وسیله در مکر که تنفسی بر از خدن تخلیص و یا مجهولی اولان
موادی تعلیم اوله * نفس الله عنه کر به من کرب یوم القیمة * یعنی
الله تعالی اندن کرب آخرتدن کربت عظیمه بی تنفس ایلیسه پس
کربت اولی ده تنوین تقابل و تحقیر و کربت ثانیسه ده تکبیر و تعظیم
ایچون اولور زیرا کرب دنیا کرب آخرته کوره یسر و قلیل و حقیردر که
لا کربت حکمنده در و مؤمنه عمل حقیری مقابله سنده فضل الهی
عظیمدر و بونده اشارت وارددر که کرب دنیا و کرب آخرت بسیار در که
هر برتی دفعیچون بر عمل مناسب لازمدر زیرا جمع جعله مقابله اولنمشدر
و بوندن مقصود اصل مقابله بی بیاندر که بطریق العدل در بو ایسه
فضالی منافی دکلدر پس کربت واحده نک ازاله سی کرب کثیره نک
زوالته سببدر قال الله تعالی (من جاء بالحسنة فله عشر امثالها) تکبیر
بنه مسجد مثل ایله مقابله اولندی مع هذا اکا منحصر دکلدر زیرا
هر نسنه نک صور بحسب الموطن اولدیغی کنی مجازاتی دخی اکا کوره در
یعنی عدل و فضلك بحسب الحقیقه موطنی آخرتدر و مرتبه فضلك
اعلا بی اختصاص دیدکلدر که جناب حقه مفوضدر و بوندن

اخذ اول نور که شان مؤمن قضاء حوائج مؤمنین ده اولمقدر که فضل
 عظیمی وارد در زیر اعمال متعدیدر آنکی چون خیرالناس من ینفع الناس وارد
 اولمشدر سؤال اول نور سه که من نفس ده کله من عام اولوب کافر دخی
 مسلمان تنفس ایسه آخرتده اول کافر نفعی اولور می جواب بودر که
 تعمیر بعد در زیر ظاهر شرع بویله مقامانده اهل ایمانی خیراته نخر یضدر
 واکر کافر دن مکارم اخلاق صادر اولسه عذاب کفری قطعا تخفیف
 اینم سائر معاصی به کوره اختلاف وارد در ایکی طرفک دخی شواهدی وارد
 ظاهر اولان بودر که مکارم کفارک مجازاتی دنیاده در تکمیل ابلهسه
 قبل اللعن عبادتی مقابله سنده الی یوم القیام عمر طویل اعطا وانندی
 چونکه کفارک کفری قلبندن قالبه ساری اولدی لاجرم عذاب قابل
 تخفیف اولدی مؤمن عاصی ایسه بونک خلافتنه در زیر ایمان دخی
 معنادن صورته ساری اولیحق عذاب قابل تخفیف اولدی آنکی چون
 عصاة مؤمنین طبقه علیای ناره در فافهم والله اعلم * ومن یسر
 علی معسر یسر الله علیه فی الدنیا والاخرة * کرب دنیا و تنفسک
 بعض موادنی تخصیصدر که اکا کربت دین دیرلر و معسر اعسار دندر
 تنک دست یعنی فقیر اولمقدر که وجود مال اکا کوره متعسر در پس
 اعسرتک همزه سی صبرورت ایچوندر که مسارذاعسرة دیمکدر عسرت
 یسرتک ضدیدر که ترک انلردن کوجلاک و قولایلق دیوتعبیر ایلر
 الحاصل معسر مطلق مفتقر در ولکن عسرت غریم عسرتلرک اشدی
 اولغله مدیون معسرده استعمالی اکثر اولدی (من انظر معسرا) الخ
 حدیثی دخی انی تأیید ایدر معنی بودر که بر کچه غریمنه یعنی بور چلو سینه
 تیسیر ایسه مطالبه بی تأخیر و یا کلا و یا بعضا ابراء ایتمکله و یا عطلاق
 فقیره تصدق و دفع ضرورت آنسه کرب معسر مؤمن و کرب ذمی
 و کرب مستامن الله تعالی انک اوزرینه تیسیر ایله دنیاده توسیع رزق
 و حفظ عن الشدائد ایله و آخرتده تسهیل و حساب و ظل عرشده
 تظلیل و امثالی ایله یعنی دنیاده تیسیر معسر نوجهله قلب معسره
 سبب فرج اولدیسه آخرتده الله تعالی انی تفریح و اسباب نشاطی

تهیه ایله جزاء وفاق اعطا ایلیه و فقهاء کور که فرض نافله دن
 افضلدر الا بر قاج مسئله ده دکل اولکبسی ابراء معسر مندو بدر و لکن
 انظار واجبدن افضلدر زایکنجبسی ابتداء سلام سنتدر و لکن رد
 واجبدن افضلدر و اوچنجبسی وضوء قبل الوقت مندو بدر و لکن
 وضوء بعد الوقتدن افضلدر که وضوء بعد الوقت فرضدر و تیسیرده
 تعلیم علمه دخی اشارت واردد زیرا جاهلک امری عسیردر تسلیکه دخی
 رمز واردد زیرا مرید ذوق حال و فیض ملک متعالدن معسر در
 وانسانک فضلی کنندی نفسنده کامل وغیری مکمل اولمغله در پس
 استاذ ظاهر عسرت جهلی بسرت علمه تبذیه سبب اولدیغی کبی
 استاذ باطن دخی عسرت حجابی بسرت کشفه تحویله باعثدر انکیچون
 معلم و مسلک اولنلرک سائر لر اوزرینه فضل زائددری واردد زیرا
 دیمشردر که الفضل للمتقدم استاذ ایسه اقدمدر کر کسه سنی جهتدن
 احداث اولسون و هر قومک رئیس و متبوعی مفضل و مکرمدر فاعلم ذلك
 و تسلیک و تعلیمک هر بری قرآنده مذکوردر قال الله تعالی (و یر کبهم
 و یعلمهم الکتاب و الحکمة) زیرا طهارت نفس بالکنز کفر و شرکدن
 دکلدر بلکه ادناس باطنه نک جمله سندن طهارت لازمدر و از جمله
 ادناس و ارجاس تعلق ماسوادر کا قال الله تعالی (لا یمسه الا المطهرون)
 فافهم * و من ستر مسیبه الله فی الدنیا و الآخرة * قضاعی روایتده
 من ستر علی اخیه دو شمشدر بوراده ستر بدننی اباسله و عینی اخفائه
 ستره شاملدر و ستر حق دخی اکا کوره حله جنت و کشف رحمتله
 ستردن اعمدر زیرا علی ملاء الناس عریان و اقتضاح امرها ایلدر
 دیمشردر که اگر حقوق الیهدن ایسه زنی و شرب خمر و امشالی کبی
 ناسدن ایسه قتل و سرقه و نظائری کبی ستر حرام و امام و والی به
 رفع و اخباری واجبدر کر مفسده ترتب ایتمسه و اکا نصیحت واجبه
 دیرلر غیبت محرمه دیمزلر و دیمشردر که فسقله معروف اولنلرک حالرنی
 والی به عرض و ذوی البیوتادین اولنلرک عتراتی اقله ایده لر مکر که
 حدوده متعلق اوله که انده جمیع ناس اعلی و ادنی و سلطان و رعیت

برادر و ذوی البیونات اشرف ناسدر که ترك انلره او جاق صاحب لری دیر
 اکر عنعنه ایله و کابرا عن کابرا ایسه و عجم خانوادده دیر و بوندن اخذ
 اولنور که ستر ظاهر لازم کلدیکی کبی ستر باطن دخی لازمدر مثلاً
 عارفدن استماع ایتدیکی اسراری کتم ایده و نادانه افشا ایتیه و الا
 فضاحتنه کوره جزا بولور قال الله تعالی (یا عبادی انما هی اعمالکم
 ترد علیکم) و عارف بالله اولانه دخی کر کدر که بوا عصارده خاوش اوله
 و دکه بر سخن شناسه اعتماد ایدوب ستر رازی برداشته قلبیه ای نیجه
 عارف کشف سر ایتکنه سر و یردی منصور کبی و نیجه لر دخی حال لرینه
 کوره مبتلی اولدی لر یا ستار العیوب و یا کشف الکروب استرنا بکشف
 رحمتک و فرج عنا کما فرجت عن خواص خلیقتک * و الله فی عون
 العبد ما کان العبد فی عون اخیه * تعمیم بعد التخصیص در ما بوراده
 مدت معناسنه ظرفدر مده کرن العبد فی عون اخیه دیمکدر و یا خود
 موصوله در والله فی عون العبد الذی کان فی عون اخیه معناسنه
 بوضورتده کان زائده اولور مظهر که عبدر مضموموضعه وضع
 اولدیغی استعطاف و ایدان ایچوندر که عبید عجزله بله قرنداشنه اعانت
 ایدیجک الله تعالی اظهار لطفله اولیدر بوراده عونک ظرفیتدن
 دوام وثبات مأخوذدر پس والله یعین العبددن ابغدر عبیدک اعانتی
 ماله و بدله اولغه شاءلدر و حقیق عوننی تیسیرامانی و قضاء حوائجدر
 مقصود واجب و مندوب و مباح اولان امورده معاوتندر بوخسه
 حرام و مکر و هده دکل والا اعانت نه صبتله عاصی اولمش اولور
 قال الله تعالی (وتعاونوا علی البر و التقوی و لاتعاونوا علی الاثم
 و العدوان) پس تعاهد ارا مل و احسان پناهی و مواساة فقرا
 و نصرت ضعفایلیه ظلمه و فسقه و جاره به مساعدده ایتیه زبرا
 کفر و معا صیده ابوبین کافرینه بیه مساعدده منهیدر مع
 هذا حق غالب لری وارددر فکیف که سائرله * و من سلك طریقاً *
 یقال سلك المكان دخل و سلكه غیره و اسلكه ادخله طریق بولدر
 ایاق ایله طرق و ضرب اولندیغی ایچون طریق دینلدی

بوراده حسی و معنوی اولغه شاملدر و طریق تنکیر ابتدیی افاده
 ایدر که طرق جنت چوقدر و علوم دینیہ دن هر بری اگا برطر بقدر
 * یلمس * بعد الجملة حال و یاصفدر التماس طلبدر اصلی لمسدندر که
 ید ایله مس در یعنی لمس ظاهر بشره ایله ادرا کدر مس کی صکره انکله
 طلبدن تعبیر اولندی زیرا برنسنه طالبی اولان کیمسه حال تتبع ده
 لمسدن خالی دکلدرد و بعضیلر دیدیلر که لمس احساسدر لامحالة و مس
 اعددر زیرا بعض مس وارددر که انده احساس اولماز * فیه * ضمیر
 طریقہ راجعدر * علما * تنکیر علوم دینیہ دن هر برینه شمول ایچونددر
 علم تفسیر و حدیث و کلام و فقه و اصول فقه کی زیرا موصل جنت
 اولان بو علومدر و علوم عربیه دیدکلیری علم لغت و صرف و نحو
 و امثالی علوم شرعیہ حکمنده در زیرا علوم شرعیہ بی تحصیله و سبیله در
 پس علوم فلسفیہ بونلردن خارجدر منطق و غیره کی مکر که تعلیمی
 برای رد اوله بودخی عند الخواص ممنوعدر و بونده سلوکه اهل
 تصوفک سلوک مخصوصنه و طریقله طریقت معهوده سنه و علم ایله
 علم الهی به اشارت وارددر و تنکیری تعظیمدن خالی دکلدرد زیرا علم
 تصوفکه علم الدیندر سائر علوم اراسنده عظیم القدردر زیرا معلومی
 اجل المعلومات اولان الله تعالیدر و سائر علوم موصل جنت ایسه بو علم
 عزیز موصل حضرتدر اگرچه جاهلی بسیار و محبوب حق بشماردر
 بعدذا التماس علمه نیت خالصه کر کدر زیرا نیت روح عملدر و سائر
 عباداته تطرق ایدن ریا و اغراض فاسده طلب علمه زیاده در زیرا علم
 وسیله جاه اخروی اولدیغی کی ذریعه جاه دنیوی دخی اولور و العلم
 حجاب دیدکلیری اهل بنداره کوره در زیرا علم مال کی سبب غرور
 و شرور در الامن عصمه الله تعالی * سهل الله له به طریق عالی الجنة *
 به ضمیری طریقہ رجوع اتمک اظهاردر تنکیم ما بعدی اگا قرینه در
 زیرا طریق علم طریق عمل و طریق عمل دخی طریق جنته سالکدر
 پس علم بالواسطه جنته موصل اولدی الحاصل بلا علم عمل و بلا عمل
 جنت اولماز انکیچون قرآنده کلور (جزاء بما کانوا یعملون) یعنی اگرچه

عمل موجب جنت د کلدن ولکن نزدبانک پایه سی کبیدر که ذر وه نزدیکانه
 وصول پایه ل وساطتی ایله اولدیغی کبی درجات عالیله به ترقی دخی عمل
 شرعی وساطتیه در پس تسهیلدن اخذ اولندیکه طریقی جنت
 صعبدن واکا سهوات استین طریقی علم و عملله سلوک ایدر و لا جنته
 سهولته منتهی اولماز و بوندن فهم اولندیکه کرچه علم و عمل معنوی ایدر ولکن
 عالم و عامل اولان کیمسه کویا طریقی حسی جنتده در وغایت طریقی
 جنتدر انکیچون (وازلفت الجنة للمتقین) وارد اولدی زیرا علم و عمل
 طریقی جنت اولمغله کویا عالم و عامل اولنله دیساده جنت تقریب
 اولمشدر تکیم جناب نبوت صلی الله علیه وسلم غزوه بدرده پیوردیلر
 (قوموا الی جنة عرضها السموات والارض) وحديث مذکورده علم
 تخصیص بالذکر اولدیغی شرف زائد نه دلالت ایدر زیرا ذات حقنه
 اقرب و سائر صفات و کمالاتی مستبعددر پس علم ظاهر و عمل شرعی و علم
 باطن و حال مرعی بی جامع اولان کیمسه قیامتده فوق الكل اولور
 * وما اجمع قوم فی بیت من بیوت الله * مانافیه در بیت اسلنده
 کیمده انسانک مأواسی یعنی بینوت ایتدیکی برده صکره بلا اعتبار
 الیل دخی اطلاق اولندی جمعی ایات و بیوت کلور لکن بیوت مسکنه
 اخص و ایات شعره کوزه دینلور و بیت حجر و مدر و صوف و و بردن
 متخذ اولنلر اوزرینه واقعدر و بیت شعر اکا تشبیه اولمشدر زیرا
 جسد اخلاط اربعه و بیت ارکان اربعه اوزرینه ظاهر در که سبب
 ثقیل و سبب خفیف و و تداندر و بیت الله و بیت عتیق کعبه به علم عالیدر
 و اهل بیت آل نبویه متعارفدر بیوت الله ده اضافت اشرفیف ایچوندر
 ناقه الله کبی بیوت الله کعبه به ملحق اولان مساجددر که ایچنده درس
 علوم شرعیه و ذکر الله اولمغله معظمه و مشرفه در و سائر بیوت عبادات
 دخی مساجده ملحقدر الحاصل بیوت الله مواضع معظمه در پس
 مواضع محقره خارجدر حمامات و معاطن ابل و مرابض عثم و منابل
 و اشالی زیرا بوموضعه صلاة مکر و همه اولیحق سائر اذکار و افعال
 شرعیه دخی بویه در و بوندن ظاهر اولور که بیوت الهیه بی الواثدن

پاك طوٽوب بخورائله دخی مطیب فلق کر کدر خصوصاً یوم جمعہ ده که
 منزل الملائکہ در * یتلون کتاب الله * قرأنی وانک حکمنده اولان
 کتب شرعیہ بی قاری و علی سبیل التابع عالی اولدقلری حالده یعنی
 مبانیدنی محافظه و معاینی مراعات و مطالعه و موقف حضورده
 الله تعالی اوزرینه قرائت و مشاهده ایله که اکا حق تلاوت دیرلر کا
 قال الله تعالی (الذین آتیناهم الکتاب یتلونه حق تلاوته) و بونده
 دخی کتابی جلاله یه اضافت تشریف ایچوندر کتاب مکتوب الیهیدر که
 مکتوب اولدیغی جهتدن نظم و مقصود و مدلول اولدیغی وجهدن
 معنی و کلام نفسی اولدیغی یوزدن غیر مخلوقدر * ویتدارسونه ینهم *
 التدارس بهم درس خواندن یعنی بریره کلوب درس او قومق که بعضی
 تعلیم و بعضی تعلم و استکشافله اصلی درس که اثردر زیر ا تدارس
 ایدنلر علمک اثرنی بری برلرندن اخذ و حفظ ایدرلر و بومعنی مداومت
 قرائت ایله اولغله مداومت قرآنه درس دیدیلر (و بعض احادیثده
 کلور قدر سوهائیم علموها یعنی بو کلماتی اولاتعلم و قرائت و ثانیاً غیره
 تعلیم و تفهیم ایدیکوز) بونده مدارسه نیک فضیلتنه اشارت واردر
 اگر مدرس و متدرسک غرضلری حق ایسه یعنی شهرت و تخصصیل
 ریاست و جاه دکل ایسه و الاعمالری هبا و عملاری و بال و عمرانی ضایع
 و تجارتلری کاسد و فاسددر و اویله درسخانه صنم خانه کیدر زیر اصحابی
 حقدن غیره پرسدش ایدرلر حق ایسه صورتیه نظر ایتمز بلکه قلوب
 و قصودونیا ته نظر ایدر * الاتزات علیهم السکینه * معلوم اولاکه
 الله تعالی بنی اسرائیلک تابوتنده سکینت قومش ایدی یعنی صور
 حیواناتدن بر حیوانک شکل و صورتی که اورادن بر ریح محبوب و یابر
 حرکت خاصه ظهور ایتسه بنی اسرائیلک قلبلری اول علامت سببیه
 ساکن اولوردی و عقبنده اثر نصرت حصوله کلوردی و ایلره آفاقدن
 اعطا اولنان معنی امت محمدک مخلصلر نه انفسدن احسان اولندی
 یعنی سکینت انلرک قلبلرنده بر قوت روحانییه و بر حالت غیبیه و نور ربانی
 در که خائف و مضطرب ایکن ساکن و یا امان اولوب تسلی بولورلر

وحن نلری زائل اولوب فرحناک او اورار تکیم غزوه احدده کلور
 (ثم انزل علیکم من بعد الغم امنه نعا سا یغشی طائفة منکم) یعنی اول حالت
 هائله منافی راحت ایکن قلبرینه سکینه نزول ایتمکله سکون دلدن ناشی
 خوابه وار دیلر و خوف ایچنده امنه ایر دیلر و اکاسکینه دیدیلر زیرا
 نفس انسان اکاساکن اولوب غیره میلی قطع ایدر تکیم سکین دیدیلر
 یچاغه زیر صاحبی انکله قطعی ممکن اولان نسنه بی قطع ایدر و اگر
 مذبوح ایسه حرکتدن تسکین ایلر بس سکینه سکوننددر که
 ضدالحرکه در وسکونده ثبوت واردر انکیچون قلب بسبب السکینه
 ساکن وثابت او اور قال الله تعالی (هو الذی انزل السکینه فی قلوب المؤمنین
 و یؤندن فهم اولندی که یوسکینه نک محلی قلوبدر زیرا قلب مدار
 اعضا و قوادر بس قلب ساکن اولیجق جمله اعضا و قوی دخی ساکنه
 اولور انکیچون امور خطیره ده اهل دل حاضر اولق کر کدر تا که ثباتله
 مراد حاصل اوله قال تعالی (اذالقیتم قته فاثبتوا) بوا عصارده ملوکک
 غالباً مغلوب اولدیغی عسکرک عدم قابلیتدندر اگر کر جک رجال
 اولایدیکه اهل دلدلر دل ثابت نلری مضطرب قلمزدی ولکن بوم منابی
 فهم ایدن قلبدر * و غشیتهم الرجفة * غشی تغطیه در که ترکیده
 یور یمک ایله تعبیر اولور قال تعالی (یغشی اللایل النهار) ای یجعل اللیل
 یحیث یستر بظلمته نور النهار یقال غشی للیل النهار اذا ستره (یعنی
 رجعت الهیه نلری تغطیه ایده و بوریه و قابلییه مقصود رجعت
 خاصه در که تلاوت و دراستک نتیجه سی و عمل مخصوصک اثریدر
 قال تعالی اولئک علیهم صلوات من ربهم ورجه) یعنی عندالمصیبه
 استرجاع و صبر ایدلره رجعت خاصه و عامه وارددر (ورجعت ارادة
 نفع العبد معنایه اولور سه صفت ذات و انعام و احسان اراده اولور سه
 صفت فعل اولور * و حقتهم الملائکة * حقت حاء مهمله ایله
 حفو فنددر که اشتمال حول الشیء معنایه در قال تعالی (و حفتناهما
 بنخل) ای جعلنا النخل مطیفة باحقتهم ای جوانبهما (و حافین من
 حول العرش) ای محرقین باحفته و جوانبه (والاحداق کرد چیزی

در آمدن (یعنی ملائکه رحمت انلری محیط و چور لرنی مشتمل اوله سماء
 دنیایه وارثجه بلکه عرشه ارنجه تا که انلری آفادن حفظ ایده ار مصالحه
 ایلبلر و ثنلرنده اولار و دعا لرنه آمین دیه لر و تلاوتلرنه قولاق
 طوته لر زیرا ملائکه په تلاوت قرآن فضیلتی اعطا اولنما مشدر انکی چون
 نبی آمدن استماعه حر یصلردر و اغزارنی تالیلرک اغزلرنه وضع
 ایدر لر تا که قرآن دخول ایلله بوجهتدن اسنیا کله تطهیر افواه ایتک
 مسنون اولدی کافی الجامع الصغیر و شروحه (سؤال اولنور سه که
 جبرائیل علیه السلام قرآن اوقومشدر زیرا بلا قرائت وحی اولماز
) جواب یودر که جبریلک وقت نزول و تنزیلده حالی القاء وحی در
 اکایسه قرائت و تلاوت دیمزلر قال تعالی (ولا تعجل بالقرآن من قبل
 ان یقضی الیک وحیه * و ذکرهم الله فمین عنده * یعنی مقام عندیت
 وقریده اولان ملاء اعلی اراستده انلری ذکر ایده و ثنلرن ایلله و انلره
 و حسن حاللریله مباحات قله یا عالم مثالده تجلی مثال ایلله تجلی ایلوب
 سویلیه و یا مقام ار واحده قلبلرنه القا لله تعریف ایلله زیرا هر موطئه
 کوزه بر نوع کلام الهی وارد و اول ملائکه تک اقر بی کرو بیون
 دیدکاری در تخفیف رائله که ملائکه عرشدر و ملائکه عالیه دیدکاری
 بونلردن خار جدر (و به ضیلر ار واح انبیا و اولیا و شهدای دخی ادخال
 ایتدیلر و لکن صحیح د کادر زیرا مقصود بشری ملک یاننده و صفدر
 یو خسه بشری بشر عنسدنده د کل زیرا ارواح خواص بشره
 او مقوله ارك حاللری معلومدر خصوصاً که بو امتدن اولنلر اهل قرآندر
 و بونده مقام قریده اولان ار واحی یعنی ملائکه بی قرب سلطانده
 اولان خواصه تشدیه واردر که بطریق التفهیم در زیرا بری قرب معنوی
 و بری قرب حسی در و معنی تمثیل ایلله صورت یولور و تلاوت اوزرینه
 اجتماعه ذکر الله اوزرینه اجتماع دخی داخلدر زیرا ذکر دخی
 قرآندر انکی چون ذاکر اولان کیمسه هم ذکر وهم تلاوت نیت ایتک
 کر کدر تا که ایکی وجهله مثاب اوله و استماع ذکرده دخی بو وجهله
 نیت ایده (و صحیحینده خصوص اوزرینه اجتماع ذکر حقننده حدیث

طویل وارد و مبتدی به کوره افضل اولان ذکر اسانی و متوسطه کوره
 ذکر قلبی در و متنهینک ذکر جمیع مراتبه ساریدر که اسان و قلب
 و روح و سر اکا برابر در وانک هر نفسی تسبیحدر تکیم حقیقت اهلنه
 معلومدر و اجتماعده قوت زائده اولدیغنه اهل ظاهر و باطن متفقد
 ولکن آدابی مراعات و محافظه لازمدر * و من بطأ به عمله لم يسرع به
 نسبه * بطأ تشدید طأله در و با تعدیه ایچوندر بطوء سرعتک ضدیدر
 قال فی تاج المصادر التبطنه درنکی شدن و یعدی بالباء و اجازه بعضهم
 ان یكون التبطنه متعدیه انتهى و فی القاموس بطوء ککرم بطاء بالضم
 و بطاء ککتاب و ابطاء ضد اسراع و بطاء علیه بالامر و ابطاء به
 اخره انتهى (لم يسرع اسراعند در ایومک معنا سنه که فارسیده
 شتابیدن ایله تعبیر اولنور و تعدیه سی بآله در کافی الحدیث (اسرعوا
 بالجناسة وهو الظاهر و فی القاموس (اسرع فی السير کسر ع وهو
 فی الاصل متعد کانه ساق نفسه بجملة او اسرع المشی غیرانه لماکان
 معروفه عند المخاطبین استغنی عن اظهاره و منه الحدیث فلبسرع المشی
 انتهى) نسب و نسبت ابوین جهتدن استرا کدر نسب بالظول دیرلر
 بین الابیاء و الابناء اولان اشتراک کبی و نسب بالعرض دیرلر بین الاخوة
 و بنی العم نسبت کبی و فلان فلانک نسبدردیرلر قریبی معنا سنه و حدیثده
 کلور که (کل سبب و نسب منقطع یوم القیمه الاسبی و نسبی) نسب
 تقوادر نسب آب و کل دکل و الا ابولهب و امثالی دخی انکله منتفع اولوق
 لازم کلور و دنیاده نسب ظاهری دخی منقطع دکلدر انکیچون مهدی
 منتظرانک اولاد ندر و عدم انقطاع اشارت ایچون حدیثده کلور
 (یا علی انوانت ابوا هذه الامه) معنا بودر که هر کیکه سوء عملی دنیاده
 تبطنه و تأخیر ایلیه آخرتده نسبی آنی تعجیل و تقدیم ایتمز یعنی نسب
 مجردیله مرتبه صاحبی اولماز دنیاده اولدیغی کبی و بلکه کافر ایسه
 مرتبه دکل جنته بله کیرمز و انبیا و اولیادن شفاعت بولماز قال الله تعالی
 (فاذا نفخ فی الصور فلا انساب بینهم) یعنی قیامتده کنعانه پدری نوحدن
 و از ره اوغلی ابراهیمدن و قاییه قونداشی هابیلدن و واهله به زوجی

لوط دن و ابولہبہ برادر زادہ سی رسول اللہ دن علیہ وعلیہم السلام
 وعلیٰ هذا فائدہ یوقدر و تفاسیردہ کلور کہ (وانذر عشیرتک الاقربین)
 آتی نزول آیتد کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم مکہ دہ جبل صفاہ
 چیقوب واقاربہ خطاب ایلیوب (افتدوا انفسکم من النار فانی لا اغنی
 عنکم شیئاً) بیوردیلر وینہ حدیثدہ کلور (یا بنی ہاشم لایأتینی الناس
 باعمالہم و تاتون بانسابکم) پس بوئدن فہم اولئد بکہ کافرہ مؤمندن
 فائدہ یوقدر زبرا فائدہ شفاعتہ اولور مؤمن ایسہ کافرہ شفاعتہ
 مأذون دکادر نتکیم قرآندہ مواضع عدیدہ دہ مصر حدر و مؤمندن
 مؤمن عاصی بہ کرچہ شفاعت اولور ولکن اول شفاعت اتی مطیعہ لہ
 مرتبہ سنبہ ایصال ایتمز والاعامل ایلہ غیر عامل برابر اواق لازم کلور
 بوئسویہ ایسہ قرآندہ نفی اولئشد و فاما شول کیمسہ نک کہ صلاحی
 یوزندن اقرار بی اراستدہ جہت جامعہ واردر بو صورتدہ صالح کندندن
 اصلح اولان قرینہ الحاق اولنور قال اللہ تعالیٰ (یدخلونہا ومن صلح
 من آبائہم و ازواجہم و ذریاتہم) پس صلاحہ تقییددہ انساب
 مجردہ جبلتہ تمسک ایدنلرک الطماع فارغہ سنی یعنی عملدن خالی اولان
 طمع لری قطع واردر اشتہ (المرء مع من احب) و امثالی اکاکورہ فہم
 اولئہ (واطفال دخی الخافدہ صلحا کبیر نتکیم حدیثدہ کلور) ان اللہ
 لیرفع ذریۃ المؤمن الیہ حتی یلحقہم بہ فی درجتہ) زبرا بو ذریتہ مراد
 اطفالدر و کما فی المقاصد الحسنہ للسحاوی و اطفال کفار حقندہ
 درت قول واردر یا خدام اهل جنتدر و یا ابویتہ تبعیتہ ناردہ در
 و یا بعد البلوغ نہ صفت اوزرینہ اولہ جق ایسہ اول و جہلہ محشوردر
 و یا آخرتدہ صبیان و مجانبین و اهل فترت امتحان اولئوب اکاکورہ حکم
 الہی واقع اولسہ کرکدر و صورت امتحان بعد البلوغ اولان حالی
 اظہار ایچون اولور و مجانبینہ کورہ بعد العقل و اهل فترتہ کورہ بعد
 ارسال الرسل اولان حال معتبرا اولوب نتیجہ ہر نہ ایسہ اکاکورہ معادلہ
 واقع اولور واللہ الخفیظ ای مؤمن بومقامی بو جہلہ فہم ایدوب
 غیر خیالاتہ وجود و برمیہ سن و صلاح نہ ایدیکی بالادہ ذکر اولئشد

پس شول کیمسه نك که قول و فعلنده خلل وارد در دعوی صلاح و طمع
 لحوق اهل فلاح ایتسون زیرا میانده بون بعید وارد در نظر ایله که
 حدیث مذکورده معقولی محسوسه تشبیه ایتدیکه معقول طریق کالده
 تأخر و محسوس طریق حسی ده تأخر در پس بر فرس که نك اوله
 و یابر حجاز که بنم اصل فرس در دیه بن کجیلان جنسنندم دیمک مفید اولماز
 مادامکه قافله دن کری تالمش و مشی و اسراعدن زبون و عاجز اولمشدر
 و اگر دعوی مجرده کافی اولایدی روافض و شیعه امام علی به کرم الله
 وجهه مقرب اولوردی و لکن دعوی محبت اعتقاد و عمله مقارن
 اولدیغندن مبعدا اولدیلمر و سایر لر دخی بو قیاس اوزرینه در مثلاً
 صلاة و صیام و غیرنی احکام قیدنده اولمیان اشق مقوله سنك
 حاجی بکاش و امثالی ایله مناسبتی ندر و الله علیم بما یصنعون
 بعد ذاسقیان رجه الله بو حدیثله نسبه کفایت معتبر اولماق
 اوزرینه استدلال ایتشدر (جواب بودر که معنای مذکور
 امر آخرته کوره در پس احکام دتیا نك اوزرینه ترتب ایتمز بقاء علی
 هذادنیاده دفع عار ایچون کفایت لازمه در (وامر ظاهرده ایکی سنه نك
 بری برینه اقتراثة کفایت لازم کلیمک امر باطنده بری برینه اتصالده
 مناسبت لازم اولدیغنی بطریق الاولی ذر قال تعالی (قل کل یعمل علی
 شاکلته) پس اسم ر جاندن امتداد آلهی هر کسک استعدادنه کوره
 وارد اولوب هر تشنه بی مشاکل و مناسبتنه الحاق ایلمر و الا سنك
 آینه و فرس انسان و خار ککل و حجر جوهر اولماز (ذلک
 تقدیر العزیز العلیم) و تدبیر الرب الحکیم و لاید رکه الا الفهمیم
 * السابع والثلاثون *

* ان الله كتب الحسنات والسيئات * بو حدیث شریفه کرچه فحد ثلر
 قدسیدر دیمشدر و لکن بحسب المعنی قدسیدر بو خسه بحسب النظم
 والهیه دکل و الا ان الله یقول انی کتبت الحسنات والسيئات دیو
 تعبیر اولنوردی و فی الحقیقه احادیثک جمله سی قدسیدر زیر رسول الله
 صلی الله علیه وسلم فانی فی الله و باقی بالله اولمعله حق نك لسانیه ده کایم در

کتب قدر معناسنه در تقدیر بر نسنه نك کتبی تبیین در حسنات اور
 حسنه در که مو جب رضا و ثواب در وسببات امور قبیحه در که باعث سخط
 و عقاب در (یعنی الله تعالی محسن لک جمیع حسناتی و مسیئ لک جمله
 سبباتی علم سابقند تقدیر ایلمشدر که هر حسنه و هر سینه صاحبند
 یعنی مکلف او نلردن که انس و جن در وقت مخصوصه صدور ایدوب
 علم و عین بری برینه مطابق اولسه کر کدر زیرا ابداز لک آینه سیدر که
 از لده تقدیر اولنان بلاز یاده و لانقصان ایدده ظاهر اولسه کر کدر و اول
 تقدیر اولنان حسنات و سببات اعیان ثابتہ نك احوال بدر و اعیان ثابتہ
 حقائق اسماء الهیہ نك صور بدر که اکا حقائق موجوداتہ ظلال و عکوس
 دیرلر که هر بری ظل الوجود الحقیقی در انکیچون بو ظلالدن مظالمولانہ
 و مظالمولانہ دخی وجود حقیقی به سیر و ترقی لازمدر تا که خیال عینہ
 مبدل اوله یعنی خیال زائل اولوب حقیقت ظهوره کله * ثم بین ذلك * یعنی
 تقدیر اتدن صکره مذکور اولان حسنات و سبباتی تبیین و تفصیل ایدیکه
 بو معنی مفصل اسمنه راجعدر و بو تفصیل ایکی وجهله در (اولکبسی
 قلم اعلادن لوح محفوظه الی یوم القیام اور کاشه نك خیرا و شرار
 ارتسامیدر و بو تفصیل علم آلهیده اولان اجمالک تفصیلیدر که
 بو تفصیلدن اول کنز مخفی و مطلق و مبهم کی ایدیکه هیچ بر فردک
 اکا و قوفی بو غیبی زیرا نه فرد و نه خود زمان و مکان و ار ایدی و انس
 و جن ترتیب کاشانده جمله دن مؤخر خرق و لغظه ثقلین دینلدی زیرا
 ثقیل نسنه آخر حرکت ایدر و جمله دن کیر و قائلور بس ترتیبک اولی
 عقل اول که قلم اعلادر و آخری انساندر (و ایکنجی وجه بودر که لوح
 محفوظه مفصلا مثبت اولان امور دخی نجوما یعنی متفرقه اربابی
 اوزرینه الی آخر العزیزین اولنور نتکیم لبله بر آنده سفره کرام لوح
 محفوظدن اول سنده مقدر اولان اموری اندساخ ایدوب سنه و فائده
 بر دخی اندساخه صالح نسنه قالمایوب تفصیل حال یکون بولسه کر کدر
 اشته تفصیل اول دفعی و ثانی تدریجی در (بدبر الامر من السماء الی الارض
 و دخی (یتزل الامر ینهن) سری بودر * فن هم بحسنه * حسنات

مفصله تک تا ثنی و ظهور را تنی تفصیل در (ای رجح فعل الحسنه
یعنی هم قصد فعلی تر جیح در زیر نفس انسانده واقع اولان قصد
معصیت بش مرتبه در که ها جس و خاطر و حدیث نفس و هم و عزم در
ها جس بر نسنه تک قلبه ابتدا و و دی اعتبار یله در اگر جاری و منبسط
اولورسه خاطر دینلور و اگر فعل و ترک میا ننده تردد واقع اولورسه
حدیث نفس اطلاق اولنور و اگر فعلی ترجیح ایدرسه هم دیرلر و اگر
اول هم و قصد قوت بولوب جزم مرتبه سنه بالغ اولورسه عزم اولور
و ها جس ایله اجاعا مؤاخذة اولنماز زیر انسانک صکندی فعل
اختیاری سی ایله دکل بلکه دفعنه قادر اولمدیغی امر بخائی در (و خاطرک
کر چه دفعنه امکان وارد و لکن خاطر و حدیث نفس حدیث صحیح ایله
مرفوعدر و بواوچ نسنه یاز لماز زیر قصد یوقدر و هم بالسببه سببه
یاز لماز و لکن اگر لله ترک ایدرسه بر حسنه و اگر ایشلرسه بر سینه یاز یلور
یعنی انک اوزرینه یا لکن فعل یاز یلور که واحده معناسی بودر زیر
هم مرفوعدر و عزم عند المحققین مؤاخذة در و بعضیلرانی هم
مرفوعدن قلدیلر (و بزا زیده کلور که هم معصیت ایتکله آثم اولماز
اگر تصمیم عزم ایتزسه و الا آثم عزمه آثم اولور یوخسه عمل بالجوارح
ایله دکل مکر که عزم مجرد له تمام اولور امور دن اوله کفر کی بو صورتده
عزمه کافر اولور کرک اقوال و افعال کفر دن بر نسنه صادر اولسون
و کرک اولسون * فلم یعملها * پس اول حسنه بی بر مانع حسبیه ایشله
یوخسه قدرتی و ارا بکن کسیناک اولوب فعله کتورسه دیک دکلدر
زیرا بو صورتده عدم مبالات واقع اولمش اولور که از دراء حسنه دن
خالی دکلدر تکیم بر کیمسه نهجده نیت ایدوب و لکن وقتند و بقضاء الله
بیدار اولسه انک اوزرینه ما حیاء لیل یاز یلور فاما نهجده قیدنده اولما یوب
خاطره منطلقه سی ایله مصلی یاز لماز * کتبها الله عنده حسنه کامله *
حسنه کتب تک مفعول ثانیه سی در تضمین تصبیر اعتبار یله کامله
دفع توهم ایچون حسنه به وصفدر زیر مجرد هم ایله حسنه کامله
کتابت اولمق عقلا استبعاد اولنور پس هم مجرد ایله حسنه کامله یاز لمق

فضل الهی قبیلتنددر و بعضی یلر دیدیلر که حسنة حال موطئه در و حال
 موطئه شول اسم جامددر که بر صفت ایله موصوف اولوب فی الحقیقه
 حال اولان اول صفتدر و موصوف انی توطئه و تمهید ایچون کلسدر
 (انا ازناه قرأنا عربیا) کبی فتدیر و کتابتک عندیت ایله تقيید اولندیغی
 حسنة نك شاننه اعتناءدر و الا الله تعالی به نسبتله عندیت حسیه اولان
 پس ذمک اولور که الله تعالی حکمنده حسنة کامله دن معدوددر کرك
 اورده اذن حقله کتبت حفظه اولسون و کرك اولسون پس بو حدیث
 ملائکه نك افعال قلوبه اطلاعه دالات ایتمز بلکه خلافتنه دالات ایدر
 و بعضی یلر دیدیلر که الله تعالی ملائکه بی مطلع قیلوب کتبت ایله امر ایدر
 و یا خود حسنه ده رایحه طیبه و سیئه ده رایحه خبیثه خلق و اظهار ایدر
 ولکن بو اقوالده نظر وارددر زیرا اعمال خالصه نك مراتبه کوره سدره
 متهاسی وارددر و بعض سدره منتهی وارددر که انی انجیق حق ییلور پس
 اول عملی کتبت و رفعه ملائکه به سبیل یوقدرنیر اصلنه واقف دکلردر
 پس مرجع دخی بو یله در فافهم قال ابن عبد السلام الملك لا سبیل الملك
 الی معرفة باطن العبد فی قول اکثرهم انتهى وقال ابو حنیفة رح ان سلم
 علیه احد عند قضاء الحاجة یرد السلام بقلبه لا بلسانه لئلا یلزم کتابة
 الملائكة فانهم لا یکتبون الامور القلبية وقال فی ریحان القلوب الذکر
 الخفی هو ما خفی عن الحفظ لاما یخفی عن الصوت وهو خاص به
 صلی الله علیه وسلم من به اسوة انتهى واما قوله تعالی (ام یحسبون انا
 لانسمع سرهم و نحرهم بلی و رسلنا الیهم یکتبون) فلا یدل علی اطلاع
 الملك علی السر بل الله هو المطلع علی السر واما النجوى وهو ما یسر و نه
 فیما بینهم فهو من الاعمال الظاهرة فللملك اطلاع علیه هذا هو اللاح
 * و من هم بهیأ فعلها کتبها الله عنده عشر حسنة * یعنی
 شول کیمه که قصد حسنه ایدوب فعله کتوره الله تعالی اول حسنه بی
 مقام عندیتده ادنی الامر اون حسنه کتابت ایلیه یعنی اول عمل مقام
 قبوله مقرب اولوب اون عدد اجر و ثوابله مکافات اولنه کما قال تعالی
 (من جاء بالحسنة فله عشر امثالها) و بو معنی مقام نفسدن مقام قلبه

ترقی اعتبار یله در یعنی مرتبه نفسه اعمال سیات مقوله سیدر که آحاد در
 یعنی بره بر یاز یلور مرتبه قلب ایسه مرتبه عشرات و مرتبه روح مرتبه
 مات و مرتبه سر مرتبه الوفدر که هر برنده اولان تضاعف خلوصه
 کوره در خلوص ایسه اسرار الهیه دن بر سر عظیمدر که غایتی نفسانیدن
 و بلکه غیریتدن خلاص اولمقدر * الی سبعمائة ضعف * محذوفه
 متعلقدر که حاندر ای متصاعده تلك الحسنات العشر الی سبعمائة
 ضعف قال الله تعالی (مثل الذین ینفقون اموالهم فی سبیل الله کمثل حبة
 انبتت سبع سنابل فی کل سنبله مائة حبة) ضعف کسرله یاتنه
 مثل و یاز یاده ضم اولان نسنه در که عددده استعمال اولنور یدی
 یوزی تخصیص ایتدیکی عربک اول عددی کثرده استعمالنه بناء در
 و یا خود اسماء سبعة نک هر بری یوزر رحته تقسیم اولندیغنه کوره در
 زیرا حسنه اشک الله تعالی یه ایماندر اسم الله ایسه اسم اعظمدر که
 طمسان طقوز اسمی جامعدر که احدیة المجموع اعتبار یله یوز او اور
 اصول سبعة ایسه یوزدن متخبر کو یا اسم اعظم اسماء سبعة دن
 عبارتدر فافهم جدا * الی اضعاف کثیرة * ای متصاعده تلك
 السبعمائة الی اضعاف کثیرة لایعلمها الا الله بعضها فی مرتبة المئات
 و بعضها فی مرتبة الالوف و بعضها فی مرتبة ایلوس لها حساب قال الله
 تعالی (والله یضاعف لمن یشاء) وقال الله تعالی (من ذا الذی یقرض الله
 قرضا حسنا فیضاعفه له اضعافا کثیرة) و حسنات مضاعفه نک
 یدی یوزدن زیاده سی تحدید اولندی زیرا باب ترغیبه ایهام محدوددن
 اقوادر (و حسنات حرمک هر بری یوز بیک ایله تحدید اولندیغنی زیاده
 ترغیبدن او تور یدر زیرا بین الناس یوز بیک استعظام اولنور و بی حساب
 یرینه معدود قانور نظر ایله که (الصوم لی وانا اجزی به) دیو صومک
 جزاسنی کنندی ذاتنه نسبت ایلدی بس کیت و کیفیتنی کنندی یلور
 انجق قال الله تعالی (فلا تعلم نفس ما اخفی لهم من قره اعین) یعنی
 منهجدر ایچون اخفا اولسان اجور نفوس ملکیه و بشریه و جنبیه
 ادرا کنندن خار جدر و امام نیدسا بوری دیشدر که حکمت تضعیف

حسنات طاعات عبدی ایدی خصمان تخلصدر زیرا مظالمه
 بطریق العدل اولان حسنه واحده دفع اولنوب تسع حسنات کندی
 نفسیچون قالور بس تضعیفاته خصما تعلق ایتمز * ومن هم بس سبئه
 فلم یعملها * یعنی شول کیمسه که قصد سبئه ولکن سوء عاقبتنه نظر
 ایدوب خوف من الله تعالی ترک ایلسه اعضا وجوار حدن هر قنغیسنه
 متعلق اولورسه اولسون بس بوندن فعلنه قدرت وار ایکن ترکی اخذ
 اولنور ز بر اعجزله تارك دینلر تکیم بر فاحشه یه واروب بابی معلق یولسه
 ویاخود آتی منتشره اولسه ویاخود هجوم محسبیدن خوف ایلسه که
 وعلى هذا نظائری چوقدر بو صورتده ترک فائده سی یوقدر
 * کتبه الله عنده حسنه کامله * زیرا سبئه اولدیغنی ییلوب وموجب
 غضب الهی اولدوغنی فهم ایلیوب خوف و حیا ترکی حسناتدن
 معدود در انکیچون ترکنه واقف اولان مؤمن صالح ایواتدک دیر
 یعنی ایوایشدر اشد و کلک نسنه که ترکر فاعرفه و دیمشدر که ترک
 مقوله سی اسقاط عقابده نیته محتاج دکدر ولکن تحصیل ثواب ایچون
 نیت لازمدر مثلاً ترک زنی ایدن کیمسه نک قصدی امر شارعیه امثال
 ونهیندن اجتناب ایسه بو نیت اوزرینه مثاب اولور مطلق ترکی ازرینه
 دکل و بورادندر که دیرلر مباح نیتله مندوب ویا واجب مرتبه سنه ایزر
 و بونده الله تعالی فضل جسمینه اشارت واردر که عمل قلبی عمل جسد کی
 قلبی ودفع استبعاد ایچون کماله وصف ایلدی * وان هم بها فعلها
 کتبها سیئه واحده * یعنی بر کیمسه قصد سیئه ایدوب خارجه
 انی وجوده کتورسه بر سیئه یازیلور زیاده دکل زیرا جزاء سیئه
 عدل بایندن وتضاعف حسنات فضل قییلندندر پس کرم الهی یه
 مناسب اولان عدلده معامله بی تقلیل وفضلده مقابله بی تکثیر ایلیه
 ولکن حرم الله استثنا اولمشدر که اوراده بر سیئه یوز بیک سیئه در که
 حسنه کی مضاعفدر زیرا مقام عالینک حرمت عظیمه سی واردر که
 اول حرمتی هتک ایتک سائر حرمتلری هتک ایتک کی دکدر پس
 شان مؤمن سبئندن اینما کان اجتنابدر نظر ایله که هم معصیتی کلمه

شمرطه اراد ایدوب بالفرض قلدی زیراروی ایمان ظلمات معاصی ایلله
سواد پذیر اولیق لایق دکلدر و بوه قامده عنده دیمدی زیرا عندیت
مقام قریدر که اعمال صالحه به مناسبدر معاصی ایسه بعد اقتضا ایدر
بوجهتدن ساحه حضوره سزا دکلدر اشته بوحدیث شریفدن
فضل الهی نه مرتبه ده عظیم اولدوغی معلوم اولدی و کلمات بابغه نبویه
نوجهله اعتبارات لطیفه بی مشتمل اولدیغی ظهور بوادی (فاجر الله
علی سابق عنایتیه و لاحق هدایتیه جدا یکون لك كالا قوات فی کل الاوقات
* الثامن والثلاثون *

* ان الله تعالى قال * ان الله عنوايله معنونه اولان احادیث قدسیه نك
اکثری صیغه مضارع ایلله اخباردر که یقول در بوراده ماضی واقع
اولمشدر مألده بر در و جائزدر که ماضی تقدمه دلالت ایلله
* من عادی لی ولیا * معادات موالاتک ضدیدر که عداوت و بغض
ایلکدر یقال عاده اتخذه عدوا صیغه مفاعله مبالغه ایچوندر بعض
دیواینده (من اهان لی واقع اولمشدر که اهاننت اکر امک و مهین
مکر امک ضدیدر عدو ایلله ولی کبی و بوراده لی کلمه سی ولی به متعلقدر
و کرمانی دیمشدر لی اصلنده ولی به صفتدر و لکن تقدم اتمکله حال واقع
اولمشدر یعنی ذوالحال نکره اولمغله حال انک اوزرینه تقدم اتمشدر
(بعدهذا ولایت ولی دندر قرب معنا سنه انکیچون حبیبه ولی دیرلر
زیرا محبوب محبه قریبدر و اصطلاحده ولی حقه قریب اولانه دیرلر
قریب معنوی ایلله و مقام قرب مقام قاب قوسین دیر که دائره اولان
خط متوسط کبیدر و اکثرب صفاتی دیرلر چونکه صفات و ذات محو اوله
اکا مقام او ادنی دیرلر که فنا فی الله در و خلوت دید کلری بو در که
(لا اله الا الله ای لاموجود الا الله مرتبه سیدر چونکه مقام فرقه
عودت حاصل اوله اکا بقا بالله دیرلر که اسماء و صفات حقه ایلله ظهوردر
و جلوت دید کلری جمله بودر که (محمد رسول الله مرتبه سیدر و بوندن
فهم اولندیکه ولی یا نکرش رعله قائم اولان دکلدر بلکه ملکوت سموات
وارضه یعنی اسرار الهیه به نازل و حکمتخانه حقه داخل اولاند

بومعناك اولی ایسه ماسوا دن اعراض و اوسطی اعمال شرعیه ایله
 حقه اقبال و آخری مشاهده حق و وصول جناب رب مطلقدر و بوندن
 اخذ اولندیکه جاهل ولی اولماز بلکه اولاه عالم باحکام الله کرک تا که
 عالم بالله اوله پس هر جاهل امی در کر که علم مجردی اولسون ولکن
 هر امی جاهل دکلدر بلکه بعضیسی معلم من عند الله در و بعض
 عرفاء بر مریده سؤال ایدوب قرانی حفظ ایتد کی دید کده اولدخی
 لا دیوجک اول عارف دیدیکه (واغوثاه من مرید لا یحفظ القرآن
 فیم بذعم فیم یتزعم فیم ینساجی ربه) و ولی ایکیدر بری ولی عام لغویدر
 یعنی مؤمن صالحدر که اقوال و افعالده شرعه خلیل و یرن اموردن
 محفوظ در اگر چه حقدن محجوبدر و بری ولی خاص عرفیدر که
 حق تقوائله متقی در و السننده ولی بو ولی در که عرفیدر و حق تقوی
 نفسندن بالکلیه خروجدر و بلکه غیریتدن تخلصدر که انک صاحبنه
 مخلص دیر لفتح لامله قال الله تعالی (الا ان اولیاء الله لا خوف علیهم
 ولا هم یحزنون الذین آمنوا و کانوا یتقون) ای آمنوا ایمانا کشفیا حقیقیا
 لاجبایا رسما و کانوا یتقون حقیقه التقوی لان الاطلاق مصروف
 الی الکمال و علیه قوله تعالی (ان اولیاءه الا المتقون) یعنی خلقک
 خواص اولیای سی حقیقت تقوی و عوام اولیای سی صورت تقوائله
 متصف اولدردر و وعید خواصه معادات ایدنلره در تکیم
 قرآن اکادالات ایدر و قرآنده اولیاء الله خواص مؤمنین ایله تفسیر
 اولمشدر و فی الحدیث القدسی (اولیای تحت قبایلی لایعرفهم خبری
 یعنی عوام اولیای معروفلدر که مستر اولاجق حالاری بو قدر بلکه
 مستر اولان اهل حالدر که اولیاء عرفیه در (بعد ذامعادات ولی
 قلبدن بغض و انکار و قصد سوء رقابدن اذی و جفا و سب و شتمله
 اولور تکیم کفار قریش و غیر یلر رسول الله صلی الله علیه وسلم
 و اصحاب رضی الله عنهم حقتده بو معاهده بی ایتدیلر مع هذا خارجده
 موجب یوغیدی بلکه اکرام و اجلال و قبولی موجب و ارایدیکه انلری
 دینساده ضلال و آخرتده وبالدن تخلص ایچون دعوت توحید

و شریعت رب متعالدر (وشول محاکات وخصومات که استخراج حق
 ویا کشف فامض ایچون واقع اولور معاداتن خار جدر وعلامت
 ولایت حقوق الله و حقوق عباد الله ایله قیام و کرامت علیه ایله تحق قدر
 نکرک اوراده کرامت کونیه اولسون و کرک اولسون زیرا مقصود بالذات
 الهیاتدر کونیات دکل * فقد آذنته بالحرب * همزه ممدوده ایله
 ایذاندندر که اعلام معناسنه در حرب جنک ایتمکدر دار الحرب بلاد
 مشرکیندر که انلره بزم ارامزده صلح بوقدر یعنی تحقیق بن اکا اعلام
 ایتمدم یعنی بلمش اولسونکه بن انکه جنک ایدرم واسماء جلالیه می
 ومظاہر قهریه می انک اوزرینه حواله ایلم تا که مقهور ومغلوب اولور
 ومعرض هلاکه کلور الحاصل معامله محارب کی معامله واقع اولوق
 مقرر در زیرا عدو حیب عدو در تکیم عدو عدو صدیق و صدیق
 عدو عدو در چونکه ولی الله تعالیه نصرت ایدر لاجرم منصور در
 قال الله تعالی (ان تنصروا الله ینصركم) خصوصاً که ولی اعدی الاعداء
 اولان نفس اماره بی قتله زیاده محبوب الهی اولشدر (مرویدر که
 الله تعالی بعض اولیاسنه بیوردیکه اما زهدک یعنی فضول دنیایی ترک
 کنیدی راحت نفسکی تعجلدر و اما بنی ذکرک بخله تشرف غرضی
 ایچوندر (فهل والیت لی ولیا و هل عادیت فی عدوا) پس موالات اولیا
 انفع اعمال و معاداتی اضرا فعالدندر و بونده تسلیه احبا واردر زیرا
 اعداسنه بالذات مبارزه ایله وعددر و تحذیر اعدا دخی واردر که
 تدمیرله و عیددر و دیمشدر در که جمیع معاصی محاربه حق مقوله سننددر
 اگر چه بری برل پنه نسبتله شدتده تفاوتلری واردر انکیچون (آکل الربوا
 وقاطع الطریق اولنلره محارب الله ورسوله دلدی قال الله تعالی
 (فان لم تفعلوا فاذنوا بحرب من الله ورسوله و قال الله تعالی (انما
 جزاء الذین یحاربون الله ورسوله) الایة وعظم جرم عظیم جزایی
 مستلزمدر معادات اولیا ایسه فوق الكل در و اهل معاداتک اولی
 ایلمشدر که آدم صنی الله علیه السلام عداوت ایتمشدر بوجهتدن
 نقد اعداء اولیا و ارایسه سلسله ایلمشده در علیهم ما ینسحقون ایلا

ونهارا سزا وجهه ارا * وما تقرب الى عبدی بشیء احب الی مما افترضت
 علیه * ما نافیة وتقرب طلب قربت و بشیء ده با سببیه و احب
 نصبه شبك صفتیدر و ضمه هو احب الی تقدیرنده در و احب افعال
 یعنی المفعولدر محبوبتر معناسنه افتراض فرض و واجب قلمقدر که
 متعدیدر پس ماء موصوله نك عائدی محذوفدر که افترضته نمیتکدر
 فرض بوراده فرض عین و فرض کفایه به عامدر و واجب دخی انده
 داخلدر زیرا اعتقادا فرض دکل ایسه ده عملا فرضدر (مقصود
 بودر که فرائض ایله اولان تقرب نوافل ایله اولان تقربدن احب و اقوادر
 اگرچه ایکبسی دخی سبب محبت و باعث قریبدر زیرا فرائض اختیار
 حقدرون نوافل اختیار عبیدر اختیار حقه تابع اولمقده ایسه حکم نفسدن
 بالکلیه خروج وارددر انکیچون نوافلده عجب و پندار چوق اولور
 بو سببدن بعض اولیا فرائض و سنن مؤکده او زرینه اقتصار ایتشدر در
 زیرا نوانلده عملی نفسه اضافت وارددر (و بعضیلر دخی جمله اعمالک
 مثنویاتی غیره هبه ایتشدر در و انلره مقلسون دیرلر که فضل حقه اعتماد
 ایتشدر در اعماله دکل و بهاء الدین نقشبندینک (ما فضلیانیم) دیدیکی
 بو باینددر (بعدهذا فرائض ایله اولان تقریه قرب فرائض دیرلر که
 کمال الهینک طور انسانی مظهرنده ظهور یدر پس بو مرتبه ده
 الله تعالی کندیکالیله ظاهرا و انسان مظهردر و بو باینددر که
 حدیث قدسیده کلور (قال الله علی لسان عبده سمع الله لمن حده)
 الحاصل عبدریک مرآتیی اولور که رب هر ایشی انکله ایشلر و ایشیدر
 و کورر و تکلم ایدر و علی هذا زیرا بو مقامده صفات و احوال عبیدر
 ذات حقه مرآت و وجودینه مظهردر فافهم جدا و اخذر من الحد
 فقد بنتک سنیل الرشاد * و لا يزال عبیدی يتقرب الی * و بعض
 روایانده یتحجب کلمشدر تحجب دوستلق کوسترمک و کندینی سودر مکدر
 تکیم الله تعالی نعم الهیه ایله عبادته تحجب ایلدی یعنی کندینی سودردی
 زیر الحسان باعث مهربانی و واسطه تعریف رحمانیدر * بالنوافل *
 نافیة نك جمعیدر که فرض او زرینه زائد اولان عملدر مطلقا کرك

صلاة وصيام و كرك غيرى (وامام اعظم نكاح حقه افضل نوافل
 الخيرات ديديكى عند المحققين زياده پسندیده دوشمشدر زيرا نكاحه
 سرفريت و وصلت و توسيع دائرة تجلی وارد و اوليانك نوافل
 خيراته تسارعى حق عبوديتله قيام و اظهار مرؤت و شكر وجود
 امكانى و وجود كمال انسانى ايجوندرد. (وفى الحديث افلا يكون
 عبدا شكورا) فاعرف و مشايخ طريقتك اقامت ايتديكى نوافل صلوات
 بو بابد ندر خصوصاً كه بونده رتبه مظهرى اظهار و تحقيق وارد
 زيرا ورثه رسوا ندر رسول الله دن صلى الله عليه وسلم سنن
 قائمشدر پس ورثه دخى رسوله اسوه در اكر چه آنلردن صادر
 اولانه مستحبات دير لرمع هذا سنت اطلاق دخى لا بشدر زيرا طريقت
 مسلمه كه در وحديته دخى (من سن سنه الخ ديولفظ سنت ايله تعبير
 اولمشدر فاما علماء رسوم بو نارك اعداس بدر زيرا فهملى ساده
 اولدوغندن نقش سنن كوزلر ينه كيرمز و فى الحقيقه وضع الهى اولدوغنده
 عقللى ابرمز زيرا بزم سر و زمز كامل انسانك اوضاعنده در كه كشف
 صحیح و الهام صريح ندر بو خسه غيرى اشخاصك دكل و شاعر
 خوش ديمشدر كه (پادشاه سن ايتدو كك شمدن كرى قانون اولور
 فتأمل و كن على الانصاف لا على الاعذاف * حتى احبه * احب
 مرفوعدر زيرا حتى ايتد ايله در يعنى اعراب جهتمدن مابعدنك ماقبلته
 تعاقب بو قدر بو ايله ايكن ينه ماقبله غايتدر ماقبلى نوافل ايله تقربدر
 پس نوافله اشع لك غايتى محبوب الهى اولمقدرد (سؤال اولور سه كه
 قرب فرائض ايله قرب نوافل مياننده تعارض وارد زيرا احد همدان
 فهم اوليان محبت و تقرب آخردن دخى مفهومدر (جوابى بالاده در كه
 فرائض ايله تقرب وانك نتیجه سى اولان محبت نوافل ايله اولاندين اقوادرد
 اكر چه ايكمسى دخى وسيله در اوبرى دخى بودر كه فرائض وسيله تقرب و
 نوافل وسيله محويتدر اوبرى دخى نوافلك احببى فرائضدن صكره در
 زيراتارك الفرض اولانك نوافله سنه اعتبار بو قدر انكيچون ديمشدر در كه
 فرضى تارك و نوافله به مسارعت ايتك هوايه اتباعك علامتدندرد

زیرا فرض اصل و نافله انک مکملاتندندر (بعد از محب او در که محبوبک
 محبتله منصب اولد و غندن انک رفکنه کرر زیرا اول محبوب انک آثار
 و اسماسندندر تکیم سلطان رعیت جامه سینه کیروب تبدیل کرر زیرا
 رعیت فی الحقیقه انک صور اسماسیدر بوضوئده سلطان مظهر
 صورت رعیت اولمش اولور کذلک الله تعالی عماء دیرلر بر مرتبه بر رخبه
 وضع ایشدر که اول مرتبه ده عروج اعتبار یله عبده عالم وقادر وسائر
 اسماء الهیه اطلاق اولنور وینه اول مرتبه ده نزول اعتبار یله الله تعالی یه
 تعجب وضحک وفرح و معیت و امثالی صفات کونیه اثبات اولنور و بوندن
 حقتک نزاهتته خلل کلمز نظر ایله که قرآنده (حتی نعلم) پیوردی یعنی حقتک
 علم از لیبسی زمان ایله مقید دکل ایکن مظهره کوره مقید اولدی پس
 بحسب المظهر تقید اطلاق ذاتی بی منافی اولدی و من مشی علی المراتب
 لم یعثر اشته عبد محبوب مولی اولیحق مولی دخی انک صورتته کیرر
 انکیچون عبد محبوبده حتی مشاهده ایتمین حقدن محبوب اولور تکیم
 (جعت فلم تطعمنی الخ اکا دالدر و عبدک محبوبیتی قریب مقدار در
 و قریب دخی متابعت نبویه یه کوره در قال تعالی (فاتبعونی بحبکم الله
 یعنی اتباع تام اولیحق محبت الهیه دخی کالده اولور تکیم حبیب الله
 دیتلدی زیرا جمیع اسماء الهیه ایله علی وجه الکمال متصفدر
 * فاذا احببته کنت سمعه الذی یسمع به و بصره الذی یتبصر به
 و یده الذی یتطش بها و رجله الذی یمشی بها * و بعض روایاتده (وفوآده
 الذی یعقل به و لسانه الذی یتکلم به) دخی الحاق اولمشدر بوراده
 کنت دن مفهوم اولان کینونت یا تحقق وثبوت و یا تحول معنا سنه در
 زیرا ذاتک صور مختلفه ده ظهوری حدیثله ثابتدر جوارح انسانیه دخی
 صور متنوعه قییلندندر و تادن مراد ذات الهیه در (سمع حس الاذن
 و بصر حس العین دو ببصر ضمه ابصار دندر که کوره کدر) بیطش
 فتحله و کسر طائله و ضمه باب اولدن و ثابیدن بطش دندر که عنف
 وسطوت ایله اخذدر یقال ید باطشه و قریب یوم بیطش ای تسلط علیهم
 من بیطش بهم یقال بطش هو و ابطشته کخرج و اخرجته کافی تاج

المصادر و بمقتضای علماء ظاهر دیدیلر که مراد سمع و بصر و اخذ
 و مشی مرضی و محبوب اولقدر که بونلری ما خلق له ده استعمالدر
 و اهل حقیقت دیدیلر که بومرتبه به قرب نوافل دیرلر که عبد ظاهر
 و رب مظهر یعنی رب قوای عبد اولور جیعا الحاصل ذات حق صفات
 عبده مرات و احوالنه مظهر اولور بوی صور تده ظاهر و مرئی و مشهود
 عبد و قرب فرائضده حق اولور و بویابده بعض اکابر بیور مشاهددر که
 (صفات ذات ذات الصفات) یعنی کنت ده ذات الصفات و بمعده الح
 صفات الذات اشارت وارددر پس دیک اولور که بزم مرتبه علم و عینده
 صفات ذات مرتبه حق و عماء الهی ده ذات الصفات در یعنی صفات
 ذات عکس ذات الصفات در و انک قلبی در (و بونده مقصود مرتبه
 ظهورده اولان اعتباری بانددر و الاحق) (والله غنی عن العالمین) و فقیه
 کائناتدن مستغنی در انکی چون دیدیلر الان علی ما علیه کان * و ان سألنی
 اعطینہ * حذف مفعول تعمیم دن او توری در تقدیری دیکدر که
 و ان سألنی شیء من الاشياء اعطینہ اياه كما قال (واتکم من کل ما سألتموه)
 مقصود بودر که اول مقامه یعنی حضرت احد به به واصل و اسرار
 سموات و ارضه نائل اولان مالک خزائن اولوب صورت و معنی برنسنده به
 ضرورتی اولماز تکیم ابوطالبه خطابا حدیثده کلور (وانت باعم
 لو اطعته اطاعتک) یعنی مطیع حق اولان مطاع اولور و سؤالنه اجابت
 بولور مگر که سؤالی حکمته مخالف اوله تکیم نیجه مسؤل انبیا و اولیادن منع
 اولندی و بوند فہم اولور که سؤال مقتضیات عین تانبه دن اولدیغی کنی
 منع دخی اوله در (پس منع و عطادن هر بری مقام علم و حکمتدندر
 یعنی علم حق معلومه تابعدر که احوال معلوم هر نه ایسه ظهورات
 خارجیه ا کا کوره اولور بس حق عدلدر که مقتضای استعداد اوزرینه
 فاعلدر بقول الله ما یشاء سری دخی بودر اگر اهل اسرار دن ایسک
 و بومرتبه به وصولده چون و چرا اولماز زیرا مرتبه قضا و قدر در
 فاعلم ذلك و اعلم * تسلیم من المہالك و تخلف من الخلال و ان استعذنی
 لا عینہ * لئن ده لام و لئن در که بعد تقدم القسم اعظما او معنی شرط

اوزرینه داخل او اور تقدیری والله اعلم الخ دیکدر که قسمدن مراد
 مضمون جمله بی تا کید در ظاهر اولان استعاضه بی در بلاء استعانت ایله
 تکمیل قرآنده کلور (فاستعذ بالله) ولکن اهل حدیث نونله و یا الله ضبط
 ایتلر در که نون وقایه در بلاء نزع غافض اوزرینه در بونده دخی
 مفعولی یعنی مستعاضه منتهی حذف تعمیم ایچوندر زیرا مقام تأیید اتی
 اقتضایدر (عزذ التجار که فارسیده پناه گرفتن بکسی ایله تعبیر اولور
 و عباد ایله لبازک فرقی بودر که عباد دفع شر و لباز جلب خیر ایچوندر
 قال المتنبی (یدت) یا من الودیه فیما اؤمله (ومن اعوذ به مما الحاذره)
 استعاضه خلاص و محفوظ اولوق طلب ایتلر لایعینده ده لام جواب
 قسمدر اعاضه کیمسه ایچون بلادن منع و حفظ دیله مکرر و فی التزیل
 (وانی اعیندها ک) یعنی مریمی سکا صغندر و ووسنک پناهکده قیلورم
 (سؤال اولورسه که استعاضه واعاضه بی تا کید ایتدی سؤال واعطای
 ایتدی) جواب بودر که استعاضه محل خطرده اولغله دفع تشویش
 و تسکین دل ایچون تا کید ایتدی نظر ایله که انبیا علیهم السلام
 نصرتله موعودا بکن تاخرندن اضطراب واقع اولیحق (متی نصر الله
 دیدکلرنده) (الان نصر الله قریب) ایله محاب اولدیلر که تا کیدی
 متضمندر اگرچه بهمن ادر عیبده دخی حرف تا کید ابراد اولمشدر
 (واذا سألتک عبادی عنی فانی قریب) کبی زیرا بوسؤالده تحقیق واردر که
 اذا کلمه سبیه تعبیر اولمشدر مانحن فیه ده اولان سؤال ایسه ادات
 شرطله در (بعد ذابو حدیثک بخاریده لاجقه سی واردر تکمیل کلور
 (وما ترددت فی شیء انافاعله ترددی فی قبض نفس عبیدی المؤمن
 بکره الموت و اتا کره مسائته و لا یاله منه) مقصود فعل متردد کاره
 کبی معامله سنی بیاندز ولکن بالاده ذکر اولندیغی اوزره مرتبه عمایه کوره
 الله تعالی صفات کونیه ایله متصف اولور پس کراهت مظهر
 اعتباری ایله در ظاهر اعتباریه دکدر زیرا ظاهرده صفات کونیه
 اولماز که ذات الهیه تراحت تام اوزرینه در و بونک نظیریدر که کلور
 (ومن اتانی یعنی تینه هروله) یعنی حق تعالی کندی ذاته مشی

وهروله اثبات ایتدیکه ایکبسی دخی صفات کونیه دندر پس تاویل
ایتموب علی ما اراد الله حالی اوزرینه ایضا ایتک کر کدر وعبدک موتی
کراحتی جریمه سی اوزرینه مؤاخذ خوفند ندر یو خسه موت باب
لقا وتحفدا المؤمن اولدیغنی بیلور بناء علی هذا الله تعالی انی عفو
ومغفرتی ایله مقابله ایدوب کراحتی رفع ایدر پس عبده لازمدر که لقاء
مولایی کراحت ایتیه زیرا عاشق معشوقه اقبال ایدر یو خسه ادبار
ایتمز والاعاشق اولیان حجابده وعذابده قالور نعوذ بالله من الفراق
والبعد ونسأله الوصال والقرب بحرمة اهل المودة والقربی
* التاسع والثلاثون *

* ان الله تجاوز لی عن امتی * تجاوز نکاهدن کچمکدر بوراده ترک
معناسته در که متعدیدر زیرا خطأ مفعول صریحیدر و بعض روایاتده
عن الخطأ وشمسدر بو صورتده لازم وصیغه مفاعله نک مسری
بودر که الله تعالی مذنبی مؤاخذده ومذنب دخی عفو ی طلب ایدر
چونکه عفوایده مطالبه دن تجاوز ایتمش او اور (لی کلمه سی لاجلی دیمکدر
یعنی بدن او توری و بنم خاطر می تطیب وقدر می رفع وشانمی تعظیم
واعلا ایچون) امت ایله مراد امت اجابتدر زیرا امت دعوتک کفر
ومعصیت وخطا ونسیانندن تجاوز یوقدر قال الله تعالی (ان الله لا یغفر
ان یشرک به) وقال (فاخذهم الله بذنوبهم) وامت شول جماعته دیرر که
انلره رسول ارسال اولنه * الخطأ * مهموز مقصور در مد ایدن خطا
ایتدی زیرا مهموز مدود اولماز مدود اولان معتل ناقصدر عطا جفا
وفازنی وامشالی کی پس خطاده اولان الف فتحه طایی بیان ایچوندن
بوراده خطادن مراد آثم خطادر یو خسه حکم خطا دکدر زیرا
آخرته عقاب ترتب ایتسه دخی دنیاده ضمان وکفارت مر تفع اولماز
مثلا مخطئک مال و دیتی ضمانی وخطاء قتلیک کفارتی وسهوا محذاتا
قلنان نمازک قضائی وامشالی کی زیرا بونلرک حکمی دلیل منفصل ایله
معلوم اولمشدر (و بوراده خطا ایله مراد ضد الصواب دکدر والا
خطیئه اوزرینه مؤاخذده مرفوع اولقی لازم کلور و ناصواب اولان

صواب اولی اقتضا ایدر بوضوح رتبه امر و نهی شده فائده قائم بلکه
 ضد العمدور که فاعلک خلاف قصدی واقع اولمقدر بوجهتند که
 حد و قصاصله مؤاخذها اولتماز زیرا حق الله کوره مخطیئدر فاما
 حق عبده کوره خاطیئدر انکیچون عثمان عدوان و دیت واجب اولور
 و خطبا اولور که برنسنه بی صید ظن ایلوب ر می ایتسه انسانه
 و یاخر بی قیاس ایدوب مسلمه اصابت ایلیمه و یا نشانه اوق آنوب آدمی به
 طوقنسه و یا برصبی اوزرینه ساقط اولوب انی اهلاک ایتسه و علی
 هذا که نظاری چوقدر * و انسیان * نسیان برنسنه ک قوت مدر که
 و حافظه دن زوا ایدر شویله که حصولی سبب جدیده محتاج اوله صائمک
 ناسیا نکل و شربی کیکه افطار و کفارت و اثم لازم کار صلاة یوبله دکلمدر
 زیرا صلاک هیئت مذکره سی و ازدر و حدیثه کلور (عرضت علی
 ذنوب امتی فلم ارددتبا اکبر من آیه اوسوره اوتیهها ثم نسیها) یعنی اول آیتی
 و یا سوره بی مضمندن اوقومغه قادر اولیمه و بعضی لر معنای تر که
 تحمل ایتدی لر زیرا اسان عربده نسیان ترک معناسنه در قال الله تعالی
 (ولا تنسوا الفضل بینکم) یعنی فضلی ترک و اهمالی قصد ایتکوز و قال الله
 تعالی (فما نسوا ما ذکرناه) ای ترکوا و قال الله تعالی (نسوا الله
 ای ترکوا اطاعتیه) (فتسیهم) ای فترک رحمتهم و حق بودر که نسیان
 ترک و ذهول و غفلتده محله کوره مستعملدر و قرآنده کلور (واذ کررک
 اذ انسبت) یعنی اولامشبت الهیبه بی نسیان واقع اولوب صکره تذکر
 ایتسه ان شاء الله دی انکیچون جناب نبوت صلی الله علیه وسلم بو آیتت
 نزولتد نصکره ان شاء الله دیدی کویا فاشی تدارک قیلندن اولدی
 (ورسول الله بش موضعه سهو واقع اولدی اگرچه انلر له سهوی
 سهوات اتمه قیاس و اندن بحث اولتماز و حدیثه کلور (لاهم ذکرنا
 مانسینا و علمنا ما جهلنا) تکیم بو آیتده برکله نسیان ایتشردی صکره
 اصحابدن بو بیک لسانندن استماع ایتد کده تذکر ایتدی لر و بوراده دخی
 نسیاندن مراد اثم نسیاندن که اثم خطا کی مرفوعدر ماد اسکله سببنی
 تعاطی ایتبه زیرا واجبی تقویت ایتسه اثم اولور اشته (ربنا لاتواخذنا

ان نسینا و اخطانا) بو معنی اوزرینه محمودرتکیم بالاده تفصیل اولمشدر
 و ظاهر اولان بودر که کویا دعاء مذکور لیله معراجده افواه اهل ایمان دن
 صادر اولوب نی اسرا بک خطا و نسیان اوزرینه مؤاخذه
 اولمشدر کی مؤاخذه دن استعفا و طلب تخفیف ایدیچک دعاری
 مستجاب اولدیغی حدیث مذکورله اخبار اولندی * و ما استکره و اعلیه *
 صبغه مجهوله در کره فتحله مشقت و ضمله قهر در یقال (ا کرهه
 علی الامر ای جمله علی فعله قهرا و الاستکراه کراهیت داشتن جبر
 یعنی انلردن بطریق الاکراه و الاجبار صادر اولان ذنوبک مؤاخذه سنی
 دخی ترک ایتدی بوسبیدن زدت اوزرینه اکراه و قهرا حمل اولنان کیمسه
 کافر اولماز تکیم قرآنده کلور (الامن اکره و قلبه مطمئن بالايمان)
 دیمشدر که بو حدیث قتل و زنی و لواطه و شهادت زور و حکم بالباطل
 و امثالک غیریه مخصوص صدر که بومقوله کاهلرا کراهله حلال اولما زر
 پس بونلرده اکراه معتبر دکلدیر بلکه فاعلتیه اتم وارد سیری بودر که
 والله اعلم بومقوله رده فاعلک فعلی غیره تعلق ایتکله اختیار دن خالی
 دکلدیر رتده ایسه من کل الوجوه اختیار یوق بلکه اضطرار کلی وارد
 و خانه ده کلور که بر کیمسه آخره زهر ایچورسه ایکی وجه اوزرینه در
 اکر زهر ایدوکنی یلیوب ایچور دیسه قصاص و دیت لازم کلز بلکه
 حبس و تعزیر لازم کلور و اگر اغز نه صب ایتدیسه دیت لازم کلور
 و کر زهرلی شربتی یکنه و بروب اولدخی شرب ایدوب هلاک اولدیسه
 دیت لازم کلز زیرا اختیار یله نوش ایتشدر ولیکن خدعه سی حبسیله
 استغفار و تعزیر لازم کلور و بوئندن نفس اماره حائنه دخی اشارت
 وارد که الک خطا و نسیانی دخی مستثنی و غیر معفو اولان قیلدند
 خطاسی بودر که طریق و حدتدن عدول ایدوب ضلال شرکه
 دوشمشدر شرکله مخلوط اولان ایمان ایسه مقبول دکلدیر قال الله تعالی
 (وما یؤمن اکثرهم بالله الا وهم مشرکون) و شرکدن مراد وجودده
 توهم تعدد در یعنی وجود واجب و وجود ممکن اثبات ایتکدر وجود ممکن
 ایسه معدومدر پس انی اثبات ایتک جهلدر مگر بحسب الاعتبار اوله

زیرا امر ونهی انک اورزینسه مبنیدر وصلاتک نوافلی بو و جوده
 نشکر طریقیله در فرائضی وجود واجبه شکره دایر او نمانی کی
 ونفسک نسبانی بودر که عهد ارلی اونو نمشد که اقرار و توحید و عمل
 بالشرائع در زیر اگر چه مقام علمک حالی عمل دکلدر شول جهتد نکه
 ارواح اورزینسه تکالیف یوقدر فاما مقام عینک حکمی علم و عملک
 مجموعیدر که علم صفت روح و عمل صفت جسد در و عمل شرعی
 معراج علم و معرفت و بودخی نزد بان مشاهده در زیر بلا معرفه
 اولان مشاهده معتبر دکلدر نظر ایله که جمیع ناس اشیا بی مشاهده
 ایدر فاما صورتی کوردر روح حقیقتن بمنزل تبدیل جامه ده سلطانی
 کورب بلینر کی چونکه نفسده شرک و خلاف توحید و ترک عمل اوله
 فلاح بولماز (نسأل الله ان یسهل طریقنا الیه ویقوی توکلنا علیه
 * الحدیث الاربعون *

* کن فی الدنیا کانتک غریب * کان تشبیه و تخیل ایچوندر غریب
 غریبتددر که وطندن بعید اولقدر و هر متباعده و جنسی اراستده
 عدیم النظر اولانه غریب دیرر و علمایه غرباه دیدیلر زیر بین الجهال
 قتلری وارد و غراب دنلدی ذهابده ابعاد ایتدو کیچون عنقاء
 مغرب کیکه بر جاره به اختطاف ایلوب اغراب و ابعاد ایلدی یعنی
 دنیاده بروجمله اولکه کندیک غریب الدیار تخیل ایله اگر چه
 ظاهرده و وطنده سنزیرا حالک غریب حالته بکزر بر امر غریب در
 پس خلقده مختلط اوله و فی نفس الامر خائف و ذلیل اول نتکیم
 غریب اولان کیسه موانس بولم دیغندن متوحش و طائف و ذلیل در
 و دنیاده بقائله تحدیث نفس ائمه زرافانی در و وطن اتخا ایدوب تکثیر
 تعلقات ائمه بلکه غریبک تعلقی قدر تعلق ایله و آشنا لک و ارایسه
 دخی بیکنه اولغه سعی ایله زیرا ما سوادن منقطع اولدجه بار حقیقی په
 متصل اولم سن و غریب و وطنه آرر و ایتدو کی کی سندخی
 وطن روحه و وطن سیره آرر و ایله که بری عالم ملکوت و بری دخی عالم
 لاهوتدر و ابوالبشر آدم علیه السلام تر ابدن مخروق اولغله کر چه

جنتدن وطنه اهباط اولندی ولکن بو وطنه وطن جسد دیرلر که
 وطن کوننده اولان غریب کبیر و غربتدن مقصود بر مراده وصول
 و بعده وطنه عودت و دارینه دخولده تکیم آدمک هبوطی خلافت
 و اسماء حسنی اظهاری و صفات عالیای ابراز ایدی بو سببدن بعد تمام
 المصلحه بینه وطن روحه عودت ایلدی اگرچه دنیا ده دخی من وجه
 وطنده ایدی زیرا مکاشفه قریب و بعید بر در * او عابر سبیل *
 او کانت عابر سبیل دیمکدر که عامی خاص اوزرینه عطف قیلندندر که
 نوع ترقی بی متضمندر زیرا عابر سبیلک تعلقاتی غریب مقیمک تعلقاتندن
 اقلدر پس او کله سی تخیر و اباحت ایچون اولمقدن تکیم بعضی اهل
 حدیث ذاهب اولمشدر بل معناسنه ترقی ایچون اولمق اولی و احسندر
 عابر هجوردندر کچمک معناسنه صودن و کوریدن کذر کی سبیل معتاد
 السلوک اولان یوله دیرلر کک انده التوا و اعوجاج اولسون و کک
 اولسون و صراط اندن اخصددر که معتاد السلوک اولدوغندن ما عدا
 انده اصلا اعوجاج اولیه بلکه جاده مستقیمه اوله و طریق بونلردن
 اغدر زیرا مطلق رجل ایله طرق و ضرب اولان بولدر نوجهله
 اولور سه اولسونکه معتاد و غیر معتاد و مستقیم و معوجه شاملدر
 معنی بودر که و یا خود و بلکه سن کندیکی دنیا ده یولچی کی خیال
 ایله که دنیا سنک سبیل کی ممرک و آخرت منزل و مقر کدر قال الله تعالی
 (وان الدار الاخرة هی دار القرار) و این سبیل خفیف الثقل اولیجی
 نوجهله سرعت و سهولته قطع راه ایدر سه سندخی بار دنیایی
 اوزر کدن تخفیف ایدوب یولکی آسان طوت و عقبات آخرتی سهولته
 کذر ایله و مسافر کفایت مقصداری زادله سالتک اولدیغی کی سندخی
 فضول دنیایی ترک ایدوب زاهد اول و قلبیه قناعت ایله و یولچی منزل
 بمنزل مقصده طوغری سیر و حرکت ایتدیکی کی سندخی اسم کونیدن
 اسم الهی به و اسم الهیدن مسمای حقیقی به سفر و سیاحت ایله و تکمیل
 اسفار ایلدوب آخر منزل و حدیده قرار ایت و ترمذی روایتده (وعد
 نفسك فی اصحاب القبور) زیاده سی دخی وارددر یعنی کندیکی میت کی یول

زیرا همیشه بود که کل آن قریب و بلکه تعییناتکی از اله ایلایوب
 فنا فی الله ایر که جسمک جانکه قبرکی اولسون تکبیم وارد اولمشدر که
 (موتوا قبل ان تموتوا) ای موتوا بالاختیار قبل الموت بالاضطرار
 و فی الحدیث (من اراد ان ینظر الی میت یمشی بین الاحیاء فلینظر
 الی ابی بکر) یعنی حضرت صدیق رضی الله عنه نفسندن فناء تام
 بولغله میت کی اولمشدر که تقلب و تحرکی حقله در وینه حدیث شده
 کلور (اذا تحیرتم فی الامور فاستعینوا من اهل القبور) یعنی اهل فسادن
 استعانت ایدی کوز که انلر کلمات تامه جامعده در که استعانت والتجایه
 صالحلردر شول جهتدنگه الله تعالیکن انلرک یوزندن ظهوری وارد
 پس اعتماد فی الحقیقه حقه در اعوذ بدانبال واعوذ بکلمات الله التامات
 وامثالی معنای مذ کوره دالدر اگر چه حقایقندن بی خبر اولنر مناقشه
 ایدوب تا ویلات فاسده ایلر و بلکه طور عقلدن خارج اولان اخبار
 صحیحه نک موضوعینه ذاهب اولور اولئک کالانعام * و کار ابن عمر *
 یعنی عبد الله بن عمر رضی الله عنهما که عبادله اربعه دن وحدیث
 مذ کورک راویسیدر زیر رسول الله صلی الله علیه وسلم بروقتده
 ید مبارکه لرن عبد الله مذ کورک او ووزلرینه قویوب (کن فی الدنیا الخ
 دیوا کا خطاب ایتشار ایدی و بو مناسبتله اهل حدیث ذیل حدیثه
 کلمات عبد اللهی ایراد ایتدیلر اگر چه کلمات آیه فی الحقیقه بر حدیث
 هر فوعدن منتر عدر که اول حدیث بودر (اغتم خمسا قبل خمس
 حیاتک قبل موتک وصحتک قبل سفمک وفراغک قبل شغاک وشیاک
 قبل هرمک وغناک قبل فقرک) و بونک نظاری کی * بقول اذا المسیت *
 یعنی چن مسایه داخل اولسک که اول للیلدر واخشامه مساء دنلدی
 زیرا ظلمتی حسبیلله انسانی مسائته ایقاع ایدر انکیچون کاهه سیئه
 دنلدی و مسائله بده ایلدی زیرا خلق الله الاعظمدر که اصلدر
 ونهار انک اوزرینه متفر عدر که عارضدر زیر اشمس وقرک خلقی
 حادثدر * فلاننظر الصباح * یقال انتظره فلا یحتاج الی کلمه الی صباح
 اول النهار در که افقک حاجب شمسه اجراری وقتیدر و فجرله دخی

تفسیر اولمشدر که صبح صادق در وسراجه مصباح دیدیلر زیرا نور یله
خانه دنیا ضو شمسله مضمی اولدیغی کی یعنی اخشامه ابرسک صباح
اولور دیو منتظر اوله بلکه هر نفسکی نفس اخیر پیل زیرا نیجهل
موت بخانی ایله مبتلی اولمشدر پس موتک سن معلومی وسبب معهودی
بو قدر بو جهت دن قهارک ناکاه قهر و بطشندن حذر ایتلودر
و کیجندی زمان راحت دیو غافل بولنماق کر کدر * و اذا اصیحت *
و قن صباحه داخل اولسک کرک فجر که نهار شرعینک اولیدر و کرک
طلوع شمس که نهار عرفینک ابتدا سیدر و صباحده فجر اعتبار اولنق
اقوادر زیرا بین النجر والطلوع اولان نور ینه نور شمسدر که تحت
الارضدن منعکندر بو خسه نور آخر دکدر تکیم بعضیه لر ذاهب
اولمشدر و شفق دید کلمی دخی بو یله در که وراء جبل قافدن
انعکاس نور شمسدر انکیچون مستحب اولان حرتدن صکره اولان
بیاضک غیو ییتنه دک صلاة عشیایی تأخیردر * فلانتظر المساء *
پس اخشامه منتظر اولوب طول امله دوشمه بلکه املکی قصر و عملکی
مد ایله اگر ناکاه موت کلورسه سنی کار حقه و آخرته منهی بولسون
کو یا اشارت ایلر که ای ناسک سالک سن بر بلد بعیدی قاصد کی سنکه
ما یینده مخوف وادیلر و مهلاک مفازهلر و قطاع طریق وارددر پس
صبح و اخشام قیدنده اولما یوب همان منزل المغه سعی ایله والا
بلکه یولده قالوب هلاک اولاسن و مراده ابرمیه سن اشته اهل دنیا له
اهل آخرتک فرقی بودر که اهل دنیا بر تنه خصوصیمچون برهفته
و یار شهر و یار سنه به دک تمسک و یا حجت و یرر که نقدی نسبته به
تبدیل ایدر وطن ایلر که اول وقتدک مهر اولسه کر کدر بو جهت دن
هر خصوصده ان شاء الله دیمک مشروع اولدیکه نام حتی ذکر
و استحضارده یقظه وارددر نظر ایله که صدر اولده درت درهم دینی
قلان کیمسه نک نمازنی قیلقدن امتناع اولنور دی زیرا انده رایحه
غفلت و طول امل وارددر مکر که دینه و فایده جک قدر مالی متروک اوله
یادینده عدم مبالاتک حالی بو اولیجق مال غیر حلال کی کل ایده نک

حالی نیجه اوله واهل آخرت ابن الوقت اولغله حدلرن تجاوز ایتزلر
 بلکه نقد الوقت نه ایسه انکله معامله ایدزلر ونفسلرن اضاعت ایتزلر
 زیرا نفس اصل الكل در که محافظه انفس ایدن ساعاتی و مر اقبه
 ساعات ایدن یومی واسبوع وشهر وسنه وتمام عمری ضبط ایتش
 اولور و دنیا و آخرتده فلاح بولور و بو مقامدن دیدیلر که طائفه
 صوفیه جهیره ذکر ایتدکاری هر نفساری نفس اخیر اولدیغندندر
 مختصره ایسه تلقین ذکر اولتیق سنتله ثابتدر بو جهتدن هر هومن
 هر نفسده کندی نفسنه تلقین ذکر ایدوب مبداء و معاددن انی آگاه
 ایتک کر کدر تا که موطن دنیادن برزخه سهو ونسیانله کتیه بلکه
 ذکر و حضورله انتقال ایده که خیر مقدم بونده در * و خذ من صحتک
 لمرضک * یعنی چونکه حال انسان صحت و مرضدن خالی دکدر
 لاجرم زمان صحتده بقدر القوه زیادهجه اجتهاد لازمدر تا که حال
 مرضده عاجز اولوب تقصیر واقع اولتیق کسری صحتده اولان
 عبادتیه منجبر اوله بوسیدندر که الله تعالی مسافر و مر یض و پیره
 زمان اقامت و صحت و شبابتنده اولان اعمالی ثوابن بزار که کمال کر منه
 مناسب اولان بودر و اگر زمان صحت و امثالنده کسلانک و عملدن
 قاعد و ذکر دن ساکت ایسه وقتی بالکلیه ضایع اولور * و من حیاتک
 لموتک * یعنی زمان حیاتیکی موتکد نصکره انتفاع ایده جکک اعمال
 صالحه به صرف ایله و الا حیاتیکیه میت کی اولور سن و موتکد نصکره دخی
 تنعمدن محروم قالور سن زیرا هر صلاح و فسادک تخمی بوراده اکیلور
 و حاصلی اوراده بچیلور نتکیم (الدنيا مزرعة الآخرة) اکا دلیل روشندر
 و امام غزالی رحمه الله ار بعینده بو محلیده بو زیاده دخی بولندیکه
 (فانک یا عبد الله لاتدری ما اسمک غدا) بوراده عبد الله علم دکل بلکه
 معنای لغویسنه محمولدر که اذا امسیت وما بعدنده اولان خطباتک
 محطیدر پس دیمک اولور که زیرا سن ای الله قولی یارن یعنی قیامت
 کونی بلز سنکه اسمک ندر یعنی نه اسمله ندیا و ذکر اولور سنکه سنکا
 یا عبد الله و یا طبع الله می دیرلر و یا خود یا عبد الدنيا و عبد الشیطان

و عبد الهوی و یافاسق می سو بلرلر پس بو دنیا ده اسم ظاهره اعتبار
 یوقدر هر نقدر شرفه دلالت ایدر سده زیرا ابوینک وضع ایتدیکی
 اسم کونیدر بلکه اسم حقیقی به اعتبار وارد که اسم الهیدر تکیم
 رسول الهی صلی الله علیه وسلم جدی عبدالمطلب سابع ولادتنده
 الهام الهی ایله اسم مجده موسوم قلمش ایدی انکیچون اقوال و افعالنده
 مره بعد اخری محمود کلدی و اسم عبد الله کبی تکیم کلور (وانه لما قام
 عبد الله) اسم محمد و سایر اسماء شریفه و القاب مشرفه دخی اسم
 حقیقی اولدی اگرچه ظاهرده اسماء ملنوظه در زیرا نظر مسمانک
 اول اسمانک حقایقی ایله قیامنه در انکیچون اومقوله اسمایی تبدیل ممکن
 دکلسر حتی قریش معاند و معتذری اسم محمد پرینه حاشا مذم دیو
 اطلاق ایدر لیدی رسول الله پیوررلر دیکه الله تعالی بنی محمد خلق
 ایلسدر یوخسه مذم دکل پس انلر مذم مخبلی ذم ایدرلر یوخسه
 محمدی دکل و حضرت علی کرم الله وجهه ولادتنده پدری ابوطالب
 اوراده حاضر اولمغله والده سی فاطمه اسدیبه انک نامنی اسد وضع
 ایش ایدی صکره پدری حاضر اولدقده بن ولدمک عز علوم و علو
 قدر بولدو عن استرم دیو اسدی علی به تحویل ایلدی بومعنادن علی
 هم اسد الله وهم ولی الله اولدی یعنی اسم علی اکا اسم حقیقی اولدیکه
 علو ذات و صفاتله قائم اولدی و قدر عالی بولدی و شول درجه به بالغ
 اولدیکه امت مرحومه نک اب تائسی اولوب طرق حقه ار یانک
 سلسله سیدخی انده نهایت بولدی و علی هذا و یوقیر القات ار بعده
 روضه مطهره ده سر نبویه مراقبه ده ایکن کوردمکه عالم مثالده
 بر غلغله پیدا او او ب عالم غیب دن تفقد اولنسون هر کسک اسمی
 یزده میدر دیو خطاب واقع اولوب هر کسک وجودی اول حالت
 هائله دن لرزه داز اولدقده بوقیردخی بر دفترده کندی اسممه نظر
 ایدوب ثابت بولجی سرور عظیم حاصل اولوب حسه کلدیم و الحمد لله
 علی عنایتیه الازلیه السابقه و هدیته الابدیه اللاحقه و دیمش لر در که
 هر عصرده قطب وجودک اسم الهیسی عبد الله در اسم کونیدی

هر نه اولور سه زير الله تعالىنك الاهيت والوهيت والوهتي مراتبده حقيقت
 عبادت وعبوديت وعبودت ايله قائم و متحققدر وجمع كل بشر بوسيله
 صورت يولمشدر ايمدى اى مؤمن امم كوني به باقه بلكه بر اسم الهى ايله
 ارتباط حقه ايله كورتا كه دنيا و آخرتده نامك على و قدرت متعالى اوله
 فاعل بذلك * الحادى والار بعون *

معلوم اوله كه بومحله دك شرح اولنان احاديث شريفه نك ترتيبى مشاهير
 محدثين دن امام نواوى به مضاف اولوب امام مزبورك دخى غرضى
 قواعد و اصول شرابى جامعه اولان كلمات نبويه بى جمع ايمك اولغله
 ايكي حديث جامع دخى ار بعين اوزرينه زياده ايدوب مجموع احاديث
 مرتبه فرق ايكي اولغله بزخى نسخ صحيحه ده موجود اولديغندن
 اولوجه له شرح ايتشردر پس احاديثك همدى فرق ايكي اولوق
 اصلنددر يوخسه صكره دن الحاق اولنوق اوزره دكلار * لايؤمن
 احدكم * يعنى سزدن بريكرك ايمانى كامل اولماز پس مقصود كمال
 ايمانى نفيدر يوخسه اصل ايمانى دكل تكيم نظر نندن معلوم وروشندر
 * حتى بكون هواه تابع لما جئت به * بعض نسخ ده تبعادوشمشدر
 فتحين ايله تابع معنا سنده مفرددر كه جمعى اتباع كلور وجمعى دخى استعمل
 اولنور تبع تابعين كى هوى قصيره مراد و مشتبه اى نفسدر كه برهان
 سماوى و دليل عقلى اكا مساعده ايميه الحاصل هواى نفسك شرعا
 مذموم اولان طرفه انحرافنه ديرر امور جاهليه و امثالى كى زير اجتهت
 به دن مراد شرعدر و شرع امور طبعيه و عقليه و جاهليه بى رفع
 اچون وارد و نازل اولمشدر معنى ديمكدر كه تاكه ائك نفسك هواسى و
 عقل قاصر نك مدعاسى بنم جانب حقدر كتور ديكيم شرع مطهره تابع
 اوله پس شول كيمسه كه شرع الهى و منبراج محمدى بى قوياوب هوا سنده
 و عقل قاصرنه تابع اوله ائك ايمان و تصديق ناقصدر اكر كامل
 اولايدي شرعا مذموم اولان امور جاهليه و محرمانه و مكرهات جانبه
 ميل ايمزدى زير اهدى ايله هوى و حقله باطل بريرده مجتمع اولماز پس
 بونده اهل ايمانى مخالطه كفرة و فجرة دن تحذير وارددر زير اسوء قرين

آخر انسانی جاده دن اخراج ایدر وضلاله دوشورر و بوئییهی دخی
 مشتملدر که امر شرعی بی کراهت ایتتمک کر کدر بلکه هر ما مور اولدیغی
 خدمته طیب نفسله حرکت ایده والا اسلثقال شرع کفر در و بونده
 اشارت واردر که شارع اعتراض جائز اولدیغی کی مرشد کامله دخی
 اعتراض جائز دکل بلکه تسلیم وانقیاد کر کدر و اگر خدمتده و متابعتده
 حب طبیعسی یوغیسه باری حب اختیاری ایله معامله ایده یعنی برسنه
 طبعاً مکروهه ایسه ده (وعسی ان تکرهوا شیئاً وهو خیر لکم) موجبجه
 ایثار و اختیار ایلیوب نفس خانی انک فعلنه حل ایلیسه و تدریججه
 ریاضت و تقلید ایده ریک آخر نفسندن خروج و ارادتی ارادت شیخده
 افنا ایدوب شیخله بیکپاره اوله و خدمتی لذتله و متابعتی حلاوتله ایده تا که
 (ان الدین عند الله الاسلام) سر نه ایره و اسلامی اسلام حقیقی اوله
 والله القادر معین لعبد القاصر (بعد ذام معلوم اوله که عشق وهوی
 و محبت دیدکاری اصلنده حقیقت واحده در که هیولا نیدر پس کیفیت
 مجازله تکلیف ایدر سه مجاز والا حقیقت اولور تکلیم قبس عامری
 اوائلنده عشق لیلاده وسواسه تابع ایکن آخر اول شهوت طبیعیه
 عفت حقیقیه به مبدل اولوب صورتدن معنایه و حسدن عقلمه
 و عقلمدن روحه و روحدن عین سرله نظره انتقال ایلیوب قنطره
 مجازدن وادی حقیقه عبور قلدی و عاشق مجازی ایکن عاشق حقیقی
 یعنی عاشق ایلی ایکن عاشق مولی اولدی و صورتی سرده محو ایتدی
 و باب اشپادن خانه اسمایه و اندن صدر مسمایه ترقی قلدی بوجهندن
 هوی و عشق دیدکاری معنی واسطه وصول و رابطه عاشق و معشوق
 اولدی چونکه عین روح قلبه و عین قلب دخی هیکله نظر ایلیه اگر
 نفس مداخله ایلیوب سرقه نظر ایلر سه شهوت خفیه مخاططه سیله
 اول نظر حرام اولور و انک صورتی جنک سمایه صعود و استراق سمع ایتسی
 کبید که اکا ذیبله مخلوط اولغله مر دوددر و اگر مداخله نفسدن سالم
 اولور سه اول نظر حقیقت و حلال اولور زیرا اکا حقله حقه نظر دیرلر
 او ایکی یه نفسله خلقه نظر دیدکاری کی اشته هوی اصلنده حقی

و باطله صالحدر چونکه شریعت مداخله و سوا شدن و طریقت
 مخالطه نفسدن خلاص اوله آینه انفس و آفاقده کور بین صورت
 حق اولور و نفس انسان مجازدن قورتلور که اکا هوای باطل دیرلر
 و بورادن فهم اولندیکه کرچه انسان حق و باطله مستعد در ولیکن
 هر کسده اولان کیفیت مجاز حقیقه متحول اولماز بلکه اول کیفیت
 تلطفه محتاجدر بو وجهدن کفار و فسقه تک حجابری غلیظ
 و هوای باطلاری شدید اولغله برزخ بطلان و مجازده قالدیلر
 و مؤمن و مطیع اولنر حقه و حقیقه عدول ایلیوب شر نفسدن سالم
 اولدیلر انکیچون شارعہ متابعت ایلدیلر زیرا هواسنی هوای حق ایدن
 امر حقدن منحرف اولماز و اکا شریعت و حقیقه میل اتمک لذیذ
 و سهل کلور پس هر کسک قلبی زده ایسه میلی دخی اورایه در کل ایدی
 اغراض نفسدن خلاص اول تا که کدورتده صافی اولوب
 مرآتکده صورت حق ظهور ایده و باطل زاهق اوله والسلام
 * الهانی والاربعون *

* قال الله تعالى * معلوم اوله که الله تعالی به قول و تکلم اسناد اولنور
 کما قال الله تعالی (واذ قال الله يا عيسى بن مريم) وقال الله تعالی (وكلم الله
 موسى تكليما) ولیکن نطق اضافت اولنوب نطق الله دنلمز زیرا نطق
 اصوات مقطعه در که لسان انی اظهار و آذان انی وعی و حفظ ایدر
 کما قال في القاموس النطق تكلم بصوت و حروف يعرف بها المعاني
 و انطقه الله یعنی انطقی حقه نسبت جائزدر تکلم کلور (انطقنا الله الذي
 انطق كل شيء) فاما نطق انسانه مخصوصدر که غیره یا بطریق
 التشبيه دلالت بورندن و یا بطریق التبعیه اطلاق اولنور (يقال
 ماله ناطق و لا صامت ای حیوان و لا غیره من الممال * یا ابن آدم *
 معلوم اوله که ابن آدم و ولد آدم نوع انسانده مستعملدر بو جهتدن
 ابو البشر دخی انده داخلدر پس اناسید ولد آدم اناسید نوع الانسان
 دیمکدر و الاجناب نبوت صلی الله علیه و سلم نفس آدمدن افضل
 اولمق لازم کلور بعض اهل معرفت دیمکدر که آدم علیه السلام

تر ابدن مخلوق اولمغله بطریق الاستبعاد (ماللتراب ورب الارباب) دیدیلر
 وطن ایلدیلرکه انسان ضعیف رب قوی ایله ائتلاف ایتمز بس یا ابن آدم
 عسارتی ایله ملزم اولدیلرهم ظاهرا وهم باطنا وظاهرده وجه الزام
 بودرکه یا حرف ضعیف ایکن اسم قوی اولان آدم ایله مجتمع اولدی
 ومعناده الزام بودرکه تحت خطایده مناجات واردرکه خلقه ائتلاف
 وصحبتدر بس اگر لایق بزم خاص اولسه باده نوش مناجات ومکالمه
 اولارندی بوجهتدن ترابده آب سری ظهور ایلدیکه فیض علم خاصدر
 بومعنایه تراب ضمه تراب اولدی فتحله که ترخشک مقابلیدر و آب تراب
 لطیفدر فاعلم ذلك فانه من العحاب تضمن التراب للماء لفظا ومعنى
 واشکر علی هذه اللواحق الزائدة فانها ليست في كلام ذلك البعض
 وهی من لباب المعرفة * انک مادعوتنی * ما توقيت ایچوندرکه
 زمانیدر مادام معناسنه مابعدنده غفرت کلمه سنه طرفدر دعا طابدرکه
 مطلوب منه اولان حقه تذلل والتجا واطهار عبودیتدن عبارتدر
 وحديثه کلور (الدعاء مخ العبادة) یعنی عظم بدن مجله و بندخی
 عظمله استمساک ایتدوی کی مخ عبادت دخی دعا در که قوام عبادت
 دعائله درانکیچون هر عبادت دعائله مختوم اولق کر کدر والاحقسه
 جفا اتمش کی اولور زیرا کر یعدن نسنه طلب اولغامق کریمه اذیتدر
 شکیم ایتدن مطلوب اولق اکا اذادر * ورجوتنی * الرجاء توقع
 حصول الخیر فی المستقبل ودمشدر که رجائک علامتی حسن طاعتدر
 قال الله تعالى (ان الذين امنوا والذين هاجروا وجاهدوا في سبيل الله
 اوائک يرجون رحمة الله) بس بلاطاعة رجایه امنیه مجرده دیرلر که
 اهل هوائک حالیدر * غفرت لك علی ما كان منك * بوراده علی
 مصاحبت ایچوندر که مع معناسنه در کما فی التیزیل (الحمد لله الذی
 وهب لی علی الکبر) ای مع الکبر (تقدیری دیمکدر که غفرت ذنوبک
 مع ماصدر منک من الذنوب الکثیرة کثراً وصغائر یعنی ابن آدم مادامکه
 بنم در کاهمه ال آجوب صدق وخلوصله تضرع ونیار ویشدن
 مغفرت ذنوب وعفو خطایار جایتوقع ایلرسن یعنی بوحال سنده اولدیجه

سنک کاهلری هر نقدر چوق اولور سه ده عفو و مغفرت ایدرم مادامکه
 حق عبد اولیه زیرا مظالم شهیددن بیه معفو دکدر فکیف غیریدن
 مکر که حق تعالی دن بر طریقه ارضاء خصوم واقع اوله بودخی اگر حق
 کافر و حق حیوان دکل ایسه مکر که حق تعالی دن اکادخی بر تدارک
 واقع اولا که بوراسی مسکوت عنده در اگر چه بعض صورتی الله تعالی
 یو فقیره تعریف ایلمشدر ولیکن ستری اولی اولمغله تحریر اولمندی
 * و لا ابالی * مبالات و اکثرات قایم مق معنا سنه در که عجم باک دیر
 باء عربیه ایله ای لا اکثر بذنوبك العظيمة الکثیره مادمت علی الدعاء
 والرجاء و طلب العفو و المعفرة بوراده بعضی لمبالاتی بالذن اخذ
 ایتمشدر کویا بر کیمسه نک مبالات ایتم دیدوکی بالمی اکا مشغول قلمیم
 و خاطر مه کتورم دیمک اوله ولیکن اهل لغت مبالاتی بلوده یعنی
 ناقصده درج ایتمشدر یو خسه بالده یعنی اجوفده دکل پس بن سنک
 ذنوب کثیره کی مبالات ایتم دیمک سنی کاهک ایچون بلو و امتحان ایدوب
 ناره ادخال ایتم و کترتی قایم دیمک اولور زیرا کاه نقدر کترده اولسه
 ینه متاهی در حقک عفو و مغفرت و سایر صفات جلیله سی ایسه متاهی
 دکدر پس متاهی غیر متاهی یاننده یدی در یادن قطره کبیر که
 بی مقدار در ای عارف نظر ایله بو حدیث شریفده دعایه که نوجهله
 صورت و معنایی جامع در زیرا صورت معنا نک ترجانیدر پس
 دعاه رفع ید ایتمک باطنده اولان تذلل و عبودیت نشاندردر و عبود
 صورت و معنایی جامع اولمغله ایکی یوزدن حقه التجا ایتملور در تکیم
 اکمل الموجدات صلی الله علیه وسلم استسقا ده و غیر یده رفع ید
 ایدر و دعاه مبالغه ایلمردی و تأمل ایله که رجائله خوفه دخی
 اشارت قلدی زیرا رجاء خوف معنا سنه دخی کلور زیرا خوف
 و رجاء متلازمدر در قال الله تعالی (ما لکم لا ترجون لله وقارا) ای لاتعتقدون
 له وقارا و عظيمة فتخافوا عصیانه و تفکر ایله که رجوت منی دیمدی تا که
 حال عارفه دخی اشارت اوله زیرا زاهدک رجاسی عطا و عارفک رجاسی
 الله تعالی در و امعان نظر ایله که مغفرتی دعا و رجائله مقید قلدی تا که

عبد مغرور اولیه و عبودیتله قائم اوله اگر چه الله تعالیٰ تک عفو و مغفرتنه
 فی الحقیقه قید یوقدر انک ایچون (ویغفر مادون ذلك لمن یشاء) دیو
 مغفرتی مطلق ایراد ایلدی و تحقیق مطالعه قلکه تحدید ذنوب ایتمدی
 زیرا اکا نسبتله قلت و کثرت بر در انک ایچون بر توحید له بیک شر کردن
 تجاوز ایلر و تدقیق ملاحظه قلکه مغفرتی عدم مبالاته تقویت ایلدی
 زیرا عند الکریم عطا استکثار اولغز پس عفو خطا دخی معامله
 عطا کیدر فاعرف جدا * یا ابن آدم لو بلغت ذنوبک عنان السماء *
 قال فی القاموس عنان السماء بالکسر ما یدالک منها اذا نظرتها
 و اعنان السماء نواحیهها بس عنان سحاب معنانه در که ظاهر اولان
 مرتبه سیدر و اضافت ادنای ملا بسه ایچوندر زیرا سحابک سمایه
 طوغری ارتفاعی وارد و همان سمان معدوددر زیرا هر مرتفع سمان
 حتی نبات ارضدن مرتفع اولغله سماء دینلدی یعنی ای ابن آدم اگر
 سنک کاهلرک کثرتی جهتدن وهو الا کثر الاظهر و باغلظتی جهتدن
 تجسد ایلوب سمایه متصل کی کورینن سحابه ابرسه و یرایله کوک اراسنی
 طولدرسه بس بو عبارت کثرتدن کایه در زیرا بین الناس اول وجهله
 متداولدر شول جهتدنکه بین السماء و الارض بشبوز ییلاق مسافه در که
 ما بین المشرق و المغرب کی و انسانک وسعتده حس ابتدیکی بو قدردر
 بس خطاء انسان سحاب و سمایه دک بلکه عرشدهک چیقسه و جمیع
 عوالمی بر قلسه ینه عند الله بر صغیفه عریضه ده نقطه قدر در تکیم
 امام شافعی رح قرب احتضارنده یمشدر (ولما قسی قلبی و ضافت مذاهی
 جعلت رجایء نحو عفوک سلما) تعاطینی ذنبی فلما قرنته (بعفوک ربی کان
 عفوک اعظما) قوله تعالیٰ تعاطینی ذنبی ای عظیم بالاضافه الی یقال امر
 لا یتعاطمه شیء ای لا یعظم بالاضافه الیه کافی القاموس * ثم استغفرتنی
 غفرت لک * استغفار سوال مغفرتدر اللهم اغفر لی ذنبک کی و استغفر الله
 دخی انک مقامنه قائمدر زیرا طلب معنانه خبردر تکیم مرور اتمشدر
 یعنی عنان سمایه بالغ اولور ذنوبک اولدقدن صکره رجوع ایلوب بندن
 طالب مغفرت اولسک سنی مغفور و خطا لریکی مستور ایدرم و آثارنی

اظهار ایتیم بلکه سبب آنکی حسنه تبدیل ایلرم و هر تقدیر استغفار
 تکرار ایلرسه مغفرت دخی اکا کوره اولور زیرا غفار و غفورده اولان
 مبالغه افراد ناسه و افراد خطایه و جمله اوقاته ناظر در فاعرفه
 دیشلردر که بر کیمسه بر معصیتی اشلبوب قبل التوبه بردخی ارتکاب ایتسه
 مضر اولش اولور و اصرار بکار دندر پس اصراری اوزرینه معاقبه
 اولتور * یا ابن آدم لو آتیتنی بقراب الارض خطاء * قراب الشیء بالکسر
 و قرابه و قر بتدبیرهما ما قارب قدره ای ما بقارب ملئها بوراده معاربه
 ملدن مراد نفس ملندر زیرا بر نسنه ک قرخی ذکر ایدوب کندینی مراد
 ایدرل نتکیم تشبیهده دخی جاریدر که فلانه بکزر دیرز مع هذا فلانک
 کندیدر مهمان کی فافهم پس ای ما بقارب ملئها اولئها وهو الاشبه
 لان الکلام فی سیاق المبالغه دین استعمالدن غافل اولدی بقرایده یا
 تعدیه ایچوندک و خطا ائدن حالدر یعنی ای ابن آدم اگر سن بکا
 برطولوسی خطا کتورسک و یا اگر سن بکا برطولوسی خطا له کلسک
 یا مصاحبت ایچون اولوب خطا اضافنده ذات مقدره دن تمیز اولور
 و یونده ما بین السماء و الارض ایله تمثیلدن صکره ما بین المشرق و المغرب
 ایله تمثیله انتقال ایلدی زیرا حس و ادرا که اقر بدر * ثم لقیته * یعنی
 بعد الموت بکالاتی اولسک زیرا باب لقا مو تدرو عمل ایله لقا میاننده مهات
 اولغله ادات تراخی ایراد ایلدی زیرا ما قبلنده اولان آیدن مراد
 فی الحقیقه لغابی تصویر دکل بلکه کثرت ذنوبی بیاندک کلا یخفی
 و یا معناده ما بعدینه مرهوندیر * لا تشرک بی شیئا * فاعلندن حالدر
 شیئا یا مصدریت اوزرینه منصوبدر شیئا من الاشراک معناسنه که
 جلی و خفی به شاملدر و یا مفعول به در شیئا من الاشیاء معناسند کما قال الله
 تعالی (لا تشرک بالله) فان معناه لا تشرک بالله شیئا اصلا دل علیه
 ما بعده من قوله (وان جاهدک علی ان تشرک بی ما لبس لک به علم)
 و یا خود بعبادتی دیمکدر کما قال الله تعالی (ولا تشرک بعباده ربه احدا
 و اشراک ذات ایله اشراک عبادتک فرقی بودر که اشراک ذات ایدن
 تنویه در که ایکی اله اثبات ایشلردر واجب الوجود معناسنه سائر کفارک

آلهه سی ایسه توسل طریقیه در کما قال الله تعالی (ما نعبدهم الا لیقر بونا
الی الله زانی * لاتیق بقربها مغفرة * مغفرة اعرابی خطاء کبیر بوراده
قرب مشاکله طریقیه در والا (مغفرتک اوسع من ذنبی ورحمتک ارجی
عندی من عملی) یعنی بندخی سکامله الارض مغفرت کتوررم ویا مغفرتله
کلورم اگرچه سنک کاهک بنم رحمتی تحدید ایتمز الحاصل شرک وجود
وشرک عبادت اولیجق یلر و کولر طولوسی کاهه التفات اولماز بلکه
مغفور اولور نتکیم شرک اولدیغی برده ملای السموات والارض عبادت
اولسه بر فاسه دکن زیرا شرک رأس المعاصیدر که طریق ابلبسد
نسأل الله الاخلاص فی العمل ونعوذ به من القصور والکسل منه التوفیق
لسلوك الطریق والیه الانتهاء کما قال (وان الی ربک المنتهی) (وآخر
دعواهم ان الحمد لله رب العالمین) الله شرح اربعین یدک یوزاوتوز یدنجی
محرمتک او اخرنده شیرازه بند تکمیل اولدی و پروسه ده

کتابخانه مزده اختتام بولدی

* نظم *

بو تالیف جلیل نکته سنج معرفت کنجه
سبب درویش علی حافظ اولدی استم کلرله

دیدم تاریخ شرحه حرف جوهر دارله حتی
چقدم اربعینی بنده شیخ آسا امکلرله

سنة ۱۱۳۷

بعونه سبحانه و تعالی * اشبو شرح شریف احادیث نبویه * علی قائلها
افضل الصلوات والتحیات انمویه ک طعی دار الطباعة العاصرة
الفاخرة * ادام الله تعالی محییها * سلطان محمود الحصال بالفیوضات
الباهره ده * معرفت عمده فقیر ملک صمد * شیخزاده السید

محمد اسعدایله (آیات الخیر) بیک ایکیوز اللی اوج

سنه سی * شهر مولد رسالتیناهی

اواسطنده * رسیده حتمام

اولشدر